

Per fer constar que aquest document s'ha aprovat inicialment per acord del Ple de data 25 d'abril de 2018. En dono fe, el secretari general.

PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA MUNICIPAL LLEIDA

CATÀLEG DE BÉNS A PROTEGIR CONJUNTS ARQUITECTÒNICS (CA) VOLUM I

APROVACIÓ INICIAL. ABRIL 2018

Ajuntament de Lleida

CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS

PATRIMONI ARQUITECTÒNIC: CONJUNTS

<i>CODI</i>	<i>Nom</i>	<i>Categoria</i>	<i>Nivell de protecció</i>
001	ENTORN DE PROTECCIÓ DE LA SEU VELLA	BCIN	Nivell 1. Integral
001.01	RESTES DE MURALLA ROMANA, TANCAMENT ANDALUSÍ DE L'ALCASSABA	BCIN	Nivell 1. Integral
001.02	RESTES VIA MEDIEVAL S.O. CANONJA - PL. DELS APÒSTOLS	BCIN	Nivell 1. Integral
001.03	ESTRUCTURES ANDALUSINES DE LA SUDA, PALAU REIAL I FORTIF. MODERNES	BCIN	Nivell 1. Integral
001.04	RESTES D'UNA CASA MEDIEVAL A LA LLENGUA DE SERP	BCIN	Nivell 1. Integral
001.05	RESTES ROMANES I MEDIEVALS SOTA LA FALSA BRAGA D'ÈPOCA MODERNA	BCIN	Nivell 1. Integral
001.06	POUS DE GEL	BCIN	Nivell 1. Integral
001.07	RESTES DEL CONVENT DE PREDICADORS	BCIN	Nivell 1. Integral
002	RECINTE DE LES MURALLES VAUBAN	BCIN	Nivell 1. Integral
002.01	MURALLA I BALUARD DE LA LLENGUA DE SERP	BCIN	Nivell 1. Integral
002.02	MURALLA I BALUARD DE LA REINA	BCIN	Nivell 1. Integral
002.03	MURALLA I BALUARD DE LOUGVIGNY	BCIN	Nivell 1. Integral
002.04	MURALLES GARDENY	BCIN	Nivell 1. Integral
003	CASTELL DELS TEMPLERS DE GARDENY	BCIN	Nivell 1. Integral
004	MURALLES D'ÈPOCA ANDALUSINA	BCIN	Nivell 1. Integral
004.01	TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47	BCIN	Nivell 1. Integral
004.02	TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 54	BCIN	Nivell 1. Integral
004.03	TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 1-5	BCIN	Nivell 1. Integral
004.04	TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA MOSSÈN CINTO	BCIN	Nivell 1. Integral
004.05	TRAM DE MURALLA AL C. CARDENAL REMOLINS	BCIN	Nivell 1. Integral
004.06	TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 17	BCIN	Nivell 1. Integral
004.07	TRAM DE MURALLA AL CARRER MAJOR, 13	BCIN	Nivell 1. Integral
004.08	TRAM DE LA CUIRASSA DE SANT ANDREU AL CARRER MAJOR (VIAL)	BCIN	Nivell 1. Integral
004.09	TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL (VIAL)	BCIN	Nivell 1. Integral
004.10	TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL, 8	BCIN	Nivell 1. Integral
004.11	TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA AL CARRER BAIXADA DE LA TRINITAT, 3	BCIN	Nivell 1. Integral
005	MURALLA DE LA CIUTAT FEUDAL	BCIN	Nivell 1. Integral
005.01	TORRE I TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 100 (CASA BARÓ D'ALPICAT)	BCIN	Nivell 1. Integral
005.02	TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 98	BCIN	Nivell 1. Integral
005.03	TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 94	BCIN	Nivell 1. Integral

CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS

005.04	MURALLA A L'AVINGUDA BLONDEL, 82-84	BCIN	Nivell 1. Integral
005.05	MURALLA A L'AV. BLONDEL, 56-58	BCIN	Nivell 1. Integral
005.06	TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. BLONDEL, 46	BCIN	Nivell 1. Integral
005.07	TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA FERRAN, 1	BCIN	Nivell 1. Integral
005.08	TRAM DE MURALLA A L'AV. RAMBLA FERRAN, PASSEIG CENTRAL	BCIN	Nivell 1. Integral
005.09	RESTES DE PORTA I TRAM DE MURALLA A PL. MOSSÈN CINTO. VIAL	BCIN	Nivell 1. Integral
005.10	TRAM DE MURALLA A LA RONDA DE SANT MARTÍ, 9	BCIN	Nivell 1. Integral
005.11	TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA FERRAN, 17	BCIN	Nivell 1. Integral
005.12	TRAM DE MURALLA A RAMBLA FERRAN, 54 / RAMON CASTEJON, 13	BCIN	Nivell 1. Integral
005.13	TRAM DE MURALLA AL CARRER NORD. VIAL	BCIN	Nivell 1. Integral
005.14	TRAM DE MURALLA AL C. CARDENAL REMOLINS. VIAL	BCIN	Nivell 1. Integral
005.15	TRAM DE MURALLA AL CARRER CORREU VELL, 4-6	BCIN	Nivell 1. Integral
005.16	PORTA DE BOTERS I TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA CERVANTES	BCIN	Nivell 1. Integral
005.17	TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. FRANCESC MACIÀ, 33	BCIN	Nivell 1. Integral
005.18	TRAM DE MURALLA AL CARRER ISABEL II, 1-7	BCIN	Nivell 1. Integral
005.19	RESTES DE LA PORTELLA DE SANT ANTONI CONSERVADES AL CARRER SANT ANTONI, 51	BCIN	Nivell 1. Integral
005.20	TRAM DE MURALLA AL CARRER SANT MARTÍ, 62 (ORFEÓ LLEIDATÀ)	BCIN	Nivell 1. Integral
005.21	TRAM DE MURALLA AL VESSANT NORD DEL TURÓ	BCIN	Nivell 1. Integral
005.22	TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. BLONDEL, 54	BCIN	Nivell 1. Integral
005.23	PORTA DE L'ARC DEL PONT, TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL I ARCADA DEL PONT	BCIN	Nivell 1. Integral
005.24	RESTES DE TORRE I MURALLA AL CENTRE D'ATENCIÓ PRIMÀRIA DE RAMBLA FERRAN, 44	BCIN	Nivell 1. Integral
005.25	TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47	BCIN	Nivell 1. Integral
006	TRAMS DE LA MURALLA D'ÈPOCA MODERNA	BCIN	Nivell 1. Integral
006.01	MURALLA DE MAGDALENA	BCIN	Nivell 1. Integral
006.01.01	TRAM DE MURALLA QUE BAIXA PEL VESSANT NORD-EST DEL TURÓ	BCIN	Nivell 1. Integral
006.01.02	TRAM DE MURALLA AL C. COSTA DE MAGDALENA, 2	BCIN	Nivell 1. Integral
006.01.03	TRAM DE MURALLA AL CARRER DEMOCRÀCIA 6-8	BCIN	Nivell 1. Integral
006.01.04	TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA AL CARRER LA PARRA. VIAL	BCIN	Nivell 1. Integral
006.01.05	TRAM DE MURALLA AL C. PI I MARGALL. VIAL	BCIN	Nivell 1. Integral
006.01.06	PORTAL I TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA A LA RAMBLA FERRAN, 43	BCIN	Nivell 1. Integral
006.01.07	TRAM DE MURALLA NOVA A LA RAMBLA FERRAN, 41	BCIN	Nivell 1. Integral

CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS

006.01.08	TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN. PASSEIG CENTRAL	BCIN	Nivell 1. Integral
006.02	BALUARD DEL CARMÉ	BCIN	Nivell 1. Integral
006.02.01	RESTES DE BALUARD AL CARRER COMERÇ, 6-12	BCIN	Nivell 1. Integral
006.02.02	RESTES DE BALUARD A LA PLAÇA NOGUEROLA. VIAL	BCIN	Nivell 1. Integral
006.03	ELEMENTS DEFENSIVS AL CARRER ANSELM CLAVÉ. VIAL	BCIN	Nivell 1. Integral
007	ARCS I CELLERS	BPU	Nivell 2. Conservació
007.01	ARCS MEDIEVALS, CELLER I CUP AL C. MAGDALENA, 18	BPU	Nivell 2. Conservació
007.02	ARCADA MEDIEVAL AL C. MAGDALENA, 19	BPU	Nivell 2. Conservació
007.03	ARCS MEDIEVALS AL C. MAGDALENA, 13	BPU	Nivell 2. Conservació
007.04	ARCS MEDIEVALS AL C. MAGDALENA, 12	BPU	Nivell 2. Conservació
007.05	ARCADA MEDIEVAL. PORTALADA MODERNA I CUP AL C. CARMÉ, 14	BPU	Nivell 2. Conservació
007.06	SOTERRANI AMB PILARS DE PEDRA I VOLTA DE MAÓ AL C. CARMÉ, 11	BPU	Nivell 2. Conservació
007.07	CELLER RELACIONAT AMB LA MURALLA ANDALUSINA A LA PL. LA SAL, 8	BPU	Nivell 2. Conservació
007.08	ARCADA MEDIEVAL A LA PL. LA SAL, 9	BPU	Nivell 2. Conservació
007.09	ARCADA MEDIEVAL I CELLER AL C. CLOT DE LES MONGES, 1	BPU	Nivell 2. Conservació
007.10	ARCADES I VOLTA MEDIEVALS A LA PL. SANT JOAN, 22	BPU	Nivell 2. Conservació
007.11	ARC A L'AV. FRANCESC MACIÀ, 11	BPU	Nivell 2. Conservació
007.12	CUP I CELLER A LA PL. PAERIA, 9	BPU	Nivell 2. Conservació
007.13	ARCADA MEDIEVAL AL C. MAJOR, 7	BPU	Nivell 2. Conservació
007.14	ARCS MEDIEVALS I SOTERRANI AMB VOLTA DE TOTXO AL C. MAJOR, 11	BPU	Nivell 2. Conservació
007.15	PARETS I VOLTA DE PEDRA AL CARRER MAJOR, 46	BPU	Nivell 2. Conservació
007.16	MURS I CELLER AL C. CAVALLERS, 2	BPU	Nivell 2. Conservació
007.17	ARCADA MEDIEVAL AL C. SANT ANTONI, 25	BPU	Nivell 2. Conservació
007.18	ARCADA MEDIEVAL A L'AV. BLONDEL, 62	BPU	Nivell 2. Conservació
007.19	ARCADES MEDIEVALS A L'AV. BLONDEL, 50	BPU	Nivell 2. Conservació
007.20	ARCADA MEDIEVAL A L'AV. BLONDEL, 48	BPU	Nivell 2. Conservació
008	CARRER LLUÍS BESA - CARRER LES MONGES - PLAÇA L'ERETA	BPU	Nivell 4. Ambiental
009	TORRES ORIGINÀRIES DEL CONJUNT DE LES ANTIGUES CASES BARATES	BPU	Nivell 3. Parcial
010	PLAÇA SANT FRANCESC	BCIL	Nivell 3. Parcial
011	PORXOS DE LA PAERIA DE BAIX I DE DALT - PILAR DEL GENERAL	BCIL	Nivell 2. Conservació
012	CONJUNT DE XALETES AV. NAVARRA - GRAN PASSEIG DE RONDA	BPU	Nivell 3. Parcial

CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS

013	PLAÇA DELS APÒSTOLS	BCIL	Nivell 3. Parcial
014	PLAÇA DE LA CONSTITUCIÓ	BCIL	Nivell 3. Parcial
015	RECINTE DE L'HOSPITAL DE SANTA MARIA	BCIL	Nivell 3. Parcial
016	PLAÇA SANT JOSEP - CARRER MESQUITA - PLAÇA SANT LLORENÇ - CARRER TALLADA	BPU	Nivell 4. Ambiental
017	TRAM CARRER CAVALLERS - PLA DELS GRAMÀTICS - C. SANT CARLES - PL. DIPÒSIT	BPU	Nivell 4. Ambiental
018	C. ALMODÍ VELL - C. LA PALMA - ESCALES DE SANT LLORENÇ	BPU	Nivell 4. Ambiental
019	PL. PAERIA - C. MAJOR - PL. DE LA CATEDRAL - C. SANT ANTONI	BPU	Nivell 4. Ambiental
020	C. SANT JOAN - PL. DE LA SAL - C. MAGDALENA - C. DEMOCRÀCIA	BPU	Nivell 4. Ambiental
021	RAMBLA FERRAN - AVINGUDA FRANCESC MACIÀ - PLAÇA DE LA PAU	BPU	Nivell 4. Ambiental
022	AVINGUDA DE BLONDEL	BPU	Nivell 4. Ambiental
023	CONJUNT DE XALETES DE C. DE LA PREMSA	BPU	Nivell 4. Ambiental
024	BLOCS D'HABITATGES AV. ALC. PORQUERAS ENTRE GERMANS RECASENS I FR. CASTELLÓ	BPU	Nivell 3. Parcial
025	HABITATGES EN FILERA CARRER DE LA VERGE BLANCA	BPU	Nivell 5. Documental
026	CONJUNT D'HABITATGES DEL PASSATGE DE RAMON Y CAJAL	BPU	Nivell 5. Documental
027	CONJUNT D'HABITATGES C. MARIOLA, C. SATURN, C. VENUS, C. LL. MILLET	BPU	Nivell 5. Documental
028	CONJUNT D'HABITATGES C. SATURN - C. CARDENAL CISNEROS	BPU	Nivell 3. Parcial
029	BLOCS GRUP DEL PLA	BPU	Nivell 5. Documental
030	CONJUNT D'HABITATGES A RAÏMAT	BPU	Nivell 5. Documental
031	CONJUNT D'HABITATGES, LOCALS SOC. I COM. I DEP. AGRÍCOLES DE L'INC A SUCS	BPU	Nivell 5. Documental
032	CONJUNT D'HABITATGES A SUQUETS	BPU	Nivell 5. Documental
033	HABITATGES EN FILERA "LLEIDA PARK"	BPU	Nivell 5. Documental
034	HABITATGES EN FILERA C. GRANADA	BPU	Nivell 5. Documental
035	HABITATGES EN FILERA AV. ALCALDE ROVIRA ROURE, 59	BPU	Nivell 5. Documental
036	PLAÇA DE SANT JOAN	BPU	Nivell 5. Documental
037	BAIXADA DE L'AUDIÈNCIA	BPU	Nivell 5. Documental
038	PLAÇA D'EUROPA	BPU	Nivell 5. Documental
039	RAMBLA DE LA DOCTORA CASTELLS	BPU	Nivell 5. Documental
040	RAMBLA DEL CORREGIDOR ESCOFET	BPU	Nivell 5. Documental
041	PLACETA-MURAL C. TALLADA - C. MÚRCIA	BPU	Nivell 5. Documental
042	PLAÇA DE SANT PERE	BPU	Nivell 5. Documental
043	RECINTE ANTIC DELS CAMPS ELISIS	BPU	Nivell 3. Parcial

CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS

043.01	MONUMENT AL BATLLE FUSTER	BPU	Nivell 3. Parcial
043.02	FONT DE LA PETXINA	BPU	Nivell 3. Parcial
043.03	FONT DE LES GRANOTES	BPU	Nivell 3. Parcial
043.04	FONT DEL NEN I L'OCA	BPU	Nivell 3. Parcial
044	BLOCS DEL CARRER SANTA MARTA	BCIL	Nivell 3. Parcial
045	RECINTE ANTIC DEL CEMENTIRI	BPU	Nivell 3. Parcial
045.01	DEPARTAMENT DE SANT ANASTASI	BPU	Nivell 3. Parcial
045.01.01	CREU DE LES TRES PEDRETES	BPU	Nivell 2. Conservació
045.01.02	CAPELLA	BPU	Nivell 3. Parcial
045.01.03	PANTEÓ ENRIC NUET	BCIL	Nivell 2. Conservació
045.01.04	PANTEÓ COMTES DE TORREGROSSA	BPU	Nivell 3. Parcial
045.01.05	PANTEÓ JOSEP CASTEL	BPU	Nivell 3. Parcial
045.01.06	PANTEÓ FAMÍLIA BALLESTEROS	BPU	Nivell 3. Parcial
045.01.07	PANTEÓ FAMILIAR LLUÍS ROCA FLOREJACHS	BPU	Nivell 3. Parcial
045.01.08	PANTEÓ FAMILIAR FRANCISCA MOIX	BPU	Nivell 3. Parcial
045.01.09	PANTEÓ FAMILIAR TERESA PEDRAL	BPU	Nivell 3. Parcial
045.02	DEPARTAMENT DE SANTA CECÍLIA	BPU	Nivell 3. Parcial
045.02.01	PANTEÓ FAMÍLIA NEBOT-MORENO	BPU	Nivell 3. Parcial
045.02.02	PANTEÓ FAMÍLIA FARRENY	BPU	Nivell 3. Parcial
045.02.03	PANTEÓ FAMÍLIA AUNÓS	BPU	Nivell 3. Parcial
045.03	DEPARTAMENTS DE SANT JOSEP I SANT MIQUEL	BPU	Nivell 3. Parcial
045.03.01	TOMBA I MONUMENT ALS CAIGUTS	BPU	Nivell 3. Parcial
046	AMPLIACIÓ DEL RECINTE ANTIC DEL CEMENTIRI	BPU	Nivell 4. Ambiental
046.01	DEPARTAMENTS STA. MARIA, ST. JORDI, ST. JAUME, ST. PERE, ST. LLEIÀ MONTSERR	BPU	Nivell 4. Ambiental
046.02	DEPARTAMENT VERGE BLANCA	BPU	Nivell 4. Ambiental
046.03	DEPARTAMENT SANT CRIST	BPU	Nivell 4. Ambiental

Lleida

ENTORN DE PROTECCIÓ DE LA SEU VELLA

001.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Hispano-Amèrica, 1

Coordenades UTM x 302177 ; y 4610079

x 302177 ; y 4610079

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

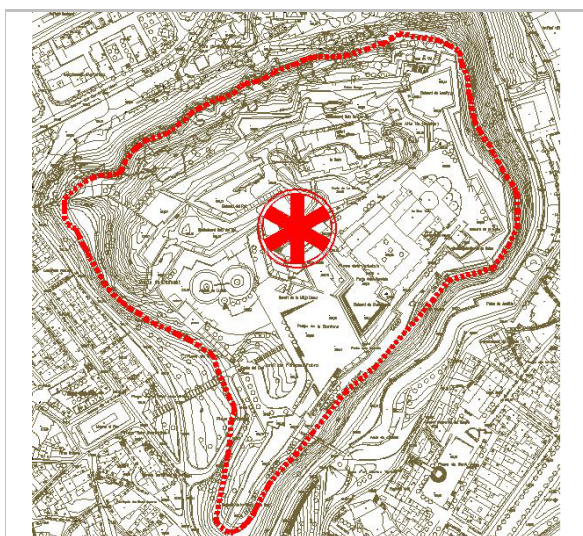
Superfície

Sostre

N. plantes

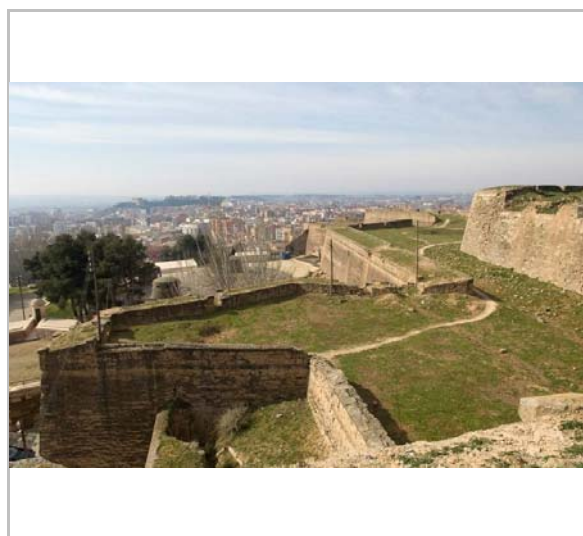
Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans
SE4_Equipament públic Cultural-
social-religiós

Vista de conjunt

ENTORN DE PROTECCIÓ DE LA SEU VELLA

001.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	Entorn Protecció BCIN R 9-6-95
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	001.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar
AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Muralla / Convent / Pou de gel

Context El turó de la Seu Vella és compost per tres terrasses: el corona la Roca Sobirana, que acull la Suda i els seus entorns; a sota hi ha la Roca Mitjana, amb la Seu Vella i els annexos catedralicis; i la Roqueta tanca el recinte actual, on també hi trobem els dipòsits municipals, un seguit de restes arqueològiques, els pous del gel i vestigis del primer convent del Roser. El seu alt valor estratègic ha comportat la presència d'un sistema defensiu que ha variat al llarg dels S. XVII i XIX per adaptar-se a les necessitats de cada moment, essent-ne els materials reaprofitats els principals elements constructius. L'accés es trobava a la vessant est, però a partir de mitjan S. XVII es va traslladar a l'oest, assenyalat per la porta del Lleó (1826).

Conjunt / elements L'entorn de protecció de la Seu Vella comprèn els següents elements:

- 001.01.CA Restes de muralla romana, del tancament andalusí de l'alcassaba i de l'antic barri de la Suda.
- 001.02.CA Restes via medieval s.o. Canonja – plaça dels Apòstols.
- 001.03.CA Estructures andalusines de la Suda, palau reial i fortificacions modernes.
- 001.04.CA Restes d'una casa medieval a la Llengua de serp.
- 001.05.CA Restes romanes i medievals sota la falsa braga d'època moderna.
- 001.06.CA Pous de gel.
- 001.07.CA Restes del convent de Predicadors.

Ús actual Cultural

Ús original/altres Defensiu, religió, habitatge

Estat conservació L'entorn més proper al conjunt presenta un estat millorable de conservació. Les estructures portants del recinte murat i la resta del conjunt estan en bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent qualifica el terreny que defineix l'entorn de la Seu Vella com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol

Lleida

ENTORN DE PROTECCIÓ DE LA SEU VELLA

001.CA

3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret 78/2002 de 5 de març al Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans que envolta a la Seu Vella, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar les restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Restauració

ENTORN DE PROTECCIÓ DE LA SEU VELLA**001.CA**

Qualsevol projecte d'intervenció sobre les restes del Turó de la Seu Vella, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ENTORN DE PROTECCIÓ DE LA SEU VELLA**001.CA**

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella", redactat l'any 1994.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculturada, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Les muralles més antigues són la que tancava el barri de la Suda en època medieval i la falsa braga d'inicis del S. XVII que protegia el flanc sud. La fortificació sistemàtica es va iniciar en 1640, partint d'un projecte de M. de Saint Pol que va comportar l'enderroc de parts de l'antiga cortina de muralles i la seva substitució per un conjunt de baluards quadrats i poligonals, a més de la introducció de les troneres. Als pocs anys el projecte es va simplificar, i després de la Guerra dels Segadors es va habilitar el recinte exclusivament com a fortí militar, destacant especialment la construcció d'un túnel que uní la Roqueta amb la Roca Mitjana, llur ampliació va constituir el pas de ronda entre el baluard de Louvigny i el de la Llengua de Serp. Nous trams de muralla a la Roca Mitjana i a la Roqueta van bastir un cinturó de baluards i contrabaluards capaç de resistir les noves arts bèl·liques. L'actual recinte murallat, que ressegueix en gran mesura traçats medievals, es va acabar de determinar després dels setges del S. XIX.

El Baluard de la Llengua de Serp, que s'estira tot definint l'extrem sud-occidental del recinte murallat del turó de la Seu Vella -que urbanísticament es tradueix en la gran corba del carrer de Sant Martí-, rep el nom arran del seu traçat, estret i allargat. La zona de l'actual baluard correspon a part de l'antic barri de la Suda, on s'aixecaven edificacions destacades, com el col·legi de la Cartoixa, que foren arrasades a partir de 1710, quan s'iniciaren les obres de les noves fortificacions borbòniques i la runa dels immobles preexistents es reaprofità com a farciment de la nova fortificació. El nou baluard es finalitzà en 1730, i els accessos variaren lleugerament d'ubicació fins establir la seva forma definitiva al voltant de 1780.

El Baluard i la contraaguàrdia de la Reina, segons la documentació recollida per diferents autors (Lladonosa, 1979, 142 i Tort, 1991, 32) foren reformats l'any 1780, però les obres comandades pel tinent i governador del rei, Enric de Wijelz, no surten reflectides a la planimetria de l'època. La següent reforma, de la qual disposem abundant documentació, es produí entre l'any 1806 i el setge de les tropes napoleòniques l'any 1810 (Catllar i Armengol, 1987, plànols núm. 70 i 74, pp.173 i 181 respectivament). El baluard es reforçà amb la construcció de troneres al mur oest de la contraaguàrdia, desapareixen el cos de

ENTORN DE PROTECCIÓ DE LA SEU VELLA

001.CA

guàrdia i les escales que permetien el pas entre les dues plataformes, i es construeix una línia que tanca la contraguàrdia pel nord, separant-la de la façana sud de la Seu Vella.

El 1843, sota el regnat d'Isabel II, el baluard fou restaurat de nou, fet que únicament es podrà confirmar amb un estudi més exhaustiu dels seus paraments. No fou pas aquesta reforma la causa i motiu pel qual el baluard rep el nom "de la Reina", tal com fou assenyalat per la historiografia local (Lladonosa, 1979, 142). Sabem per la documentació dels plànols (Plànols núm.39 etc. Catllar i Armengol, 1987, 106-107 etc..) que des del primer moment de la seva construcció ja era citat amb el mateix terme.

En els sondejos duts a terme a la contraguàrdia de la reina, es va documentar un paviment de còdols i sengles arcades que formaven part del esmentat palau del bisbe, però cal recordar que la intervenció arqueològica va consistir únicament en sondejos, i que per tant la major part de la contraguàrdia resta sense excavar i molt probablement es conserva bona part del palau episcopal.

Situat enfront de la façana sud de la Seu Vella, en època medieval era l'emplaçament del palau del bisbe, al seu torn bastit sobre un antic palau andalusí. Enderrocat al segle XVII, el substituï l'anomenat Balcó de Pilats; però en 1725, un projecte constructiu d'Alejandro Rez n'implicà la destrucció i substitució per un terraplè defensiu format per un baluard i una contraguàrdia, dues plataformes fortificades connectades per una escala i protegides amb troneres i cossos de guàrdia.

Ja en 1780, baluard i contraguàrdia foren reformats, i entre 1806 i 1810 s'obriren les troneres del mur nord de la contraguàrdia i s'eliminaren les comunicacions verticals entre els dos plans i també els cossos de guàrdia, tancant la contraguàrdia i separant-la de la zona d'influència de la Seu Vella. Les últimes intervencions d'època moderna daten al voltant de 1840, però cal destacar la intervenció de millora i urbanització del baluard i zones properes, realitzada entre 2001 i 2003 i consistent bàsicament en la millora de la pavimentació i en la reconstrucció de fragments de la muralla. Entre 2004 i 2005 es realitzà una destacada intervenció a la contraguàrdia de la Reina, consistent en la construcció d'un bar segons el projecte vencedor del concurs convocat per la Paeria l'any 2003, elaborat per Núria Cots Call.

Muralla i Baluard de Louvigny. A partir de 1641 aquest espai quedà gairebé definit en els seus angles nord i est, mitjançant la construcció del Baluard de Cantelmo (Catllar i Armengol 1987, plànol núm. 14 p. 54, núm. 4). Els tancaments oest i el sud encara no estan construïts, quedant un àmplia explanada des dels absis de la Seu Vella fins a la banda est de la falsa Braga que envoltava el Castell Reial, tal com s'aprecia en un plànol datat l'any 1647 (Catllar i 1987, plànol núm. 11 p. 48-49). En aquest moment la muralla nord del baluard s'adossa a l'antiga línia de tancament de la ciutat, incorporant a la seva planta una de les torres.

El tancament nord d'aquest baluard fou destruït per l'artilleria durant el setge de 1707. Entre aquesta data i 1725 es degué realitzar l'obra de restitució, que comportà l'anul·lació de l'antic angle de la muralla medieval i torre que havia quedat incorporada en el tancament nord-oest del baluard de Cantelmo, a partir d'aquest moment s'anomenarà baluard de Louvigny.

Al mateix temps es construí imbricat amb el nou tancament un túnel, la funció del qual era permetre la comunicació entre el baluard i la plataforma inferior. El límit est del baluard no ofereix cap alineació nova, respecte a la fase anterior. L'observació del parament exterior mostra la restitució de les filades més altes del tancament, mentre que la resta corresponen al mur erigit al segle XVII amb la construcció del baluard de Cantelmo.

No serà fins més endavant, segurament entre els anys 1728 i 1737, quan es construirà el tancament oest del baluard. Relacionada amb el moment de la construcció d'aquest tancament hem de situar la poterna sud del túnel, que sembla respondre més a una adequació de l'entrada del túnel al nou tancament, que al seu accés original.

A partir de 1737 es realitza la restitució del coronament dels murs de tancament nord i est

Lleida

ENTORN DE PROTECCIÓ DE LA SEU VELLA

001.CA

amb la construcció de les troneres, sent aquesta una de les últimes reformes militars que pateix el solar, on les úniques construccions posteriors són les de les edificacions interiors de finals del segle XIX, i el tancament sud assolit posteriorment.

Els sondejos arqueològics duts a terme en aquest indret van evidenciar que sota els farciments constructius del baluard es conserven restes arqueològiques anteriors entre les que destaquen les estructures d'emmagatzematge localitzades en la banda sud, on es va recuperar un important conjunt de material ceràmic de primera meitat del segle X.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoible de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

I. GIL, A. LORIENTE, M. MOLINS, M. MORÁN i X. PAYÀ. "Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna." Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida.

Actuacions finca

Aquest recinte emmurallat ha existit des de l'època antiga havent reforçat i reconstruït un nou recinte a partir del segle XVIII. L'emmurallament ha sofert progressives modificacions determinades pels successius esdeveniments bèl·lics, fins adquirir la imatge actual.

Observacions

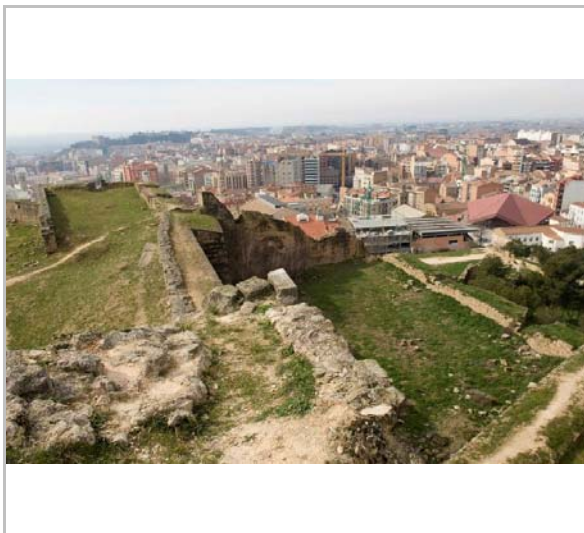
Estil: Sense estil definit.

Època/Data: S. II-I aC/ S. XVII-XIX.

Cronologia: Es conserven restes de muralla romana. Construcció de la fortificació militar al segle XVII amb modificacions fins el segle XIX.

Autor/Promotor: Muralles S. XVII. Projecte de M. de Saint Pol.

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La contemplació completa de les muralles pot resultar complicada en algun dels seus trams, però habitualment s'accedeix a aquestes a través dels jardins de Pompeu Fabra, el carrer de Monterrey, la ronda de la Seu Vella, el carrer del Canyeret i el carrer de darrera de Sant Martí.

Vista de conjunt

Lleida

ENTORN DE PROTECCIÓ DE LA SEU VELLA

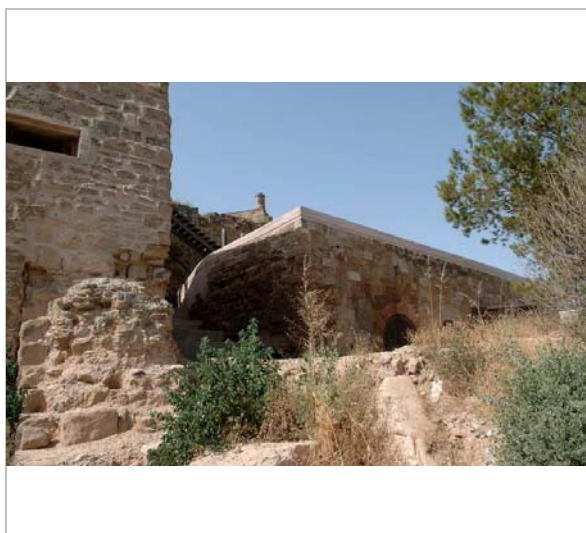
001.CA

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

RESTES DE MURALLA ROMANA, TANCAMENT ANDALUSÍ DE L'ALCASSABA

001.01.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Hispano-Amèrica, 1

Coordenades UTM

x 302053 ; y 4610014

Plànol

Delimitació bé

x 302053 ; y 4610014

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

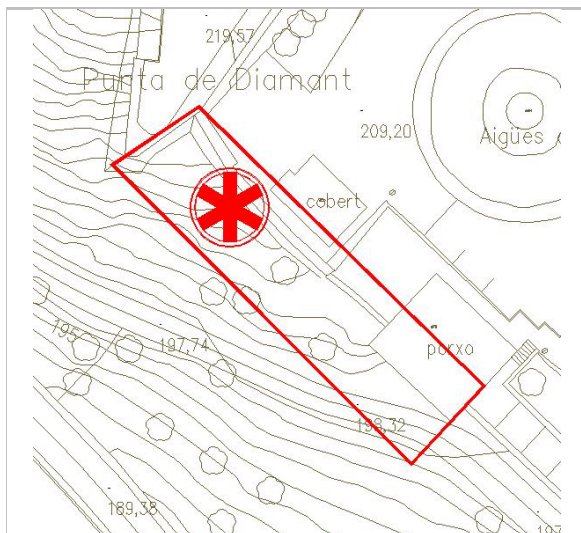
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Vista aèria i situació

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

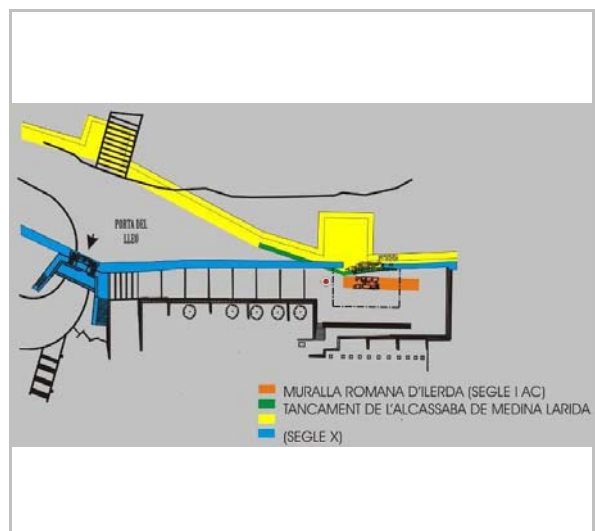
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans

Croquis de l'estat actual de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

RESTES DE MURALLA ROMANA, TANCAMENT ANDALUSÍ DE L'ALCASSABA**001.01.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	Entorn Protecció BCIN R 9-6-95
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	001.01.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar
AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Muralla

Context El turó de la Seu Vella és compost per tres terrasses: el corona la Roca Sobirana, que acull la Suda i els seus entorns; a sota hi ha la Roca Mitjana, amb la Seu Vella i els annexos catedralicis; i la Roqueta tanca el recinte actual, on també hi trobem els dipòsits municipals, un seguit de restes arqueològiques, els pous del gel i vestigis del primer convent del Roser. El seu alt valor estratègic ha comportat la presència d'un sistema defensiu que ha variat al llarg dels S. XVII i XIX per adaptar-se a les necessitats de cada moment, essent-ne els materials reaprofitats els principals elements constructius. L'accés es trobava a la vessant est, però a partir de mitjan S. XVII es va traslladar a l'oest, assenyalat per la porta del Lleó (1826).

Conjunt / elements Restes arqueològiques integrades i visibles en la urbanització de la plaça dels Dipòsits, darrera del tancament occidental de la ciutadella i properes a l'accés principal al turó també conegut com a porta del Lleó. Un espai obert protegit per una gran coberta plana que disposa de serveis d'iluminació.

Es tracta d'un punt de visualització de gran interès on podem seguir l'evolució del tancament del turó al llarg de tota la història de la ciutat.

Aquí, es conserva el primer i fins ara, únic tram de la muralla de la ciutat romana descobert. Una construcció que es remunta a inicis del segle I aC de la que es conserven les primeres filades de la fonamentació construïda amb grans carreus sense treballar units amb pedres i terra (vegeu fig. adjunta restes color carabassa).

D'època andalusina (segle X dC) és el mur fet amb grans carreus rectangulars molt ben treballats aprofitats d'una antiga construcció d'època romana. Ara, la línia defensiva documentada no compleix el paper de tancament de la ciutat (medina) ja que es tracta d'un mur interior que separa l'alcassaba dels altres barris de la ciutat i que en època feudal serà conegut com la cuirassa de Sant Andreu (vegeu fig. adjunta restes color verd).

Entre el segle XIII i XIV la cara exterior del tancament andalusí queda tapada per una obra de maçoneria unida amb morter de calç i un sòcol amb escarpa al qual s'afegeixen diverses torres quadrades (vegeu fig. adjunta restes color groc).

Finalment i, en el moment de completar el tancament de la ciutadella el 1826, la potent muralla feudal parcialment enderrocada en aquest punt del turó, es folra de nou i es remunta el seu coronament amb un nou llenç de muralla que uneix la punta del diamant amb el baluard de la Llengua de serp i on s'obrirà la porta del Lleó (vegeu fig. adjunta restes color blau).

Ús actual Cultural

Ús original/altres Defensiu, religiós, habitatge

Estat conservació L'entorn més proper al conjunt presenta un estat millorable de conservació.

Lleida

RESTES DE MURALLA ROMANA, TANCAMENT ANDALUSÍ DE L'ALCASSABA**001.01.CA**

Les estructures portants del recinte murat i la resta del conjunt estan en bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent qualifica el terreny on es localitzen les restes de muralla com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret 78/2002 de 5 de març al Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans on estan localitzades les restes, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i

RESTES DE MURALLA ROMANA, TANCAMENT ANDALUSÍ DE L'ALCASSABA**001.01.CA**

esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar les restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

- Valor arqueològic i paleontològic
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre les restes del Turó de la Seu Vella, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

**RESTES DE MURALLA ROMANA, TANCAMENT
ANDALUSÍ DE L'ALCASSABA****001.01.CA**

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella", redactat l'any 1994.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpida, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Les muralles més antigues són la que tancava el barri de la Suda en època medieval i la falsa braga d'inicis del S. XVII que protegia el flanc sud. La fortificació sistemàtica es va iniciar en 1640, partint d'un projecte de M. de Saint Pol que va comportar l'enderroc de parts de l'antiga cortina de muralles i la seva substitució per un conjunt de baluards quadrats i poligonals, a més de la introducció de les troneres. Als pocs anys el projecte es va simplificar, i després de la Guerra dels Segadors es va habilitar el recinte exclusivament com a fortí militar, destacant especialment la construcció d'un túnel que uní la Roqueta amb la Roca Mitjana, llur ampliació va constituir el pas de ronda entre el

RESTES DE MURALLA ROMANA, TANCAMENT ANDALUSÍ DE L'ALCASSABA**001.01.CA**

baluard de Louvigny i el de la Llengua de Serp. Nous trams de muralla a la Roca Mitjana i a la Roqueta van bastir un cinturó de baluards i contrabaluards capaç de resistir les noves arts bèl·liques. L'actual recinte murallat, que ressegueix en gran mesura traçats medievals, es va acabar de determinar després dels setges del S. XIX.

El Baluard de la Llengua de Serp, que s'estira tot definint l'extrem sud-occidental del recinte murallat del turó de la Seu Vella -que urbanísticament es tradueix en la gran corba del carrer de Sant Martí-, rep el nom arran del seu traçat, estret i allargat. La zona de l'actual baluard correspon a part de l'antic barri de la Suda, on s'aixecaven edificacions destacades, com el col·legi de la Cartoixa, que foren arrasades a partir de 1710, quan s'iniciaren les obres de les noves fortificacions borbòniques i la runa dels immobles preexistents es reaprofità com a farciment de la nova fortificació. El nou baluard es finalitzà en 1730, i els accessos variaren lleugerament d'ubicació fins establir la seva forma definitiva al voltant de 1780.

El Baluard i la contraguàrdia de la Reina, segons la documentació recollida per diferents autors (Lladonosa, 1979, 142 i Tort, 1991, 32) foren reformats l'any 1780, però les obres comandades pel tinent i governador del rei, Enric de Wijelz, no surten reflectides a la planimetria de l'època. La següent reforma, de la qual disposem abundant documentació, es produí entre l'any 1806 i el setge de les tropes napoleòniques l'any 1810 (Catllar i Armengol, 1987, plànols núm. 70 i 74, pp.173 i 181 respectivament). El baluard es reforça amb la construcció de troneres al mur oest de la contraguàrdia, desapareixen el cos de guàrdia i les escales que permetien el pas entre les dues plataformes, i es construeix una línia que tanca la contraguàrdia pel nord, separant-la de la façana sud de la Seu Vella.

El 1843, sota el regnat d'Isabel II, el baluard fou restaurat de nou, fet que únicament es podrà confirmar amb un estudi més exhaustiu dels seus paraments. No fou pas aquesta reforma la causa i motiu pel qual el baluard rep el nom "de la Reina", tal com fou assenyalat per la historiografia local (Lladonosa, 1979, 142). Sabem per la documentació dels plànols (Plànols núm.39 etc. Catllar i Armengol, 1987, 106-107 etc..) que des del primer moment de la seva construcció ja era citat amb el mateix terme.

En els sondejos duts a terme a la contraguàrdia de la reina, es va documentar un paviment de còdols i sengles arcades que formaven part del esmentat palau del bisbe, però cal recordar que la intervenció arqueològica va consistir únicament en sondejos, i que per tant la major part de la contraguàrdia resta sense excavar i molt probablement es conserva bona part del palau episcopal.

Situat enfront de la façana sud de la Seu Vella, en època medieval era l'emplaçament del palau del bisbe, al seu torn bastit sobre un antic palau andalusí. Enderrocat al segle XVII, el substituï l'anomenat Balcó de Pilats; però en 1725, un projecte constructiu d'Alejandro Rez n'implicà la destrucció i substitució per un terraplè defensiu format per un baluard i una contraguàrdia, dues plataformes fortificades connectades per una escala i protegides amb troneres i cossos de guàrdia.

Ja en 1780, baluard i contraguàrdia foren reformats, i entre 1806 i 1810 s'obriren les troneres del mur nord de la contraguàrdia i s'eliminaren les comunicacions verticals entre els dos plans i també els cossos de guàrdia, tancant la contraguàrdia i separant-la de la zona d'influència de la Seu Vella. Les últimes intervencions d'època moderna daten al voltant de 1840, però cal destacar la intervenció de millora i urbanització del baluard i zones properes, realitzada entre 2001 i 2003 i consistent bàsicament en la millora de la pavimentació i en la reconstrucció de fragments de la muralla. Entre 2004 i 2005 es realitzà una destacada intervenció a la contraguàrdia de la Reina, consistent en la construcció d'un bar segons el projecte vencedor del concurs convocat per la Paeria l'any 2003, elaborat per Núria Cots Call.

Muralla i Baluard de Louvigny. A partir de 1641 aquest espai quedà gairebé definit en els seus angles nord i est, mitjançant la construcció del Baluard de Cantelmo (Catllar i Armengol 1987, plànol núm. 14 p. 54, núm. 4). Els tancaments oest i el sud encara no estan construïts, quedant un àmplia explanada des dels absis de la Seu Vella fins a la

**RESTES DE MURALLA ROMANA, TANCAMENT
ANDALUSÍ DE L'ALCASSABA****001.01.CA**

banda est de la falsa Braga que envoltava el Castell Reial, tal com s'aprecia en un plànol datat l'any 1647 (Catllar i 1987, plànol núm. 11 p. 48-49). En aquest moment la muralla nord del baluard s'adossa a l'antiga línia de tancament de la ciutat, incorporant a la seva planta una de les torres.

El tancament nord d'aquest baluard fou destruït per l'artilleria durant el setge de 1707. Entre aquesta data i 1725 es degué realitzar l'obra de restitució, que comportà l'anul·lació de l'antic angle de la muralla medieval i torre que havia quedat incorporada en el tancament nord-oest del baluard de Cantelmo, a partir d'aquest moment s'anomenarà baluard de Lougvigny.

Al mateix temps es construí imbricat amb el nou tancament un túnel, la funció del qual era permetre la comunicació entre el baluard i la plataforma inferior. El límit est del baluard no ofereix cap alineació nova, respecte a la fase anterior. L'observació del parament exterior mostra la restitució de les filades més altes del tancament, mentre que la resta corresponen al mur erigit al segle XVII amb la construcció del baluard de Cantelmo.

No serà fins més endavant, segurament entre els anys 1728 i 1737, quan es construirà el tancament oest del baluard. Relacionada amb el moment de la construcció d'aquest tancament hem de situar la poterna sud del túnel, que sembla respondre més a una adequació de l'entrada del túnel al nou tancament, que al seu accés original.

A partir de 1737 es realitza la restitució del coronament dels murs de tancament nord i est amb la construcció de les troneres, sent aquesta una de les últimes reformes militars que pateix el solar, on les úniques construccions posteriors són les de les edificacions interiors de finals del segle XIX, i el tancament sud assolit posteriorment.

Els sondejos arqueològics duts a terme en aquest indret van evidenciar que sota els farciments constructius del baluard es conserven restes arqueològiques anteriors entre les que destaquen les estructures d'emmagatzematge localitzades en la banda sud, on es va recuperar un important conjunt de material ceràmic de primera meitat del segle X.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

I. GIL, A. LORIENTE, M. MOLINS, M. MORÁN i X. PAYÀ. "Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna." Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida.

X. Payà, "Primers indicis fundacionals de la ciutat tardorepublicana". A Revista d'Arqueologia de Ponent, 14, 2004, 323-324

Actuacions finca

Aquest recinte emmurallat ha existit des de l'època antiga havent reforçat i reconstruït un nou recinte a partir del segle XVIII. L'emmurallament ha sofert progressives modificacions determinades pels successius esdeveniments bèl·lics, fins adquirir la imatge actual.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: S. II-I aC/ S. XVII-XIX.

Cronologia: Es conserven restes de muralla romana. Construcció de la fortificació militar al segle XVII amb modificacions fins el segle XIX.

Autor/Promotor: Muralles S. XVII. Projecte de M. de Saint Pol.

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La contemplació completa de les muralles pot resultar complicada en algun dels seus trams, però habitualment s'accedeix a aquestes a través dels jardins de Pompeu Fabra, el carrer de Monterrey, la ronda de la Seu Vella, el carrer del Canyeret i el carrer de darrera de Sant Martí.

Lleida

RESTES DE MURALLA ROMANA, TANCAMENT ANDALUSÍ DE L'ALCASSABA

001.01.CA

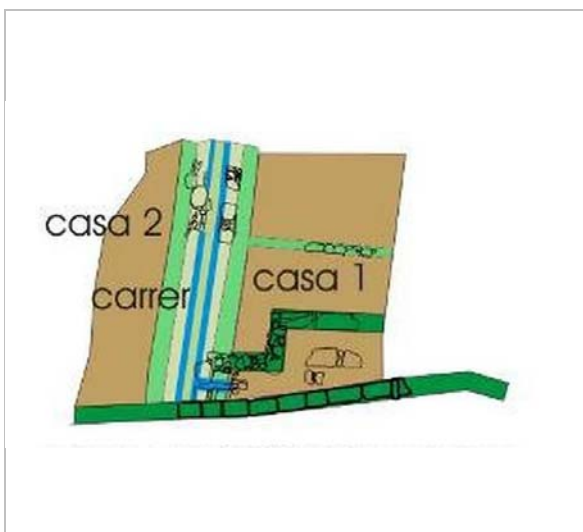
Vista de l'estat actual de les restes
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Muralla tancament oest Ilerda s. I aC.
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Vista de la muralla tardorepublicana d'Ilerda
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Muralla de tancament del barri andalusí s.X dC.
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

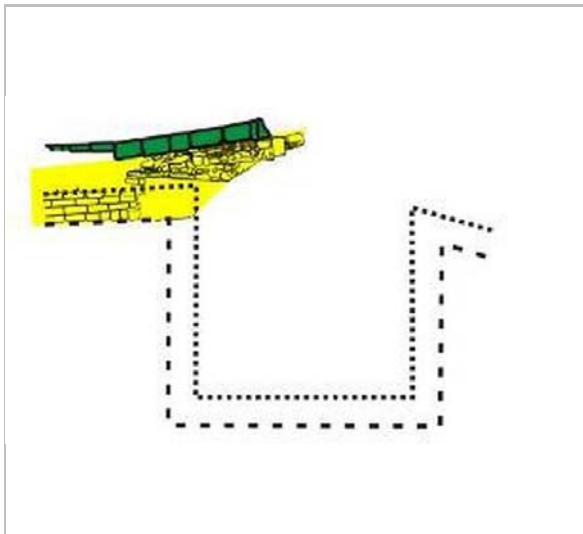

Interior de la muralla andalusina de blocs romans
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

RESTES DE MURALLA ROMANA, TANCAMENT ANDALUSÍ DE L'ALCASSABA

001.01.CA

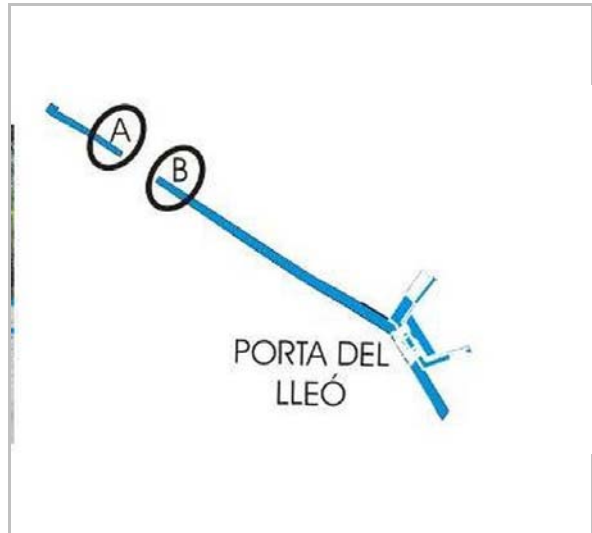
Muralla i torre tancament barri feudal s. XIII-XIV
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

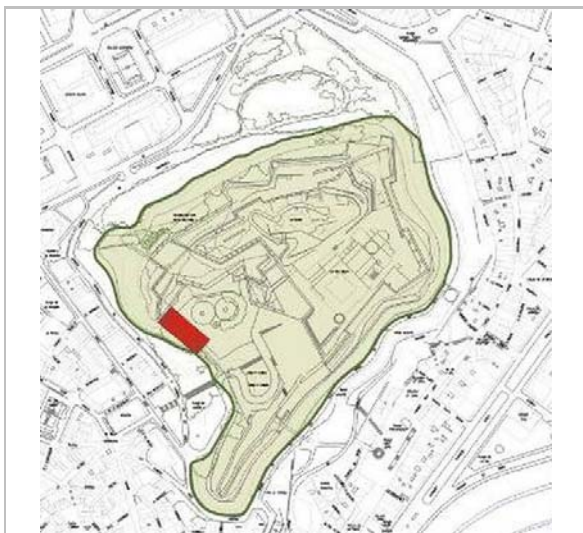
Banqueta graonada al tancament de barri de la Suda
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Tancament de la ciutadella sobre la muralla feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Tancament de la ciutadella sobre la muralla feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Localització de les restes

Lleida

RESTES DE MURALLA ROMANA, TANCAMENT ANDALUSÍ DE L'ALCASSABA

001.01.CA

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

RESTES VIA MEDIEVAL S.O. CANONJA - PL. DELS APÒSTOLS**001.02.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Hispano-Amèrica, 1

Coordenades UTM

x 302217 ; y 4610064

Plànol

Delimitació bé

x 302217 ; y 4610064

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

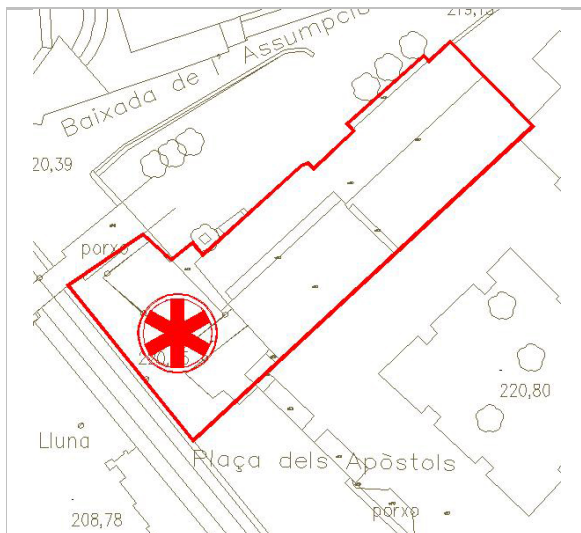
Superfície

Sostre

N. plantes

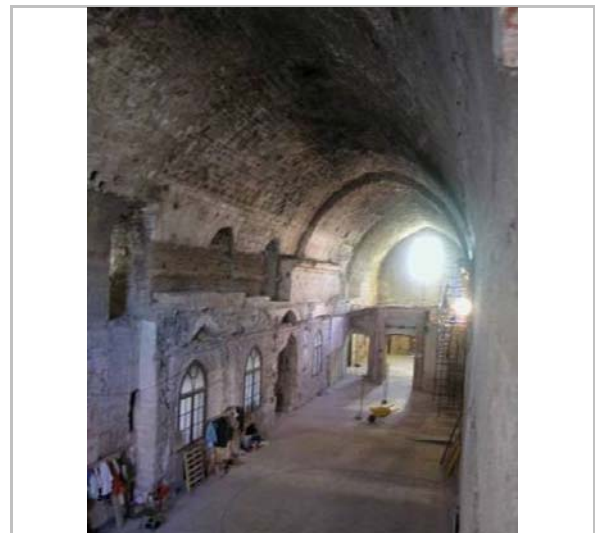
Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Nau de Santa Maria l'Antiga

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans
SE4_Equipament públic Cultural-
social-religiós

Planta evolutiva de la Canonja

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

RESTES VIA MEDIEVAL S.O. CANONJA - PL. DELS APÒSTOLS**001.02.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	Entorn Protecció BCIN R 9-6-95
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	001.02.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar
AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Muralla

Context El turó de la Seu Vella és compost per tres terrasses: el corona la Roca Sobirana, que acull la Suda i els seus entorns; a sota hi ha la Roca Mitjana, amb la Seu Vella i els annexos catedralicis; i la Roqueta tanca el recinte actual, on també hi trobem els dipòsits municipals, un seguit de restes arqueològiques, els pous del gel i vestigis del primer convent del Roser. El seu alt valor estratègic ha comportat la presència d'un sistema defensiu que ha variat al llarg dels S. XVII i XIX per adaptar-se a les necessitats de cada moment, essent-ne els materials reaprofitats els principals elements constructius. L'accés es trobava a la vessant est, però a partir de mitjan S. XVII es va traslladar a l'oest, assenyalat per la porta del Lleó (1826).

Conjunt / elements La recuperació dels edificis històrics de la Canonja ha permès veure que no es tracta d'una construcció unitària, sinó que és el resultat d'un llarg procés de juxtaposició, que es desenvolupà entre la segona meitat del segle XII i el segle XV.

Els edificis medievals estaven organitzats en dues naus independents i paral·leles a la galeria nord del claustre. La més antiga, Santa Maria l'Antiga (segle XIII), fou construïda aprofitant part d'una edificació trapezoïdal de la segona meitat del segle XII, i la Pia Almoïna, bastida a final del segle XIII o inicis del segle XIV, construïda sobre una nau inferior (casa de la volta) per tal de salvar el desnivell del terreny. Els murs que separaven aquests dues naus foren enderrocats a meitat del segle XV, amb una important redistribució dels espais interiors (capella de Santa Maria, la Pia Almoïna i la Sala Capitular). Al nord d'aquestes construccions, i en ocasions aprofitant estructures anteriors, es basteixen al segle XV la Degania, i altres dependències com l'arxiu capitular, o el balcó de la Canonja.

En època moderna, sota l'ocupació militar del Turó, no van tenir lloc grans transformacions, es van variar les divisions internes i es van modificar els accessos, com a conseqüència dels canvis en els nivells exteriors que van comportar la construcció dels baluards de la ciutadella. Mentre, al segle XX, en el moment de la seva adequació com a casa d'exercicis, es va produir una veritable modificació volumètrica que emmascara les construccions medievals sota una falsa homogeneïtat.

L'excavació arqueològica realitzada, tant en l'interior dels edificis de la canonja com en l'exterior de la façana oest, va permetre localitzar estructures anteriors a la reconquesta cristiana, documentant una seqüència estratigràfica d'època romana i andalusina que testimonien l'ocupació d'aquest sector del turó des del segle I aC.

Un dels elements més monumentals es el tram d'un carrer esglaonat pavimentat amb lloses. Constructivament anterior a la construcció de la nau inferior de la Pia Almoïna, i que un cop acabat el claustre i adaptat a la façana occidental del conjunt catedralicí apareix en la documentació escrita (en el Capbreu de 1382) com el carrer de la Claustre,

Lleida

RESTES VIA MEDIEVAL S.O. CANONJA - PL. DELS APÒSTOLS**001.02.CA**

també conegut popularment com Grades Menors.

Cal tenir en compte que aquesta zona exterior només es van excavar les zones que havien de ser afectades per la construcció dels pilars, per tant queda pendent per excavar la major part de la zona, cosa que cal tenir en compte en futures intervencions que puguin afectar el subsòl d'aquesta zona.

Ús actual

Cultural

Ús original/altres

Defensiu, religió, habitatge

Estat conservació

L'entorn més proper al conjunt presenta un estat millorable de conservació. Les estructures portants del recinte murat i la resta del conjunt estan en bon estat de conservació.

Entorn de protecció

El planejament vigent qualifica el terreny on es localitzen les restes com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret 78/2002 de 5 de març al Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de

Lleida

RESTES VIA MEDIEVAL S.O. CANONJA - PL. DELS APÒSTOLS**001.02.CA**

les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans on estan localitzades les restes, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar les restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre les restes del Turó de la Seu Vella, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

Lleida

RESTES VIA MEDIEVAL S.O. CANONJA - PL. DELS APÒSTOLS**001.02.CA**

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella", redactat l'any 1994.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpida, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

RESTES VIA MEDIEVAL S.O. CANONJA - PL. DELS APÒSTOLS**001.02.CA****INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA**

Informació històrica Les muralles més antigues són la que tancava el barri de la Suda en època medieval i la falsa braga d'inicis del S. XVII que protegia el flanc sud. La fortificació sistemàtica es va iniciar en 1640, partint d'un projecte de M. de Saint Pol que va comportar l'enderroc de parts de l'antiga cortina de muralles i la seva substitució per un conjunt de baluards quadrats i poligonals, a més de la introducció de les troneres. Als pocs anys el projecte es va simplificar, i després de la Guerra dels Segadors es va habilitar el recinte exclusivament com a fortí militar, destacant especialment la construcció d'un túnel que uní la Roqueta amb la Roca Mitjana, llur ampliació va constituir el pas de ronda entre el baluard de Louvigny i el de la Llengua de Serp. Nous trams de muralla a la Roca Mitjana i a la Roqueta van bastir un cinturó de baluards i contrabaluards capaç de resistir les noves arts bèl·liques. L'actual recinte murallat, que ressegueix en gran mesura traçats medievals, es va acabar de determinar després dels setges del S. XIX.

El Baluard de la Llengua de Serp, que s'estira tot definint l'extrem sud-occidental del recinte murallat del turó de la Seu Vella -que urbanísticament es tradueix en la gran corba del carrer de Sant Martí-, rep el nom arran del seu traçat, estret i allargat. La zona de l'actual baluard correspon a part de l'antic barri de la Suda, on s'aixecaven edificacions destacades, com el col·legi de la Cartoixa, que foren arrasades a partir de 1710, quan s'iniciaren les obres de les noves fortificacions borbòniques i la runa dels immobles preexistents es reaprofità com a farciment de la nova fortificació. El nou baluard es finalitzà en 1730, i els accessos variaren lleugerament d'ubicació fins establir la seva forma definitiva al voltant de 1780.

El Baluard i la contraaguàrdia de la Reina, segons la documentació recollida per diferents autors (Lladonosa, 1979, 142 i Tort, 1991, 32) foren reformats l'any 1780, però les obres comandades pel tinent i governador del rei, Enric de Wijelz, no surten reflectides a la planimetria de l'època. La següent reforma, de la qual disposem abundant documentació, es produí entre l'any 1806 i el setge de les tropes napoleòniques l'any 1810 (Catllar i Armengol, 1987, plànols núm. 70 i 74, pp.173 i 181 respectivament). El baluard es reforçà amb la construcció de troneres al mur oest de la contraaguàrdia, desapareixen el cos de guàrdia i les escales que permetien el pas entre les dues plataformes, i es construeix una línia que tanca la contraaguàrdia pel nord, separant-la de la façana sud de la Seu Vella.

El 1843, sota el regnat d'Isabel II, el baluard fou restaurat de nou, fet que únicament es podrà confirmar amb un estudi més exhaustiu dels seus paraments. No fou pas aquesta reforma la causa i motiu pel qual el baluard rep el nom "de la Reina", tal com fou assenyalat per la historiografia local (Lladonosa, 1979, 142). Sabem per la documentació dels plànols (Plànols núm.39 etc. Catllar i Armengol, 1987, 106-107 etc..) que des del primer moment de la seva construcció ja era citat amb el mateix terme.

En els sondejos duts a terme a la contraaguàrdia de la reina, es va documentar un paviment de còdols i sengles arcades que formaven part del esmentat palau del bisbe, però cal recordar que la intervenció arqueològica va consistir únicament en sondejos, i que per tant la major part de la contraaguàrdia resta sense excavar i molt probablement es conserva bona part del palau episcopal.

Situat enfront de la façana sud de la Seu Vella, en època medieval era l'emplaçament del palau del bisbe, al seu torn bastit sobre un antic palau andalusí. Enderrocat al segle XVII, el substituï l'anomenat Balcó de Pilats; però en 1725, un projecte constructiu d'Alejandro Rez n'implicà la destrucció i substitució per un terraplè defensiu format per un baluard i una contraaguàrdia, dues plataformes fortificades connectades per una escala i protegides amb troneres i cossos de guàrdia.

Ja en 1780, baluard i contraaguàrdia foren reformats, i entre 1806 i 1810 s'obriren les troneres del mur nord de la contraaguàrdia i s'eliminaren les comunicacions verticals entre els dos plans i també els cossos de guàrdia, tancant la contraaguàrdia i separant-la de la zona d'influència de la Seu Vella. Les últimes intervencions d'època moderna daten al voltant de 1840, però cal destacar la intervenció de millora i urbanització del baluard i

RESTES VIA MEDIEVAL S.O. CANONJA - PL. DELS APÒSTOLS**001.02.CA**

zones properes, realitzada entre 2001 i 2003 i consistent bàsicament en la millora de la pavimentació i en la reconstrucció de fragments de la muralla. Entre 2004 i 2005 es realitzà una destacada intervenció a la contraguàrdia de la Reina, consistent en la construcció d'un bar segons el projecte vencedor del concurs convocat per la Paeria l'any 2003, elaborat per Núria Cots Call.

Muralla i Baluard de Louvigny. A partir de 1641 aquest espai quedà gairebé definit en els seus angles nord i est, mitjançant la construcció del Baluard de Cantelmo (Catllar i Armengol 1987, plànol núm. 14 p. 54, núm. 4). Els tancaments oest i el sud encara no estan construïts, quedant un àmplia explanada des dels absis de la Seu Vella fins a la banda est de la falsa Braga que envoltava el Castell Reial, tal com s'aprecia en un plànol datat l'any 1647 (Catllar i 1987, plànol núm. 11 p. 48-49). En aquest moment la muralla nord del baluard s'adossa a l'antiga línia de tancament de la ciutat, incorporant a la seva planta una de les torres.

El tancament nord d'aquest baluard fou destruït per l'artilleria durant el setge de 1707. Entre aquesta data i 1725 es degué realitzar l'obra de restitució, que comportà l'anul·lació de l'antic angle de la muralla medieval i torre que havia quedat incorporada en el tancament nord-oest del baluard de Cantelmo, a partir d'aquest moment s'anomenarà baluard de Lougigny.

Al mateix temps es construí imbricat amb el nou tancament un túnel, la funció del qual era permetre la comunicació entre el baluard i la plataforma inferior. El límit est del baluard no ofereix cap alineació nova, respecte a la fase anterior. L'observació del parament exterior mostra la restitució de les filades més altes del tancament, mentre que la resta corresponen al mur erigit al segle XVII amb la construcció del baluard de Cantelmo.

No serà fins més endavant, segurament entre els anys 1728 i 1737, quan es construirà el tancament oest del baluard. Relacionada amb el moment de la construcció d'aquest tancament hem de situar la poterna sud del túnel, que sembla respondre més a una adequació de l'entrada del túnel al nou tancament, que al seu accés original.

A partir de 1737 es realitza la restitució del coronament dels murs de tancament nord i est amb la construcció de les troneres, sent aquesta una de les últimes reformes militars que pateix el solar, on les úniques construccions posteriors són las de les edificacions interiors de finals del segle XIX, i el tancament sud assolit posteriorment.

Els sondejos arqueològics duts a terme en aquest indret van evidenciar que sota els farciments constructius del baluard es conserven restes arqueològiques anteriors entre les que destaquen les estructures d'emmagatzematge localitzades en la banda sud, on es va recuperar un important conjunt de material ceràmic de primera meitat del segle X.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoble de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

I. GIL, A. LORIENTE, M. MOLINS, M. MORÁN i X. PAYÀ. "Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna." Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida.

I. Gil, I. Lorés "Edificis històrics de l'antiga casa d'exercicis: resultats de la intervenció històrico-arqueològica a l'antiga canonja de la Seu Vella de Lleida" a Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 9, Lleida, 1998

I. Lorés, I. Gil "L'antiga canonja de la Seu Vella de Lleida: noves aportacions a l'evolució arquitectònica del conjunt dels seus edificis" a Anuari d'Història i Cultura, núm. 1, pp.15-93, Associació amics de la Seu Vella Lleida, 1999.

Actuacions finca

Aquest recinte emmurallat ha existit des de l'època antiga havent reforçat i reconstruït un

Lleida

RESTES VIA MEDIEVAL S.O. CANONJA - PL. DELS APÒSTOLS
001.02.CA

nou recinte a partir del segle XVIII. L'emmurallament ha sofert progressives modificacions determinades pels successius esdeveniments bèl·lics, fins adquirir la imatge actual.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: S. II-I aC/ S. XVII-XIX.

Cronologia: Es conserven restes de muralla romana. Construcció de la fortificació militar al segle XVII amb modificacions fins el segle XIX.

Autor/Promotor: Muralles S. XVII. Projecte de M. de Saint Pol.

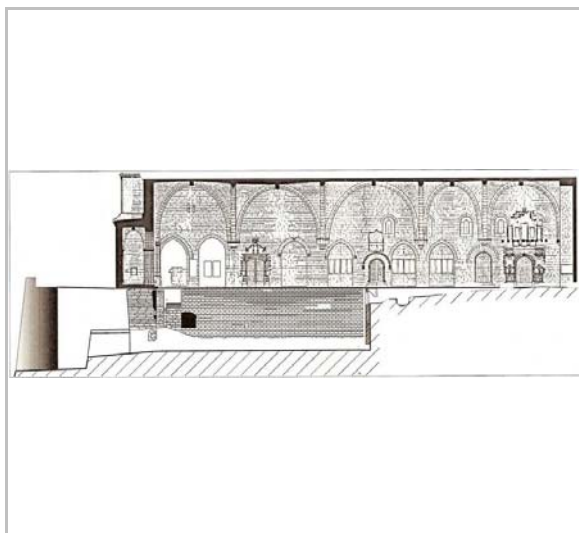
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La contemplació completa de les muralles pot resultar complicada en algun dels seus trams, però habitualment s'accedeix a aquestes a través dels jardins de Pompeu Fabra, el carrer de Monterrey, la ronda de la Seu Vella, el carrer del Canyeret i el carrer de darrera de Sant Martí.

*Grades menors. Accés a la nau inferior
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Exterior de la façana O. Mur romà (s. I dC.)
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Alçat de la façana sud dels edificis de la Canonja
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

RESTES VIA MEDIEVAL S.O. CANONJA - PL. DELS APÒSTOLS

001.02.CA

*Localització de la Canonja de la Seu Vella
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

Lleida

ESTRUCTURES ANDALUSINES DE LA SUDA, PALAU REIAL I FORTIF. MODERNES**001.03.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Hispano-Amèrica, 1

Coordenades UTM

x 302261 ; y 4610172

Plànol

Delimitació bé

x 302261 ; y 4610172

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

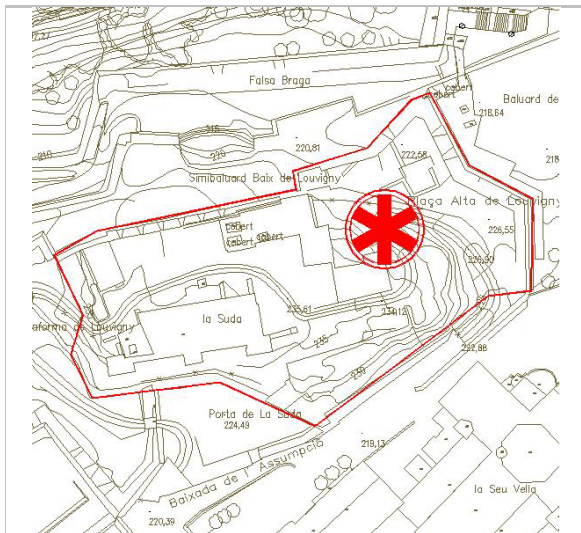
Superfície

Sostre

N. plantes

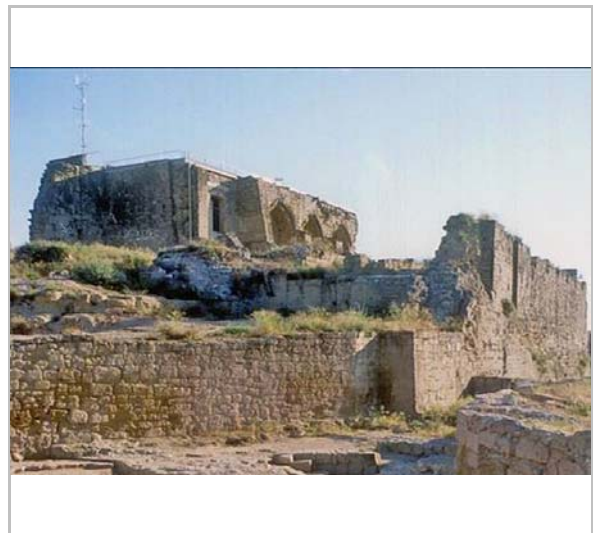
Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de la Suda des del nord-est
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida**DADES URBANÍSTIQUES**

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans
SE4_Equipament públic Cultural-
social-religiós

Vista de la Suda des del sud

Xavier Goñi

ESTRUCTURES ANDALUSINES DE LA SUDA, PALAU REIAL I FORTIF. MODERNES**001.03.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	Entorn Protecció BCIN R 9-6-95
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	001.03.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar
AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Muralla

Context El turó de la Seu Vella és compost per tres terrasses: el corona la Roca Sobirana, que acull la Suda i els seus entorns; a sota hi ha la Roca Mitjana, amb la Seu Vella i els annexos catedralicis; i la Roqueta tanca el recinte actual, on també hi trobem els dipòsits municipals, un seguit de restes arqueològiques, els pous del gel i vestigis del primer convent del Roser. El seu alt valor estratègic ha comportat la presència d'un sistema defensiu que ha variat al llarg dels S. XVII i XIX per adaptar-se a les necessitats de cada moment, essent-ne els materials reaprofitats els principals elements constructius. L'accés es trobava a la vessant est, però a partir de mitjan S. XVII es va traslladar a l'oest, assenyalat per la porta del Lleó (1826).

Conjunt / elements Les primeres senyals d'ocupació descobertes sobre la Roca Sobirana -situades a la banda nord del recinte del palau- i a tota la resta del turó de la Seu Vella, estan estretament relacionades amb la fundació de la ciutat d'Ilerda entre finals del segle II i començaments del segle I a.C., acció anterior a l'obtenció del rang de municipium durant el regnat de l'emperador August.

El tancament nord del palau feudal es va construir a sobre d'una obra anterior d'època andalusina. D'aquesta època també es van documentar tot un de sitges excavades a la roca, anteriors a la construcció dels murs d'una casa d'època califal organitzada en dos nivells i habitacions al voltant d'un pati. Aquest mateix edifici, emplaçat a l'extrem nord-est del fou remodelat en època taifa en un habitatge a un sol nivell, amb quatre habitacions distribuïdes al voltant també d'un pati que tenia un petit estany al centre. Al vessant est i sota els farciments utilitzats per a la construcció de la plaça Alta de Louvigny, hi havia les restes de dues cases més d'època califal amb un pati obert amb pòrtic suportat per quatre columnes i tancat al nord per la muralla. Al vessant sud les restes constructives corresponen a l'època taifa (segle XI), els edificis estaven organitzats amb petites habitacions, distribuïdes en diferents nivells i comunicades per escales i corredors.

Un cop conquerida la ciutat, el 1149, les construccions andalusines semblen ser poc adequades i es comença l'edificació d'un nou palau. La planta d'aquest era un recinte tancat per llenços de muralla protegits per torres. L'interior d'aquesta edificació era pràcticament buit amb una única nau al sud i la resta de superfície oberta com un gran pati. Al segle XIII el palau romànic es transforma i s'amplia amb un estil arquitectònic plenament gòtic. A la nau sud s'adossa per l'est una nova nau, es construeix la nau de ponent, la nau nord-est i es formalitza l'entrada al palau també a l'est, configurant un recinte on les naus donen a un pati amb una gran cisterna al mig. En aquesta fase edilícia també s'ha d'incloure la construcció de la gran torre del flanc afermada davant la porta d'accés. Cap a mitjan segle XIV, l'empenta de les voltes de creueria de la nau nord-est havien desplaçat la muralla cap al nord creant un perillós desplom que es va solucionar recobrint l'antiga muralla nord amb un nou parament i contraforts interiors. Aprofitant la reforma es va aixecar la nau nord.

ESTRUCTURES ANDALUSINES DE LA SUDA, PALAU REIAL I FORTIF. MODERNES**001.03.CA**

El palau es manté sense alteracions notables fins al segle XVII, moment en què el palau es converteix en caserna militar. Encerclant i protegint el recinte es construeix entre 1644 i 1627 una contramuralla, fet que obligà l'anul·lació de l'antic accés per la banda est i l'obertura d'un nou a la nau de ponent. Al segle XVIII es va enderrocar la nau nord per ubicar una bateria de troneres, la resta de les naus es van dividir en dues plantes i la planta baixa de torre de flanc va ser convertida en un polvorí. L'esclat, l'any 1812, del polvorí va provocar la destrucció absoluta del que quedava del flanc est del castell, la nau sud-est i el cimbori de la nau de ponent. L'explosió també va afectar l'antiga contramuralla del segle XVII i es va aixecar una de nova dotada de baluards. Al segle XIX s'aixequen grans contraforts a la façana que dona al pati de la nau sud per assegurar la seva estabilitat.

El 1926 es desmuntava la coberta de creueria de la nau sud davant l'imminent perill d'ensorrament. L'últim dels episodis, el resultat del qual va configurar l'aspecte actual del palau, fou l'esclat del polvorí allotjat a la nau de ponent el 1936.

Ús actual

Cultural

Ús original/altres

Defensiu, religió, habitatge

Estat conservació

L'entorn més proper al conjunt presenta un estat millorable de conservació. Les estructures portants del recinte murat i la resta del conjunt estan en bon estat de conservació.

Entorn de protecció

El planejament vigent qualifica el terreny on es localitzen les restes com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret 78/2002 de 5 de març al Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i

Lleida

ESTRUCTURES ANDALUSINES DE LA SUDA, PALAU REIAL I FORTIF. MODERNES**001.03.CA**

comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans on estan localitzades les restes, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar les restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre les restes del Turó de la Seu Vella, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

ESTRUCTURES ANDALUSINES DE LA SUDA, PALAU REIAL I FORTIF. MODERNES

001.03.CA

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella", redactat l'any 1994.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpida, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

Lleida

ESTRUCTURES ANDALUSINES DE LA SUDA, PALAU REIAL I FORTIF. MODERNES**001.03.CA**

L'acondiciament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Les muralles més antigues són la que tancava el barri de la Suda en època medieval i la falsa braga d'inicis del S. XVII que protegia el flanc sud. La fortificació sistemàtica es va iniciar en 1640, partint d'un projecte de M. de Saint Pol que va comportar l'enderroc de parts de l'antiga cortina de muralles i la seva substitució per un conjunt de baluards quadrats i poligonals, a més de la introducció de les troneres. Als pocs anys el projecte es va simplificar, i després de la Guerra dels Segadors es va habilitar el recinte exclusivament com a fortí militar, destacant especialment la construcció d'un túnel que uní la Roqueta amb la Roca Mitjana, llur ampliació va constituir el pas de ronda entre el baluard de Louvigny i el de la Llengua de Serp. Nous trams de muralla a la Roca Mitjana i a la Roqueta van bastir un cinturó de baluards i contrabaluards capaç de resistir les noves arts bèl·liques. L'actual recinte murallat, que ressegueix en gran mesura traçats medievals, es va acabar de determinar després dels setges del S. XIX.

El Baluard de la Llengua de Serp, que s'estira tot definint l'extrem sud-occidental del recinte murallat del turó de la Seu Vella -que urbanísticament es tradueix en la gran corba del carrer de Sant Martí-, rep el nom arran del seu traçat, estret i allargat. La zona de l'actual baluard correspon a part de l'antic barri de la Suda, on s'aixecaven edificacions destacades, com el col·legi de la Cartoixa, que foren arrasades a partir de 1710, quan s'iniciaren les obres de les noves fortificacions borbòniques i la runa dels immobles preexistents es reaprofità com a farciment de la nova fortificació. El nou baluard es finalitzà en 1730, i els accessos variaren lleugerament d'ubicació fins establir la seva forma definitiva al voltant de 1780.

El Baluard i la contraaguàrdia de la Reina, segons la documentació recollida per diferents autors (Lladonosa, 1979, 142 i Tort, 1991, 32) foren reformats l'any 1780, però les obres comandades pel tinent i governador del rei, Enric de Wijelz, no surten reflectides a la planimetria de l'època. La següent reforma, de la qual disposem abundant documentació, es produí entre l'any 1806 i el setge de les tropes napoleòniques l'any 1810 (Catllar i Armengol, 1987, plànols núm. 70 i 74, pp.173 i 181 respectivament). El baluard es reforça amb la construcció de troneres al mur oest de la contraaguàrdia, desapareixen el cos de guàrdia i les escales que permetien el pas entre les dues plataformes, i es construeix una línia que tanca la contraaguàrdia pel nord, separant-la de la façana sud de la Seu Vella.

El 1843, sota el regnat d'Isabel II, el baluard fou restaurat de nou, fet que únicament es podrà confirmar amb un estudi més exhaustiu dels seus paraments. No fou pas aquesta reforma la causa i motiu pel qual el baluard rep el nom "de la Reina", tal com fou assenyalat per la historiografia local (Lladonosa, 1979, 142). Sabem per la documentació dels plànols (Plànols núm.39 etc. Catllar i Armengol, 1987, 106-107 etc..) que des del primer moment de la seva construcció ja era citat amb el mateix terme.

En els sondejos duts a terme a la contraaguàrdia de la reina, es va documentar un paviment de còdols i sengles arcades que formaven part del esmentat palau del bisbe, però cal recordar que la intervenció arqueològica va consistir únicament en sondejos, i que per tant la major part de la contraaguàrdia resta sense excavar i molt probablement es conserva bona part del palau episcopal.

Situat enfront de la façana sud de la Seu Vella, en època medieval era l'emplaçament del palau del bisbe, al seu torn bastit sobre un antic palau andalusí. Enderrocat al segle XVII,

ESTRUCTURES ANDALUSINES DE LA SUDA, PALAU REIAL I FORTIF. MODERNES**001.03.CA**

el substituï l'anomenat Balcó de Pilats; però en 1725, un projecte constructiu d'Alejandro Rez n'implicà la destrucció i substitució per un terraplè defensiu format per un baluard i una contraguàrdia, dues plataformes fortificades connectades per una escala i protegides amb troneres i cossos de guàrdia.

Ja en 1780, baluard i contraguàrdia foren reformats, i entre 1806 i 1810 s'obriren les troneres del mur nord de la contraguàrdia i s'eliminaren les comunicacions verticals entre els dos plans i també els cossos de guàrdia, tancant la contraguàrdia i separant-la de la zona d'influència de la Seu Vella. Les últimes intervencions d'època moderna daten al voltant de 1840, però cal destacar la intervenció de millora i urbanització del baluard i zones properes, realitzada entre 2001 i 2003 i consistent bàsicament en la millora de la pavimentació i en la reconstrucció de fragments de la muralla. Entre 2004 i 2005 es realitzà una destacada intervenció a la contraguàrdia de la Reina, consistent en la construcció d'un bar segons el projecte vencedor del concurs convocat per la Paeria l'any 2003, elaborat per Núria Cots Call.

Muralla i Baluard de Louvigny. A partir de 1641 aquest espai quedà gairebé definit en els seus angles nord i est, mitjançant la construcció del Baluard de Cantelmo (Catllar i Armengol 1987, plànol núm. 14 p. 54, núm. 4). Els tancaments oest i el sud encara no estan construïts, quedant un àmplia explanada des dels absis de la Seu Vella fins a la banda est de la falsa Braga que envoltava el Castell Reial, tal com s'aprecia en un plànol datat l'any 1647 (Catllar i 1987, plànol núm. 11 p. 48-49). En aquest moment la muralla nord del baluard s'adossa a l'antiga línia de tancament de la ciutat, incorporant a la seva planta una de les torres.

El tancament nord d'aquest baluard fou destruït per l'artilleria durant el setge de 1707. Entre aquesta data i 1725 es degué realitzar l'obra de restitució, que comportà l'anul·lació de l'antic angle de la muralla medieval i torre que havia quedat incorporada en el tancament nord-oest del baluard de Cantelmo, a partir d'aquest moment s'anomenarà baluard de Lougvigny.

Al mateix temps es construí imbricat amb el nou tancament un túnel, la funció del qual era permetre la comunicació entre el baluard i la plataforma inferior. El límit est del baluard no ofereix cap alineació nova, respecte a la fase anterior. L'observació del parament exterior mostra la restitució de les filades més altes del tancament, mentre que la resta corresponen al mur erigit al segle XVII amb la construcció del baluard de Cantelmo.

No serà fins més endavant, segurament entre els anys 1728 i 1737, quan es construirà el tancament oest del baluard. Relacionada amb el moment de la construcció d'aquest tancament hem de situar la poterna sud del túnel, que sembla respondre més a una adequació de l'entrada del túnel al nou tancament, que al seu accés original.

A partir de 1737 es realitza la restitució del coronament dels murs de tancament nord i est amb la construcció de les troneres, sent aquesta una de les últimes reformes militars que pateix el solar, on les úniques construccions posteriors són les de les edificacions interiors de finals del segle XIX, i el tancament sud assolit posteriorment.

Els sondejos arqueològics duts a terme en aquest indret van evidenciar que sota els farciments constructius del baluard es conserven restes arqueològiques anteriors entre les que destaquen les estructures d'emmagatzematge localitzades en la banda sud, on es va recuperar un important conjunt de material ceràmic de primera meitat del segle X.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoble de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

I. GIL, A. LORIENTE, M. MOLINS, M. MORÁN i X. PAYÀ. "Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna." Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida.

Lleida

ESTRUCTURES ANDALUSINES DE LA SUDA, PALAU REIAL I FORTIF. MODERNES

001.03.CA

I. Gil, A, Lorient, X. Payà; El conjunt monumental de la Suda: El castell reial i les restes arqueològiques del seu entorn. Lleida, 2007

Actuacions finca

Aquest recinte emmurallat ha existit des de l'època antiga havent reforçat i reconstruït un nou recinte a partir del segle XVIII. L'emmurallament ha sofert progressives modificacions determinades pels successius esdeveniments bèl·lics, fins adquirir la imatge actual.

Observacions

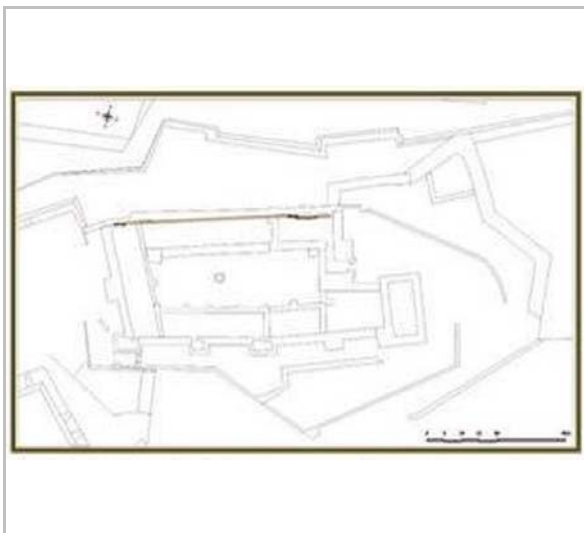
Estil: Sense estil definit.

Època/Data: S. II-I aC/ S. XVII-XIX.

Cronologia: Es conserven restes de muralla romana. Construcció de la fortificació militar al segle XVII amb modificacions fins el segle XIX.

Autor/Promotor: Muralles S. XVII. Projecte de M. de Saint Pol.

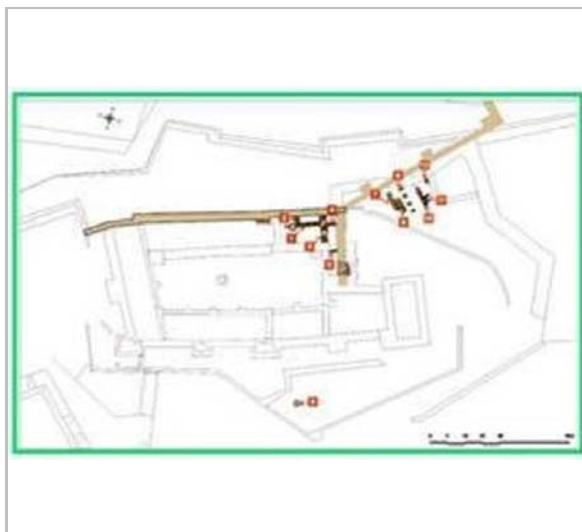
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La contemplació completa de les muralles pot resultar complicada en algun dels seus trams, però habitualment s'accedeix a aquestes a través dels jardins de Pompeu Fabra, el carrer de Monterrey, la ronda de la Seu Vella, el carrer del Canyeret i el carrer de darrera de Sant Martí.

S. II-I aC., Ilerda, època tardorepublicana
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

900-950, Medina Larida, època emiral
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

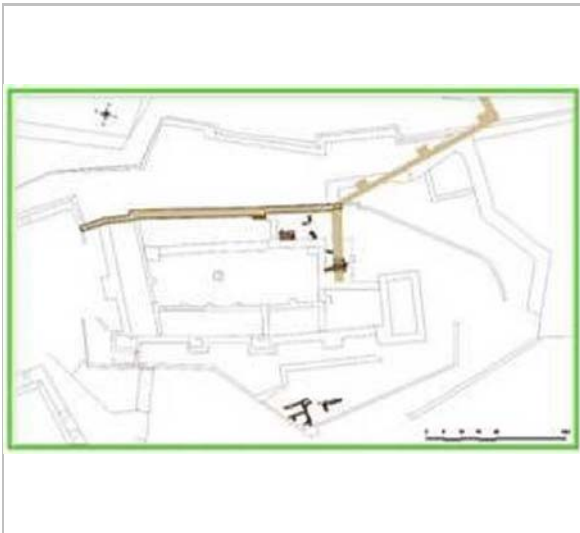

950-1030, Medina Larida, època califal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

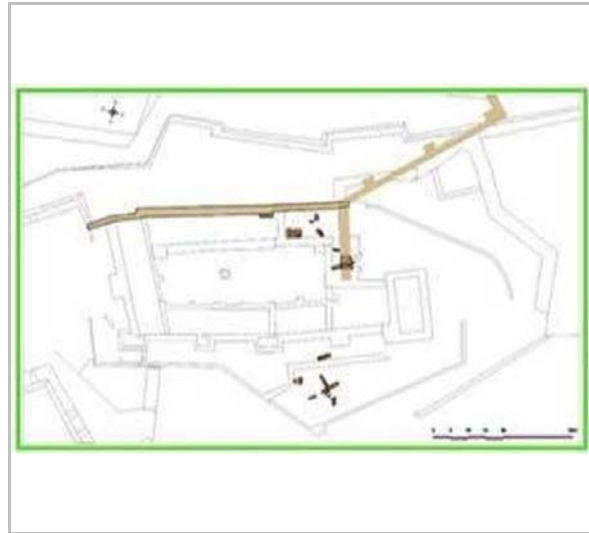
Lleida

ESTRUCTURES ANDALUSINES DE LA SUDA, PALAU REIAL I FORTIF. MODERNES

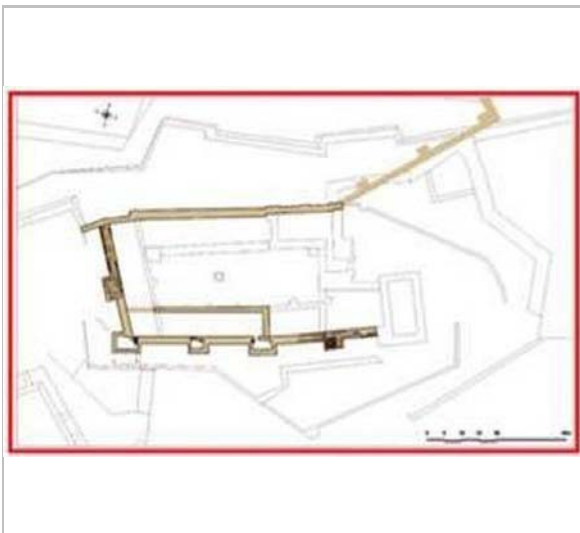
001.03.CA

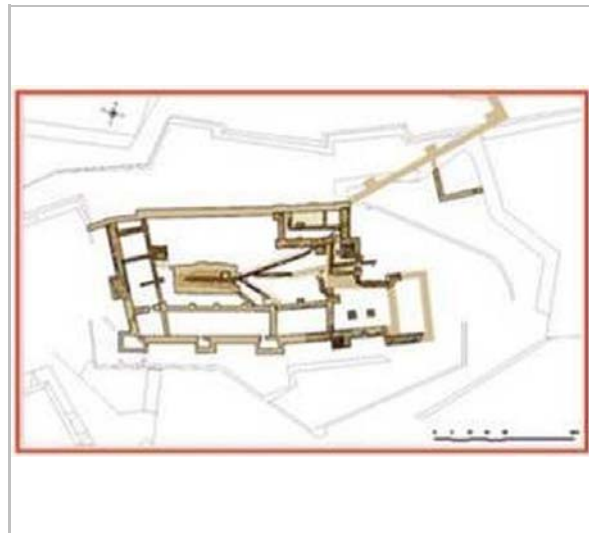
1030-1100, Medina Larida, època taifa
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

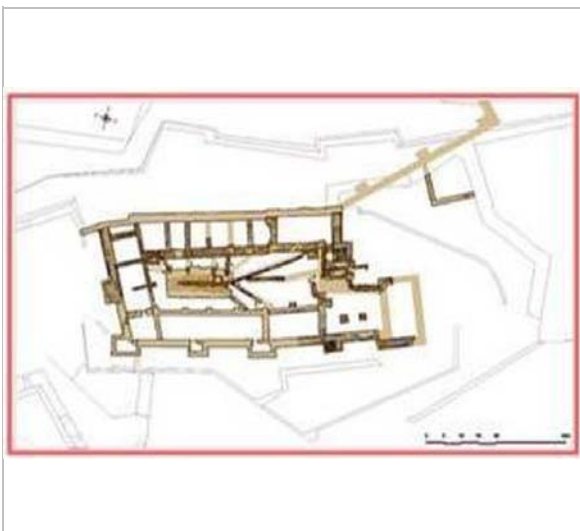
1030-1100, Medina Larida, època taifa, remodelació
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

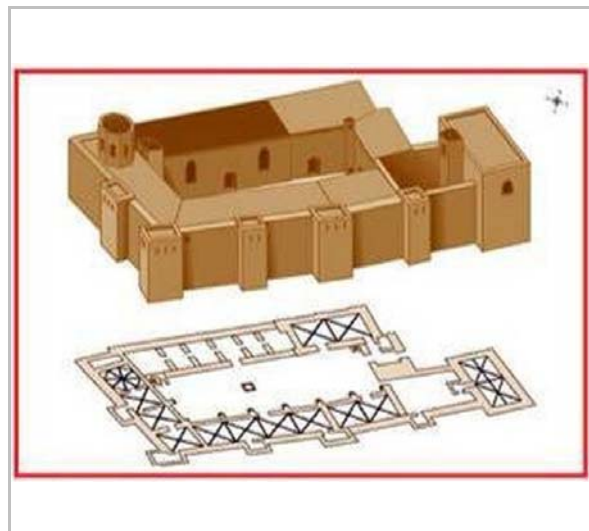
S. XII-XIII, Lleida feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

S. XIII-XIV, Lleida feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

2a. Meitat s. XIV, Lleida feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

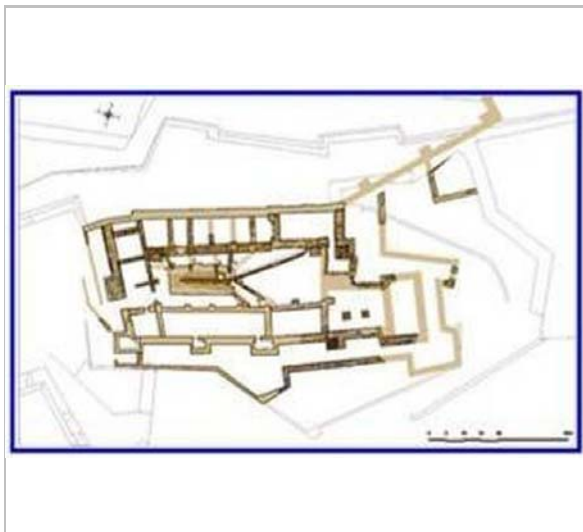
Restitució del palau a finals del s. XIV
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

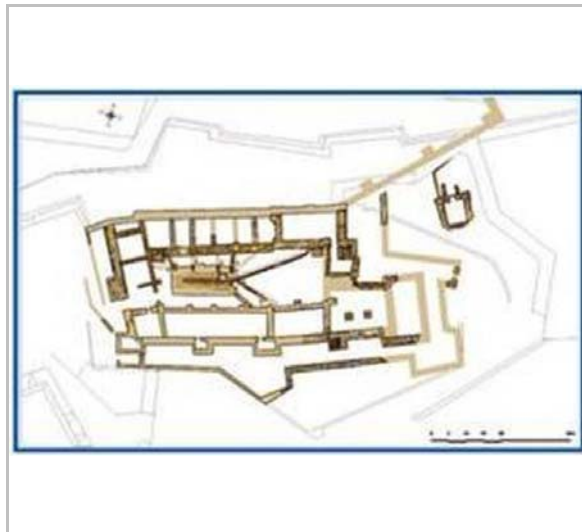
Lleida

ESTRUCTURES ANDALUSINES DE LA SUDA, PALAU REIAL I FORTIF. MODERNES

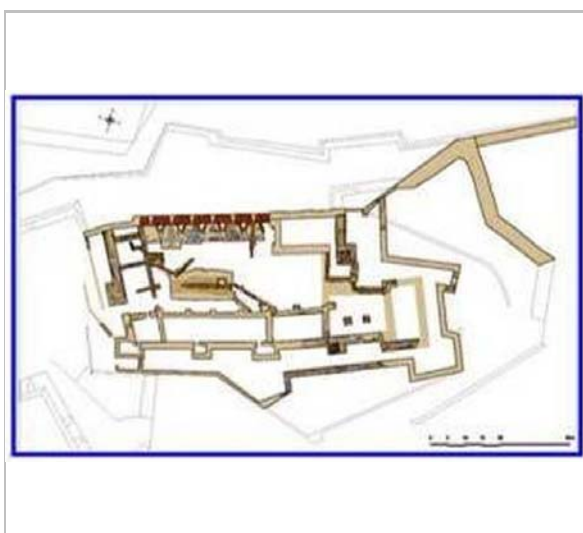
001.03.CA

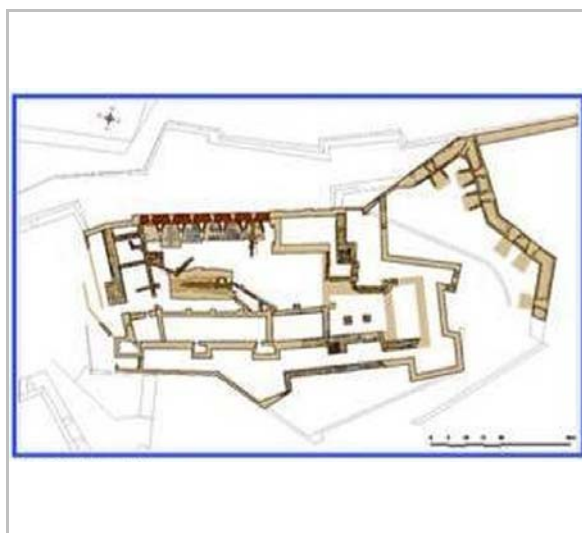
1644-1647, Lleida moderna. Palau (castell-caserna)
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Inici s. XVIII-1728/1735
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

1728/1735-1806/1810
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

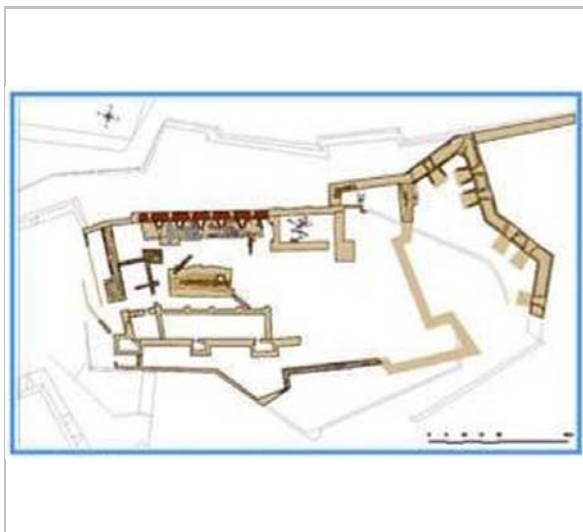
1806/1810-1812
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

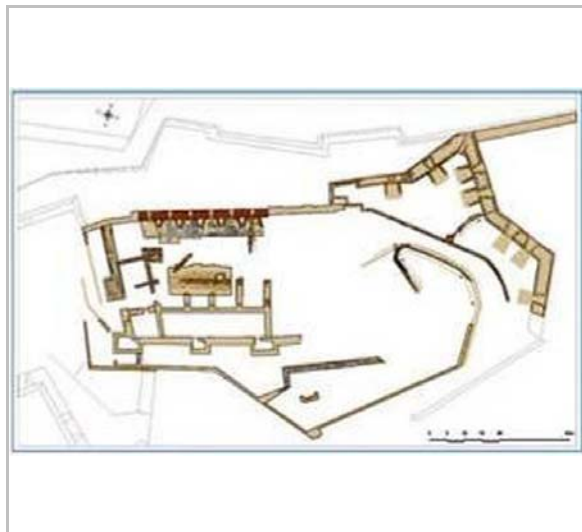
ESTRUCTURES ANDALUSINES DE LA SUDA, PALAU REIAL I FORTIF. MODERNES

001.03.CA

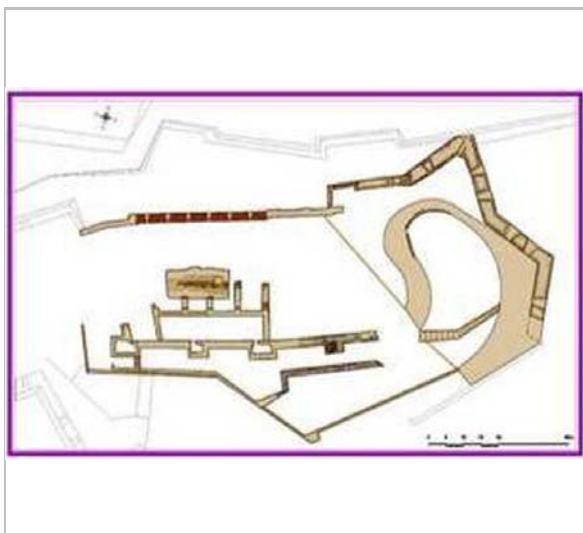
1812-1847

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

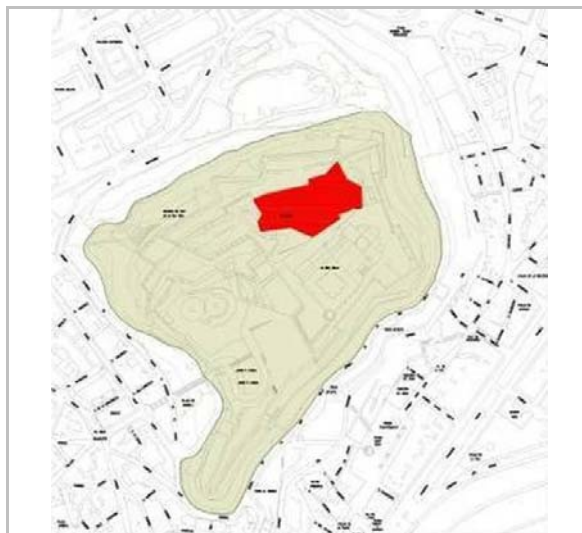
1847/1851-1936

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

1936-1993

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Localització de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

Lleida

RESTES D'UNA CASA MEDIEVAL A LA LLENGUA DE SERP**001.04.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Hispano-Amèrica, 1

Coordenades UTM

x 302152 ; y 4609873

Plànol

Delimitació bé

x 302152 ; y 4609873

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

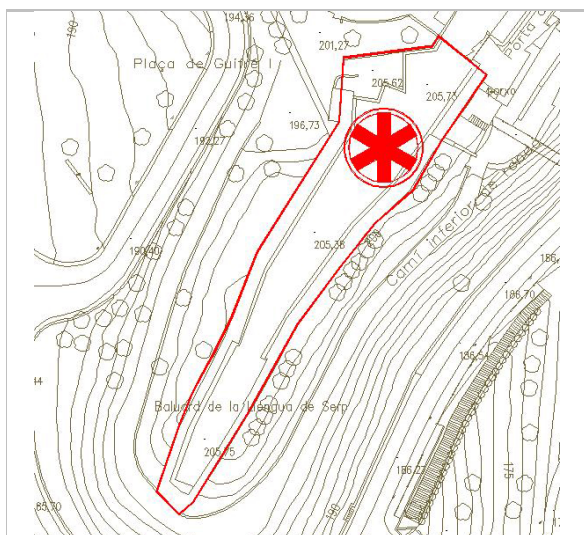
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Vista del celler i l'espai de les botes
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida**DADES URBANÍSTIQUES**

Pla vigent

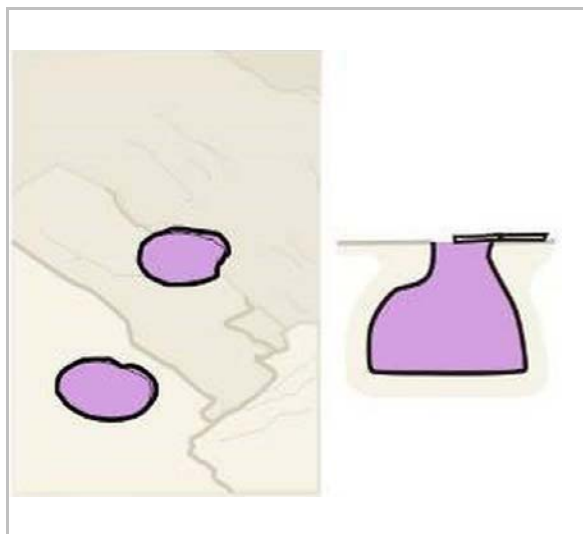
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans

Restitució gràfica: Segle XIII

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

RESTES D'UNA CASA MEDIEVAL A LA LLENGUA DE SERP**001.04.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	Entorn Protecció BCIN R 9-6-95
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	001.04.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar
AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Habitatge

Context El turó de la Seu Vella és compost per tres terrasses: el corona la Roca Sobirana, que acull la Suda i els seus entorns; a sota hi ha la Roca Mitjana, amb la Seu Vella i els annexos catedralicis; i la Roqueta tanca el recinte actual, on també hi trobem els dipòsits municipals, un seguit de restes arqueològiques, els pous del gel i vestigis del primer convent del Roser. El seu alt valor estratègic ha comportat la presència d'un sistema defensiu que ha variat al llarg dels S. XVII i XIX per adaptar-se a les necessitats de cada moment, essent-ne els materials reaprofitats els principals elements constructius. L'accés es trobava a la vessant est, però a partir de mitjan S. XVII es va traslladar a l'oest, assenyalat per la porta del Lleó (1826).

Conjunt / elements Es va localitzar al realitzar la intervenció al baluard de la Llengua de serp al turó de la Seu Vella, per tal habilitar un accés a peu pla des de l'ascensor. En aquesta intervenció es va tallar els murs del baluard per la zona on restaven més malmesos i es procedí a buidar el rebliment interior.

En treure les terres aportades es van posar al descobert les restes d'un habitatge i part d'un carrer pavimentat amb còdols que havien estat abandonats de forma ràpida, tal i com es pot suposar mercès al desallotjament forçat que es va dur a terme al turó arran la guerra de successió. Però aquesta darrera fase no es l'única que es va documentar a l'excavació. Les primeres restes d'ocupació entre els segles XII i XIII ens parlen d'un lloc d'emmagatzematge a través de sitges excavades a la roca natural. En aquestes sitges es conserva el grà pel consum anual.

Al segle XIV es construeix un edifici amb arcades gòtiques amb accés a dos carrers empedrats i que forma part de la xarxa urbana del barri més emblemàtic de la ciutat, el barri de la Suda. Restes d'aquestes arcades encara son visibles en l'espai habilitat de pas. Poc temps després al segle XV es situa un taller de tintat de teixits, amb lo que es fa necessària l'excavació a la roca natural de petits dipòsits circulars.

El darrer ús ja de caràcter domèstic és el d'un celler compartimentat amb la zona de les botes, on es perfora un pou d'aigua, i el cup on fermentava el vi que tapia una arcada gòtica. A l'altre espai trobem les escales d'accés a la planta superior i també al carrer de còdols, que ha mantingut el seu traçat des del primer moment.

Aquesta intervenció ens fa parar atenció sobre la qualitat de les restes conservades sota els baluards moderns a l'antic barri de la Suda.

Ús actual Cultural

Ús original/altres Defensiu, religió, habitatge

Estat conservació L'entorn més proper al conjunt presenta un estat millorable de conservació. Les estructures portants del recinte murat i la resta del conjunt estan en bon estat de conservació.

Lleida

RESTES D'UNA CASA MEDIEVAL A LA LLENGUA DE SERP**001.04.CA**

Entorn de protecció El planejament vigent qualifica el terreny on es localitzen les restes com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret 78/2002 de 5 de març al Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans on estan localitzades les restes, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només

Lleida

RESTES D'UNA CASA MEDIEVAL A LA LLENGUA DE SERP**001.04.CA**

en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar les restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

- Valor arqueològic i paleontològic
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre les restes del Turó de la Seu Vella, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt

Lleida

RESTES D'UNA CASA MEDIEVAL A LA LLENGUA DE SERP**001.04.CA**

de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella", redactat l'any 1994.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpida, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Les muralles més antigues són la que tancava el barri de la Suda en època medieval i la falsa braga d'inicis del S. XVII que protegia el flanc sud. La fortificació sistemàtica es va iniciar en 1640, partint d'un projecte de M. de Saint Pol que va comportar l'enderroc de parts de l'antiga cortina de muralles i la seva substitució per un conjunt de baluards quadrats i poligonals, a més de la introducció de les troneres. Als pocs anys el projecte es va simplificar, i després de la Guerra dels Segadors es va habilitar el recinte exclusivament com a fortí militar, destacant especialment la construcció d'un túnel que uní la Roqueta amb la Roca Mitjana, llur ampliació va constituir el pas de ronda entre el baluard de Louvigny i el de la Llengua de Serp. Nous trams de muralla a la Roca Mitjana i a la Roqueta van bastir un cinturó de baluards i contrabaluards capaç de resistir les noves

RESTES D'UNA CASA MEDIEVAL A LA LLENGUA DE SERP

001.04.CA

arts bèl·liques. L'actual recinte murallat, que ressegueix en gran mesura traçats medievals, es va acabar de determinar després dels setges del S. XIX.

El Baluard de la Llengua de Serp, que s'estira tot definint l'extrem sud-occidental del recinte murallat del turó de la Seu Vella -que urbanísticament es tradueix en la gran corba del carrer de Sant Martí-, rep el nom arran del seu traçat, estret i allargat. La zona de l'actual baluard correspon a part de l'antic barri de la Suda, on s'aixecaven edificacions destacades, com el col·legi de la Cartoixa, que foren arrasades a partir de 1710, quan s'iniciaren les obres de les noves fortificacions borbòniques i la runa dels immobles preexistents es reaprofità com a farciment de la nova fortificació. El nou baluard es finalitzà en 1730, i els accessos variaren lleugerament d'ubicació fins establir la seva forma definitiva al voltant de 1780.

El Baluard i la contraguàrdia de la Reina, segons la documentació recollida per diferents autors (Lladonosa, 1979, 142 i Tort, 1991, 32) foren reformats l'any 1780, però les obres comandades pel tinent i governador del rei, Enric de Wijelz, no surten reflectides a la planimetria de l'època. La següent reforma, de la qual disposem abundant documentació, es produí entre l'any 1806 i el setge de les tropes napoleòniques l'any 1810 (Catllar i Armengol, 1987, plànols núm. 70 i 74, pp.173 i 181 respectivament). El baluard es reforçà amb la construcció de troneres al mur oest de la contraguàrdia, desapareixen el cos de guàrdia i les escales que permetien el pas entre les dues plataformes, i es construeix una línia que tanca la contraguàrdia pel nord, separant-la de la façana sud de la Seu Vella.

El 1843, sota el regnat d'Isabel II, el baluard fou restaurat de nou, fet que únicament es podrà confirmar amb un estudi més exhaustiu dels seus paraments. No fou pas aquesta reforma la causa i motiu pel qual el baluard rep el nom "de la Reina", tal com fou assenyalat per la historiografia local (Lladonosa, 1979, 142). Sabem per la documentació dels plànols (Plànols núm.39 etc. Catllar i Armengol, 1987, 106-107 etc..) que des del primer moment de la seva construcció ja era citat amb el mateix terme.

En els sondejos duts a terme a la contraguàrdia de la reina, es va documentar un paviment de còdols i sengles arcades que formaven part del esmentat palau del bisbe, però cal recordar que la intervenció arqueològica va consistir únicament en sondejos, i que per tant la major part de la contraguàrdia resta sense excavar i molt probablement es conserva bona part del palau episcopal.

Situat enfront de la façana sud de la Seu Vella, en època medieval era l'emplaçament del palau del bisbe, al seu torn bastit sobre un antic palau andalusí. Enderrocat al segle XVII, el substituï l'anomenat Balcó de Pilats; però en 1725, un projecte constructiu d'Alejandro Rez n'implicà la destrucció i substitució per un terraplè defensiu format per un baluard i una contraguàrdia, dues plataformes fortificades connectades per una escala i protegides amb troneres i cossos de guàrdia.

Ja en 1780, baluard i contraguàrdia foren reformats, i entre 1806 i 1810 s'obriren les troneres del mur nord de la contraguàrdia i s'eliminaren les comunicacions verticals entre els dos plans i també els cossos de guàrdia, tancant la contraguàrdia i separant-la de la zona d'influència de la Seu Vella. Les últimes intervencions d'època moderna daten al voltant de 1840, però cal destacar la intervenció de millora i urbanització del baluard i zones properes, realitzada entre 2001 i 2003 i consistent bàsicament en la millora de la pavimentació i en la reconstrucció de fragments de la muralla. Entre 2004 i 2005 es realitzà una destacada intervenció a la contraguàrdia de la Reina, consistent en la construcció d'un bar segons el projecte vencedor del concurs convocat per la Paeria l'any 2003, elaborat per Núria Cots Call.

Muralla i Baluard de Louvigny. A partir de 1641 aquest espai quedà gairebé definit en els seus angles nord i est, mitjançant la construcció del Baluard de Cantelmo (Catllar i Armengol 1987, plànol núm. 14 p. 54, núm. 4). Els tancaments oest i el sud encara no estan construïts, quedant un àmplia explanada des dels absis de la Seu Vella fins a la banda est de la falsa Braga que envoltava el Castell Reial, tal com s'aprecia en un plànol datat l'any 1647 (Catllar i 1987, plànol núm. 11 p. 48-49). En aquest moment la muralla

Lleida

RESTES D'UNA CASA MEDIEVAL A LA LLENGUA DE SERP**001.04.CA**

nord del baluard s'adossa a l'antiga línia de tancament de la ciutat, incorporant a la seva planta una de les torres.

El tancament nord d'aquest baluard fou destruït per l'artilleria durant el setge de 1707. Entre aquesta data i 1725 es degué realitzar l'obra de restitució, que comportà l'anul·lació de l'antic angle de la muralla medieval i torre que havia quedat incorporada en el tancament nord-oest del baluard de Cantelmo, a partir d'aquest moment s'anomenarà baluard de Lougvigny.

Al mateix temps es construí imbricat amb el nou tancament un túnel, la funció del qual era permetre la comunicació entre el baluard i la plataforma inferior. El límit est del baluard no ofereix cap alineació nova, respecte a la fase anterior. L'observació del parament exterior mostra la restitució de les filades més altes del tancament, mentre que la resta corresponen al mur erigit al segle XVII amb la construcció del baluard de Cantelmo.

No serà fins més endavant, segurament entre els anys 1728 i 1737, quan es construirà el tancament oest del baluard. Relacionada amb el moment de la construcció d'aquest tancament hem de situar la poterna sud del túnel, que sembla respondre més a una adequació de l'entrada del túnel al nou tancament, que al seu accés original.

A partir de 1737 es realitza la restitució del coronament dels murs de tancament nord i est amb la construcció de les troneres, sent aquesta una de les últimes reformes militars que pateix el solar, on les úniques construccions posteriors són les de les edificacions interiors de finals del segle XIX, i el tancament sud assolit posteriorment.

Els sondejos arqueològics duts a terme en aquest indret van evidenciar que sota els farciments constructius del baluard es conserven restes arqueològiques anteriors entre les que destaquen les estructures d'emmagatzematge localitzades en la banda sud, on es va recuperar un important conjunt de material ceràmic de primera meitat del segle X.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

I. GIL, A. LORIENTE, M. MOLINS, M. MORÁN i X. PAYÀ. "Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna." Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida.

M. Morán, "Excavacions arqueològiques a la Llengua de Serp. Octubre 1999 – Febrer 2000 (I)" a La porta del lleó. Butlletí de l'associació amics de la Seu Vella de Lleida. Núm. 9. Juliol- setembre de 2000.

M. Morán, "Excavacions arqueològiques a la Llengua de Serp. Octubre 1999 – Febrer 2000 (i II)" a La porta del lleó. Butlletí de l'associació amics de la Seu Vella de Lleida. Núm. 10. Octubre - desembre de 2000

Actuacions finca

Aquest recinte emmurallat ha existit des de l'època antiga havent reforçat i reconstruït un nou recinte a partir del segle XVIII. L'emmurallament ha sofert progressives modificacions determinades pels successius esdeveniments bèl·lics, fins adquirir la imatge actual.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: S. II-I aC/ S. XVII-XIX.

Cronologia: Es conserven restes de muralla romana. Construcció de la fortificació militar al segle XVII amb modificacions fins el segle XIX.

Autor/Promotor: Muralls S. XVII. Projecte de M. de Saint Pol.

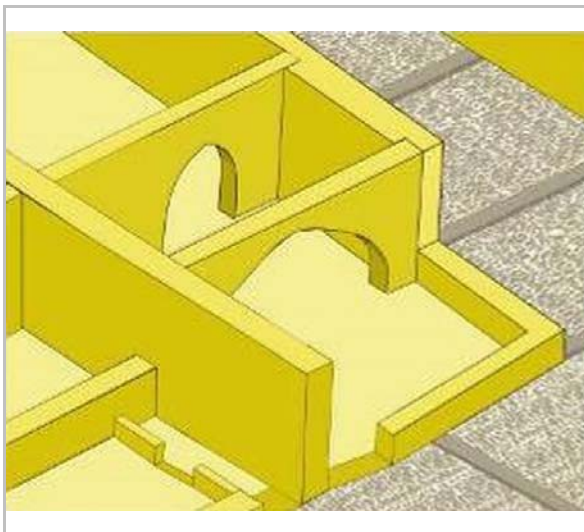
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La contemplació completa de les muralles pot resultar complicada en algun dels seus trams, però habitualment s'accedeix a aquestes a través dels jardins de Pompeu Fabra, el carrer de Monterrey, la ronda de la Seu Vella, el carrer del Canyeret i el carrer de darrera de Sant Martí.

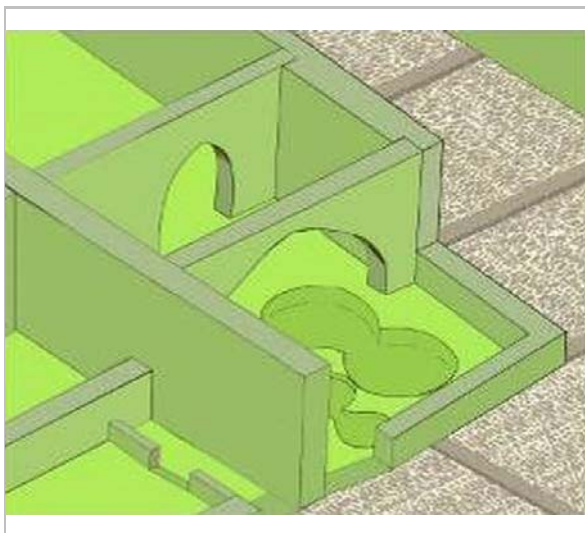
Lleida

RESTES D'UNA CASA MEDIEVAL A LA LLENGUA DE SERP

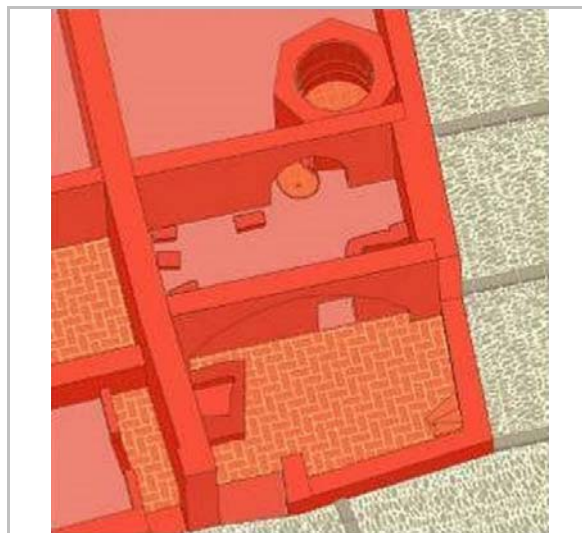
001.04.CA

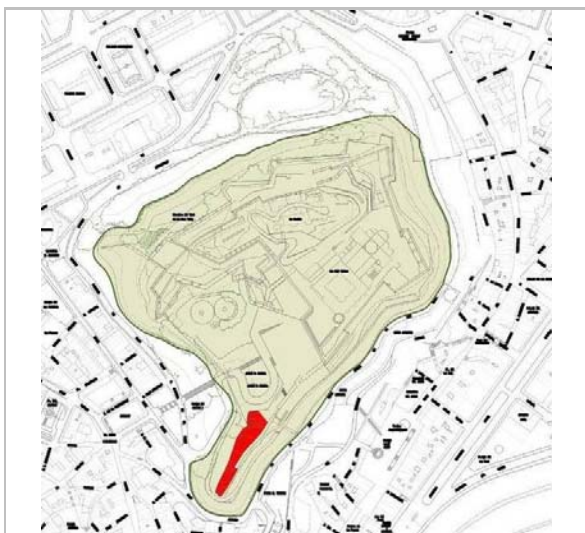
Restitució gràfica: Segle XIV
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Restitució gràfica: Segle XV
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Restitució gràfica: Segle XVI
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Plànol de situació de la Llangua de Serp
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

RESTES ROMANES I MEDIEVALS SOTA LA FALSA BRAGA D'ÈPOCA MODERNA**001.05.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Hispano-Amèrica, 1

Coordenades UTM

x 302315 ; y 4610014

Plànol

Delimitació bé

x 302315 ; y 4610014

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

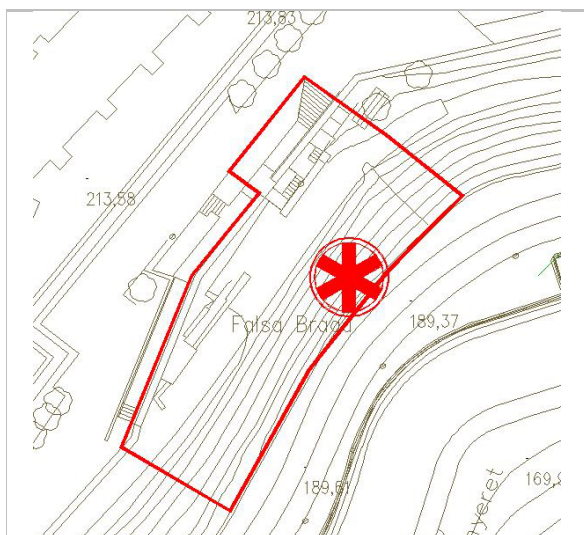
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Vista aèria i situació

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

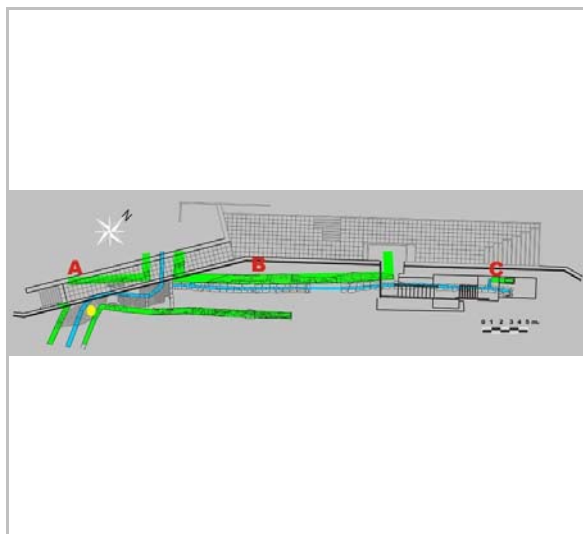
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans

Croquis de les restes arqueològiques

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

**RESTES ROMANES I MEDIEVALS SOTA LA FALSA
BRAGA D'ÈPOCA MODERNA****001.05.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	Entorn Protecció BCIN R 9-6-95
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	001.05.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar
AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Muralla

Context El turó de la Seu Vella és compost per tres terrasses: el corona la Roca Sobirana, que acull la Suda i els seus entorns; a sota hi ha la Roca Mitjana, amb la Seu Vella i els annexos catedralicis; i la Roqueta tanca el recinte actual, on també hi trobem els dipòsits municipals, un seguit de restes arqueològiques, els pous del gel i vestigis del primer convent del Roser. El seu alt valor estratègic ha comportat la presència d'un sistema defensiu que ha variat al llarg dels S. XVII i XIX per adaptar-se a les necessitats de cada moment, essent-ne els materials reaprofitats els principals elements constructius. L'accés es trobava a la vessant est, però a partir de mitjan S. XVII es va traslladar a l'oest, assenyalat per la porta del Lleó (1826).

Conjunt / elements Restes localitzades al vessant sud-est del turo en el lloc conegut com la costa de Sant Joan. Intervenció arqueològica realitzada amb motiu de la restauració d'un tram de les muralles de la ciutadella que estava apunt d'ensorrar-se. Sota el talús de terra que cobria la base de la muralla van aparèixer restes arqueològiques d'època feudal i moderna (segle XIII-XVIII) i romanes (segle I aC-II dC). Part dels elements constructius d'aquestes fases es van incorporar a la urbanització i consolidació d'aquest tram de la muralla i estan incorporades al patrimoni arqueològic visible i accessible del Turó de la Seu Vella.

L'ocupació humana del vessant comença amb l'excavació d'una sitja i un dipòsit repicats a la roca abandonats entre el 100-80 aC. De la segona fase tardo republicana (80-50 aC) són diversos sòcols de maçoneria i les traces d'un gran edifici o habitació quadrada repicat a la roca del turó. A la següent fase veurem com l'espai ocupat per la gran habitació s'utilitza d'abocador i al sector oposat s'aixeca un sòlida fonamentació de grans blocs de pedra. De l'última reforma constructiva (segle I-II dC) apareixen un seguit de murs corresponents a diferents habitacions que possiblement formaren part d'un centre productor de ceràmica decorada com ho demostren els fragments de motlle i del forn trobats al seu interior.

Les restes d'època feudal utilitzades de recolzament per la contramuralla permeten restituir part de l'urbanisme existent entre el barri de la Suda i la costa de Sant Joan. Un sistema organitzat en terrasses ampliadades i contingudes per grans murs pantalla. Construïts seguint les corbes de nivell del turó servien per recolzar la façana dels edificis. Un d'aquests murs tenia 23 metres de llargada i 2,5 metres d'alçada, davant seu, cap al vessant, discorria paral·lelament un carrer amb claveguera amb pendent cap a l'est, on desguassaven els baixants de dos edificis (B i C). Els carrers perpendiculars a les corbes de nivell, servien per pujar o baixar per la costa del turó, compensant la forta mitjançant un traçat sinuós i alguns graons.

La documentació escrita d'època feudal ens diu que a la zona compresa entre el palau episcopal i el claustre hi havia el carrer de la bisbalia amb els edificis de les pabordies, on s'allotjaven els encarregats dels censos, bens i rendes de l'església. Es probable que part

Lleida

**RESTES ROMANES I MEDIEVALS SOTA LA FALSA
BRAGA D'ÈPOCA MODERNA****001.05.CA**

	dels murs d'època feudal conservat i visibles fossin els fonaments d'aquests edificis amb façanes que miraven sobre la ciutat i accessos a les plantes superiors des del carrer de la bisbalia, i a la planta baixa, des del carrer documentat en l'excavació
<i>Ús actual</i>	Cultural
<i>Ús original/altres</i>	Defensiu, religiós, habitatge
<i>Estat conservació</i>	L'entorn més proper al conjunt presenta un estat millorable de conservació. Les estructures portants del recinte murat i la resta del conjunt estan en bon estat de conservació.
<i>Entorn de protecció</i>	El planejament vigent qualifica el terreny on es localitzen les restes com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

<i>Elements</i>	Es complirà específicament, per ordre de prioritats: <p>A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:</p> <p>- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.</p> <p>B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.</p> <p>C. els criteris establerts pel Decret 78/2002 de 5 de març al Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.</p> <p>1-. Elements de Manteniment Obligat:</p> <p>Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.</p> <p>2-. Elements Modificables:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).</p> <p>3-. Elements de Modificació Obligada:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.</p> <p><i>Entorn de protecció</i> En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans on estan localitzades les restes, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.</p>
-----------------	---

Lleida

**RESTES ROMANES I MEDIEVALS SOTA LA FALSA
BRAGA D'ÈPOCA MODERNA****001.05.CA****RAONS PER A LA CATALOGACIÓ** Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar les restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre les restes del Turó de la Seu Vella, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser

**RESTES ROMANES I MEDIEVALS SOTA LA FALSA
BRAGA D'ÈPOCA MODERNA****001.05.CA**

que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella", redactat l'any 1994.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpada, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Les muralles més antigues són la que tancava el barri de la Suda en època medieval i la

**RESTES ROMANES I MEDIEVALS SOTA LA FALSA
BRAGA D'ÈPOCA MODERNA****001.05.CA**

falsa braga d'inicis del S. XVII que protegia el flanc sud. La fortificació sistemàtica es va iniciar en 1640, partint d'un projecte de M. de Saint Pol que va comportar l'enderroc de parts de l'antiga cortina de muralles i la seva substitució per un conjunt de baluards quadrats i poligonals, a més de la introducció de les troneres. Als pocs anys el projecte es va simplificar, i després de la Guerra dels Segadors es va habilitar el recinte exclusivament com a fortí militar, destacant especialment la construcció d'un túnel que uní la Roqueta amb la Roca Mitjana, llur ampliació va constituir el pas de ronda entre el baluard de Louvigny i el de la Llengua de Serp. Nous trams de muralla a la Roca Mitjana i a la Roqueta van bastir un cinturó de baluards i contrabaluards capaç de resistir les noves arts bèl·liques. L'actual recinte murallat, que ressegueix en gran mesura traçats medievals, es va acabar de determinar després dels setges del S. XIX.

El Baluard de la Llengua de Serp, que s'estira tot definint l'extrem sud-occidental del recinte murallat del turó de la Seu Vella -que urbanísticament es tradueix en la gran corba del carrer de Sant Martí-, rep el nom arran del seu traçat, estret i allargat. La zona de l'actual baluard correspon a part de l'antic barri de la Suda, on s'aixecaven edificacions destacades, com el col·legi de la Cartoixa, que foren arrasades a partir de 1710, quan s'iniciaren les obres de les noves fortificacions borbòniques i la runa dels immobles preexistents es reaprofità com a farciment de la nova fortificació. El nou baluard es finalitzà en 1730, i els accessos variaren lleugerament d'ubicació fins establir la seva forma definitiva al voltant de 1780.

El Baluard i la contraguàrdia de la Reina, segons la documentació recollida per diferents autors (Lladonosa, 1979, 142 i Tort, 1991, 32) foren reformats l'any 1780, però les obres comandades pel tinent i governador del rei, Enric de Wijelz, no surten reflectides a la planimetria de l'època. La següent reforma, de la qual disposem abundant documentació, es produí entre l'any 1806 i el setge de les tropes napoleòniques l'any 1810 (Catllar i Armengol, 1987, plànols núm. 70 i 74, pp.173 i 181 respectivament). El baluard es reforçà amb la construcció de troneres al mur oest de la contraguàrdia, desapareixen el cos de guàrdia i les escales que permetien el pas entre les dues plataformes, i es construeix una línia que tanca la contraguàrdia pel nord, separant-la de la façana sud de la Seu Vella.

El 1843, sota el regnat d'Isabel II, el baluard fou restaurat de nou, fet que únicament es podrà confirmar amb un estudi més exhaustiu dels seus paraments. No fou pas aquesta reforma la causa i motiu pel qual el baluard rep el nom "de la Reina", tal com fou assenyalat per la historiografia local (Lladonosa, 1979, 142). Sabem per la documentació dels plànols (Plànols núm.39 etc. Catllar i Armengol, 1987, 106-107 etc..) que des del primer moment de la seva construcció ja era citat amb el mateix terme.

En els sondejos duts a terme a la contraguàrdia de la reina, es va documentar un paviment de còdols i sengles arcades que formaven part del esmentat palau del bisbe, però cal recordar que la intervenció arqueològica va consistir únicament en sondejos, i que per tant la major part de la contraguàrdia resta sense excavar i molt probablement es conserva bona part del palau episcopal.

Situat enfront de la façana sud de la Seu Vella, en època medieval era l'emplaçament del palau del bisbe, al seu torn bastit sobre un antic palau andalusí. Enderrocat al segle XVII, el substituï l'anomenat Balcó de Pilats; però en 1725, un projecte constructiu d'Alejandro Rez n'implicà la destrucció i substitució per un terraplè defensiu format per un baluard i una contraguàrdia, dues plataformes fortificades connectades per una escala i protegides amb troneres i cossos de guàrdia.

Ja en 1780, baluard i contraguàrdia foren reformats, i entre 1806 i 1810 s'obriren les troneres del mur nord de la contraguàrdia i s'eliminaren les comunicacions verticals entre els dos plans i també els cossos de guàrdia, tancant la contraguàrdia i separant-la de la zona d'influència de la Seu Vella. Les últimes intervencions d'època moderna daten al voltant de 1840, però cal destacar la intervenció de millora i urbanització del baluard i zones properes, realitzada entre 2001 i 2003 i consistent bàsicament en la millora de la pavimentació i en la reconstrucció de fragments de la muralla. Entre 2004 i 2005 es realitzà una destacada intervenció a la contraguàrdia de la Reina, consistent en la

**RESTES ROMANES I MEDIEVALS SOTA LA FALSA
BRAGA D'ÈPOCA MODERNA****001.05.CA**

construcció d'un bar segons el projecte vencedor del concurs convocat per la Paeria l'any 2003, elaborat per Núria Cots Call.

Muralla i Baluard de Louvigny. A partir de 1641 aquest espai quedà gairebé definit en els seus angles nord i est, mitjançant la construcció del Baluard de Cantelmo (Catllar i Armengol 1987, plànol núm. 14 p. 54, núm. 4). Els tancaments oest i el sud encara no estan construïts, quedant un àmplia explanada des dels absis de la Seu Vella fins a la banda est de la falsa Braga que envoltava el Castell Reial, tal com s'aprecia en un plànol datat l'any 1647 (Catllar i 1987, plànol núm. 11 p. 48-49). En aquest moment la muralla nord del baluard s'adossa a l'antiga línia de tancament de la ciutat, incorporant a la seva planta una de les torres.

El tancament nord d'aquest baluard fou destruït per l'artilleria durant el setge de 1707. Entre aquesta data i 1725 es degué realitzar l'obra de restitució, que comportà l'anul·lació de l'antic angle de la muralla medieval i torre que havia quedat incorporada en el tancament nord-oest del baluard de Cantelmo, a partir d'aquest moment s'anomenarà baluard de Lougigny.

Al mateix temps es construí imbricat amb el nou tancament un túnel, la funció del qual era permetre la comunicació entre el baluard i la plataforma inferior. El límit est del baluard no ofereix cap alineació nova, respecte a la fase anterior. L'observació del parament exterior mostra la restitució de les filades més altes del tancament, mentre que la resta corresponen al mur erigit al segle XVII amb la construcció del baluard de Cantelmo.

No serà fins més endavant, segurament entre els anys 1728 i 1737, quan es construirà el tancament oest del baluard. Relacionada amb el moment de la construcció d'aquest tancament hem de situar la poterna sud del túnel, que sembla respondre més a una adequació de l'entrada del túnel al nou tancament, que al seu accés original.

A partir de 1737 es realitza la restitució del coronament dels murs de tancament nord i est amb la construcció de les troneres, sent aquesta una de les últimes reformes militars que pateix el solar, on les úniques construccions posteriors són les de les edificacions interiors de finals del segle XIX, i el tancament sud assolit posteriorment.

Els sondejos arqueològics duts a terme en aquest indret van evidenciar que sota els farciments constructius del baluard es conserven restes arqueològiques anteriors entre les que destaquen les estructures d'emmagatzematge localitzades en la banda sud, on es va recuperar un important conjunt de material ceràmic de primera meitat del segle X.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoble de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

I. GIL, A. LORIENTE, M. MOLINS, M. MORÁN i X. PAYÀ. "Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna." Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida.

I. Gil, A. Lorient, M. Morán, X. Payà i A. Pérez, "De la l'itirta pre-romana a la llerda Tardo romana. Nuevos datos tras dos décadas de investigación continuada en Lérida" *Archivo Español de Arqueología* 74. Madrid 2001, pp.161-181.

M. Morán i X. Payà, "La vaixella de taula recoberta amb engalba de la ciutat d'Ilerda i el fenomen de les imitacions durant el període tardorepublicà i alt-imperial. Estudi preliminar i identificació tipològica" a *Imitatio Vasaria*. Taula rodona de Tarragona, novembre de 2003.

Actuacions finca

Aquest recinte emmurallat ha existit des de l'època antiga havent reforçat i reconstruït un nou recinte a partir del segle XVIII. L'emmurallament ha sofert progressives modificacions determinades pels successius esdeveniments bèl·lics, fins adquirir la imatge actual.

Lleida

**RESTES ROMANES I MEDIEVALS SOTA LA FALSA
BRAGA D'ÈPOCA MODERNA**
001.05.CA
Observacions

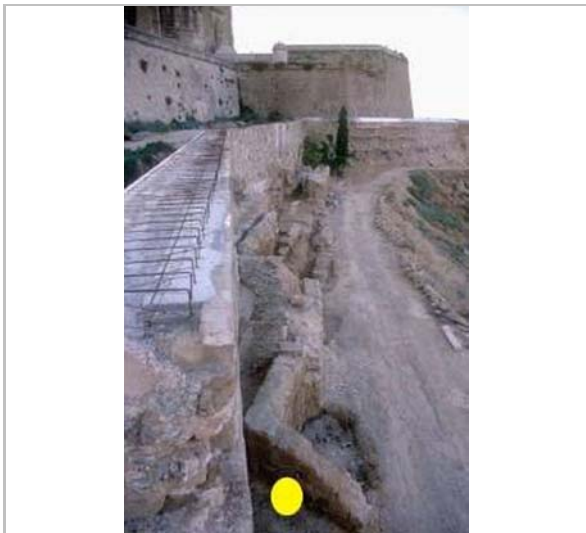
Estil: Sense estil definit.

Època/Data: S. II-I aC/ S. XVII-XIX.

Cronologia: Es conserven restes de muralla romana. Construcció de la fortificació militar al segle XVII amb modificacions fins el segle XIX.

Autor/Promotor: Muralls S. XVII. Projecte de M. de Saint Pol.

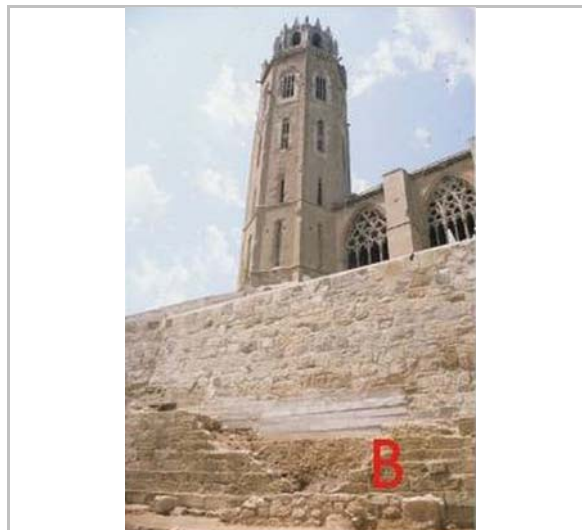
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La contemplació completa de les muralles pot resultar complicada en algun dels seus trams, però habitualment s'accedeix a aquestes a través dels jardins de Pompeu Fabra, el carrer de Monterrey, la ronda de la Seu Vella, el carrer del Canyeret i el carrer de darrera de Sant Martí.

Detall del carrer de pujada nord-sud del turó
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

En blau, tram de clavaguera adossada al mur
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

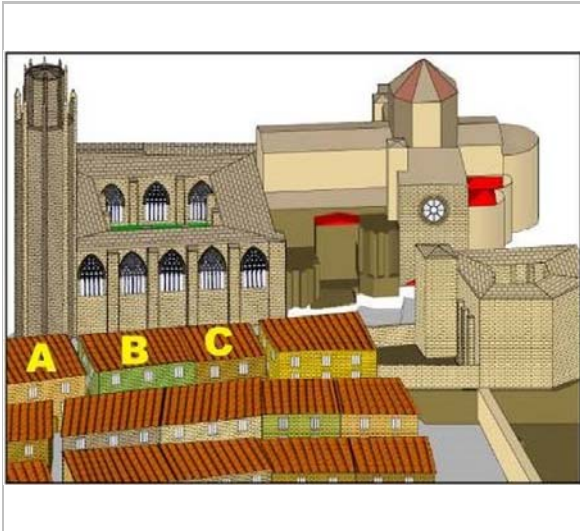

Fonamentació de la façana d'un gran edifici (B)
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

RESTES ROMANES I MEDIEVALS SOTA LA FALSA BRAGA D'ÈPOCA MODERNA

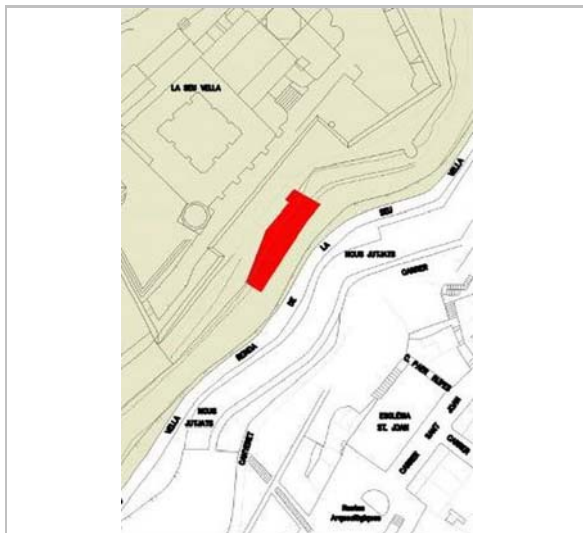
001.05.CA

*Restitució de cases i carrers del vessant sud-est
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Detall de la zona segons un gravat de 1563
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Localització de les restes
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

**RESTES ROMANES I MEDIEVALS SOTA LA FALSA
BRAGA D'ÈPOCA MODERNA**

001.05.CA

POUS DE GEL**001.06.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA**EA****BARP****BSE****BN****BAMP****LOCALITZACIÓ**

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Hispano-Amèrica, 1

Coordenades UTM

x 302299 ; y 4610243

Plànol

Delimitació bé

x 302299 ; y 4610243

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

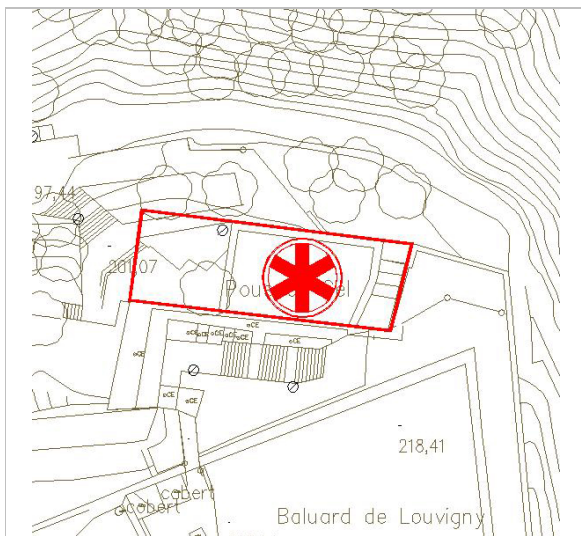
Superfície

Sostre

N. plantes

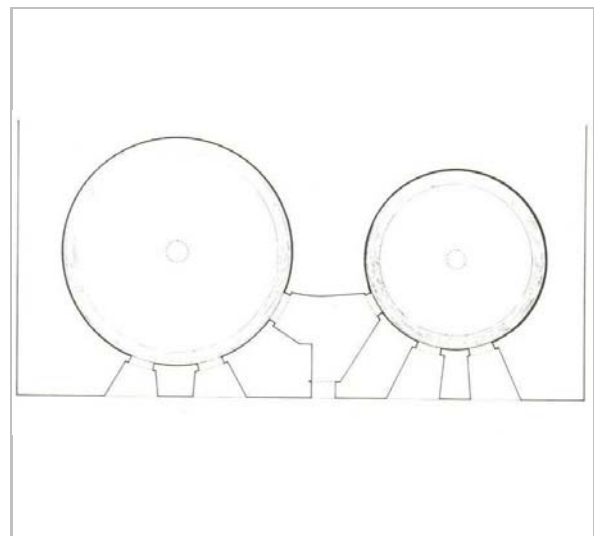
Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Planta dels pous de gel

A. Corbella (1991)

DADES URBANÍSTIQUES

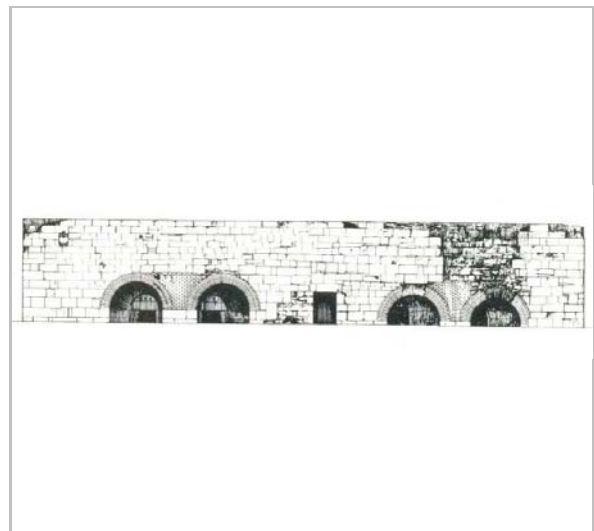
Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans
SE4_Equipament públic Cultural-
social-religiós

Façana exterior dels pous de gel

A. Corbella (1991)

Lleida

POUS DE GEL

001.06.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	Entorn Protecció BCIN R 9-6-95
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	001.06.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar
AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Pou de gel

Context El turó de la Seu Vella és compost per tres terrasses: el corona la Roca Sobirana, que acull la Suda i els seus entorns; a sota hi ha la Roca Mitjana, amb la Seu Vella i els annexos catedralicis; i la Roqueta tanca el recinte actual, on també hi trobem els dipòsits municipals, un seguit de restes arqueològiques, els pous del gel i vestigis del primer convent del Roser. El seu alt valor estratègic ha comportat la presència d'un sistema defensiu que ha variat al llarg dels S. XVII i XIX per adaptar-se a les necessitats de cada moment, essent-ne els materials reaprofitats els principals elements constructius. L'accés es trobava a la vessant est, però a partir de mitjan S. XVII es va traslladar a l'oest, assenyalat per la porta del Lleó (1826).

Conjunt / elements Els Pous de gel es troben localitzats a la vessant nord del turó de la Seu Vella. Morfològicament són dos espais cilíndrics, de gran capacitat, amb una alçada interior de més de 14 metres i un diàmetre de 6,75 metres i 8,75 metres respectivament, més estrets a la base i coberts per una volta rodona que presenta un forat circular al centre, accessible des de la part superior. Tenen un accés central comú localitzat a la façana nord, que es bifurca cap a la porta de cada dipòsit. Es comuniquen amb l'exterior amb dues obertures més baixes que donen a les quatre arcades de maons.

El buidament de la terra acumulada a l'interior dels pous va deixar a la vista el nivell d'ús i les diverses estructures de canalització i desguàs localitzades a la seva base. Durant les tasques de consolidació de la façana nord, es va recuperar un gran bloc rectangular, fragmentat en dues parts, que conservava la següent inscripció epigràfica:

(...) Q.I.L. / A.D.M. (...) DC.XI /UT. COMODI. GELIDA

".....(mil)sisens onze/ per tal que el gel sigui útil"

Sens dubte aquesta inscripció fa referència a la construcció d'uns pous de gel que sabem foren erigits sota una ordre del consell de la Paeria del 20 de maig de 1611. A finals del segle XVII, quan els pous foren reformats o construïts de nou en un emplaçament proper, la inscripció, que hauria figurat a les parets d'aquells primers, seria utilitzada com a material de construcció i imbricada en les parets dels nous pous de gels, ara disposada al revés amagant el seu contingut.

Adossat al pany de muralla, sota el baluard de Louvigny i en una construcció amb una forma aparent de baluard es troben dos pous cilíndrics, bastits amb carreus de pedra i coberts per voltes amb llanternes al seu centre, accessibles des de l'exterior en tant que terraplenades i treballades com una terrassa. Cal mencionar que es conserven restes de dues gàrgoles de desguàs de les cobertes.

Bastits probablement en el primer terç del segle XVIII per tal d'assegurar el proveïment del gel a la població, tenen un accés central comú a la façana septentrional, que es bifurca cap a la porta de cada dipòsit, el qual es comunica amb l'exterior gràcies a dos finestrals

Lleida

POUS DE GEL

001.06.CA

<i>Ús actual</i>	d'arc de mig punt i llindar recte que s'obren a quatre arcades de maó. Cultural
<i>Ús original/altres</i>	Defensiu, religiós, habitatge
<i>Estat conservació</i>	L'entorn més proper al conjunt presenta un estat millorable de conservació. Les estructures portants del recinte murat i la resta del conjunt estan en bon estat de conservació.
<i>Entorn de protecció</i>	El planejament vigent qualifica el terreny on es localitzen les restes com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

<i>Elements</i>	<p>Es complirà específicament, per ordre de prioritats:</p> <p>A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:</p> <p>- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.</p> <p>B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.</p> <p>C. els criteris establerts pel Decret 78/2002 de 5 de març al Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.</p> <p>1-. Elements de Manteniment Obligat:</p> <p>Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.</p> <p>2-. Elements Modificables:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).</p> <p>3-. Elements de Modificació Obligada:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.</p>
<i>Entorn de protecció</i>	En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans on estan localitzades les restes, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Lleida

POUS DE GEL

001.06.CA

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar les restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Pous de gel, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

Lleida

POUS DE GEL

001.06.CA

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella", redactat l'any 1994.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpida, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Les muralles més antigues són la que tancava el barri de la Suda en època medieval i la falsa braga d'inicis del S. XVII que protegia el flanc sud. La fortificació sistemàtica es va iniciar en 1640, partint d'un projecte de M. de Saint Pol que va comportar l'enderroc de parts de l'antiga cortina de muralles i la seva substitució per un conjunt de baluards quadrats i poligonals, a més de la introducció de les troneres. Als pocs anys el projecte es va simplificar, i després de la Guerra dels Segadors es va habilitar el recinte

exclusivament com a fortí militar, destacant especialment la construcció d'un túnel que uní la Roqueta amb la Roca Mitjana, llur ampliació va constituir el pas de ronda entre el baluard de Louvigny i el de la Llengua de Serp. Nous trams de muralla a la Roca Mitjana i a la Roqueta van bastir un cinturó de baluards i contrabaluards capaç de resistir les noves arts bèl·liques. L'actual recinte murallat, que ressegueix en gran mesura traçats medievals, es va acabar de determinar després dels setges del S. XIX.

El Baluard de la Llengua de Serp, que s'estira tot definint l'extrem sud-occidental del recinte murallat del turó de la Seu Vella -que urbanísticament es tradueix en la gran corba del carrer de Sant Martí-, rep el nom arran del seu traçat, estret i allargat. La zona de l'actual baluard correspon a part de l'antic barri de la Suda, on s'aixecaven edificacions destacades, com el col·legi de la Cartoixa, que foren arrasades a partir de 1710, quan s'iniciaren les obres de les noves fortificacions borbòniques i la runa dels immobles preexistents es reaprofità com a farciment de la nova fortificació. El nou baluard es finalitzà en 1730, i els accessos variaren lleugerament d'ubicació fins establir la seva forma definitiva al voltant de 1780.

El Baluard i la contraguàrdia de la Reina, segons la documentació recollida per diferents autors (Lladonosa, 1979, 142 i Tort, 1991, 32) foren reformats l'any 1780, però les obres comandades pel tinent i governador del rei, Enric de Wijelz, no surten reflectides a la planimetria de l'època. La següent reforma, de la qual disposem abundant documentació, es produí entre l'any 1806 i el setge de les tropes napoleòniques l'any 1810 (Catllar i Armengol, 1987, plànols núm. 70 i 74, pp.173 i 181 respectivament). El baluard es reforçà amb la construcció de troneres al mur oest de la contraguàrdia, desapareixen el cos de guàrdia i les escales que permetien el pas entre les dues plataformes, i es construeix una línia que tanca la contraguàrdia pel nord, separant-la de la façana sud de la Seu Vella.

El 1843, sota el regnat d'Isabel II, el baluard fou restaurat de nou, fet que únicament es podrà confirmar amb un estudi més exhaustiu dels seus paraments. No fou pas aquesta reforma la causa i motiu pel qual el baluard rep el nom "de la Reina", tal com fou assenyalat per la historiografia local (Lladonosa, 1979, 142). Sabem per la documentació dels plànols (Plànols núm.39 etc. Catllar i Armengol, 1987, 106-107 etc..) que des del primer moment de la seva construcció ja era citat amb el mateix terme.

En els sondejos duts a terme a la contraguàrdia de la reina, es va documentar un paviment de còdols i sengles arcades que formaven part del esmentat palau del bisbe, però cal recordar que la intervenció arqueològica va consistir únicament en sondejos, i que per tant la major part de la contraguàrdia resta sense excavar i molt probablement es conserva bona part del palau episcopal.

Situat enfront de la façana sud de la Seu Vella, en època medieval era l'emplaçament del palau del bisbe, al seu torn bastit sobre un antic palau andalusí. Enderrocat al segle XVII, el substituï l'anomenat Balcó de Pilats; però en 1725, un projecte constructiu d'Alejandro Rez n'implicà la destrucció i substitució per un terraplè defensiu format per un baluard i una contraguàrdia, dues plataformes fortificades connectades per una escala i protegides amb troneres i cossos de guàrdia.

Ja en 1780, baluard i contraguàrdia foren reformats, i entre 1806 i 1810 s'obriren les troneres del mur nord de la contraguàrdia i s'eliminaren les comunicacions verticals entre els dos plans i també els cossos de guàrdia, tancant la contraguàrdia i separant-la de la zona d'influència de la Seu Vella. Les últimes intervencions d'època moderna daten al voltant de 1840, però cal destacar la intervenció de millora i urbanització del baluard i zones properes, realitzada entre 2001 i 2003 i consistent bàsicament en la millora de la pavimentació i en la reconstrucció de fragments de la muralla. Entre 2004 i 2005 es realitzà una destacada intervenció a la contraguàrdia de la Reina, consistent en la construcció d'un bar segons el projecte vencedor del concurs convocat per la Paeria l'any 2003, elaborat per Núria Cots Call.

Muralla i Baluard de Louvigny. A partir de 1641 aquest espai quedà gairebé definit en els seus angles nord i est, mitjançant la construcció del Baluard de Cantelmo (Catllar i Armengol 1987, plànol núm. 14 p. 54, núm. 4). Els tancaments oest i el sud encara no

Lleida

POUS DE GEL

001.06.CA

estan construïts, quedant un àmplia explanada des dels absis de la Seu Vella fins a la banda est de la falsa Braga que envoltava el Castell Reial, tal com s'aprecia en un plànol datat l'any 1647 (Catllar i 1987, plànol núm. 11 p. 48-49). En aquest moment la muralla nord del baluard s'adossa a l'antiga línia de tancament de la ciutat, incorporant a la seva planta una de les torres.

El tancament nord d'aquest baluard fou destruït per l'artilleria durant el setge de 1707. Entre aquesta data i 1725 es degué realitzar l'obra de restitució, que comportà l'anul·lació de l'antic angle de la muralla medieval i torre que havia quedat incorporada en el tancament nord-oest del baluard de Cantelmo, a partir d'aquest moment s'anomenarà baluard de Lougvigny.

Al mateix temps es construí imbricat amb el nou tancament un túnel, la funció del qual era permetre la comunicació entre el baluard i la plataforma inferior. El límit est del baluard no ofereix cap alineació nova, respecte a la fase anterior. L'observació del parament exterior mostra la restitució de les filades més altes del tancament, mentre que la resta corresponen al mur erigit al segle XVII amb la construcció del baluard de Cantelmo.

No serà fins més endavant, segurament entre els anys 1728 i 1737, quan es construirà el tancament oest del baluard. Relacionada amb el moment de la construcció d'aquest tancament hem de situar la poterna sud del túnel, que sembla respondre més a una adequació de l'entrada del túnel al nou tancament, que al seu accés original.

A partir de 1737 es realitza la restitució del coronament dels murs de tancament nord i est amb la construcció de les troneres, sent aquesta una de les últimes reformes militars que pateix el solar, on les úniques construccions posteriors són les de les edificacions interiors de finals del segle XIX, i el tancament sud assolit posteriorment.

Els sondejos arqueològics duts a terme en aquest indret van evidenciar que sota els farciments constructius del baluard es conserven restes arqueològiques anteriors entre les que destaquen les estructures d'emmagatzematge localitzades en la banda sud, on es va recuperar un important conjunt de material ceràmic de primera meitat del segle X.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

I. GIL, A. LORIENTE, M. MOLINS, M. MORÁN i X. PAYÀ. "Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna." Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida.

J.A. Corbella i Garcia, "Transformació i reutilització del castell i de la Seu Vella(1978-1991)" a AA.DD. A, Actes del Congrés de la Seu Vella de Lleida, Pub. de l'Ajuntament de LLeida, Lleida, 401-403

I. Gil i X. Payà, Memòria de la intervenció int-49. Turó: Vessant Nord-est. Informe entregat als SSTCC de Lleida. 1996

Actuacions finca

Aquest recinte emmurallat ha existit des de l'època antiga havent reforçat i reconstruït un nou recinte a partir del segle XVIII. L'emmurallament ha sofert progressives modificacions determinades pels successius esdeveniments bèl·lics, fins adquirir la imatge actual.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: S. II-I aC/ S. XVII-XIX.

Cronologia: Es conserven restes de muralla romana. Construcció de la fortificació militar al segle XVII amb modificacions fins el segle XIX.

Autor/Promotor: Muralles S. XVII. Projecte de M. de Saint Pol.

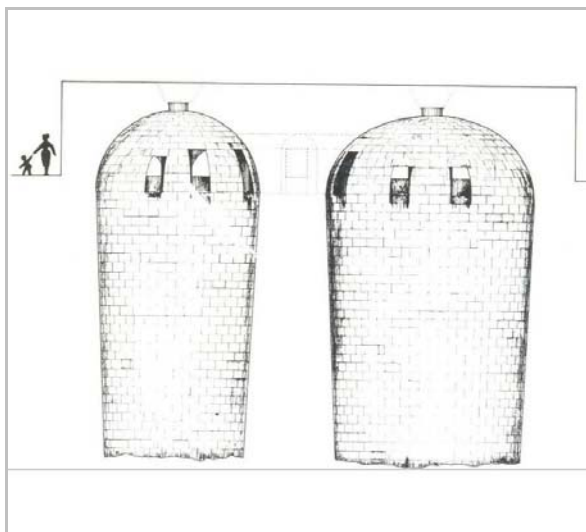
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La contemplació completa de les muralles pot resultar complicada en algun dels seus trams, però habitualment s'accedeix a aquestes a través dels jardins de Pompeu Fabra, el carrer de Monterrey, la ronda de la Seu Vella, el carrer del Canyeret i el carrer de darrera de Sant Martí.

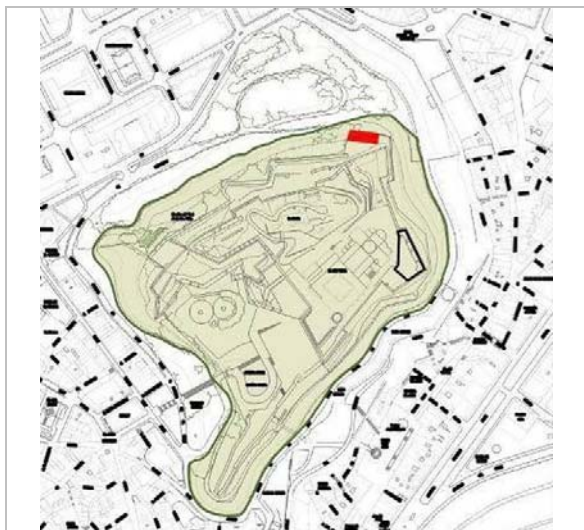
Lleida

POUS DE GEL

001.06.CA

Secció dels pous de gel
A. Corbella (1991)

Localització dels pous
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

RESTES DEL CONVENT DE PREDICADORS**001.07.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça

Coordenades UTM

x 302196 ; y 4610278

Plànol

Delimitació bé

x 302196 ; y 4610278

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

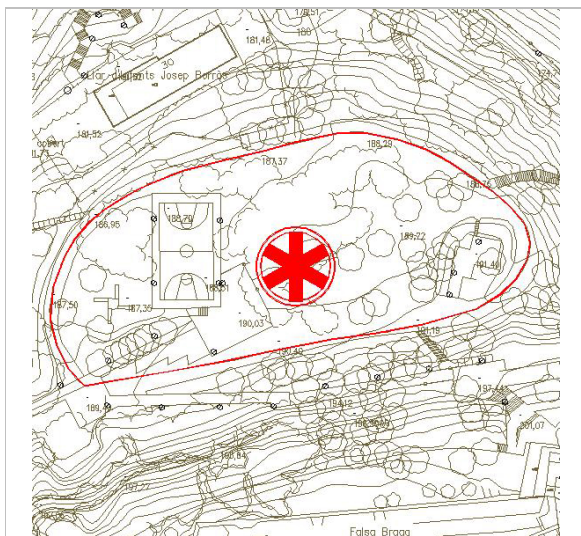
Superfície

Sostre

N. plantes

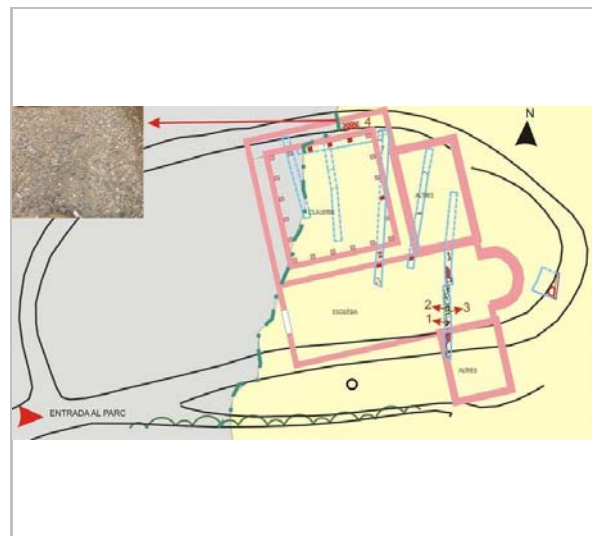
Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Situació de les restes en el parc

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans
SE4_Equipament públic Cultural-
social-religiós

Planta del convent de predicadors

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

RESTES DEL CONVENT DE PREDICADORS

001.07.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	Entorn Protecció BCIN R 9-6-95
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	001.07.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar
AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Convent

Context El turó de la Seu Vella és compost per tres terrasses: el corona la Roca Sobirana, que acull la Suda i els seus entorns; a sota hi ha la Roca Mitjana, amb la Seu Vella i els annexos catedralicis; i la Roqueta tanca el recinte actual, on també hi trobem els dipòsits municipals, un seguit de restes arqueològiques, els pous del gel i vestigis del primer convent del Roser. El seu alt valor estratègic ha comportat la presència d'un sistema defensiu que ha variat al llarg dels S. XVII i XIX per adaptar-se a les necessitats de cada moment, essent-ne els materials reaprofitats els principals elements constructius. L'accés es trobava a la vessant est, però a partir de mitjan S. XVII es va traslladar a l'oest, assenyalat per la porta del Lleó (1826).

Conjunt / elements El convent de Sant Domènec de l'ordre del dominics, també conegut com de Predicadors, va ser fundat l'any 1277. Pel que fa a la situació de l'esmentat monestir, la historiografia coincideix a situar-lo sota els pous de gel, per sobre de l'avinguda Prat de la Riba. Emplaçament i estat de conservació que hem pogut confirmar amb els sondejos realitzats l'any 2008 per avaluar l'abast d'afectació que podien ocasionar les futures obres d'urbanització de la pineda i el seu entorn com a conseqüència de l'obertura d'un nou accés al turó per la banda nord.

L'estat de conservació presenta força irregularitats, confirmant-se que la major part de la pedra que formaven els seus murs va ser aprofitada per construir, després del seu enderroc el 1642, el nou convent del Roser al carrer Cavallers. No obstant això, la empremta dels murs, pilars, paviments i sepultures que acollí la nau de l'església ha permès, malgrat l'escassa superfície de sol oberta, restituir amb molta precisió la planta del complex conventual.

El conjunt estava format per una església d'una sola nau rectangular de 20 metres d'amplada i capçalera orientada a l'est. Al nord un claustre amb naus laterals de 35 metres de llargada pavimentades amb complexos paviments de còdols petits. Altres dependències rectangulars i quadrades pavimentades amb maons rectangulars, possibles capelles laterals, s'estenien a nord i sud de la capçalera.

Cal destacar, sobre les lloses amb inscripció que formen el paviment de l'església, l'existència d'una potent capa de terra formada per calç i fragments de pedra sorrenca trencada on s'hi contenen elements escultòrics i arquitectònics de gran valor. Es tracta del material sobrant d'aquell enderroc precipitat que els militars francesos imposaren al Paers de la ciutat i el qual va ser contestat amb duresa ja que el convent acollia la sepultura de molts prohoms de la ciutat. La necessitat de millorar la defensa de la ciutat es va imposar finalment i el 1642 s'enderroca un dels convents, estratègicament pitjor ubicats, doncs la seva proximitat a les muralles de la banda nord posava en perill la defensa d'aquesta part de la ciutat.

Ús actual Cultural

Ús original/altres Defensiu, religiós, habitatge

Lleida

RESTES DEL CONVENT DE PREDICADORS**001.07.CA**

- Estat conservació* L'entorn més proper al conjunt presenta un estat millorable de conservació. Les estructures portants del recinte murat i la resta del conjunt estan en bon estat de conservació.
- Entorn de protecció* El planejament vigent qualifica el terreny on es localitzen les restes com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

- Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:
- A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:
- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3^a – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1^a – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2^a – Articles 43 a 45.
- B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.
- C. els criteris establerts pel Decret 78/2002 de 5 de març al Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.
- 1-. Elements de Manteniment Obligat:
- Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.
- 2-. Elements Modificables:
- Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).
- 3-. Elements de Modificació Obligada:
- Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.
- Entorn de protecció* En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans on estan localitzades les restes, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i

Lleida

RESTES DEL CONVENT DE PREDICADORS

001.07.CA

esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar les restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

- Valor arqueològic i paleontològic
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre les restes del Turó de la Seu Vella, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

Lleida

RESTES DEL CONVENT DE PREDICADORS**001.07.CA**

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella", redactat l'any 1994.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpura, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Les muralles més antigues són la que tancava el barri de la Suda en època medieval i la falsa braga d'inicis del S. XVII que protegia el flanc sud. La fortificació sistemàtica es va iniciar en 1640, partint d'un projecte de M. de Saint Pol que va comportar l'enderroc de parts de l'antiga cortina de muralles i la seva substitució per un conjunt de baluards quadrats i poligonals, a més de la introducció de les troneres. Als pocs anys el projecte es va simplificar, i després de la Guerra dels Segadors es va habilitar el recinte exclusivament com a fortí militar, destacant especialment la construcció d'un túnel que uní la Roqueta amb la Roca Mitjana, llur ampliació va constituir el pas de ronda entre el baluard de Louvigny i el de la Llengua de Serp. Nous trams de muralla a la Roca Mitjana i a la Roqueta van bastir un cinturó de baluards i contrabaluards capaç de resistir les noves

RESTES DEL CONVENT DE PREDICADORS**001.07.CA**

arts bèl·liques. L'actual recinte murallat, que ressegueix en gran mesura traçats medievals, es va acabar de determinar després dels setges del S. XIX.

El Baluard de la Llengua de Serp, que s'estira tot definint l'extrem sud-occidental del recinte murallat del turó de la Seu Vella -que urbanísticament es tradueix en la gran corba del carrer de Sant Martí-, rep el nom arran del seu traçat, estret i allargat. La zona de l'actual baluard correspon a part de l'antic barri de la Suda, on s'aixecaven edificacions destacades, com el col·legi de la Cartoixa, que foren arrasades a partir de 1710, quan s'iniciaren les obres de les noves fortificacions borbòniques i la runa dels immobles preexistents es reaprofità com a farciment de la nova fortificació. El nou baluard es finalitzà en 1730, i els accessos variaren lleugerament d'ubicació fins establir la seva forma definitiva al voltant de 1780.

El Baluard i la contraguàrdia de la Reina, segons la documentació recollida per diferents autors (Lladonosa, 1979, 142 i Tort, 1991, 32) foren reformats l'any 1780, però les obres comandades pel tinent i governador del rei, Enric de Wijelz, no surten reflectides a la planimetria de l'època. La següent reforma, de la qual disposem abundant documentació, es produí entre l'any 1806 i el setge de les tropes napoleòniques l'any 1810 (Catllar i Armengol, 1987, plànols núm. 70 i 74, pp.173 i 181 respectivament). El baluard es reforçà amb la construcció de troneres al mur oest de la contraguàrdia, desapareixen el cos de guàrdia i les escales que permetien el pas entre les dues plataformes, i es construeix una línia que tanca la contraguàrdia pel nord, separant-la de la façana sud de la Seu Vella.

El 1843, sota el regnat d'Isabel II, el baluard fou restaurat de nou, fet que únicament es podrà confirmar amb un estudi més exhaustiu dels seus paraments. No fou pas aquesta reforma la causa i motiu pel qual el baluard rep el nom "de la Reina", tal com fou assenyalat per la historiografia local (Lladonosa, 1979, 142). Sabem per la documentació dels plànols (Plànols núm.39 etc. Catllar i Armengol, 1987, 106-107 etc..) que des del primer moment de la seva construcció ja era citat amb el mateix terme.

En els sondejos duts a terme a la contraguàrdia de la reina, es va documentar un paviment de còdols i sengles arcades que formaven part del esmentat palau del bisbe, però cal recordar que la intervenció arqueològica va consistir únicament en sondejos, i que per tant la major part de la contraguàrdia resta sense excavar i molt probablement es conserva bona part del palau episcopal.

Situat enfront de la façana sud de la Seu Vella, en època medieval era l'emplaçament del palau del bisbe, al seu torn bastit sobre un antic palau andalusí. Enderrocat al segle XVII, el substituï l'anomenat Balcó de Pilats; però en 1725, un projecte constructiu d'Alejandro Rez n'implicà la destrucció i substitució per un terraplè defensiu format per un baluard i una contraguàrdia, dues plataformes fortificades connectades per una escala i protegides amb troneres i cossos de guàrdia.

Ja en 1780, baluard i contraguàrdia foren reformats, i entre 1806 i 1810 s'obriren les troneres del mur nord de la contraguàrdia i s'eliminaren les comunicacions verticals entre els dos plans i també els cossos de guàrdia, tancant la contraguàrdia i separant-la de la zona d'influència de la Seu Vella. Les últimes intervencions d'època moderna daten al voltant de 1840, però cal destacar la intervenció de millora i urbanització del baluard i zones properes, realitzada entre 2001 i 2003 i consistent bàsicament en la millora de la pavimentació i en la reconstrucció de fragments de la muralla. Entre 2004 i 2005 es realitzà una destacada intervenció a la contraguàrdia de la Reina, consistent en la construcció d'un bar segons el projecte vencedor del concurs convocat per la Paeria l'any 2003, elaborat per Núria Cots Call.

Muralla i Baluard de Louvigny. A partir de 1641 aquest espai quedà gairebé definit en els seus angles nord i est, mitjançant la construcció del Baluard de Cantelmo (Catllar i Armengol 1987, plànol núm. 14 p. 54, núm. 4). Els tancaments oest i el sud encara no estan construïts, quedant un àmplia explanada des dels absis de la Seu Vella fins a la banda est de la falsa Braga que envoltava el Castell Reial, tal com s'aprecia en un plànol datat l'any 1647 (Catllar i 1987, plànol núm. 11 p. 48-49). En aquest moment la muralla nord del baluard s'adossa a l'antiga línia de tancament de la ciutat, incorporant a la seva

Lleida

RESTES DEL CONVENT DE PREDICADORS

001.07.CA

planta una de les torres.

El tancament nord d'aquest baluard fou destruït per l'artilleria durant el setge de 1707. Entre aquesta data i 1725 es degué realitzar l'obra de restitució, que comportà l'anul·lació de l'antic angle de la muralla medieval i torre que havia quedat incorporada en el tancament nord-oest del baluard de Cantelmo, a partir d'aquest moment s'anomenarà baluard de Lougvigny.

Al mateix temps es construí imbricat amb el nou tancament un túnel, la funció del qual era permetre la comunicació entre el baluard i la plataforma inferior. El límit est del baluard no ofereix cap alineació nova, respecte a la fase anterior. L'observació del parament exterior mostra la restitució de les filades més altes del tancament, mentre que la resta corresponen al mur erigit al segle XVII amb la construcció del baluard de Cantelmo.

No serà fins més endavant, segurament entre els anys 1728 i 1737, quan es construirà el tancament oest del baluard. Relacionada amb el moment de la construcció d'aquest tancament hem de situar la poterna sud del túnel, que sembla respondre més a una adequació de l'entrada del túnel al nou tancament, que al seu accés original.

A partir de 1737 es realitza la restitució del coronament dels murs de tancament nord i est amb la construcció de les troneres, sent aquesta una de les últimes reformes militars que pateix el solar, on les úniques construccions posteriors són les de les edificacions interiors de finals del segle XIX, i el tancament sud assolit posteriorment.

Els sondejos arqueològics duts a terme en aquest indret van evidenciar que sota els farciments constructius del baluard es conserven restes arqueològiques anteriors entre les que destaquen les estructures d'emmagatzematge localitzades en la banda sud, on es va recuperar un important conjunt de material ceràmic de primera meitat del segle X.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoible de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

I. GIL, A. LORIENTE, M. MOLINS, M. MORÁN i X. PAYÀ. "Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna." Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida.

X. Payà Memòria INT-259 Parc de Santa Cecília (Camp de Mart) L'antic convent de Predicadors, entregat als SSTCC de Lleida.2011

J. Lladonosa, "El monestir de predicadors de Lleida" Miscelánea de estudios dedicados a la memòria de Martínez Ferrando, 279-290, 1968

Actuacions finca

Aquest recinte emmurallat ha existit des de l'època antiga havent reforçat i reconstruït un nou recinte a partir del segle XVIII. L'emmurallament ha sofert progressives modificacions determinades pels successius esdeveniments bèl·lics, fins adquirir la imatge actual.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: S. II-I aC/ S. XVII-XIX.

Cronologia: Es conserven restes de muralla romana. Construcció de la fortificació militar al segle XVII amb modificacions fins el segle XIX.

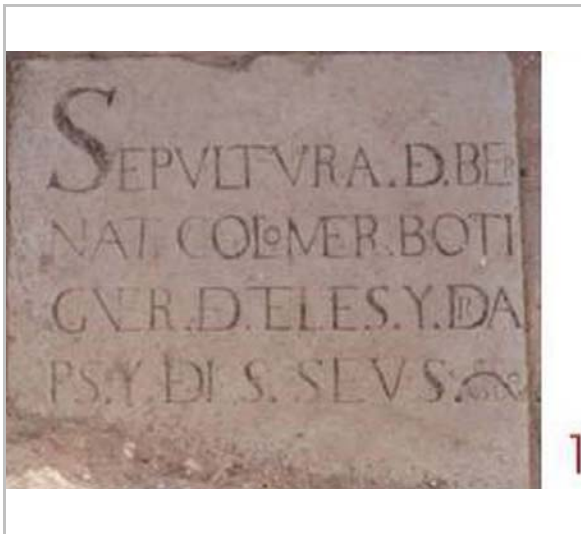
Autor/Promotor: Muralles S. XVII. Projecte de M. de Saint Pol.

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La contemplació completa de les muralles pot resultar complicada en algun dels seus trams, però habitualment s'accedeix a aquestes a través dels jardins de Pompeu Fabra, el carrer de Monterrey, la ronda de la Seu Vella, el carrer del Canyeret i el carrer de darrera de Sant Martí.

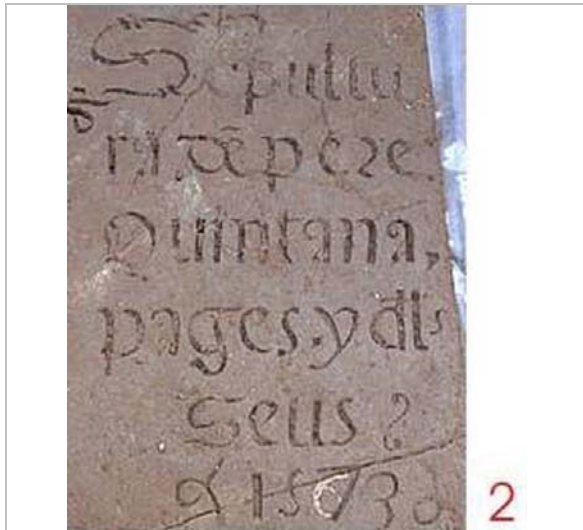
Lleida

RESTES DEL CONVENT DE PREDICADORS

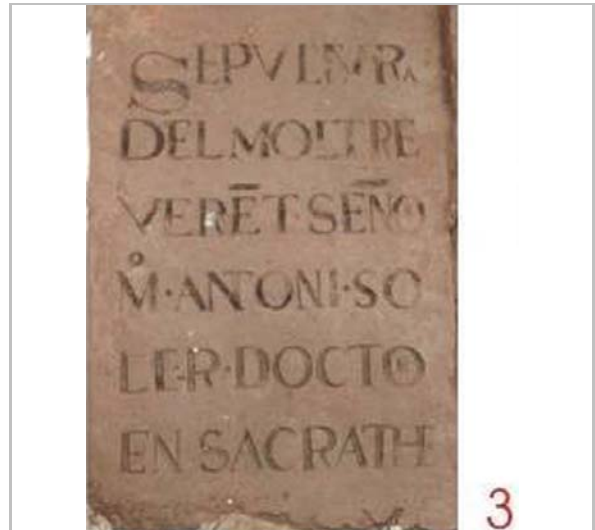
001.07.CA

Sepultura de Bernat Colomer botiguer teles i draps
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Sepultura de Pere Quintana, pagès
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Sepultura del Molt Reverent M(ossèn) Antoni Soler
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Paviment de còdols de l'ala nord del convent
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Restes arquitectòniques recuperades
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

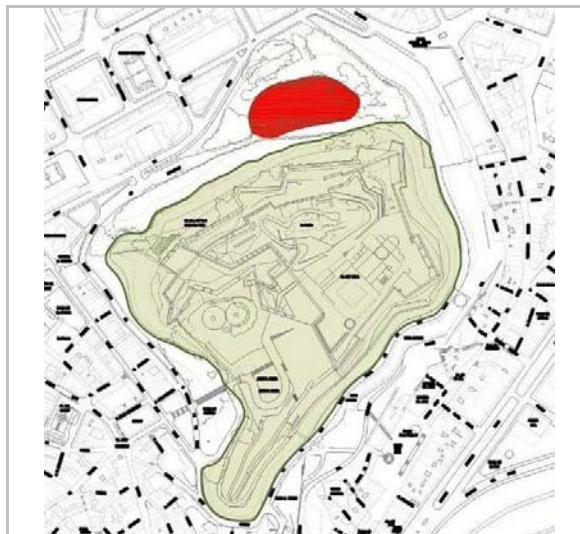
Lleida

RESTES DEL CONVENT DE PREDICADORS

001.07.CA

*Restes escultòriques recuperades
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Localització del convent de predicadors
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

Lleida

RECINTE DE LES MURALLES VAUBAN

002.CA

Altres denominacions MURALLES DEL TURÓ DE LA SEU VELLA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Hispano-Amèrica, 1

Coordenades UTM

x ; y

Plànol

Delimitació bé

x ; y

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

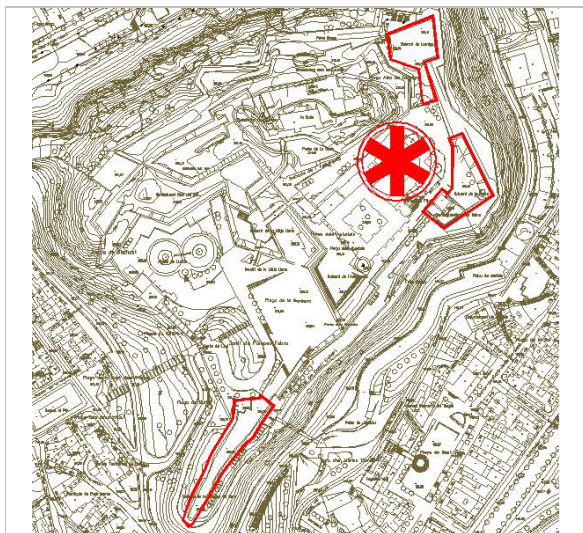
Superfície

Sostre

N. plantes

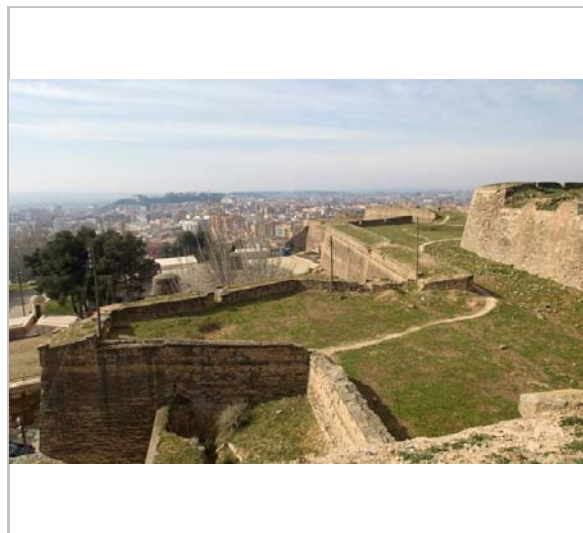
Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans
SE4_Equipament públic Cultural-
social-religiós

Vista de conjunt

RECINTE DE LES MURALLES VAUBAN

002.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	BCIN-MH / RI-51-6375
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994) HA 1302

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	002.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar
AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Muralla

Context El turó de la Seu Vella és compost per tres terrasses: el corona la Roca Sobirana, que acull la Suda i els seus entorns; a sota hi ha la Roca Mitjana, amb la Seu Vella i els annexos catedralicis; i la Roqueta tanca el recinte actual, on també hi trobem els dipòsits municipals, un seguit de restes arqueològiques, els pous del gel i vestigis del primer convent del Roser. El seu alt valor estratègic ha comportat la presència d'un sistema defensiu que ha variat al llarg dels S. XVII i XIX per adaptar-se a les necessitats de cada moment, essent-ne els materials reaprofitats els principals elements constructius. L'accés es trobava a la vessant est, però a partir de mitjan S. XVII es va traslladar a l'oest, assenyalat per la porta del Lleó (1826).

Conjunt / elements El recinte de les muralles Vauban del Turó de la Seu Vella comprèn els següents elements:

- 002.01.CA Muralla i baluard de la llengua de serp.
- 002.02.CA Muralla i baluard de la Reina.
- 002.03.CA Muralla i baluard de Louvigny.

Ús actual Cultural

Ús original/altres Defensiu, religiós, habitatge

Estat conservació Bo; Les estructures portants del recinte murat i la resta del conjunt estan en bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent qualifica el terreny on es localitzen les restes com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Lleida

RECINTE DE LES MURALLES VAUBAN

002.CA

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans on estan localitzades les restes, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar el Recinte de muralles i restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el Recinte de muralles i restes del Turó de la Seu Vella, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com

el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella", redactat l'any 1994.

Lleida

RECINTE DE LES MURALLES VAUBAN

002.CA

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpida, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Les muralles més antigues són la que tancava el barri de la Suda en època medieval i la falsa braga d'inicis del S. XVII que protegia el flanc sud. La fortificació sistemàtica es va iniciar en 1640, partint d'un projecte de M. de Saint Pol que va comportar l'enderroc de parts de l'antiga cortina de muralles i la seva substitució per un conjunt de baluards quadrats i poligonals, a més de la introducció de les troneres. Als pocs anys el projecte es va simplificar, i després de la Guerra dels Segadors es va habilitar el recinte exclusivament com a fortí militar, destacant especialment la construcció d'un túnel que uní la Roqueta amb la Roca Mitjana, llur ampliació va constituir el pas de ronda entre el baluard de Louvigny i el de la Llengua de Serp. Nous trams de muralla a la Roca Mitjana i a la Roqueta van bastir un cinturó de baluards i contrabaluards capaç de resistir les noves arts bèl·liques. L'actual recinte murallat, que ressegueix en gran mesura traçats medievals, es va acabar de determinar després dels setges del S. XIX.

El Baluard de la Llengua de Serp, que s'estira tot definint l'extrem sud-occidental del recinte murallat del turó de la Seu Vella -que urbanísticament es tradueix en la gran corba del carrer de Sant Martí-, rep el nom arran del seu traçat, estret i allargat. La zona de l'actual baluard correspon a part de l'antic barri de la Suda, on s'aixecaven edificacions destacades, com el col·legi de la Cartoixa, que foren arrasades a partir de 1710, quan s'iniciaren les obres de les noves fortificacions borbòniques i la runa dels immobles preexistents es reaprofità com a farciment de la nova fortificació. El nou baluard es finalitzà en 1730, i els accessos variaren lleugerament d'ubicació fins establir la seva forma definitiva al voltant de 1780.

El Baluard i la contraguàrdia de la Reina, segons la documentació recollida per diferents autors (Lladonosa, 1979, 142 i Tort, 1991, 32) foren reformats l'any 1780, però les obres comandades pel tinent i governador del rei, Enric de Wijelz, no surten reflectides a la planimetria de l'època. La següent reforma, de la qual disposem abundant documentació, es produí entre l'any 1806 i el setge de les troneres al setge de les troneres l'any 1810 (Catllar i Armengol, 1987, plànols núm. 70 i 74, pp.173 i 181 respectivament). El baluard es reforça amb la construcció de troneres al mur oest de la contraguàrdia, desapareixen el cos de guàrdia i les escales que permetien el pas entre les dues plataformes, i es construeix una línia que tanca la contraguàrdia pel nord, separant-la de la façana sud de la Seu Vella.

El 1843, sota el regnat d'Isabel II, el baluard fou restaurat de nou, fet que únicament es

podrà confirmar amb un estudi més exhaustiu dels seus paraments. No fou pas aquesta reforma la causa i motiu pel qual el baluard rep el nom "de la Reina", tal com fou assenyalat per la historiografia local (Lladonosa, 1979, 142). Sabem per la documentació dels plànols (Plànols núm.39 etc. Catllar i Armengol, 1987, 106-107 etc..) que des del primer moment de la seva construcció ja era citat amb el mateix terme.

En els sondejos duts a terme a la contraguàrdia de la reina, es va documentar un paviment de còdols i sengles arcades que formaven part del esmentat palau del bisbe, però cal recordar que la intervenció arqueològica va consistir únicament en sondejos, i que per tant la major part de la contraguàrdia resta sense excavar i molt probablement es conserva bona part del palau episcopal.

Situat enfront de la façana sud de la Seu Vella, en època medieval era l'emplaçament del palau del bisbe, al seu torn bastit sobre un antic palau andalusí. Enderrocat al segle XVII, el substituï l'anomenat Balcó de Pilats; però en 1725, un projecte constructiu d'Alejandro Rez n'implicà la destrucció i substitució per un terraplè defensiu format per un baluard i una contraguàrdia, dues plataformes fortificades connectades per una escala i protegides amb troneres i cossos de guàrdia.

Ja en 1780, baluard i contraguàrdia foren reformats, i entre 1806 i 1810 s'obriren les troneres del mur nord de la contraguàrdia i s'eliminaren les comunicacions verticals entre els dos plans i també els cossos de guàrdia, tancant la contraguàrdia i separant-la de la zona d'influència de la Seu Vella. Les últimes intervencions d'època moderna daten al voltant de 1840, però cal destacar la intervenció de millora i urbanització del baluard i zones properes, realitzada entre 2001 i 2003 consistent bàsicament en la millora de la pavimentació i en la reconstrucció de fragments de la muralla. Entre 2004 i 2005 es realitzà una destacada intervenció a la contraguàrdia de la Reina, consistent en la construcció d'un bar segons el projecte vencedor del concurs convocat per la Paeria l'any 2003, elaborat per Núria Cots Call.

Muralla i Baluard de Louvigny. A partir de 1641 aquest espai quedà gairebé definit en els seus angles nord i est, mitjançant la construcció del Baluard de Cantelmo (Catllar i Armengol 1987, plànol núm. 14 p. 54, núm. 4). Els tancaments oest i el sud encara no estan construïts, quedant un àmplia explanada des dels absis de la Seu Vella fins a la banda est de la falsa Braga que envoltava el Castell Reial, tal com s'aprecia en un plànol datat l'any 1647 (Catllar i 1987, plànol núm. 11 p. 48-49). En aquest moment la muralla nord del baluard s'adossa a l'antiga línia de tancament de la ciutat, incorporant a la seva planta una de les torres.

El tancament nord d'aquest baluard fou destruït per l'artilleria durant el setge de 1707. Entre aquesta data i 1725 es degué realitzar l'obra de restitució, que comportà l'anul·lació de l'antic angle de la muralla medieval i torre que havia quedat incorporada en el tancament nord-oest del baluard de Cantelmo, a partir d'aquest moment s'anomenarà baluard de Louvigny.

Al mateix temps es construí imbricat amb el nou tancament un túnel, la funció del qual era permetre la comunicació entre el baluard i la plataforma inferior. El límit est del baluard no ofereix cap alineació nova, respecte a la fase anterior. L'observació del parament exterior mostra la restitució de les filades més altes del tancament, mentre que la resta corresponen al mur erigit al segle XVII amb la construcció del baluard de Cantelmo.

No serà fins més endavant, segurament entre els anys 1728 i 1737, quan es construirà el tancament oest del baluard. Relacionada amb el moment de la construcció d'aquest tancament hem de situar la poterna sud del túnel, que sembla respondre més a una adequació de l'entrada del túnel al nou tancament, que al seu accés original.

A partir de 1737 es realitza la restitució del coronament dels murs de tancament nord i est amb la construcció de les troneres, sent aquesta una de les últimes reformes militars que pateix el solar, on les úniques construccions posteriors són las de les edificacions interiors de finals del segle XIX, i el tancament sud assolit posteriorment.

Lleida

RECINTE DE LES MURALLES VAUBAN

002.CA

Els sondejos arqueològics duts a terme en aquest indret van evidenciar que sota els farciments constructius del baluard es conserven restes arqueològiques anteriors entre les que destaquen les estructures d'emmagatzematge localitzades en la banda sud, on es va recuperar un important conjunt de material ceràmic de primera meitat del segle X.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Imoble de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

I. GIL, A. LORIENTE, M. MOLINS, M. MORÁN i X. PAYÀ. "Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna." Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida.

Actuacions finca

Aquest recinte emmurallat ha existit des de l'època antiga havent reforçat i reconstruït un nou recinte a partir del segle XVIII. L'emmurallament ha sofert progressives modificacions determinades pels successius esdeveniments bèl·lics, fins adquirir la imatge actual.

Observacions

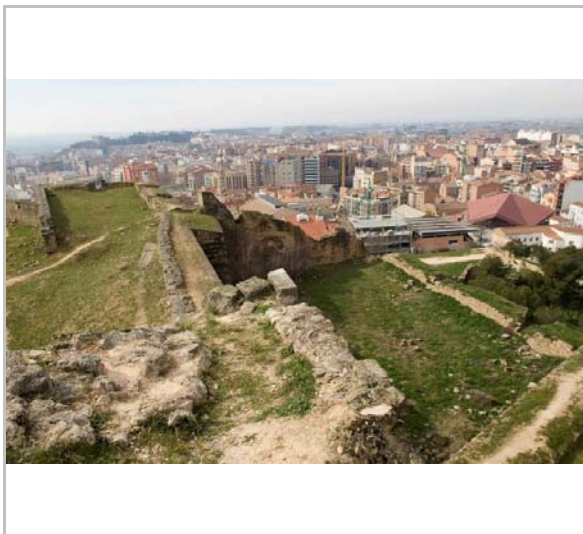
Estil: Sense estil definit.

Època/Data: S. II-I aC/ S. XVII-XIX.

Cronologia: Es conserven restes de muralla romana. Construcció de la fortificació militar al segle XVII amb modificacions fins el segle XIX.

Autor/Promotor: Muralls S. XVII. Projecte de M. de Saint Pol.

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La contemplació completa de les muralles pot resultar complicada en algun dels seus trams, però habitualment s'accedeix a aquestes a través dels jardins de Pompeu Fabra, el carrer de Monterrey, la ronda de la Seu Vella, el carrer del Canyeret i el carrer de darrera de Sant Martí.

Vista de conjunt

Lleida

RECINTE DE LES MURALLES VAUBAN

002.CA

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

MURALLA I BALUARD DE LA LENGUA DE SERP

002.01.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Hispano-Amèrica, 1

Coordenades UTM

x 302137 ; y 4609856

Plànol

Delimitació bé

x 302137 ; y 4609856

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

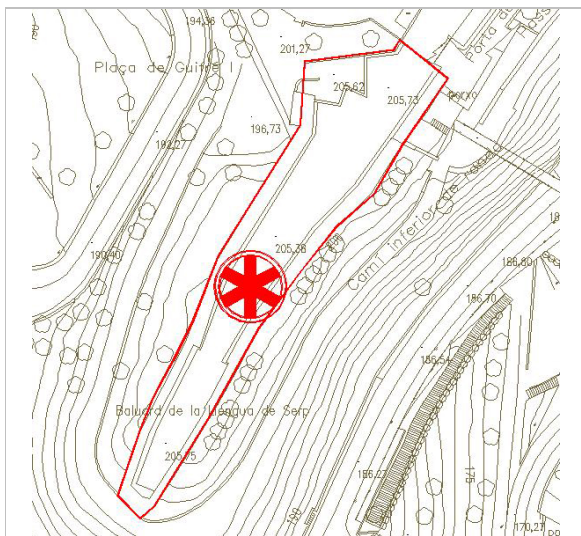
Superfície

Sostre

N. plantes

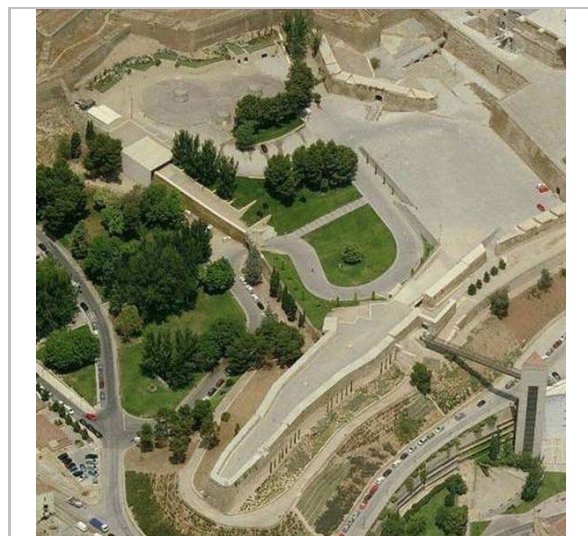
Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Vista aèria

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

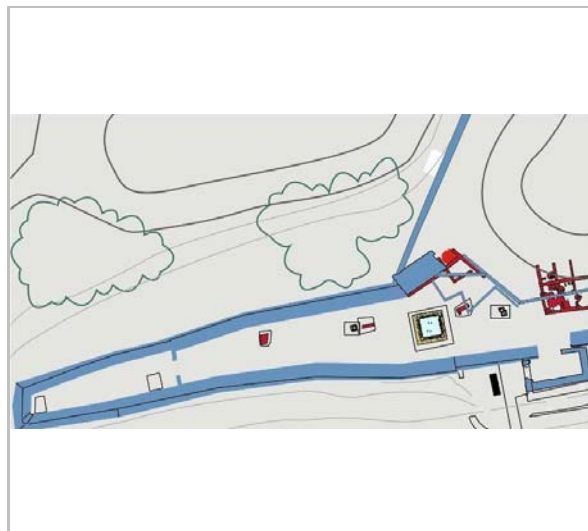
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans

Estructures localitzades al baluard

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

MURALLA I BALUARD DE LA LLENGUA DE SERP**002.01.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	BCIN-MH / RI-51-6375
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994) HA 1302

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	002.01.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar
AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Muralla

Context El turó de la Seu Vella és compost per tres terrasses: el corona la Roca Sobirana, que acull la Suda i els seus entorns; a sota hi ha la Roca Mitjana, amb la Seu Vella i els annexos catedralicis; i la Roqueta tanca el recinte actual, on també hi trobem els dipòsits municipals, un seguit de restes arqueològiques, els pous del gel i vestigis del primer convent del Roser. El seu alt valor estratègic ha comportat la presència d'un sistema defensiu que ha variat al llarg dels S. XVII i XIX per adaptar-se a les necessitats de cada moment, essent-ne els materials reaprofitats els principals elements constructius. L'accés es trobava a la vessant est, però a partir de mitjan S. XVII es va traslladar a l'oest, assenyalat per la porta del Lleó (1826).

Conjunt / elements L'indret que ocupa el baluard conegut com Llengua de serp, nom que li ve donat per la forma que pren el terreny natural més elevat que descriu un recorregut estret i allargassat, formava part del barri de la Suda i, segons les fonts, es localitzaven importants edificacions de la ciutat medieval com el col·legi de la Cartoixa, que van ser enderrocades a partir de 1710 (Lladonosa, 1976, 412) i van quedar soterrades sota el farciments del nou baluard.

Les diverses intervencions realitzades han posat al descobert part d'aquesta trama urbana que ens continua essent força desconeguda i han permès documentar l'evolució en època moderna de les construccions bastides en època medieval. Amb l'inici de les fortificacions borbòniques totes aquestes construccions foren enderrocades i colgades sota els farciments constructius del nou bastió, que segons les fonts històriques no fou enllestit fins l'any 1780 (Tort, 1991, 32, i Lladonosa, 1976, 412) però tal com es veu a la planimetria històrica sembla que ja està acabat 1737, sofrint únicament variacions per que fa a l'obertura i tancament d'un dels accessos.

La construcció del baluard es va complementar després amb diverses estructures hidràuliques com ara cisternes i bases. Les dues cisternes documentades presenten un brocal de pedra sorrenca de més de dos metres d'alçada i la coberta amb volta de totxos.

Ús actual Cultural

Ús original/altres Defensiu, castell

Estat conservació Les estructures portants del recinte murat i la resta del conjunt estan en bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent qualifica el terreny on es localitzen les restes com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

MURALLA I BALUARD DE LA LLENGUA DE SERP**002.01.CA****ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3^a – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1^a – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2^a – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans on estan localitzades les restes, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar el Recinte de muralles i restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de

Lleida

MURALLA I BALUARD DE LA LLENGUA DE SERP**002.01.CA**

primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

- Valor arqueològic i paleontològic
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el Recinte de muralles i restes del Turó de la Seu Vella, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a

MURALLA I BALUARD DE LA LLENGUA DE SERP**002.01.CA**

patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella", redactat l'any 1994.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpida, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Les muralles més antigues són la que tancava el barri de la Suda en època medieval i la falsa braga d'inicis del S. XVII que protegia el flanc sud. La fortificació sistemàtica es va iniciar en 1640, partint d'un projecte de M. de Saint Pol que va comportar l'enderroc de parts de l'antiga cortina de muralles i la seva substitució per un conjunt de baluards quadrats i poligonals, a més de la introducció de les troneres. Als pocs anys el projecte es va simplificar, i després de la Guerra dels Segadors es va habilitar el recinte exclusivament com a fortí militar, destacant especialment la construcció d'un túnel que uní la Roqueta amb la Roca Mitjana, llur ampliació va constituir el pas de ronda entre el baluard de Louvigny i el de la Llengua de Serp. Nous trams de muralla a la Roca Mitjana i a la Roqueta van bastir un cinturó de baluards i contrabaluards capaç de resistir les noves arts bèl·liques. L'actual recinte murallat, que ressegueix en gran mesura traçats medievals, es va acabar de determinar després dels setges del S. XIX.

El Baluard de la Llengua de Serp, que s'estira tot definint l'extrem sud-occidental del recinte murallat del turó de la Seu Vella -que urbanísticament es tradueix en la gran corba del carrer de Sant Martí-, rep el nom arran del seu traçat, estret i allargat. La zona de l'actual baluard correspon a part de l'antic barri de la Suda, on s'aixecaven edificacions destacades, com el col·legi de la Cartoixa, que foren arrasades a partir de 1710, quan s'iniciaren les obres de les noves fortificacions borbòniques i la runa dels immobles preexistents es reaprofità com a farciment de la nova fortificació. El nou baluard es

MURALLA I BALUARD DE LA LLENGUA DE SERP**002.01.CA**

finalitzà en 1730, i els accessos variaren lleugerament d'ubicació fins establir la seva forma definitiva al voltant de 1780.

El Baluard i la contraguàrdia de la Reina, segons la documentació recollida per diferents autors (Lladonosa, 1979, 142 i Tort, 1991, 32) foren reformats l'any 1780, però les obres comandades pel tinent i governador del rei, Enric de Wijelz, no surten reflectides a la planimetria de l'època. La següent reforma, de la qual disposem abundant documentació, es produí entre l'any 1806 i el setge de les tropes napoleòniques l'any 1810 (Catllar i Armengol, 1987, plànols núm. 70 i 74, pp.173 i 181 respectivament). El baluard es reforçà amb la construcció de troneres al mur oest de la contraguàrdia, desapareixen el cos de guàrdia i les escales que permetien el pas entre les dues plataformes, i es construeix una línia que tanca la contraguàrdia pel nord, separant-la de la façana sud de la Seu Vella.

El 1843, sota el regnat d'Isabel II, el baluard fou restaurat de nou, fet que únicament es podrà confirmar amb un estudi més exhaustiu dels seus paraments. No fou pas aquesta reforma la causa i motiu pel qual el baluard rep el nom "de la Reina", tal com fou assenyalat per la historiografia local (Lladonosa, 1979, 142). Sabem per la documentació dels plànols (Plànols núm.39 etc. Catllar i Armengol, 1987, 106-107 etc..) que des del primer moment de la seva construcció ja era citat amb el mateix terme.

En els sondejos duts a terme a la contraguàrdia de la reina, es va documentar un paviment de còdols i sengles arcades que formaven part del esmentat palau del bisbe, però cal recordar que la intervenció arqueològica va consistir únicament en sondejos, i que per tant la major part de la contraguàrdia resta sense excavar i molt probablement es conserva bona part del palau episcopal.

Situat enfront de la façana sud de la Seu Vella, en època medieval era l'emplaçament del palau del bisbe, al seu torn bastit sobre un antic palau andalusí. Enderrocat al segle XVII, el substituï l'anomenat Balcó de Pilats; però en 1725, un projecte constructiu d'Alejandro Rez n'implicà la destrucció i substitució per un terraplè defensiu format per un baluard i una contraguàrdia, dues plataformes fortificades connectades per una escala i protegides amb troneres i cossos de guàrdia.

Ja en 1780, baluard i contraguàrdia foren reformats, i entre 1806 i 1810 s'obriren les troneres del mur nord de la contraguàrdia i s'eliminaren les comunicacions verticals entre els dos plans i també els cossos de guàrdia, tancant la contraguàrdia i separant-la de la zona d'influència de la Seu Vella. Les últimes intervencions d'època moderna daten al voltant de 1840, però cal destacar la intervenció de millora i urbanització del baluard i zones properes, realitzada entre 2001 i 2003 i consistent bàsicament en la millora de la pavimentació i en la reconstrucció de fragments de la muralla. Entre 2004 i 2005 es realitzà una destacada intervenció a la contraguàrdia de la Reina, consistent en la construcció d'un bar segons el projecte vencedor del concurs convocat per la Paeria l'any 2003, elaborat per Núria Cots Call.

Muralla i Baluard de Louvigny. A partir de 1641 aquest espai quedà gairebé definit en els seus angles nord i est, mitjançant la construcció del Baluard de Cantelmo (Catllar i Armengol 1987, plànol núm. 14 p. 54, núm. 4). Els tancaments oest i el sud encara no estan construïts, quedant un àmplia explanada des dels absis de la Seu Vella fins a la banda est de la falsa Braga que envoltava el Castell Reial, tal com s'aprecia en un plànol datat l'any 1647 (Catllar i 1987, plànol núm. 11 p. 48-49). En aquest moment la muralla nord del baluard s'adossa a l'antiga línia de tancament de la ciutat, incorporant a la seva planta una de les torres.

El tancament nord d'aquest baluard fou destruït per l'artilleria durant el setge de 1707. Entre aquesta data i 1725 es degué realitzar l'obra de restitució, que comportà l'anul·lació de l'antic angle de la muralla medieval i torre que havia quedat incorporada en el tancament nord-oest del baluard de Cantelmo, a partir d'aquest moment s'anomenarà baluard de Louvigny.

Al mateix temps es construí imbricat amb el nou tancament un túnel, la funció del qual era permetre la comunicació entre el baluard i la plataforma inferior. El límit est del baluard no

MURALLA I BALUARD DE LA LLENGUA DE SERP**002.01.CA**

ofereix cap alineació nova, respecte a la fase anterior. L'observació del parament exterior mostra la restitució de les filades més altes del tancament, mentre que la resta corresponen al mur erigit al segle XVII amb la construcció del baluard de Cantelmo.

No serà fins més endavant, segurament entre els anys 1728 i 1737, quan es construirà el tancament oest del baluard. Relacionada amb el moment de la construcció d'aquest tancament hem de situar la poterna sud del túnel, que sembla respondre més a una adequació de l'entrada del túnel al nou tancament, que al seu accés original.

A partir de 1737 es realitza la restitució del coronament dels murs de tancament nord i est amb la construcció de les troneres, sent aquesta una de les últimes reformes militars que pateix el solar, on les úniques construccions posteriors són les de les edificacions interiors de finals del segle XIX, i el tancament sud assolit posteriorment.

Els sondejos arqueològics duts a terme en aquest indret van evidenciar que sota els farciments constructius del baluard es conserven restes arqueològiques anteriors entre les que destaquen les estructures d'emmagatzematge localitzades en la banda sud, on es va recuperar un important conjunt de material ceràmic de primera meitat del segle X.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoible de la Generalitat de Catalunya. Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

I. GIL, A. LORIENTE, M. MOLINS, M. MORÁN i X. PAYÀ. "Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna." Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida.

A.Loriente, Int-31Memòria dels sondejos realitzats a la llengua de serp. entregat als SSTTCC de Lleida.1993

I. Gil, M. Morán, A. Lorient, M. Molins i X. Payà. "Darreres Aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna" a R.A.P. Revista d'Arqueologia de Ponent, 11. Universitat de Lleida. Lleida 2001, 335-358

Actuacions finca

Aquest recinte emmurallat ha existit des de l'època antiga havent reforçat i reconstruït un nou recinte a partir del segle XVIII. L'emmurallament ha sofert progressives modificacions determinades pels successius esdeveniments bèl·lics, fins adquirir la imatge actual.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: S. II-I aC/ S. XVII-XIX.

Cronologia: Es conserven restes de muralla romana. Construcció de la fortificació militar al segle XVII amb modificacions fins el segle XIX.

Autor/Promotor: Muralles S. XVII. Projecte de M. de Saint Pol.

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La contemplació completa de les muralles pot resultar complicada en algun dels seus trams, però habitualment s'accedeix a aquestes a través dels jardins de Pompeu Fabra, el carrer de Monterrey, la ronda de la Seu Vella, el carrer del Canyeret i el carrer de darrera de Sant Martí.

Lleida

MURALLA I BALUARD DE LA LLENGUA DE SERP

002.01.CA

- Restes anteriors a la construcció del baluard
- Baluard i muralles de la ciutadella.
- Restes relacionades amb l'ús del baluard

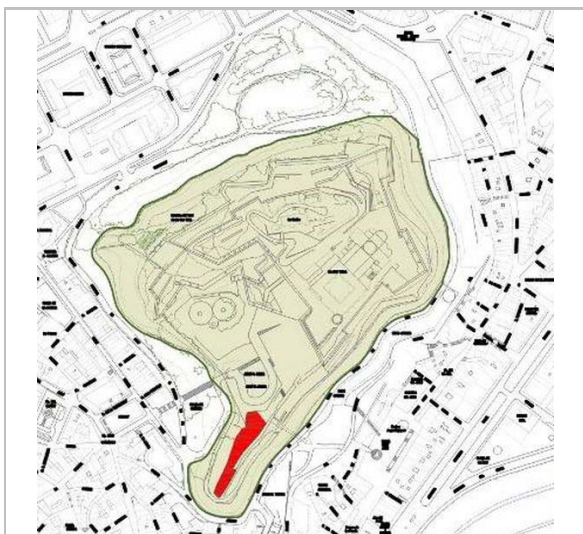
*Llegenda del plànol d'estructures localitzades
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Parament interior del mur de tancament del baluard
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Brocal d'una de les cisternes
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Localització del baluard de la Llengua de Serp
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

MURALLA I BALUARD DE LA REINA

002.02.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Hispano-Amèrica, 1

Coordenades UTM

x 302350 ; y 4610093

Plànol

Delimitació bé

x 302350 ; y 4610093

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

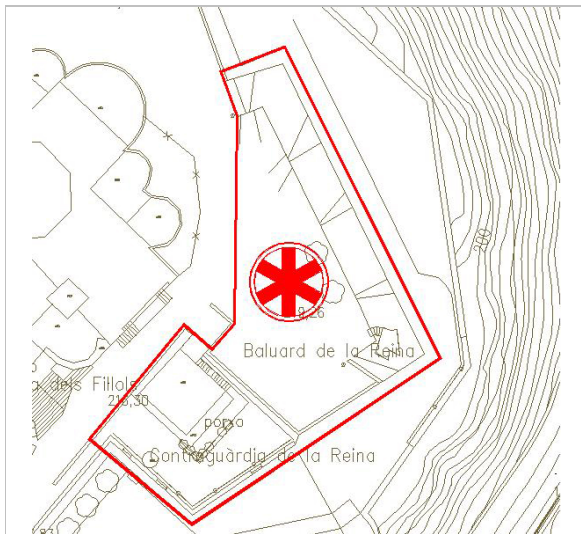
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Baluard i contraguàrdia de la Reina
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans

Parament exterior de la contraguàrdia de la Reina
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

MURALLA I BALUARD DE LA REINA**002.02.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	BCIN-MH / RI-51-6375
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994) HA 1302

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	002.02.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar
AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Muralla

Context El turó de la Seu Vella és compost per tres terrasses: el corona la Roca Sobirana, que acull la Suda i els seus entorns; a sota hi ha la Roca Mitjana, amb la Seu Vella i els annexos catedralicis; i la Roqueta tanca el recinte actual, on també hi trobem els dipòsits municipals, un seguit de restes arqueològiques, els pous del gel i vestigis del primer convent del Roser. El seu alt valor estratègic ha comportat la presència d'un sistema defensiu que ha variat al llarg dels S. XVII i XIX per adaptar-se a les necessitats de cada moment, essent-ne els materials reaprofitats els principals elements constructius. L'accés es trobava a la vessant est, però a partir de mitjan S. XVII es va traslladar a l'oest, assenyalat per la porta del Lleó (1826).

Conjunt / elements El baluard de la Reina es localitza en l'angle sud est del turó de la Seu Vella. En aquesta zona, en front de la façana sud de la Seu Vella es trobava des del segle XIII el palau del Bisbe. Palau que, en la primera fase de fortificació del turó, fou incorporat al baluard conegut amb el nom de Balcó de Pilats. Palau i antic baluard foren finalment enderrocats en els anys immediats a la capitulació de la ciutat sota el govern del comte de Louvigny (1705-1707).

A partir d'aquest nou projecte el baluard s'articula en dues plataformes, conegudes com a baluard i contraguàrdia de la Reina, connectades per una escala i amb troneres a les bandes est i oest de totes dues superfícies.

Ús actual Cultural

Ús original/altres Defensiu, castell

Estat conservació Les estructures portants del recinte murat i la resta del conjunt estan en bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent qualifica el terreny on es localitzen les restes com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

Lleida

MURALLA I BALUARD DE LA REINA

002.02.CA

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans on estan localitzades les restes, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar el Recinte de muralles i restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el Recinte de muralles i restes del Turó de la Seu

MURALLA I BALUARD DE LA REINA**002.02.CA**

Vella, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella",

MURALLA I BALUARD DE LA REINA**002.02.CA**

redactat l'any 1994.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpida, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Les muralles més antigues són la que tancava el barri de la Suda en època medieval i la falsa braga d'inicis del S. XVII que protegia el flanc sud. La fortificació sistemàtica es va iniciar en 1640, partint d'un projecte de M. de Saint Pol que va comportar l'enderroc de parts de l'antiga cortina de muralles i la seva substitució per un conjunt de baluards quadrats i poligonals, a més de la introducció de les troneres. Als pocs anys el projecte es va simplificar, i després de la Guerra dels Segadors es va habilitar el recinte exclusivament com a fortí militar, destacant especialment la construcció d'un túnel que uní la Roqueta amb la Roca Mitjana, llur ampliació va constituir el pas de ronda entre el baluard de Louvigny i el de la Llengua de Serp. Nous trams de muralla a la Roca Mitjana i a la Roqueta van bastir un cinturó de baluards i contrabaluards capaç de resistir les noves arts bèl·liques. L'actual recinte murallat, que ressegueix en gran mesura traçats medievals, es va acabar de determinar després dels setges del S. XIX.

El Baluard de la Llengua de Serp, que s'estira tot definint l'extrem sud-occidental del recinte murallat del turó de la Seu Vella -que urbanísticament es tradueix en la gran corba del carrer de Sant Martí-, rep el nom arran del seu traçat, estret i allargat. La zona de l'actual baluard correspon a part de l'antic barri de la Suda, on s'aixecaven edificacions destacades, com el col·legi de la Cartoixa, que foren arrasades a partir de 1710, quan s'iniciaren les obres de les noves fortificacions borbòniques i la runa dels immobles preexistents es reaprofità com a farciment de la nova fortificació. El nou baluard es finalitzà en 1730, i els accessos variaren lleugerament d'ubicació fins establir la seva forma definitiva al voltant de 1780.

El Baluard i la contraaguàrdia de la Reina, segons la documentació recollida per diferents autors (Lladonosa, 1979, 142 i Tort, 1991, 32) foren reformats l'any 1780, però les obres comandades pel tinent i governador del rei, Enric de Wijelz, no surten reflectides a la planimetria de l'època. La següent reforma, de la qual disposem abundant documentació, es produí entre l'any 1806 i el setge de les tropes napoleòniques l'any 1810 (Catllar i Armengol, 1987, plànols núm. 70 i 74, pp.173 i 181 respectivament). El baluard es reforçà amb la construcció de troneres al mur oest de la contraaguàrdia, desapareixen el cos de guàrdia i les escales que permetien el pas entre les dues plataformes, i es construeix una

MURALLA I BALUARD DE LA REINA**002.02.CA**

línia que tanca la contraguàrdia pel nord, separant-la de la façana sud de la Seu Vella.

El 1843, sota el regnat d'Isabel II, el baluard fou restaurat de nou, fet que únicament es podrà confirmar amb un estudi més exhaustiu dels seus paraments. No fou pas aquesta reforma la causa i motiu pel qual el baluard rep el nom "de la Reina", tal com fou assenyalat per la historiografia local (Lladonosa, 1979, 142). Sabem per la documentació dels plànols (Plànols núm.39 etc. Catllar i Armengol, 1987, 106-107 etc..) que des del primer moment de la seva construcció ja era citat amb el mateix terme.

En els sondejos duts a terme a la contraguàrdia de la reina, es va documentar un paviment de còdols i sengles arcades que formaven part del esmentat palau del bisbe, però cal recordar que la intervenció arqueològica va consistir únicament en sondejos, i que per tant la major part de la contraguàrdia resta sense excavar i molt probablement es conserva bona part del palau episcopal.

Situat enfront de la façana sud de la Seu Vella, en època medieval era l'emplaçament del palau del bisbe, al seu torn bastit sobre un antic palau andalusí. Enderrocat al segle XVII, el substituï l'anomenat Balcó de Pilats; però en 1725, un projecte constructiu d'Alejandro Rez n'implicà la destrucció i substitució per un terraplè defensiu format per un baluard i una contraguàrdia, dues plataformes fortificades connectades per una escala i protegides amb troneres i cossos de guàrdia.

Ja en 1780, baluard i contraguàrdia foren reformats, i entre 1806 i 1810 s'obriren les troneres del mur nord de la contraguàrdia i s'eliminaren les comunicacions verticals entre els dos plans i també els cossos de guàrdia, tancant la contraguàrdia i separant-la de la zona d'influència de la Seu Vella. Les últimes intervencions d'època moderna daten al voltant de 1840, però cal destacar la intervenció de millora i urbanització del baluard i zones properes, realitzada entre 2001 i 2003 i consistent bàsicament en la millora de la pavimentació i en la reconstrucció de fragments de la muralla. Entre 2004 i 2005 es realitzà una destacada intervenció a la contraguàrdia de la Reina, consistent en la construcció d'un bar segons el projecte vencedor del concurs convocat per la Paeria l'any 2003, elaborat per Núria Cots Call.

Muralla i Baluard de Louvigny. A partir de 1641 aquest espai quedà gairebé definit en els seus angles nord i est, mitjançant la construcció del Baluard de Cantelmo (Catllar i Armengol 1987, plànol núm. 14 p. 54, núm. 4). Els tancaments oest i el sud encara no estan construïts, quedant un àmplia explanada des dels absis de la Seu Vella fins a la banda est de la falsa Braga que envoltava el Castell Reial, tal com s'aprecia en un plànol datat l'any 1647 (Catllar i 1987, plànol núm. 11 p. 48-49). En aquest moment la muralla nord del baluard s'adossa a l'antiga línia de tancament de la ciutat, incorporant a la seva planta una de les torres.

El tancament nord d'aquest baluard fou destruït per l'artilleria durant el setge de 1707. Entre aquesta data i 1725 es degué realitzar l'obra de restitució, que comportà l'anul·lació de l'antic angle de la muralla medieval i torre que havia quedat incorporada en el tancament nord-oest del baluard de Cantelmo, a partir d'aquest moment s'anomenarà baluard de Louvigny.

Al mateix temps es construí imbricat amb el nou tancament un túnel, la funció del qual era permetre la comunicació entre el baluard i la plataforma inferior. El límit est del baluard no ofereix cap alineació nova, respecte a la fase anterior. L'observació del parament exterior mostra la restitució de les filades més altes del tancament, mentre que la resta corresponen al mur erigit al segle XVII amb la construcció del baluard de Cantelmo.

No serà fins més endavant, segurament entre els anys 1728 i 1737, quan es construirà el tancament oest del baluard. Relacionada amb el moment de la construcció d'aquest tancament hem de situar la poterna sud del túnel, que sembla respondre més a una adequació de l'entrada del túnel al nou tancament, que al seu accés original.

A partir de 1737 es realitza la restitució del coronament dels murs de tancament nord i est amb la construcció de les troneres, sent aquesta una de les últimes reformes militars que

Lleida

MURALLA I BALUARD DE LA REINA

002.02.CA

pateix el solar, on les úniques construccions posteriors són les de les edificacions interiors de finals del segle XIX, i el tancament sud assolit posteriorment.

Els sondejos arqueològics duts a terme en aquest indret van evidenciar que sota els farciments constructius del baluard es conserven restes arqueològiques anteriors entre les que destaquen les estructures d'emmagatzematge localitzades en la banda sud, on es va recuperar un important conjunt de material ceràmic de primera meitat del segle X.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoible de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

I. GIL, A. LORIENTE, M. MOLINS, M. MORÁN i X. PAYÀ. "Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna." Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida.

I. Gil i X. Payà Memòria de la intervenció int-52. Turó: Contraguardia de la Reina. entregat als SSTCC de Lleida, 1996.

I. Gil, A. Lorient i X. Payà "L'arqueologia en el Pla Especial del turó de la Seu Vella" a Resson de Ponent, 136 1996, 32-37

I. Gil, M. Morán, A. Lorient, M. Molins i X. Payà. "Darreres Aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna" a R.A.P. Revista d'Arqueologia de Ponent, 11. Universitat de Lleida. Lleida 2001, 335-358

Actuacions finca

Aquest recinte emmurallat ha existit des de l'època antiga havent reforçat i reconstruït un nou recinte a partir del segle XVIII. L'emmurallament ha sofert progressives modificacions determinades pels successius esdeveniments bèl·lics, fins adquirir la imatge actual.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: S. II-I aC/ S. XVII-XIX.

Cronologia: Es conserven restes de muralla romana. Construcció de la fortificació militar al segle XVII amb modificacions fins el segle XIX.

Autor/Promotor: Muralles S. XVII. Projecte de M. de Saint Pol.

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La contemplació completa de les muralles pot resultar complicada en algun dels seus trams, però habitualment s'accedeix a aquestes a través dels jardins de Pompeu Fabra, el carrer de Monterrey, la ronda de la Seu Vella, el carrer del Canyeret i el carrer de darrera de Sant Martí.

Arc gòtic del palau del bisbe

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

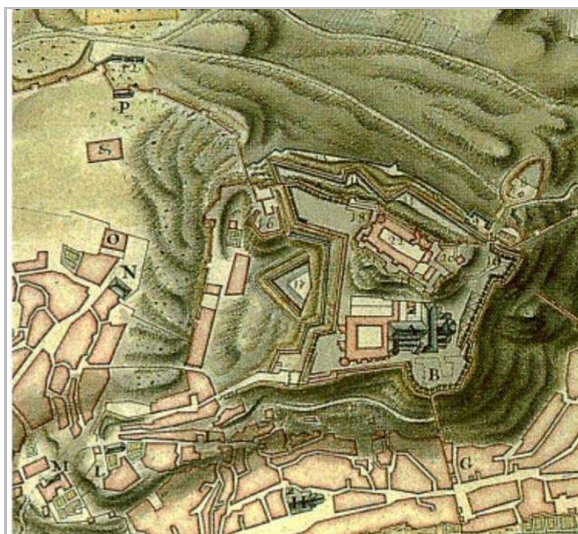
Lleida

MURALLA I BALUARD DE LA REINA

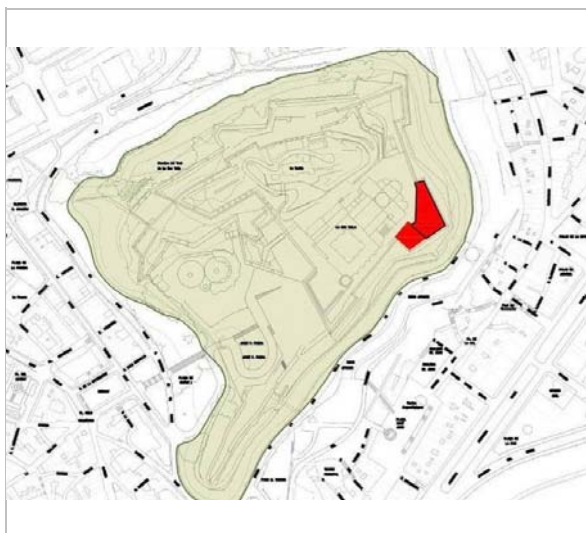
002.02.CA

*Restitució hipotètica de la zona
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Plànol de 1707 amb el palau del bisbe al bastió
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Localització del baluard i contraguàrdia la Reina
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

MURALLA I BALUARD DE LOUVIGNY

002.03.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Hispano-Amèrica, 1

Coordenades UTM

x 302303 ; y 4610211

Plànol

Delimitació bé

x 302303 ; y 4610211

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

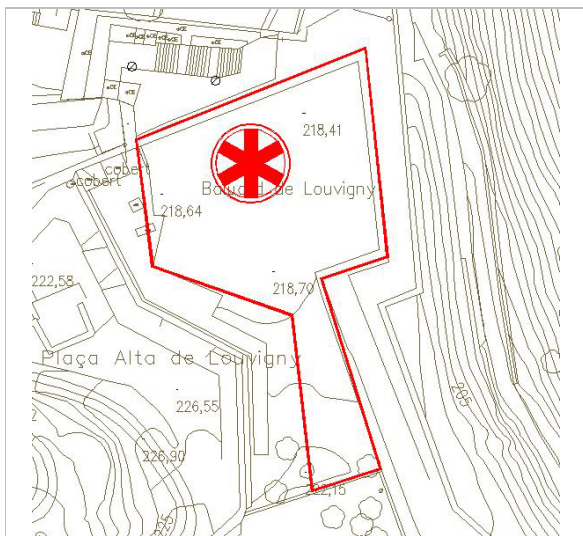
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Vista general del baluard

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

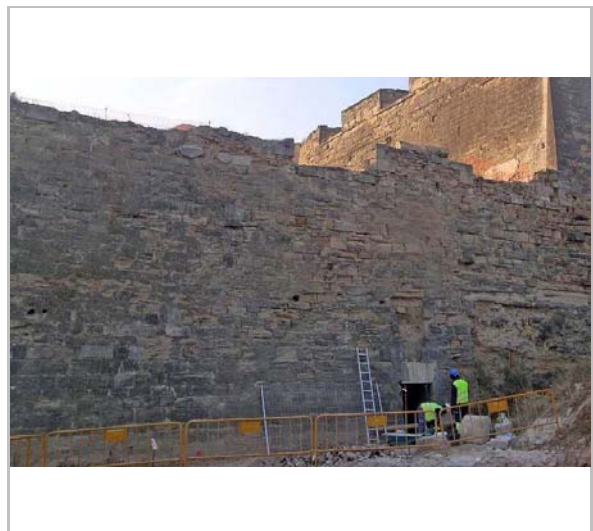
Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans
SE4_Equipament públic Cultural-
social-religiós

Cara exterior del mur de tancament nord de baluard

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

MURALLA I BALUARD DE LOUGVIGNY

002.03.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	BCIN-MH / RI-51-6375
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994) HA 1302

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	002.03.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral
<i>Altres prot.</i>	"Pla Especial del Turó de la Seu Vella" (1994)

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar
AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Muralla

Context El turó de la Seu Vella és compost per tres terrasses: el corona la Roca Sobirana, que acull la Suda i els seus entorns; a sota hi ha la Roca Mitjana, amb la Seu Vella i els annexos catedralicis; i la Roqueta tanca el recinte actual, on també hi trobem els dipòsits municipals, un seguit de restes arqueològiques, els pous del gel i vestigis del primer convent del Roser. El seu alt valor estratègic ha comportat la presència d'un sistema defensiu que ha variat al llarg dels S. XVII i XIX per adaptar-se a les necessitats de cada moment, essent-ne els materials reaprofitats els principals elements constructius. L'accés es trobava a la vessant est, però a partir de mitjan S. XVII es va traslladar a l'oest, assenyalat per la porta del Lleó (1826).

Conjunt / elements El baluard de Lougvigny es troba localitzat a l'angle nord est del turó de la Seu Vella, en el solar conegut com l'antiga caserna de Cavalleria.

Baluard conegut amb el nom de Louvigny o del rei Alfons (a partir del segle XIX), es construí a l'extrem nord del recinte murallat del turó de la Seu Vella -probablement al segle XVIII- tot substituint l'antiga muralla medieval i el portal de Predicadors. De planta lleugerament triangular, té uns 50 metres quadrats de superfície en suau pendent cap a l'est, i és protegit per troneres als murs nord i oest. Aquest s'adossa a la muralla occidental del complex fortificat generant una morfologia singular, que la féu confondre amb una de les torres que aixoplugaven el portal de Predicadors.

Diverses intervencions arqueològiques han tret a la llum un enllosat sota el mur septentrional del baluard, que probablement correspondria a l'antic camí de Predicadors, així com un retall a la roca de l'extrem sud-oest de la fortificació que, tot i no haver pogut extreure una interpretació clara, probablement era una bassa que, omplerta d'aigua, al hivern servia com a punt d'aprovisionament de blocs de gel.

Ús actual Cultural

Ús original/altres Defensiu, castell

Estat conservació Les estructures portants del recinte murat i la resta del conjunt estan en bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent qualifica el terreny on es localitzen les restes com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau

MURALLA I BALUARD DE LOUGVIGNY**002.03.CA**

de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans on estan localitzades les restes, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar el Recinte de muralles i restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic

MURALLA I BALUARD DE LOUGVIGNY**002.03.CA** Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el Recinte de muralles i restes del Turó de la Seu Vella, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella", redactat l'any 1994.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpida, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Les muralles més antigues són la que tancava el barri de la Suda en època medieval i la falsa braga d'inicis del S. XVII que protegia el flanc sud. La fortificació sistemàtica es va iniciar en 1640, partint d'un projecte de M. de Saint Pol que va comportar l'enderroc de parts de l'antiga cortina de muralles i la seva substitució per un conjunt de baluards quadrats i poligonals, a més de la introducció de les troneres. Als pocs anys el projecte es va simplificar, i després de la Guerra dels Segadors es va habilitar el recinte exclusivament com a fortí militar, destacant especialment la construcció d'un túnel que uní la Roqueta amb la Roca Mitjana, llur ampliació va constituir el pas de ronda entre el baluard de Louvigny i el de la Llengua de Serp. Nous trams de muralla a la Roca Mitjana i a la Roqueta van bastir un cinturó de baluards i contrabaluards capaç de resistir les noves arts bèl·liques. L'actual recinte murallat, que ressegueix en gran mesura traçats medievals, es va acabar de determinar després dels setges del S. XIX.

El Baluard de la Llengua de Serp, que s'estira tot definint l'extrem sud-occidental del recinte murallat del turó de la Seu Vella -que urbanísticament es tradueix en la gran corba del carrer de Sant Martí-, rep el nom arran del seu traçat, estret i allargat. La zona de l'actual baluard correspon a part de l'antic barri de la Suda, on s'aixecaven edificacions destacades, com el col·legi de la Cartoixa, que foren arrasades a partir de 1710, quan s'iniciaren les obres de les noves fortificacions borbòniques i la runa dels immobles preexistents es reaprofità com a farciment de la nova fortificació. El nou baluard es finalitzà en 1730, i els accessos variaren lleugerament d'ubicació fins establir la seva forma definitiva al voltant de 1780.

El Baluard i la contraguàrdia de la Reina, segons la documentació recollida per diferents autors (Lladonosa, 1979, 142 i Tort, 1991, 32) foren reformats l'any 1780, però les obres

MURALLA I BALUARD DE LOUGVIGNY**002.03.CA**

comandades pel tinent i governador del rei, Enric de Wijelz, no surten reflectides a la planimetria de l'època. La següent reforma, de la qual disposem abundant documentació, es produí entre l'any 1806 i el setge de les tropes napoleòniques l'any 1810 (Catllar i Armengol, 1987, plànols núm. 70 i 74, pp.173 i 181 respectivament). El baluard es reforça amb la construcció de troneres al mur oest de la contraguàrdia, desapareixen el cos de guàrdia i les escales que permetien el pas entre les dues plataformes, i es construeix una línia que tanca la contraguàrdia pel nord, separant-la de la façana sud de la Seu Vella.

El 1843, sota el regnat d'Isabel II, el baluard fou restaurat de nou, fet que únicament es podrà confirmar amb un estudi més exhaustiu dels seus paraments. No fou pas aquesta reforma la causa i motiu pel qual el baluard rep el nom "de la Reina", tal com fou assenyalat per la historiografia local (Lladonosa, 1979, 142). Sabem per la documentació dels plànols (Plànols núm.39 etc. Catllar i Armengol, 1987, 106-107 etc..) que des del primer moment de la seva construcció ja era citat amb el mateix terme.

En els sondejos duts a terme a la contraguàrdia de la reina, es va documentar un paviment de còdols i sengles arcades que formaven part del esmentat palau del bisbe, però cal recordar que la intervenció arqueològica va consistir únicament en sondejos, i que per tant la major part de la contraguàrdia resta sense excavar i molt probablement es conserva bona part del palau episcopal.

Situat enfront de la façana sud de la Seu Vella, en època medieval era l'emplaçament del palau del bisbe, al seu torn bastit sobre un antic palau andalusí. Enderrocat al segle XVII, el substituï l'anomenat Balcó de Pilats; però en 1725, un projecte constructiu d'Alejandro Rez n'implicà la destrucció i substitució per un terraplè defensiu format per un baluard i una contraguàrdia, dues plataformes fortificades connectades per una escala i protegides amb troneres i cossos de guàrdia.

Ja en 1780, baluard i contraguàrdia foren reformats, i entre 1806 i 1810 s'obriren les troneres del mur nord de la contraguàrdia i s'eliminaren les comunicacions verticals entre els dos plans i també els cossos de guàrdia, tancant la contraguàrdia i separant-la de la zona d'influència de la Seu Vella. Les últimes intervencions d'època moderna daten al voltant de 1840, però cal destacar la intervenció de millora i urbanització del baluard i zones properes, realitzada entre 2001 i 2003 i consistent bàsicament en la millora de la pavimentació i en la reconstrucció de fragments de la muralla. Entre 2004 i 2005 es realitzà una destacada intervenció a la contraguàrdia de la Reina, consistent en la construcció d'un bar segons el projecte vencedor del concurs convocat per la Paeria l'any 2003, elaborat per Núria Cots Call.

Muralla i Baluard de Louvigny. A partir de 1641 aquest espai quedà gairebé definit en els seus angles nord i est, mitjançant la construcció del Baluard de Cantelmo (Catllar i Armengol 1987, plànol núm. 14 p. 54, núm. 4). Els tancaments oest i el sud encara no estan construïts, quedant un àmplia explanada des dels absis de la Seu Vella fins a la banda est de la falsa Braga que envoltava el Castell Reial, tal com s'aprecia en un plànol datat l'any 1647 (Catllar i 1987, plànol núm. 11 p. 48-49). En aquest moment la muralla nord del baluard s'adossa a l'antiga línia de tancament de la ciutat, incorporant a la seva planta una de les torres.

El tancament nord d'aquest baluard fou destruït per l'artilleria durant el setge de 1707. Entre aquesta data i 1725 es degué realitzar l'obra de restitució, que comportà l'anul·lació de l'antic angle de la muralla medieval i torre que havia quedat incorporada en el tancament nord-oest del baluard de Cantelmo, a partir d'aquest moment s'anomenarà baluard de Lougvigny.

Al mateix temps es construí imbricat amb el nou tancament un túnel, la funció del qual era permetre la comunicació entre el baluard i la plataforma inferior. El límit est del baluard no ofereix cap alineació nova, respecte a la fase anterior. L'observació del parament exterior mostra la restitució de les filades més altes del tancament, mentre que la resta corresponen al mur erigit al segle XVII amb la construcció del baluard de Cantelmo.

No serà fins més endavant, segurament entre els anys 1728 i 1737, quan es construirà el

Lleida

MURALLA I BALUARD DE LOUGVIGNY

002.03.CA

tancament oest del baluard. Relacionada amb el moment de la construcció d'aquest tancament hem de situar la poterna sud del túnel, que sembla respondre més a una adequació de l'entrada del túnel al nou tancament, que al seu accés original.

A partir de 1737 es realitza la restitució del coronament dels murs de tancament nord i est amb la construcció de les troneres, sent aquesta una de les últimes reformes militars que pateix el solar, on les úniques construccions posteriors són les de les edificacions interiors de finals del segle XIX, i el tancament sud assolit posteriorment.

Els sondejos arqueològics duts a terme en aquest indret van evidenciar que sota els farciments constructius del baluard es conserven restes arqueològiques anteriors entre les que destaquen les estructures d'emmagatzematge localitzades en la banda sud, on es va recuperar un important conjunt de material ceràmic de primera meitat del segle X.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoble de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

I. GIL, A. LORIENTE, M. MOLINS, M. MORÁN i X. PAYÀ. "Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna." Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida.

I. Gil i X. Payà Memòria de la intervenció INT-32. Antiga Caserna de Cavalleria. entregat als SSTTCC de Lleida. 1996

I. Gil, A. Lorient i X. Payà "L'arqueologia en el Pla Especial del turó de la Seu Vella" a Resson de Ponent, 136 1996, 32-37

I. Gil, M. Morán, A. Lorient, M. Molins i X. Payà. "Darreres Aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna" a R.A.P. Revista d'Arqueologia de Ponent, 11. Universitat de Lleida. Lleida 2001, 335-358

Actuacions finca

Aquest recinte emmurallat ha existit des de l'època antiga havent reforçat i reconstruït un nou recinte a partir del segle XVIII. L'emmurallament ha sofert progressives modificacions determinades pels successius esdeveniments bèl·lics, fins adquirir la imatge actual.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: S. II-I aC/ S. XVII-XIX.

Cronologia: Es conserven restes de muralla romana. Construcció de la fortificació militar al segle XVII amb modificacions fins el segle XIX.

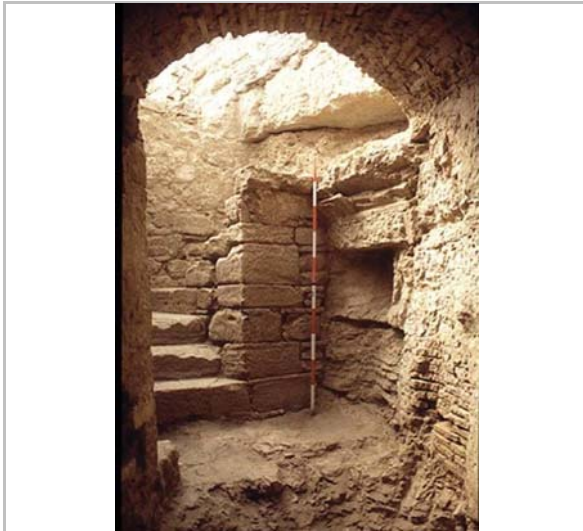
Autor/Promotor: Muralles S. XVII. Projecte de M. de Saint Pol.

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La contemplació completa de les muralles pot resultar complicada en algun dels seus trams, però habitualment s'accedeix a aquestes a través dels jardins de Pompeu Fabra, el carrer de Monterrey, la ronda de la Seu Vella, el carrer del Canyeret i el carrer de darrera de Sant Martí.

Lleida

MURALLA I BALUARD DE LOUGVIGNY

002.03.CA

Poterna sud del túnel

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Estructures anteriors a la construcció del baluard

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Sitja andalusina

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Ceràmica andalusina. 1a meitat del s. X dC.

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Ceràmica andalusina. 1a meitat del s. X dC.

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

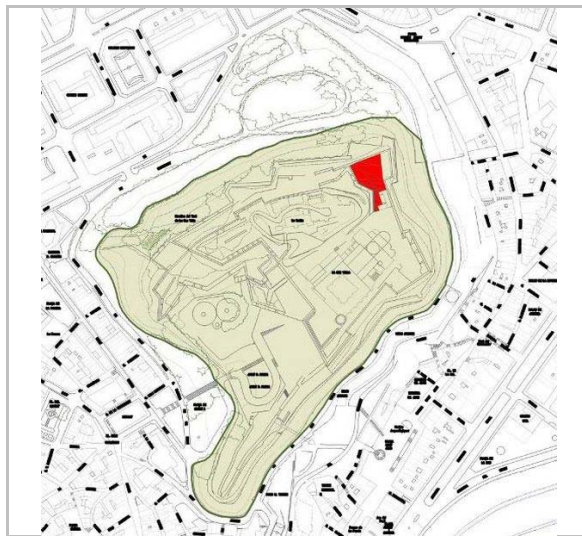
Lleida

MURALLA I BALUARD DE LOUGVIGNY

002.03.CA

*Ceràmica andalusina. 1a meitat del s. X dC.
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Localització del baluard
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

Lleida

MURALLES GARDENY

002.04.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri La Mariola, Turó de Gardeny

Codi INE 120

Adreça/es Carrer Cardenal Cisneros, 1

Coordenades UTM x 301314 ; y 4609062

Plànol

Delimitació bé

x 301314 ; y 4609062

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

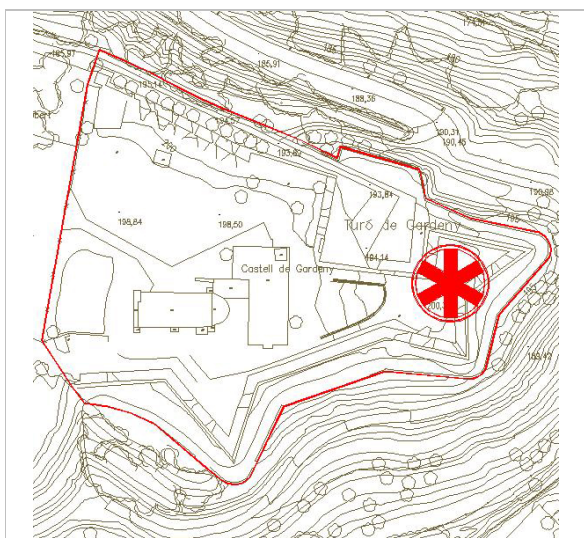
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

1192901CG0019S

Delimitació del conjunt

MJM

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SV2_Parcs Urbans

MURALLES GARDENY**002.04.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	BCIN 1303
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	002.04.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralla

Context El conjunt del castell de Gardeny es troba al cim del Puig de Gardeny que assoleix els 198 m. d'alçada i és dominador de la plana. El tossal, allargat, amb un planell extens al cim, dóna la rèplica en altura a la Suda o Castell del Rei. Ubicat a la banda sud oest del centre històric de la Ciutat de Lleida, és un vell sentinella del terror, entre la fondalada de Vallcalent i el riu Segre.

El conjunt del castell dels templers de Gardeny està situat a l'extrem de llevant del planell i s'hi accedeix des del carrer de Cardenal Cisneros, a través d'una carretera que puja fins les casernes militars, situades al costat del conjunt.

El conjunt del castell templer de Gardeny consta de dos recintes. Un nucli o recinte sobirà, on es conserva part del conjunt edilici de la comanda templera, compostat bàsicament per torre habitació, església i serveis diversos i un recinte jussà, definit per una muralla protectora amb torres, que ressegueix l'extrem de llevant del cim del turó, envoltada exteriorment per una falsa braga i un corredor amb la porta principal a l'angle est.

Ambdós recintes han sofert modificacions i destruccions en els darrers segles: el jussà va ser profundament remodelat pels enginyers militars del rei, quan aquest, al segle XVII, requisà el castell per a convertir-lo en baluard de la corona. A partir d'aleshores, totes les guerres han deixat la seva empremta destructora sobre els murs de Gardeny, de manera que tot intent de conèixer com era la fortalesa que van construir els templers topa amb serioses dificultats.

Conjunt / elements RECINTE SOBIRÀ

Malgrat tot, els edificis medievals que queden del recinte sobirà, més alguna documentació escrita i gràfica d'abans de la gran transformació moderna, permeten atansar-nos, amb més o menys garantia, a la fortalesa templera. Tot i les importants modificacions que va sofrir, ha conservat un tros de mur del costat nord del recinte jussà i dos dels edificis medievals més importants: la torre habitació o palau i la capella conventual, disposats en angle recte i units per un edifici corredor.

Ús actual Cultural

Ús original/altres Defensiu, castell

Entorn de protecció El planejament vigent qualifica el terreny on es localitzen les restes com a Parc Urbà el qual compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructurin un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2_Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1- Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2- Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3- Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny qualificat de SV2_Parcs Urbans on estan localitzades les restes, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquest recinte i les restes que conserva no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar el Recinte de muralles i restes del Turó de la Seu Vella amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

Valor arqueològic i paleontològic

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

MURALLES GARDENY**002.04.CA****REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el Recinte de muralles del Turó de Gardeny, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i l'evolvent de les restes conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de

MURALLES GARDENY**002.04.CA**

protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

Qualsevol intervenció s'atendrà a l'establert en el "Pla Especial del Turó de la Seu Vella", redactat l'any 1994.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades en el conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpurada, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica En l'època romana ja va ser utilitzat pel mateix Juli Cèsar l'any 49 aC, durant la Guerra civil entre Juli Cèsar i Gneu Pompeu Magne. Durant la citada guerra, la província romana Citerior va passar a mans de Pompeu. I Juli Cèsar va aprofitar aquest punt estratègic per a enfrontar-se amb els pompeians Luci Afrani i Petreu, instal·lats a llerda fins que van capitular a l'agost de l'any 49 aC, i recuperà Juli Cèsar el domini de la Hispània Citerior. Va fer-lo fortificar el rei aragonès Alfons "El Bataller" quan entrà en pugna amb el comte Ramon Berenguer III, el març del 1123 i, anant a Lleida. Es plantà dalt el planell de gardeny: "Rex Alfonsus fabricabat castellum super Lerida" (Lladonosa, història p. 94). És en aquest moment quan queda documentat el castell de Gardeny. Anys més tard, l'any 1149, aquest punt estratègic va tornar a ser important, quan el comte de Barcelona, Ramon Berenguer IV, iniciava el setge a la ciutat de Lleida, fins aleshores sota domini sarraí. A la primavera de 1149, Ramon Berenguer IV s'establí al Puig de Gardeny per a començar el setge. Per portar a terme la conquesta de la ciutat, va comptar amb la col·laboració de l'orde del Temple, que va aportar a l'empresa els efectius necessaris per aconseguir la victòria. El comte de Barcelona, per son adjutori a la presa de Leida, a part de la paga rebuda, els hi fou concedit el Puig i castell de Gardeny. Seguidament, l'orde instal·là al cim del turó la seu de la que seria una de les seves principals comandes, la comanda de Gardeny. El primer document conegut, signat "apud Gardenum", com a casal templer data del 25 d'octubre del 1152. amb la presència del mestre provincial fra Pere de Rovira i del que seria el primer comanador, l'any 1156, fra Pere de Cartellà, un dels principals artífexs de l'èxit del setge de la ciutat.

En poc temps, aquesta comanda va ser molt pròspera i per millorar la seva administració es van crear dues comandes més, la comanda de Barbens i la comanda de Corbins. En el cas de la comanda de Barbens, aquesta es va iniciar durant l'any 1166 i dos anys després, l'any 1168, fou declarada independent i el primer comanador va ser Ramon de

MURALLES GARDENY**002.04.CA**

Barrufell, antic senyor del castell de Barbens. Cal fer esment que l'any 1294 el castell de Gardeny va hostatjar Jacques de Molay, l'últim dels mestres templers.

L'any 1312 es va produir l'anorreament de l'ordre del Temple en el decurs del concili de Viena del Delfinat, mitjançant la butlla "Vox in excelso", emesa pel papa Climent V. Els darrers regents templers de Gardeny foren Bernat de Fonts i Bartomeu de Vilafranca, comanadors de Corbins, i Miquel Rull, qui era regent el 1306. Després de l'anorreament de l'ordre, el rei Jaume II, s'emparà de la comanda, i el 1314 n'apareix com administrador Pere Cirera, oficial de la casa reial. Amb posterioritat, em foren administradors, pel sobirà, bernat de Valls, Guillem de Riudabelles i Bartomeu de la Salvetat, però més clarificades les situacions, la comanda va ésser transferida l'any 1317 a l'ordre de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem.

També el castell va tenir un paper molt important durant la Guerra dels Segadors (1641-1647) i la Guerra de Successió (1700-1714). Durant els temps napoleònics, el reducte de Gardeny fou ocupat pels francesos el 13 de maig de 1810. En aquests conflictes, a causa de les noves necessitats defensives, es van introduir noves millores defensives, consistents en la construcció de baluards, fosses i murs de contenció, per contrarestar les noves armes d'artilleria. Amb aquestes millores, el recinte va esdevenir un fortí militar que és pràcticament el que es conserva actualment.

En l'actualitat, després de molts anys d'abandonament, la Paeria de Lleida ha creat un centre d'interpretació i ha començat un ambiciós projecte de rehabilitació que convertirà l'espai en un punt emblemàtic de la ciutat.

Cal fer també esment de l'última activitat militar que va acollir el turó, ja que a mitjans del segle xx, al mateix turó, respectant el castell, es va construir la base militar Gaspar de Portolà, formada per dos aquarteraments, l'aquarterament Sanjurjo i l'aquarterament Templaris que van romandre al turó fins a l'any 1996. Aquell any la base va ser desmantellada i les instal·lacions venudes a la Paeria de Lleida. Actualment part dels edificis de l'aquarterament Templaris està sent remodelat per acollir el Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida (PCiTAL).

Observacions

Cronologia: 1143 instal·lació d'una de les principals comandes templeres al cim del turó / Construcció de baluard per Felip V (1709).

Lleida

CASTELL DELS TEMPLERS DE GARDENY**003.CA***Altres denominacions* ESSLÉSIA DE SANTA MARIA DE GARDENY

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

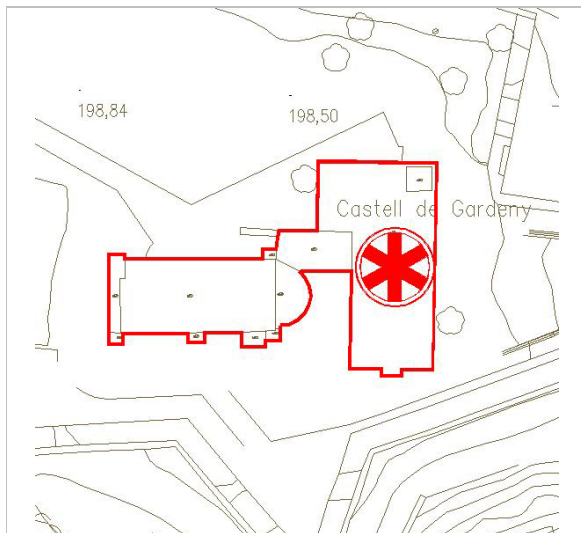
BAMP

LOCALITZACIÓ*Indret / barri* La Mariola, Turó de Gardeny*Codi INE* 120*Adreça/es* Carrer Cardenal Cisneros, 1*Coordenades UTM* x 301259 ; y 4609059*Plànol**Delimitació bé*

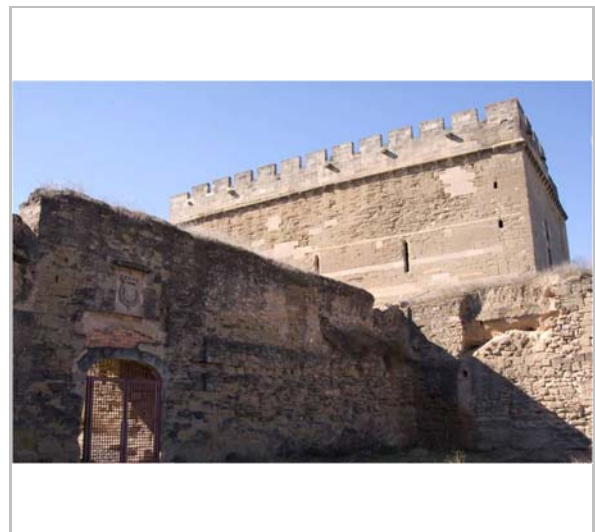
x 301259 ; y 4609059

Grafisme cat. *Entorn protecció***DADES CADASTRALS***Número**Superfície**Sostre**N. plantes**Titularitat*

1192901CG0019S

Delimitació del conjunt

MJM

*Panoràmica general***DADES URBANÍSTIQUES***Pla vigent* POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal*Classificació* SUC (urbà consolidat)*Qualificació* SE*Vista de conjunt*

CASTELL DELS TEMPLERS DE GARDENY

003.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	BCIN 1303
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	003.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Castell

Context El castell que parcialment ha arribat als nostres dies fou construït pels templers i esdevingué seu de la comanda templera de Gardeny. Aquesta comanda, que en els inicis funcionà conjuntament amb la de Corbins, fou una de les més importants de la Corona catalanoaragonesa. El conjunt del castell de Gardeny es troba al cim del Puig de Gardeny que assoleix els 198 m. d'alçada i és dominador de la plana. El tossal, allargat, amb un planell extens al cim, dona la rèplica en altura a la Suda o Castell del Rei. Gardeny, ubicat a la banda sud oest del centre històric de la Ciutat de Lleida, és un vell sentinella del terror, entre la fondalada de Vallcalent i el riu Segre. El turó de Gardeny. El conjunt del castell dels templers de Gardeny està situat a l'extrem de llevant del planell. S'hi accedeix des del carrer de Cardenal Cisneros, a través d'una carretera que puja fins les casernes militars, situades al costat del conjunt.

El conjunt del castell templer de Gardeny consta de dos recintes. Un nucli o recinte sobirà, on es conserva part del conjunt edilici de la comanda templera, compost bàsicament per torre habitació, església i serveis diversos i un recinte jussà, definit per una muralla protectora amb torres, que ressegueix l'extrem de llevant del cim del turó, envoltada exteriorment per una falsa braga i un corredor amb la porta principal a l'angle est.

Ambdós recintes han sofert modificacions i destruccions en els darrers segles: el jussà va ser profundament remodelat pels enginyers militars del rei, quan aquest, al segle XVII, requisà el castell per a convertir-lo en baluard de la corona. A partir d'aleshores, totes les guerres han deixat la seva empremta destructora sobre els murs de Gardeny, de manera que tot intent de conèixer com era la fortalesa que van construir els templers topa amb serioses dificultats.

Conjunt / elements RECINTE SOBIRÀ

Malgrat tot, els edificis medievals que queden del recinte sobirà, més alguna documentació escrita i gràfica d'abans de la gran transformació moderna, permeten atansar-nos, amb més o menys garantia, a la fortalesa templera. Tot i les importants modificacions que va sofrir, ha conservat un tros de mur del costat nord del recinte jussà i dos dels edificis medievals més importants: la torre habitació o palau i la capella conventual, disposats en angle recte i units per un edifici corredor.

Torre habitació

La torre habitació està formada per un gran edifici de planta rectangular (de 23,25 m de llarg per 7,5 m d'ample) construïda a l'estil dels "donjon" francesos i una torre també rectangular de dimensions molt menors (6,5 per 3,5) adossada a l'angle NW del primer. Aquesta torre es comunica amb la capçalera de l'església mitjançant un edifici connector, identificat per Frederic Vilà, com la torre del tresor. Construcció de carreu de pedra que mostra molt poques obertures i actualment un accés a la seva banda nord que comunica amb l'esplanada situada davant el conjunt sobirà.

CASTELL DELS TEMPLERS DE GARDENY**003.CA**

Tant la sala com la torre tenen dues plantes i coberta transitable que funciona com a mirador o terrassa. Les naus inferior i superior de la sala gran van cobertes amb volta de canó apuntat. La volta inferior és semisubterrània i mesura 7,5 m d'alçada; la superior és una mica més alta i mesura 8,8 m. La planta baixa de la torre va coberta amb volta de quart de canó i la superior, amb volta de canó apuntada.

Tot l'exterior és d'una gran sobrietat, només trencat per escasses obertures, algunes d'elles d'època posterior. La banda de llevant de la part superior de la torre habitació, coincidint amb el parament exposat a l'extrem del turó, és resseguida per merlets restituïts en la restauració. Per entrar a aquest edifici, calia emprar escales mòbils de fusta des de l'exterior, ja que les úniques portes per accedir-hi estaven situades a nivell de la planta superior, a uns 4 m del terra forà -com era normal en aquestes torres- a fi de fer inexpugnable l'edifici. Actualment es conserven part d'aquestes obertures com és la situada en el mur nord d'aquest espai. La planta baixa, semisubterrània, era accessible únicament des del primer pis. En els "donjon" francesos, aquesta planta estava destinada a servir de magatzem de provisions, d'habitació dels servents, de presó, les mateixes que podia haver tingut a Gardeny. Al primer pis, hi havia la sala d'armes i les cambres del comanador i dels altres frares, funcions que encara eren vigents en època hospitalera. La primera planta de la sala gran conserva algunes de les cinc finestres d'espitllera originals, és a dir, expandides només per dins, tres a llevant, una a tramuntana i una al sud.

Interiorment, les diverses plantes es comuniquen per escales de cargol que perforen el gruix del mur. N'hi ha dues al costat de tramuntana, una a la sala i l'altra a la torre annexa. Les estances interiors són molt austeres, car per tota decoració hi ha la motllura que assenyala l'arrencament de la volta.

La capella conventual de Santa Maria de Gardeny

L'església devia ser bastida entrat el segle XIII en substitució de l'esmentada l'any 1156. És un edifici de planta rectangular, d'una nau coberta amb volta de canó apuntada, que recolza sobre dos arcs torals apuntats, amb capitells de tradició coríntia. Té tres portals d'arc de mig punt, el del costat nord decorat amb unes motlures a manera d'arquivoltes seguides. L'església, d'una gran austeritat, segueix fidel a les pautes de l'arquitectura romànica, si bé l'absis poligonal i la presència de contraforts fa que ens hagin d'inclinar per una cronologia més avançada.

La capella conventual de Santa Maria de Gardeny –aquesta era la seva advocació– és un edifici singular molt interessant que pertany al romànic de transició de la segona meitat del XII. Apareix bastida sobre el pla terra, sense cap altre pis a sobre, i comunicada amb les altres dependències del castell mitjançant un edifici corredor annex, que els fou afegit més tard. La presència exterior de l'edifici és d'una gran sobrietat amb massissos murs de pedra d'1,5 m de gruix, robusts contraforts i un frontispici amb coronament horitzontal. És de planta rectangular d'una sola nau amb absis orientat a sol ixent. Mesura 25,5 m de llarg per 7,5 m d'ample i 10 m d'alçada. Va coberta amb volta de canó apuntada que arrenca d'una imposta de motllura molt simple. Té un arc faixó o dobler, situat vers la capçalera a uns sis metres del absis, que forma un proporcionat ordre clàssic amb columna adossada. És un arc amb contrapilastra i doble arc, fórmula típica de l'arquitectura cistercenca i templa de Terra Santa. Tanmateix, no sembla que aquest arc fos construït en el segle XII, quan es bastí l'església, ja que es veu clarament postís perquè mig tapa una finestra primitiva del mur de tramuntana que avui està cegada. És probable que hagués estat construït per reforçar la volta quan, a començaments del segle XIII, s'obrí la capella lateral de migdia, o bé per formar amb les capelles laterals un espai presbiteral.

L'absis, tal com se'l veia abans de les excavacions i restauració, resultava una construcció problemàtica. D'entrada, notàvem que no té l'arc triomfal que, equivocadament, li assignaren Monreal / Riquer (Luís MONREAL / Martí De Riquer, Els castells medievals de Catalunya, Barcelona, 1965, vol. I. Pg. 284)

que si bé és poligonal i està construït de pedra fins a la cornisa, la volta que el cobreix, més baixa del normal, és una tosca construcció de maons disposats a sardinell. Per tot plegat, ignoràvem si restà inacabat o si fou destruït en la guerra de 1640. En aquest sentit, els sondejos arqueològics previs a la restauració de l'església han aclarit que es tracta

CASTELL DELS TEMPLERS DE GARDENY

003.CA

d'una obra coetània a la nau, que fou acabada i que tenia els finestrals pertinents a cada cara. Comunica per una estreta porta amb l'edifici corredor que uneix el temple i la torre. Al segle XVIII fou construït un mur de separació entre l'absis i la nau a fi d'utilitzar-lo com a dipòsit de pólvora.

presbiteri, disposades de tal manera que han fet pensar en un rudimentari creuer. Van cobertes amb volta de canó apuntat en sentit perpendicular a la de la nau. A mitjan segle XIII estaven dedicades a santa Anna, la del nord i a sant Salvador, la del sud.

La capella de migdia ha esdevingut clau per a la datació del temple de Gardeny. En primer lloc, va ser construïda més tard que aquest, ja que les pedres dels seus murs, vistes a l'exterior, se sobreposen, ostensiblement, damunt del contrafort de l'església. En segon lloc, les pintures murals que decoraven la capella —descobertes fa poc— daten de mitjan segle XIII. La construcció de l'església s'ha de situar, per tant, com a tard, a començaments d'aquest segle.

L'ornamentació de la nau és mínima i sòbria. Més enllà dels capitells de l'arc faixó, que són una simplificació de l'ordre corinti, no trobarem res més que unes quantes creus patents inscrites en cercles incisos en els murs laterals. Les dotze creus, en memòria dels dotze apòstols, són els senyals indicatius de la consagració del temple, que tot i que daten d'època templera són comunes a totes les esglésies cristianes i no s'han de confondre amb la creu distintiva de l'orde. És difícil establir quantes finestres i portes tenia originàriament l'església, ja que ha sofert moltes modificacions posteriors. A més de la finestra tapiada de tramuntana, hi ha dues altres finestres. Totes són de punt rodó i de doble esplandit. Una, més alta i esvelta que les altres, està situada centrada a la part alta del frontispici occidental, i l'altra dona llum des de migdia a la capella d'aquest costat. Segons les recents intervencions arqueològiques i restauradores, sembla que hi hauria hagut quatre finestres a la nau (tres a migdia i una a tramuntana) i cinc de la mateixa tipologia a l'absis.

Inicialment hi havia dues portes, la d'occident que donava al cementiri o galilea, i la del nord, que sortia a la galeria i al pati. Aquesta, que era la principal, és un exemplar molt particular en el context auster de l'arquitectura castral del Temple, ja que va decorada amb una sèrie d'arcs concèntrics motllurats i en degradació, el més interior dels quals va decorat amb gallons còncaus.

La façana de ponent devia ser tal com la veiem ara: una gran pantalla rectangular, nua i plana, amb les dovelles de la porta i la finestra com a únic ornament. Dos metres més amunt d'aquesta porta de ponent hi ha restes de set permòdols. Són testimonis de la galilea o pòrtic, el "fossar a modo de claustro (...) ab sinch sepultures alrededor, les quals amostren són de persones molt principals e il·lustres", com el descrivia el document de 1591. Així doncs, la zona cementirial del castell estava situada al costat de ponent, car a més d'aquest cementiri de personatges il·lustres de la galilea, sembla que al voltant hi havia el cementiri comú de Gardeny (vers els anys vuitanta del segle passat, en el curs d'unes obres fetes a l'aparcament de les casernes que tocava al castell, foren trobades moltes restes d'enterraments humans).

Exteriorment la pressió de la pesada volta és estrebada per cinc potents contraforts de ploms esglaonats que recorden els de certes capelles templeres occitanes de la Saintonge i Aunis. Tres són a migdia i dos a tramuntana; cap d'aquests coincideix amb l'arc faixó de l'interior. Els contraforts foren construïts al mateix temps que la nau, o immediatament després, i són en la seva funció típicament romànics. L'aparença exterior, formant plans esglaonats, dels contraforts de Gardeny recorda els que es construïren a França en el segle XII i que s'implantaren a Catalunya durant la segona meitat del segle XIII. Com que els contraforts de Gardeny resulten insòlits en el context de l'arquitectura catalana de finals del XII o de començaments del XIII, alguns estudiosos els consideraren més tardans (Núria de DALMASES / Antoni JOSÉ I PITARCH, L'època del Cister, dins Història de l'Art Català, II, Edicions 62, Barcelona, 1985. Pg. 93). Tanmateix, ja que la capella pintada és de mitjan segle XIII i sobremunta els contraforts, cronològicament, aquests han de ser anteriors. Per tant, cal admetre que es tracta d'una importació primerenca de tipologia francesa, que després farà fortuna al nostre país en el període gòtic.

L'ornamentació escultòrica del temple és tan escassa a l'exterior com a l'interior. La nuesa i el caràcter massís dels murs, dels contraforts i, sobretot, de l'ample frontispici ponentí, donen a aquesta església un aspecte de sobrietat i de duresa militar molt remarcables.

Dades constructives del conjunt

Els materials i la tècnica constructiva emprats en el temple són els mateixos que en la casa palau. En ambdós edificis els carreus porten senyals de picapedrer. L'església es troba documentada a mitjan segle XII, que és quan s'instal·là la comanda, i els elements arquitectònics i l'aparellament de la pedra corresponen a aquesta època. La fortificació de Gardeny, i amb aquesta el recinte sobirà, amb la casa palau i l'església, fou bastida tot seguit a la instauració de la comanda templera. Lladonosa (Josep Lladonosa, "La conquesta de Lleida", Rafael Dalmau Ed. Barcelona, 1961. Pg. 250) insinua que probablement havien construït Gardeny els mateixos picapedrers que després treballaren a la seu vella de Lleida. Per l'estructura dels murs i la coberta –parets gruixudes amb contraforts i volta de canó apuntat– l'església resulta una típica construcció que segueix els esquemes romànics dels segles XI i XII, amb una evident influència occitana i francesa concretada en l'ús dels contraforts i l'absis poligonal, insòlita a Catalunya però habitual en les terres del nord des del primer romànic. Tant l'església com la casa palau i la resta d'edificis del recinte sobirà es devien construir en els anys cinquanta i seixanta de la dotzena centúria. Probablement, les obres no duraren més de deu anys, fet que no té res d'estrany si es té en compte que l'època i el lloc, especialment perillós, exigien prestesa; raons no en faltaven. Serà bo recordar que per construir el castell de Peníscola, a finals del XIII, en un temps de menys necessitats defensives, es va trigar tretze anys. Gardeny degué ser una de les primeres construccions importants dels grups de picapedrers occitans que treballaren a Lleida. La tipologia de certs elements estructurals i formals, la nau coberta per volta de canó apuntat amb l'arrencament senyalat per una motllura, la finestra d'arc rodó i doble esplandit al peu, els contraforts de ploms esglaonats, la porta arquivoltada amb elements decoratius diversos, semblen preludiar solucions que després es trobaran en l'arquitectura catalana de l'"escola de Lleida" i en les primitives esglésies del Cister.

RECINTE JUSSÀ

La fortificació del tossal de Gardeny té uns orígens històrics documentats des de molt antic. L'any 49 de la nostra era, hi instal·là el campament Afrani, general de Pompeu, en la famosa campanya d'Ilerda, durant la Guerra civil entre Cèsar i Pompeu. Sembla que fou una torre fortificada de defensa en temps dels andalusins,[3] i ja en el segle XII es documenta una fortificació del turó per part d'Alfons el Bataller d'Aragó. El sobirà aragonès, recelós davant la possibilitat que Ramon Berenguer III se li avancés en la conquesta de Lleida, dugué a terme l'any 1123 una expedició contra la ciutat del Segre i s'instal·là al puig de Gardeny. L'empresa del rei aragonès fracassà i abandonà.[4] La fortificació que va fer el rei Alfons no podia ser gaire important, ja que no en queden vestigis.

Al marge de les edificacions medievals cal esmentar les reformes efectuades en els recintes murallats amb la construcció de baluards, especialment la disposada per Felip V el 1709.

Ús actual

Cultural

Ús original/altres

Defensiu, castell

Estat conservació

Les façanes i la coberta del conjunt presenten bon estat de conservació.
L'entorn més proper al castell presenta bon estat de conservació.
L'estructura interior de l'edifici presenta bon estat de conservació.

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Castell de Gardeny com a sòl destinat a usos públics o col·lectius al servei dels ciutadans. S'identifica en els plànols amb la Clau SE i correspon a Sistema d'Equipament públic. Aquest sòl inclou el recinte sobirà i les muralles. Aquesta zona, situada a l'extrem de llevant del turó, està envoltada pel terreny que configura la vessant del puig i és qualificat amb la Clau SV2_Parc Urbà. El conjunt de sòl amb Clau SV2 compren aquelles àrees qualificades de verd públic, que estructures un conjunt d'àrees d'esbarjo de gran dimensió.

CASTELL DELS TEMPLERS DE GARDENY**003.CA****ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció

En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt (Clau SE) corresponent a Sistema d'Equipament públic, així com la qualificació de SV2_Parcs Urbans del terreny que l'envolta, per garantir la preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials, mediambientals i paisatgístiques.

Aquest document proposa conservar el castell dels templers de Gardeny amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social de l'edifici. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

Tal com escriu Pere Català i Roca a la seva obra "Els Castells Catalans" a l'estudi presentat del Castell-Comanda de Gardeny: "Pladevall ens permet de cloure que tant el castell com l'església, situats l'un junt a l'altre, dintre

CASTELL DELS TEMPLERS DE GARDENY**003.CA**

una vasta muralla, són potser els exemplars més típics que ens han pervingut de l'art simple dels templers, manllevat als cistercencs" [Pere Català. "Els castells Catalans" Volum VI, 2a. Part. Rafael Dalmau, Editor. Pg. 875]

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el Castell dels templers de Gardeny haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior de l'immoble, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les façanes i coberta que configuren l'evolvent del

Lleida

CASTELL DELS TEMPLERS DE GARDENY**003.CA**

volum del conjunts del Castell dels templers de Gardeny en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura del conjunt es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de l'edifici (pedra esculpurada, paviments, pintures, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica En l'època romana ja va ser utilitzat pel mateix Juli Cèsar l'any 49 aC, durant la Guerra civil entre Juli Cèsar i Gneu Pompeu Magne. Durant la citada guerra, la província romana Citerior va passar a mans de Pompeu. I Juli Cèsar va aprofitar aquest punt estratègic per a enfrontar-se amb els pompeians Lluci Afrani i Petreu, instal·lats a l'Herda fins que van capitular a l'agost de l'any 49 aC, i recuperà Juli Cèsar el domini de la Hispània Citerior. Va fer-lo fortificar el rei aragonès Alfons "El Bataller" quan entrà en pugna amb el comte Ramon Berenguer III, el març del 1123 i, anant a Lleida. Es plantà dalt el planell de gardeny: "Rex Alfonsus fabricabat castellum super Lerida" (Lladonosa, història p. 94). És en aquest moment quan queda documentat el castell de Gardeny.

Anys més tard, l'any 1149, aquest punt estratègic va tornar a ser important, quan el comte de Barcelona, Ramon Berenguer IV, iniciava el setge a la ciutat de Lleida, fins aleshores sota domini sarraí. A la primavera de 1149, Ramon Berenguer IV s'establí al Puig de Gardeny per a començar el setge. Per portar a terme la conquesta de la ciutat, va comptar amb la col·laboració de l'orde del Temple, que va aportar a l'empresa els efectius necessaris per aconseguir la victòria.

El comte de Barcelona, per son adjutori a la presa de Lleida, a part de la paga rebuda, els hi fou concedit el Puig i castell de Gardeny. Seguidament, l'orde instal·là al cim del turó la seu de la que seria una de les seves principals comandes, la comanda de Gardeny.

El primer document conegut, signat "apud Gardenum", com a casal templer data del 25 d'octubre del 1152. amb la presència del mestre provincial fra Pere de Rovira i del que seria el primer comanador, l'any 1156, fra Pere de Cartellà, un dels principals artífexs de l'èxit del setge de la ciutat.

CASTELL DELS TEMPLERS DE GARDENY**003.CA**

En poc temps, aquesta comanda va ser molt pròspera i per millorar la seva administració es van crear dues comandes més, la comanda de Barbens i la comanda de Corbins. En el cas de la comanda de Barbens, aquesta es va iniciar durant l'any 1166 i dos anys després, l'any 1168, fou declarada independent i el primer comanador va ser Ramon de Barrufell, antic senyor del castell de Barbens. Cal fer esment que l'any 1294 el castell de Gardeny va hostatjar Jacques de Molay, l'últim dels mestres templers.

L'any 1312 es va produir l'anorreament de l'ordre del Temple en el decurs del concili de Viena del Delfinat, mitjançant la butlla "Vox in excelso", emesa pel papa Climent V. Els darrers regents templers de Gardeny foren Bernat de Fonts i Bartomeu de Vilafranca, comanadors de Corbins, i Miquel Rull, qui era regent el 1306. Després de l'anorreament de l'ordre, el rei Jaume II, s'emparà de la comanda, i el 1314 n'apareix com administrador Pere Cirera, oficial de la casa reial. Amb posterioritat, em foren administradors, pel sobirà, bernat de Valls, Guillem de Riudabelles i Bartomeu de la Salvetat, però més clarificades les situacions, la comanda va ésser transferida l'any 1317 a l'ordre de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem.

També el castell va tenir un paper molt important durant la Guerra dels Segadors (1641-1647) i la Guerra de Successió (1700-1714). Durant els temps napoleònics, el reducte de Gardeny fou ocupat pels francesos el 13 de maig de 1810. En aquests conflictes, a causa de les noves necessitats defensives, es van introduir noves millores defensives, consistents en la construcció de baluards, fosses i murs de contenció, per contrarestar les noves armes d'artilleria. Amb aquestes millores, el recinte va esdevenir un fortí militar que és pràcticament el que es conserva actualment.

En l'actualitat, després de molts anys d'abandonament, la Paeria de Lleida ha creat un centre d'interpretació i ha començat un ambiciós projecte de rehabilitació que convertirà l'espai en un punt emblemàtic de la ciutat.

Cal fer també esment de l'última activitat militar que va acollir el turó, ja que a mitjans del segle xx, al mateix turó, respectant el castell, es va construir la base militar Gaspar de Portolà, formada per dos aquarteraments, l'aquarterament Sanjurjo i l'aquarterament Templaris que van romandre al turó fins a l'any 1996. Aquell any la base va ser desmantellada i les instal·lacions venudes a la Paeria de Lleida. Actualment part dels edificis de l'aquarterament Templaris està sent remodelat per acollir el Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida (PCiTAL).

Bibliografia

CATALÀ ROCA, Pere. "Castells Catalans". Rafal Dalmau, Editor. Barcelona, 1979.

X. Payà, INT-153 Castell de Gardeny Memòria .Campanya juny de 2005. Entregat als SSTTCC de Lleida 2006

X. Eritja, , N. Riudor, N. Evolució històrica del conjunt monumental de Gardeny (s. XII - XX).. Informe tècnic , Lleida, 2002

J. Fuget, J L'arquitectura dels templers a Catalunya. Barcelona, 1995

M. Garcia, Santa Maria de Gardeny , llerda, Lleida: 1983, 245-268

I. Gil, Memòria del seguiment arqueològic de les obres restauració de l'església de Santa Maria de Gardeny. 2010/201. Entregat als SSTTCC de Lleida. 2011

FUGUET SANS, Joan. "Els castells templers de Gardeny i Miravet i el seu paper innovador en la poliorcètica i l'arquitectura catalanes del segle XII", a Acta Mediaevalia, 13, Barcelona, 1992.

FUGUET SANS, Joan. "L'arquitectura dels templers a Catalunya". Rafael Dalmau, Editor. Barcelona, 1995.

SANS I TRAVÉ, Josep Maria. "Els templers Catalans. De la rosa a la creu". Pagès editors. Lleida, 1996.

CASTELL DELS TEMPLERS DE GARDENY

003.CA

SANS I TRAVÉ, Josep Maria. "La fi dels templers catalans". Pagès editors. Lleida, 2008.

Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

Actuacions finca

Les primitives construccions del castell templer han estat sotmeses a successives modificacions, però encara es conserva l'estructura original dels cossos que componen el nucli sobirà del castell. L'emmurallament original medieval va ser ampliat i reforçat durant les successives guerres dels segles XVII i XVIII.

Observacions

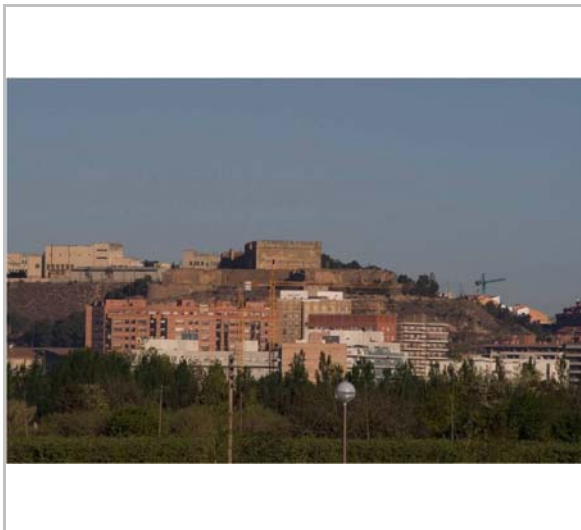
Estil: Romànic / Barroc.

Època/Data: S. XII / S. XVIII.

Cronologia: 1143 instal·lació d'una de les principals comandes temples al cim del turó / Construcció de baluard per Felip V (1709).

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Sense dificultat. L'accés al turó de Gardeny es realitza a través d'un trencant al flanc sud del carrer del Cardenal Cisneros, que es desvia cap a l'est i es bifurca ràpidament. Per accedir al castell templer cal prendre el trencant cap a l'oest: el castell es troba pràcticament davant de les antigues casernes militars.

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

MURALLES D'ÈPOCA ANDALUSINA

004.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es diverses

Coordenades UTM x ; y

x ; y

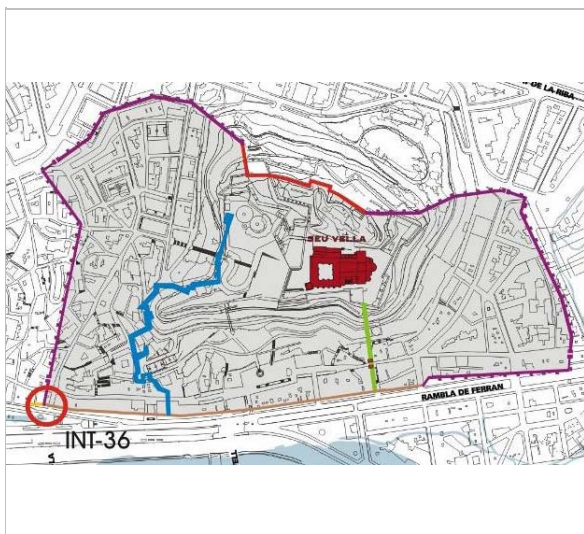
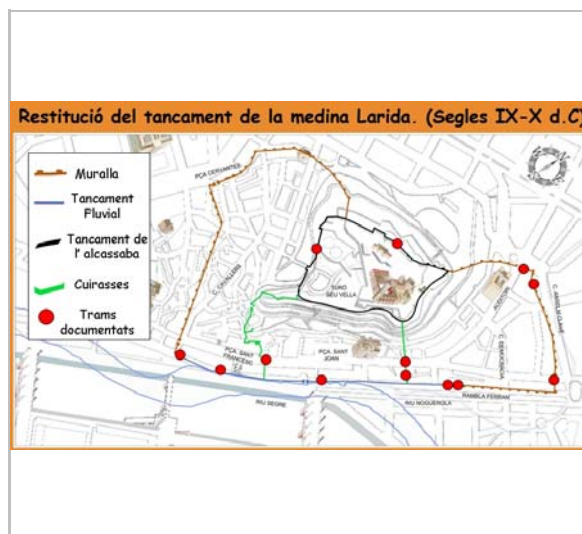
Plànol

Delimitació bé

Grafisme cat.

Entorn protecció

Superfície de Medina Larida al s. X dC.
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Lleida

MURALLES D'ÈPOCA ANDALUSINA**004.CA**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic	<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN	<i>Classificació</i>	Conjunts
		<i>Categoria</i>	BCIN
		<i>Nº reg/cat.</i>	004.CA
		<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AM Arquitectura Militar*Subtipus Funcional* Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

La ciutat romana d'Ilerda i la Larida musulmana ja foren fortificades. El fet que es tracti de ciutats acrópoli les obligà a disposar d'una ciutadella al capdamunt del turó i muralles que encerclaven el nucli urbà estès als seus vessants mirant en direcció al riu Segre. El mateix passà amb la Lleida medieval, on la muralla amb diferents torres i portes aprofità les estructures andalusines i les amplia tímidament.

Les restes de les muralles andalusines s'han conservat en el subsòl de les edificacions que posteriorment s'edificaren amortitzant els seus murs i altres estructures pètries.

Conjunt / elements El conjunt dels trams de les muralles d'època andalusina conservats i localitzats a la Ciutat de Lleida són els següents:

- 004.01.CA: Muralla. Carrer Clavé, 49_Espai museïtzat.
- 004.02.CA: Muralla. Avinguda Blondel, 54_Resta de muralla andalusina.
- 004.03.CA: Muralla. Rambla Ferran, 1.
- 004.04.CA: Muralla i Porta d'accés a la ciutat. Plaça de Mossén Cinto_Vial.
- 004.05.CA: Muralla. Carrer Cardenal Remolins_Vial.
- 004.06.CA: Muralla. Rambla Ferran, 17.
- 004.07.CA: Muralla. Carrer Major, 13_Hotel Real.
- 004.08.CA: Cuirassa. Carrer Sant Andreu – Carrer Major_Vial.
- 004.09.CA: Cuirassa de Porta Ferrissa. Plaça de la Sal_Vial.
- 004.10.CA: Cuirassa de Porta Ferrissa. Plaça de la Sal, 8_Botiga Iris.
- 004.11.CA: Cuirassa de Porta Ferrissa. Carrer Baixada de la Trinitat, 3.

Ús actual Diversos*Ús original/altres* Defensiu

Estat conservació Bo; L'entorn més proper al conjunt presenta un bon estat de conservació. Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla andalusí presenten bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de les muralles i cuirasses d'època andalusina com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat i a àrees del centre de la Ciutat, especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a1 i R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol

MURALLES D'ÈPOCA ANDALUSINA**004.CA**

3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la Muralla i cuirasses d'època andalusina (Majoritàriament Clau R1a1 i R1a2 corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat i a àrees del centre de la Ciutat, especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar les Muralles i cuirasses d'època andalusina amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

Valor arqueològic i paleontològic

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Muralla i cuirasses d'època andalusina, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i cuirasses conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

MURALLES D'ÈPOCA ANDALUSINA**004.CA**

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La conquesta musulmana, iniciada pel sud de la península Ibèrica i encapçalada per Tariq el 711, arribà als territoris de la vall de l'Ebre entre el 713 i 714. Aquest ràpid procés, en part, es dugué a terme per l'ús dels exèrcits islàmics de la infraestructura viària romana, que resseguia el territori peninsular tot cohesionant-lo a partir d'una lògica urbana. Així doncs, les principals artèries de comunicació arribaven fins a ciutats independentment del seu tamany i pes en el territori.

La conquesta seguí la ruta que comunicava el sud peninsular amb Toledo, capital del Regne Visigot, i des d'aquesta tot seguint l'itinerari s'arribava a Saragossa, posteriorment es passava per Lleida i finalment es connectava amb Tarragona, per emprendre la via Augusta vers el nord en direcció a Narbona.

Sens dubte, en el segle IX, l'espai rural lleidatà s'organitza a partir de grans fortificacions el qual s'ha interpretat com l'embrió d'un model d'organització "senyorial". Altrament, des de l'emirat i el califat, s'impulsa la universalització de la cultura islàmica i la vehiculació de la relació individu-Estat mitjançant la recaptació d'impostos. El model Omeia triomfa per la bona acollida que tradicionalment tingué en el marc urbà, i alhora, els llinatges muladís perderen progressivament pes i influència dins les pròpies bases. Un exemple clarificador el trobem en el districte lleidatà, on fortificacions com Balaguer, Fraga, Montsó, i potser Corbins i Alguaire, creixen i forgen unes relacions internes que les acabaran convertint en petites medines sota la capitalitat de Llarida.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoble de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

BRUFAU SUCARRAT, Jesús. "La medina andalusina de Lleida en el segle XI: Identitat i societat". RiMe. N° 10, juny 2013. Pg. 219-244.

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit. Andalusí.

Lleida

MURALLES D'ÈPOCA ANDALUSINA**004.CA**

Època/Data: S. X-XII.

Cronologia: Es conserven restes de muralla andalusí i les seves cuirasses construïdes entre els segles X i XII.

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a la rambla de Ferran i d'altres localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

004.01.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Clavé, 47

Coordenades UTM

x 302441 ; y 4610382

Plànol

Delimitació bé

x 302441 ; y 4610382

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

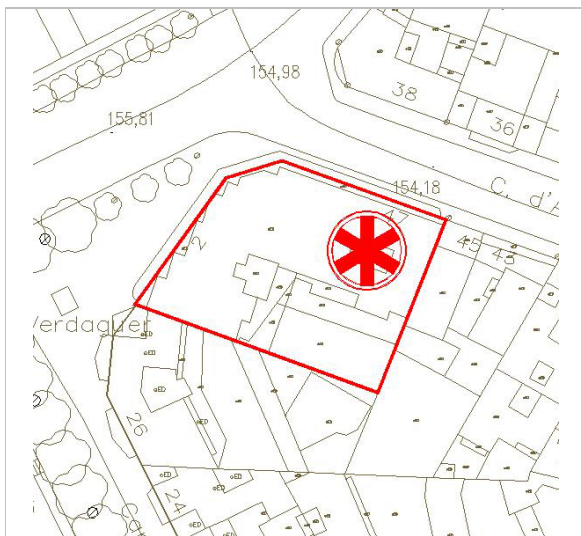
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2505901CG0120F

Delimitació del conjunt

MJM

Vista general de la muralla feudal (s. XIV)

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

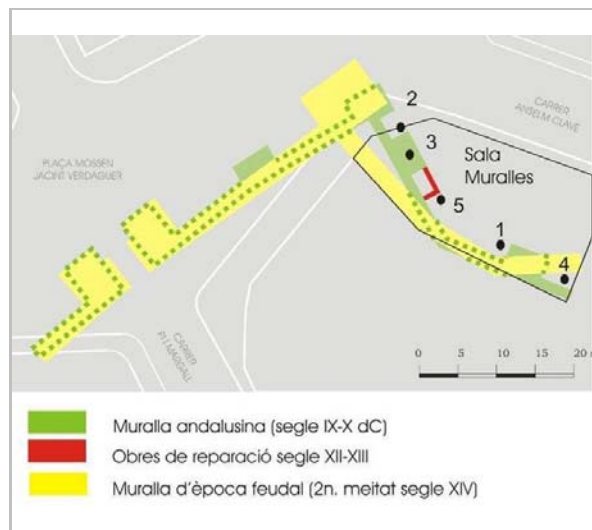
Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R2b1_Subzona d'Eixample
intensiu flexible

Plànol de la muralla

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

004.01.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	004.01.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

La ciutat romana d'Ilerda i la Larida musulmana ja foren fortificades. El fet que es tracti de ciutats acrópoli les obligà a disposar d'una ciutadella al capdamunt del turó i muralles que encerclaven el nucli urbà estès als seus vessants mirant en direcció al riu Segre. El mateix passà amb la Lleida medieval, on la muralla amb diferents torres i portes aprofità les estructures andalusines i les amplia tímidament.

Les restes de les muralles andalusines s'han conservat en el subsòl de les edificacions que posteriorment s'edificaren amortitzant els seus murs i altres estructures pètries.

Conjunt / elements Les restes arqueològiques aquí trobades l'any 1998 estan integrades en el segon soterrani d'un edifici i formen part d'un espai de propietat municipal inclòs en la ruta de la Lleida Secreta amb accés directe des del carrer Anselm Clavé. A l'interior de la sala es pot veure el basament de sengles torres d'època medieval andalusina (segle IX-X dC) i un tram de 32 metres lineals de la muralla feudal del segle XIV.

D'època andalusina són els fonaments de dues torres rectangulars de cinc metres de llargada i flancs perpendiculars a la muralla de tres metres. Uns basaments fets amb grans blocs de pedra sorrenca disposats en filades escalonades (vegeu restes color verd), semblants a les de les torres del castell Formós de Balaguer i de la ciutat d'Osca, construïdes durant l'època emiral/califal pels dirigents i famílies implicades en la protecció de la frontera superior.

Tot el sistema defensiu andalusí continuaria després de la conquesta per capitulació de la ciutat de Lleida el 1149. Calgué però, realitzar obres de reforç i manteniment dels vells murs, com ho demostra el mur de maçoneria unida amb morter de calç adossat al flanc d'una de les torres andalusines (vegeu restes color vermell).

La muralla feudal del segle XIV és l'element constructiu més visible a l'interior de la sala (vegeu restes de color groc al plànol). Construïda sobre l'antiga fortificació andalusina està dividida en sengles trams de diferent orientació i conserva entre 12 i 6 filades d'alçada fetes amb blocs rectangulars de mida petita, alguns d'ells encoixinats, que configuren el folre exterior i interior de l'obra. La resta del gruix, fins als 2,5 metres d'amplada, està formada per un nucli de maçoneria feta amb morter de pedra i calç.

Ús actual Espai museïtzat

Ús original/altres Defensiu

Estat conservació Bo; Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla andalusí presenten bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes de la muralla al carrer Clavé 47, com a sòl que compren la Zona d'Eixample intensiu flexible.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

004.01.CA

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

004.01.CA

Aquest document proposa conservar les Muralles i cuirasses d'època andalusina amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

- Valor arqueològic i paleontològic
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIÓNS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Muralla i cuirasses d'època andalusina, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47**004.01.CA**

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i cuirasses conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La conquesta musulmana, iniciada pel sud de la península Ibèrica i encapçalada per Tariq el 711, arribà als territoris de la vall de l'Ebre entre el 713 i 714. Aquest ràpid procés, en part, es dugué a terme per l'ús dels exèrcits islàmics de la infraestructura viària romana, que resseguia el territori peninsular tot cohesionant-lo a partir d'una lògica urbana. Així doncs, les principals artèries de comunicació arribaven fins a ciutats independentment del seu tamany i pes en el territori.

La conquesta seguí la ruta que comunicava el sud peninsular amb Toledo, capital del Regne Visigot, i des d'aquesta tot seguint l'itinerari s'arribava a Saragossa, posteriorment es passava per Lleida i finalment es connectava amb Tarragona, per emprendre la via Augusta vers el nord en direcció a Narbona.

Sens dubte, en el segle IX, l'espai rural lleidatà s'organitza a partir de grans fortificacions el qual s'ha interpretat com l'embrió d'un model d'organització "senyorial". Altrament, des de l'emirat i el califat, s'impulsa la universalització de la cultura islàmica i la vehiculació de la relació individu-Estat mitjançant la recaptació d'impostos. El model Omeia triomfa per la bona acollida que tradicionalment tingué en el marc urbà, i alhora, els llinatges muladís perderen progressivament pes i influència dins les pròpies bases. Un exemple clarificador el trobem en el districte lleidatà, on fortificacions com Balaguer, Fraga, Montsó, i potser Corbins i Alguaire, creixen i forgen unes relacions internes que les acabaran convertint en petites medines sota la capitalitat de Llarida.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

004.01.CA

Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida.”

Inventari del Patrimoni Cultural Immoible de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

BRUFAU SUCARRAT, Jesús. “La medina andalusina de Lleida en el segle XI: Identitat i societat”. RiMe. Nº 10, juny 2013. Pg. 219-244.

X. Payà, Memòria de la intervenció arqueològica realitzada al carrer Anselm Clavé, 47/ Plaça mossèn Cinto Verdaguer (int-86, lleida 1998) Entregat als SSTTCC de Lleida. 2003

X. Payà “L’excavació del bar Clavé a Lleida: Vuit segles de muralles” Revista d’Arqueologia de Ponent, núm.8, 1998 197-203

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l’època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit. Andalusí.

Època/Data: S. X-XII.

Cronologia: Es conserven restes de muralla andalusí i les seves cuirasses construïdes entre els segles X i XII.

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a la rambla de Ferran i d’altres localitzacions s’han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Vista de la cantonada d'una torre andalusina
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

004.01.CA

Vista de la cantonada d'una torre andalusina
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

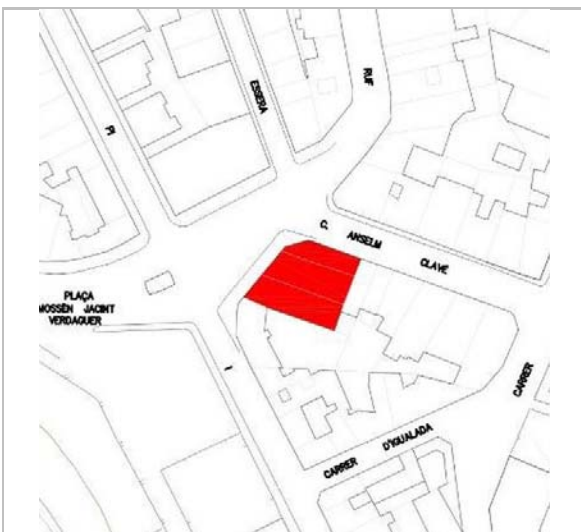
Treballs d'integració de les restes en l'edifici
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Muralla andalusina
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Reforç d'una torre andalusina en època feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Localització de les restes
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

004.01.CA

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 54**004.02.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda Blondel, 54

Coordenades UTM

x 302073 ; y 4609543

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

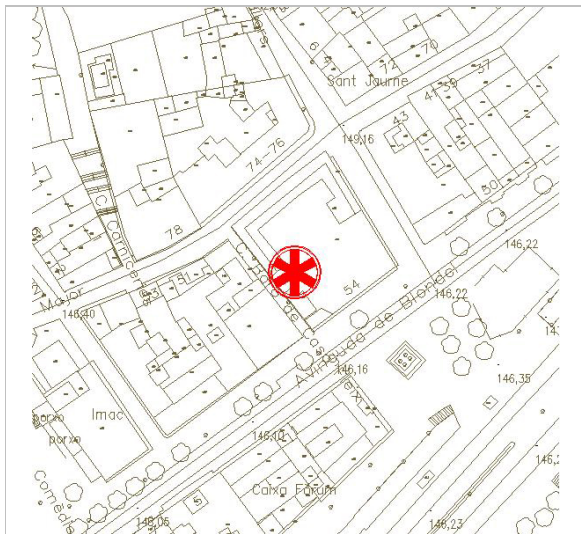
Superfície

Sostre

N. plantes

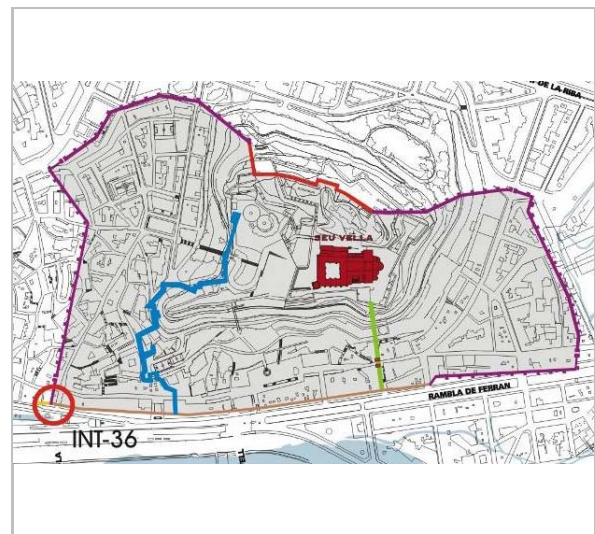
Titularitat

2197601CG0029G

Delimitació del conjunt

MJM

Superfície de Medina Larida al s. X dC.

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Cara interna del tancament sud-oest de la Medina

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 54

004.02.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	004.02.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

La ciutat romana d'Ilerda i la Larida musulmana ja foren fortificades. El fet que es tracti de ciutats acrópoli les obligà a disposar d'una ciutadella al capdamunt del turó i muralles que encerclaven el nucli urbà estès als seus vessants mirant en direcció al riu Segre. El mateix passà amb la Lleida medieval, on la muralla amb diferents torres i portes aprofità les estructures andalusines i les amplià tímidament.

Les restes de les muralles andalusines s'han conservat en el subsòl de les edificacions que posteriorment s'edificaren amortitzant els seus murs i altres estructures pètries.

Conjunt / elements La documentació d'un angle dels murs que encerclen la ciutat esdevé cabdal per a la restitució de la seva planta. Aquest és el cas de les estructures andalusines del segle X dC. localitzades al solar. En concret es tracta de l'extrem occidental del tancament o façana de riu, més un altre tram, que perpendicular al primer, inicia el traçat de la muralla que seguint aproximadament el recorregut de l'actual carrer Cavallers, protegia la Medina per ponent.

Aquesta construcció està feta amb grans blocs rectangulars (80 x 40 cm.) de pedra sorrenca units en sec i disposats en el mur del través configurant un alçat de blocs quadrats lleugerament encoixinats. En l'angle entre els dos trams (tancament i muralla) s'observa una disposició del parament diferent, amb blocs del través combinats amb altres del llarg, per tal millorar l'estabilitat del mur. Cal recordar que aquesta és una de les característiques més definitòries dels murs d'època andalusina.

Destacar, darrera d'aquest angle, la documentació d'una trama de murs fets també amb grans blocs rectangulars units en sec, que delimiten quatre espais omplerts de terra. La funció d'aquests elements sembla prou clara, tractant-se de murs que reforcen la mateixa cantonada o sustenten alguna obra relacionada amb la protecció d'aquest angle de la ciutat.

Immediatament després de la conquesta cristiana de la ciutat el 1149, s'adossa a la cantonada andalusina, un mur fet amb blocs rectangulars de mida mitjana units amb morter de calç i que disposa de diversos canals de desguàs de l'aigua utilitzada a l'interior de la ciutat, testimoni de l'eixample de la ciutat. A l'extrem occidental, mitgera amb el carrer Baró de Flix, el mur gira configurant el que podria ser un antic portalet d'accés a l'arenys del riu. Darrera del tancament feudal es van documentar importants restes dels baixos d'un edifici gòtic (vegeu figura adjunta restitució).

Actualment, dins de l'edifici que acull la botiga Zara, es pot veure tota la façana fluvial configurada pels dos murs (andalusí i feudal) i una part del traçat de la muralla que puja en direcció al carrer Cavallers.

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 54**004.02.CA**

<i>Ús actual</i>	Resta de muralla andalusina
<i>Ús original/altres</i>	Defensiu
<i>Estat conservació</i>	B0; Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla andalusí presenten bon estat de conservació.
<i>Entorn de protecció</i>	El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

<i>Elements</i>	<p>Es complirà específicament, per ordre de prioritats:</p> <p>A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:</p> <p>- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3^a – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1^a – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2^a – Articles 43 a 45.</p> <p>B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.</p> <p>C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.</p> <p>1-. Elements de Manteniment Obligat:</p> <p>Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.</p> <p>2-. Elements Modificables:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).</p> <p>3-. Elements de Modificació Obligada:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.</p> <p><i>Entorn de protecció</i> En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.</p>
-----------------	---

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 54

004.02.CA

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar les Muralles i cuirasses d'època andalusina amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Muralla i cuirasses d'època andalusina, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 54

004.02.CA

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i cuirasses conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La conquesta musulmana, iniciada pel sud de la península Ibèrica i encapçalada per Tariq el 711, arribà als territoris de la vall de l'Ebre entre el 713 i 714. Aquest ràpid procés, en part, es dugué a terme per l'ús dels exèrcits islàmics de la infraestructura viària romana, que resseguia el territori peninsular tot cohesionant-lo a partir d'una lògica urbana. Així doncs, les principals artèries de comunicació arribaven fins a ciutats independentment del seu tamany i pes en el territori.

La conquesta seguí la ruta que comunicava el sud peninsular amb Toledo, capital del Regne Visigot, i des d'aquesta tot seguint l'itinerari s'arribava a Saragossa, posteriorment es passava per Lleida i finalment es connectava amb Tarragona, per emprendre la via Augusta vers el nord en direcció a Narbona.

Sens dubte, en el segle IX, l'espai rural lleidatà s'organitza a partir de grans fortificacions

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 54

004.02.CA

el qual s'ha interpretat com l'embrió d'un model d'organització "senyorial". Altrament, des de l'emirat i el califat, s'impulsa la universalització de la cultura islàmica i la vehiculació de la relació individu-Estat mitjançant la recaptació d'impostos. El model Omeia triomfa per la bona acollida que tradicionalment tingué en el marc urbà, i alhora, els llinatges muladíes perderen progressivament pes i influència dins les pròpies bases. Un exemple clarificador el trobem en el districte lleidatà, on fortificacions com Balaguer, Fraga, Montsó, i potser Corbins i Alguaire, creixen i forgen unes relacions internes que les acabaran convertint en petites medines sota la capitalitat de Lārida.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoible de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

BRUFAU SUCARRAT, Jesús. "La medina andalusina de Lleida en el segle XI: Identitat i societat". RiMe. Nº 10, juny 2013. Pg. 219-244.

A. Lorient i X. Payà, "Cine Catalunya, Antic barri de Cap Pont i Sèquia de Torres" Tribuna d'arqueologia 1994-1995. 1996 143-160

A. Lorient, I. Gil i X. Payà, Un exemple de model urbà andalusí: Medina Larida. L'aportació de l'arqueologia urbana al món àrab. Revista d'Arqueologia de Ponent núm. 7, pp. 77-106, Lleida 1997

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit. Andalusí.

Època/Data: S. X-XII.

Cronologia: Es conserven restes de muralla andalusí i les seves cuirasses construïdes entre els segles X i XII.

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a la rambla de Ferran i d'altres localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Cara exterior del tancament andalusí
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

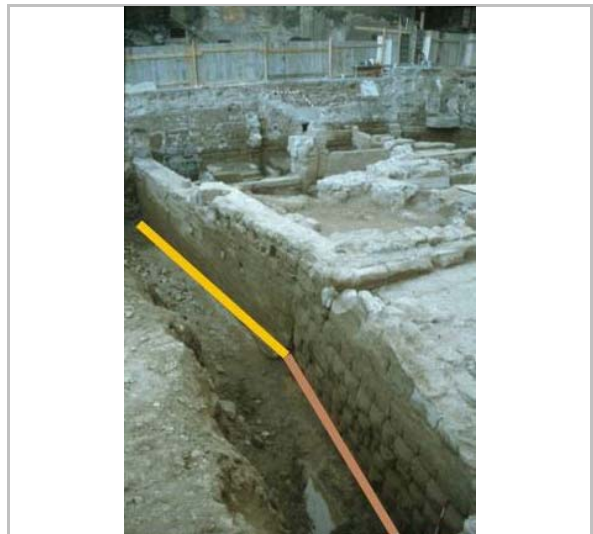
Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 54

004.02.CA

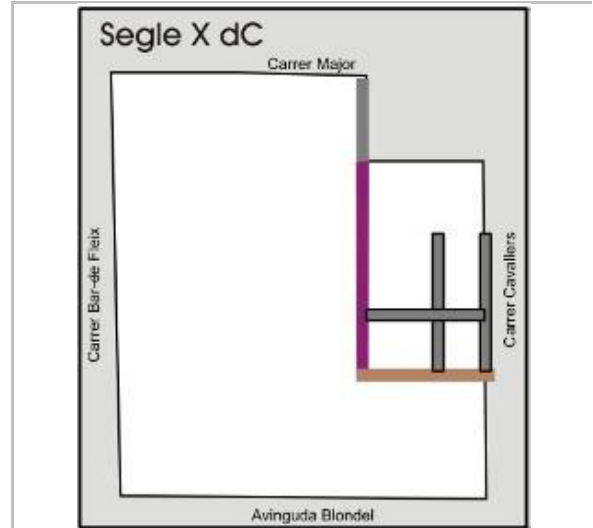
Vista del tancament d'època feudal (s. XIII)
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

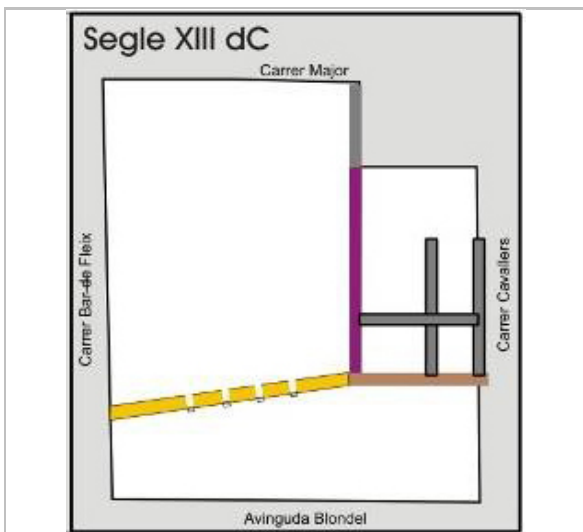
Vista general de l'excavació
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

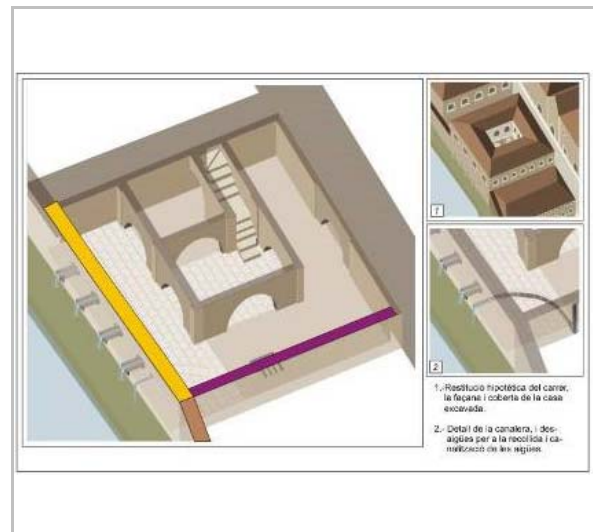
Les restes dins la nova construcció
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Cantonada SO del tancament de la Medina al s. X dC
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Ampliació de la ciutat cap a l'oest en època feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

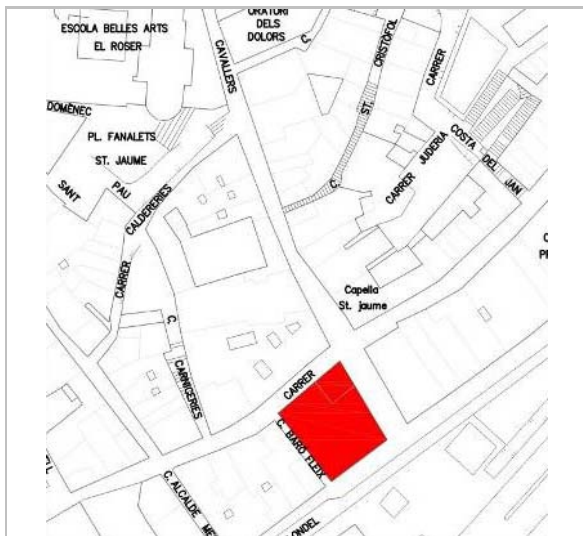

Restitució hipotètica d'una de les cases
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 54

004.02.CA

Localització de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 1-5

004.03.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Rambla Ferran, 1

Coordenades UTM x 302483 ; y 4609983

Plànol

Delimitació bé

x 302483 ; y 4609983

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

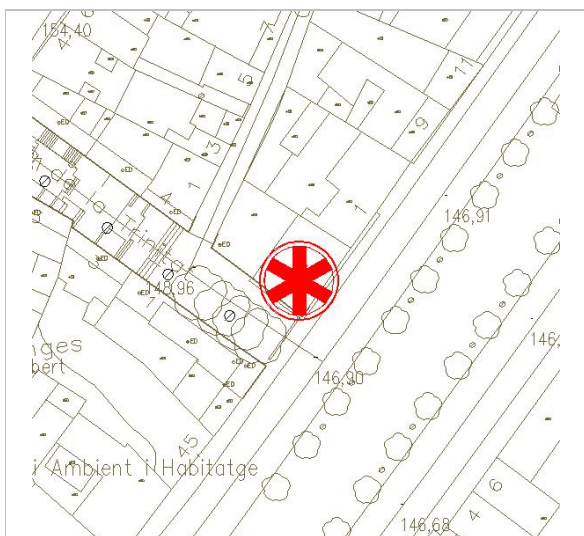
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2502704CG0120B

Delimitació del conjunt

MJM

Detall de la fonamentació graonada

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Vista del tancament en cortina

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 1-5

004.03.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	004.03.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

La ciutat romana d'Ilerda i la Larida musulmana ja foren fortificades. El fet que es tracti de ciutats acrópoli les obligà a disposar d'una ciutadella al capdamunt del turó i muralles que encerclaven el nucli urbà estès als seus vessants mirant en direcció al riu Segre. El mateix passà amb la Lleida medieval, on la muralla amb diferents torres i portes aprofità les estructures andalusines i les amplià tímidament.

Les restes de les muralles andalusines s'han conservat en el subsòl de les edificacions que posteriorment s'edificaren amortitzant els seus murs i altres estructures pètries.

Conjunt / elements Tram de muralla, cuirassa i tancament fluvial d'època andalusina de la ciutat de Lleida que ha quedat tapat i coberts per les noves construccions, carrers i edificis. Correspon a la intervenció arqueològica coordinada per la Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida núm. 149.

Es tracta d'un element de funcionalitat i tipologia diversa construït entre finals del segle IX i X dC. Disposa d'una protecció específica doncs es tracta d'un bé cultural d'interès nacional, i per tant, es troba perfectament protegit entre els fonaments dels edificis i sota dels carrers. Projectes constructius revisats i autoritzats en el seu dia per la comissió de patrimoni municipal.

Aquesta fitxa recull totes les localitzacions de la muralla i el tancament fluvial per tal d'evitar els danys que es podrien ocasionar en el moment de substituir els edificis ara construïts.

La muralla i el tancament fluvial configuren el tancament perimetral de la ciutat amb dos trams de funcionalitat molt ben diferenciada. Un de paral·lel al riu Segre, també conegut com tancament fluvial de la ciutat on la principal característica es la reduïda amplada del mur i l'absència de torres defensives que s'estén des de l'avinguda Blondel fins a la baixada de l'Audiència. I un segon, pertanyent al que coneixem com a muralla defensiva de la ciutat flanquejada per grans torres quadrangulars, que encercla la resta del perímetre urbà de la ciutat.

En època andalusina hem d'afegir al tancament perimetral altres murs de tipologia idèntica a l'interior de la ciutat. Es tracta de la cuirassa de Sant Andreu i Sant Joan. Murs protegits amb torres que partint dels murs de l'alcassaba situada al turó, baixen fins a la part baixa de la ciutat on s'uneixen perpendicularment als murs de tancament fluvial de la ciutat.

Hem de dir que en la major part dels trams descoberts només conserven les primeres filades de la seva fonamentació, la qual ha estat utilitzada moltes vegades de recolzament per a fortificacions posteriors. Pel que respecta a aquest tram inicial de la construcció cal

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 1-5**004.03.CA**

dir que és tracta d'una obra feta amb grans blocs rectangulars de pedra sorrenca de un metre de largada lligats en sec o argila. La principal característica d'aquesta construcció són les filades on s'alternen blocs del llarg i del través. Una obra reforçada moltes vegades per sòcols esglaonats o escarpats.

Ús original/altres

Defensiu

Estat conservació

Bo; Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla andalusí presenten bon estat de conservació.

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció

En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 1-5

004.03.CA

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar les Muralles i cuirasses d'època andalusina amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Muralla i cuirasses d'època andalusina, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 1-5**004.03.CA**

necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i cuirasses conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La conquesta musulmana, iniciada pel sud de la península Ibèrica i encapçalada per Tariq el 711, arribà als territoris de la vall de l'Ebre entre el 713 i 714. Aquest ràpid procés, en part, es dugué a terme per l'ús dels exèrcits islàmics de la infraestructura viària romana, que resseguia el territori peninsular tot cohesionant-lo a partir d'una lògica urbana. Així doncs, les principals artèries de comunicació arribaven fins a ciutats independentment del seu tamany i pes en el territori.

La conquesta seguí la ruta que comunicava el sud peninsular amb Toledo, capital del Regne Visigot, i des d'aquesta tot seguint l'itinerari s'arribava a Saragossa, posteriorment es passava per Lleida i finalment es connectava amb Tarragona, per emprendre la via

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 1-5

004.03.CA

Augusta vers el nord en direcció a Narbona.

Sens dubte, en el segle IX, l'espai rural lleidatà s'organitza a partir de grans fortificacions el qual s'ha interpretat com l'embrió d'un model d'organització "senyorial". Altrament, des de l'emirat i el califat, s'impulsa la universalització de la cultura islàmica i la vehiculació de la relació individu-Estat mitjançant la recaptació d'impostos. El model Omeia triomfa per la bona acollida que tradicionalment tingué en el marc urbà, i alhora, els llinatges muladíes perden progressivament pes i influència dins les pròpies bases. Un exemple clarificador el trobem en el districte lleidatà, on fortificacions com Balaguer, Fraga, Montsó, i potser Corbins i Alguaire, creixen i forgen unes relacions internes que les acabaran convertint en petites medines sota la capitalitat de Lārida.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

BRUFAU SUCARRAT, Jesús. "La medina andalusina de Lleida en el segle XI: Identitat i societat". RiMe. N° 10, juny 2013. Pg. 219-244.

X. Payà, Memòria int-149.Rambla Ferran, 1,3,5,7. 2002-2004 Entregat als SSTTCC de Lleida. 2005

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit. Andalusí.

Època/Data: S. X-XII.

Cronologia: Es conserven restes de muralla andalusí i les seves cuirasses construïdes entre els segles X i XII.

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a la rambla de Ferran i d'altres localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

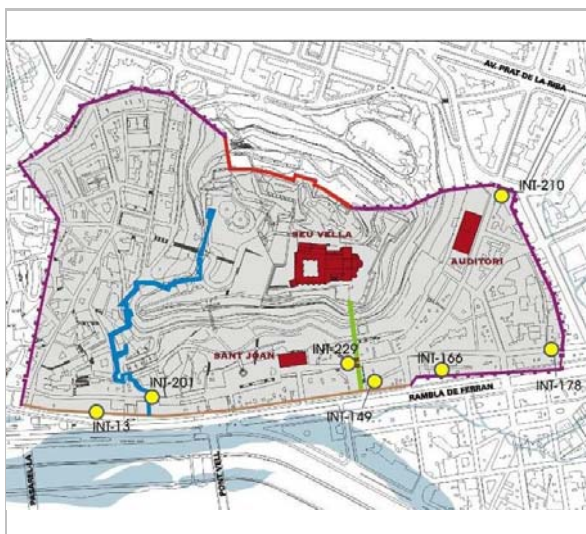
Blocs encoixinats disposats del través
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 1-5

004.03.CA

Localització de les restes INT-149
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA MOSSÈN CINTO

004.04.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça de Mossèn Cinto

Coordenades UTM

x 302354 ; y 4610382

Plànol

Delimitació bé

x 302354 ; y 4610382

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

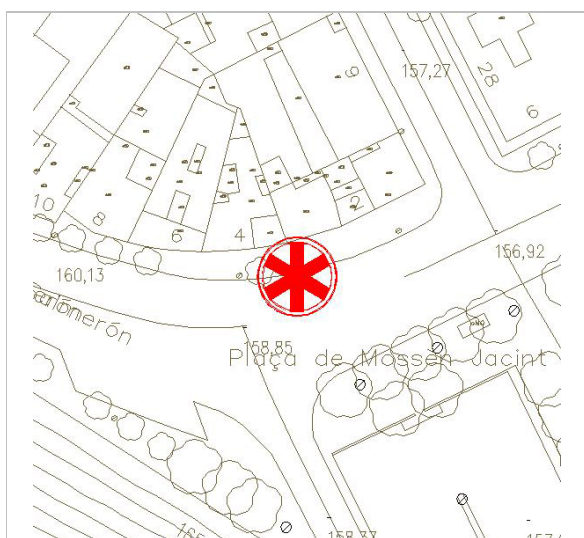
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

Brançal de porta d'entrada a la ciutat andalusina

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

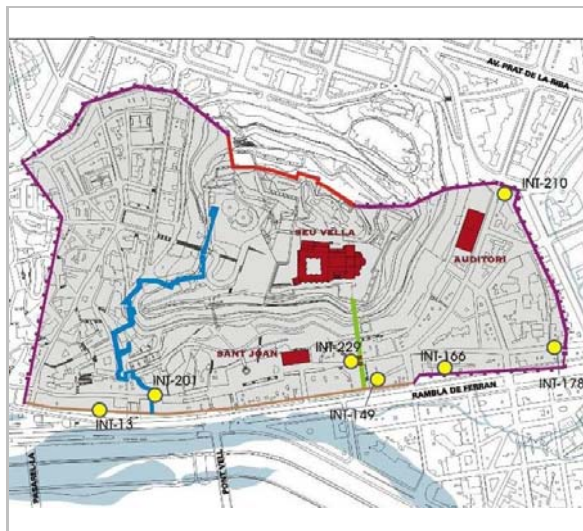
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Localització de les restes INT-210

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA MOSSÈN CINTO

004.04.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	004.04.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

La ciutat romana d'Ilerda i la Larida musulmana ja foren fortificades. El fet que es tracti de ciutats acrópoli les obligà a disposar d'una ciutadella al capdamunt del turó i muralles que encerclaven el nucli urbà estès als seus vessants mirant en direcció al riu Segre. El mateix passà amb la Lleida medieval, on la muralla amb diferents torres i portes aprofità les estructures andalusines i les amplià tímidament.

Les restes de les muralles andalusines s'han conservat en el subsòl de les edificacions que posteriorment s'edificaren amortitzant els seus murs i altres estructures pètries.

Conjunt / elements Tram de muralla, cuirassa i tancament fluvial d'època andalusina de la ciutat de Lleida que ha quedat tapat i coberts per les noves construccions, carrers i edificis. Correspon a la intervenció arqueològica coordinada per la Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida núm. 210.

Es tracta d'un element de funcionalitat i tipologia diversa construït entre finals del segle IX i X dC. Disposa d'una protecció específica doncs es tracta d'un bé cultural d'interès nacional, i per tant, es troba perfectament protegit entre els fonaments dels edificis i sota dels carrers. Projectes constructius revisats i autoritzats en el seu dia per la comissió de patrimoni municipal.

Aquesta fitxa recull totes les localitzacions de la muralla i el tancament fluvial per tal d'evitar els danys que es podrien ocasionar en el moment de substituir els edificis ara construïts.

La muralla i el tancament fluvial configuren el tancament perimetral de la ciutat amb dos trams de funcionalitat molt ben diferenciada. Un de paral·lel al riu Segre, també conegut com tancament fluvial de la ciutat on la principal característica es la reduïda amplada del mur i l'absència de torres defensives que s'estén des de l'avinguda Blondel fins a la baixada de l'Audiència. I un segon, pertanyent al que coneixem com a muralla defensiva de la ciutat flanquejada per grans torres quadrangulars, que encercla la resta del perímetre urbà de la ciutat.

En època andalusina hem d'afegir al tancament perimetral altres murs de tipologia idèntica a l'interior de la ciutat. Es tracta de la cuirassa de Sant Andreu i Sant Joan. Murs protegits amb torres que partint dels murs de l'alcassaba situada al turó, baixen fins a la part baixa de la ciutat on s'uneixen perpendicularment als murs de tancament fluvial de la ciutat.

Hem de dir que en la major part dels trams descoberts només conserven les primeres filades de la seva fonamentació, la qual ha estat utilitzada moltes vegades de recolzament per a fortificacions posteriors. Pel que respecta a aquest tram inicial de la construcció cal

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA MOSSÈN CINTO**004.04.CA**

dir que és tracta d'una obra feta amb grans blocs rectangulars de pedra sorrenca de un metre de largada lligats en sec o argila. La principal característica d'aquesta construcció són les filades on s'alternen blocs del llarg i del través. Una obra reforçada moltes vegades per sòcols esglaonats o escarpats.

<i>Ús actual</i>	vial
<i>Ús original/altres</i>	Defensiu
<i>Estat conservació</i>	Bo; Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla andalusí presenten bon estat de conservació.
<i>Entorn de protecció</i>	El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl qualificat de Itinerari de vianants identificat amb la Clau SX3.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

<i>Elements</i>	<p>Es complirà específicament, per ordre de prioritats:</p> <p>A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:</p> <p>- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.</p> <p>B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.</p> <p>C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.</p> <p>1-. Elements de Manteniment Obligat:</p> <p>Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.</p> <p>2-. Elements Modificables:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).</p> <p>3-. Elements de Modificació Obligada:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.</p> <p><i>Entorn de protecció</i> En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.</p>
-----------------	--

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA MOSSÈN CINTO**004.04.CA** Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar les Muralles i cuirasses d'època andalusina amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Muralla i cuirasses d'època andalusina, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la

TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA MOSSÈN CINTO**004.04.CA**

solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i cuirasses conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La conquesta musulmana, iniciada pel sud de la península Ibèrica i encapçalada per Tariq el 711, arribà als territoris de la vall de l'Ebre entre el 713 i 714. Aquest ràpid procés, en part, es dugué a terme per l'ús dels exèrcits islàmics de la infraestructura viària romana, que resseguia el territori peninsular tot cohesionant-lo a partir d'una lògica urbana. Així doncs, les principals artèries de comunicació arribaven fins a ciutats independentment del seu tamany i pes en el territori.

La conquesta seguí la ruta que comunicava el sud peninsular amb Toledo, capital del Regne Visigot, i des d'aquesta tot seguint l'itinerari s'arribava a Saragossa, posteriorment es passava per Lleida i finalment es connectava amb Tarragona, per emprendre la via Augusta vers el nord en direcció a Narbona.

TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA MOSSÈN CINTO

004.04.CA

Sens dubte, en el segle IX, l'espai rural lleidatà s'organitza a partir de grans fortificacions el qual s'ha interpretat com l'embrió d'un model d'organització "senyorial". Altrament, des de l'emirat i el califat, s'impulsa la universalització de la cultura islàmica i la vehiculació de la relació individu-Estat mitjançant la recaptació d'impostos. El model Omeia triomfa per la bona acollida que tradicionalment tingué en el marc urbà, i alhora, els llinatges muladíes perderen progressivament pes i influència dins les pròpies bases. Un exemple clarificador el trobem en el districte lleidatà, on fortificacions com Balaguer, Fraga, Montsó, i potser Corbins i Alguaire, creixen i forgen unes relacions internes que les acabaran convertint en petites medines sota la capitalitat de Lārida.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

BRUFAU SUCARRAT, Jesús. "La medina andalusina de Lleida en el segle XI: Identitat i societat". RiMe. N° 10, juny 2013. Pg. 219-244.

I. Gil, M. Morán i M. Solsona, Memòria del seguiment arqueològic a les obres de l'eix comercial, Fase II, trams 1,2 i 3. Entregat als SSTTCC de Lleida. 2005

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit. Andalusí.

Època/Data: S. X-XII.

Cronologia: Es conserven restes de muralla andalusí i les seves cuirasses construïdes entre els segles X i XII.

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a la rambla de Ferran i d'altres localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. CARDENAL REMOLINS

004.05.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Cardenal Remolins

Coordenades UTM

x 302636 ; y 4610246

Plànol

Delimitació bé

x 302636 ; y 4610246

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

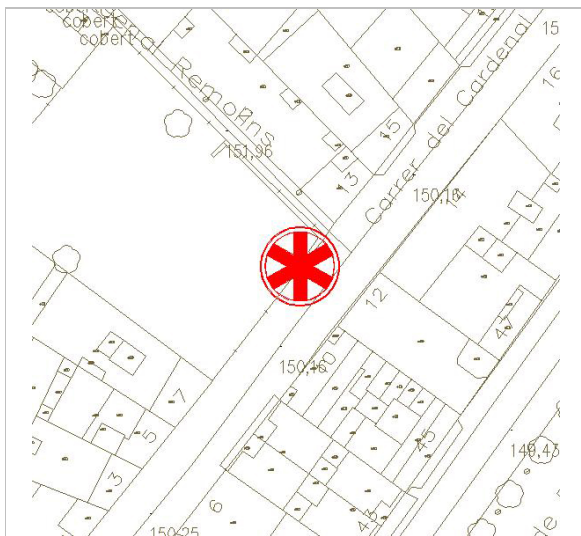
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

Muralla i torre

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

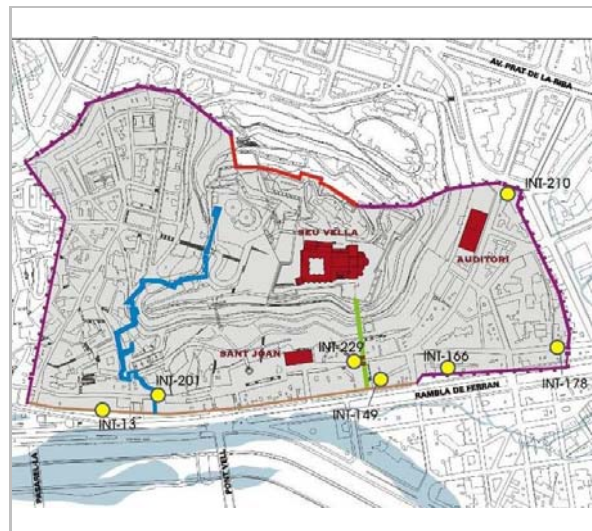
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de viants

Localització de les restes INT-178

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. CARDENAL REMOLINS

004.05.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	004.05.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

La ciutat romana d'Ilerda i la Larida musulmana ja foren fortificades. El fet que es tracti de ciutats acrópoli les obligà a disposar d'una ciutadella al capdamunt del turó i muralles que encerclaven el nucli urbà estès als seus vessants mirant en direcció al riu Segre. El mateix passà amb la Lleida medieval, on la muralla amb diferents torres i portes aprofità les estructures andalusines i les amplià tímidament.

Les restes de les muralles andalusines s'han conservat en el subsòl de les edificacions que posteriorment s'edificaren amortitzant els seus murs i altres estructures pètries.

Conjunt / elements Tram de muralla, cuirassa i tancament fluvial d'època andalusina de la ciutat de Lleida que ha quedat tapat i coberts per les noves construccions, carrers i edificis. Correspon a la intervenció arqueològica coordinada per la Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida núm. 178.

Es tracta d'un element de funcionalitat i tipologia diversa construït entre finals del segle IX i X dC. Disposa d'una protecció específica doncs es tracta d'un bé cultural d'interès nacional, i per tant, es troba perfectament protegit entre els fonaments dels edificis i sota dels carrers. Projectes constructius revisats i autoritzats en el seu dia per la comissió de patrimoni municipal.

Aquesta fitxa recull totes les localitzacions de la muralla i el tancament fluvial per tal d'evitar els danys que es podrien ocasionar en el moment de substituir els edificis ara construïts.

La muralla i el tancament fluvial configuren el tancament perimetral de la ciutat amb dos trams de funcionalitat molt ben diferenciada. Un de paral·lel al riu Segre, també conegut com tancament fluvial de la ciutat on la principal característica es la reduïda amplada del mur i l'absència de torres defensives que s'estén des de l'avinguda Blondel fins a la baixada de l'Audiència. I un segon, pertanyent al que coneixem com a muralla defensiva de la ciutat flanquejada per grans torres quadrangulars, que encercla la resta del perímetre urbà de la ciutat.

En època andalusina hem d'afegir al tancament perimetral altres murs de tipologia idèntica a l'interior de la ciutat. Es tracta de la cuirassa de Sant Andreu i Sant Joan. Murs protegits amb torres que partint dels murs de l'alcassaba situada al turó, baixen fins a la part baixa de la ciutat on s'uneixen perpendicularment als murs de tancament fluvial de la ciutat.

Hem de dir que en la major part dels trams descoberts només conserven les primeres filades de la seva fonamentació, la qual ha estat utilitzada moltes vegades de recolzament per a fortificacions posteriors. Pel que respecta a aquest tram inicial de la construcció cal

Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. CARDENAL REMOLINS

004.05.CA

dir que és tracta d'una obra feta amb grans blocs rectangulars de pedra sorrenca de un metre de llargada lligats en sec o argila. La principal característica d'aquesta construcció són les filades on s'alternen blocs del llarg i del través. Una obra reforçada moltes vegades per sòcols esglaonats o escarpats.

<i>Ús actual</i>	vial
<i>Ús original/altres</i>	Defensiu
<i>Estat conservació</i>	Bo; Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla andalusí presenten bon estat de conservació.
<i>Entorn de protecció</i>	El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl qualificat de Itinerari de vianants identificat amb la Clau SX3.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

<i>Elements</i>	<p>Es complirà específicament, per ordre de prioritats:</p> <p>A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:</p> <p>- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.</p> <p>B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.</p> <p>C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.</p> <p>1-. Elements de Manteniment Obligat:</p> <p>Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.</p> <p>2-. Elements Modificables:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).</p> <p>3-. Elements de Modificació Obligada:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.</p> <p><i>Entorn de protecció</i> En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.</p>
-----------------	--

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar les Muralles i cuirasses d'època andalusina amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Muralla i cuirasses d'època andalusina, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la

solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i cuirasses conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La conquesta musulmana, iniciada pel sud de la península Ibèrica i encapçalada per Tariq el 711, arribà als territoris de la vall de l'Ebre entre el 713 i 714. Aquest ràpid procés, en part, es dugué a terme per l'ús dels exèrcits islàmics de la infraestructura viària romana, que resseguia el territori peninsular tot cohesionant-lo a partir d'una lògica urbana. Així doncs, les principals artèries de comunicació arribaven fins a ciutats independentment del seu tamany i pes en el territori.

La conquesta seguí la ruta que comunicava el sud peninsular amb Toledo, capital del Regne Visigot, i des d'aquesta tot seguint l'itinerari s'arribava a Saragossa, posteriorment es passava per Lleida i finalment es connectava amb Tarragona, per emprendre la via Augusta vers el nord en direcció a Narbona.

Sens dubte, en el segle IX, l'espai rural lleidatà s'organitza a partir de grans fortificacions el qual s'ha interpretat com l'embrió d'un model d'organització "senyorial". Altrament, des de l'emirat i el califat, s'impulsa la universalització de la cultura islàmica i la vehiculació de la relació individu-Estat mitjançant la recaptació d'impostos. El model Omeia triomfa per la bona acollida que tradicionalment tingué en el marc urbà, i alhora, els llinatges muladíes perderen progressivament pes i influència dins les pròpies bases. Un exemple clarificador el trobem en el districte lleidatà, on fortificacions com Balaguer, Fraga, Montsó, i potser Corbins i Alguaire, creixen i forgen unes relacions internes que les acabaran convertint en petites medines sota la capitalitat de Lārida.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

BRUFAU SUCARRAT, Jesús. "La medina andalusina de Lleida en el segle XI: Identitat i societat". RiMe. N° 10, juny 2013. Pg. 219-244.

M. Morán i X. Payà, Memòria int-178 Obres Eix - Cardenal Remolins 2004, Entregat als SSTTCC de Lleida. 2007

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors. Aquest emmurallament ha existit des de l'època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit. Andalusí.

Època/Data: S. X-XII.

Cronologia: Es conserven restes de muralla andalusí i les seves cuirasses construïdes entre els segles X i XII.

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a la rambla de Ferran i d'altres localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 17

004.06.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Rambla Ferran, 17

Coordenades UTM

x 302546 ; y 4610072

Plànol

Delimitació bé

x 302546 ; y 4610072

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

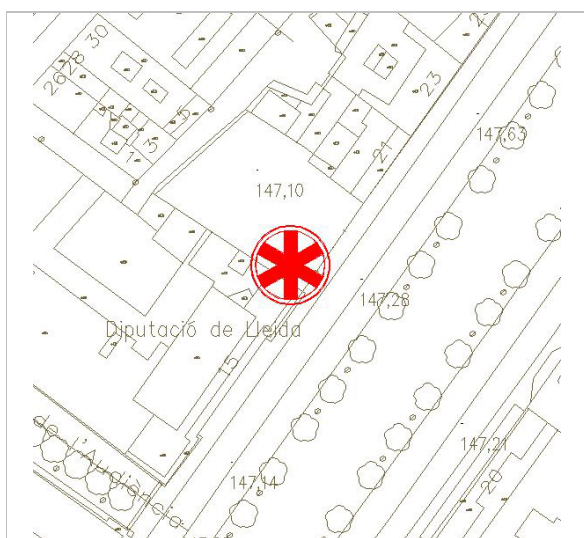
Superfície

Sostre

N. plantes

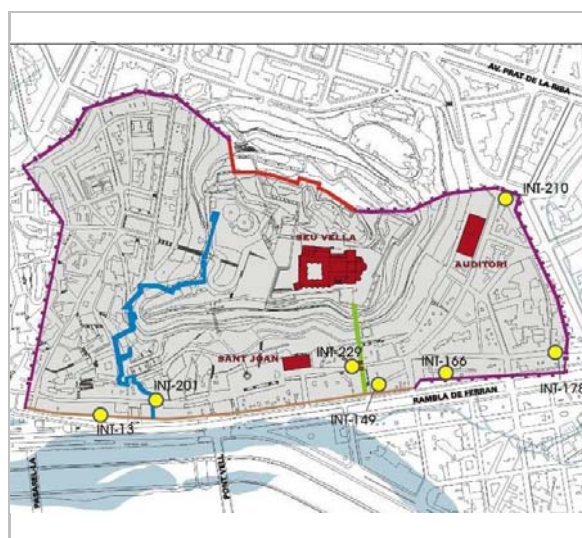
Titularitat

2603813CG0120D

Delimitació del conjunt

MJM

Localització de les restes INT-166

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 17

004.06.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	004.06.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

La ciutat romana d'Ilerda i la Larida musulmana ja foren fortificades. El fet que es tracti de ciutats acrópoli les obligà a disposar d'una ciutadella al capdamunt del turó i muralles que encerclaven el nucli urbà estès als seus vessants mirant en direcció al riu Segre. El mateix passà amb la Lleida medieval, on la muralla amb diferents torres i portes aprofità les estructures andalusines i les amplià tímidament.

Les restes de les muralles andalusines s'han conservat en el subsòl de les edificacions que posteriorment s'edificaren amortitzant els seus murs i altres estructures pètries.

Conjunt / elements Tram de muralla, cuirassa i tancament fluvial d'època andalusina de la ciutat de Lleida que ha quedat tapat i coberts per les noves construccions, carrers i edificis. Correspon a la intervenció arqueològica coordinada per la Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida núm. 166.

Es tracta d'un element de funcionalitat i tipologia diversa construït entre finals del segle IX i X dC. Disposa d'una protecció específica doncs es tracta d'un bé cultural d'interès nacional, i per tant, es troba perfectament protegit entre els fonaments dels edificis i sota dels carrers. Projectes constructius revisats i autoritzats en el seu dia per la comissió de patrimoni municipal.

Aquesta fitxa recull totes les localitzacions de la muralla i el tancament fluvial per tal d'evitar els danys que es podrien ocasionar en el moment de substituir els edificis ara construïts.

La muralla i el tancament fluvial configuren el tancament perimetral de la ciutat amb dos trams de funcionalitat molt ben diferenciada. Un de paral·lel al riu Segre, també conegut com tancament fluvial de la ciutat on la principal característica es la reduïda amplada del mur i l'absència de torres defensives que s'estén des de l'avinguda Blondel fins a la baixada de l'Audiència. I un segon, pertanyent al que coneixem com a muralla defensiva de la ciutat flanquejada per grans torres quadrangulars, que encercla la resta del perímetre urbà de la ciutat.

En època andalusina hem d'afegir al tancament perimetral altres murs de tipologia idèntica a l'interior de la ciutat. Es tracta de la cuirassa de Sant Andreu i Sant Joan. Murs protegits amb torres que partint dels murs de l'alcassaba situada al turó, baixen fins a la part baixa de la ciutat on s'uneixen perpendicularment als murs de tancament fluvial de la ciutat.

Hem de dir que en la major part dels trams descoberts només conserven les primeres filades de la seva fonamentació, la qual ha estat utilitzada moltes vegades de recolzament per a fortificacions posteriors. Pel que respecta a aquest tram inicial de la construcció cal dir que és tracta d'una obra feta amb grans blocs rectangulars de pedra sorrenca de un metre de llargada lligats en sec o argila. La principal característica d'aquesta construcció

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 17**004.06.CA**

són les filades on s'alternen blocs del llarg i del través. Una obra reforçada moltes vegades per sòcols esglaonats o escarpats.

Ús original/altres

Defensiu

Estat conservació

Bo; Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla andalusí presenten bon estat de conservació.

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció

En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la muralla (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar les Muralles i cuirasses d'època andalusina amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Muralla i cuirasses d'època andalusina, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la

solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i cuirasses conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La conquesta musulmana, iniciada pel sud de la península Ibèrica i encapçalada per Tariq el 711, arribà als territoris de la vall de l'Ebre entre el 713 i 714. Aquest ràpid procés, en part, es dugué a terme per l'ús dels exèrcits islàmics de la infraestructura viària romana, que resseguia el territori peninsular tot cohesionant-lo a partir d'una lògica urbana. Així doncs, les principals artèries de comunicació arribaven fins a ciutats independentment del seu tamany i pes en el territori.

La conquesta seguí la ruta que comunicava el sud peninsular amb Toledo, capital del Regne Visigot, i des d'aquesta tot seguint l'itinerari s'arribava a Saragossa, posteriorment es passava per Lleida i finalment es connectava amb Tarragona, per emprendre la via Augusta vers el nord en direcció a Narbona.

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN, 17

004.06.CA

Sens dubte, en el segle IX, l'espai rural lleidatà s'organitza a partir de grans fortificacions el qual s'ha interpretat com l'embrió d'un model d'organització "senyorial". Altrament, des de l'emirat i el califat, s'impulsa la universalització de la cultura islàmica i la vehiculació de la relació individu-Estat mitjançant la recaptació d'impostos. El model Omeia triomfa per la bona acollida que tradicionalment tingué en el marc urbà, i alhora, els llinatges muladíes perderen progressivament pes i influència dins les pròpies bases. Un exemple clarificador el trobem en el districte lleidatà, on fortificacions com Balaguer, Fraga, Montsó, i potser Corbins i Alguaire, creixen i forgen unes relacions internes que les acabaran convertint en petites medines sota la capitalitat de Lārida.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

BRUFAU SUCARRAT, Jesús. "La medina andalusina de Lleida en el segle XI: Identitat i societat". RiMe. N° 10, juny 2013. Pg. 219-244.

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit. Andalusí.

Època/Data: S. X-XII.

Cronologia: Es conserven restes de muralla andalusí i les seves cuirasses construïdes entre els segles X i XII.

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a la rambla de Ferran i d'altres localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER MAJOR, 13

004.07.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Major, 13

Coordenades UTM

x 302181 ; y 4609656

Plànol

Delimitació bé

x 302181 ; y 4609656

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

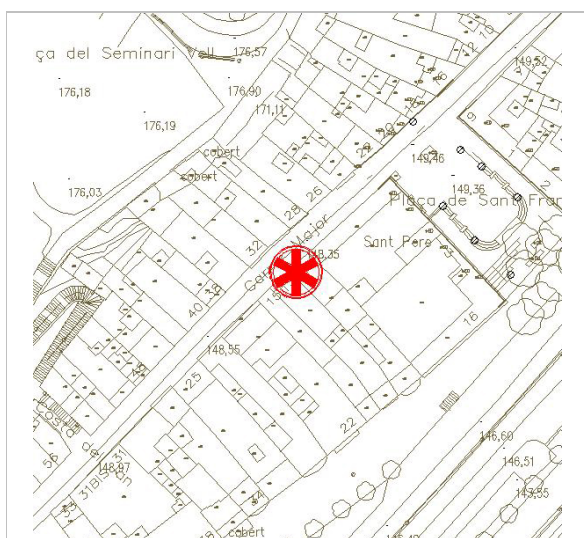
Superfície

Sostre

N. plantes

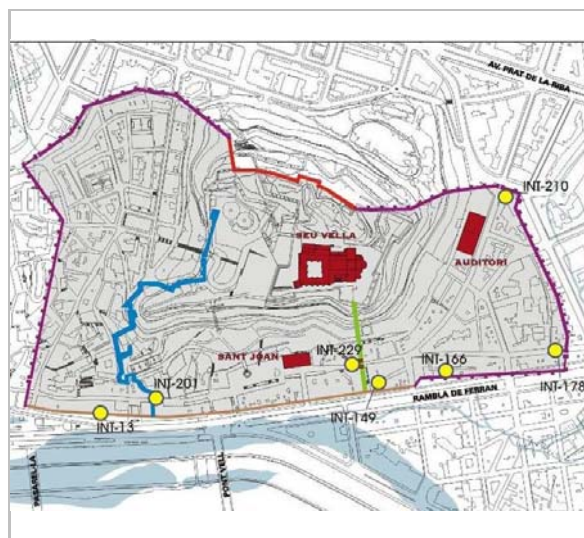
Titularitat

2298816CG0029G

Delimitació del conjunt

MJM

Localització de les restes INT-13

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER MAJOR, 13

004.07.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Tipus de bé Element d'interès històric, artístic i arquitectònic

Categoria BCIN

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic

Classificació Conjunts

Categoria BCIN

Nº reg/cat. 004.07.CA

Nivell prot. Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

La ciutat romana d'Ilerda i la Larida musulmana ja foren fortificades. El fet que es tracti de ciutats acrópoli les obligà a disposar d'una ciutadella al capdamunt del turó i muralles que encerclaven el nucli urbà estès als seus vessants mirant en direcció al riu Segre. El mateix passà amb la Lleida medieval, on la muralla amb diferents torres i portes aprofità les estructures andalusines i les amplià tímidament.

Les restes de les muralles andalusines s'han conservat en el subsòl de les edificacions que posteriorment s'edificaren amortitzant els seus murs i altres estructures pètries.

Conjunt / elements Tram de muralla, cuirassa i tancament fluvial d'època andalusina de la ciutat de Lleida que ha quedat tapat i coberts per les noves construccions, carrers i edificis. Correspon a la intervenció arqueològica coordinada per la Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida núm. 13.

Es tracta d'un element de funcionalitat i tipologia diversa construït entre finals del segle IX i X dC. Disposa d'una protecció específica doncs es tracta d'un bé cultural d'interès nacional, i per tant, es troba perfectament protegit entre els fonaments dels edificis i sota dels carrers. Projectes constructius revisats i autoritzats en el seu dia per la comissió de patrimoni municipal.

Aquesta fitxa recull totes les localitzacions de la muralla i el tancament fluvial per tal d'evitar els danys que es podrien ocasionar en el moment de substituir els edificis ara construïts.

La muralla i el tancament fluvial configuren el tancament perimetral de la ciutat amb dos trams de funcionalitat molt ben diferenciada. Un de paral·lel al riu Segre, també conegut com tancament fluvial de la ciutat on la principal característica es la reduïda amplada del mur i l'absència de torres defensives que s'estén des de l'avinguda Blondel fins a la baixada de l'Audiència. I un segon, pertanyent al que coneixem com a muralla defensiva de la ciutat flanquejada per grans torres quadrangulars, que encercla la resta del perímetre urbà de la ciutat.

En època andalusina hem d'afegir al tancament perimetral altres murs de tipologia idèntica a l'interior de la ciutat. Es tracta de la cuirassa de Sant Andreu i Sant Joan. Murs protegits amb torres que partint dels murs de l'alcassaba situada al turó, baixen fins a la part baixa de la ciutat on s'uneixen perpendicularment als murs de tancament fluvial de la ciutat.

Hem de dir que en la major part dels trams descoberts només conserven les primeres filades de la seva fonamentació, la qual ha estat utilitzada moltes vegades de recolzament per a fortificacions posteriors. Pel que respecta a aquest tram inicial de la construcció cal dir que és tracta d'una obra feta amb grans blocs rectangulars de pedra sorrenca de un metre de llargada lligats en sec o argila. La principal característica d'aquesta construcció

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER MAJOR, 13**004.07.CA**

	són les filades on s'alternen blocs del llarg i del través. Una obra reforçada moltes vegades per sòcols esglaonats o escarpats.
<i>Ús actual</i>	Hotel Real
<i>Ús original/altres</i>	Defensiu
<i>Estat conservació</i>	Bo; Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla andalusí presenten bon estat de conservació.
<i>Entorn de protecció</i>	El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

<i>Elements</i>	<p>Es complirà específicament, per ordre de prioritats:</p> <p>A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:</p> <p>- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.</p> <p>B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.</p> <p>C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.</p> <p>1-. Elements de Manteniment Obligat:</p> <p>Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.</p> <p>2-. Elements Modificables:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).</p> <p>3-. Elements de Modificació Obligada:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.</p> <p><i>Entorn de protecció</i> En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la muralla (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.</p>
-----------------	---

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER MAJOR, 13

004.07.CA

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar les Muralles i cuirasses d'època andalusina amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Muralla i cuirasses d'època andalusina, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la

TRAM DE MURALLA AL CARRER MAJOR, 13**004.07.CA**

necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i cuirasses conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La conquesta musulmana, iniciada pel sud de la península Ibèrica i encapçalada per Tariq el 711, arribà als territoris de la vall de l'Ebre entre el 713 i 714. Aquest ràpid procés, en part, es duagué a terme per l'ús dels exèrcits islàmics de la infraestructura viària romana, que resseguia el territori peninsular tot cohesionant-lo a partir d'una lògica urbana. Així doncs, les principals artèries de comunicació arribaven fins a ciutats independentment del seu tamany i pes en el territori.

La conquesta seguí la ruta que comunicava el sud peninsular amb Toledo, capital del Regne Visigot, i des d'aquesta tot seguint l'itinerari s'arribava a Saragossa, posteriorment es passava per Lleida i finalment es connectava amb Tarragona, per emprendre la via

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER MAJOR, 13

004.07.CA

Augusta vers el nord en direcció a Narbona.

Sens dubte, en el segle IX, l'espai rural lleidatà s'organitza a partir de grans fortificacions el qual s'ha interpretat com l'embrió d'un model d'organització "senyorial". Altrament, des de l'emirat i el califat, s'impulsa la universalització de la cultura islàmica i la vehiculació de la relació individu-Estat mitjançant la recaptació d'impostos. El model Omeia triomfa per la bona acollida que tradicionalment tingué en el marc urbà, i alhora, els llinatges muladíes perden progressivament pes i influència dins les pròpies bases. Un exemple clarificador el trobem en el districte lleidatà, on fortificacions com Balaguer, Fraga, Montsó, i potser Corbins i Alguaire, creixen i forgen unes relacions internes que les acabaran convertint en petites medines sota la capitalitat de Lārida.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

BRUFAU SUCARRAT, Jesús. "La medina andalusina de Lleida en el segle XI: Identitat i societat". RiMe. N° 10, juny 2013. Pg. 219-244.

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit. Andalusí.

Època/Data: S. X-XII.

Cronologia: Es conserven restes de muralla andalusí i les seves cuirasses construïdes entre els segles X i XII.

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a la rambla de Ferran i d'altres localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE SANT ANDREU AL CARRER MAJOR (VIAL)**004.08.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Carrer Sant Andreu cantonada c. Major

Coordenades UTM x 302098 ; y 4609566

Plànol

Delimitació bé

x 302098 ; y 4609566

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

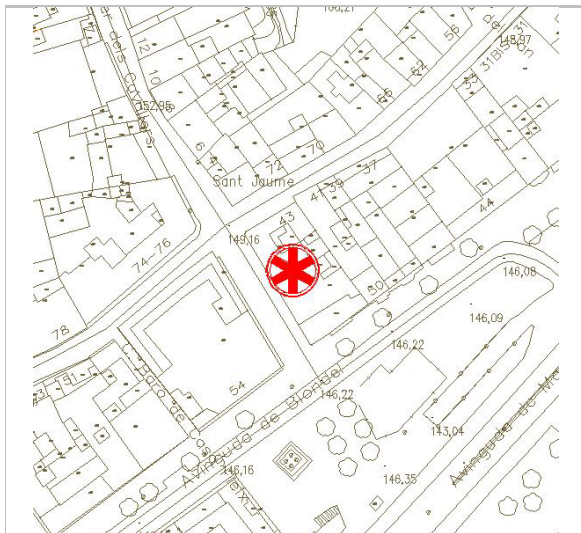
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2298803CG0029G

Delimitació del conjunt

MJM

Cuirassa de Sant Andreu

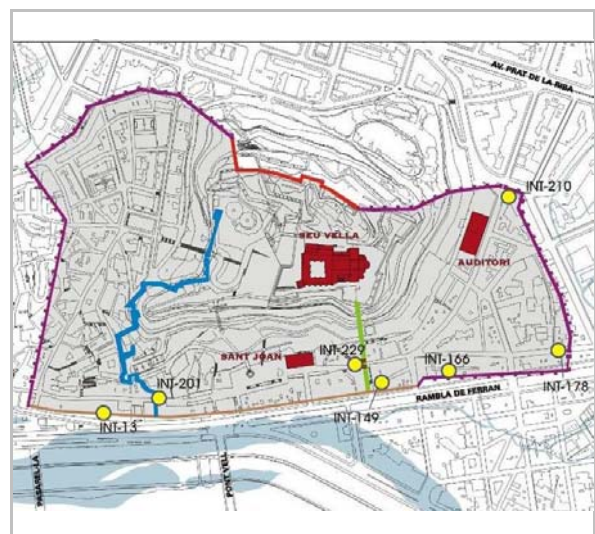
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Localització de les restes INT-201

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE SANT ANDREU AL CARRER MAJOR (VIAL)**004.08.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	004.08.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

La ciutat romana d'Ilerda i la Larida musulmana ja foren fortificades. El fet que es tracti de ciutats acrópoli les obligà a disposar d'una ciutatella al capdamunt del turó i muralles que encerclaven el nucli urbà estès als seus vessants mirant en direcció al riu Segre. El mateix passà amb la Lleida medieval, on la muralla amb diferents torres i portes aprofità les estructures andalusines i les amplia tímidament.

Les restes de les muralles andalusines s'han conservat en el subsòl de les edificacions que posteriorment s'edificaren amortitzant els seus murs i altres estructures pètries.

Conjunt / elements Tram de muralla, cuirassa i tancament fluvial d'època andalusina de la ciutat de Lleida que ha quedat tapat i coberts per les noves construccions, carrers i edificis. Correspon a la intervenció arqueològica coordinada per la Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida núm. 201.

Es tracta d'un element de funcionalitat i tipologia diversa construït entre finals del segle IX i X dC. Disposa d'una protecció específica doncs es tracta d'un bé cultural d'interès nacional, i per tant, es troba perfectament protegit entre els fonaments dels edificis i sota dels carrers. Projectes constructius revisats i autoritzats en el seu dia per la comissió de patrimoni municipal.

Aquesta fitxa recull totes les localitzacions de la muralla i el tancament fluvial per tal d'evitar els danys que es podrien ocasionar en el moment de substituir els edificis ara construïts.

La muralla i el tancament fluvial configuren el tancament perimetral de la ciutat amb dos trams de funcionalitat molt ben diferenciada. Un de paral·lel al riu Segre, també conegut com tancament fluvial de la ciutat on la principal característica es la reduïda amplada del mur i l'absència de torres defensives que s'estén des de l'avinguda Blondel fins a la baixada de l'Audiència. I un segon, pertanyent al que coneixem com a muralla defensiva de la ciutat flanquejada per grans torres quadrangulars, que encercla la resta del perímetre urbà de la ciutat.

En època andalusina hem d'afegir al tancament perimetral altres murs de tipologia idèntica a l'interior de la ciutat. Es tracta de la cuirassa de Sant Andreu i Sant Joan. Murs protegits amb torres que partint dels murs de l'alcassaba situada al turó, baixen fins a la part baixa de la ciutat on s'uneixen perpendicularment als murs de tancament fluvial de la ciutat.

Hem de dir que en la major part dels trams descoberts només conserven les primeres

Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE SANT ANDREU AL CARRER MAJOR (VIAL)**004.08.CA**

filades de la seva fonamentació, la qual ha estat utilitzada moltes vegades de recolzament per a fortificacions posteriors. Pel que respecta a aquest tram inicial de la construcció cal dir que és tracta d'una obra feta amb grans blocs rectangulars de pedra sorrenca de un metre de llargada lligats en sec o argila. La principal característica d'aquesta construcció són les filades on s'alternen blocs del llarg i del través. Una obra reforçada moltes vegades per sòcols esglaonats o escarpats.

<i>Ús actual</i>	vial
<i>Ús original/altres</i>	Defensiu
<i>Estat conservació</i>	Bo; Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla andalusí presenten bon estat de conservació.
<i>Entorn de protecció</i>	El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la cuirassa com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

<i>Elements</i>	<p>Es complirà específicament, per ordre de prioritats:</p> <p>A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:</p> <p>- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.</p> <p>B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.</p> <p>C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.</p> <p>1-. Elements de Manteniment Obligat:</p> <p>Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.</p> <p>2-. Elements Modificables:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).</p> <p>3-. Elements de Modificació Obligada:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.</p>
-----------------	--

TRAM DE LA CUIRASSA DE SANT ANDREU AL CARRER MAJOR (VIAL)**004.08.CA**

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la cuirassa (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar les Muralles i cuirasses d'època andalusina amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Muralla i cuirasses d'època andalusina, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE SANT ANDREU AL CARRER MAJOR (VIAL)**004.08.CA**

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i cuirasses conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La conquesta musulmana, iniciada pel sud de la península Ibèrica i encapçalada per Tariq el 711, arribà als territoris de la vall de l'Ebre entre el 713 i 714. Aquest ràpid procés, en part, es dugué a terme per l'ús dels exèrcits islàmics de la infraestructura viària romana,

Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE SANT ANDREU AL CARRER MAJOR (VIAL)**004.08.CA**

que resseguia el territori peninsular tot cohesionant-lo a partir d'una lògica urbana. Així doncs, les principals artèries de comunicació arribaven fins a ciutats independentment del seu tamany i pes en el territori.

La conquesta seguí la ruta que comunicava el sud peninsular amb Toledo, capital del Regne Visigot, i des d'aquesta tot seguint l'itinerari s'arribava a Saragossa, posteriorment es passava per Lleida i finalment es connectava amb Tarragona, per emprendre la via Augusta vers el nord en direcció a Narbona.

Sens dubte, en el segle IX, l'espai rural lleidatà s'organitza a partir de grans fortificacions el qual s'ha interpretat com l'embrió d'un model d'organització "senyorial". Altrament, des de l'emirat i el califat, s'impulsa la universalització de la cultura islàmica i la vehiculació de la relació individu-Estat mitjançant la recaptació d'impostos. El model Omeia triomfa per la bona acollida que tradicionalment tingué en el marc urbà, i alhora, els llinatges muladíes perderen progressivament pes i influència dins les pròpies bases. Un exemple clarificador el trobem en el districte lleidatà, on fortificacions com Balaguer, Fraga, Montsó, i potser Corbins i Alguaire, creixen i forgen unes relacions internes que les acabaran convertint en petites medines sota la capitalitat de Lārida.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

BRUFAU SUCARRAT, Jesús. "La medina andalusina de Lleida en el segle XI: Identitat i societat". RiMe. Nº 10, juny 2013. Pg. 219-244.

I. Gil, M. Morán i M. Solsona, Memòria del seguiment arqueològic a les obres de l'eix comercial, Fase II, trams 1,2 i 3. Entregat als SSTCC de Lleida. 2005

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit. Andalusí.

Època/Data: S. X-XII.

Cronologia: Es conserven restes de muralla andalusí i les seves cuirasses construïdes entre els segles X i XII.

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a la rambla de Ferran i d'altres localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL (VIAL)**004.09.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça de la Sal

Coordenades UTM

x 302395 ; y 4609951

Plànol

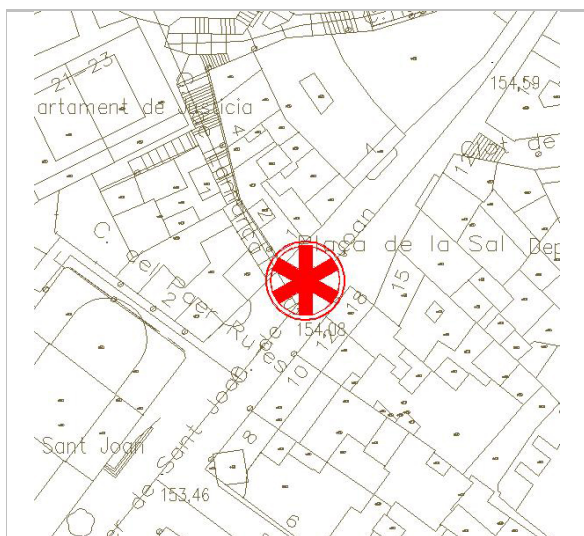
Delimitació bé

x 302395 ; y 4609951

Grafisme cat.

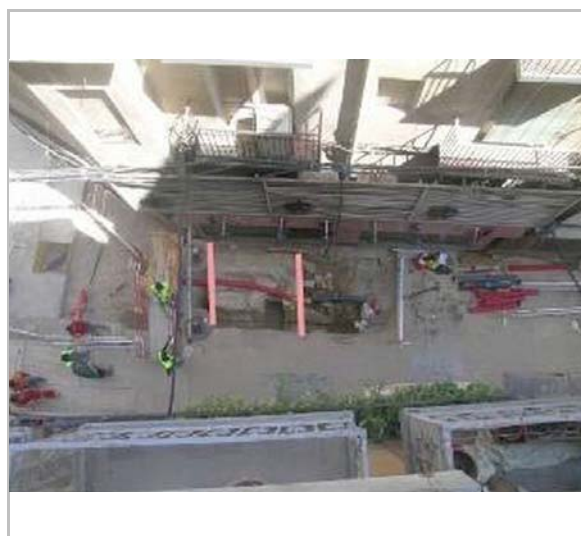

Entorn protecció

Delimitació del conjunt

MJM

Porta de la Cuirassa de St. Joan (Portaferrissa)

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Porta de la Cuirassa de St. Joan (Portaferrissa)

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL (VIAL)**004.09.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	004.09.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

La ciutat romana d'Ilerda i la Larida musulmana ja foren fortificades. El fet que es tracti de ciutats acrópoli les obligà a disposar d'una ciutatella al capdamunt del turó i muralles que encerclaven el nucli urbà estès als seus vessants mirant en direcció al riu Segre. El mateix passà amb la Lleida medieval, on la muralla amb diferents torres i portes aprofità les estructures andalusines i les amplia tímidament.

Les restes de les muralles andalusines s'han conservat en el subsòl de les edificacions que posteriorment s'edificaren amortitzant els seus murs i altres estructures pètries.

Conjunt / elements Tram de muralla, cuirassa i tancament fluvial d'època andalusina de la ciutat de Lleida que ha quedat tapat i coberts per les noves construccions, carrers i edificis. Correspon a la intervenció arqueològica coordinada per la Secció d'Arqueologia de l'Ajuntament de Lleida núm. 229.

Es tracta d'un element de funcionalitat i tipologia diversa construït entre finals del segle IX i X dC. Disposa d'una protecció específica doncs es tracta d'un bé cultural d'interès nacional, i per tant, es troba perfectament protegit entre els fonaments dels edificis i sota dels carrers. Projectes constructius revisats i autoritzats en el seu dia per la comissió de patrimoni municipal.

Aquesta fitxa recull totes les localitzacions de la muralla i el tancament fluvial per tal d'evitar els danys que es podrien ocasionar en el moment de substituir els edificis ara construïts.

La muralla i el tancament fluvial configuren el tancament perimetral de la ciutat amb dos trams de funcionalitat molt ben diferenciada. Un de paral·lel al riu Segre, també conegut com tancament fluvial de la ciutat on la principal característica es la reduïda amplada del mur i l'absència de torres defensives que s'estén des de l'avinguda Blondel fins a la baixada de l'Audiència. I un segon, pertanyent al que coneixem com a muralla defensiva de la ciutat flanquejada per grans torres quadrangulars, que encercla la resta del perímetre urbà de la ciutat.

En època andalusina hem d'afegir al tancament perimetral altres murs de tipologia idèntica a l'interior de la ciutat. Es tracta de la cuirassa de Sant Andreu i Sant Joan. Murs protegits amb torres que partint dels murs de l'alcassaba situada al turó, baixen fins a la part baixa de la ciutat on s'uneixen perpendicularment als murs de tancament fluvial de la ciutat.

Hem de dir que en la major part dels trams descoberts només conserven les primeres filades de la seva fonamentació, la qual ha estat utilitzada moltes vegades de recolzament per a fortificacions posteriors. Pel que respecta a aquest tram inicial de la construcció cal

Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL (VIAL)**004.09.CA**

dir que és tracta d'una obra feta amb grans blocs rectangulars de pedra sorrenca de un metre de llargada lligats en sec o argila. La principal característica d'aquesta construcció són les filades on s'alternen blocs del llarg i del través. Una obra reforçada moltes vegades per sòcols esglaonats o escarpats.

<i>Ús actual</i>	vial
<i>Ús original/altres</i>	Defensiu
<i>Estat conservació</i>	Bo; Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla andalusí presenten bon estat de conservació.
<i>Entorn de protecció</i>	El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la cuirassa com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

<i>Elements</i>	<p>Es complirà específicament, per ordre de prioritats:</p> <p>A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:</p> <p>- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.</p> <p>B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.</p> <p>C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.</p> <p>1-. Elements de Manteniment Obligat:</p> <p>Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.</p> <p>2-. Elements Modificables:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).</p> <p>3-. Elements de Modificació Obligada:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.</p>
<i>Entorn de protecció</i>	En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on

Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL (VIAL)**004.09.CA**

estan localitzades les restes de la cuirassa (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar les Muralles i cuirasses d'època andalusina amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Muralla i cuirasses d'època andalusina, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL (VIAL)**004.09.CA**

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i cuirasses conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La conquesta musulmana, iniciada pel sud de la península Ibèrica i encapçalada per Tariq el 711, arribà als territoris de la vall de l'Ebre entre el 713 i 714. Aquest ràpid procés, en part, es dugué a terme per l'ús dels exèrcits islàmics de la infraestructura viària romana, que resseguia el territori peninsular tot cohesionant-lo a partir d'una lògica urbana. Així doncs, les principals artèries de comunicació arribaven fins a ciutats independentment del

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL (VIAL)

004.09.CA

seu tamany i pes en el territori.

La conquesta seguí la ruta que comunicava el sud peninsular amb Toledo, capital del Regne Visigot, i des d'aquesta tot seguint l'itinerari s'arribava a Saragossa, posteriorment es passava per Lleida i finalment es connectava amb Tarragona, per emprendre la via Augusta vers el nord en direcció a Narbona.

Sens dubte, en el segle IX, l'espai rural lleidatà s'organitza a partir de grans fortificacions el qual s'ha interpretat com l'embrió d'un model d'organització "senyorial". Altrament, des de l'emirat i el califat, s'impulsa la universalització de la cultura islàmica i la vehiculació de la relació individu-Estat mitjançant la recaptació d'impostos. El model Omeia triomfa per la bona acollida que tradicionalment tingué en el marc urbà, i alhora, els llinatges muladíes perderen progressivament pes i influència dins les pròpies bases. Un exemple clarificador el trobem en el districte lleidatà, on fortificacions com Balaguer, Fraga, Montsó, i potser Corbins i Alguaire, creixen i forgen unes relacions internes que les acabaran convertint en petites medines sota la capitalitat de Lleidatà.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoible de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

BRUFAU SUCARRAT, Jesús. "La medina andalusina de Lleida en el segle XI: Identitat i societat". RiMe. N° 10, juny 2013. Pg. 219-244.

I. Gil, M. Morán i L. Martín, M. Solsona, Memòria del seguiment arqueològic a les obres de l'eix comercial, Fase III, trams 1,2 i 3. Entregat als SSTTCC de Lleida. 2006

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

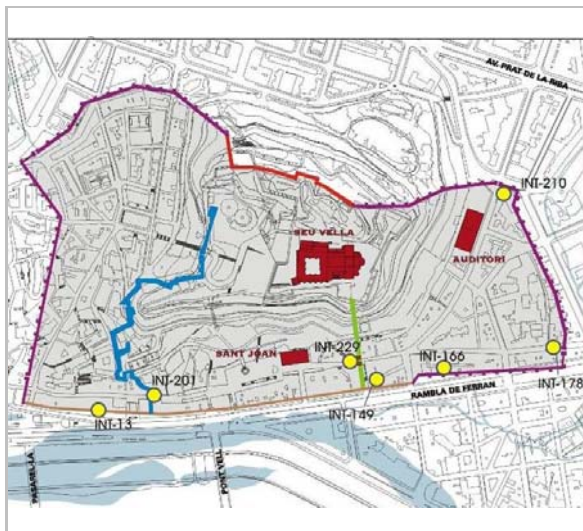
Estil: Sense estil definit. Andalusí.

Època/Data: S. X-XII.

Cronologia: Es conserven restes de muralla andalusí i les seves cuirasses construïdes entre els segles X i XII.

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a la rambla de Ferran i d'altres localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Localització de les restes INT-229

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL, 8**004.10.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça de la Sal, 8

Coordenades UTM

x 302435 ; y 4609992

Plànol

Delimitació bé

x 302435 ; y 4609992

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

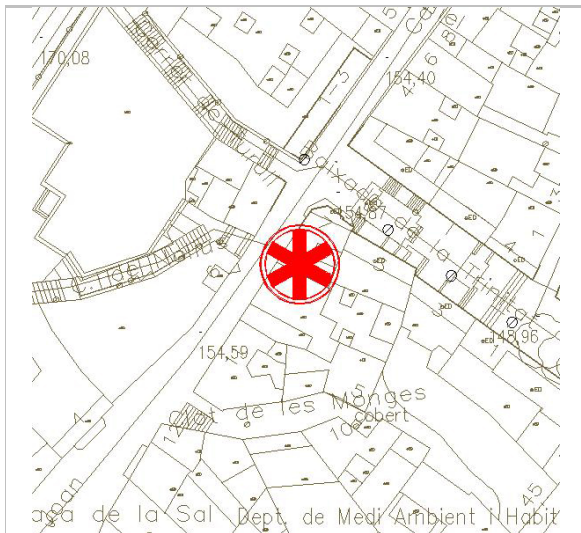
Superfície

Sostre

N. plantes

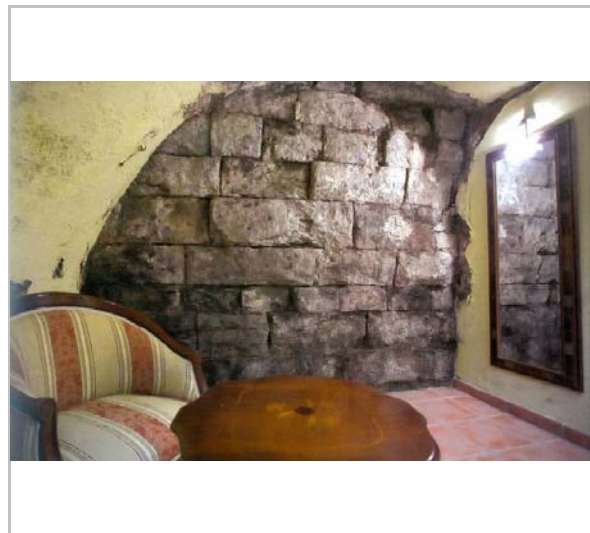
Titularitat

2501201CG0120B

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de la cuirassa

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

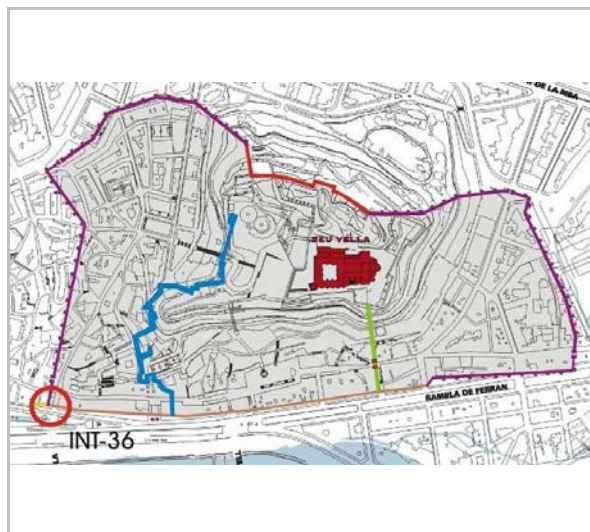
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Superfície de Medina Larida al s. X dC.

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL, 8**004.10.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	004.10.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

La ciutat romana d'Ilerda i la Larida musulmana ja foren fortificades. El fet que es tracti de ciutats acrópoli les obligà a disposar d'una ciutadella al capdamunt del turó i muralles que encerclaven el nucli urbà estès als seus vessants mirant en direcció al riu Segre. El mateix passà amb la Lleida medieval, on la muralla amb diferents torres i portes aprofità les estructures andalusines i les amplia tímidament.

Les restes de les muralles andalusines s'han conservat en el subsòl de les edificacions que posteriorment s'edificaren amortitzant els seus murs i altres estructures pètries.

Conjunt / elements L'edifici on es troba l'actual botiga Iris està recolzat directament sobre l'antiga cuirassa andalusina de Portaferissa. Altres trams d'aquesta cuirassa s'han documentat a la Baixada de la Trinitat, 3 i més recent, al carrer del Carme al realitzar-se les obres d'arranjament dels carrers de l'eix comercial.

Ús actual Botiga Iris

Ús original/altres Defensiu

Estat conservació Bo; Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla andalusí presenten bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la cuirassa com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL, 8**004.10.CA**

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la cuirassa (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar les Muralles i cuirasses d'època andalusina amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS**

Tipus d'intervenció Restauració

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL, 8

004.10.CA

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Muralla i cuirasses d'època andalusina, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i cuirasses conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL, 8**004.10.CA****ESTRUCTURA/INTERIOR**

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

- Usos permesos* Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
- Usos prohibits* Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La conquesta musulmana, iniciada pel sud de la península Ibèrica i encapçalada per Tariq el 711, arribà als territoris de la vall de l'Ebre entre el 713 i 714. Aquest ràpid procés, en part, es dugué a terme per l'ús dels exèrcits islàmics de la infraestructura viària romana, que resseguia el territori peninsular tot cohesionant-lo a partir d'una lògica urbana. Així doncs, les principals artèries de comunicació arribaven fins a ciutats independentment del seu tamany i pes en el territori.

La conquesta seguí la ruta que comunicava el sud peninsular amb Toledo, capital del Regne Visigot, i des d'aquesta tot seguint l'itinerari s'arribava a Saragossa, posteriorment es passava per Lleida i finalment es connectava amb Tarragona, per emprendre la via Augusta vers el nord en direcció a Narbona.

Sens dubte, en el segle IX, l'espai rural lleidatà s'organitza a partir de grans fortificacions el qual s'ha interpretat com l'embrió d'un model d'organització "senyorial". Altrament, des de l'emirat i el califat, s'impulsa la universalització de la cultura islàmica i la vehiculació de la relació individu-Estat mitjançant la recaptació d'impostos. El model Omeia triomfa per la bona acollida que tradicionalment tingué en el marc urbà, i alhora, els llinatges muladíes perderen progressivament pes i influència dins les pròpies bases. Un exemple clarificador el trobem en el districte lleidatà, on fortificacions com Balaguer, Fraga, Montsó, i potser Corbins i Alguaire, creixen i forgen unes relacions internes que les acabaran convertint en petites medines sota la capitalitat de Llarida.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoible de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

BRUFAU SUCARRAT, Jesús. "La medina andalusina de Lleida en el segle XI: Identitat i societat". RiMe. Nº 10, juny 2013. Pg. 219-244.

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit. Andalusí.
Època/Data: S. X-XII.
Cronologia: Es conserven restes de muralla andalusí i les seves cuirasses construïdes

Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA A LA PLAÇA LA SAL, 8**004.10.CA**

entre els segles X i XII.

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a la rambla de Ferran i d'altres localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Localització de les restes de la cuirassa
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

**TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA AL
CARRER BAIXADA DE LA TRINITAT, 3****004.11.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Carrer Baixada de la Trinitat, 3

Coordenades UTM x 302456 ; y 4609984

Plànol

Delimitació bé —

x 302456 ; y 4609984

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

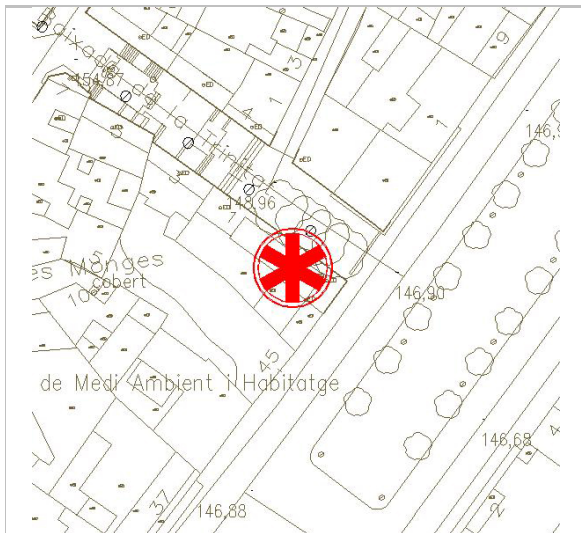
Superfície

Sostre

N. plantes

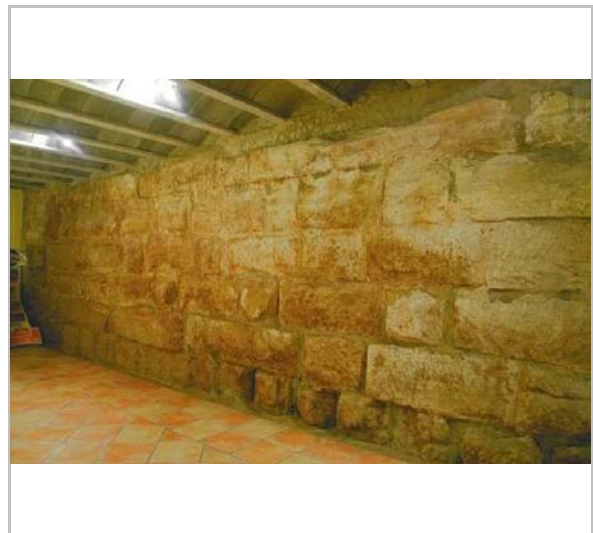
Titularitat

2501203CG0120B

Delimitació del conjunt

MJM

Detall del soterrani amb restes de la cuirassa

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

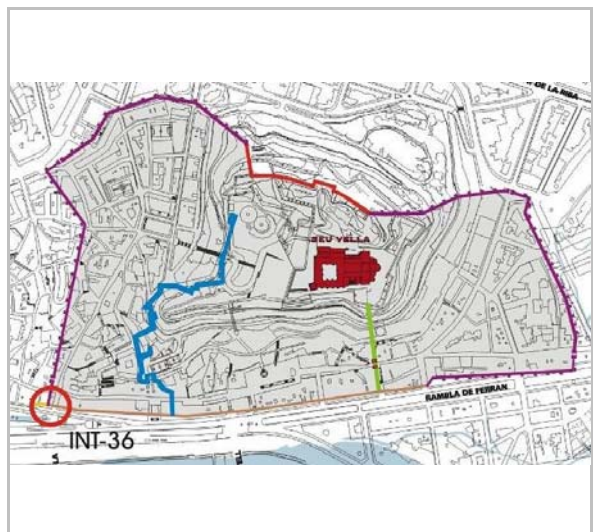
DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació

Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Superfície de Medina Larida al s. X dC.

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

**TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA AL
CARRER BAIXADA DE LA TRINITAT, 3****004.11.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	004.11.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

La ciutat romana d'Ilerda i la Larida musulmana ja foren fortificades. El fet que es tracti de ciutats acrópoli les obligà a disposar d'una ciutadella al capdamunt del turó i muralles que encerclaven el nucli urbà estès als seus vessants mirant en direcció al riu Segre. El mateix passà amb la Lleida medieval, on la muralla amb diferents torres i portes aprofità les estructures andalusines i les amplia tímidament.

Les restes de les muralles andalusines s'han conservat en el subsòl de les edificacions que posteriorment s'edificaren amortitzant els seus murs i altres estructures pètries.

Conjunt / elements L'excavació per l'habilitació d'un soterrani al núm. 3 de la Baixada de la Trinitat, va comptar amb l'afortunada conseqüència de trobar estratigrafia arqueològica conservada des d'època romana fins l'actualitat, en tot un seguit de fases històriques representades en diferents remodelacions de l'espai.

La fase més antiga correspon a la freqüentació en època tardo-republicana i la pràctica de fosses amb combustió, posteriorment trobem la construcció i ús d'un edifici en època Augustea remodelat posteriorment en un moment alt imperial. És en aquesta segona fase que es localitza un pou que s'endinsa a les graves naturals i que és de petites dimensions, per lo qual s'identifica com una estructura de tipus domèstic per abastir de forma individual l'habitatge. Aquests pous es situen en àmbits a cel obert es a dir en patis que articulen el funcionament de les estances. El desús del mateix es data ja en època baix imperial a partir dels materials recuperats al seu interior i de l'excavació dels paviments construïts a sobre pels volts del segle IV després de Crist.

Hi ha una darrera fase baix imperial a la que trobem una nova remodelació de l'espai amb la construcció d'un edifici amb grans blocs simultani a la utilització marginal d'una zona com a lloc d'enterrament.

Del moment andalusí ens han arribat dos elements característics. El primer relacionat amb l'habitatge es correspon a una sèrie de sitges excavades a les argiles dels estrats romans fins el nivell de graves. Aquestes corresponen a un moment anterior respecte a la construcció de la cuirassa, moment que hem situat al voltant del segle X. Les cuirasses tenen una funcionalitat encara per definir, ja que mentre sembla clara quan estan a prop d'un riu o pou d'abast d'aigua, però no tan clara quan les trobem a l'interior de les fortificacions i sense cap relació amb l'aigua. Les primeres a l'exterior del recinte emmurallat tenen un traçat per comunicar i garantir l'aprovisionament d'aigua fins i tot en un moment de setge. Els segons de vegades són confosos amb barbicanes. En aquest cas podem pensar en una doble funció. La cuirassa restarà vista segles després i en l'actualitat fossilitzada a la façana dels habitatges del carrer.

Lleida

**TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA AL
CARRER BAIXADA DE LA TRINITAT, 3**

004.11.CA

<i>Ús original/altres</i>	Defensiu
<i>Estat conservació</i>	Bo; Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla andalusí presenten bon estat de conservació.
<i>Entorn de protecció</i>	El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la cuirassa com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

<i>Elements</i>	<p>Es complirà específicament, per ordre de prioritats:</p> <p>A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:</p> <p>- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.</p> <p>B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.</p> <p>C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.</p> <p>1-. Elements de Manteniment Obligat:</p> <p>Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.</p> <p>2-. Elements Modificables:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).</p> <p>3-. Elements de Modificació Obligada:</p> <p>Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.</p> <p><i>Entorn de protecció</i> En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la cuirassa (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.</p>
-----------------	--

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Lleida

**TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA AL
CARRER BAIXADA DE LA TRINITAT, 3****004.11.CA** Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar les Muralles i cuirasses d'època andalusina amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Muralla i cuirasses d'època andalusina, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció a l'Interior i Exterior dels immobles, estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

Lleida

**TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA AL
CARRER BAIXADA DE LA TRINITAT, 3****004.11.CA**

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla i cuirasses conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Lí seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La conquesta musulmana, iniciada pel sud de la península Ibèrica i encapçalada per Tariq el 711, arribà als territoris de la vall de l'Ebre entre el 713 i 714. Aquest ràpid procés, en part, es dugué a terme per l'ús dels exèrcits islàmics de la infraestructura viària romana, que resseguia el territori peninsular tot cohesionant-lo a partir d'una lògica urbana. Així doncs, les principals artèries de comunicació arribaven fins a ciutats independentment del seu tamany i pes en el territori.

La conquesta seguí la ruta que comunicava el sud peninsular amb Toledo, capital del Regne Visigot, i des d'aquesta tot seguint l'itinerari s'arribava a Saragossa, posteriorment es passava per Lleida i finalment es connectava amb Tarragona, per emprendre la via Augusta vers el nord en direcció a Narbona.

Lleida

**TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA AL
CARRER BAIXADA DE LA TRINITAT, 3**

004.11.CA

Sens dubte, en el segle IX, l'espai rural lleidatà s'organitza a partir de grans fortificacions el qual s'ha interpretat com l'embrió d'un model d'organització "senyorial". Altrament, des de l'emirat i el califat, s'impulsa la universalització de la cultura islàmica i la vehiculació de la relació individu-Estat mitjançant la recaptació d'impostos. El model Omeia triomfa per la bona acollida que tradicionalment tingué en el marc urbà, i alhora, els llinatges muladíes perderen progressivament pes i influència dins les pròpies bases. Un exemple clarificador el trobem en el districte lleidatà, on fortificacions com Balaguer, Fraga, Montsó, i potser Corbins i Alguaire, creixen i forgen unes relacions internes que les acabaran convertint en petites medines sota la capitalitat de Lārida.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de la Generalitat de Catalunya.
Patrimoni Arquitectònic (IPCI).

BRUFAU SUCARRAT, Jesús. "La medina andalusina de Lleida en el segle XI: Identitat i societat". RiMe. N° 10, juny 2013. Pg. 219-244.

A. Barrientos, A. Lorient i M. Morán, Memòria de l'excavació realitzada al núm. 3 del carrer baixada de la trinitat. Juliol de 2000 a abril de 2001. Entregat als SSTITCC de Lleida. 2001

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època andalusina i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit. Andalusí.

Època/Data: S. X-XII.

Cronologia: Es conserven restes de muralla andalusí i les seves cuirasses construïdes entre els segles X i XII.

Autor/Promotor: -

Parcel·la/ Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a la rambla de Ferran i d'altres localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

*Pou d'època romana altimperial al sot.de l'edifici
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA AL CARRER BAIXADA DE LA TRINITAT, 3

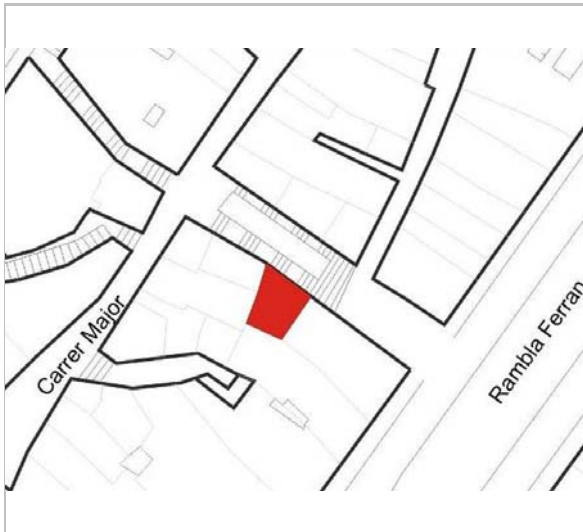
004.11.CA

Enterrament en fossa simple d'època tardorromana
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Plànol de Lleida abans del 1735
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Localització de les restes de la cuirassa
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

**TRAM DE LA CUIRASSA DE PORTA FERRISSA AL
CARRER BAIXADA DE LA TRINITAT, 3**

004.11.CA

MURALLA DE LA CIUTAT FEUDAL**005.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es Diverses

Coordenades UTM x ; y
x ; y

Plànol

Delimitació bé

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

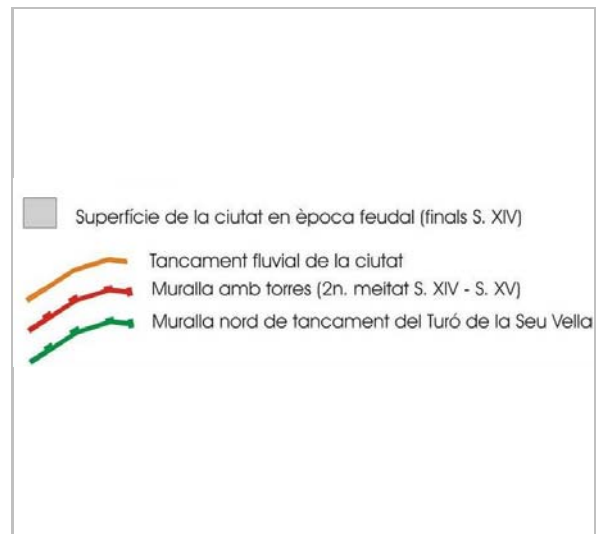
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Diverses

Localització d'intervencions en trams de muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de LleidaLlegenda del plànol d'intervencions
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida**DADES URBANÍSTIQUES**Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

INT-51. Turó vessant nord-oest
 INT-96 Av. Blondel, 100
 INT-121 Rambla Ferran (passeig central)
 INT-146 Av. Blondel, 94
 INT-149 Rambla Ferran, 1-7
 INT-157 Av. Blondel, 82-84
 INT-160 Av. Blondel, 98
 INT-164 Av. Blondel 56-58
 INT-166 Rambla Ferran, 17

Relació d'intervencions a la muralla feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

MURALLA DE LA CIUTAT FEUDAL

005.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Conjunt / elements Les restes de les muralles que componen el tancament fluvial de la ciutat feudal conservats i localitzats a la Ciutat de Lleida són els següents:

- CA_005.01: Torre i tram de muralla conservat. Av. Blondel 100 casa "Baró d'Alpicat".
- CA_005.02: Tram de muralla conservat a l'Av. Blondel, 98.
- CA_005.03: Tram del tancament fluvial conservat a l'Av. Blondel, 94.
- CA_005.04: Tram del tancament fluvial conservat a l'Av. Blondel, 82-84-c/Paloma, 2.
- CA_005.05: Tram del tancament fluvial conservat a l'Av. Blondel, 56-58.
- CA_005.06: Tram del tancament fluvial conservat a l'Av. Blondel, 46.
- CA_005.07: Tram del tancament fluvial conservat a Rambla Ferran, 1.
- CA_005.08: Tram de muralla conservat a Rambla Ferran, passeig central.
- CA_005.09: Restes de la porta i tram de la muralla conservat a la Pça. Mossèn Cinto, vial.
- CA_005.10: Tram de la muralla conservat a Ronda de Sant Martí, 9.
- CA_005.11: Tram del tancament fluvial conservat a Rambla Ferran, 17.
- CA_005.12: Tram de muralla conservat a Rambla Ferran, 54/ Ramon Castejon, 13.
- CA_005.13: Tram de muralla conservat a Carrer Nord, vial.
- CA_005.14: Tram de muralla conservat a Carrer Cardenal Remolins, vial.
- CA_005.15: Tram del tancament fluvial conservat a Carrer Correu vell, 4-6.
- CA_005.16: Porta de boters i tram de la muralla conservat a Placa Cervantes.
- CA_005.17: Tram de la muralla conservat a la vessant nord-oest del turó.
- CA_005.18: Tram de la muralla conservat a Carrer Isabel II, 1-7.
- CA_005.19: Restes de la portella de Sant Antoni conservades al Carrer Sant Antoni, 51 (Cortefiel).
- CA_005.20: Tram de la muralla conservat a Carrer Sant Martí, 62 (Orfeo Lleidatà).
- CA_005.21: Tram de la muralla conservat a la vessant nord del turó.
- CA_005.22: Tram del tancament fluvial conservat a Av. Blondel, 54.
- CA_005.23: Porta de l'Arc del pont, tram del tancament fluvial i arcada del pont conservats a la Plaça Sant Joan, i sota la Plaça Agelet i Garriga.
- CA_005.24: Restes de torre i de la muralla conservades al centre d'atenció primària de Rambla Ferran, 44.
- CA_005.25: Tram de la muralla localitzat al Carrer Clavé, 47_ Espai museïtzat.
- CA_005.26: Tram de tancament fluvial conservat a l'Av. Francesc Macià, 33.

En aquest apartat o element recollim les dades de tots els trams de la muralla i tancament fluvial d'època feudal de la ciutat de Lleida que han quedat tapades i cobertes per les noves construccions, carrers i edificis aixecats en aquests últims anys.

MURALLA DE LA CIUTAT FEUDAL**005.CA**

Els hem diferenciat d'aquells trams incorporats als edificis que són visibles en l'actualitat, alguns dels quals fins i tot museïtzats, i que disposen de la seva pròpia fitxa patrimonial. Es tracta d'un element de funcionalitat i tipologia diversa construït entre el segle XII-XV que disposa d'una protecció específica doncs es tracta d'un bé cultural d'interès nacional, i per tant, es troba perfectament protegit entre els fonaments dels edificis i parets dels aparcaments. Projectes constructius revisats i autoritzats en el seu dia per la comissió de patrimoni municipal.

Aquesta fitxa recull totes les localitzacions de la muralla i el tancament fluvial per tal d'evitar els danys que es podrien ocasionar en el moment de substituir els edificis ara construïts.

La muralla i el tancament fluvial configuren el tancament perimetral de la ciutat amb dos trams de funcionalitat molt ben diferenciada. Un de paral·lel al riu Segre, també conegut com tancament fluvial de la ciutat on la principal característica es la reduïda amplada del mur i l'absència de torres defensives que s'estén des de l'avinguda Blondel fins a la cruïlla entre el carrer Democràcia i la Rambla Ferran. I un segon, pertanyent al que coneixem com a muralla defensiva de la ciutat flanquejada per grans torres quadrangulars, que encercla la resta del perímetre urbà de la ciutat

Ús actual

Diversos

Ús original/altres

Defensiu

Estat conservació

L'entorn més proper al conjunt presenta un bon estat de conservació. Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla presenten bon estat de conservació.

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzats els trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat i a àrees del centre de la Ciutat, especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a1 i R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

MURALLA DE LA CIUTAT FEUDAL**005.CA****2- Elements Modificables:**

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3- Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la Muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal (Majoritàriament Clau R1a1 i R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat i a àrees del centre de la Ciutat, especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

Lleida

MURALLA DE LA CIUTAT FEUDAL

005.CA

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amplies drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguerola.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguerola passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalminat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

PAYA, Xavier. "Les adoberies d'època feudal a la ciutat de Lleida". Revista d'Arqueologia de Ponent. N° 20, 2010. Pg. 27-92.

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existint des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit.
Època/Data: Època feudal. S. XII-XV
Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.
Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis

Lleida

MURALLA DE LA CIUTAT FEUDAL

005.CA

actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

INT-178 Carrer Cardenal Remolins
 INT-190 Plaça Cervantes
 INT-200 Av. Blondel, 44
 INT-206 Correu Vell, 4-6
 INT-210 Plaça Mossèn Cinto Verdaguer
 INT-237 Rambla Ferran, 54 / Castejon 13
 INT-249 Carrer del Nord
 INT-254 Ronda de Sant Martí, 9

*Relació d'intervencions a la muralla feudal
 Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*El tancament de la ciutat feudal al s. XIV
 Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

MURALLA DE LA CIUTAT FEUDAL

005.CA

Lleida

**TORRE I TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 100
(CASA BARÓ D'ALPICAT)****005.01.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Avinguda Blondel, 100

Coordenades UTM x 301816 ; y 4609345

Plànol

Delimitació bé

x 301816 ; y 4609345

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

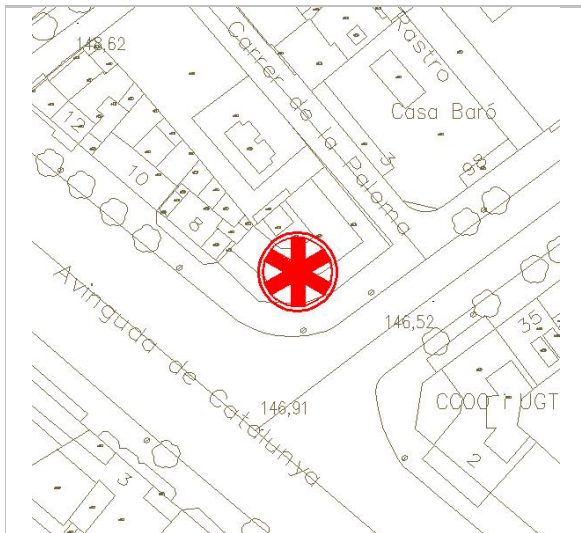
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

1895502CG0019F

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de la muralla

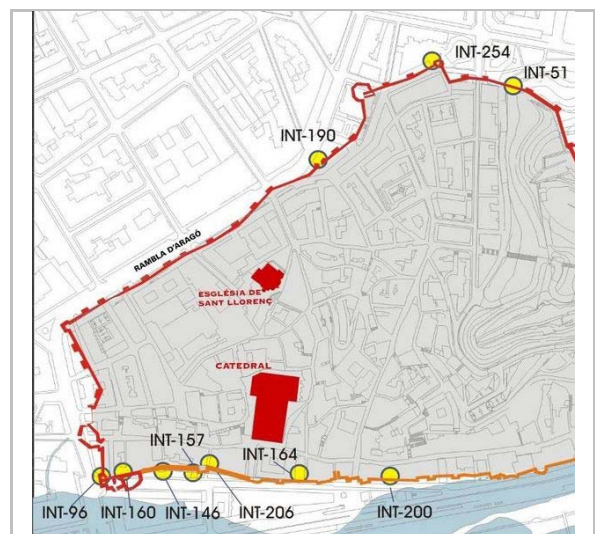
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Localització de les restes INT-96

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

**TORRE I TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 100
(CASA BARÓ D'ALPICAT)****005.01.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.01.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la muralla i torre com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de

Lleida

**TORRE I TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 100
(CASA BARÓ D'ALPICAT)****005.01.CA**

reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on

Lleida

**TORRE I TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 100
(CASA BARÓ D'ALPICAT)****005.01.CA**

estan localitzades les restes de la muralla i torre (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i

Lleida

**TORRE I TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 100
(CASA BARÓ D'ALPICAT)****005.01.CA**

Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de

Lleida

**TORRE I TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 100
(CASA BARÓ D'ALPICAT)****005.01.CA**

Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Col·lectades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

A. Barrientos, Memòria de la Int-96. La Vinícola. Entregat als SSTCC de Lleida. 2000

I. Gil, A. Lorient, M. Molins i M. Morán, X. Payà, "Darreres aportacions arqueològiques a la ciutat de Lleida en època baix medieval" a Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 11-12, Lleida 2001-2002, 335-358

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 98

005.02.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda Blondel, 98

Coordenades UTM

x 301840 ; y 4609363

Plànol

Delimitació bé

x 301840 ; y 4609363

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

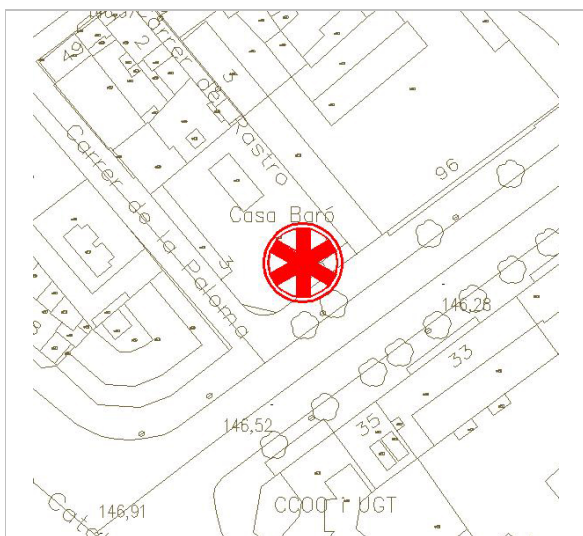
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

1996811CG0019F

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

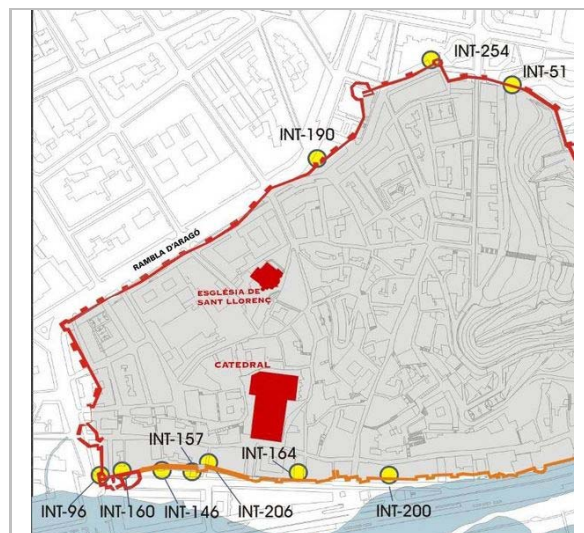
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Localització de les restes INT-160

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 98

005.02.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.02.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica,

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 98**005.02.CA**

arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé. Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la muralla (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 98**005.02.CA**

necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 98

005.02.CA

durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amplex drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

M. Morán, Memòria de la intervenció arqueològica av. Blondel 98 i c. paloma 3 maig a juliol de 2003. Entregat als SSTCC de Lleida. 2005

I. Gil, A. Lorient, M. Molins i M. Morán, X. Payà, "Darreres aportacions arqueològiques a la ciutat de Lleida en època baix medieval" a Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 11-12, Lleida 2001-2002, 335-358

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 94

005.03.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda Blondel, 94

Coordenades UTM

x 301878 ; y 4609392

Plànol

Delimitació bé

x 301878 ; y 4609392

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

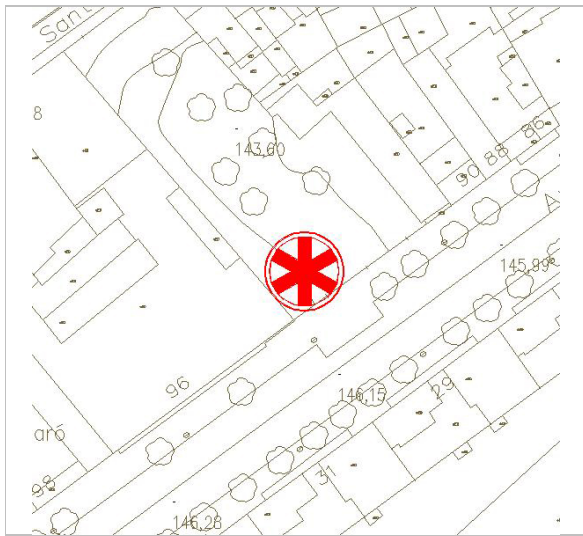
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

1996809CG0019F

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

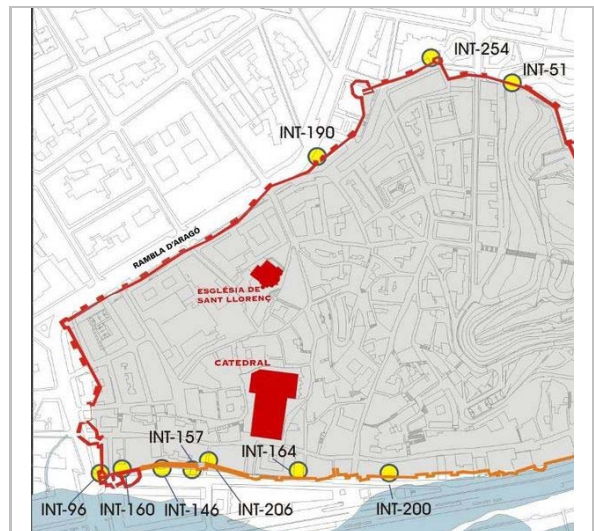
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Localització de les restes INT-146

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 94

005.03.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.03.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica,

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 94

005.03.CA

arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la muralla (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 94

005.03.CA

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amplies drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguerola.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguerola passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalminat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

I. Gil, A. Lorient, M. Molins i M. Morán, X. Payà, "Darreres aportacions arqueològiques a la ciutat de Lleida en època baix medieval" a Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 11-12, Lleida 2001-2002, 335-358

M. Morán, int 146 Memòria de la excavació arqueològica Av. Blondel 94 / Carrer Sant Antoni 33 Gener a Maig de 2002 Entregat als SSTITCC de Lleida. 2005

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Lleida

TRAM DE MURALLA A L'AV. BLONDEL, 94**005.03.CA***Observacions*

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

MURALLA A L'AVINGUDA BLONDEL, 82-84

005.04.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda Blondel, 82-84

Coordenades UTM

x 301919 ; y 4609419

Plànol

Delimitació bé

x 301919 ; y 4609419

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

Superfície

Sostre

N. plantes

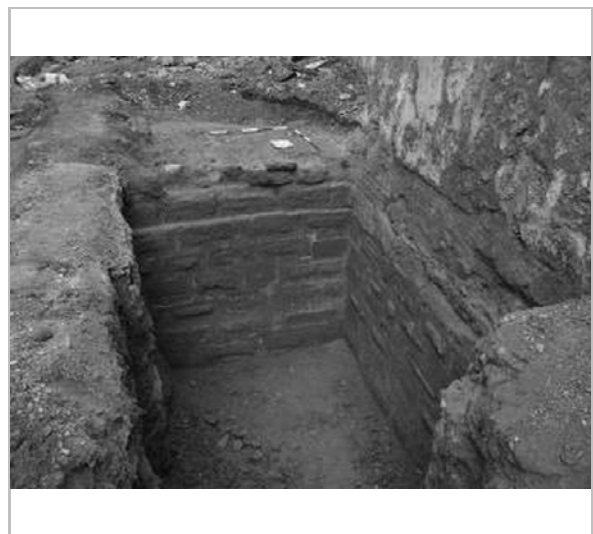
Titularitat

1996804CG0019F

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

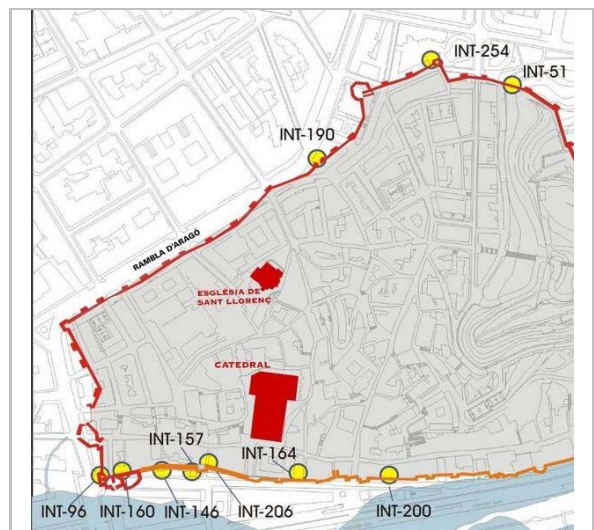
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Localització de les restes INT-157

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

MURALLA A L'AVINGUDA BLONDEL, 82-84

005.04.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.04.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica,

Lleida

MURALLA A L'AVINGUDA BLONDEL, 82-84**005.04.CA**

arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la muralla (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

Lleida

MURALLA A L'AVINGUDA BLONDEL, 82-84**005.04.CA**

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amplies drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguerola.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguerola passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existint des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit.
 Època/Data: Època feudal. S. XII-XV
 Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.
 Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

MURALLA A L'AVINGUDA BLONDEL, 82-84

005.04.CA

Lleida

MURALLA A L'AV. BLONDEL, 56-58

005.05.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda Blondel, 56-58

Coordenades UTM

x 302069 ; y 4609529

Plànol

Delimitació bé

x 302069 ; y 4609529

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

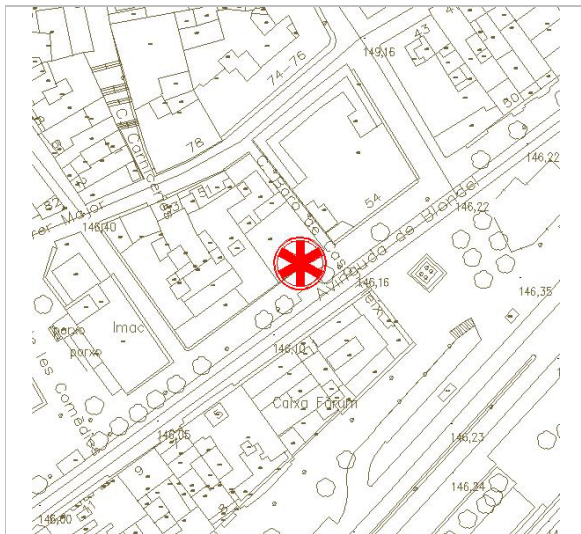
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2197906CG0029E

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

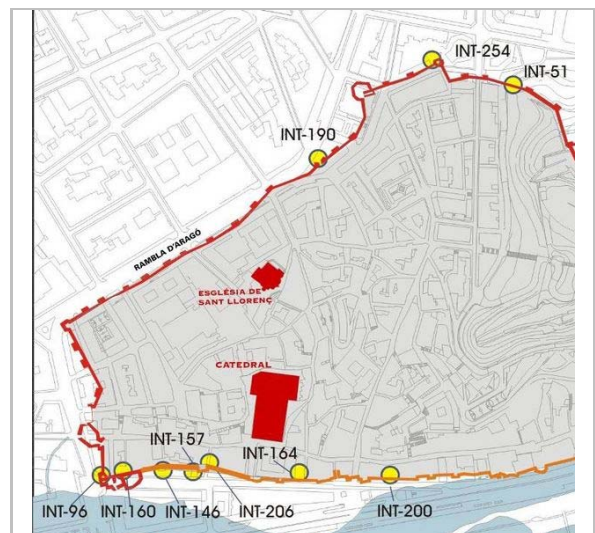
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Localització de les restes INT-164

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

MURALLA A L'AV. BLONDEL, 56-58

005.05.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.05.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica,

Lleida

MURALLA A L'AV. BLONDEL, 56-58**005.05.CA**

arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la muralla (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprendi del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

Lleida

MURALLA A L'AV. BLONDEL, 56-58**005.05.CA**

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amplies drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguerola.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguerola passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçinat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrrrega, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

I. Gil, Memòria de la intervenció arqueològica a l'Avinguda Blondel, 56-58 de Lleida Entregat als SSTCC de Lleida. 2006

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existint des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit.
Època/Data: Època feudal. S. XII-XV
Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.
Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis

Lleida

MURALLA A L'AV. BLONDEL, 56-58**005.05.CA**

actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. BLONDEL, 46

005.06.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda Blondel, 46

Coordenades UTM

x 302129 ; y 4609574

Plànol

Delimitació bé

x 302129 ; y 4609574

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

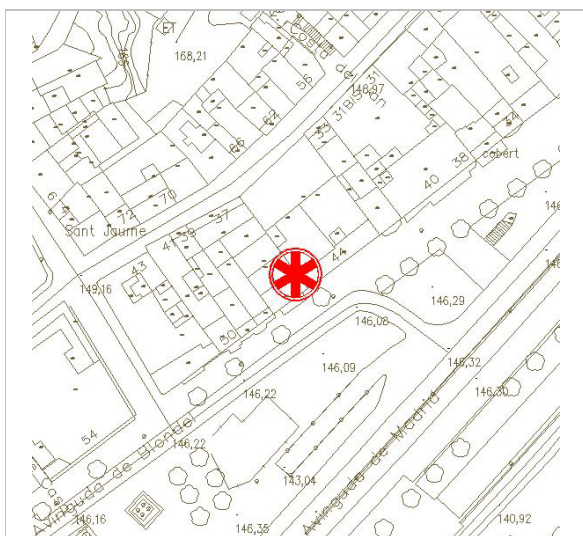
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2298806CG0029G

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

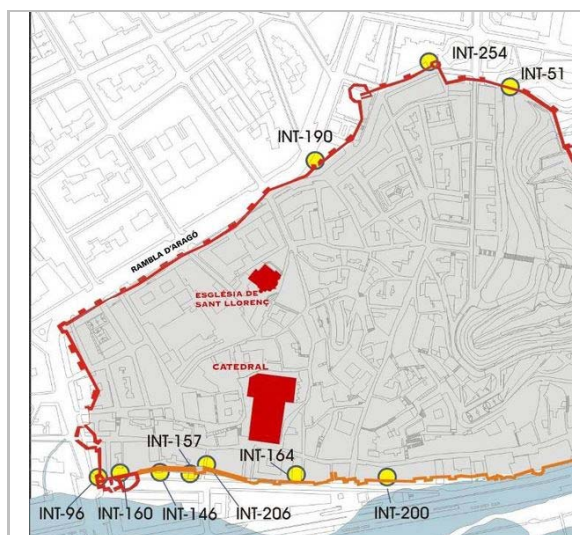
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Localització de les restes INT-200

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. BLONDEL, 46**005.06.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

Tipus de bé Element d'interès històric, artístic i arquitectònic

Categoria BCIN

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic

Categoria BCIN

Nº reg/cat. 005.06.CA

Nivell prot. Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica,

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. BLONDEL, 46

005.06.CA

arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la muralla (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amplies drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguerola.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguerola passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existint des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit.
 Època/Data: Època feudal. S. XII-XV
 Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.
 Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. BLONDEL, 46

005.06.CA

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA FERRAN, 1**005.07.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Rambla Ferran, 1

Coordenades UTM

x 302490 ; y 4609992

Plànol

Delimitació bé

x 302490 ; y 4609992

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

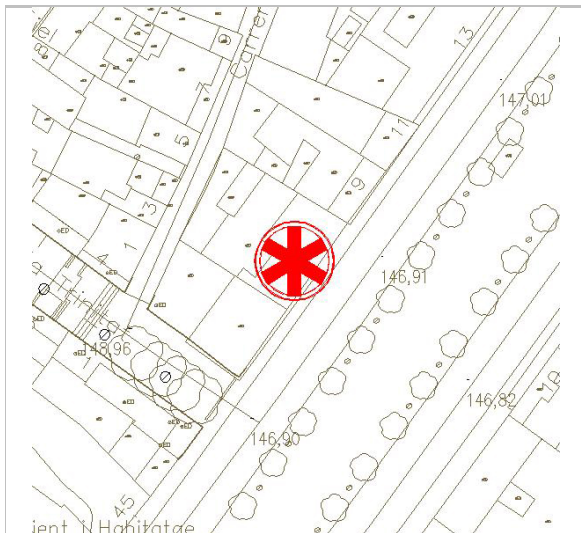
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2502704CG0120B

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

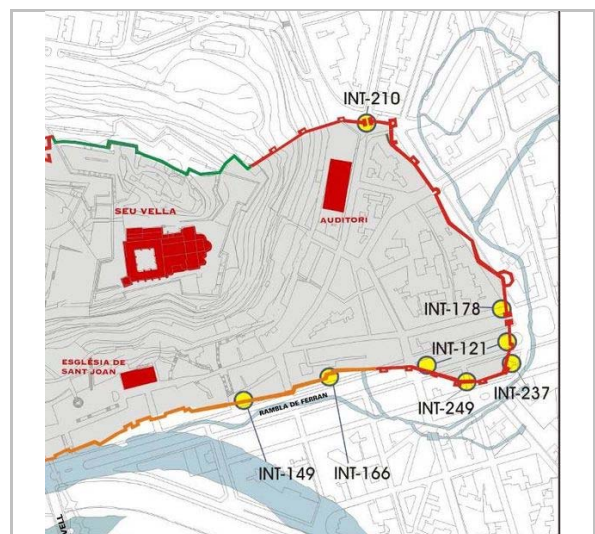
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Localització de les restes INT-149

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA FERRAN, 1**005.07.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.07.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AM Arquitectura Militar*Subtipus Funcional* Muralls

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos*Ús original/altres* Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA FERRAN, 1**005.07.CA**

reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la muralla (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA FERRAN, 1

005.07.CA

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA FERRAN, 1

005.07.CA

reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Col·lades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalcat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

X. Payà, Memòria INT-149 Rambla Ferran, 1,3,5 i 7, 2002-2004 Entregat als SSTCC de Lleida. 2005

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existint des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i

Lleida

**TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA
FERRAN, 1****005.07.CA**

amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

**TRAM DE MURALLA A L'AV. RAMBLA FERRAN,
PASSEIG CENTRAL**

005.08.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Rambla Ferran, s/núm.

Coordenades UTM x 302525 ; y 4610008
x 302525 ; y 4610008

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

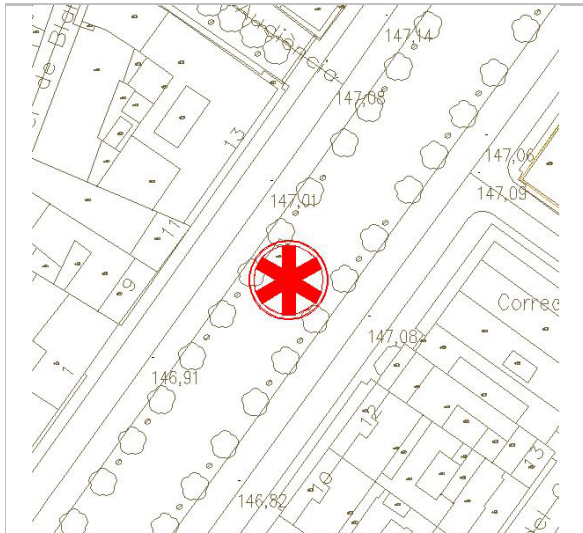
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

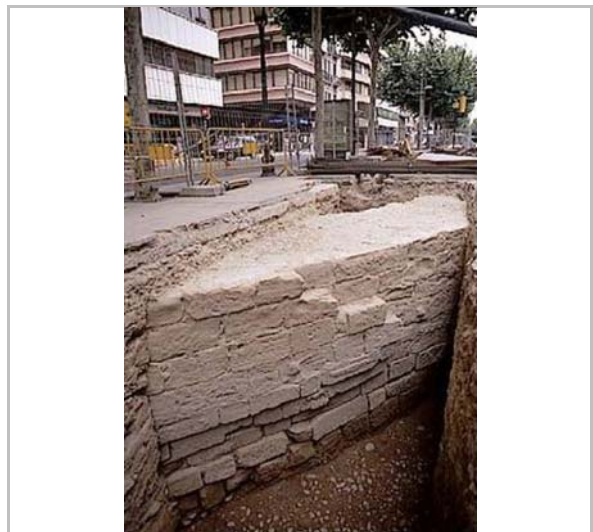
Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES
Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SV4_Places

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

**TRAM DE MURALLA A L'AV. RAMBLA FERRAN,
PASSEIG CENTRAL****005.08.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.08.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix la major part del terreny on està localitzat el tram de muralla com a SV4_Places.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica,

Lleida

**TRAM DE MURALLA A L'AV. RAMBLA FERRAN,
PASSEIG CENTRAL****005.08.CA**

arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la muralla qualificat de SV4_Places.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprendi del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

**TRAM DE MURALLA A L'AV. RAMBLA FERRAN,
PASSEIG CENTRAL**
005.08.CA

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi

Lleida

**TRAM DE MURALLA A L'AV. RAMBLA FERRAN,
PASSEIG CENTRAL****005.08.CA**

incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Col·lectades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalcat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

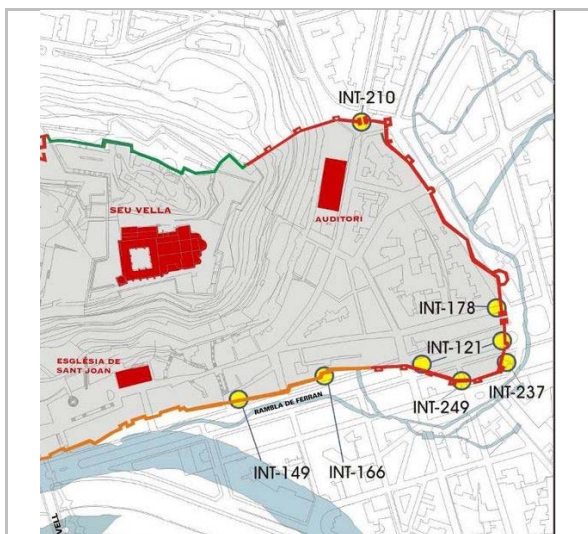
Observacions Estil: Sense estil definit.
Època/Data: Època feudal. S. XII-XV
Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.
Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han

Lleida

**TRAM DE MURALLA A L'AV. RAMBLA FERRAN,
PASSEIG CENTRAL****005.08.CA**

integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Localització de les restes INT-121

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

**RESTES DE PORTA I TRAM DE MURALLA A PL.
MOSSÈN CINTO. VIAL****005.09.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça Mossèn Cinto, s/núm.

Coordenades UTM

x 302350 ; y 4610369

Plànol

Delimitació bé

x 302350 ; y 4610369

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

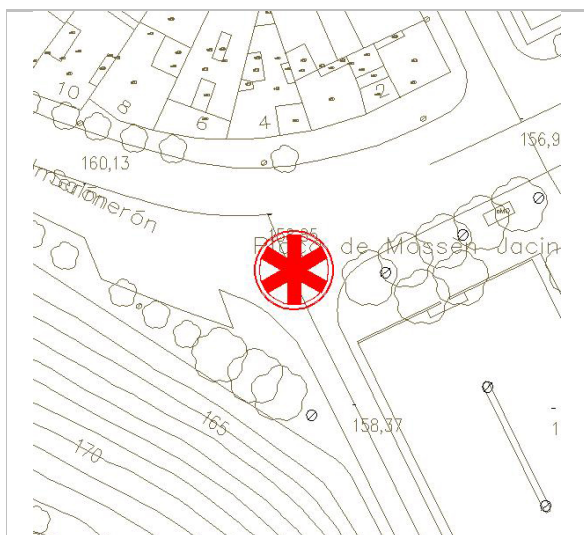
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

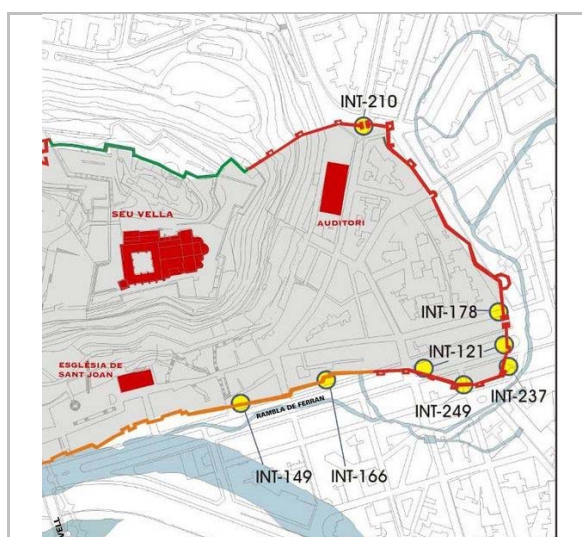
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Localització de les restes INT-210

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

**RESTES DE PORTA I TRAM DE MURALLA A PL.
MOSSÈN CINTO. VIAL****005.09.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.09.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AM Arquitectura Militar*Subtipus Funcional* Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos*Ús original/altres* Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent qualifica el terreny on estan localitzats els restes de porta i tram de muralla com a Itinerari de vianants, identificat en els plànols com a SX3.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica,

Lleida

**RESTES DE PORTA I TRAM DE MURALLA A PL.
MOSSÈN CINTO. VIAL****005.09.CA**

arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

**RESTES DE PORTA I TRAM DE MURALLA A PL.
MOSSÈN CINTO. VIAL****005.09.CA**

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi

Lleida

**RESTES DE PORTA I TRAM DE MURALLA A PL.
MOSSÈN CINTO. VIAL****005.09.CA**

incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiciament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Col·lectades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

I. Gil, M. Morán i M. Solsona, Memòria del seguiment arqueològic a les obres de l'eix comercial, Fase II, trams 1,2 i 3. Entregat als SSTCC de Lleida. 2005

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit.
Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Lleida

**RESTES DE PORTA I TRAM DE MURALLA A PL.
MOSSÈN CINTO. VIAL****005.09.CA**

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RONDA DE SANT MARTÍ, 9

005.10.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Ronda de Sant Martí, 9

Coordenades UTM

x 301836 ; y 4610068

Plànol

Delimitació bé

x 301836 ; y 4610068

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

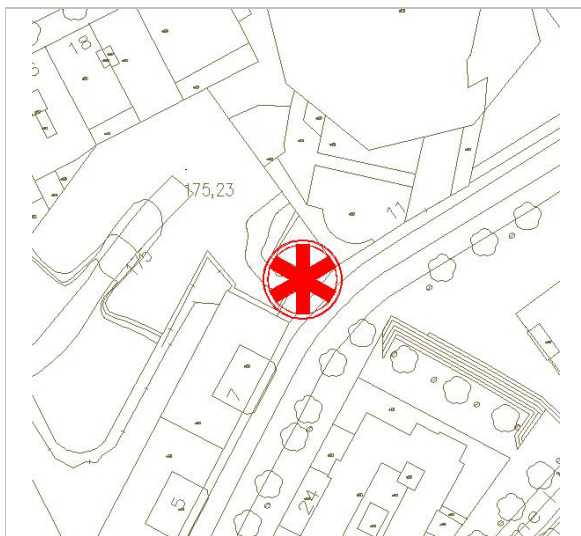
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

1902316CG0110D

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

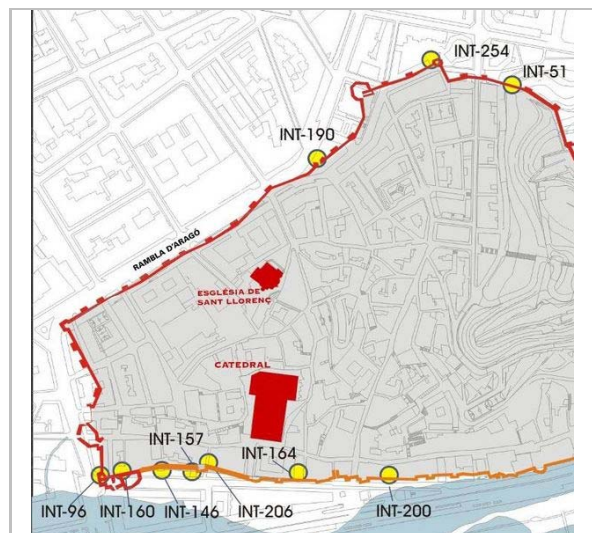
Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R2b1_Subzona d'Eixample
intensiu flexible

Localització de les restes INT-254

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RONDA DE SANT MARTÍ, 9

005.10.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.10.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està localitzat es tram de muralla com a Zona d'Eixample intensiu flexible qualificat amb la Clau R2b1.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2- Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3- Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RONDA DE SANT MARTÍ, 9**005.10.CA**

respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RONDA DE SANT MARTÍ, 9

005.10.CA

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Col·lades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

M. Morán, INT 254 Ronda de Sant Martí, 9 Passatge de l'Empordà, 10 Memòria dels sondejors i excavació. Lleida 31 de Juliol a 3 d'Agost de 2007. Entregat als SSTCC de Lleida. 2007

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RONDA DE SANT MARTÍ, 9

005.10.CA

museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA FERRAN, 17**005.11.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Rambla Ferran, 17

Coordenades UTM

x 302552 ; y 4610079

Plànol

Delimitació bé

x 302552 ; y 4610079

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

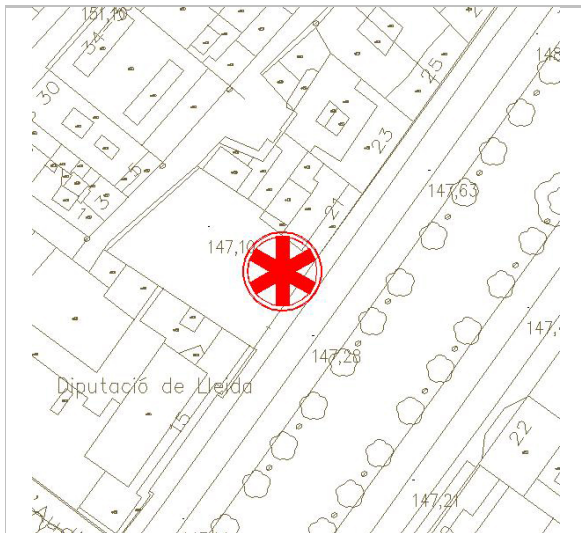
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2603813CG0120D

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

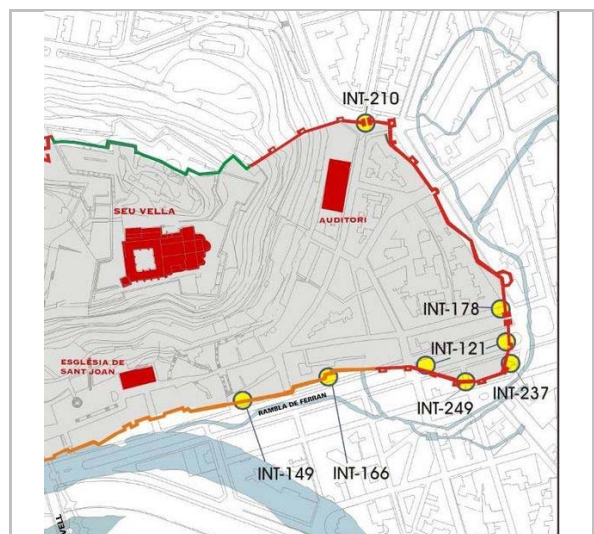
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Localització de les restes INT-166

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA FERRAN, 17**005.11.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.11.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralls

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps,

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA FERRAN, 17**005.11.CA**

i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes de la muralla (Clau R1a2) corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i

**TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA
FERRAN, 17****005.11.CA**

efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA FERRAN, 17**005.11.CA**

no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Col·lectades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existint des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit.
Època/Data: Època feudal. S. XII-XV
Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Lleida

**TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. RAMBLA
FERRAN, 17****005.11.CA**

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE MURALLA A RAMBLA FERRAN, 54 / RAMON CASTEJON, 13**005.12.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Rambla Ferran, 54
Carrer Ramon Castejon, 13

Coordenades UTM

x 302733 ; y 4610257
x 302733 ; y 4610257

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

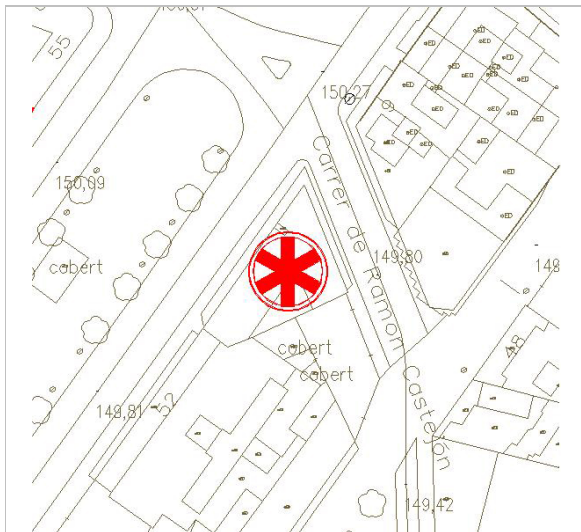
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2804209CG0120D

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

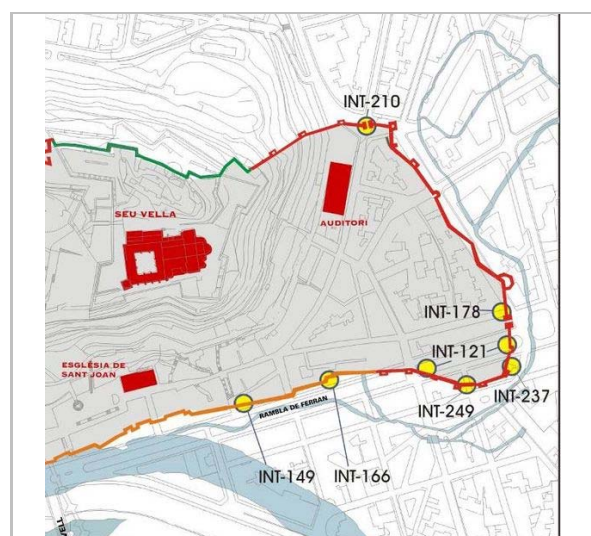
Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R2b1_Subzona d'Eixample
intensiu flexible

Localització de les restes INT-237

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DE MURALLA A RAMBLA FERRAN, 54 / RAMON CASTEJON, 13**005.12.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

Tipus de bé Element d'interès històric, artístic i arquitectònic

Categoria BCIN

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic

Categoria BCIN

Nº reg/cat. 005.12.CA

Nivell prot. Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està localitzat es tram de muralla com a Zona d'Eixample intensiu flexible qualificat amb la Clau R2b1.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps,

Lleida

TRAM DE MURALLA A RAMBLA FERRAN, 54 / RAMON CASTEJON, 13**005.12.CA**

i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat

Lleida

TRAM DE MURALLA A RAMBLA FERRAN, 54 / RAMON CASTEJON, 13**005.12.CA**

anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització

TRAM DE MURALLA A RAMBLA FERRAN, 54 / RAMON CASTEJON, 13
005.12.CA

d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Col·lectades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalcat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit.
 Època/Data: Època feudal. S. XII-XV
 Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.
 Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis

Lleida

TRAM DE MURALLA A RAMBLA FERRAN, 54 / RAMON CASTEJON, 13

005.12.CA

actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER NORD. VIAL

005.13.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Nord, s/núm.

Coordenades UTM x 302738 ; y 4610169

Plànol

Delimitació bé

x 302738 ; y 4610169

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

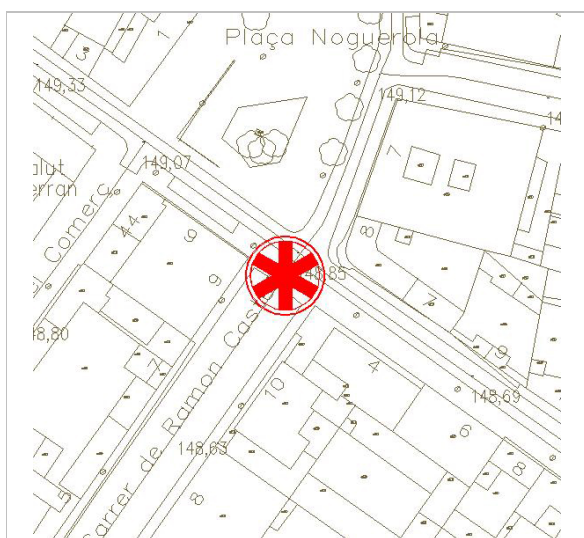
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

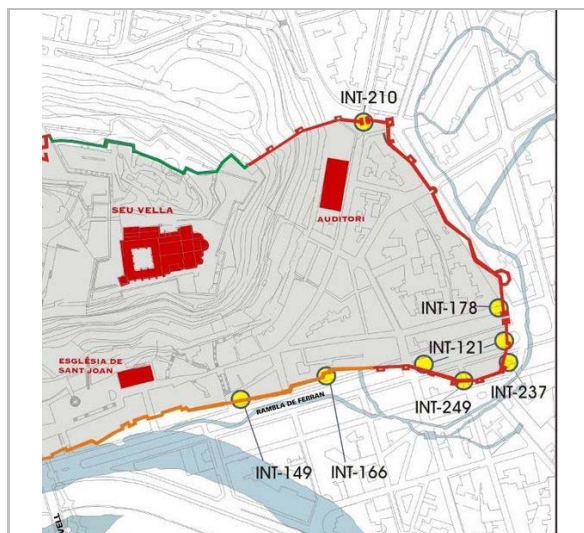
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX2_Xarxa urbana

Localització de les restes INT-249

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER NORD. VIAL**005.13.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.13.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix la major part del terreny on està localitzat el tram de muralla com a sòl corresponent a Xarxa urbana de la ciutat, identificades en els plànols amb Clau SX2_Xarxa urbana.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER NORD. VIAL

005.13.CA

2- Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3- Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprendi del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot

TRAM DE MURALLA AL CARRER NORD. VIAL**005.13.CA**

moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER NORD. VIAL

005.13.CA

d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguerola.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguerola passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit.
 Època/Data: Època feudal. S. XII-XV
 Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.
 Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER NORD. VIAL

005.13.CA

Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. CARDENAL REMOLINS. VIAL

005.14.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Cardenal Remolins, s/núm.

Coordenades UTM

x 302682 ; y 4610298

Plànol

Delimitació bé

x 302682 ; y 4610298

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

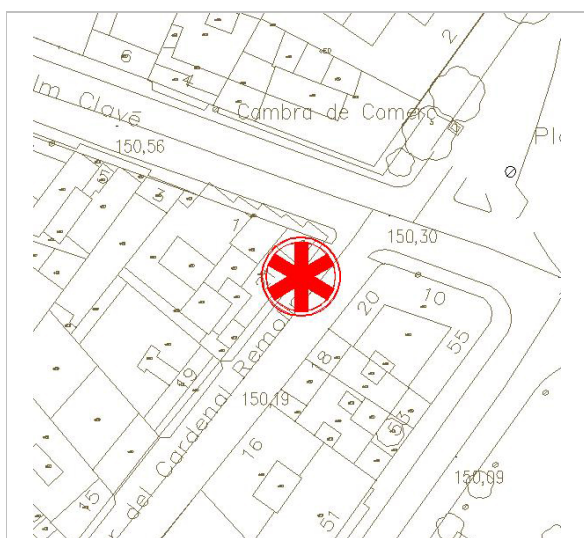
Número

Superfície

Sostre

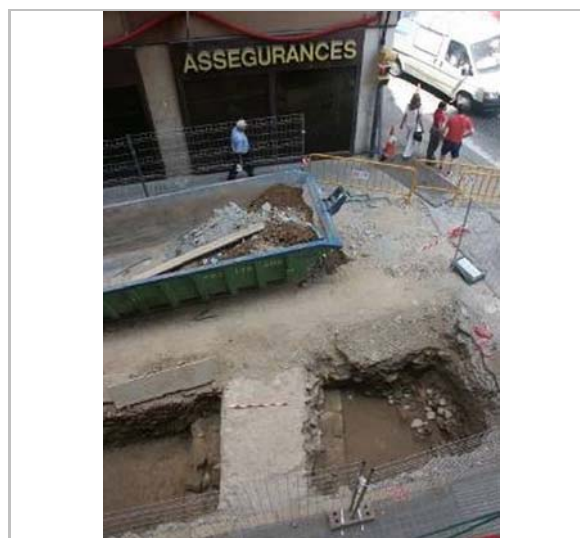
N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

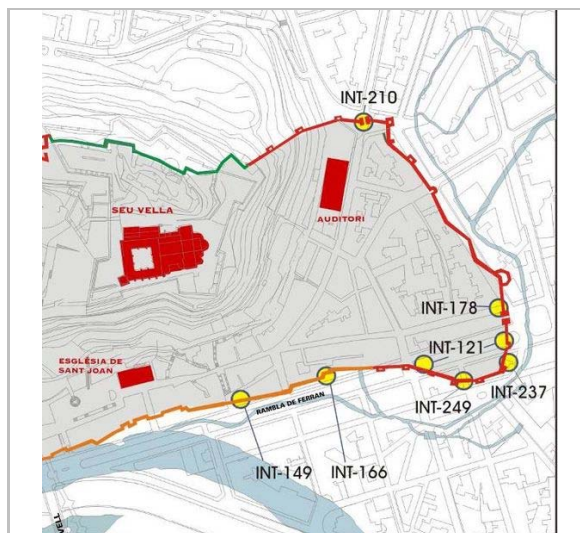
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Localització de les restes INT-178

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.14.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent qualifica el terreny on estan localitzats els restes del tram de muralla com a Itinerari de vianants, identificat en els plànols com a SX3.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2- Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3- Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que

respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. CARDENAL REMOLINS. VIAL

005.14.CA

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Col·lades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

M. Morán, X. Payà, Memòria int-178 Obres Eix - Cardenal Remolins 2004 Entregat als SSTCC de Lleida. 2005

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit.
 Època/Data: Època feudal. S. XII-XV
 Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.
 Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. CARDENAL REMOLINS. VIAL

005.14.CA

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CORREU VELL, 4-6

005.15.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Carrer Correu vell, 4-6

Coordenades UTM x 301919 ; y 4609447

Plànol

Delimitació bé

x 301919 ; y 4609447

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

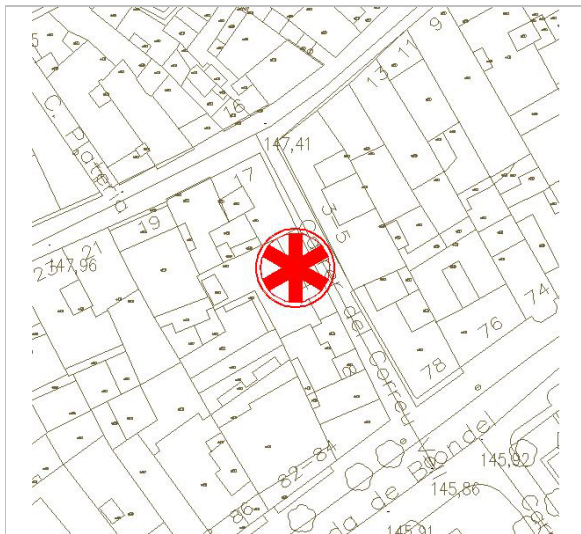
Superfície

Sostre

N. plantes

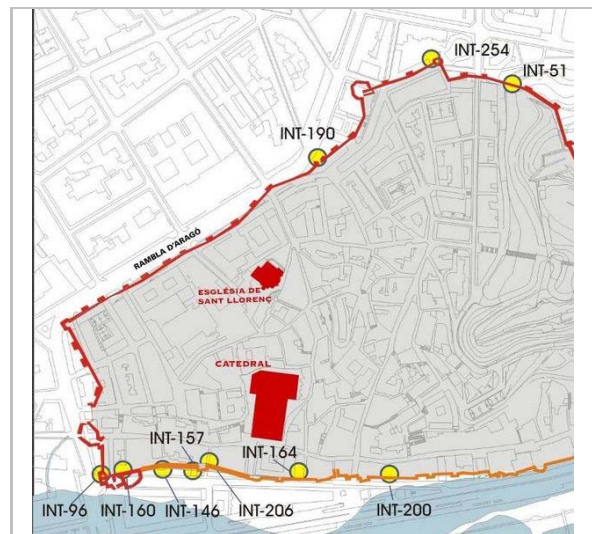
Titularitat

1996801CG0019F

Delimitació del conjunt

Secció Arqueologia - Ajuntament de Lleida

Localització de les restes INT-206

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CORREU VELL, 4-6

005.15.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.15.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CORREU VELL, 4-6

005.15.CA

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CORREU VELL, 4-6**005.15.CA**

protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CORREU VELL, 4-6**005.15.CA**

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçinat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrrrega, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existint des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit.
Època/Data: Època feudal. S. XII-XV
Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.
Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CORREU VELL, 4-6

005.15.CA

Lleida

PORTA DE BOTERS I TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA CERVANTES**005.16.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça Cervantes, s/núm.

Coordenades UTM

x 301794 ; y 4609884

Plànol

Delimitació bé

x 301794 ; y 4609884

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

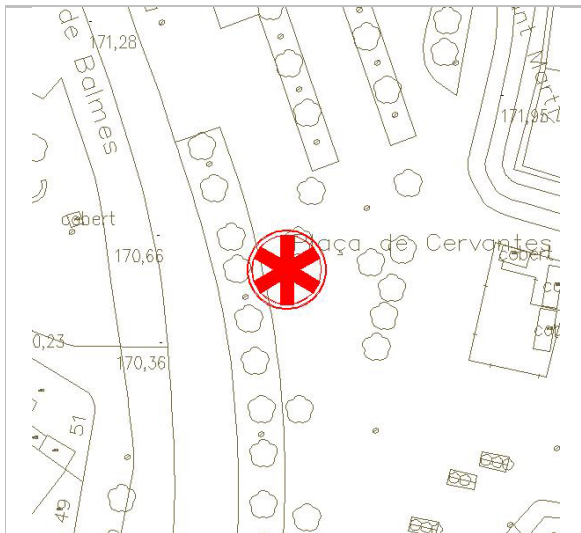
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

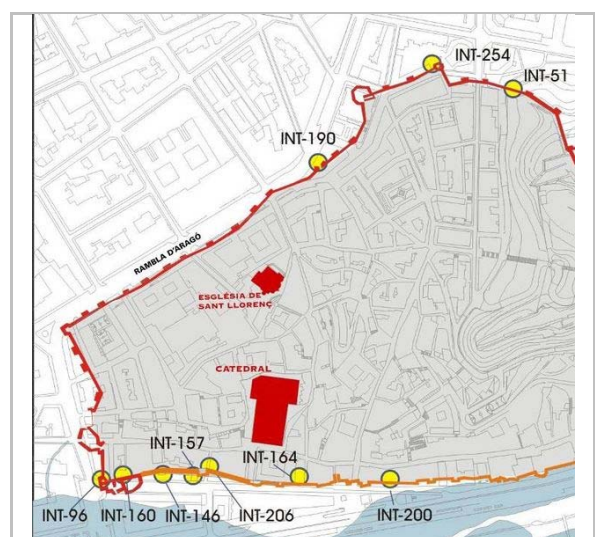
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV4_Places

Localització de les restes INT-190

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

PORTA DE BOTERS I TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA CERVANTES**005.16.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.16.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix la major part del terreny on estan localitzats les restes com a plaça qualificada amb la Clau SV4_Places.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica,

Lleida

PORTA DE BOTERS I TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA CERVANTES**005.16.CA**

arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

PORTA DE BOTERS I TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA CERVANTES**005.16.CA**

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi

Lleida

PORTA DE BOTERS I TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA CERVANTES**005.16.CA**

incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Col·lectades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalcat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Gil, I. Morán, M. (2004) Int-190. Informe dels sondejos realitzats a la Plaça Cervantes. Informe inèdit presentat als SSTTCC de Lleida.

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit.
Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Lleida

PORTA DE BOTERS I TRAM DE MURALLA A LA PLAÇA CERVANTES**005.16.CA**

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. FRANCESC MACIÀ, 33**005.17.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda Francesc Macià, 33

Coordenades UTM

x 302435 ; y 4609918

Plànol

Delimitació bé

x 302435 ; y 4609918

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

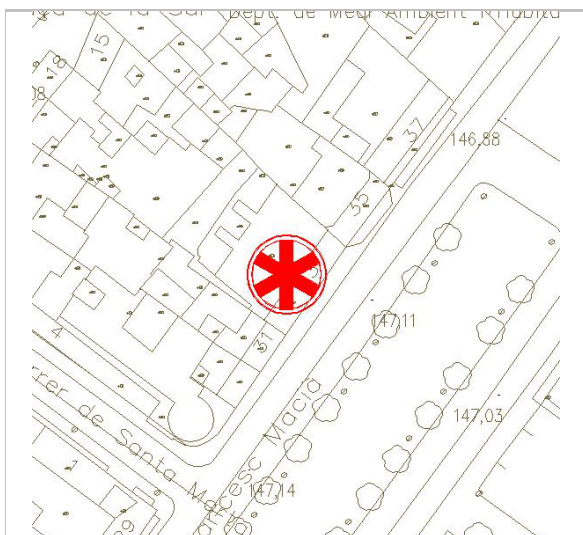
Superfície

Sostre

N. plantes

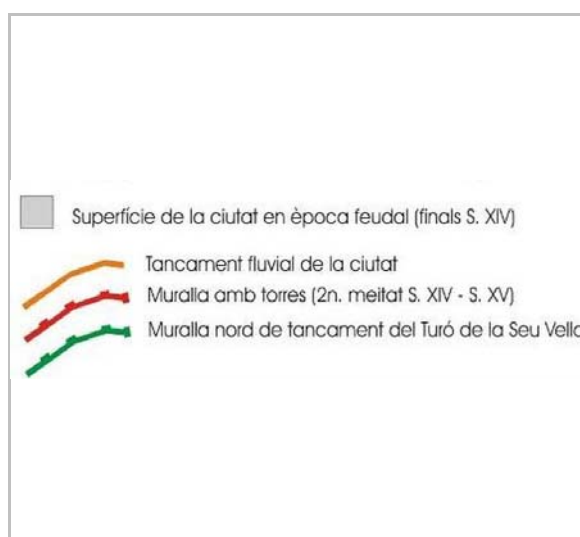
Titularitat

2501209CG0120B

Delimitació del conjunt

Secció Arqueologia - Ajuntament de Lleida

Llegenda del plànol de les muralles

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. FRANCESC MACIÀ, 33**005.17.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.17.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralls

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Conjunt / elements El tancament de la ciutat en època feudal era d'un element de funcionalitat i tipologia diversa construït entre el segle XII-XV, que disposa d'una protecció específica doncs es tracta d'un bé cultural d'interès nacional, i per tant, es troba perfectament protegit entre els fonaments dels edificis i parets dels aparcaments. Projectes constructius revisats i autoritzats en el seu dia per la comissió de patrimoni municipal.

La muralla i el tancament fluvial configuren el tancament perimetral de la ciutat amb dos trams de funcionalitat molt ben diferenciada. Un de paral·lel al riu Segre, també conegut com tancament fluvial de la ciutat on la principal característica es la reduïda amplada del mur i l'absència de torres defensives que s'estén des de l'avinguda Blondel fins a la cruïlla entre el carrer Democràcia i la Rambla Ferran. I un segon, pertanyent al que coneixem com a muralla defensiva de la ciutat flanquejada per grans torres quadrangulares, que encercla la resta del perímetre urbà de la ciutat.

Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Aquesta apartat o element correspon al tram del tancament fluvial que es troba com a límit nord del solar número 33 de l'avinguda Francesc Macià, on es van realitzar sondejos que van donar negatiu des del punt de vista arqueològic, però dona la tipologia del mur conservat i la seva ubicació en el parcel·lari urbà sembla molt probable que es tracti d'un fragment del esmentat mur de tancament de la ciutat. Actualment visible des de l'interior de la planta baixa que acull una agència bancària.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. FRANCESC MACIÀ, 33**005.17.CA**

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. FRANCESC MACIÀ, 33**005.17.CA**

històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut a valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. FRANCESC MACIÀ, 33**005.17.CA**

de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amplies drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. FRANCESC MACIÀ, 33

005.17.CA

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

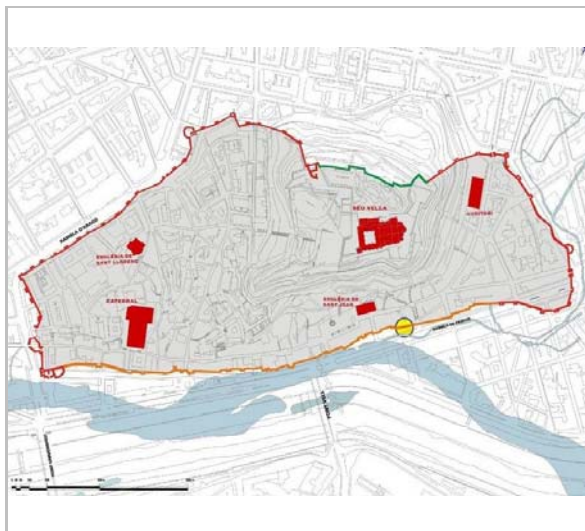
Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Localització de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER ISABEL II, 1-7**005.18.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Carrer Isabel II, 1-7

Coordenades UTM x 301691 ; y 4609465
x 301691 ; y 4609465

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

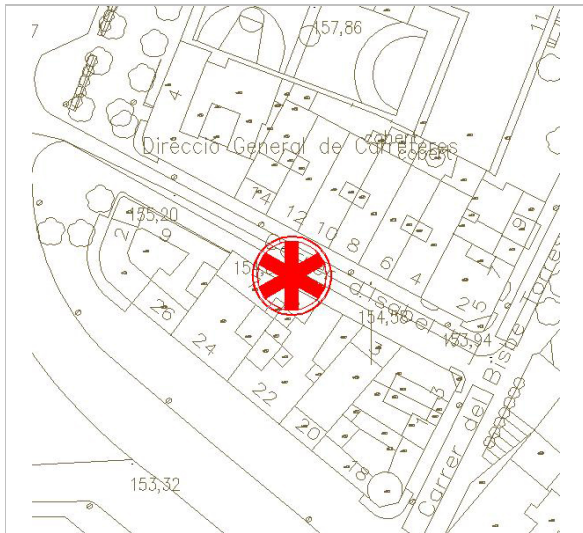
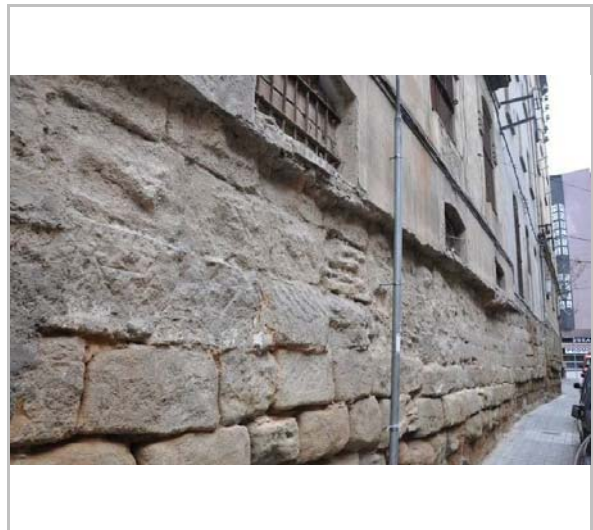
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

1796606CG0019F
1796605CG0019F
1796604CG0019F
1796601CG0019FDelimitació del conjunt
MJMVista del carrer Isabel II
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida**DADES URBANÍSTIQUES**Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal
Classificació SUC (urbà consolidat)
Qualificació R1a2_Subzona Eix comercialVista de les restes del tram de muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER ISABEL II, 1-7**005.18.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.18.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Conjunt / elements L'any 1985, paral·lelament a la intervenció en el C/ Sant Antoni (actual Cortefiel), es dibuixà l'alçat d'una de les cares d'un pany de muralla conservat com a façana d'una de les edificacions existents en el C/Isabel II, 1-7. No s'ha fet cap altre intervenció, quan sigui el seu moment s'haurà de anar amb cura amb l'enderroc de les cases d'aquesta banda del carrer.

L'estructura es conserva en 21,5 m de llarg, per 3 m. d'alçada. Els autors l'interpreten com a contemporània del pany aparegut en el C/Sant Antoni (segle XV), tot i que el seu origen podria ser més antic, a partir de finals del segle XII i inici del segle XIII, moment en que la ciutat de Lleida s'amplia cap a el oest i es constitueix el perímetre definitiu de la ciutat antiga -el centre històric-. Aquest tram de muralla aniria a enllaçar amb l'antiga muralla andalusina. Caldrà esperar a una nova intervenció per poder concretar la seva forma i la seva datació.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol

TRAM DE MURALLA AL CARRER ISABEL II, 1-7**005.18.CA**

3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris. Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor

TRAM DE MURALLA AL CARRER ISABEL II, 1-7**005.18.CA**

històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut a valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt

TRAM DE MURALLA AL CARRER ISABEL II, 1-7**005.18.CA**

de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER ISABEL II, 1-7

005.18.CA

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguerola.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguerola passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçinat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrrrega, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existint des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

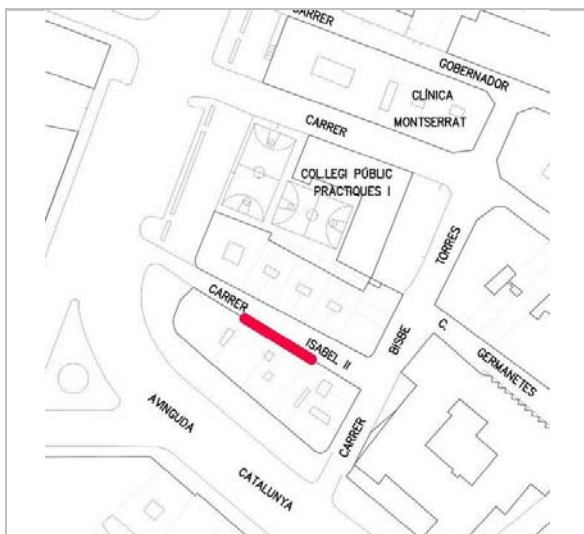
*Detall de les restes del tram de muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER ISABEL II, 1-7

005.18.CA

Localització de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

Lleida

**RESTES DE LA PORTELLA DE SANT ANTONI
CONSERVADES AL CARRER SANT ANTONI, 51****005.19.CA**

Altres denominacions CORTEFIEL

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Carrer Sant Antoni, 51

Coordenades UTM x 301795 ; y 4609375

x 301795 ; y 4609375

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

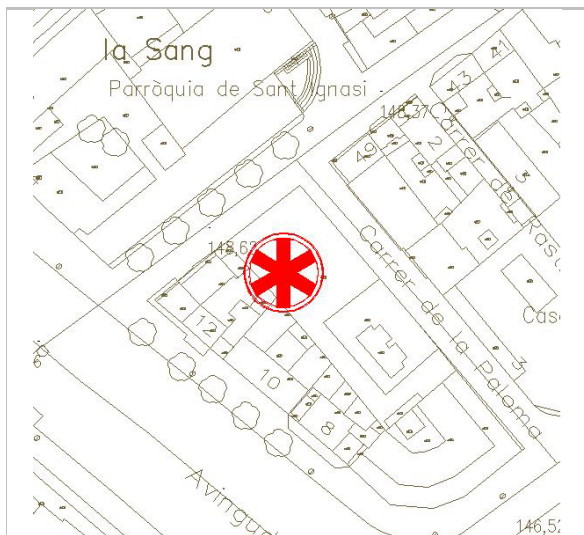
Superfície

Sostre

N. plantes

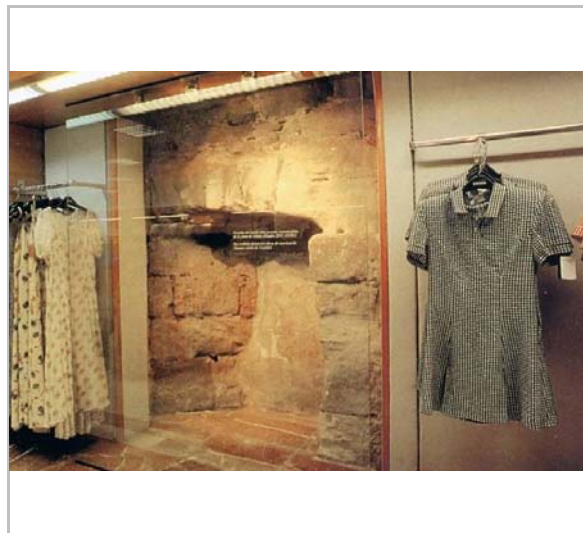
Titularitat

1895501CG0019F

Delimitació del conjunt

MJM

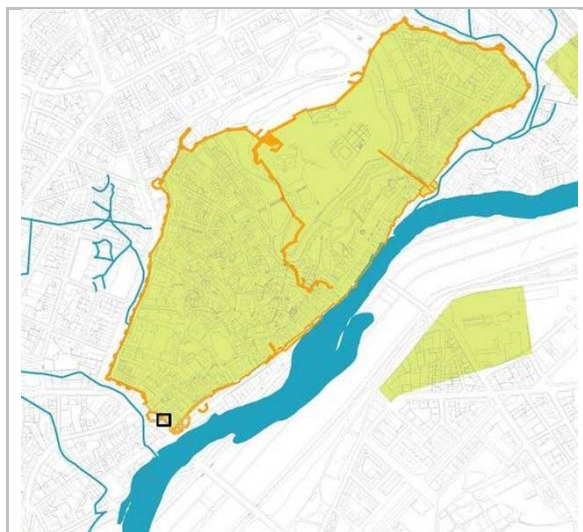
Tram de muralla amb la portella conservada

Toni Prim

DADES URBANÍSTIQUESPla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Ubicació del tram de muralla a la muralla feudal

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

**RESTES DE LA PORTELLA DE SANT ANTONI
CONSERVADES AL CARRER SANT ANTONI, 51****005.19.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

Tipus de bé Element d'interès històric, artístic i arquitectònic

Categoria BCIN

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic

Categoria BCIN

Nº reg/cat. 005.19.CA

Nivell prot. Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Conjunt / elements L'any 1985, aprofitant l'enderrocament de l'antic cinema Fèmina, es van dur a terme uns sondejos al solar en que es va documentar l'existència, integrat a la mitgera dels edificis, d'un tram de les muralles que tancaven la ciutat pel barri de Sant Antoni en època moderna. Aquest tram, datat al segle XV, era perpendicular al carrer de Sant Antoni i paral·lel al carrer de la Paloma, que comunica actualment l'avinguda de Blondel amb el carrer de Sant Antoni i que era un camí de ronda en el moment d'ús de la muralla.

Durant les excavacions es descobrí el parament interior d'un pany de muralla, d'uns 25 m de llargada en sentit est-oest i que en conservava fins a tres d'alçada, formant un angle de 90° amb un altre fragment d'11,5 m, que delimitava el solar ocupat pel cinema pel sud-est. La muralla estava molt malmesa a causa d'afegits i reutilitzacions posteriors.

Al pany més llarg s'hi obrien dues portes contemporànies al funcionament de la muralla, anomenades portelles, que devien correspondre a les portes laterals del que havia estat el Portal de Sant Antoni, situat a pocs metres.

Actualment una de les portelles és visible a la planta baixa de la botiga Cortefiel.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes de la muralla com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris

**RESTES DE LA PORTELLA DE SANT ANTONI
CONSERVADES AL CARRER SANT ANTONI, 51****005.19.CA**

d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

Lleida

**RESTES DE LA PORTELLA DE SANT ANTONI
CONSERVADES AL CARRER SANT ANTONI, 51****005.19.CA** Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

**RESTES DE LA PORTELLA DE SANT ANTONI
CONSERVADES AL CARRER SANT ANTONI, 51****005.19.CA****ENTORN/JARDI**

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia

Lleida

**RESTES DE LA PORTELLA DE SANT ANTONI
CONSERVADES AL CARRER SANT ANTONI, 51****005.19.CA**

traversar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de represes assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalcat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrrrega, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

I.Gil, A, Loriente, M. Molins i M. Morán, X. Payà, "Darreres aportacions arqueològiques a la ciutat de Lleida en època baix medieval" a Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 11-12, Lleida 2001-2002, 335-358

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existint des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

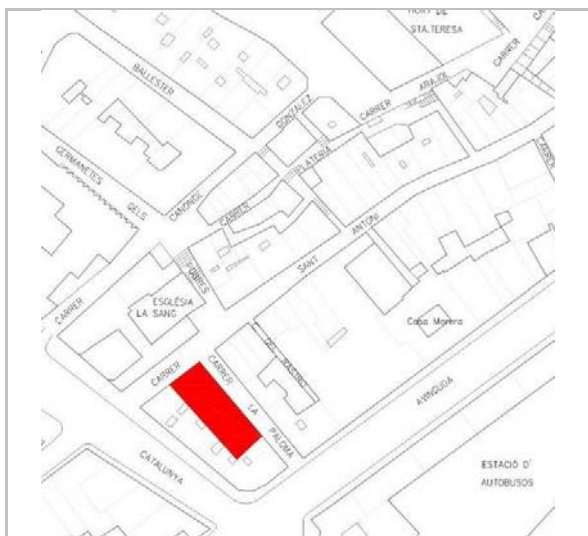
Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Localització de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

**TRAM DE MURALLA AL CARRER SANT MARTÍ, 62
(ORFEÓ LLEIDATÀ)**

005.20.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Carrer Sant Martí, 62

Coordenades UTM x 301919 ; y 4610094

Plànol

Delimitació bé —

x 301919 ; y 4610094

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

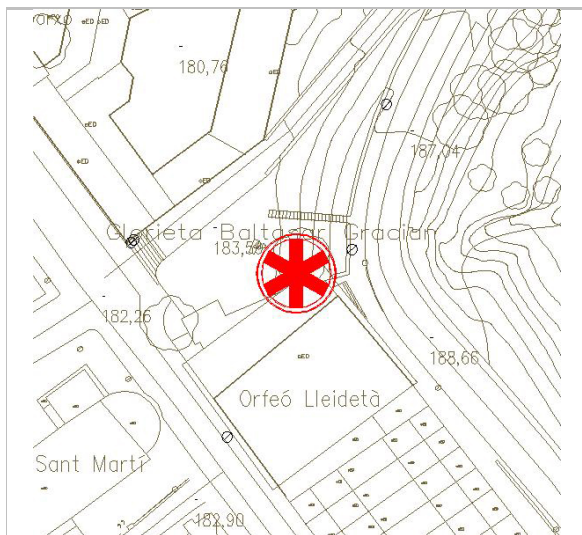
Superfície

Sostre

N. plantes

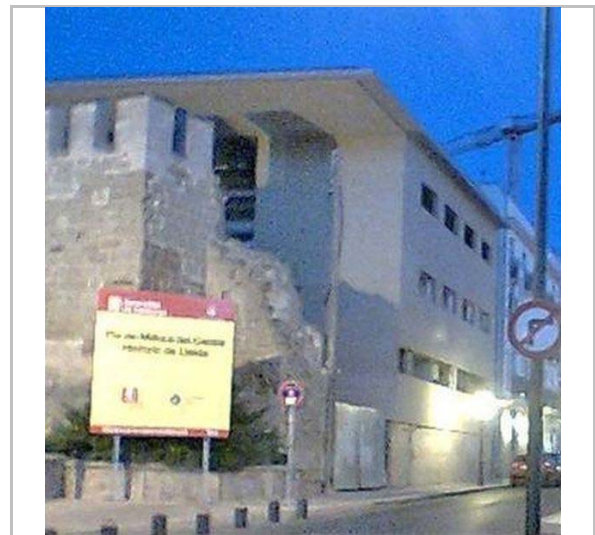
Titularitat

2002310CG0120C

Delimitació del conjunt

MJM

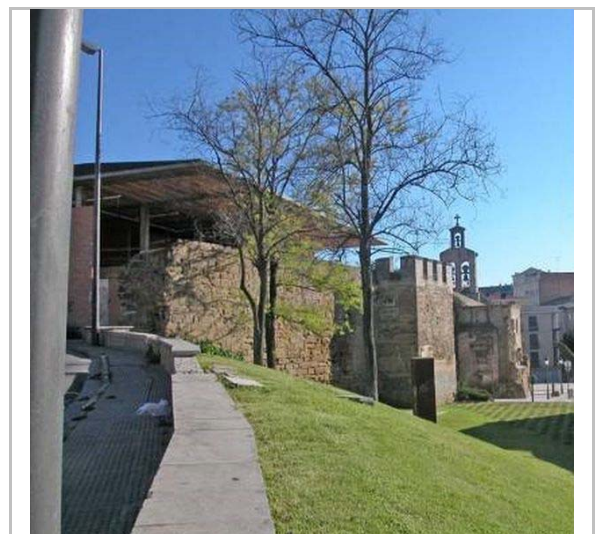

 Tram de la muralla i de la torre restaurades
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SEp4_Equipament privat Cultural social-religiós

 Tram de la muralla i de la torre restaurades
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

**TRAM DE MURALLA AL CARRER SANT MARTÍ, 62
(ORFEÓ LLEIDATÀ)****005.20.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.20.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Conjunt / elements En el solar on s'ha edificat la seu de l'Orfeó Lleidatà s'efectuaren dues cales. Ambdues resultaren estèrils arqueològicament, documentant la roca natural a 0,43 i 0,38 m. respecte la vorera del C/Sant Martí.

Destacar que el solar en qüestió està delimitat al nord per les restes del pany de muralla i torre feudal que requereixen d'una protecció específica. Actualment han quedat integrades dins del nou edifici.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està localitzat el tram de muralla com a Equipament privat Cultural-social-religiós, identificat en els plànols amb la Clau SEp4.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

Lleida

**TRAM DE MURALLA AL CARRER SANT MARTÍ, 62
(ORFEÓ LLEIDATÀ)****005.20.CA**

1- Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2- Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3- Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors

**TRAM DE MURALLA AL CARRER SANT MARTÍ, 62
(ORFEÓ LLEIDATÀ)****005.20.CA**

transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Lleida

**TRAM DE MURALLA AL CARRER SANT MARTÍ, 62
(ORFEÓ LLEIDATÀ)****005.20.CA**

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Lleida

**TRAM DE MURALLA AL CARRER SANT MARTÍ, 62
(ORFEÓ LLEIDATÀ)**

005.20.CA

I. Gil, A. Lorient, M. Molins i M. Morán, X. Payà, "Darreres aportacions arqueològiques a la ciutat de Lleida en època baix medieval" a Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 11-12, Lleida 2001-2002, 335-358

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existint des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

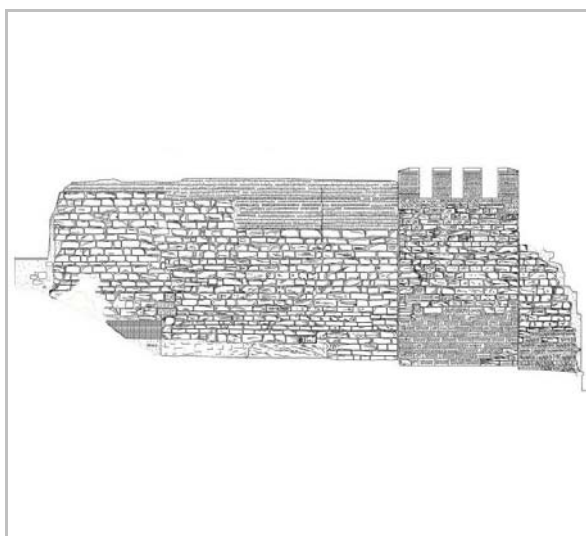
Observacions

Estil: Sense estil definit.

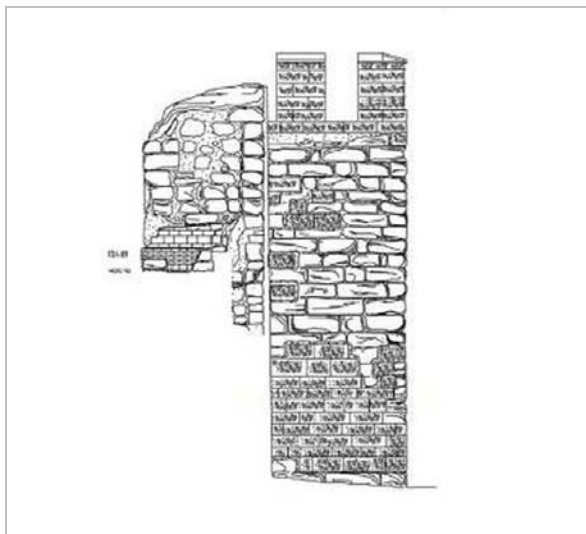
Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

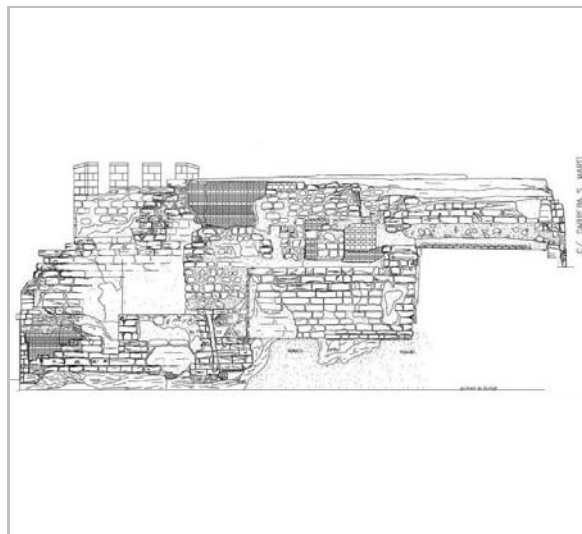
Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

*Alçat exterior des de Glorieta B. Gracián
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Alçat lateral des de C. darrera St. Martí
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

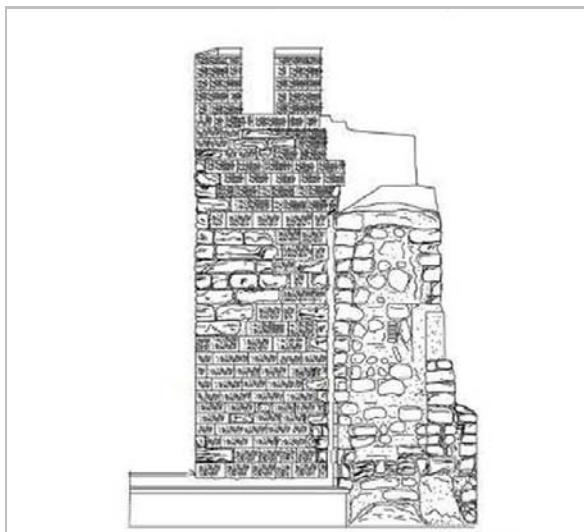
*Alçat interior muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER SANT MARTÍ, 62 (ORFEÓ LLEIDATÀ)

005.20.CA

Alçat lateral des de C. Sant Martí
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Localització de les restes
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA AL VESSANT NORD DEL TURÓ

005.21.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Coordenades UTM x 302325 ; y 4610277

x 302325 ; y 4610277

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

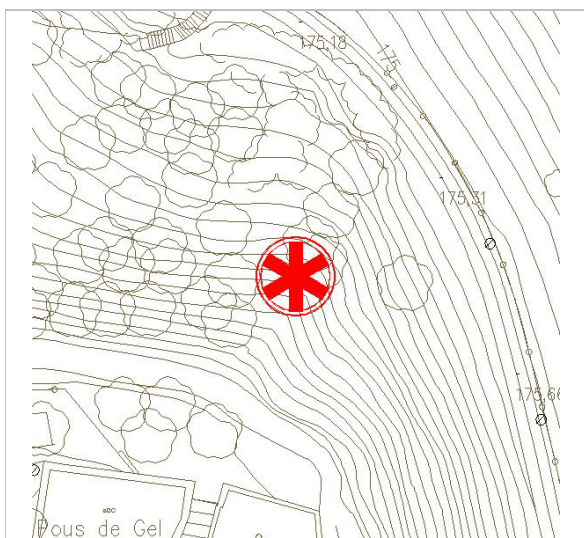
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2202501CG0120G

Delimitació del conjunt

MJM

Vista en planta del tram de muralla

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

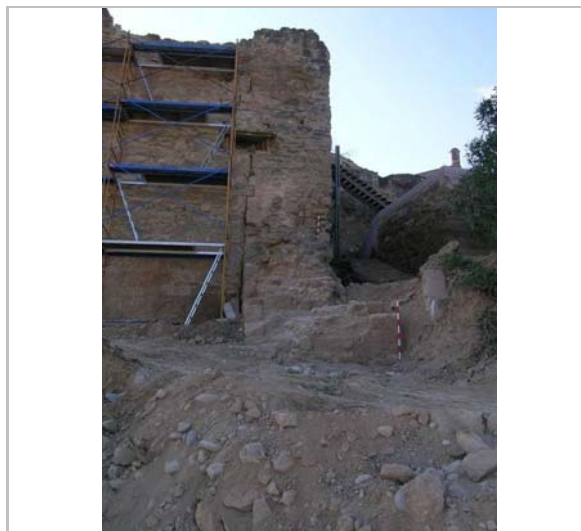
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans

Alçat del tram de la muralla feudal

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DE MURALLA AL VESSANT NORD DEL TURÓ

005.21.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.21.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Conjunt / elements El tancament de la ciutat en època feudal era d'un element de funcionalitat i tipologia diversa construït entre el segle XII-XV, que disposa d'una protecció específica doncs es tracta d'un bé cultural d'interès nacional, i per tant, es troba perfectament protegit entre els fonaments dels edificis i parets dels aparcaments. Projectes constructius revisats i autoritzats en el seu dia per la comissió de patrimoni municipal.

La muralla i el tancament fluvial configuren el tancament perimetral de la ciutat amb dos trams de funcionalitat molt ben diferenciada. Un de paral·lel al riu Segre, també conegut com tancament fluvial de la ciutat on la principal característica es la reduïda amplada del mur i l'absència de torres defensives que s'estén des de l'avinguda Blondel fins a la cruïlla entre el carrer Democràcia i la Rambla Ferran. I un segon, pertanyent al que coneixem com a muralla defensiva de la ciutat flanquejada per grans torres quadrangulars, que encercla la resta del perímetre urbà de la ciutat.

Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Aquesta fitxa correspon al tram localitzat en la vessant nord est del turó de la Seu Vella, als peus del contrabaluard de Louvigny, al costat dels pous de Gel, que va quedar vist durant les tasques de consolidació i restauració del mur de tancament nord del contrabaluard. Aquest tram presenta les característiques abans descrites, i forma part de la part del tancament defensiu que des de l'angle nord est del palau de la Suda baixava per la vessant en direcció a la porta dels Infants, (actual plaça Mossèn Cinto). Senyalar també que en diferents punts d'aquesta vessant es poden detectar altres trams de muralla i fins

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

TRAM DE MURALLA AL VESSANT NORD DEL TURÓ**005.21.CA**

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està localitzat el tram de muralla com a Parc Urbà identificat en els plànols amb la Clau SV2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i

TRAM DE MURALLA AL VESSANT NORD DEL TURÓ**005.21.CA**

el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Col·lectades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es

TRAM DE MURALLA AL VESSANT NORD DEL TURÓ

005.21.CA

construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

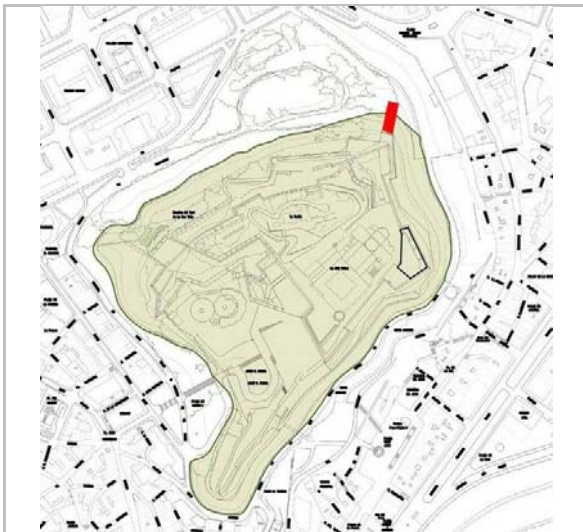
Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Localització de les restes de la muralla feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. BLONDEL, 54

005.22.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda Blondel, 54

Coordenades UTM

x 302085 ; y 4609539

Plànol

Delimitació bé

x 302085 ; y 4609539

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

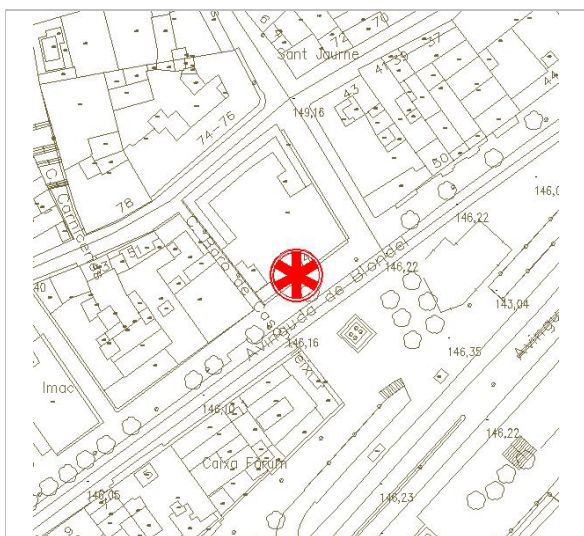
Superfície

Sostre

N. plantes

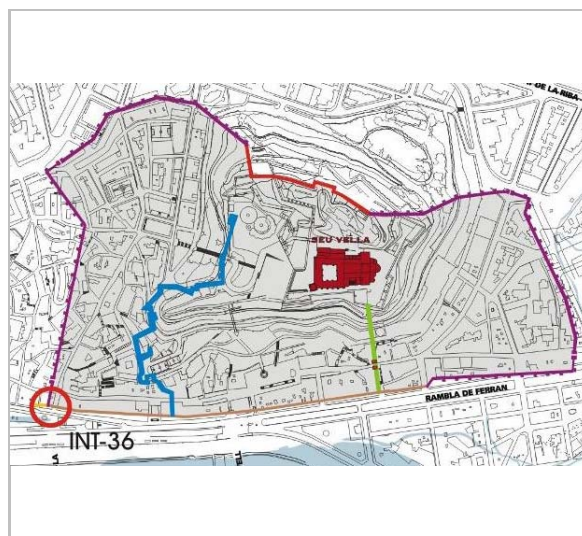
Titularitat

2197601CG0029G

Delimitació del conjunt

MJM

Superfície de Medina Larida al s. X dC.

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Cara interna del tancament sud-oest de la Medina

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.22.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Conjunt / elements La documentació d'un angle dels murs que encerclen la ciutat esdevé cabdal per a la restitució de la seva planta. Aquest és el cas de les estructures andalusines del segle X dC. localitzades al solar. En concret es tracta de l'extrem occidental del tancament o façana de riu, més un altre tram, que perpendicular al primer, inicia el traçat de la muralla que seguint aproximadament el recorregut de l'actual carrer Cavallers, protegia la Medina per ponent.

Aquesta construcció està feta amb grans blocs rectangulars (80 x 40 cm.) de pedra sorrenca units en sec i disposats en el mur del través configurant un alçat de blocs quadrats lleugerament encoixinats. En l'angle entre els dos trams (tancament i muralla) s'observa una disposició del parament diferent, amb blocs del través combinats amb altres del llarg, per tal millorar l'estabilitat del mur. Cal recordar que aquesta és una de les característiques més definitòries dels murs d'època andalusina.

Destacar, darrera d'aquest angle, la documentació d'una trama de murs fets també amb grans blocs rectangulars units en sec, que delimiten quatre espais omplerts de terra. La funció d'aquests elements sembla prou clara, tractant-se de murs que reforcen la mateixa cantonada o sustenten alguna obra relacionada amb la protecció d'aquest angle de la ciutat.

Immediatament després de la conquesta cristiana de la ciutat el 1149, s'adossa a la cantonada andalusina, un mur fet amb blocs rectangulars de mida mitjana units amb morter de calç i que disposa de diversos canals de desguàs de l'aigua utilitzada a l'interior de la ciutat, testimoni de l'eixample de la ciutat. A l'extrem occidental, mitgera amb el carrer Baró de Flix, el mur gira configurant el que podria ser un antic portalet d'accés a l'arenys del riu. Darrera del tancament feudal es van documentar importants restes dels baixos d'un edifici gòtic (vegeu figura adjunta restitució).

Actualment, dins de l'edifici que acull la botiga Zara, es pot veure tota la façana fluvial configurada pels dos murs (andalusí i feudal) i una part del traçat de la muralla que puja en direcció al carrer Cavallers.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes de la muralla com

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. BLONDEL, 54**005.22.CA**

a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3^a – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1^a – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2^a – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. BLONDEL, 54**005.22.CA**

el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Col·lectades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. BLONDEL, 54**005.22.CA**

construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Loriente, A. i Payà, X. (1995) Int.-36. Carrer Major 47/ Agda Blondel, 54. Memòria. Memòria inèdita presentada als SSTCC de Lleida.

I. Gil, A, Loriente, M. Molins i M. Morán, X. Payà, "Darreres aportacions arqueològiques a la ciutat de Lleida en època baix medieval" a Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 11-12, Lleida 2001-2002, 335-358

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Cara exterior del tancament andalusí
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

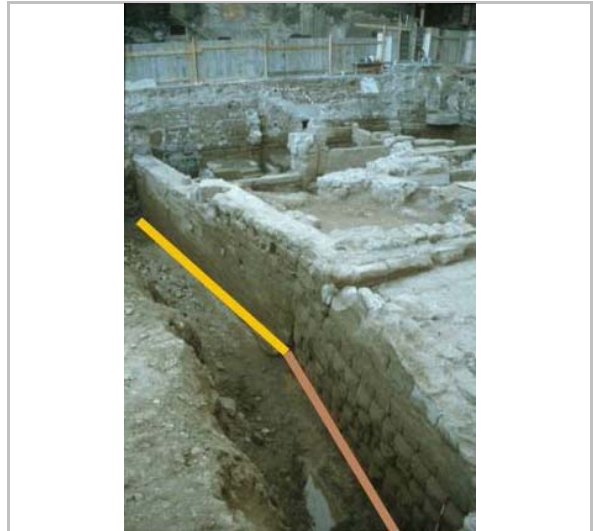
Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. BLONDEL, 54

005.22.CA

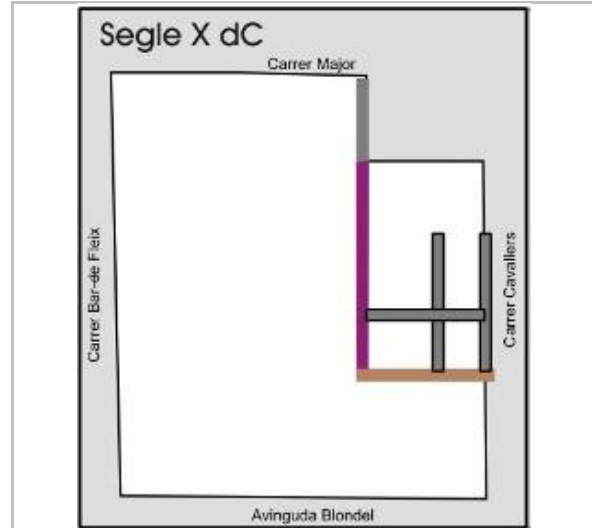
Vista del tancament d'època feudal (s. XIII)
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

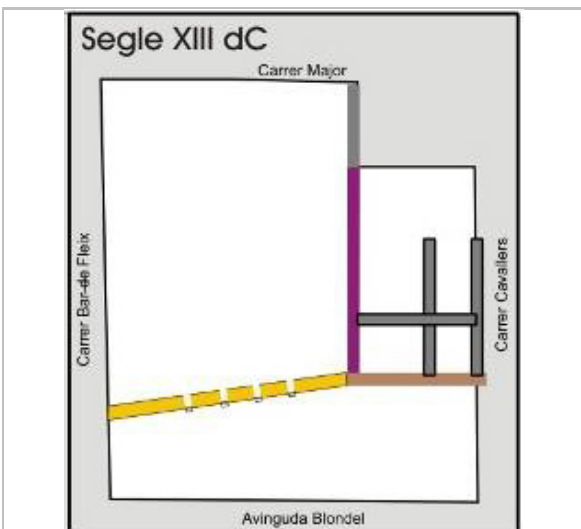
Vista general de l'excavació
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

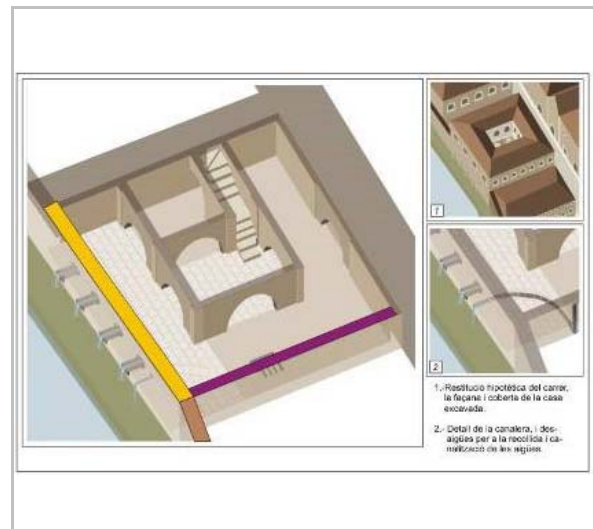
Les restes dins la nova construcció
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Cantonada SO del tancament de la Medina al s. X dC
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Ampliació de la ciutat cap a l'oest en època feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

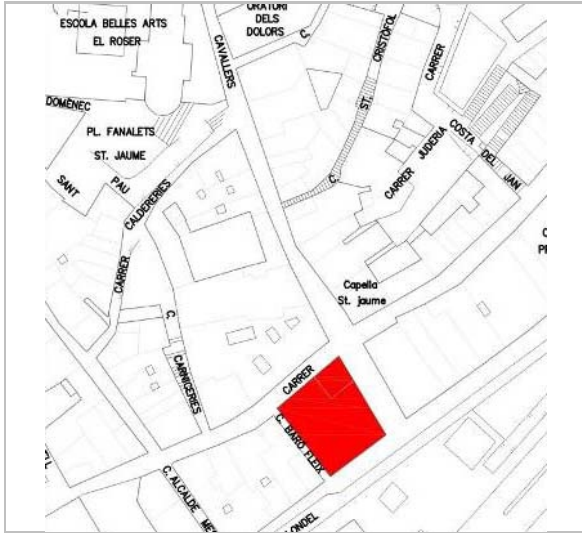
Restitució hipotètica d'una de les cases
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL A L'AV. BLONDEL, 54

005.22.CA

Localització de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

PORTA DE L'ARC DEL PONT, TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL I ARCADA DEL PONT**005.23.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Agelet i Garriga, s/núm.

Coordenades UTM

x 302331 ; y 4609757

Plànol

Delimitació bé

x 302331 ; y 4609757

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

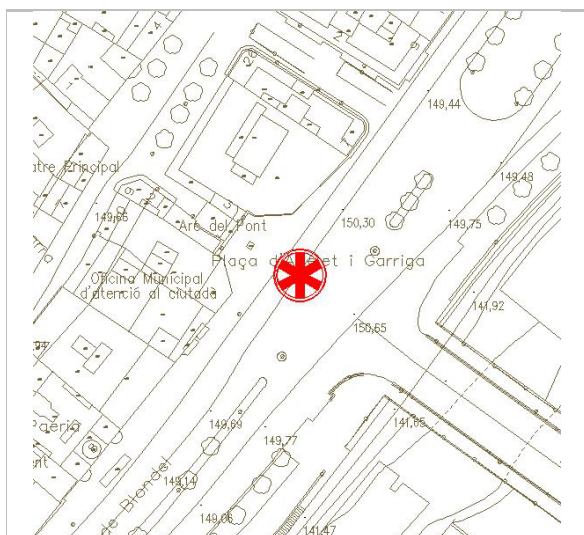
Número

Superfície

Sostre

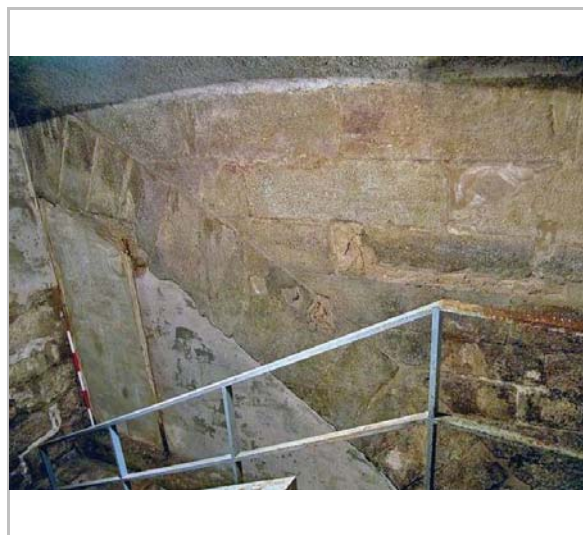
N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

Detall del primer arc del pont medieval al Segre

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

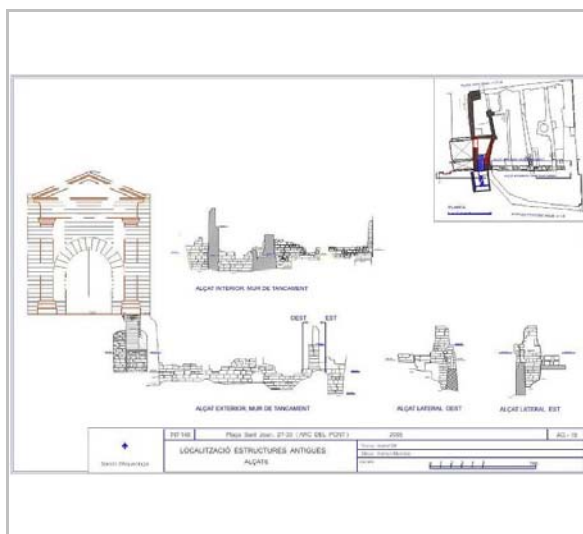
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX2_Xarxa urbana

Alçat del mur de tancament feudal

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

PORTA DE L'ARC DEL PONT, TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL I ARCADA DEL PONT**005.23.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.23.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralls

Context Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Conjunt / elements Les restes més monumentals documentades corresponen sens dubte a l'època feudal, tot i que també es van identificar diversos horitzons, tant anteriors com a posteriors. Destacar de l'època romana les restes parcials, l'hipocaust i part d'una petita piscina, d'unes termes privades. De la ciutat andalusina mencionar el seu tancament i sis sitges de magatzematge domèstic que corroboren l'existència de cases adossades al tancament de la ciutat a partir del 950. Assenyalar per últim, que també es van poder constatar les transformacions que sofreixen en època moderna les edificacions d'època feudal.

A més dels habitatges construïts, dos són els elements fonamentals que identifiquen les restes feudals: el primer, un dels arcs del pont sobre el riu Segre i el segon, el tancament de la ciutat amb una de les portes d'accés coneguda a les fonts històriques com la Porta Major, Porta de l'Alcàntara o Portal del Pont.

El pont construït al segle XIII-XIV depenia de la Corona fins que al segle XVIII passarà al control municipal. A la Plaça Agelet i Garriga es va documentar un mur que molt probablement correspon a l'altra cara de l'arc pont conservat. L'arc fou cegat a finals del segle XVIII quan Blondel va fer construir la Banqueta per desviar el curs del riu.

A part de reformes i reparacions puntuals a l'antic tancament andalusí, Pere III el Cerimoniós demanà a la ciutat -llibre de Consells de la Paeria de l'any 1366-1367- la construcció d'un nou encintat per fer front a l'imminent perill en què estava arran de la Guerra amb el rei de Castella. La porta documentada amb arcs gòtics correspon a aquest període i donava accés a una petita plaça porticada que a partir del segle XV era coneguda amb el nom de Plaça dels Polls.

La façana sud d'aquesta portal, amb el seu característic frontier neoclàssic, fou erigida en el marc de les obres de la Banqueta. És una peça unitària que conforma un portal amb llindar de pas, amb un arc de mig punt emmarcat per dos pilastres que suporten un frontó superior. Es va documentar la seva cara interior, on es va poder constatar l'existència d'una estructura que permetia pujar i baixar una porta de fusta. El portal va quedar a partir de Felip V incorporat a la zona polèmica de guerra.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

PORTA DE L'ARC DEL PONT, TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL I ARCADA DEL PONT**005.23.CA**

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a la xarxa urbana de la ciutat, identificada en els plànols amb la Clau SX2_xarxa urbana.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3^a – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1^a – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2^a – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

PORTA DE L'ARC DEL PONT, TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL I ARCADA DEL PONT**005.23.CA**

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

PORTA DE L'ARC DEL PONT, TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL I ARCADA DEL PONT**005.23.CA**

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Col·lectades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dona la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de

Lleida

PORTA DE L'ARC DEL PONT, TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL I ARCADA DEL PONT

005.23.CA

concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Nogueroles.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Nogueroles passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Gil, I.(2008) Memòria de la intervenció arqueològica (campanyes 2002, 2005 i 2006) Int 148. Arc del Pont. Lleida. Memòria inèdita presentada als SSTTCC de Lleida

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

Estil: Sense estil definit.

Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Vista dels soterranis de les cases d'època feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

PORTA DE L'ARC DEL PONT, TRAM DEL TANCAMENT FLUVIAL I ARCADA DEL PONT

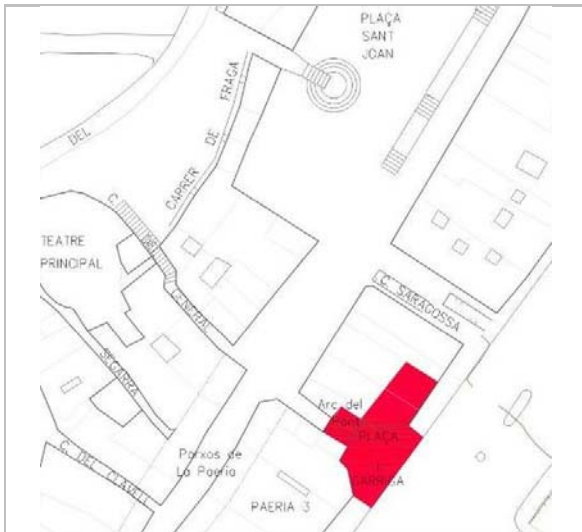
005.23.CA

*Tancament fluvial d'època feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Volta de creueria a la porta d'entrada a la ciutat
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

*Localització de les restes
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

**PORTA DE L'ARC DEL PONT, TRAM DEL TANCAMENT
FLUVIAL I ARCADA DEL PONT**

005.23.CA

Lleida

**RESTES DE TORRE I MURALLA AL CENTRE D'ATENCIÓ
PRIMÀRIA DE RAMBLA FERRAN, 44****005.24.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Rambla Ferran, 44

Coordenades UTM x 302680 ; y 4610186

Plànol

Delimitació bé

x 302680 ; y 4610186

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

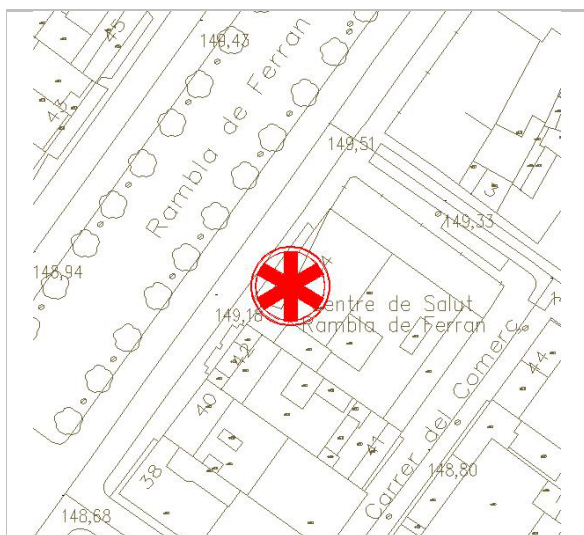
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2703505CG0120D

Delimitació del conjunt

MJM

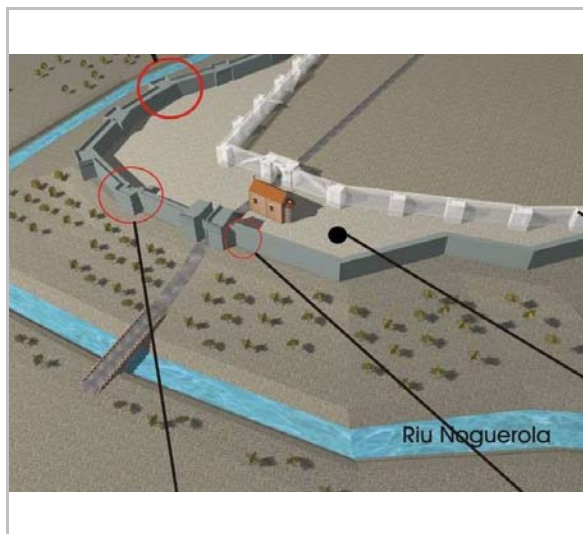

Torre i muralla localitzada a la Rambla Ferran, 44

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUESPla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE2_Equipament públic Sanitari-
assistencial

Restitució del tancament nord-est al s. XIV

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

**RESTES DE TORRE I MURALLA AL CENTRE D'ATENCIÓ
PRIMÀRIA DE RAMBLA FERRAN, 44****005.24.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.24.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AM Arquitectura Militar*Subtipus Funcional* Muralles*Context*

Fins l'any 1366-1367, molts dels trams de mur que encerclen la vila i que funcionen de tancament fluvial són encara els vells murs de la medina andalusina (S. IX-X dC) als quals s'afegiren els eixamples i reformes realitzades entre el segle XII-XIII. A partir d'ara i a instància de Pere III el Cerimoniós, la ciutat inicia la construcció d'una potent muralla amb torres quadrades, al temps que es reforcen i substitueixen els trams més malmesos del tancament fluvial. Ambdues obres es realitzen seguint una tipologia constructiva idèntica mitjançant un mur de 2,40 metres de gruix, amb un nucli de maçoneria de còdols i morter de calç i un revestiment exterior de blocs rectangulars encoixinats de pedra sorrenca, essent la única característica que els diferencia la existència de torres de defensa.

Conjunt / elements

L'excavació del solar que ara acull el centre d'assistència primària de la Rambla Ferran número 44 va posar al descobert un tram de la muralla i la base d'una de les torres quadrades de la fortificació feudal de Lleida. Es tracta concretament d'aquella obra erigida a instància de Pere III el Cerimoniós a partir del 1364-1366.

És el tram i torre més meridional de tot l'encintat de la ciutat i, forma part d'un projecte d'eixample urbanístic que incorporà la porció de terreny, situada a la dreta del meandre del riu Noguera, a l'interior de la ciutat feudal. Concretament, la superfície que actualment ocupa el tram final de la Rambla (des de General Brito fins a la Plaça Ramon Berenguer).

Les causes que permeten avançar cap al riu el tancament i façana de la ciutat s'han d'explicar per les característiques topogràfiques de l'indret.

Efectivament, sembla ser, que abans de construir la Rambla Ferran i enderrocar les muralles el 1866, en aquesta zona hi havia una petita elevació de terreny, als peus de la qual circulava el meandre del curs Noguera. Aquest desnivell, molt modificat amb l'obertura del passeig central, no va desaparèixer del tot, ja que l'any 1982, la superfície inundada de la Rambla Ferran i carrers perpendiculars a l'Avinguda del Segre, delimita perfectament l'àrea d'aquesta antiga elevació. Es tractava doncs de la zona més pròxima a l'àrea d'inundació dels rius Noguera i Segre de la ciutat però protegida per aquest relleu topogràfic.

Les restes estan incorporades a l'interior del soterrani que ara acull la sala d'actes del centre i són visibles des de totes les plantes gràcies a un pati de llums i un sostre de vidre. S'aprecia perfectament les 9 primeres filades del flanc sud i est d'una torre quadrangular que ocupa una superfície de 36 metres quadrats i un petit tram de la muralla original del segle XIV. És tracta d'una obra perfectament lligada i contemporània de gran solidesa aixecada amb maçoneria de morter de calç i còdols revestida per blocs rectangulars de pedra sorrenca.

Edifici destinat a l'assistència sanitària primària bastit entre mitgeres en els primers anys 2000, prop de la cantonada oest entre la rambla de Ferran i el carrer del Nord. Durant les obres sortiren a la llum restes d'una torre i de part de la muralla que al segle XIV tancava

Lleida

**RESTES DE TORRE I MURALLA AL CENTRE D'ATENCIÓ
PRIMÀRIA DE RAMBLA FERRAN, 44****005.24.CA**

aquest flanc de la ciutat, les quals foren integrades a l'edifici definitiu, de cinc plantes sobre soterrani i planta baixa, ordenades al voltant d'un pati interior envidrat i d'unes escales.

Exteriorment, l'edifici presenta dos volums a nivell horitzontal, arran del tractament diferenciat dels materials. Per una banda s'aixequen els baixos, aplacats en fusta, al centre dels quals s'obre l'entrada, al biaix respecte l'alineació del carrer i aixoplugada pel voladís del segon volum, sustentat per una columna de formigó. Aquí es troba l'administració i la recepció, en un espai que funciona com a distribuïdor. D'altra banda, el segon volum consisteix en un bloc de cinc plantes, al seu torn divisibles en tres cossos: dos volums alineats amb el pla de façana, aplacats en pedra verdosa i amb obra arrebossada i pintada de blanc, flanquegen el cos central, i presenten una finestra allargada per planta. Respecte al volum central, es tracta d'un cos compacte sobresortit respecte el pla de façana, de cinc plantes d'alçada evidenciades en cinc línies de finestres corregudes protegides per persianes de llibret metàl·lic.

Pel que fa a les troballes arqueològiques, aquestes es troben integrades a la sala d'actes del soterrani, definint dos murs de tancament. Les restes -d'uns 2 metres d'alçada- consisteixen en un fragment de muralla adossada a part d'una torre quadrangular, bastides amb carreus ben escairats de pedra sorrenca i protegides per una mampara de vidre, instal·lada immediatament sota el celobert envidrat, centre d'ordenació de l'immoble.

Ús actual

Diversos

Ús original/altres

Defensiu

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a Equipament públic Sanitari-assistencial, identificades en els plànols amb Clau SE2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Lleida

**RESTES DE TORRE I MURALLA AL CENTRE D'ATENCIÓ
PRIMÀRIA DE RAMBLA FERRAN, 44****005.24.CA**

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de

RESTES DE TORRE I MURALLA AL CENTRE D'ATENCIÓ PRIMÀRIA DE RAMBLA FERRAN, 44

005.24.CA

protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondicionament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondicionament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Lleida

**RESTES DE TORRE I MURALLA AL CENTRE D'ATENCIÓ
PRIMÀRIA DE RAMBLA FERRAN, 44****005.24.CA**

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'areny del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Payà i Mercè, X., (2004) Memòria. Int 154. Rambla Ferrán, 44. Memòria inèdita presentada als SSTCC de Lleida.

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Estil: Sense estil definit.
Època/Data: Època feudal. S. XII-XV
Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.
Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes

Lleida

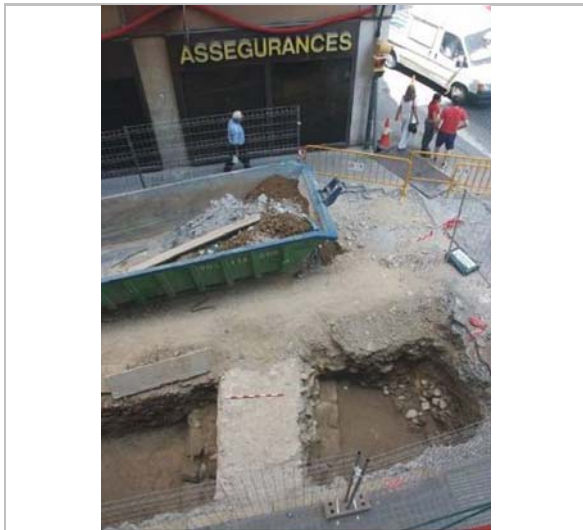
RESTES DE TORRE I MURALLA AL CENTRE D'ATENCIÓ PRIMÀRIA DE RAMBLA FERRAN, 44

005.24.CA

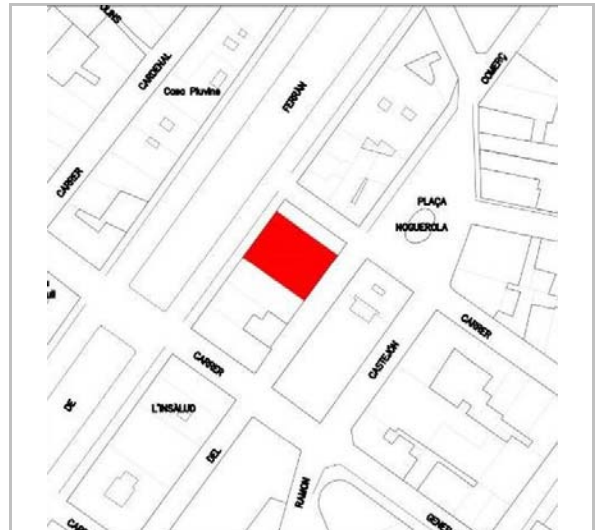
museïtzacions de les troballes.

Planta i cara interior d'una torre del s. XIV
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Tram de muralla del s. XIV al C. Remolins
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Localització de la torre i muralla INT-154
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

**RESTES DE TORRE I MURALLA AL CENTRE D'ATENCIÓ
PRIMÀRIA DE RAMBLA FERRAN, 44**

005.24.CA

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

005.25.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Carrer Clavé, 47

Coordenades UTM x 302430 ; y 4610391

Plànol

Delimitació bé

x 302430 ; y 4610391

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

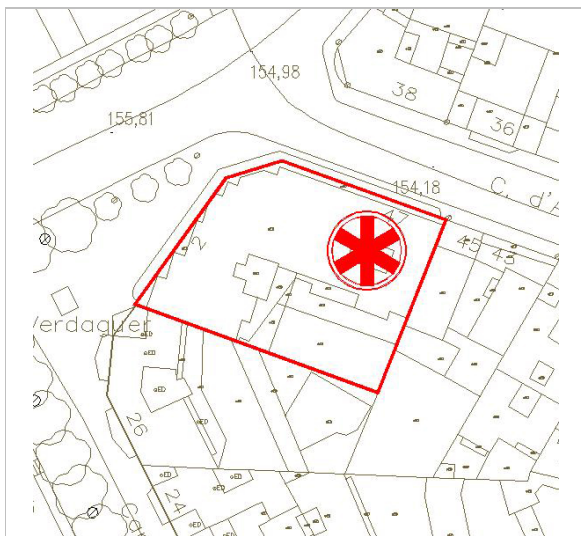
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2505901CG0120F

Delimitació del conjunt

MJM

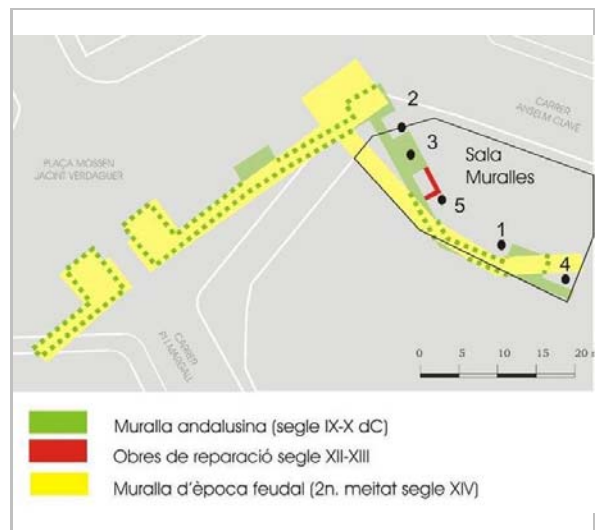
Vista general de la muralla feudal (s. XIV)

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R2b1_Subzona d'Eixample
intensiu flexible

Plànol de la muralla

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

005.25.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	005.25.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El recinte fortificat que envolta el turó amb els seus baluards de defensa, panys de muralla, camins de ronda, túnels, etc., és el resultat de diferents intervencions portades a terme en el context dels conflictes bèl·lics d'època moderna i contemporània. Tanmateix, no són les úniques estructures defensives que la ciutat de Lleida ha conegut.

Conjunt / elements Les restes arqueològiques aquí trobades l'any 1998 estan integrades en el segon soterrani d'un edifici i formen part d'un espai de propietat municipal inclòs en la ruta de la Lleida Secreta amb accés directe des del carrer Anselm Clavé. A l'interior de la sala es pot veure el basament de sengles torres d'època medieval andalusina (segle IX-X dC) i un tram de 32 metres lineals de la muralla feudal del segle XIV.

D'època andalusina són els fonaments de dues torres rectangulars de cinc metres de llargada i flancs perpendiculars a la muralla de tres metres. Uns basaments fets amb grans blocs de pedra sorrenca disposats en filades escalonades (vegeu restes color verd), semblants a les de les torres del castell Formós de Balaguer i de la ciutat d'Osca, construïdes durant l'època emiral/califal pels dirigents i famílies implicades en la protecció de la frontera superior.

Tot el sistema defensiu andalusí continuaria després de la conquesta per capitulació de la ciutat de Lleida el 1149. Calgué però, realitzar obres de reforç i manteniment dels vells murs, com ho demostra el mur de maçoneria unida amb morter de calç adossat al flanc d'una de les torres andalusines (vegeu restes color vermell).

La muralla feudal del segle XIV és l'element constructiu més visible a l'interior de la sala (vegeu restes de color groc al plànol). Construïda sobre l'antiga fortificació andalusina està dividida en sengles trams de diferent orientació i conserva entre 12 i 6 filades d'alçada fetes amb blocs rectangulars de mida petita, alguns d'ells encoixinats, que configuren el folre exterior i interior de l'obra. La resta del gruix, fins als 2,5 metres d'amplada, està formada per un nucli de maçoneria feta amb morter de pedra i calç.

Ús actual Espai museïtzat

Ús original/altres Defensiu

Estat conservació Bo

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està localitzat es tram de muralla com a Zona d'Eixample intensiu flexible qualificat amb la Clau R2b1.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

005.25.CA

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla amb el tancament fluvial de la ciutat feudal amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47**005.25.CA****REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla del tancament fluvial de la ciutat feudal, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47**005.25.CA**

protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per centrar l'època feudal cal recordar que, un cop iniciada la reconquesta, Balaguer és conquerida el 1105 i Saragossa el 1118 per part d'Alfons el Bataller. Finalment, després de gairebé set mesos de setge, l'octubre del 1139, Lleida és conquerida per Ramon Berenguer IV i Ermengol d'Urgell. Un any abans, ambdós comtes acordaven repartir-se el territori. Repoblada per persones provinents del Pallars, de l'Urgell, de la Ribagorça i de Barcelona, Lleida no sols s'integrarà en l'àrea de domini lingüístic català sinó també dins l'esfera del món jurídic i polític clarament feudal. Per una banda, servirà de punta de llança per a la conquesta de la resta de la Catalunya Nova; per una altra, entrarà dins el sistema econòmic feudal i per la seva situació geogràfica s'integrarà dins una doble nova xarxa de rutes econòmiques. Una de nord a sud, estructurada als voltants dels rius Ebre, Segre i Noguera-Pallaresa. Una altra d'est a oest cap a les terres aragoneses, de la qual durant un cert temps dependrà tant monetàriament com eclesiàstica, i d'aquí cap a Tortosa, Barcelona i a Santiago de Compostel·la. És en aquesta època medieval quan s'hi crea el Tribunal de les Coltellades. A més, dins l'ordenament jurídic feudal, el 1150 es concedeix a Lleida una carta de poblament amb amples drets i llibertats. El 1197, Pere I li dóna la categoria de municipi i el 1264 Jaume el Conqueridor li atorga el privilegi de concessió de la Paeria. Gairebé trenta anys després, el seu fill Jaume el Just li concedeix el 1297 l'Estudi General de Lleida, assimilable a la universitat contemporània.

En aquesta època feudal, la Ciutat de Lleida va viure un desenvolupament econòmic molt important centrat, entre altres aspectes, en el món de les adoberies. Les adoberies es construïren a l'interior de la vila, als peus del vessant sud del Turó de la Seu Vella on hi havia abundants fonts d'aigua fàcils de foradar per obtenir aigua i, darrera el mur del tancament fluvial, des d'on les aigües residuals eren abocades a la sèquia Alcarràs o a l'arenja del riu Segre i Noguera.

La sèquia d'Alcarràs i el riu Noguera passaven per davant de la muralla de tancament fluvial de la ciutat, seguint la riba dreta del riu Segre. Darrera d'aquesta muralla estaven els obradors. Aquí s'hi feien segurament els primers treballs de ribera. Només calia travessar una portella i s'accedia a la sèquia on un sistema de repeses assegurava l'aigua per rentar les pells i deixar-les preparades per al procés d'encalçat realitzat a l'interior de les adoberies.

Lleida, Tàrraga, Vic, Igualada i Granollers han estat les cinc ciutats més importants en

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

005.25.CA

aquest camp i es varen unir per crear la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya.

L'emmurallament fluvial o tancament fluvial de la Ciutat de Lleida, va suposar la protecció d'una de les activitats més pròsperes i reconegudes al territori català.

Bibliografia

X. Payà "L'excavació del bar Clavé a Lleida: vuit segles de muralles" Revista d'Arqueologia de Ponent, núm.8, 1998 197-201

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existint des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions

stil: Sense estil definit.

Època/Data: Època feudal. S. XII-XV

Cronologia: Muralla construïda amortitzant les antigues estructures d'època andalusí.

Parcel·la/Accés: Bona part de les muralles es troben en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Vista de la cantonada d'una torre andalusina
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Vista de la cantonada d'una torre andalusina
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Treballs d'integració de les restes en l'edifici
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

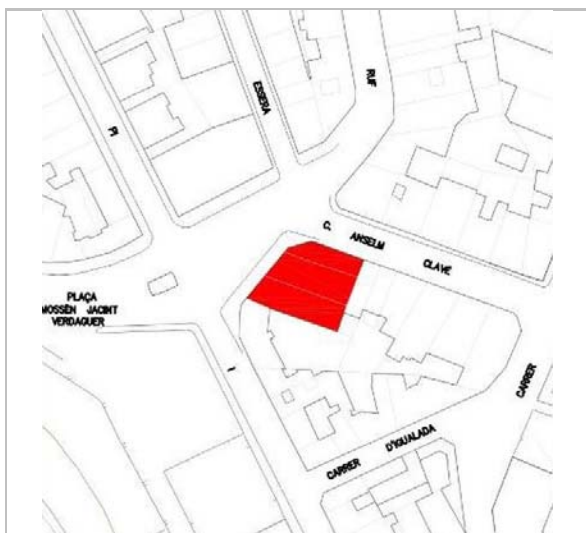
005.25.CA

Muralla andalusina
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Reforç d'una torre andalusina en època feudal
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Localització de les restes
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER CLAVÉ, 47

005.25.CA

Lleida

TRAMS DE LA MURALLA D'ÈPOCA MODERNA

006.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es diverses

Coordenades UTM x ; y

x ; y

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

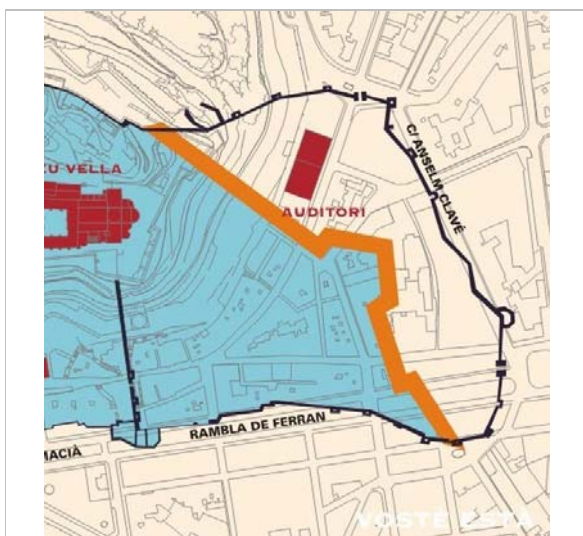
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Diverses

Traçat de la muralla nova de Magdalena (1647)

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

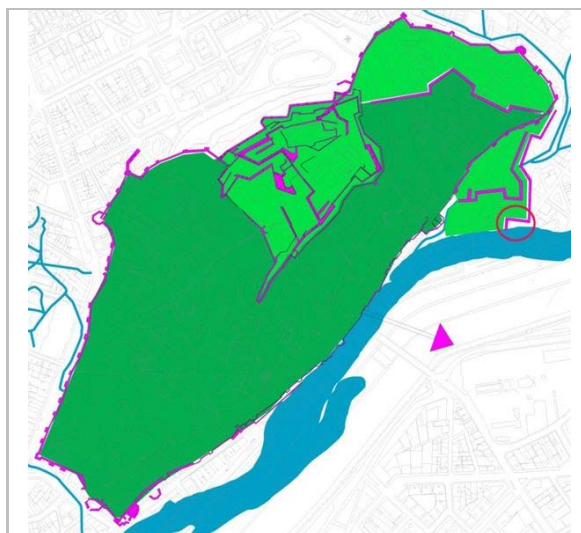
Llegenda dels traçats de la muralla

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Tram documentat de l'avanç del baluard del Carme

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAMS DE LA MURALLA D'ÈPOCA MODERNA

006.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Conjunt / elements La muralla d'època moderna inclou els següents conjunts:

- 006.01.CA Muralla de Magdalena
- 006.02.CA Baluard del Carme
- 006.03.CA Elements defensius al carrer Ansel Clavé

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzats els trams de la muralla moderna com a sol urbà consolidat.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que

TRAMS DE LA MURALLA D'ÈPOCA MODERNA**006.CA**

representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables, el seu valor patrimonial rau principalment en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des d'ella uns referents d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla d'època moderna amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla d'època moderna, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de

protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Lleida

TRAMS DE LA MURALLA D'ÈPOCA MODERNA

006.CA

planejament derivat que el desenvolupa.
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La muralla nova de la Magdalena també coneguda com la travessera de Britó és l'última de les fortificacions aixecades a la part baixa de la ciutat. Part del seu traçat ha estat descobert en diverses excavacions realitzades al barri de la Magdalena i la Rambla Ferran.

El tram en qüestió és el més conegut i millor conservat, localitzat al vessant del turó, a l'alçada del tram final del carrer de la Parra (1) s'ha conservat dempeus fins a l'actualitat formant part de les fortificacions del turó. Es tracta del tram inicial que arrancava dels peus del palau episcopal enderrocat el 1707. Baixava recte fins a la part baixa de la ciutat on configurava el brancal nord de la porta de Magdalena.

La muralla és una obra directament relacionada amb els fets de la Guerra dels segadors. El 1647 el general Brito aixeca la nova muralla de la Magdalena, unint-se a la muralla feudal a l'alçada del carrer del Nord núm.5 (vegeu figura adjunta restitució traçat).

L'objectiu d'aquest tancament perpendicular al riu i el turó, que creua de nord a sud la ciutat, era donar a la ciutat una segona oportunitat en el cas de que les tropes enemigues creuessin la muralla feudal del segle XIV, aixecada on actualment hi ha la plaça mossèn cinto Verdager (vegeu fitxa patrimonial INT-86).

A partir de 1707, la muralla nova de la Magdalena protegida per baluards, es convertí en el nou tancament nord-est de la ciutat fins a l'enderroc de les muralles el 1861 i la planificació del nou eixample.

Per entendre la funció de l'element defensiu del baluard del Carme hem de retrocedir als mesos immediats al setge de 1707, quan les tropes defensores de la ciutat aixequen a corre cuita un terraplè de forma i localització semblant a la que després tindrà el mur de pedra conservat a la plaça. L'objectiu d'aquest terraplè era dificultar l'accés al punt feble situat a la intersecció entre la muralla moderna de la travessera del Brito (1647) i l'antiga muralla feudal (2a Meitat S. XIV), en el punt on actualment es troben el carrer del Nord i el carrer Comerç.

Un cop conquerida la ciutat el novembre de 1707, els vencedors s'afanyaren a substituir el terraplè per un sòlid mur de pedra i calç atalussat en forma de grapa invertida davant del punt feble conegut com "contregarde". Un element aïllat situat a escassos metres de les antigues muralles i a la riba dreta del riu Noguerola tal com apareix representat en els plànols antics de 1735 i 1792.

L'any 1806 el braç oriental de la contraguàrdia s'uneix a la punta de la travessera del Brito. L'any 1810 passa a formar part de l'avanç del baluard del Carme, localitzat a l'any 2002 al carrer Comerç 6-12- delimitant un espai, que des de llavors serà conegut amb el nom de "contraguàrdia del Carme" perquè havia de servir per defensar el baluard del mateix nom format per la punta de la travessera del Brito.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Gil, I., Lorient, A., Molins, M., Morán, M. i Payà, X. (2001-2002) Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna. A Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 11/12, pp. 359-388.

Actuacions finca

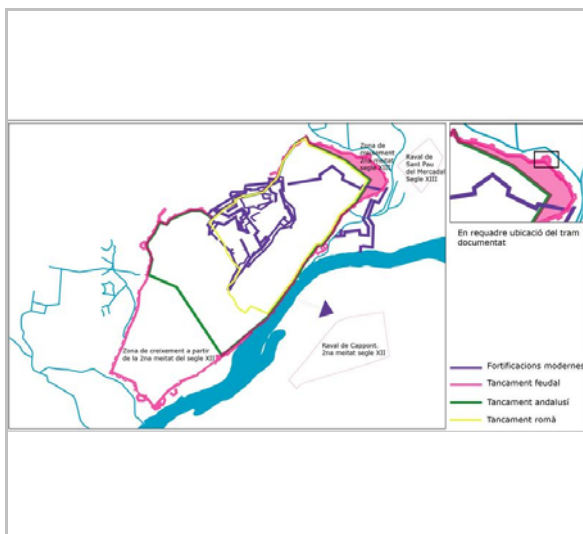
Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Lleida

TRAMS DE LA MURALLA D'ÈPOCA MODERNA

006.CA

*Evolució dels tancaments de la ciutat antiga
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

Lleida

MURALLA DE MAGDALENA

006.01.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

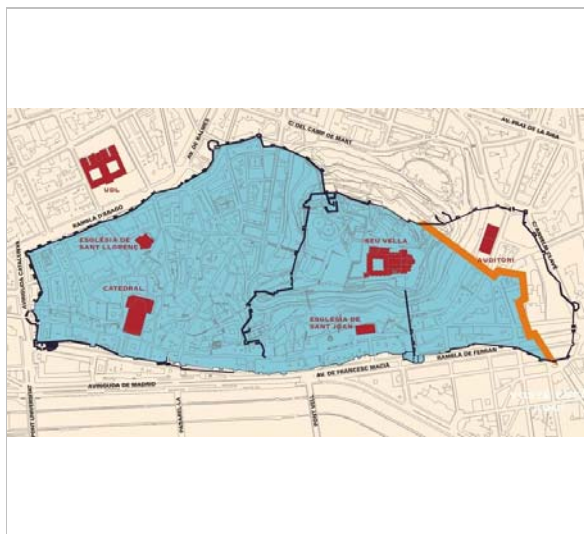
Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es diverses

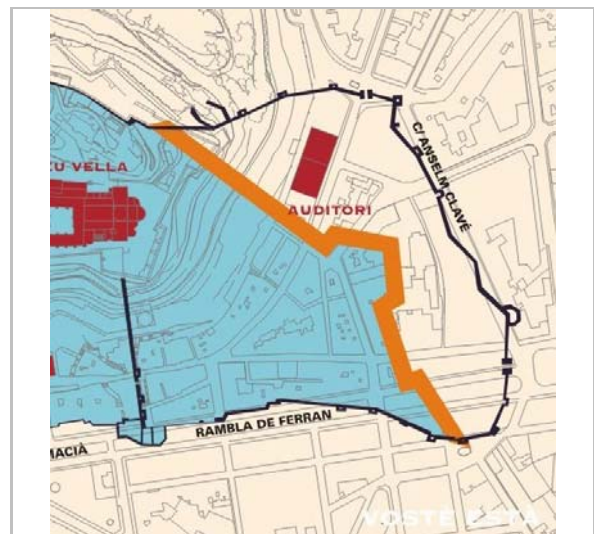
Coordenades UTM x ; y
x ; y

Plànol Delimitació bé —
Grafisme cat. * Entorn protecció

DADES CADASTRALS Número Superfície Sostre N. plantes Titularitat
diverses

Esquema del traçat de les muralles
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Traçat de la muralla nova de Magdalena (1647)
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

- SUPERFÍCIE DE LA CIUTAT MODERNA
DESPRÉS DE 1707
- TRAÇAT DE LA MURALLA NOVA DE
LA MAGDALENA (1647)
- TRAÇAT DE LA MURALLA FEUDAL (SEGLE XIV)

Llegenda dels traçats de la muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

MURALLA DE MAGDALENA

006.01.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.01.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context La muralla de Magdalena recorre la ciutat en sentit perpendicular al Turó de la Seu Vella i al riu, localitzant-se diversos restes de l'estructura a l'entorn del carrer Costa de Magdalena, Carrer Democràcia i Rambla Ferran.

Conjunt / elements Les portes de Magdalena i del Carme ja no es protegiren amb torres quadrades o rectangulars sinó amb baluards poligonals adaptats a les necessitats que l'artilleria dels exèrcits d'època moderna imposaren. Aquesta nova construcció s'aixeca inclinada formant un talús revestit amb filades de blocs de pedra aprofitats d'altres construccions i un nucli interior de morter i petites pedres. Gràcies a les excavacions realitzades s'ha pogut documentar que la capacitat defensiva de la nova muralla es millora mitjançant l'excavació d'un gran fossat davant seu que destruï bona part de les construccions que al llarg de 1700 anys havien configurat l'evolució urbanística del barri de Magdalena ara convertit en zona militar.

Els diversos trams de la muralla moderna de Magdalena localitzats a la Ciutat de Lleida són els següents:

- 006.01.01.CA: Tram de la muralla que baixa per la vessant nord est del turó.
- 006.01.02.CA: Tram de la muralla localitzat al Carrer Costa de Magdalena, 12.
- 006.01.03.CA: Tram de la muralla localitzat al Carrer Democràcia 6-8.
- 006.01.04.CA: Tram de la muralla nova de Magdalena localitzat Carrer La Parra, vial.
- 006.01.05.CA: Tram de la muralla localitzat al Carrer Pi i Margall, vial.
- 006.01.06.CA: Portal i tram de la muralla nova de Magdalena localitzat a la Rambla Ferran, 43.
- 006.01.07.CA: Tram de la muralla nova localitzat a la Rambla Ferran 41.
- 006.01.08.CA: Tram de la muralla localitzat a la Rambla Ferran, passeig central.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Estat conservació L'entorn més proper al conjunt presenta un bon estat de conservació. Les estructures portants de les restes localitzades de l'antiga muralla presenten bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzats els trams de muralla de Magdalena com a sòl urbà consolidat, corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat i a àrees del centre de la Ciutat, especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a1 i R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

MURALLA DE MAGDALENA**006.01.CA**

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables, el seu valor patrimonial rau principalment en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des d'ella uns referents d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla d'època moderna amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic

MURALLA DE MAGDALENA**006.01.CA** Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla d'època moderna, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

MURALLA DE MAGDALENA**006.01.CA**

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La muralla nova de la Magdalena també coneguda com la travessera de Britó és l'última de les fortificacions aixecades a la part baixa de la ciutat. Part del seu traçat ha estat descobert en diverses excavacions realitzades al barri de la Magdalena i la Rambla Ferran.

El tram en qüestió és el més conegut i millor conservat, localitzat al vessant del turó, a l'alçada del tram final del carrer de la Parra (1) s'ha conservat dempeus fins a l'actualitat formant part de les fortificacions del turó. Es tracta del tram inicial que arrancava dels peus del palau episcopal enderrocat el 1707. Baixava recte fins a la part baixa de la ciutat on configurava el brancal nord de la porta de Magdalena.

La muralla és una obra directament relacionada amb els fets de la Guerra dels segadors. El 1647 el general Brito aixeca la nova muralla de la Magdalena, unint-se a la muralla feudal a l'alçada del carrer del Nord núm.5 (vegeu figura adjunta restitució traçat).

L'objectiu d'aquest tancament perpendicular al riu i el turó, que creua de nord a sud la ciutat, era donar a la ciutat una segona oportunitat en el cas de que les tropes enemigues creuessin la muralla feudal del segle XIV, aixecada on actualment hi ha la plaça mossèn cinto Verdaguer (vegeu fitxa patrimonial INT-86).

A partir de 1707, la muralla nova de la Magdalena protegida per baluards, es convertí en el nou tancament nord-est de la ciutat fins a l'enderroc de les muralles el 1861 i la planificació del nou eixample.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Barrientos, A. , (1999) "La Torre de Sant Antoni y la muralla nueva de Magdalena. Dos ejemplos de fortificación moderna en Lleida." a II jornadas de fortificaciones modernas. Cartagena, 1999

Lleida

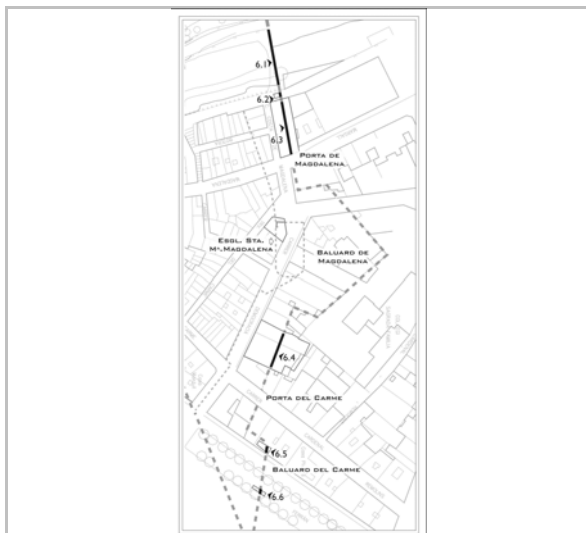
MURALLA DE MAGDALENA

006.01.CA

Gil, I., Lorient, A., Molins, M., Morán, M. i Payà, X. (2001-2002) Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna. A Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 11/12, pp. 359-388.

Actuacions finca

Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

La muralla nova de Magdalena

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA QUE BAIXA PEL VESSANT NORD-EST DEL TURÓ**006.01.01.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer la Parra, 25-27

Coordenades UTM

x 302399 ; y 4610207

Plànol

Delimitació bé

x 302399 ; y 4610207

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

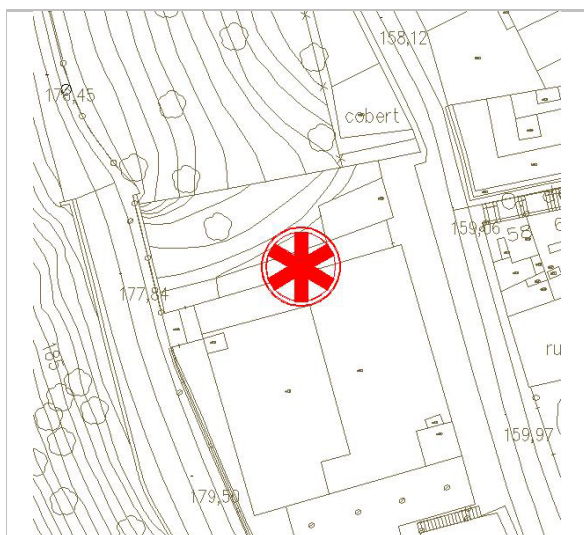
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2403501CG0120C

Delimitació del conjunt

MJM

Vista del conjunt i restitució de la muralla

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

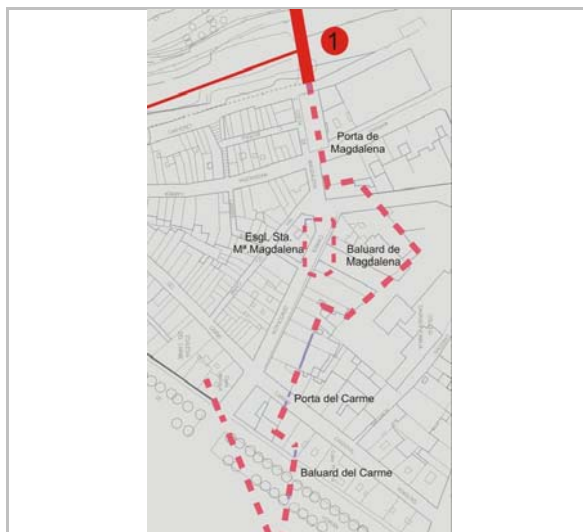
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV3_Verds Urbans

Tram de la muralla al final del carrer la Parra

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DE MURALLA QUE BAIXA PEL VESSANT NORD-EST DEL TURÓ

006.01.01.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.01.01.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context La muralla de Magdalena recorre la ciutat en sentit perpendicular al Turó de la Seu Vella i al riu, localitzant-se diversos restes de l'estructura a l'entorn del carrer Costa de Magdalena, Carrer Democràcia i Rambla Ferran.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està localitzat el tram de la muralla com a Zona verda de la ciutat, identificada en els plànols amb la Clau SV3_Verds Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que

Lleida

TRAM DE MURALLA QUE BAIXA PEL VESSANT NORD-EST DEL TURÓ**006.01.01.CA**

representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables, el seu valor patrimonial rau principalment en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des d'ella uns referents d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla d'època moderna amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla d'època moderna, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general

TRAM DE MURALLA QUE BAIXA PEL VESSANT NORD-EST DEL TURÓ

006.01.01.CA

establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Lleida

TRAM DE MURALLA QUE BAIXA PEL VESSANT NORD-EST DEL TURÓ**006.01.01.CA**

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La muralla nova de la Magdalena també coneguda com la travessera de Britó és l'última de les fortificacions aixecades a la part baixa de la ciutat. Part del seu traçat ha estat descobert en diverses excavacions realitzades al barri de la Magdalena i la Rambla Ferran.

El tram en qüestió és el més conegut i millor conservat, localitzat al vessant del turó, a l'alçada del tram final del carrer de la Parra (1) s'ha conservat dempeus fins a l'actualitat formant part de les fortificacions del turó. Es tracta del tram inicial que arrancava dels peus del palau episcopal enderrocat el 1707. Baixava recte fins a la part baixa de la ciutat on configurava el brancal nord de la porta de Magdalena.

La muralla és una obra directament relacionada amb els fets de la Guerra dels segadors. El 1647 el general Brito aixeca la nova muralla de la Magdalena, unint-se a la muralla feudal a l'alçada del carrer del Nord núm.5 (vegeu figura adjunta restitució traçat).

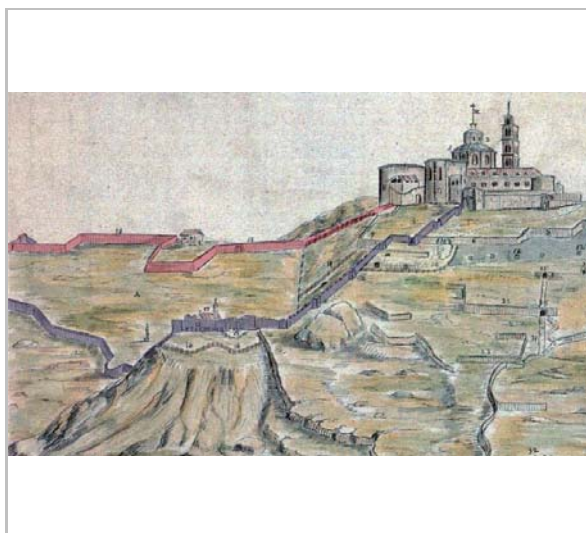
L'objectiu d'aquest tancament perpendicular al riu i el turó, que creua de nord a sud la ciutat, era donar a la ciutat una segona oportunitat en el cas de que les tropes enemigues creuessin la muralla feudal del segle XIV, aixecada on actualment hi ha la plaça mossèn cinto Verdaguer (vegeu fitxa patrimonial INT-86).

A partir de 1707, la muralla nova de la Magdalena protegida per baluards, es convertí en el nou tancament nord-est de la ciutat fins a l'enderroc de les muralles el 1861 i la planificació del nou eixample.

Bibliografia Gil, I., Lorient, A., Molins, M., Morán, M. i Payà, X. (2001-2002) Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna. A Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 11/12, pp. 359-388.

Gil, I. (1996) Informe-Memòria de la int-41. Carrer de la Parra. 1994-1996. Memòria inèdita presentada als SSTTCC de Lleida.

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

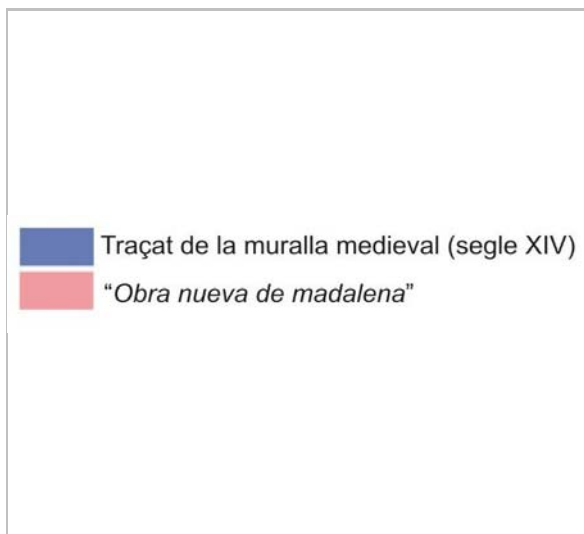

*Perspectiva de la part nord de la ciutat
Leonardus de Ferr (1640-1650)*

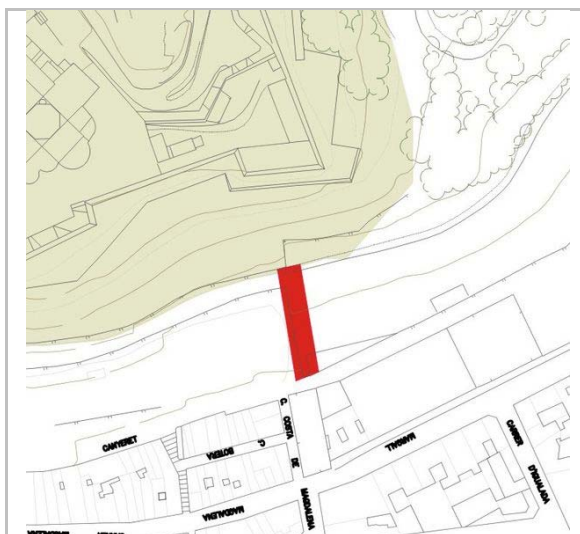

TRAM DE MURALLA QUE BAIXA PEL VESSANT NORD-EST DEL TURÓ

006.01.01.CA

Llegenda de la perspectiva anterior

Localització del tram de muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. COSTA DE MAGDALENA, 2

006.01.02.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Costa de Magdalena, 2

Coordenades UTM

x 302432 ; y 4610225

Plànol

Delimitació bé

x 302432 ; y 4610225

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

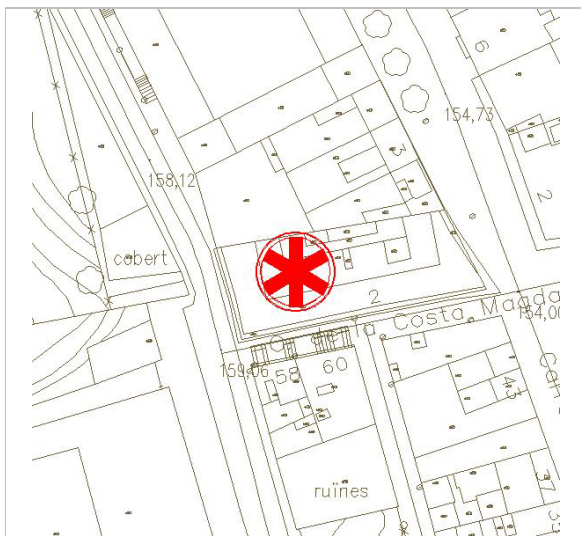
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2405703CG0120E

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de conjunt de la muralla

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

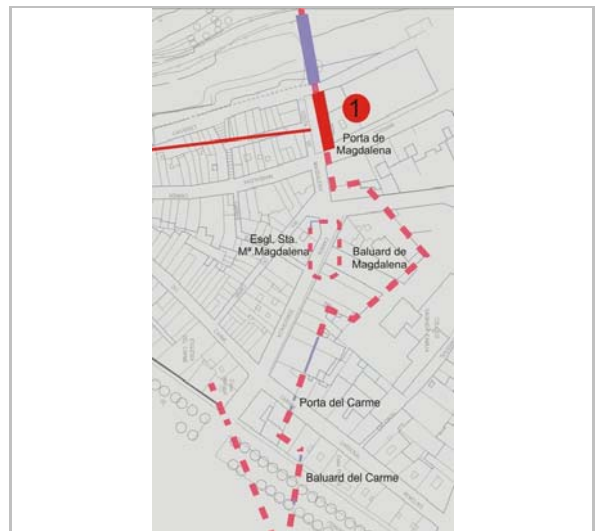
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a1_Subzona Residencial

Traçat de la muralla a Costa Magdalena, 12

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.01.02.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context La muralla de Magdalena recorre la ciutat en sentit perpendicular al Turó de la Seu Vella i al riu, localitzant-se diversos restes de l'estructura a l'entorn del carrer Costa de Magdalena, Carrer Democràcia i Rambla Ferran.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està localitzat el tram de muralla com a sòl urbà consolidat, corresponent a la Zona de Centre Històric de la Ciutat-Subzona Residencial, identificades en els plànols amb Clau R1a1.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i

Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. COSTA DE MAGDALENA, 2

006.01.02.CA

comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables, el seu valor patrimonial rau principalment en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des d'ella uns referents d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla d'època moderna amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla d'època moderna, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. COSTA DE MAGDALENA, 2**006.01.02.CA**

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos

Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el

planejament derivat que el desenvolupa.
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La muralla nova de la Magdalena també coneguda com la travessera de Britó és l'última de les fortificacions aixecades a la part baixa de la ciutat. Part del seu traçat ha estat descobert en diverses excavacions realitzades al barri de la Magdalena i la Rambla Ferran.

El tram en qüestió és el més conegut i millor conservat, localitzat al vessant del turó, a l'alçada del tram final del carrer de la Parra (1) s'ha conservat dempeus fins a l'actualitat formant part de les fortificacions del turó. Es tracta del tram inicial que arrancava dels peus del palau episcopal enderrocat el 1707. Baixava recte fins a la part baixa de la ciutat on configurava el brancal nord de la porta de Magdalena.

La muralla és una obra directament relacionada amb els fets de la Guerra dels segadors. El 1647 el general Brito aixeca la nova muralla de la Magdalena, unint-se a la muralla feudal a l'alçada del carrer del Nord núm.5 (vegeu figura adjunta restitució traçat).

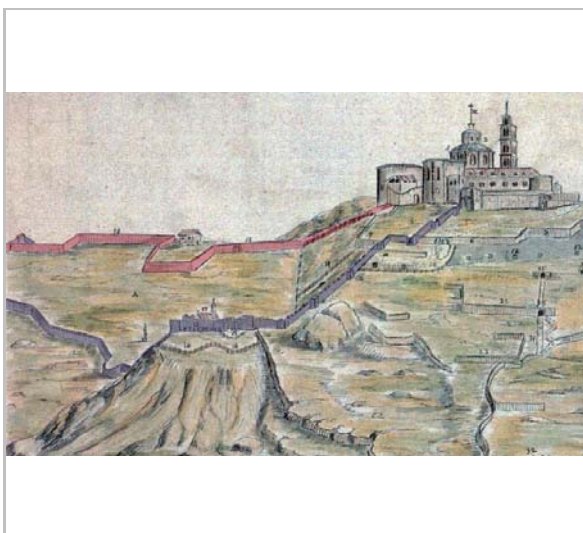
L'objectiu d'aquest tancament perpendicular al riu i el turó, que creua de nord a sud la ciutat, era donar a la ciutat una segona oportunitat en el cas de que les tropes enemigues creuessin la muralla feudal del segle XIV, aixecada on actualment hi ha la plaça mossèn cinto Verdaguer (vegeu fitxa patrimonial INT-86).

A partir de 1707, la muralla nova de la Magdalena protegida per baluards, es convertí en el nou tancament nord-est de la ciutat fins a l'enderroc de les muralles el 1861 i la planificació del nou eixample.

Bibliografia Gil, I. (1997) Memòria de la intervenció arqueològica al carrer Costa de Magdalena (int - 47). Primera fase de la intervenció (gener-abril de 1995). Memòria inédita presentada als SSTTCC de Lleida.

Gil, I., Lorient, A., Molins, M., Morán, M. i Payà, X. (2001-2002) Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna. A Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 11/12, pp. 359-388.

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

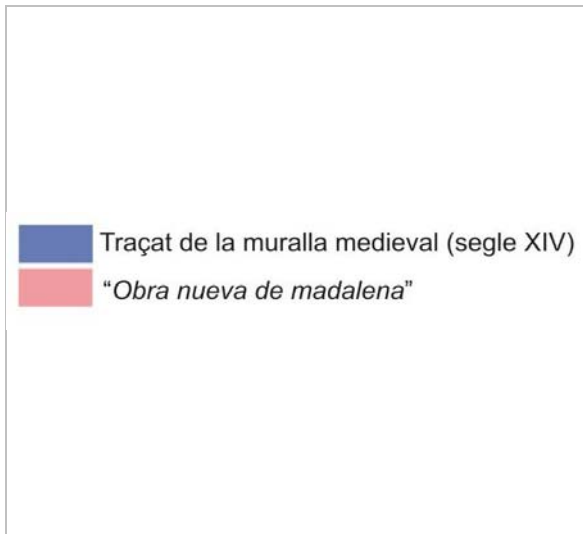

*Perspectiva de la part nord de la ciutat
 Leonardus de Ferr (1640-1650)*

Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. COSTA DE MAGDALENA, 2

006.01.02.CA

Llegenda de la perspectiva anterior

*Localització del tram de muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida*

TRAM DE MURALLA AL CARRER DEMOCRÀCIA 6-8**006.01.03.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Democràcia, 6-8

Coordenades UTM

x 302577 ; y 4610209

Plànol

Delimitació bé

x 302577 ; y 4610209

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

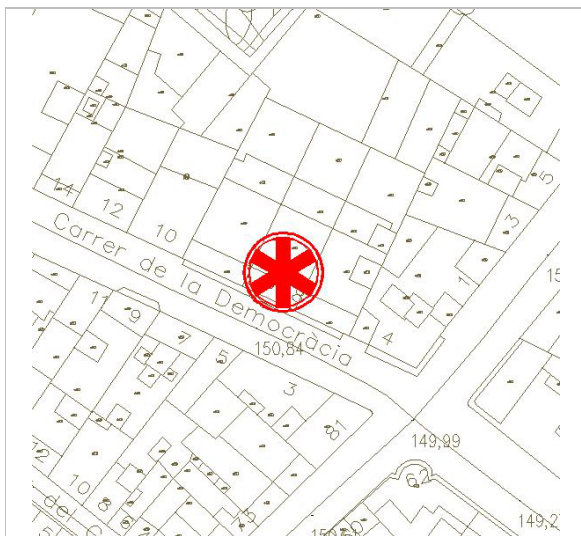
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2604507CG0120D

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de conjunt de la muralla

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R2b1_Subzona d'Eixample
intensiu flexible

Traçat de la muralla al poliesportiu del Col·legi

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER DEMOCRÀCIA 6-8**006.01.03.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.01.03.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context La muralla de Magdalena recorre la ciutat en sentit perpendicular al Turó de la Seu Vella i al riu, localitzant-se diverses restes de l'estructura a l'entorn del carrer Costa de Magdalena, Carrer Democràcia i Rambla Ferran.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està localitzat es tram de muralla com a Zona d'Eixample intensiu flexible qualificat amb la Clau R2b1.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica

Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER DEMOCRÀCIA 6-8

006.01.03.CA

concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables, el seu valor patrimonial rau principalment en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des d'ella uns referents d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla d'època moderna amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla d'època moderna, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

TRAM DE MURALLA AL CARRER DEMOCRÀCIA 6-8**006.01.03.CA**

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondicionament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondicionament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos

Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

TRAM DE MURALLA AL CARRER DEMOCRÀCIA 6-8**006.01.03.CA***Usos prohibits* Tots els altres**INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA**

Informació històrica La muralla nova de la Magdalena també coneguda com la travessera de Britó és l'última de les fortificacions aixecades a la part baixa de la ciutat. Part del seu traçat ha estat descobert en diverses excavacions realitzades al barri de la Magdalena i la Rambla Ferran.

El tram en qüestió és el més conegut i millor conservat, localitzat al vessant del turó, a l'alçada del tram final del carrer de la Parra (1) s'ha conservat dempeus fins a l'actualitat formant part de les fortificacions del turó. Es tracta del tram inicial que arrancava dels peus del palau episcopal enderrocat el 1707. Baixava recte fins a la part baixa de la ciutat on configurava el brancal nord de la porta de Magdalena.

La muralla és una obra directament relacionada amb els fets de la Guerra dels segadors. El 1647 el general Brito aixeca la nova muralla de la Magdalena, unint-se a la muralla feudal a l'alçada del carrer del Nord núm.5 (vegeu figura adjunta restitució traçat).

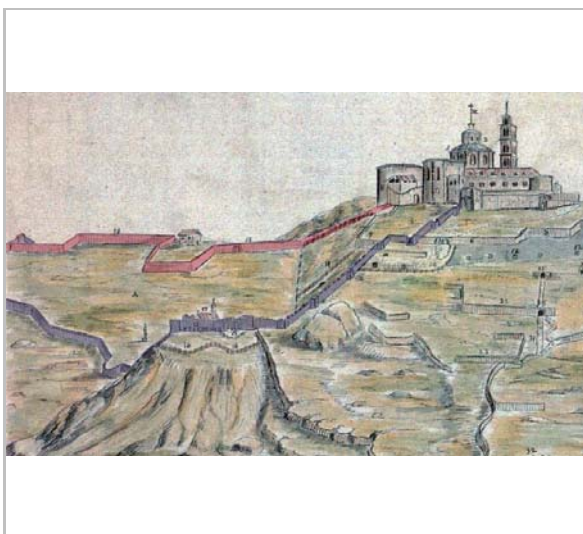
L'objectiu d'aquest tancament perpendicular al riu i el turó, que creua de nord a sud la ciutat, era donar a la ciutat una segona oportunitat en el cas de que les tropes enemigues creuessin la muralla feudal del segle XIV, aixecada on actualment hi ha la plaça mossèn cinto Verdguer (vegeu fitxa patrimonial INT-86).

A partir de 1707, la muralla nova de la Magdalena protegida per baluards, es convertí en el nou tancament nord-est de la ciutat fins a l'enderroc de les muralles el 1861 i la planificació del nou eixample.

Bibliografia Gil, I. (2001) Memòria de la Int-90. Carrer Democràcia, 21. Memòria inèdita presentada als SSTCC de Lleida.

Gil, I., Lorient, A., Molins, M., Morán, M. i Payà, X. (2001-2002) Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna. A Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 11/12, pp. 359-388.

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

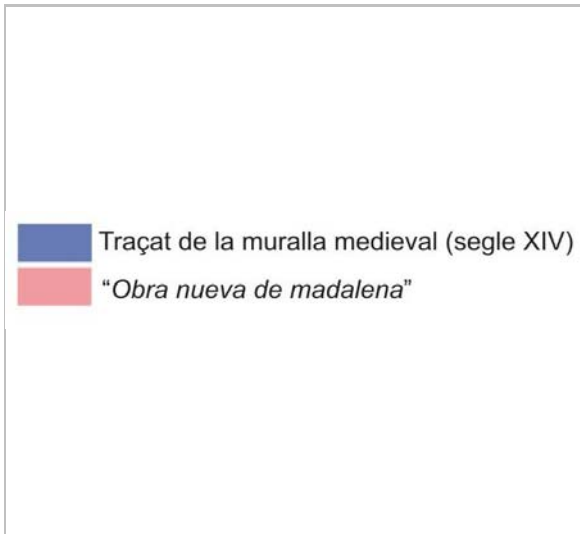
*Perspectiva de la part nord de la ciutat
Leonardus de Ferr (1640-1650)*

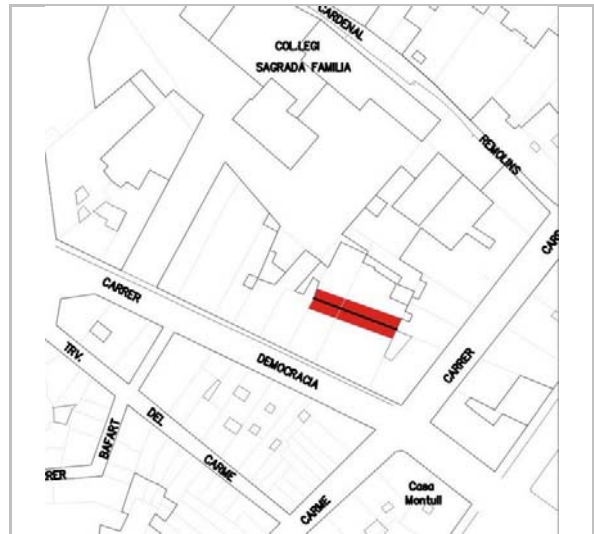
Lleida

TRAM DE MURALLA AL CARRER DEMOCRÀCIA 6-8

006.01.03.CA

Llegenda de la perspectiva anterior

Localització del tram de muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA AL CARRER LA PARRA. VIAL**006.01.04.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer la Parra, s/núm.

Coordenades UTM

x 302390 ; y 4610279

Plànol

Delimitació bé

x 302390 ; y 4610279

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

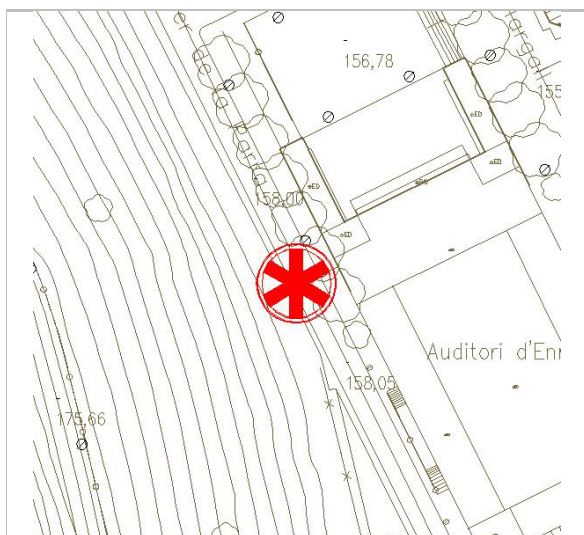
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de conjunt de la muralla

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

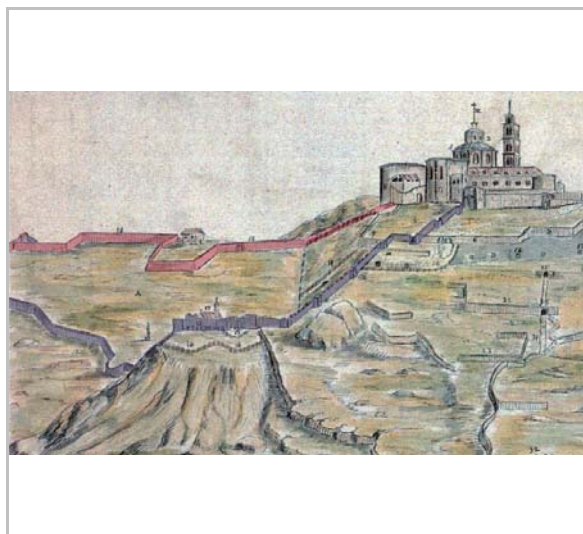
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Perspectiva de la part nord de la ciutat

Leonardus de Ferr (1640-1650)

TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA AL CARRER LA PARRA. VIAL**006.01.04.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.01.04.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AM Arquitectura Militar*Subtipus Funcional* Muralles*Context* La muralla de Magdalena recorre la ciutat en sentit perpendicular al Turó de la Seu Vella i al riu, localitzant-se diversos restes de l'estructura a l'entorn del carrer Costa de Magdalena, Carrer Democràcia i Rambla Ferran.*Ús actual* Diversos*Ús original/altres* Defensiu*Entorn de protecció* El planejament vigent qualifica el terreny on estan localitzats els restes del tram de muralla com a Itinerari de vianants, identificat en els plànols com a SX3.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que

Lleida

TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA AL CARRER LA PARRA. VIAL**006.01.04.CA**

representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables, el seu valor patrimonial rau principalment en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des d'ella uns referents d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla d'època moderna amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla d'època moderna, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general

Lleida

TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA AL CARRER LA PARRA. VIAL**006.01.04.CA**

establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Lleida

TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA AL CARRER LA PARRA. VIAL**006.01.04.CA**

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La muralla nova de la Magdalena també coneguda com la travessera de Britó és l'última de les fortificacions aixecades a la part baixa de la ciutat. Part del seu traçat ha estat descobert en diverses excavacions realitzades al barri de la Magdalena i la Rambla Ferran.

El tram en qüestió és el més conegut i millor conservat, localitzat al vessant del turó, a l'alçada del tram final del carrer de la Parra (1) s'ha conservat dempeus fins a l'actualitat formant part de les fortificacions del turó. Es tracta del tram inicial que arrancava dels peus del palau episcopal enderrocat el 1707. Baixava recte fins a la part baixa de la ciutat on configurava el brancal nord de la porta de Magdalena.

La muralla és una obra directament relacionada amb els fets de la Guerra dels segadors. El 1647 el general Brito aixeca la nova muralla de la Magdalena, unint-se a la muralla feudal a l'alçada del carrer del Nord núm.5 (vegeu figura adjunta restitució traçat).

L'objectiu d'aquest tancament perpendicular al riu i el turó, que creua de nord a sud la ciutat, era donar a la ciutat una segona oportunitat en el cas de que les tropes enemigues creuessin la muralla feudal del segle XIV, aixecada on actualment hi ha la plaça mossèn cinto Verdaguer (vegeu fitxa patrimonial INT-86).

A partir de 1707, la muralla nova de la Magdalena protegida per baluards, es convertí en el nou tancament nord-est de la ciutat fins a l'enderroc de les muralles el 1861 i la planificació del nou eixample.

Bibliografia Moran, M. i Lafuente, A. (2001) Memòria de la excavació realitzada al carrer de la Parra. Localització: Vial. Memòria inédita presentada als SSTTCC de Lleida.

Gil, I., Lorient, A., Molins, M., Morán, M. i Payà, X., (2001-2002) Darreres aportacions arqueològiques al coneixement de la ciutat de Lleida en època moderna. A Revista d'Arqueologia de Ponent, núm. 11/12, pp. 359-388.

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

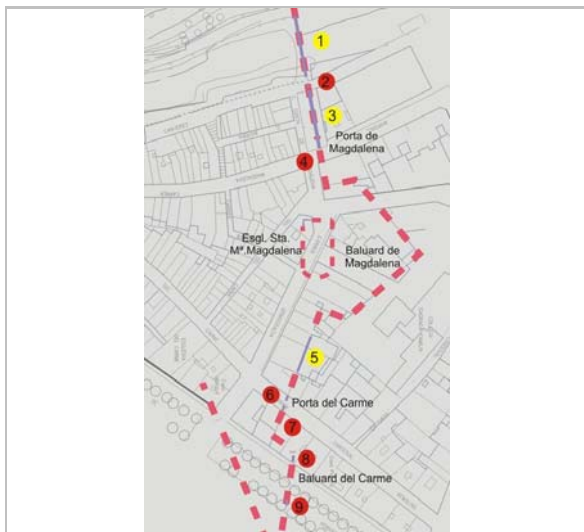
Llegenda de la perspectiva anterior

Lleida

TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA AL CARRER LA PARRA. VIAL

006.01.04.CA

Localització del tram de muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. PI I MARGALL. VIAL

006.01.05.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Pi i Margall, s/núm.

Coordenades UTM

x 302435 ; y 4610288

Plànol

Delimitació bé

x 302435 ; y 4610288

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

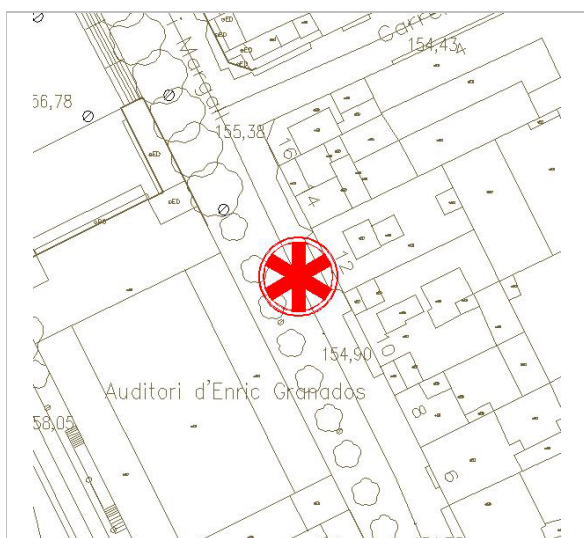
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de conjunt de la muralla

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

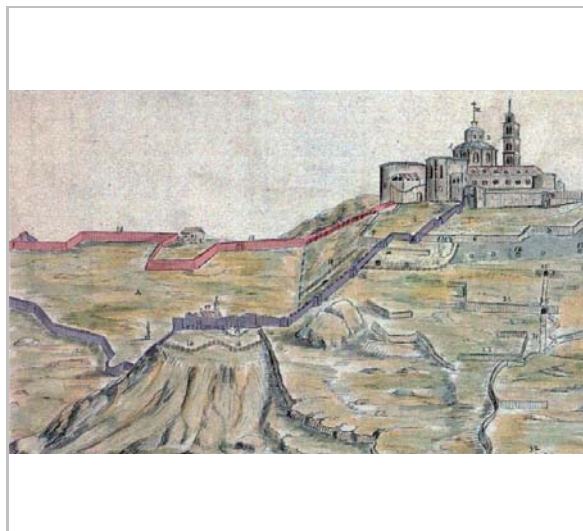
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Perspectiva de la part nord de la ciutat

Leonardus de Ferr (1640-1650)

TRAM DE MURALLA AL C. PI I MARGALL. VIAL

006.01.05.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.01.05.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context La muralla de Magdalena recorre la ciutat en sentit perpendicular al Turó de la Seu Vella i al riu, localitzant-se diverses restes de l'estructura a l'entorn del carrer Costa de Magdalena, Carrer Democràcia i Rambla Ferran.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent qualifica el terreny on estan localitzats els restes del tram de muralla com a Itinerari de vianants, identificat en els plànols com a SX3.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica

Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. PI I MARGALL. VIAL

006.01.05.CA

concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables, el seu valor patrimonial rau principalment en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des d'ella uns referents d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla d'època moderna amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoniatge de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla d'època moderna, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

TRAM DE MURALLA AL C. PI I MARGALL. VIAL**006.01.05.CA**

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos

Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

TRAM DE MURALLA AL C. PI I MARGALL. VIAL**006.01.05.CA***Usos prohibits* Tots els altres**INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA**

Informació històrica La muralla nova de la Magdalena també coneguda com la travessera de Britó és l'última de les fortificacions aixecades a la part baixa de la ciutat. Part del seu traçat ha estat descobert en diverses excavacions realitzades al barri de la Magdalena i la Rambla Ferran.

El tram en qüestió és el més conegut i millor conservat, localitzat al vessant del turó, a l'alçada del tram final del carrer de la Parra (1) s'ha conservat dempeus fins a l'actualitat formant part de les fortificacions del turó. Es tracta del tram inicial que arrancava dels peus del palau episcopal enderrocat el 1707. Baixava recte fins a la part baixa de la ciutat on configurava el brancal nord de la porta de Magdalena.

La muralla és una obra directament relacionada amb els fets de la Guerra dels segadors. El 1647 el general Brito aixeca la nova muralla de la Magdalena, unint-se a la muralla feudal a l'alçada del carrer del Nord núm.5 (vegeu figura adjunta restitució traçat).

L'objectiu d'aquest tancament perpendicular al riu i el turó, que creua de nord a sud la ciutat, era donar a la ciutat una segona oportunitat en el cas de que les tropes enemigues creuessin la muralla feudal del segle XIV, aixecada on actualment hi ha la plaça mossèn cinto Verdguer (vegeu fitxa patrimonial INT-86).

A partir de 1707, la muralla nova de la Magdalena protegida per baluards, es convertí en el nou tancament nord-est de la ciutat fins a l'enderroc de les muralles el 1861 i la planificació del nou eixample.

Bibliografia Gil, I., Morán, M. i Solsona, M. (2005) , Memòria del seguiment arqueològic a les obres de l'eix comercial. Fase II. Trams 1, 2 i 3. Memòria inèdita presentada als SSTTCC de Lleida.

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

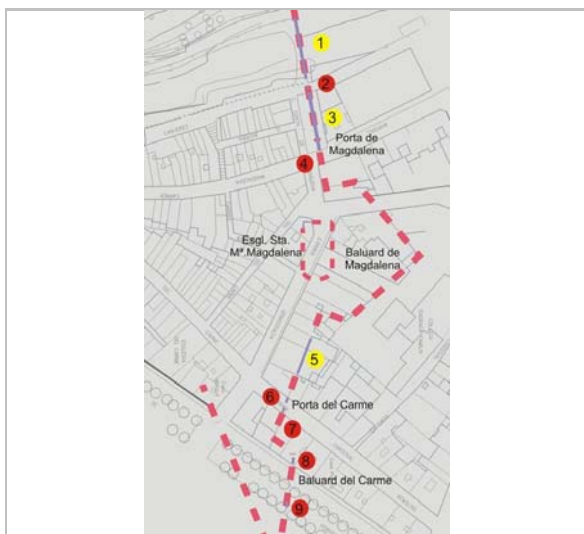
Llegenda de la perspectiva anterior

Lleida

TRAM DE MURALLA AL C. PI I MARGALL. VIAL

006.01.05.CA

Localització del tram de muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

PORTAL I TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA A LA RAMBLA FERRAN, 43**006.01.06.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Rambla Ferran, 43

Coordenades UTM x 302647 ; y 4610212

Plànol

Delimitació bé —

x 302647 ; y 4610212

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

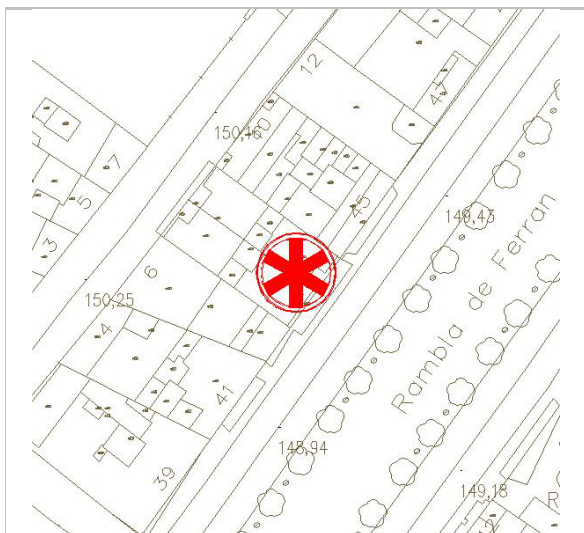
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2704906CG0120D

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de conjunt de la muralla

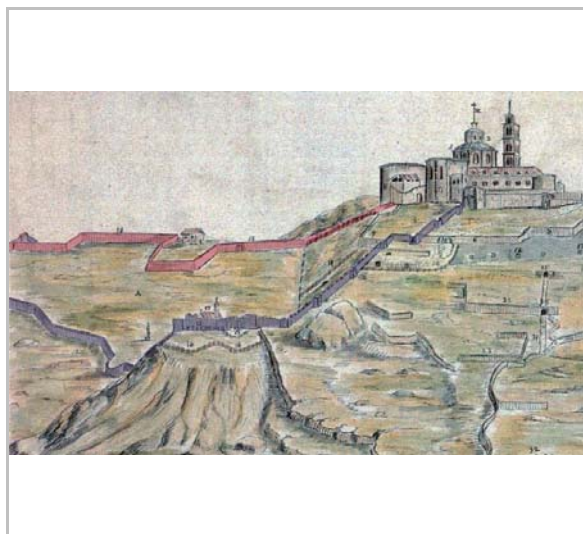
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R2b1_Subzona d'Eixample intensiu flexible

Perspectiva de la part nord de la ciutat

Leonardus de Ferr (1640-1650)

PORTAL I TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA A LA RAMBLA FERRAN, 43**006.01.06.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.01.06.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AM Arquitectura Militar*Subtipus Funcional* Muralles*Context* La muralla de Magdalena recorre la ciutat en sentit perpendicular al Turó de la Seu Vella i al riu, localitzant-se diversos restes de l'estructura a l'entorn del carrer Costa de Magdalena, Carrer Democràcia i Rambla Ferran.*Ús actual* Diversos*Ús original/altres* Defensiu*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està localitzat es tram de muralla com a Zona d'Eixample intensiu flexible qualificat amb la Clau R2b1.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que

Lleida

PORTAL I TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA A LA RAMBLA FERRAN, 43**006.01.06.CA**

representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables, el seu valor patrimonial rau principalment en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des d'ella uns referents d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla d'època moderna amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla d'època moderna, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general

PORTAL I TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA A LA RAMBLA FERRAN, 43

006.01.06.CA

establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

PORTAL I TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA A LA RAMBLA FERRAN, 43**006.01.06.CA**

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La muralla nova de la Magdalena també coneguda com la travessera de Britó és l'última de les fortificacions aixecades a la part baixa de la ciutat. Part del seu traçat ha estat descobert en diverses excavacions realitzades al barri de la Magdalena i la Rambla Ferran.

El tram en qüestió és el més conegut i millor conservat, localitzat al vessant del turó, a l'alçada del tram final del carrer de la Parra (1) s'ha conservat dempeus fins a l'actualitat formant part de les fortificacions del turó. Es tracta del tram inicial que arrancava dels peus del palau episcopal enderrocat el 1707. Baixava recte fins a la part baixa de la ciutat on configurava el brancal nord de la porta de Magdalena.

La muralla és una obra directament relacionada amb els fets de la Guerra dels segadors. El 1647 el general Brito aixeca la nova muralla de la Magdalena, unint-se a la muralla feudal a l'alçada del carrer del Nord núm.5 (vegeu figura adjunta restitució traçat).

L'objectiu d'aquest tancament perpendicular al riu i el turó, que creua de nord a sud la ciutat, era donar a la ciutat una segona oportunitat en el cas de que les tropes enemigues creuessin la muralla feudal del segle XIV, aixecada on actualment hi ha la plaça mossèn cinto Verdaguer (vegeu fitxa patrimonial INT-86).

A partir de 1707, la muralla nova de la Magdalena protegida per baluards, es convertí en el nou tancament nord-est de la ciutat fins a l'enderroc de les muralles el 1861 i la planificació del nou eixample.

Bibliografia Barrientos i Vilardell, A. (1999) Memòria. Rambla de Ferran, num. 43. Int-95. Memòria inèdita presentada als SSTTCC de Lleida

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

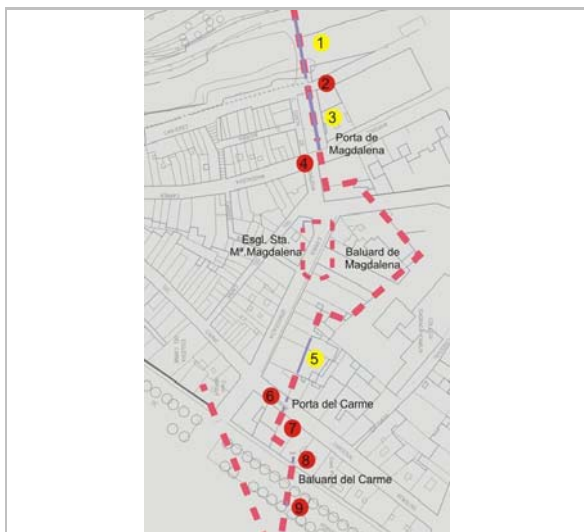
Llegenda de la perspectiva anterior

Lleida

PORTAL I TRAM DE MURALLA NOVA DE MAGDALENA A LA RAMBLA FERRAN, 43

006.01.06.CA

Localització del tram de muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA NOVA A LA RAMBLA FERRAN, 41

006.01.07.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Rambla Ferran, 41

Coordenades UTM x 302642 ; y 4610203
x 302642 ; y 4610203

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

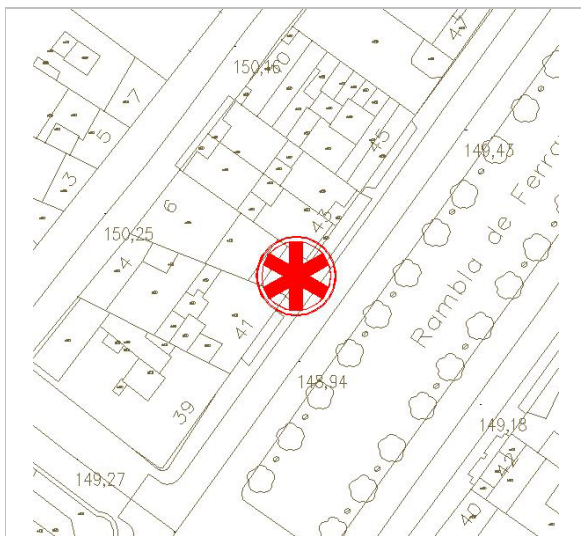
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

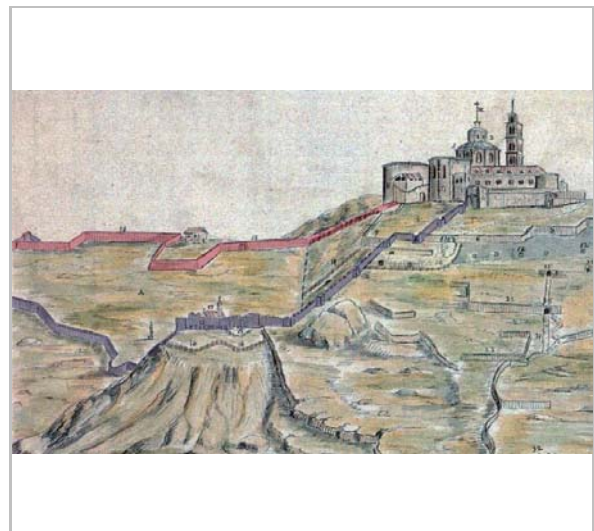
2704910CG0120D

Delimitació del conjunt
MJMVista de conjunt de la muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R2b1_Subzona d'Eixample
intensiu flexiblePerspectiva de la part nord de la ciutat
Leonardus de Ferr (1640-1650)

TRAM DE MURALLA NOVA A LA RAMBLA FERRAN, 41**006.01.07.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.01.07.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context La muralla de Magdalena recorre la ciutat en sentit perpendicular al Turó de la Seu Vella i al riu, localitzant-se diversos restes de l'estructura a l'entorn del carrer Costa de Magdalena, Carrer Democràcia i Rambla Ferran.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està localitzat es tram de muralla com a Zona d'Eixample intensiu flexible qualificat amb la Clau R2b1.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica

Lleida

TRAM DE MURALLA NOVA A LA RAMBLA FERRAN, 41

006.01.07.CA

concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables, el seu valor patrimonial rau principalment en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des d'ella uns referents d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla d'època moderna amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla d'època moderna, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos

Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La muralla nova de la Magdalena també coneguda com la travessera de Britó és l'última de les fortificacions aixecades a la part baixa de la ciutat. Part del seu traçat ha estat descobert en diverses excavacions realitzades al barri de la Magdalena i la Rambla Ferran.

El tram en qüestió és el més conegut i millor conservat, localitzat al vessant del turó, a l'alçada del tram final del carrer de la Parra (1) s'ha conservat dempeus fins a l'actualitat formant part de les fortificacions del turó. Es tracta del tram inicial que arrancava dels peus del palau episcopal enderrocat el 1707. Baixava recte fins a la part baixa de la ciutat on configurava el brancal nord de la porta de Magdalena.

La muralla és una obra directament relacionada amb els fets de la Guerra dels segadors. El 1647 el general Brito aixeca la nova muralla de la Magdalena, unint-se a la muralla feudal a l'alçada del carrer del Nord núm.5 (vegeu figura adjunta restitució traçat).

L'objectiu d'aquest tancament perpendicular al riu i el turó, que creua de nord a sud la ciutat, era donar a la ciutat una segona oportunitat en el cas de que les tropes enemigues creuessin la muralla feudal del segle XIV, aixecada on actualment hi ha la plaça mossèn cinto Verdguer (vegeu fitxa patrimonial INT-86).

A partir de 1707, la muralla nova de la Magdalena protegida per baluards, es convertí en el nou tancament nord-est de la ciutat fins a l'enderroc de les muralles el 1861 i la planificació del nou eixample.

Bibliografia Morán Alvarez, Marta (2007) Int 241. Memòria de l'excavació a la rambla Ferrán, 41/ carrer Cardenal Remolins, 6. Memòria inèdita presentada als SSTTCC de Lleida.

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

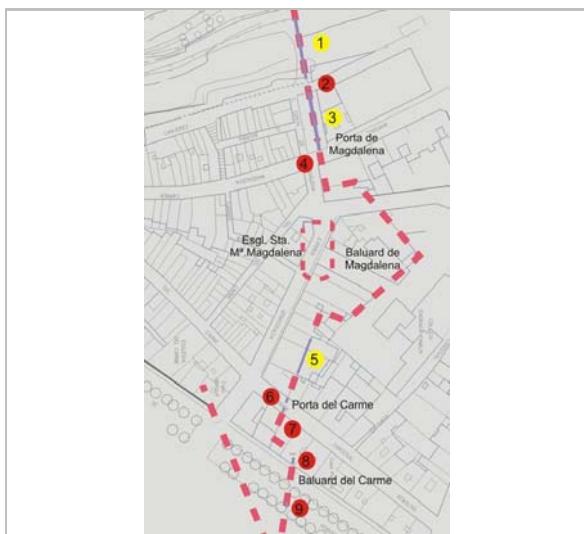
Llegenda de la perspectiva anterior

Lleida

TRAM DE MURALLA NOVA A LA RAMBLA FERRAN, 41

006.01.07.CA

Localització del tram de muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN. PASSEIG CENTRAL**006.01.08.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Rambla Ferran, s/núm.

Coordenades UTM

x 302627 ; y 4610150

Plànol

Delimitació bé

x 302627 ; y 4610150

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

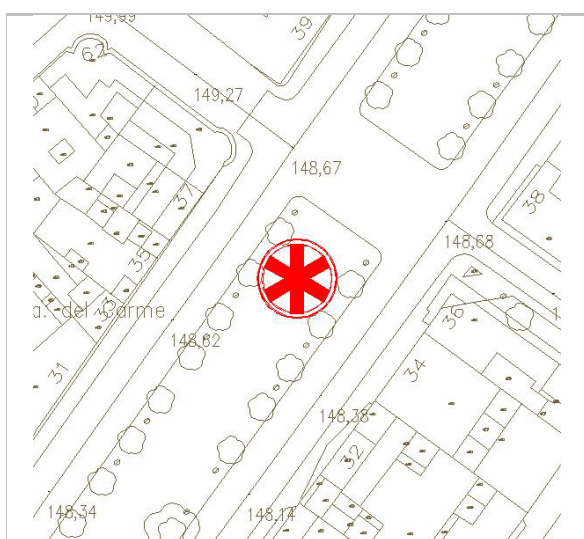
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de conjunt de la muralla

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

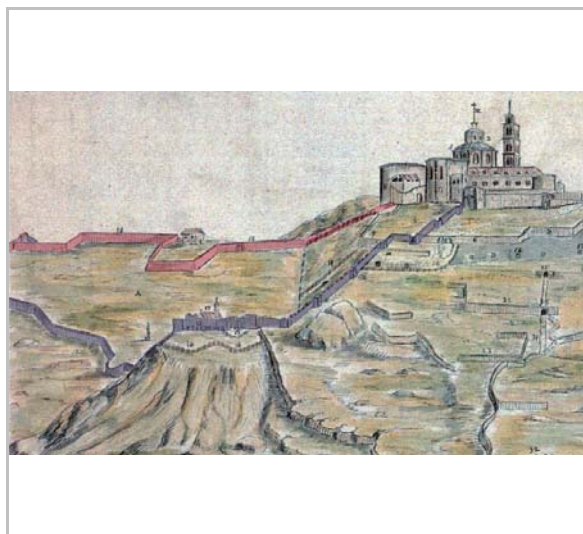
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV4_Places

Perspectiva de la part nord de la ciutat

Leonardus de Ferr (1640-1650)

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN. PASSEIG CENTRAL

006.01.08.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.01.08.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context La muralla de Magdalena recorre la ciutat en sentit perpendicular al Turó de la Seu Vella i al riu, localitzant-se diversos restes de l'estructura a l'entorn del carrer Costa de Magdalena, Carrer Democràcia i Rambla Ferran.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està localitzat es tram de muralla com a plaça de la ciutat, identificada en els plànols amb la Clau SV4_Places.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN. PASSEIG CENTRAL**006.01.08.CA**

representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables, el seu valor patrimonial rau principalment en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des d'ella uns referents d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori durant centúries. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar els Trams de muralla d'època moderna amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els Trams de muralla d'època moderna, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN. PASSEIG CENTRAL

006.01.08.CA

establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les estructures de muralla conservades en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura defensiva i les altres estructures conservades del conjunt, es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN. PASSEIG CENTRAL**006.01.08.CA**

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La muralla nova de la Magdalena també coneguda com la travessera de Britó és l'última de les fortificacions aixecades a la part baixa de la ciutat. Part del seu traçat ha estat descobert en diverses excavacions realitzades al barri de la Magdalena i la Rambla Ferran.

El tram en qüestió és el més conegut i millor conservat, localitzat al vessant del turó, a l'alçada del tram final del carrer de la Parra (1) s'ha conservat dempeus fins a l'actualitat formant part de les fortificacions del turó. Es tracta del tram inicial que arrancava dels peus del palau episcopal enderrocat el 1707. Baixava recte fins a la part baixa de la ciutat on configurava el brancal nord de la porta de Magdalena.

La muralla és una obra directament relacionada amb els fets de la Guerra dels segadors. El 1647 el general Brito aixeca la nova muralla de la Magdalena, unint-se a la muralla feudal a l'alçada del carrer del Nord núm.5 (vegeu figura adjunta restitució traçat).

L'objectiu d'aquest tancament perpendicular al riu i el turó, que creua de nord a sud la ciutat, era donar a la ciutat una segona oportunitat en el cas de que les tropes enemigues creuessin la muralla feudal del segle XIV, aixecada on actualment hi ha la plaça mossèn cinto Verdaguer (vegeu fitxa patrimonial INT-86).

A partir de 1707, la muralla nova de la Magdalena protegida per baluards, es convertí en el nou tancament nord-est de la ciutat fins a l'enderroc de les muralles el 1861 i la planificació del nou eixample.

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des de l'època feudal i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

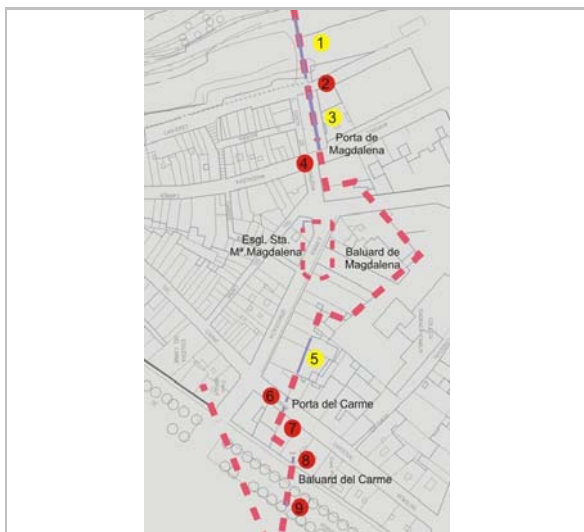
Llegenda de la perspectiva anterior

Lleida

TRAM DE MURALLA A LA RAMBLA FERRAN. PASSEIG CENTRAL

006.01.08.CA

Localització del tram de muralla
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

BALUARD DEL CARME

006.02.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Comerç, 6-12
Plaça Noguerola

Coordenades UTM

x ; y
x ; y

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé
Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

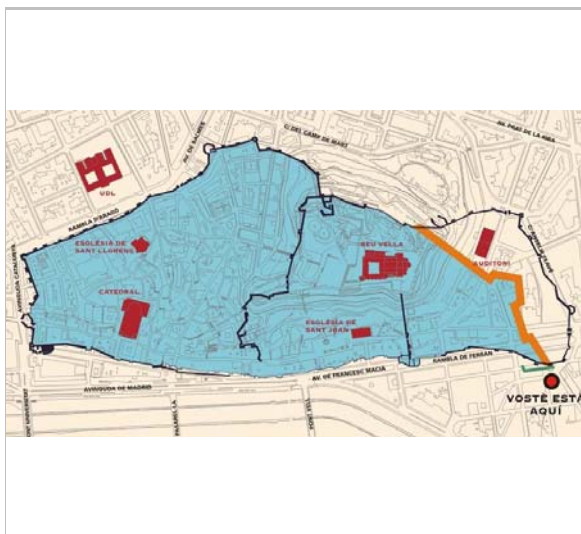
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

diverses

Delimitació de les muralles

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Llegenda

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

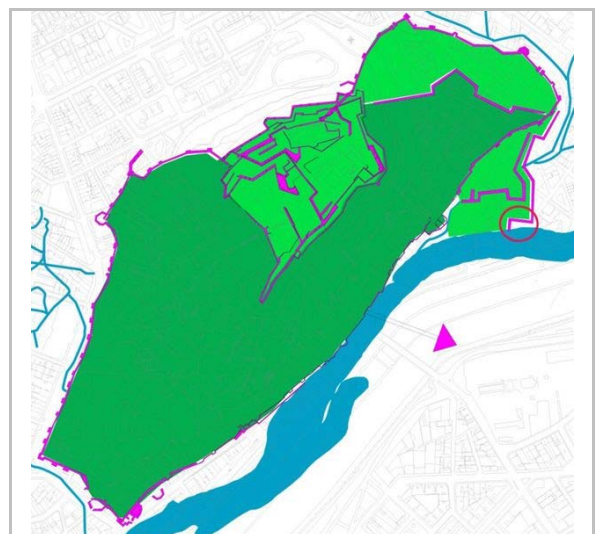
DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Tram documentat de l'avanç del baluard del Carme

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

BALUARD DEL CARME**006.02.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Tipus de bé* Element d'interès històric, artístic i arquitectònic*Categoria* BCIN**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BCIN*Nº reg/cat.* 006.02.CA*Nivell prot.* Nivell 1. Integral**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* AM Arquitectura Militar*Subtipus Funcional* Muralles*Context* El baluard del Carme es va construir a la banda de llevant del Turó de la Seu Vella, a l'extrem sud de la muralla moderna de Magdalena, actuant com a element de reforç del conjunt.*Conjunt / elements* Els diversos trams de mur localitzats i que composaven el baluard del Carme són els següents:

006.01.CA: Restes del baluard localitzats al Carrer Comerç, 6-12.

006.02.CA: Restes del baluard localitzats la Plaça Noguerola.

Ús actual Diversos*Ús original/altres* Defensiu*Estat conservació* Les estructures portants de les restes localitzades de l'antic baluard presenten bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes del baluard del Carme com a sòl urbà consolidat, corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat i a àrees del centre de la Ciutat, especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a1 i R1a2.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps,

Lleida

BALUARD DEL CARME**006.02.CA**

i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori des del segle XVIII. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar el Baluard del Carme amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIÓNS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre les restes del Baluard del Carme, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, referent a la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció generals establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de béns Arquitectònics, Arqueològics, Històrics i Mediambientals de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les restes conservades del baluard en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre les restes del baluard es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material

Lleida

BALUARD DEL CARME**006.02.CA**

no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per entendre la funció de l'element defensiu del baluard del Carme hem de retrocedir als mesos immediats al setge de 1707, quan les tropes defensores de la ciutat aixequen a corre cuita un terraplè de forma i localització semblant a la que després tindrà el mur de pedra conservat a la plaça. L'objectiu d'aquest terraplè era dificultar l'accés al punt feble situat a la intersecció entre la muralla moderna de la travessera del Brito (1647) i l'antiga muralla feudal (2a Meitat S. XIV), en el punt on actualment es troben el carrer del Nord i el carrer Comerç.

Un cop conquerida la ciutat el novembre de 1707, els vencedors s'afanyaren a substituir el terraplè per un sòlid mur de pedra i calç atalussat en forma de grapa invertida davant del punt feble conegut com "contregarde". Un element aïllat situat a escassos metres de les antigues muralles i a la riba dreta del riu Nogueroles tal com apareix representat en els plànols antics de 1735 i 1792.

L'any 1806 el braç oriental de la contraguàrdia s'uneix a la punta de la travessera del Brito. L'any 1810 passa a formar part de l'avanç del baluard del Carme, localitzat a l'any 2002 al carrer Comerç 6-12- delimitant un espai, que des de llavors serà conegut amb el nom de "contraguàrdia del Carme" perquè havia de servir per defensar el baluard del mateix nom format per la punta de la travessera del Brito.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des del segle XVIII i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Època moderna. S. XVIII (estructura construïda el 1707). Bona part de l'estructura es troba en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Lleida

BALUARD DEL CARME

006.02.CA

Lleida

RESTES DE BALUARD AL CARRER COMERÇ, 6-12

006.02.01.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Comerç, 6-12

Coordenades UTM

x 302569 ; y 4609975

Plànol

Delimitació bé

x 302569 ; y 4609975

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

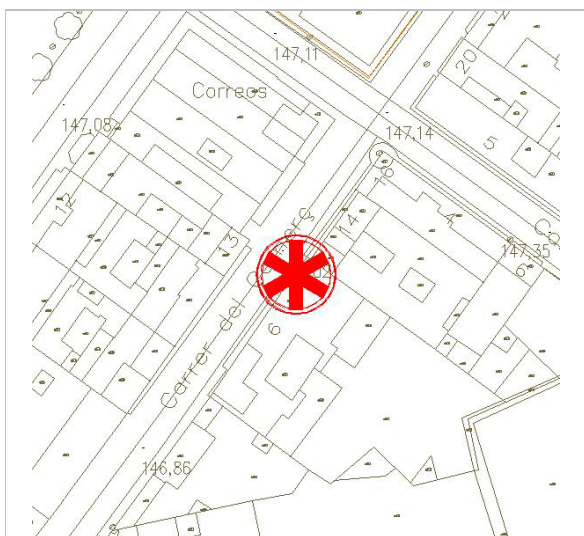
Superfície

Sostre

N. plantes

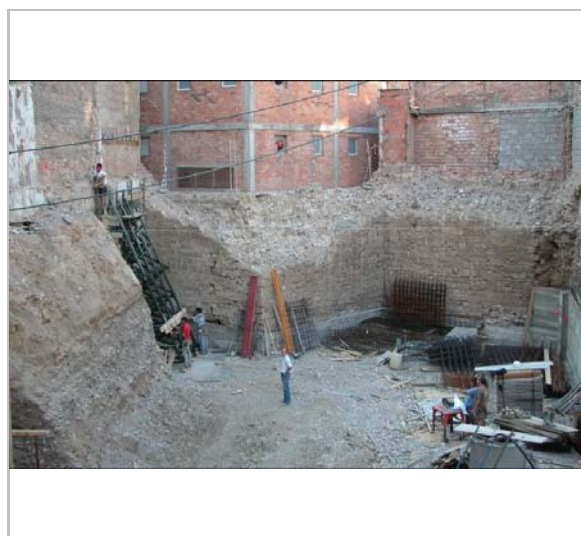
Titularitat

2601611CG0120B

Delimitació del conjunt

MJM

Vista de conjunt

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX2_Xarxa urbana

Després de 1735

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

RESTES DE BALUARD AL CARRER COMERÇ, 6-12

006.02.01.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.02.01.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El baluard del Carme es va construir a la banda de llevant del Turó de la Seu Vella, a l'extrem sud de la muralla moderna de Magdalena, actuant com a element de reforç del conjunt.

Conjunt / elements A l'interior de la finca sita al Carrer de Comerç núm. 6-12 es va localitzar una part de l'estructura de l'avanç del baluard del Carme. Va sorprendre l'excel·lent estat de conservació de l'element. El tram aparegut al carrer Comerç 6-12, de gran potència visual pel magnífic estat de conservació, s'ha mantingut in situ a dins de la nova edificació.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Estat conservació L'entorn més proper al conjunt presenta un bon estat de conservació. Les estructures portants de les restes localitzades de l'antic baluard presenten bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a xarxa urbana de la ciutat, identificada en els plànols amb la Clau SX2_xarxa urbana.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

RESTES DE BALUARD AL CARRER COMERÇ, 6-12**006.02.01.CA****2- Elements Modificables:**

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3- Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori des del segle XVIII. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar el Baluard del Carme amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre les restes del Baluard del Carme, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que

RESTES DE BALUARD AL CARRER COMERÇ, 6-12**006.02.01.CA**

respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, referent a la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció generals establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de béns Arquitectònics, Arqueològics, Històrics i Mediambientals de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les restes conservades del baluard en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre les restes del baluard es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

Lleida

RESTES DE BALUARD AL CARRER COMERÇ, 6-12**006.02.01.CA**

L'acondiament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per entendre la funció de l'element defensiu del baluard del Carme hem de retrocedir als mesos immediats al setge de 1707, quan les tropes defensores de la ciutat aixequen a corre cuita un terraplè de forma i localització semblant a la que després tindrà el mur de pedra conservat a la plaça. L'objectiu d'aquest terraplè era dificultar l'accés al punt feble situat a la intersecció entre la muralla moderna de la travessera del Brito (1647) i l'antiga muralla feudal (2a Meitat S. XIV), en el punt on actualment es troben el carrer del Nord i el carrer Comerç.

Un cop conquerida la ciutat el novembre de 1707, els vencedors s'afanyaren a substituir el terraplè per un sòlid mur de pedra i calç atalussat en forma de grapa invertida davant del punt feble conegut com "contregarde". Un element aïllat situat a escassos metres de les antigues muralles i a la riba dreta del riu Noguera tal com apareix representat en els plànols antics de 1735 i 1792.

L'any 1806 el braç oriental de la contraguàrdia s'uneix a la punta de la travessera del Brito. L'any 1810 passa a formar part de l'avanç del baluard del Carme, localitzat a l'any 2002 al carrer Comerç 6-12- delimitant un espai, que des de llavors serà conegut amb el nom de "contraguàrdia del Carme" perquè havia de servir per defensar el baluard del mateix nom format per la punta de la travessera del Brito.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des del segle XVIII i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Època moderna. S. XVIII (estructura construïda el 1707). Bona part de l'estructura es troba en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

1792

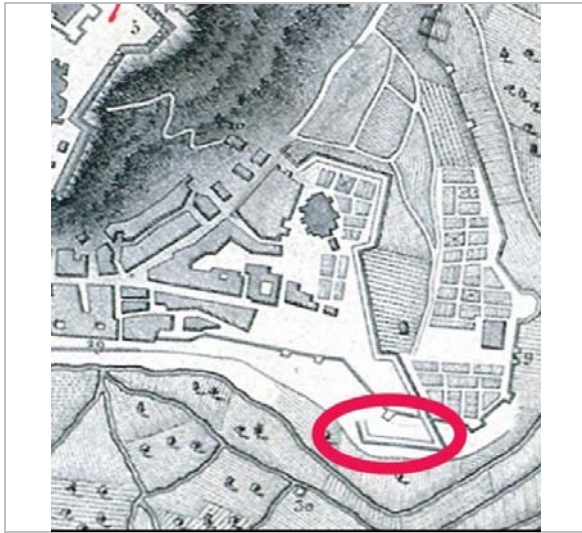
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

RESTES DE BALUARD AL CARRER COMERÇ, 6-12

006.02.01.CA

1806

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

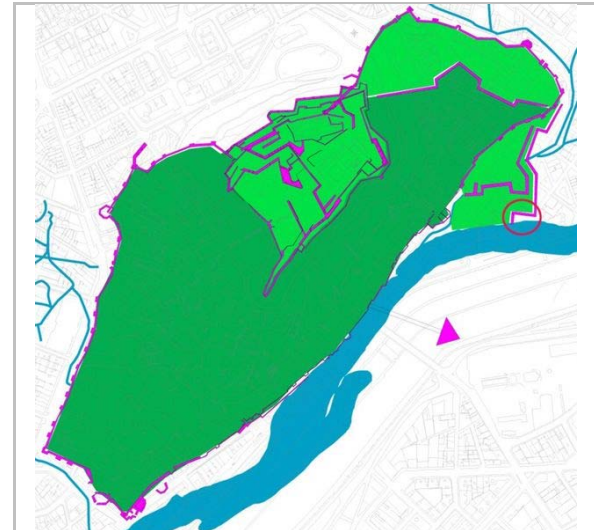
1810

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Localització de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Tram documentat de l'avanç del baluard del Carme

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

RESTES DE BALUARD A LA PLAÇA NOGUEROLA. VIAL

006.02.02.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça Noguerola, s/núm.

Coordenades UTM

x 302730 ; y 4610197

Plànol

Delimitació bé

x 302730 ; y 4610197

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

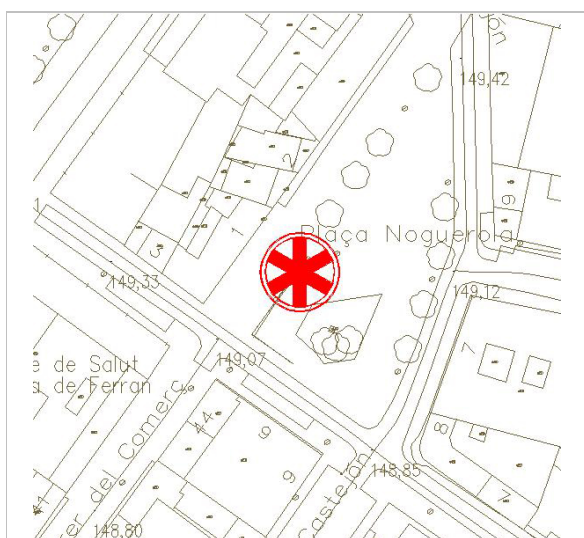
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

Vista general de la contraguarda

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV4_Places

Detall de l'estrep occidental a Gral. Brito

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

RESTES DE BALUARD A LA PLAÇA NOGUEROLA. VIAL

006.02.02.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.02.02.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AM Arquitectura Militar

Subtipus Funcional Muralles

Context El baluard del Carme es va construir a la banda de llevant del Turó de la Seu Vella, a l'extrem sud de la muralla moderna de Magdalena, actuant com a element de reforç del conjunt.

Conjunt / elements Durant les obres d'urbanització del tram del Carrer Comerç i la Plaça Noguerola es varen localitzar diferents trams de la contraguàrdia del baluard. A la cantonada del Carrer Comerç amb General Brito va aparèixer l'estrep occidental de la contraguàrdia del baluard.

Ús actual Diversos

Ús original/altres Defensiu

Estat conservació L'entorn més proper al conjunt presenta un bon estat de conservació. Les estructures portants de les restes localitzades de l'antic baluard presenten bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a plaça de la ciutat, identificada en els plànols amb la Clau SV4_Places.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

C. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

Lleida

RESTES DE BALUARD A LA PLAÇA NOGUEROLA. VIAL

006.02.02.CA

2-. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

Vestigis memorables de tipologia singular i gran monumentalitat, el valor del qual rau a en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

Els valors d'aquestes restes conservades no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt, sinó també en el que representa com a element històric que va atalaiar, defensar i senyorejar la Ciutat de Lleida i el seu territori des del segle XVIII. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de l'espai i la dels valors patrimonials que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i socials.

Aquest document proposa conservar el Baluard del Carme amb el Nivell 1 de protecció degut al valor històric, arquitectònic i social del conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i socials, representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre les restes del Baluard del Carme, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de

RESTES DE BALUARD A LA PLAÇA NOGUEROLA. VIAL**006.02.02.CA**

protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er - Capítol 1er - Articles 7 al 14 / Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. -Articles 31 a 38), en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, referent a la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció generals establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de béns Arquitectònics, Arqueològics, Històrics i Mediambientals de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les restes conservades del baluard en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on - Secció 1a. - Article 35).

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre les restes del baluard es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de cadascun dels seus elements utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les possibles intervencions sobre la distribució interior dels edificis que les allotgen es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les seves reparacions s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'element.

RESTES DE BALUARD A LA PLAÇA NOGUEROLA. VIAL**006.02.02.CA**

L'acondiciament de les instal·lacions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Per entendre la funció de l'element defensiu del baluard del Carme hem de retrocedir als mesos immediats al setge de 1707, quan les tropes defensores de la ciutat aixequen a corre cuita un terraplè de forma i localització semblant a la que després tindrà el mur de pedra conservat a la plaça. L'objectiu d'aquest terraplè era dificultar l'accés al punt feble situat a la intersecció entre la muralla moderna de la travessera del Brito (1647) i l'antiga muralla feudal (2a Meitat S. XIV), en el punt on actualment es troben el carrer del Nord i el carrer Comerç.

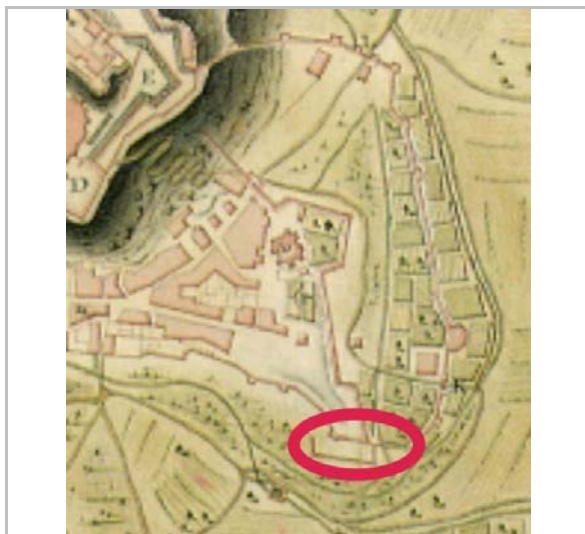
Un cop conquerida la ciutat el novembre de 1707, els vencedors s'afanyaren a substituir el terraplè per un sòlid mur de pedra i calç atalussat en forma de grapa invertida davant del punt feble conegut com "contregarde". Un element aïllat situat a escassos metres de les antigues muralles i a la riba dreta del riu Nogueroles tal com apareix representat en els plànols antics de 1735 i 1792.

L'any 1806 el braç oriental de la contraguàrdia s'uneix a la punta de la travessera del Brito. L'any 1810 passa a formar part de l'avanç del baluard del Carme, localitzat a l'any 2002 al carrer Comerç 6-12- delimitant un espai, que des de llavors serà conegut amb el nom de "contraguàrdia del Carme" perquè havia de servir per defensar el baluard del mateix nom format per la punta de la travessera del Brito.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Aquest emmurallament ha existit des del segle XVIII i ha anat quedant atresorat i amortitzat per les construccions posteriors.

Observacions Època moderna. S. XVIII (estructura construïda el 1707). Bona part de l'estructura es troba en els fonaments dels edificis actuals i no es poden observar a simple vista. Tanmateix, a diverses localitzacions s'han integrat alguns trams descoberts a les construccions posteriors mitjançant modestes museïtzacions de les troballes.

Després de 1735

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

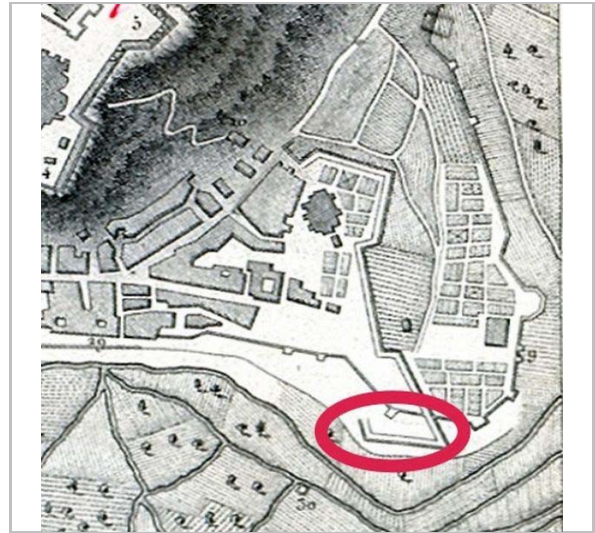
RESTES DE BALUARD A LA PLAÇA NOGUEROLA. VIAL

006.02.02.CA

Any 1792

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

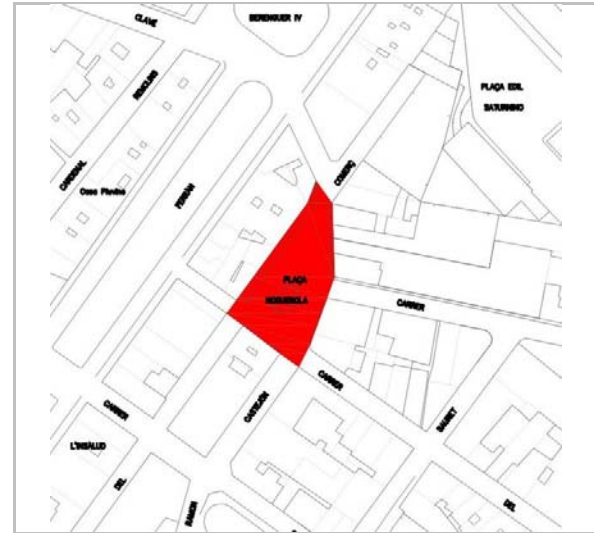
Any 1806

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

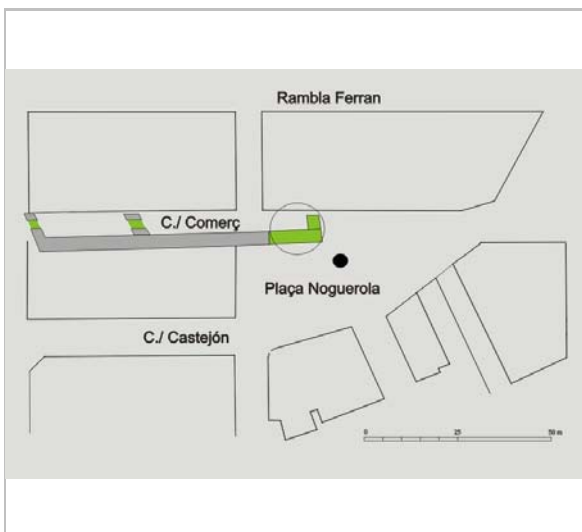
Any 1810

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Plànol dels trams de contraguarda documentats

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Localització de les restes

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

**ELEMENTS DEFENSIVS AL CARRER ANSELM CLAVÉ.
VIAL****006.03.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Anselm Clavé, s/núm.

Coordenades UTM

x 302444 ; y 4610393

Plànol

Delimitació bé

x 302444 ; y 4610393

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

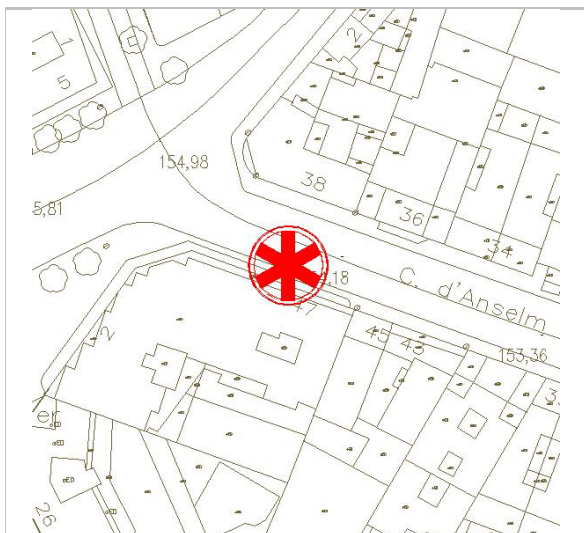
Número

Superfície

Sostre

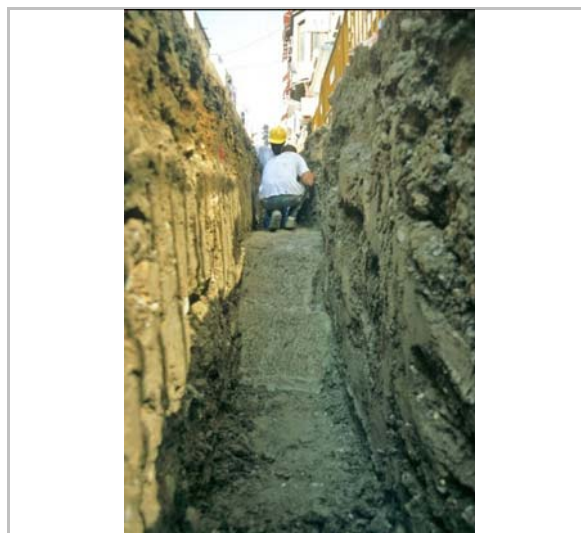
N. plantes

Titularitat

Delimitació del conjunt

MJM

Vista del tram localitzat

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Vista del tram localitzat

Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

**ELEMENTS DEFENSIVS AL CARRER ANSELM CLAVÉ.
VIAL****006.03.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIN
<i>Nº reg/cat.</i>	006.03.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 1. Integral

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia Funcional</i>	AM Arquitectura Militar
<i>Subtipus Funcional</i>	Muralles
<i>Ús actual</i>	Diversos
<i>Ús original/altres</i>	Defensiu

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A-. amb l'establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B-. els criteris establerts pel Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció.

C-. els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1: Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN) o Assimilables.

1-. ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT:

Tots els intrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat que van fonamentar la seva declaració o incoació com a BCIN i/o el seu reconeixement com a restes arqueològiques, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquest element hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

2-. ELEMENTS MODIFICABLES:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3-. ELEMENTS DE MODIFICACIÓ OBLIGADA:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que

Lleida

**ELEMENTS DEFENSIVS AL CARRER ANSELM CLAVÉ.
VIAL****006.03.CA**

representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on Secció 1ª - Article 35). En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric Vestigis memorables, el seu valor patrimonial rau principalment en el fet d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des d'ells uns referents d'amplia rellevància arreu.
- Valor arqueològic i paleontològic
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Conservació

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els anteriors apartats (1,2,3).

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38), en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1: Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN) o Assimilables.

1-.Criteris d'Intervenció i/o Actuació.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interès Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premisa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

ELEMENTS DEFENSIVS AL CARRER ANSELM CLAVÉ. VIAL

006.03.CA

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que no representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió de les restes, segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

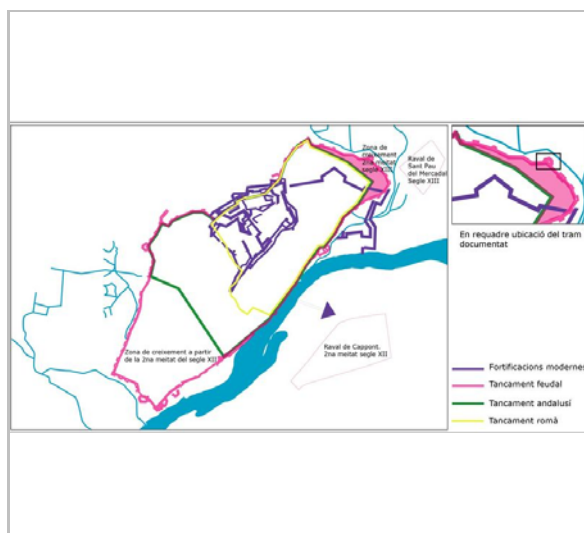
INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica L'any 2000, es va documentar en el fons de la rasa oberta per posar-hi el cable òptic, una gran base de morter i pedres. La neteja dels fons va confirmar l'existència de dues cares de blocs treballats disposats en talús que formarien part de les cares nord i sud de l'escarpa del basament d'una torre poligonal.

Donat el seu estat de conservació i que només es va realitzar un seguiment, no podem hores d'ara determinar amb precisió la seva datació. Només podem dir que aquesta torre es troba a la banda nord-est del tancament de la ciutat, reformat per Pere III el Cerimoniós entre 1364 i 1367. Fins aleshores, el tancament de la ciutat per aquesta banda era encara l'antic tancament andalusí. La reforma implicà també l'ampliació de l'àrea d'ocupació; aquest sector era l'únic lloc encara possible de creixement sense tenir que salvar la barrera que suposava el riu Noguera. Recordem que la ciutat antiga estava molt determinada per les seves característiques topogràfiques: el turó i les seves vessants i els aqüífers: el riu Segre i els seus afluents.

Sembla que aquesta zona va quedar afectada per l'esclat al 1812 del polvorí ubicat a la torre de llevant de la Suda. Als plànols militars publicats a l'Atlas de Lleida anteriors a aquesta data encara surt dibuixada la muralla, tot i que al segle XVII s'aixecà la muralla i el baluard de Magdalena i la zona compresa entre aquesta i l'antic traçat del tancament fou deshabitada i declarada zona de guerra.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Evolució dels tancaments de la ciutat antiga
Arxiu Arqueològic - Ajuntament de Lleida

Lleida

Lleida

ARCS I CELLERS

007.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

<i>Indret / barri</i>	Centre Històric						<i>Codi INE</i> 120
<i>Adreça/es</i>	diverses						
<i>Coordenades UTM</i>	x		: y	<i>Plànol</i>		<i>Delimitació bé</i> 	
	x		: y	<i>Grafisme cat.</i>	*	<i>Entorn protecció</i>	
DADES CADASTRALS	<i>Número</i>		<i>Superfície</i>	<i>Sostre</i>	<i>N. plantes</i>	<i>Titularitat</i>	
	diverses						

DADES URBANÍSTIQUES

<i>Pla vigent</i>	POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
<i>Classificació</i>	SUC (urbà consolidat)

Lleida

ARCS I CELLERS

007.CA

CATALOGACIO ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIO

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Conjunt / elements* Els elements localitzats són arcs construïts amb carreu de pedra o peça de maó ceràmic col·locada a sardinell. La majoria d'arcs construïts en pedra són arcs apuntats i els arcs d'obra de fàbrica presenten un traçat d'arc d'ansa paner. També hi trobem algun arc de pedra de llinda plana. Alguns dels arcs són arcs apuntats continguts actualment en els murs mitgers de la finca. En alguns casos estan tapiats i en altres casos permeten el pas a través dels murs. Altres arcs presenten el seu traçat paral·lel a façana i actuen de suport del forjat de la planta superior.

En fitxa a part es descriuen els diferents arcs i cellers catalogats fins el moment:

- 007.01.CA Arcs medievals, celler i cup al c/ Magdalena, 18.
- 007.02.CA Arcada medieval al c/ Magdalena, 19.
- 007.03.CA Arcs medievals al c/ Magdalena, 13 .
- 007.04.CA Arcs medievals al c/ Magdalena, 12.
- 007.05.CA Arcada medieval, portalada moderna i cup al c/ Carme, 14
- 007.06.CA Soterrani medieval-modern amb pilars de pedra i volta de maó al c/ Carme, 11
- 007.07.CA Celler modern possiblement relacionat amb muralla andalusina a la plaça de la Sal, 8.
- 007.08.CA Arcada medieval a la pl/ de la Sal, 9.
- 007.09.CA Arcada medieval i celler al c/ Clot de les Monges, 1.
- 007.10.CA Arcades i volta medievals a la plaça de Sant. Joan, 22.
- 007.11.CA Arc a l'avinguda Francesc Macià, 11.
- 007.12.CA Cup i celler a la plaça de la Paeria, 9.
- 007.13.CA Arcada medieval al c/ Major, 7.
- 007.14.CA Arcs medievals i soterrani amb volta de totxo al c/ Major, 11.
- 007.15.CA Parets i volta de pedra al c/ Major, 46.
- 007.16.CA Murs i celler al c/ Cavallers, 2.
- 007.17.CA Arcada medieval al c/ St. Antoni, 25 .
- 007.18.CA Arcada medieval a l'avinguda Blondel, 62.
- 007.19.CA Arcades medievals a l'avinguda Blondel, 50.
- 007.20.CA Arcada medieval a l'avinguda Blondel, 48.

En tot cas, son antigues estructures que, malgrat s'hagi rehabilitat l'edifici que els allotja, la majoria segueixen mantenint la seva funció estructural.

També s'ha localitzat un conjunt de voltes construïdes en pedra i en maó ceràmic. Aquestes voltes constituïen la coberta de l'antic celler de les finques.

Ús actual Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.

Lleida

ARCS I CELLERS

007.CA

Els arcs i voltes de celler localitzades i incloses en aquest document presenten un bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits els edificis on es troben els arcs i voltes de celler catalogats, com a sòl urbà consolidat, especialitzat en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificat en els plànols amb la Clau R1a2 i com a sòl corresponent al nucli original residencial de la Ciutat, del qual han perdurat les traces i l'estructura medieval identificat en els plànols amb la Clau R1a1.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques i arqueològiques representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

Vestigis memorables, el seu valor patrimonial rau principalment en el fet

Lleida

ARCS I CELLERS

007.CA

d'aportar dades importants cara al coneixement de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des d'ella uns referents d'àmplia rellevància arreu.

Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques i arqueològiques.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser

ARCS I CELLERS**007.CA**

que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats del s. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

Lleida

ARCS MEDIEVALS, CELLER I CUP AL C. MAGDALENA, 18

007.01.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Magdalena, 18

Coordenades UTM

x 302491 ; y 4610142

Plànol

Delimitació bé

x 302491 ; y 4610142

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

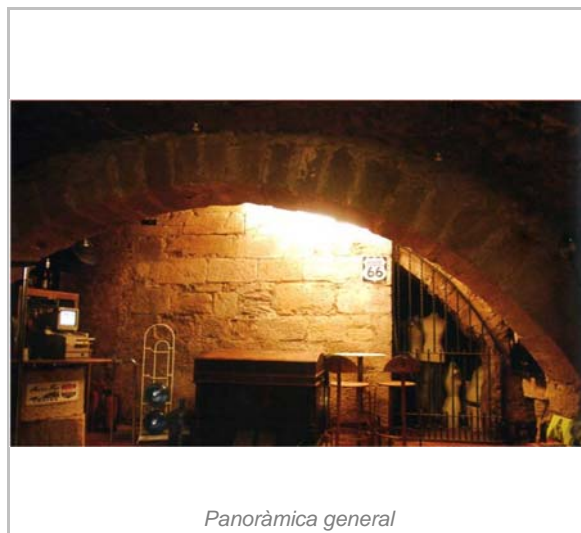
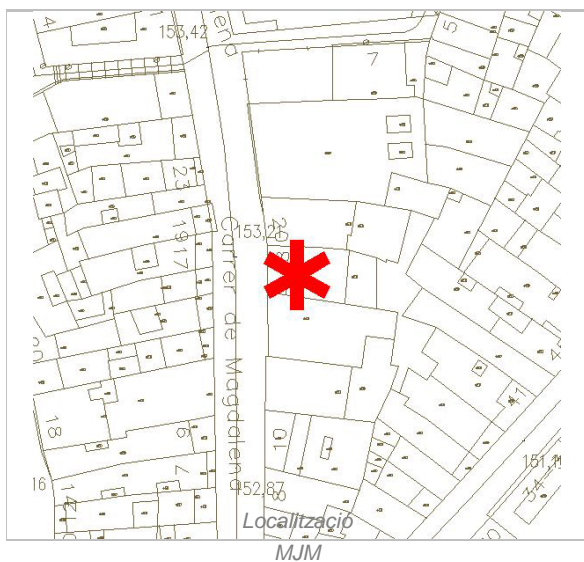
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2603236CG0120D

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

ARCS MEDIEVALS, CELLER I CUP AL C. MAGDALENA, 18**007.01.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.01.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.
L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que

Lleida

ARCS MEDIEVALS, CELLER I CUP AL C. MAGDALENA, 18

007.01.CA

representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que

respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL AL C. MAGDALENA, 19

007.02.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Magdalena, 19

Coordenades UTM

x 302471 ; y 4610147

Plànol

Delimitació bé

x 302471 ; y 4610147

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

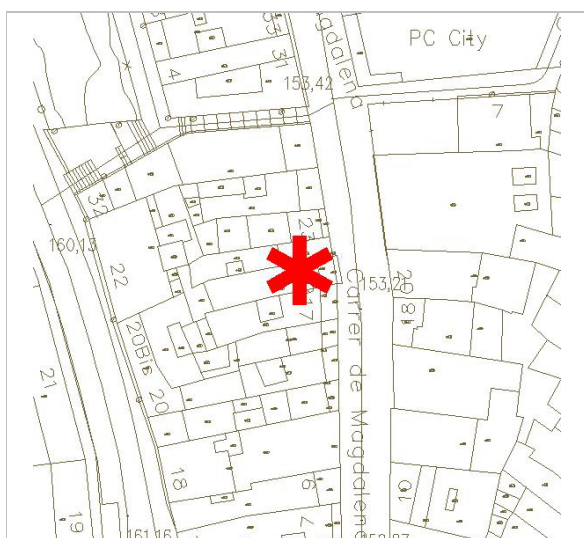
Superfície

Sostre

N. plantes

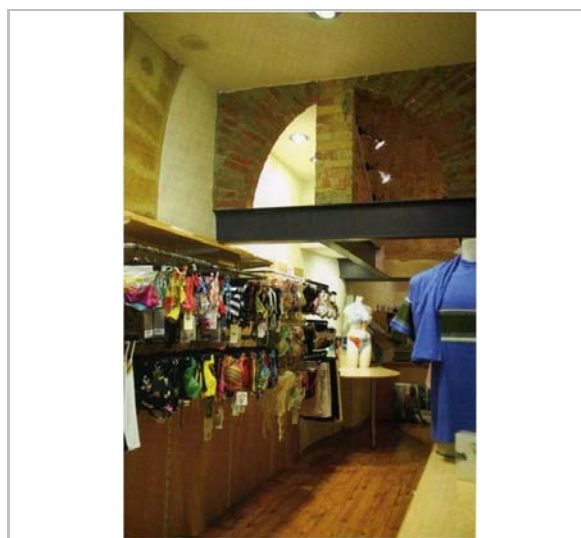
Titularitat

2503305CG0120D

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

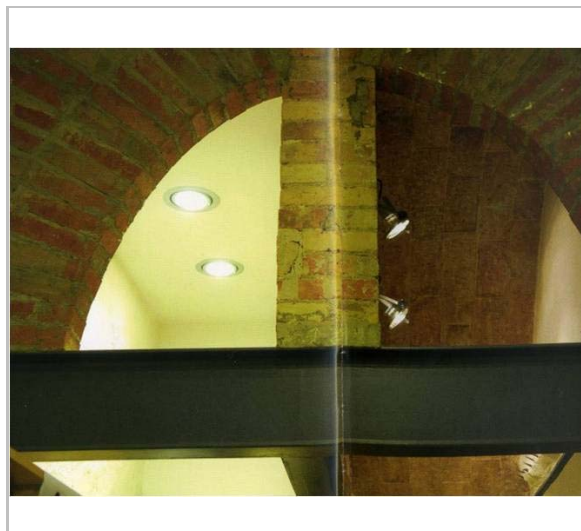
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a1_Subzona Residencial

Vista de conjunt

Lleida

ARCADA MEDIEVAL AL C. MAGDALENA, 19

007.02.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.02.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan bastides les restes com a sòl urbà consolidat, corresponent al nucli original residencial de la Ciutat, del qual han perdurat les traces i l'estructura medieval identificat en els plànols amb la Clau R1a1.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL AL C. MAGDALENA, 19

007.02.CA

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL AL C. MAGDALENA, 19

007.02.CA

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

ARCS MEDIEVALS AL C. MAGDALENA, 13

007.03.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Magdalena, 13

Coordenades UTM

x 302475 ; y 4610132

Plànol

Delimitació bé

x 302475 ; y 4610132

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

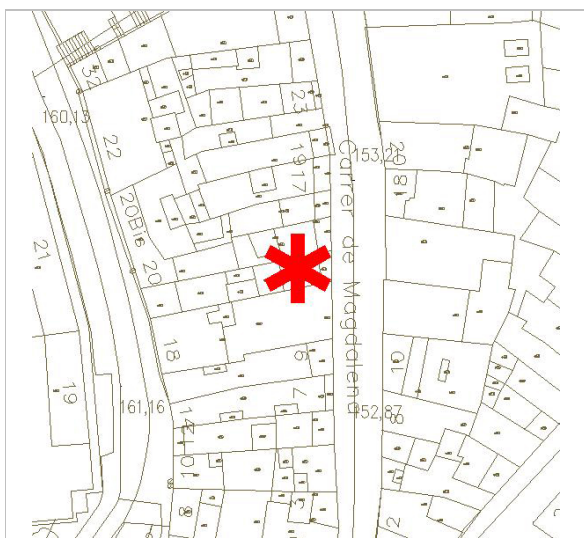
Superfície

Sostre

N. plantes

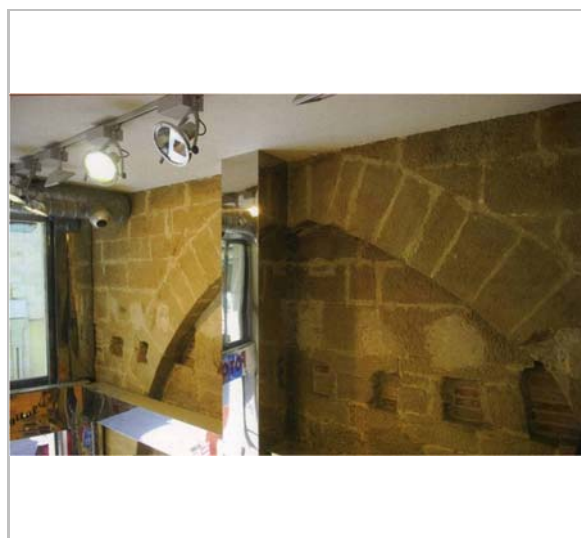
Titularitat

2503308CG0120D

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

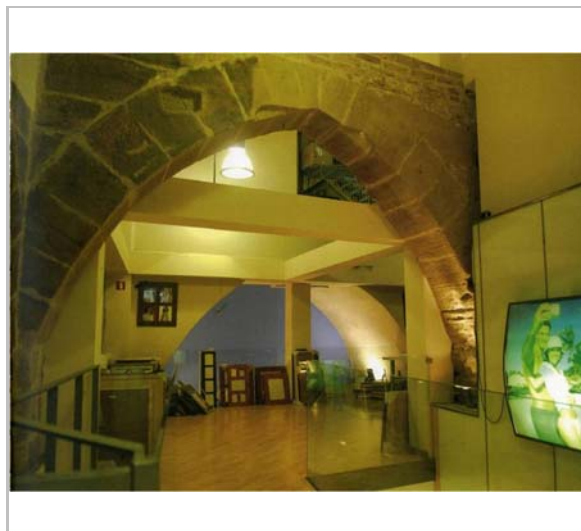
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

Lleida

ARCS MEDIEVALS AL C. MAGDALENA, 13

007.03.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.03.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

ARCS MEDIEVALS AL C. MAGDALENA, 13

007.03.CA

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Lleida

ARCS MEDIEVALS AL C. MAGDALENA, 13**007.03.CA**

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

ARCS MEDIEVALS AL C. MAGDALENA, 12

007.04.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Magdalena, 12

Coordenades UTM

x 302493 ; y 4610126

Plànol

Delimitació bé

x 302493 ; y 4610126

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

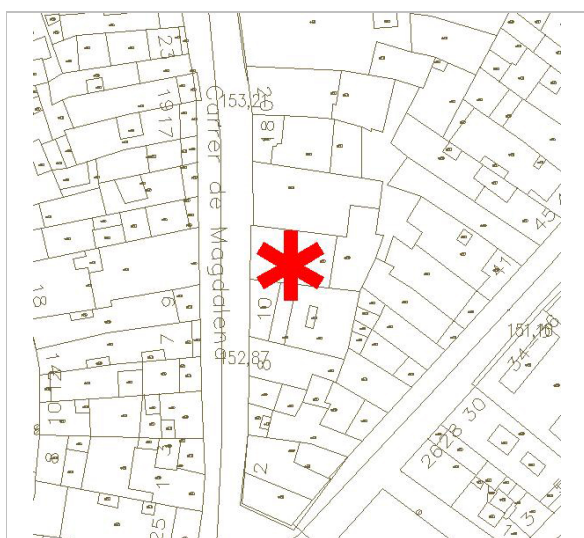
Superfície

Sostre

N. plantes

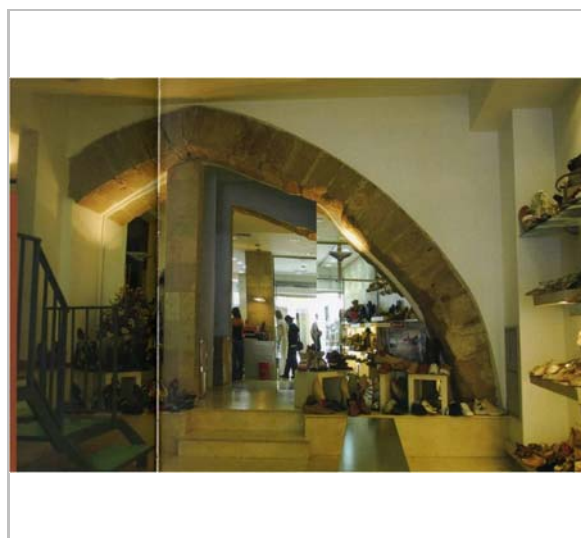
Titularitat

2603233CG0120D

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

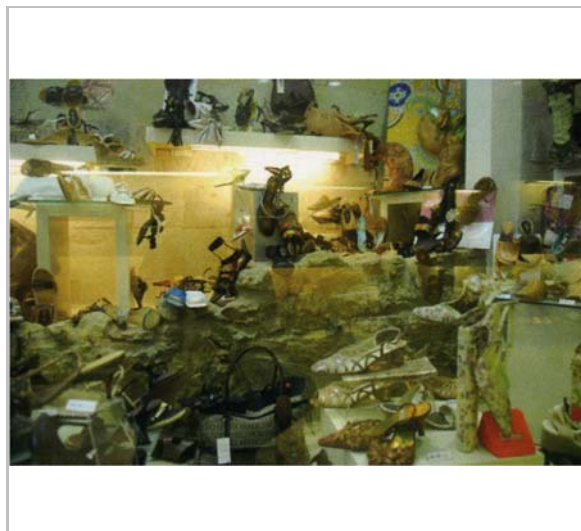
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

Lleida

ARCS MEDIEVALS AL C. MAGDALENA, 12

007.04.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.04.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

ARCS MEDIEVALS AL C. MAGDALENA, 12

007.04.CA

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Lleida

ARCS MEDIEVALS AL C. MAGDALENA, 12

007.04.CA

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

**PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA MUNICIPAL
LLEIDA**

**CATÀLEG DE BÉNS A PROTEGIR
CONJUNTS ARQUITECTÒNICS (CA)
VOLUM II**

APROVACIÓ INICIAL. ABRIL 2018

Ajuntament de Lleida

Lleida

ARCADA MEDIEVAL. PORTALADA MODERNA I CUP AL C. CARME, 14**007.05.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es Carrer Carme, 14

Coordenades UTM x 302467 ; y 4610038

Plànol

Delimitació bé

x 302467 ; y 4610038

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

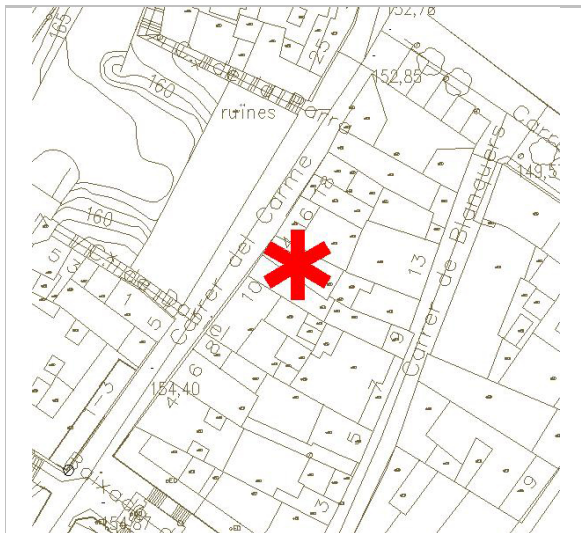
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2502811CG0120B

Localització

MJM

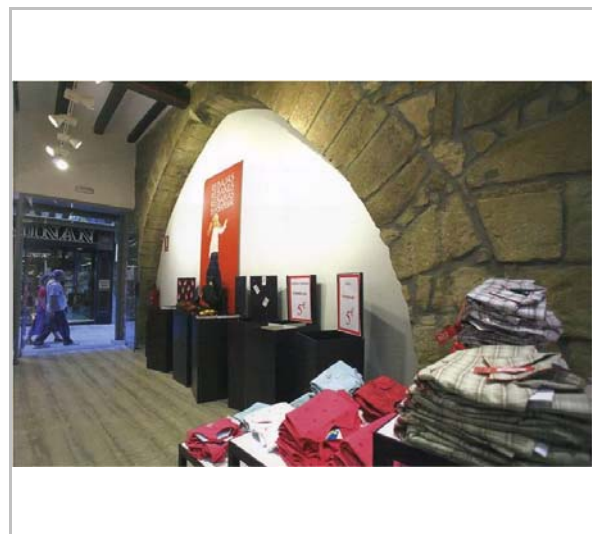
Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

Lleida

ARCADA MEDIEVAL. PORTALADA MODERNA I CUP AL C. CARME, 14**007.05.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.05.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

**ARCADA MEDIEVAL. PORTALADA MODERNA I CUP AL
C. CARME, 14****007.05.CA****3. Elements de Modificació Obligada**

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS**

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els

**ARCADA MEDIEVAL. PORTALADA MODERNA I CUP AL
C. CARME, 14****007.05.CA**

critèris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Bibliografia</i>	Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
<i>Observacions</i>	Estil: Obra popular Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

**SOTERRANI AMB PILARS DE PEDRA I VOLTA DE MAÓ
AL C. CARME, 11****007.06.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es Carrer Carme, 11

Coordenades UTM x 302454 ; y 4610043

Plànol

Delimitació bé

x 302454 ; y 4610043

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

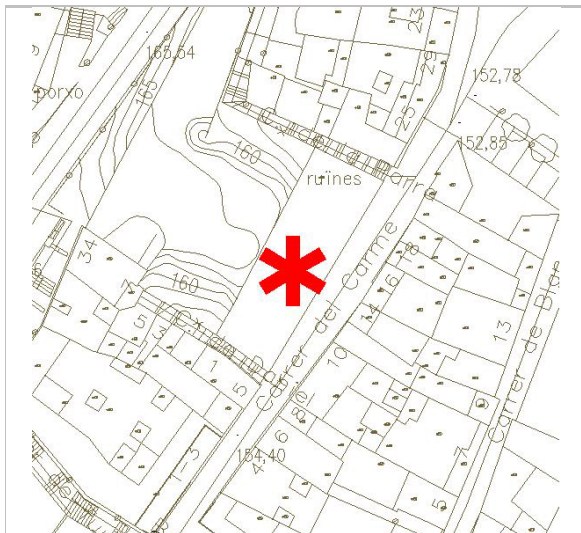
Superfície

Sostre

N. plantes

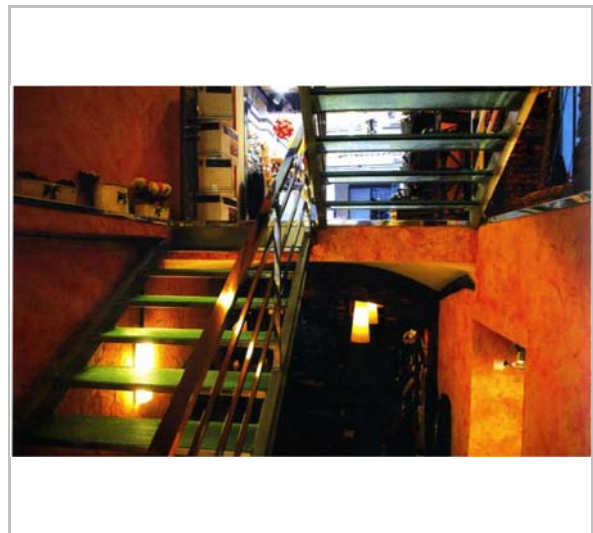
Titularitat

2502915CG0120B

Localització

MJM

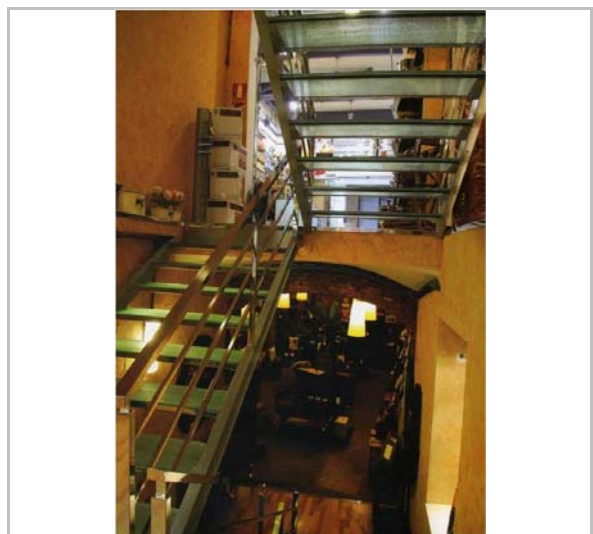

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUESPla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

**SOTERRANI AMB PILARS DE PEDRA I VOLTA DE MAÓ
AL C. CARME, 11****007.06.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.06.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

**SOTERRANI AMB PILARS DE PEDRA I VOLTA DE MAÓ
AL C. CARME, 11****007.06.CA****3. Elements de Modificació Obligada**

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els

Lleida

**SOTERRANI AMB PILARS DE PEDRA I VOLTA DE MAÓ
AL C. CARME, 11****007.06.CA**

critèris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Bibliografia</i>	Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
<i>Observacions</i>	Estil: Obra popular Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

**CELLER RELACIONAT AMB LA MURALLA ANDALUSINA
A LA PL. LA SAL, 8****007.07.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça la Sal, 8

Coordenades UTM

x 302434 ; y 4609995

Plànol

Delimitació bé

x 302434 ; y 4609995

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

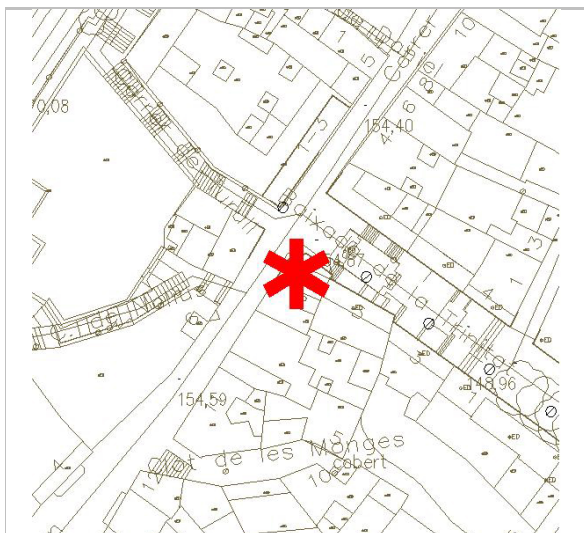
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2501201CG0120B

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

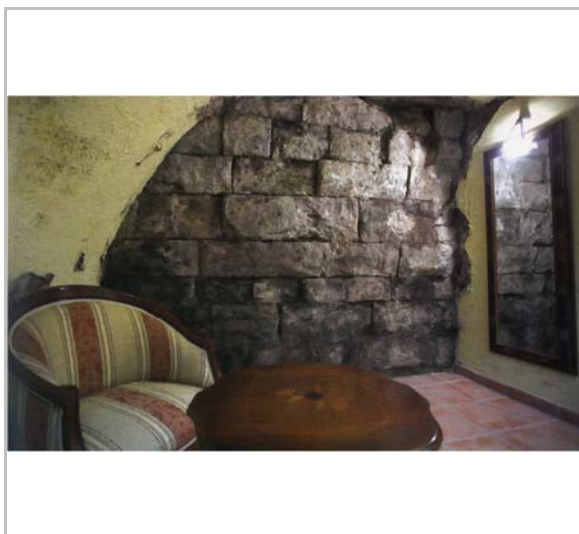
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

**CELLER RELACIONAT AMB LA MURALLA ANDALUSINA
A LA PL. LA SAL, 8****007.07.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.07.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

**CELLER RELACIONAT AMB LA MURALLA ANDALUSINA
A LA PL. LA SAL, 8****007.07.CA**

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els

Lleida

**CELLER RELACIONAT AMB LA MURALLA ANDALUSINA
A LA PL. LA SAL, 8****007.07.CA**

critèris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Bibliografia</i>	Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
<i>Observacions</i>	Estil: Obra popular Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL A LA PL. LA SAL, 9

007.08.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es Plaça la Sal, 9

Coordenades UTM x 302430 ; y 4609989

Plànol

Delimitació bé

x 302430 ; y 4609989

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

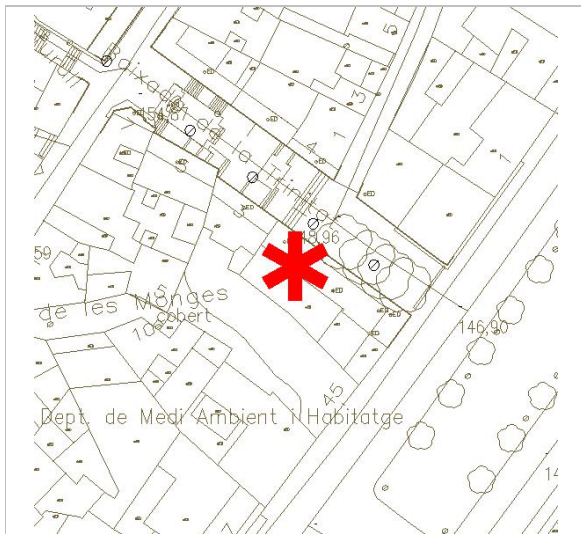
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2501224CG0120B

Localització

MJM

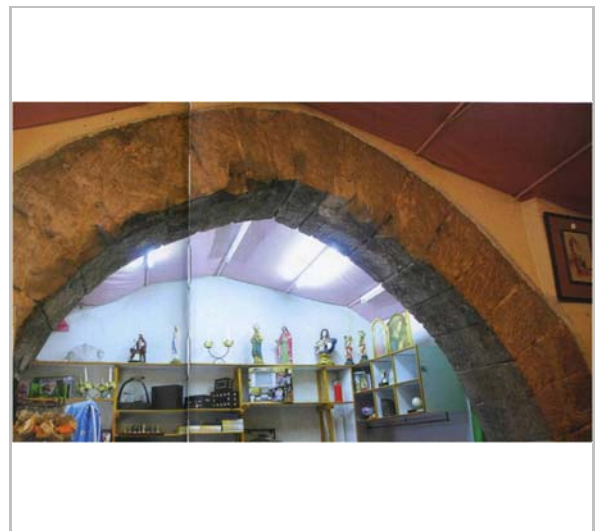
Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

Lleida

ARCADA MEDIEVAL A LA PL. LA SAL, 9

007.08.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.08.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL A LA PL. LA SAL, 9

007.08.CA

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL A LA PL. LA SAL, 9

007.08.CA

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

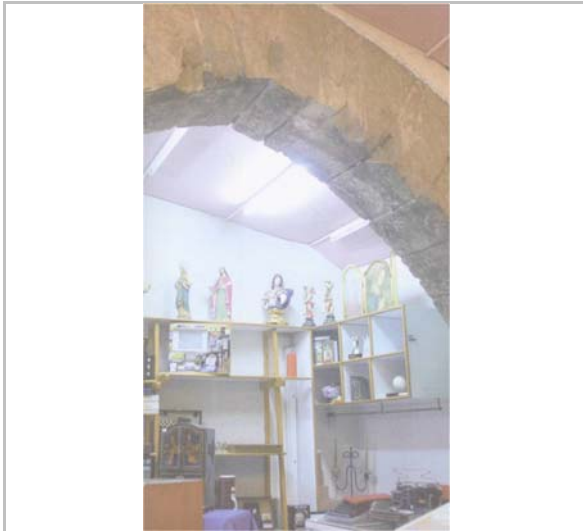
Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL A LA PL. LA SAL, 9

007.08.CA

Vista de conjunt

Lleida

Lleida

ARCADA MEDIEVAL I CELLER AL C. CLOT DE LES MONGES, 1**007.09.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Carrer Clot de les monges, 1

Coordenades UTM x 302431 ; y 4609975

Plànol

Delimitació bé

x 302431 ; y 4609975

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

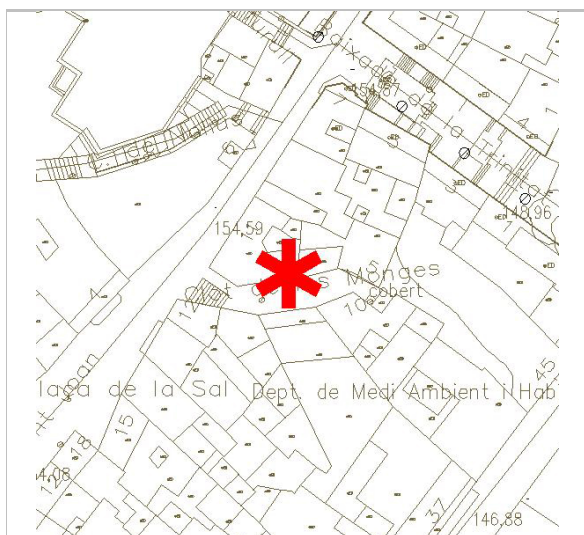
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2501222CG0120B

Localització

MJM

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Lleida

ARCADA MEDIEVAL I CELLER AL C. CLOT DE LES MONGES, 1**007.09.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.09.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL I CELLER AL C. CLOT DE LES MONGES, 1**007.09.CA**

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS**

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL I CELLER AL C. CLOT DE LES MONGES, 1**007.09.CA**

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

ARCADES I VOLTA MEDIEVALS A LA PL. SANT JOAN, 22

007.10.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça Sant Joan, 22

Coordenades UTM

x 302349 ; y 4609842

Plànol

Delimitació bé

x 302349 ; y 4609842

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2400907CG0120A

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

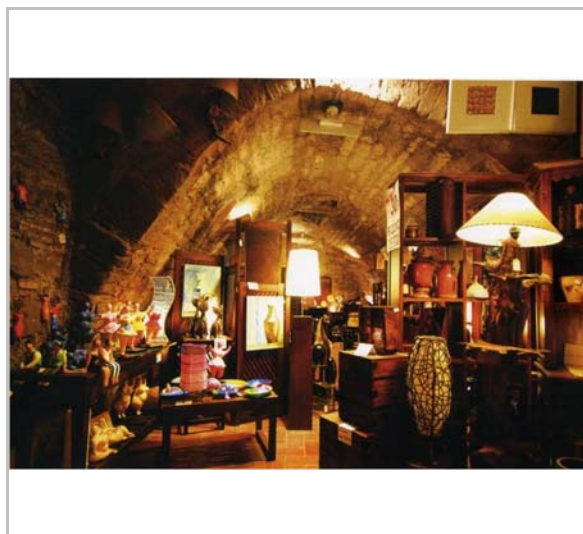
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

ARCADES I VOLTA MEDIEVALS A LA PL. SANT JOAN, 22**007.10.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.10.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els

ARCADES I VOLTA MEDIEVALS A LA PL. SANT JOAN, 22**007.10.CA**

critèris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

ARC A L'AV. FRANCESC MACIÀ, 11

007.11.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda Francesc Macià, 11

Coordenades UTM

x 302358 ; y 4609814

Plànol

Delimitació bé

x 302358 ; y 4609814

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

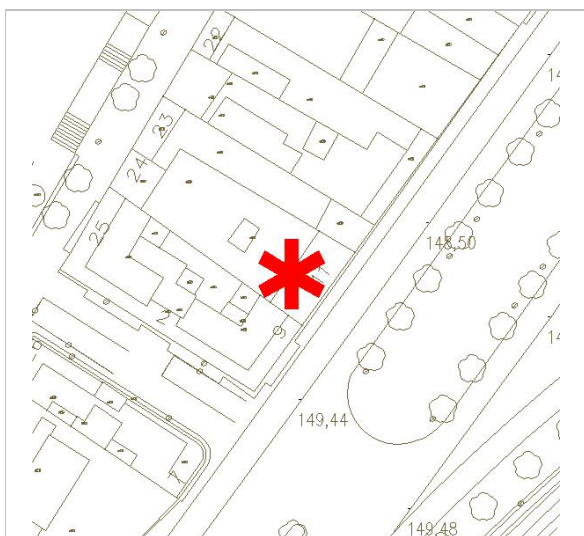
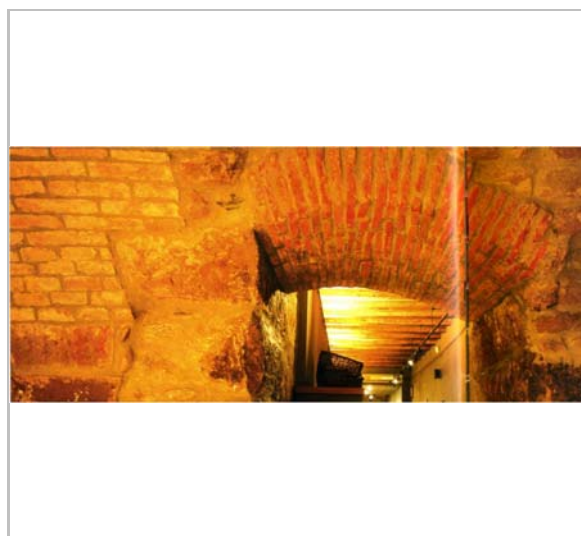
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2400905CG0120A

Localització
MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

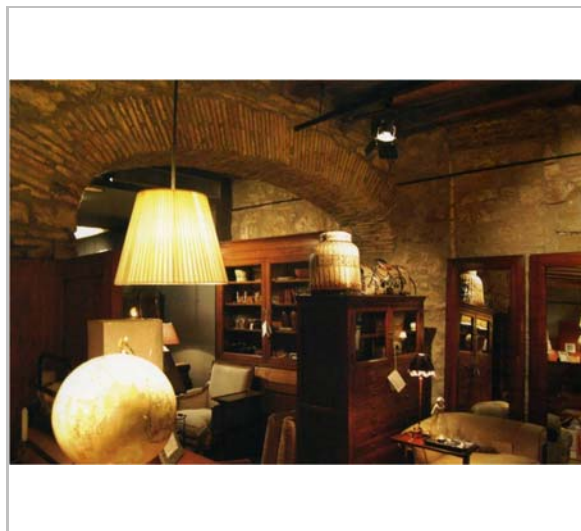
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

Lleida

ARC A L'AV. FRANCESC MACIÀ, 11

007.11.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.11.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

ARC A L'AV. FRANCESC MACIÀ, 11

007.11.CA

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Lleida

ARC A L'AV. FRANCESC MACIÀ, 11**007.11.CA**

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

CUP I CELLER A LA PL. PAERIA, 9

007.12.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Plaça Paeria, 9
Carrer Arc del pont

Coordenades UTM x 302296 ; y 4609775

Plànol

Delimitació bé

x 302296 ; y 4609775

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

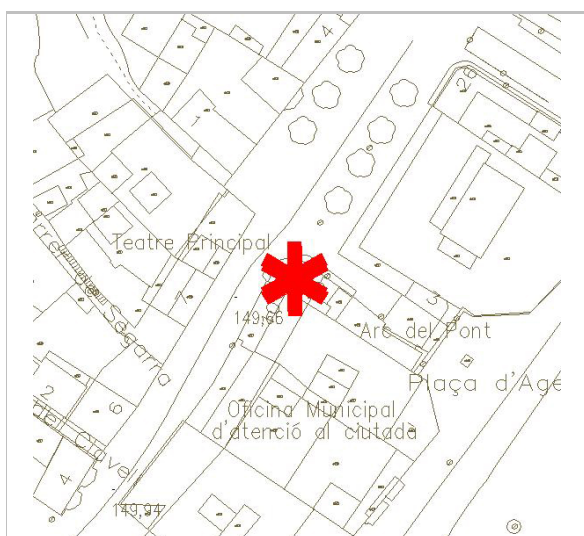
Superfície

Sostre

N. plantes

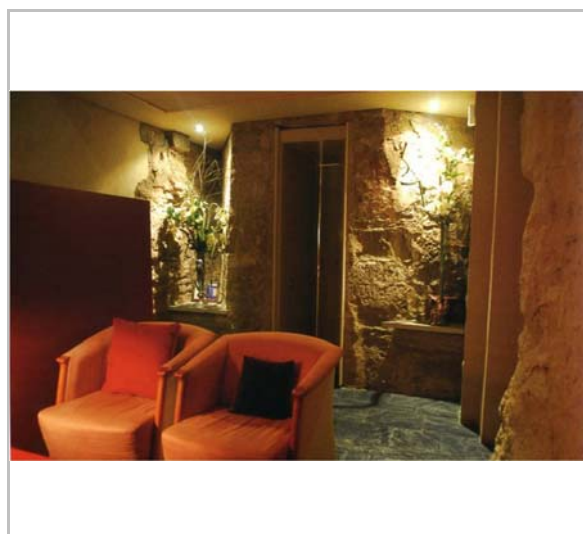
Titularitat

2399614CG0029G

Localització

MJM

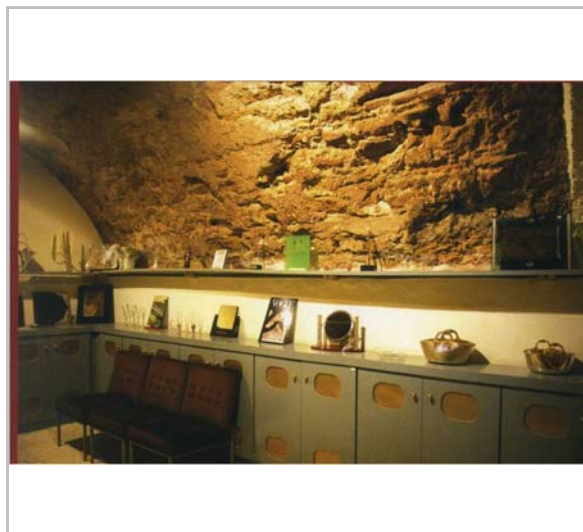
Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

CATALOGACIÓ ANTERIOR*Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Arquitectura popular
Categoria BPU
Nº reg/cat. 007.12.CA
Nivell prot. Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

CUP I CELLER A LA PL. PAERIA, 9**007.12.CA**

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS**

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Lleida

CUP I CELLER A LA PL. PAERIA, 9

007.12.CA

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL AL C. MAJOR, 7

007.13.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Carrer Major, 7

Coordenades UTM x 302234 ; y 4609699

x 302234 ; y 4609699

Plànol

Grafisme cat. *

Delimitació bé —

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

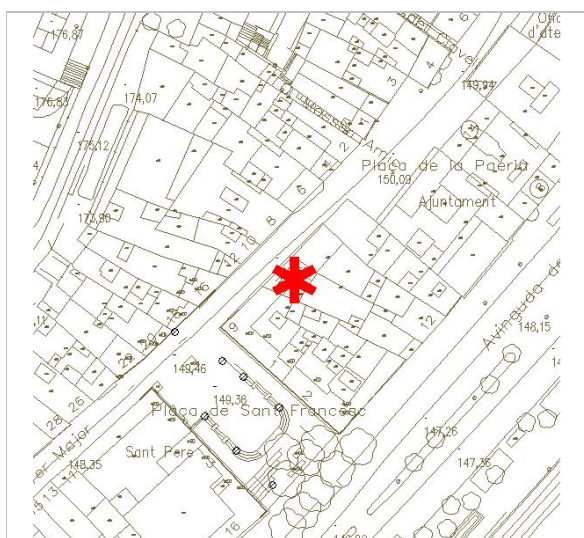
Superfície

Sostre

N. plantes

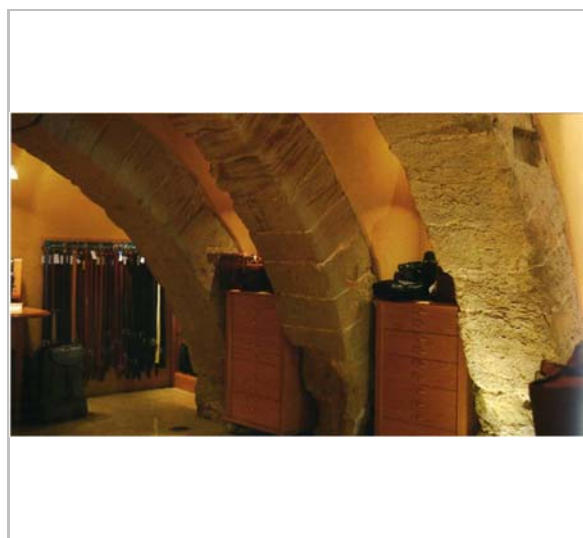
Titularitat

2399606CG0029G

Localització

MJM

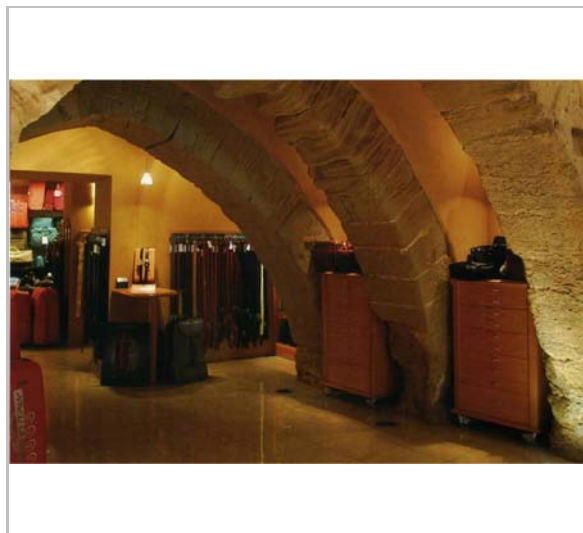
Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

Lleida

ARCADA MEDIEVAL AL C. MAJOR, 7

007.13.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.13.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL AL C. MAJOR, 7

007.13.CA

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL AL C. MAJOR, 7

007.13.CA

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

**ARCS MEDIEVALS I SOTERRANI AMB VOLTA DE TOTXO
AL C. MAJOR, 11****007.14.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Major, 11

Coordenades UTM

x 302195 ; y 4609649

Plànol

Delimitació bé

x 302195 ; y 4609649

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

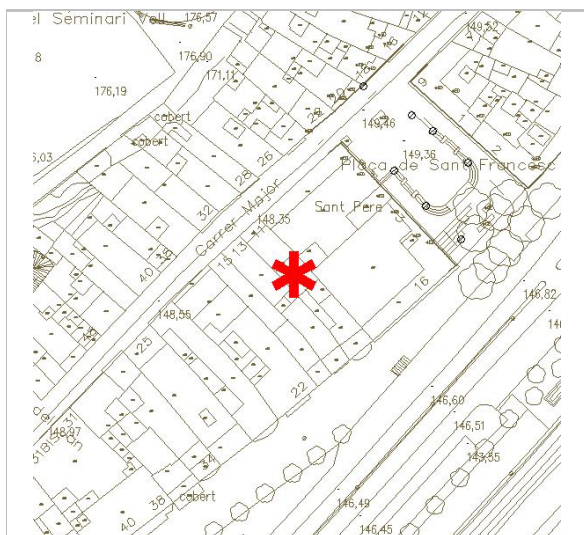
Superfície

Sostre

N. plantes

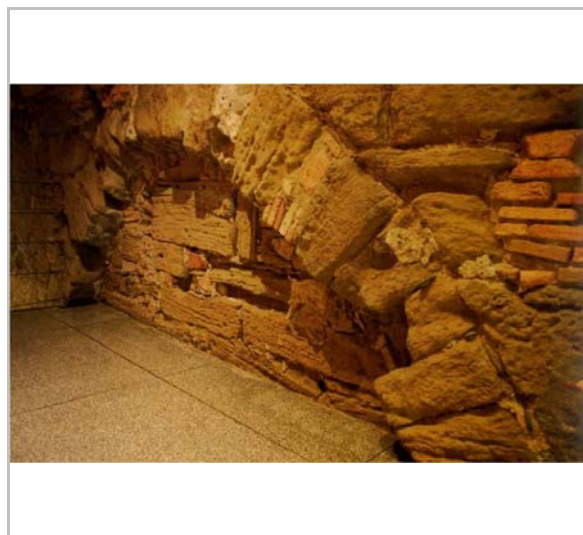
Titularitat

2298817CG0029G

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

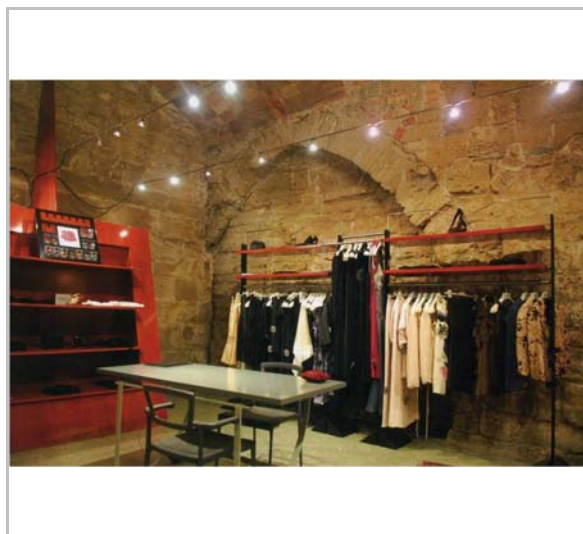
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

**ARCS MEDIEVALS I SOTERRANI AMB VOLTA DE TOTXO
AL C. MAJOR, 11****007.14.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.14.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

**ARCS MEDIEVALS I SOTERRANI AMB VOLTA DE TOTXO
AL C. MAJOR, 11****007.14.CA****3. Elements de Modificació Obligada**

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS**

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els

Lleida

**ARCS MEDIEVALS I SOTERRANI AMB VOLTA DE TOTXO
AL C. MAJOR, 11****007.14.CA**

critèris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

PARETS I VOLTA DE PEDRA AL CARRER MAJOR, 46

007.15.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Major, 46

Coordenades UTM

x 302146 ; y 4609645

Plànol

Delimitació bé

x 302146 ; y 4609645

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

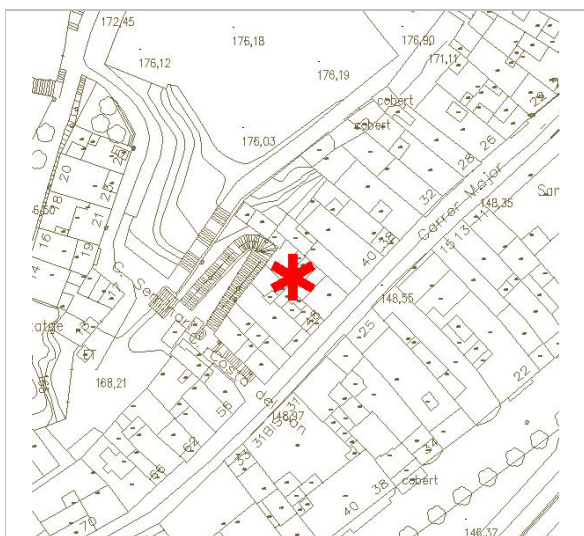
Superfície

Sostre

N. plantes

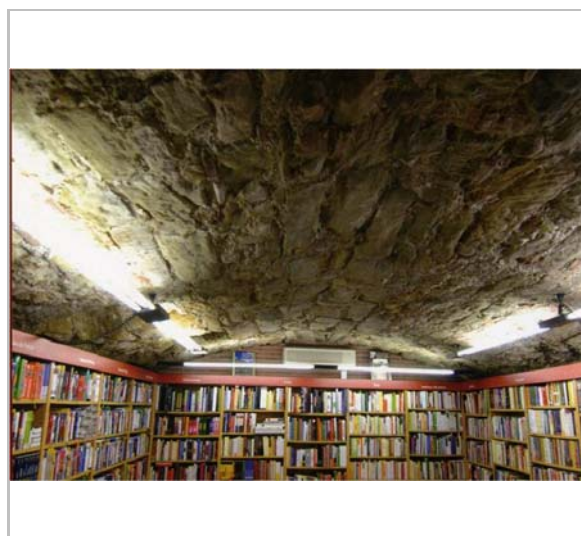
Titularitat

2298527CG0029G

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

Lleida

PARETS I VOLTA DE PEDRA AL CARRER MAJOR, 46

007.15.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Arquitectura popular
Categoria BPU
Nº reg/cat. 007.15.CA
Nivell prot. Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà

Subtipus Funcional Arcs i cellers

Context El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.

Ús actual Arcs i locals comercials o terciaris

Ús original/altres Arcs i cellers

Estat conservació L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

PARETS I VOLTA DE PEDRA AL CARRER MAJOR, 46**007.15.CA**

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS**

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Lleida

PARETS I VOLTA DE PEDRA AL CARRER MAJOR, 46**007.15.CA**

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

MURS I CELLER AL C. CAVALLERS, 2

007.16.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Cavallers, 2

Coordenades UTM

x 302081 ; y 4609587

Plànol

Delimitació bé

x 302081 ; y 4609587

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

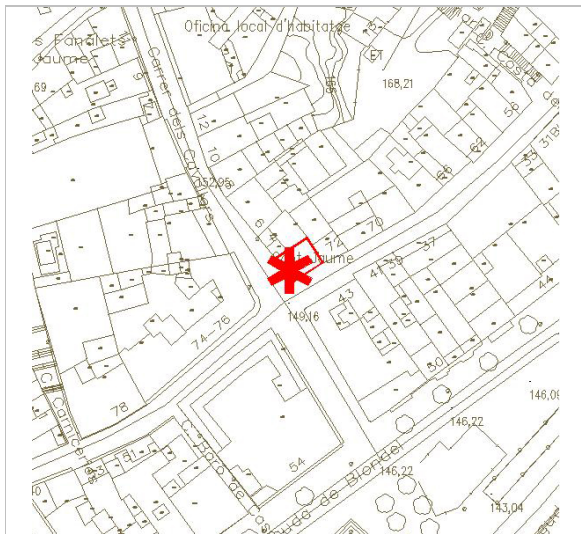
Superfície

Sostre

N. plantes

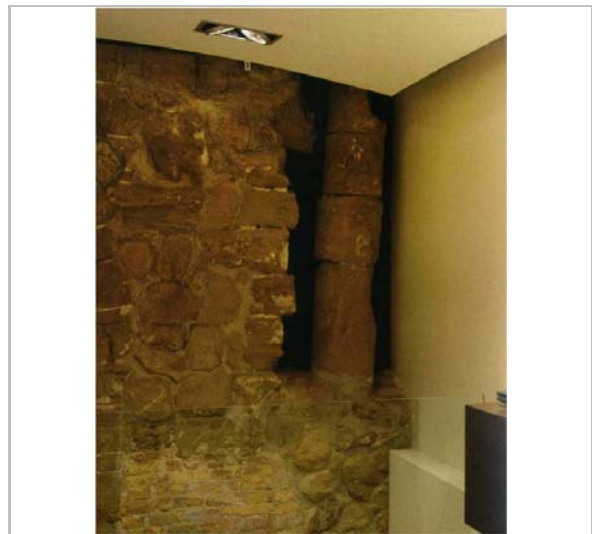
Titularitat

2198714CG0029G

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

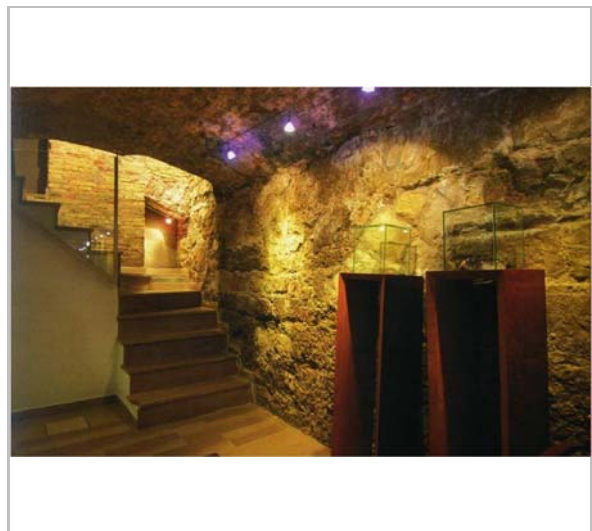
Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SEp4_Equipament privat Cultural
social-religiós

Vista de conjunt

Lleida

MURS I CELLER AL C. CAVALLERS, 2

007.16.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Arquitectura popular
Categoria BPU
Nº reg/cat. 007.16.CA
Nivell prot. Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà

Subtipus Funcional Arcs i cellers

Context El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.

Ús actual Arcs i locals comercials o terciaris

Ús original/altres Arcs i cellers

Estat conservació L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan bastides les restes com Equipament privat Cultural-social-religiós, identificat en els plànols amb la Clau SE4.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

3. Elements de Modificació Obligada

Lleida

MURS I CELLER AL C. CAVALLERS, 2**007.16.CA**

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Críteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els críteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els críteris d'intervenció, i els críteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Els críteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé

Lleida

MURS I CELLER AL C. CAVALLERS, 2**007.16.CA**

catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL AL C. SANT ANTONI, 25

007.17.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Carrer Sant Antoni, 25

Coordenades UTM x 301876 ; y 4609443

x 301876 ; y 4609443

Plànol

Grafisme cat. *

Delimitació bé —

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

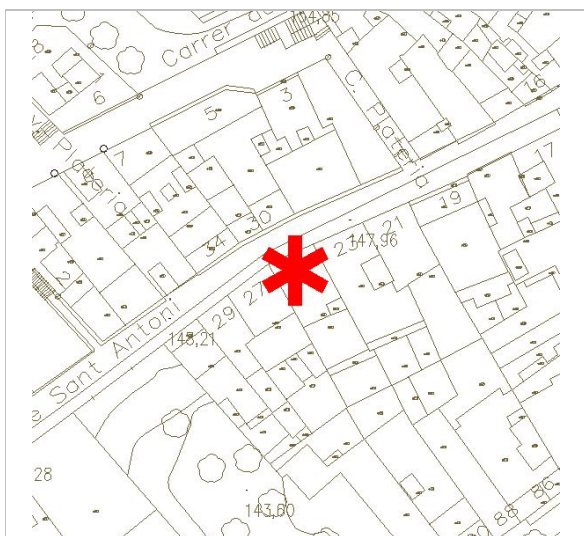
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

1996823CG0019F

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R1a2_Subzona Eix comercial

Lleida

ARCADA MEDIEVAL AL C. SANT ANTONI, 25

007.17.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Arquitectura popular
Categoria BPU
Nº reg/cat. 007.17.CA
Nivell prot. Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

3. Elements de Modificació Obligada

Lleida

ARCADA MEDIEVAL AL C. SANT ANTONI, 25

007.17.CA

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Críteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els críteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els críteris d'intervenció, i els críteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Els críteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Críteris d'Aplicació:

Lleida

ARCADA MEDIEVAL AL C. SANT ANTONI, 25

007.17.CA

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

ARCADA MEDIEVAL A L'AV. BLONDEL, 62

007.18.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda Blondel, 62

Coordenades UTM

x 302051 ; y 4609514

Plànol

Delimitació bé

x 302051 ; y 4609514

Gràfisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

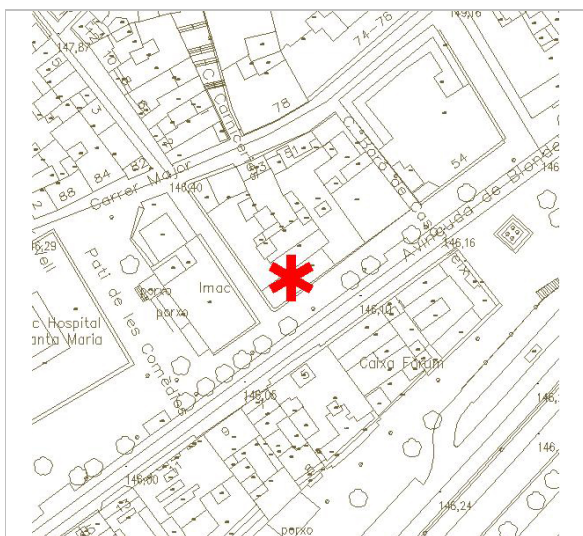
Superfície

Sostre

N. plantes

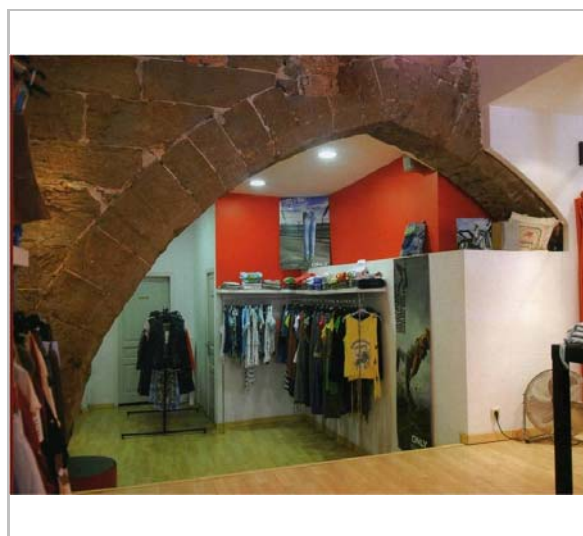
Titularitat

2197905CG0029E

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

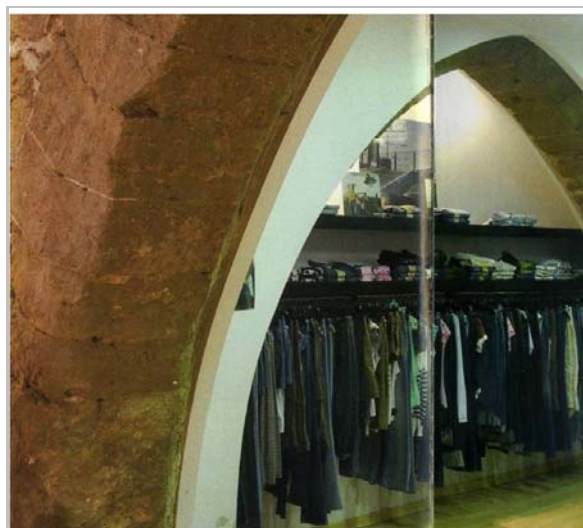
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

Lleida

ARCADA MEDIEVAL A L'AV. BLONDEL, 62

007.18.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Arquitectura popular
Categoria BPU
Nº reg/cat. 007.18.CA
Nivell prot. Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà

Subtipus Funcional Arcs i cellers

Context El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.

Ús actual Arcs i locals comercials o terciaris

Ús original/altres Arcs i cellers

Estat conservació L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL A L'AV. BLONDEL, 62

007.18.CA

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL A L'AV. BLONDEL, 62

007.18.CA

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

ARCADES MIEVIALS A L'AV. BLONDEL, 50

007.19.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda Blondel, 50

Coordenades UTM

x 302115 ; y 4609562

Plànol

Delimitació bé

x 302115 ; y 4609562

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

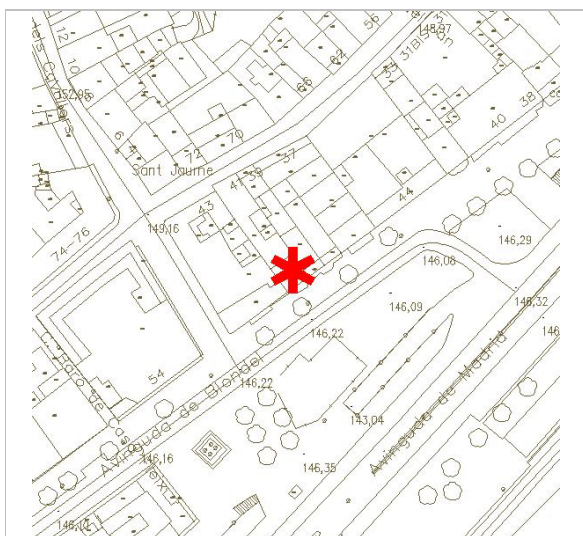
Superfície

Sostre

N. plantes

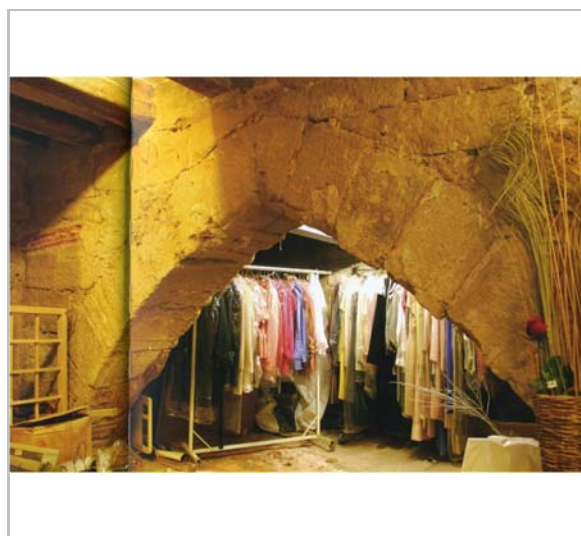
Titularitat

2298804CG0029G

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Lleida

ARCADES MEDIEVALS A L'AV. BLONDEL, 50

007.19.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.19.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

3. Elements de Modificació Obligada

Lleida

ARCADES MEDIEVALS A L'AV. BLONDEL, 50

007.19.CA

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

Lleida

ARCADES MEDIEVALS A L'AV. BLONDEL, 50

007.19.CA

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL A L'AV. BLONDEL, 48

007.20.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda Blondel, 48

Coordenades UTM

x 302121 ; y 4609566

Plànol

Delimitació bé

x 302121 ; y 4609566

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

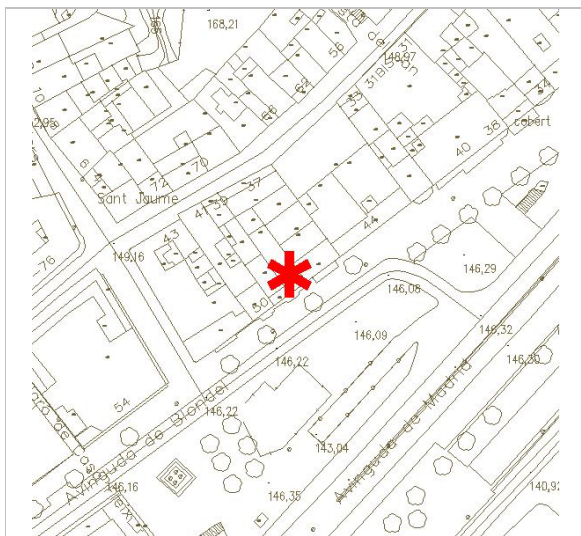
Superfície

Sostre

N. plantes

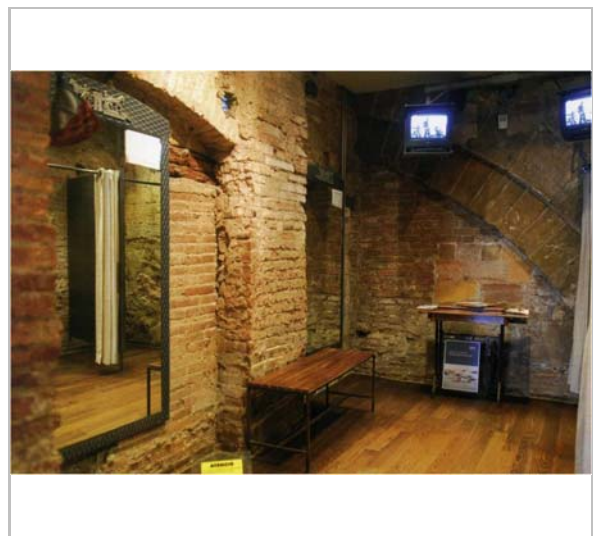
Titularitat

2298805CG0029G

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

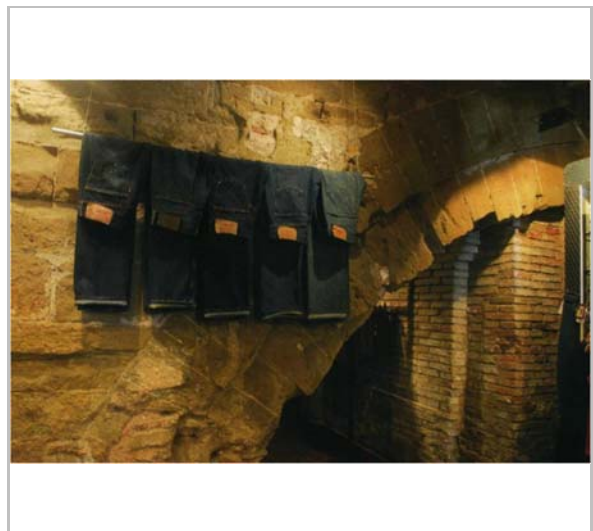
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

Lleida

ARCADA MEDIEVAL A L'AV. BLONDEL, 48

007.20.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Arquitectura popular*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 007.20.CA*Nivell prot.* Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Arcs i cellers*Context* El conjunt d'arcs i cellers localitzats es troben al bell mig del centre històric de la ciutat de Lleida. Aquestes estructures s'han localitzat a la planta baixa dels edificis actuals o a la planta situada sota l'actual rasant del carrer. La majoria d'arcs han estat conservats i s'integren i queden a la vista en els locals on es troben.*Ús actual* Arcs i locals comercials o terciaris*Ús original/altres* Arcs i cellers*Estat conservació* L'àmbit més proper o establiments que allotgen els arcs o les voltes dels antics cellers presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan localitzades les restes com a sòl corresponent a àrees del Centre Històric de la Ciutat especialitzades en activitats terciàries i en l'ús eminentment comercial, identificades en els plànols amb Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

2. Elements Modificables:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials dels arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL A L'AV. BLONDEL, 48

007.20.CA

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials arcs i cellers catalogats, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió dels mateixos.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan localitzades les restes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric

El valor d'aquests elements resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció. Aquest document proposa conservar els arcs i cellers de la ciutat de Lleida amb el Nivell 2 de protecció. Conservació, degut al valor històric, arquitectònic i arqueològic de conjunt. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques, arquitectòniques

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els arcs i cellers haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les parts d'antics elements constructius conservats i les possibles posteriors reformes que l'estructura hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió Tècnica de Patrimoni Cultural. Històric i Artístic, de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Lleida

ARCADA MEDIEVAL A L'AV. BLONDEL, 48**007.20.CA**

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració dels arcs i cellers catalogats.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Observacions Estil: Obra popular
 Època/data: Restes conservats S. XIV i XVIII
 L'accés a cada una de les estructures es realitza des de la finca on estan construïdes. En un principi, l'accés ha de ser fàcil, ja que la majoria es troben a la planta baixa o planta soterrani de la casa.

Lleida

CARRER LLUÍS BESA - CARRER LES MONGES - PLAÇA L'ERETA**008.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es Carrer Lluís Besa
Carrer les monges
Plaça l'EretaCoordenades UTM x 301894 ; y 4609649
x 301894 ; y 4609649

Plànol

Grafisme cat. *

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

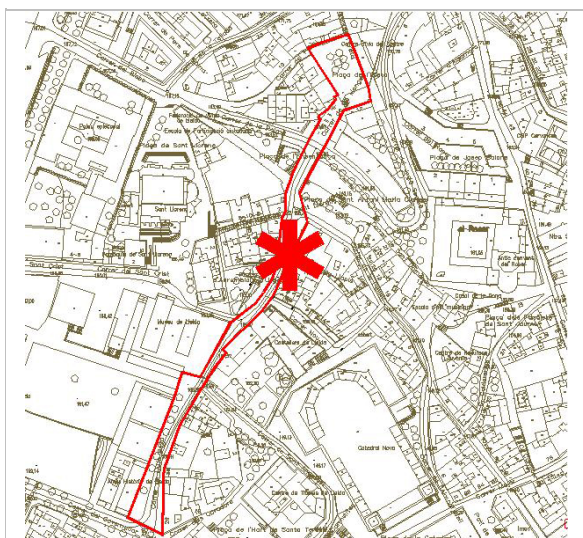
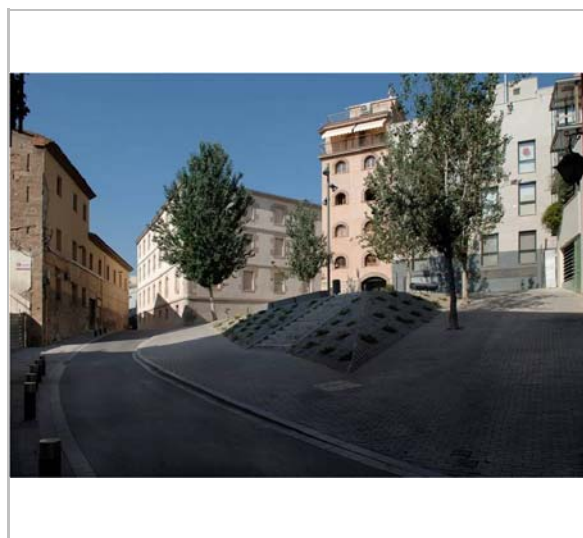
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Localització
MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUESPla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal
Classificació SUC (urbà consolidat)
Qualificació SV4_Places
SX3_Itineraris de vianants

Vista de conjunt

CARRER LLUÍS BESA - CARRER LES MONGES - PLAÇA L'ERETA**008.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Estructures urbanes*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 008.CA*Nivell prot.* Nivell 4. Ambiental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UM Arqu. Residencial Urbana entre mitgeres/ AP Arquitectura Pública / P Parcs i Espais públics*Subtipus Funcional* Habitatges/Equipaments/Plaça*Context* Tram urbà que travessa el sector nord-occidental del centre històric, té l'extrem meridional en el carrer de Lluís Besa, el qual arrenca des del carrer del Governador Montcada -a les immediacions de l'arxiu històric de Lleida- fins contactar amb el carrer de les Monges i seguidament amb la plaça de l'Ereta.*Conjunt / elements* Actualment, aquest carrer passa força desapercebut especialment en el seu tram meridional, car travessa una zona emmarcada per un solar i una discreta plaça; però el seu tram superior ha viscut una recent reforma (primers anys del 2000), que n'ha graonat el pendent i ha articulat la connexió amb la plaça de l'Ereta

Aquesta és una popular plaça de petites dimensions i pavimentada amb còdols que en temps medievals articulava tant la zona alta de la ciutat amb la zona propera al riu com la jueria i l'aljama sarraïna; amb el pas dels anys es definí, pavimentà i adequà, esdevenint progressivament un punt d'esponjament d'un barri endèmicament deprimat que ha viscut les darreres intervencions de millora i recuperació de la zona en forma de nous blocs de vivendes i del nou centre cívic del centre històric, que han acabat donant la configuració i forma actuals de la plaça, encara avui un racó resguardat del brogit urbà. La plaça està constituïda com un buit entre les edificacions de la trama vella. De quatre cares constituïda per vivendes de planta baixa i tres o quatre pisos, s'hi produeixen accessos pels quatre cantons, dos d'ells amb escales i dos de vianants i rodats. Una de les quatre façanes és constituïda per un bloc de post-guerra.

Ús actual Carrer i Plaça*Ús original/altres* Carrer i Plaça*Estat conservació* Bo; L'àmbit dels carrers i la plaça presenten un bon estat de conservació*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny catalogat com a SV4_Places.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

CARRER LLUÍS BESA - CARRER LES MONGES - PLAÇA L'ERETA**008.CA**

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 4 de protecció. Ambiental.

C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat

1.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

1.A.1) Els panys plens existents del frontis original (**) del tram (sense poder afegir noves obertures en el pla de façana a no ser que responguin a la seva proporció -dimensió amplada/alçada dins d'elles mateixes-, i a la seva composició -buit/ple respecte el pany on s'han d'incorporar-).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (balcons, tribunes, ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats) existents, que configurin la formalització de la façana en relació amb els panys plens del frontis original del tram.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals existents. (**) S'entendrà per original/s, en aquests ÀMBITS DE PROTECCIÓ I ASPECTES d'aquest espai urbà, la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels trams de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, la formalització material i constructiva, tot plegat configurant l'arquitectura ambiental d'una estètica corresponent a la ciutat popular, menestral i petit-burguesa, reforçada per presència d'elements més rellevants -BCIN, BCIL i IBI consignats en aquest catàleg-, arquitectura que resultà de les reconstruccions posteriors a la guerra civil i d'allò que es va poder conservar de les èpoques anteriors, que es va mantenir fins als processos recents de degradació del Centre Històric, i que ara s'intenten aturar i redreçar. Perquè precisament aquesta arquitectura, aquí denominada original, ha configurat a través d'aquests trams uns espais urbans d'una gran qualitat plàstica, esdevenint un referent col·lectiu evocador de gran significació.

1.B. EN RELACIÓ A LA URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics de la urbanització del sòl i ordenació de l'espai urbà existent en el tram (podent augmentar la zona de vianants, i sense poder afegir res que la disminueixi, o que no respongui a la configuració original)

1.C. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.C.1) El perfil de la línia envoltant del frontis original del tram existent, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.C.2) El perímetre i parcel·lació de la superfície del sòl del tram existent, definit per l'alineació original de façanes.

1.C.3) La estructura parcel·laria original i les alineacions originals del tram existent, amb la conseqüent caracterització independent de les seves façanes.

1.D. EN RELACIÓ A LA FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.D.1) El cromatisme original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en els seus paviments.

CARRER LLUÍS BESA - CARRER LES MONGES - PLAÇA L'ERETA

008.CA

1.D.2) El material d'acabat original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries, rètols i elements de protecció solar) com en els seus paviments, i en especial la seva textura.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2. Elements Modificables

2.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

2.A.1) Fusteries, persianes i elements de protecció solar (persianes de llibret, enrotllables exteriors, mallorquines, etc.) del tram que cal substituir, per a la seva millora tècnica i funcional, mantenint el màxim possible la formalització compositiva, el cromatisme i la textura històriques.

2.A.2) Tendals i para-sols, respectant la seva configuració uniforme, cromatisme i textura i ajustant-se a la formalització històrica del conjunt, tot aconseguint que sigui homogeni en tota la façana del tram, així com el cromatisme i textura en relació amb el conjunt d'aquesta.

2.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria que hagin canviat, falsejat o transformat les històriques del tram, a fi i efectes de recuperar el màxim possible la seva formalització i compositiva, el cromatisme i la textura originals.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura històriques, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2.B. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis històric del tram, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (antenes, aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre el tram catalogat.

2.B.3) Tot allò que hagi canviat o falsejat la estructura parcel·laria original del tram existent, amb la conseqüent caracterització independent de les seves façanes.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme històric del tram, tant en façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en paviment, a fi i efectes de la seva recuperació.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material històric de façana i paviment, en especial la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

*En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura històrica, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

Lleida

CARRER LLUÍS BESA - CARRER LES MONGES - PLAÇA L'ERETA**008.CA**

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del tram catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny que determina la morfologia urbana d'aquests vials i la qualificació urbanística de l'espai ocupat per la plaça.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels seus elements, sinó en el que representa com un dels espais urbans i traçat viari més antics de la ciutat. El valor d'aquest conjunt resideix en el valor històric dels espais públics que el componen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials i paisatgístiques.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS**

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el carrer de Lluís Besa, Carrer de les Monges i la placeta de l'Ereta, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el conjunt hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal depositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que

CARRER LLUÍS BESA - CARRER LES MONGES - PLAÇA L'ERETA

008.CA

respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 4. Protecció Ambient.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'espai urbà, i especialment la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels fragments de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, i la formalització material i constructiva, generant l'arquitectura ambiental de gran qualitat plàstica que es vol conservar.

ESPAI URBÀ

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el carrer de Lluís Besa, carrer de les Monges i placeta de l'Ereta, en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

En l'acondiciament dels carrers i la plaça, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements i mobiliari urbà que desmereixi la lectura del conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius de les parts considerades coma a patrimonials, s'utilitzaran els materials originals. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu del conjunt.

CARRER LLUÍS BESA - CARRER LES MONGES - PLAÇA L'ERETA**008.CA**

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Des de temps medievals fins al segle XIX, el Carrer de Lluís Besa era el carrer dels Hortolans, en tant que raval entre horts poblat tant per cristians com musulmans. Ara bé, amb el pas dels segles hi proliferaren les fundacions religioses, i a partir dels anys 60 del segle XIX començà a anomenar-se carrer de la Banya, carrer del general Urbistondo o carrer del doctor Robert (a inicis del segle XX), fins que en la postguerra es dedicà el carrer a Lluís Besa, cap de la minoria tradicionalista lleidatana d'època republicana.

El carrer de les Monges -carrer de Colom al segle XII- connecta la plaça de l'Ereta i el carrer de Lluís Besa. El nom actual el rebé a partir de mitjan segle XVIII, quan s'hi fundà el convent de les monges de l'Ensenyança, tot i que al segle XVII fou conegut com el carrer del col·legi de Poblet arran de la instal·lació del col·legi d'estudiants bernats de Poblet.

Antiga plaça de la ciutat, el nom de la plaça de l'Ereta és hereu de la denominació tradicional d'algunes places, conegudes com "eretes". Inicialment emmarcada per cases entre mitgeres habitades per població modesta acompanyades pel convent de l'Ensenyança al segle XVIII. Aquesta plaça determinà el seu traçat al segle XIII i, fonamentalment, no el veurà alterat. El tipus d'habitant era pagès i el barri era una petita era agrícola. La placeta era coneguda en el segle XIII com placeta o ereta de santa Cristina, nom que es conservà durant el segle següent. A partir del segle XIV el nom religiós desapareix. Al segle XVIII, el Marqués de Blondel la remodelà, afegint-hi la font i els bancs. L'any 1755 hi donava l'església del Col·legi de l'Ensenyança el portal del qual fou traslladat a l'església de Sant Pere de Lleida, el 1946, ja que la guerra la va malmetre. Un bloc de pisos s'hi aixecà en el seu lloc.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca L'antiga plaça de l'Ereta ha anat substituint els edificis originals fins assolir la imatge actual. El tram més septentrional del traçat viari ha sofert en els últims anys una remodelació.

Observacions Estil: Diversos.
Època/Data: traçat urbà documentat el s. XII.
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. Els tres àmbits formen part del centre històric de la ciutat, i són fàcilment accessibles penetrant-hi a través del carrer del Governador Montcada, que talla la rambla d'Aragó i la connecta amb el carrer de Lluís Besa. També es pot arribar a la plaça de l'Ereta a través del carrer de la Tallada o del carrer de Cavallers; i el carrer de les Monges es creua quan s'avança pel carrer de la Palma

Lleida

CARRER LLUÍS BESA - CARRER LES MONGES - PLAÇA L'ERETA

008.CA

Vista de conjunt

Lleida

TORRES ORIGINÀRIES DEL CONJUNT DE LES ANTIGUES CASES BARATES**009.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Zona alta

Codi INE 120

Adreça/es

Diverses, 44

Coordenades UTM

x 301749 ; y 4610445

Plànol

Delimitació bé

x 301749 ; y 4610445

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Diverses

Localització

MJM

Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R6b6_Subzona de cases
aïllades flexible 6

Vista de conjunt

TORRES ORIGINÀRIES DEL CONJUNT DE LES ANTIGUES CASES BARATES**009.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 009.CA*Nivell prot.* Nivell 3. Parcial**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UA Arquitectura Residencial Urbana / Urbana Aïllada*Subtipus Funcional* Habitatges*Context* El conjunt de torres que actualment configuren bona part -entre altres- dels carrers d'Alfred Perenya, de la comtessa Elvira, dels Amics de Lleida i del pintor Benseny fou bastit a principis dels anys 30 del segle XX en una zona d'horts llavors a les afores de la ciutat propietat de la família Benavent. Conjunt inaugurat en 1932, el formen sis torres de característiques molt similars, conegudes com les antigues "Cases Barates".*Conjunt / elements* Les sis cases són bastides en obra arrebossada i pintada -inicialment d'ocre, actualment en una gamma que discorre del blanc al color terra-, amb detalls en rajola vidriada i amb cobertes de teula.

Tots els edificis són exempts, i es conceberen com "cases barates", disposades en zig-zag respecte la línia de carrers, per tal de disposar de la major insolació possible i gaudir dels horts i jardins que les envoltaven. Tot i les modificacions realitzades al llarg dels anys, totes les torres responen principalment a dos models diferents, per bé que ambdós presenten nombroses característiques comunes, com són la disposició a partir de dos volums, amb les cobertes a doble vessant disposades perpendicularment entre elles. Tots els edificis són de planta baixa, pis i golfes sota teulada, i s'eleven sobre un sòcol que deixa entreveure la presència d'un semisoterrani, i que és salvat per escales de tres graons que condueixen a l'entrada de cada immoble, habitualment protegida per una porxada d'arcs de mig punt disposats en angle recte. És a partir d'aquest punt on les diferències entre ambdues tipologies d'edifici es fan més evidents.

D'aquesta manera, una de les possibles configuracions de torre -emprada a Alfred Perenya 14, 25 i 31 (modificada en aquestes dues darreres)- presenta l'entrada aixoplugada per una petita terrassa -inicialment amb barana de fusta, actualment en gran mesura substituïdes per balustrades-, a la qual s'hi accedia a través d'una porta balconera sense cap mena de decoracions, concordant amb la resta d'obertures dels edificis, que sols presenten -les finestres i pilars dels balcons- decoracions amb rajola vidriada. Aquesta porta era una de les perforacions del volum més baix d'alguns xalets, el qual és harmònicament perforat en la resta de les seves cares per modestes finestres de grans dimensions a totes les plantes; mentre que a les golfes aquestes esdevenien de menors dimensions i presentaven una gradació en alçada, resseguint el traçat de l'encavallada de la coberta i repetint-se al flanc oposat del mateix volum. Aquest volum era acompanyat per un segon cos, també perforat a totes les seves façanes per finestres d'alçada considerable, que a la façana principal són aixoplugades -a la planta baixa- per un arc rebaixat; mentre que a les golfes la triple obertura anteriorment mencionada esdevé un òcul.

Pel que fa a la segona tipologia d'habitatge -emprat al carrer de la Comtessa Elvira 1 o al carrer dels Amics de Lleida 4-, les principals diferències es localitzen en la ubicació de la terrassa, disposada al lateral oposat a l'entrada, la qual al seu torn és coberta per un petit teulat inclinat i coronada per una estreta finestra a la primera planta. A més, la planta baixa del volum que no acull l'entrada té els tancaments de la façana principal de forma lleugerament poligonal i amb la llinda coberta per un petit teulat inclinat; l'òcul de les

TORRES ORIGINÀRIES DEL CONJUNT DE LES ANTIGUES CASES BARATES**009.CA**

golfes és substituït per una triple obertura tancada amb maons de través simulant una gelosia i la teulada és precedida per un ràfec de dent de serra i de petites arcuacions.

Entre aquest conjunt de torres dues d'elles destaquen especialment: per una banda, la casa Cabredo -Alfred Perenya, 31-, de tipologia similar a les comentades, per bé que amb acabats de major qualitat, com són les cantoneres i els encerclaments de les perforacions amb pedra buixardada; mentre que per una altra banda cal mencionar la que fou casa natal i taller d'Albert Coma Estadella -Alfred Perenya 14-, seu actual de la fundació que porta el seu nom.

Ús actual

Diversos

Ús original/altres

Habitatges

Estat conservació

Bo; La majoria de les façanes i cobertes del conjunt presenten un bon estat de conservació.

Els jardins i l'entorn de les cases presenta un bon estat de conservació.

L'estructura i l'interior de la majoria de les cases presenta un bon estat de conservació.

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el conjunt de "Cases Barates" com a sòl urbà de Zona de cases aïllades flexible 6, identificat en els plànols amb la Clau R6b6.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé catalogat objecte de la fitxa

1. Elements de Manteniment Obligat

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret (sense poder afegir noves obertures en el plans de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats i coronaments originals, o derivats de la seva evolució tipològica més significativa, que configurin la formalització de les façanes en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin en l'immoble.

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) Tots aquells elements de la línia envoltant de l'edifici, original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

1.B.2) Els nivells de plantes pis, tot respectant les seves obertures, excepte si es separen d'ella convertint-la en façana autònoma.

TORRES ORIGINÀRIES DEL CONJUNT DE LES ANTIGUES CASES BARATES

009.CA

1.B.3) Espais comunitaris rellevants: vestíbuls, escales, patis, celoberts i unitats funcionals d'accés, originals o derivats de la seva evolució tipològica més significativa.

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.C.1) El cromatisme original de l'edifici, tant en façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en coberta.

1.C.2) L'acabat material de les façanes i en especial la seva textura. *

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric.

2. Elements Modificables

2.A. FAÇANA

Fusteries que calgui substituir, per a la seva millora tècnica i funcional, mantenint el màxim possible la formalització compositiva, el cromatisme i la textura originals o similars.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric.

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat la línia envoltant original de l'edifici (o falsejat o transformat la tipologia original), afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (antenes, aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre el bé catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original de l'edifici, tant en façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en coberta, a fi i efectes de la seva recuperació.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original de façana, en especial la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

* En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan bastides les cases.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Lleida

TORRES ORIGINÀRIES DEL CONJUNT DE LES ANTIGUES CASES BARATES**009.CA** Valor històric

El valor d'aquest conjunt resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció.

Conjunt d'habitatges de notable elaboració tipològica configurada a partir de models remotament vernaculars de ressò noucentista, el seu interès patrimonial rau a més en el fet de testimoniar una peculiar modalitat de l'activitat residencial de la zona en els anys trenta del segle XX.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS***Tipus d'intervenció* Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el conjunt de les antigues "Cases Barates", haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.

TORRES ORIGINÀRIES DEL CONJUNT DE LES ANTIGUES CASES BARATES

009.CA

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració del conjunt, i especialment la tipologia i formalització material i constructiva de l'exterior.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que les construccions siguin alterades o destruïdes no deixant-les perdre o desaparèixer. No es permet modificar-les en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre els immobles del conjunt en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

En l'acondiciament dels jardins de les cases, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la lectura del conjunt.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles es realitzaran conservant al màxim la possible estructura original de cada moment constructiu conservat, utilitzant o recuperant els materials que la componen, intentant conservar o recuperar la lògica dels espais.

L'interior dels edificis s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant sempre la lectura dels seus trets definitoris. Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de cada immoble evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïtat conservada.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, pintura, enguixat, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

TORRES ORIGINÀRIES DEL CONJUNT DE LES ANTIGUES CASES BARATES**009.CA**

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Les “cases barates” foren cases de propietat o de lloguer que van ser edificades acollint-se a legislació específica, durant l'últim terç del segle XIX i el primer terç del segle XX, amb ajuts oficials o préstecs a baix interès, i dirigides a la classe obrera o mitjana baixa de l'època. Normalment eren d'una o dues plantes i se situaven a les rodalies de les ciutats, en espais poc urbanitzats i en terrenys de baix cost, per facilitar als seus habitants (propietaris o llogaters) una vida més confortable i sostenible, tant des del punt de vista sanitari com mediambiental. Aquests habitatges de baixa densitat constructiva, es gestionaven en règim cooperatiu o vinculades a institucions públiques (ajuntaments, partits polítics, etc.)

La seva història comença a mitjans del segle XIX amb la Ley de Arrendamientos España o la Labouring Houses Act al Regne Unit o la creació de la Société française des habitations à bon marché a França (1889). Hi hagué moviments similars a Bèlgica, Holanda, Àustria, Itàlia, etc encara que no tenien, en aquesta època, legislació específica, però sí normativa i reglaments que facilitaven la construcció d'habitatges similars.

Aquestes construccions s'estenen per tota Espanya, a partir del 1911, quan es promulga la primera Ley de Casas Baratas. El 1921 s'aprova la segona Ley de Casas Baratas, que el 1925 es fa extensiva a la classe mitjana per real decret en temps de la Dictadura de Primo de Rivera. El 1926 el partit socialista col·labora estretament amb la Doctrina Cooperativista i recolza el desenvolupament de diverses cases barates a Espanya, com és el cas de les Casas Baratas Pablo Iglesias.

A l'inici de la dècada dels anys 30 durant la Segona República Espanyola se suspèn la tramitació d'expedients d'ajut a les cases barates. Es mantenen algunes accions de titularitat privada seguint el model oficial, especialment a Catalunya i al País Basc, en un context de canvis socials, polítics i econòmics trepidants i, molt sovint, radicals.

Actualment les cases barates que depenien de les administracions (ajuntaments, diputacions, patronats municipals, etc.) han anat desapareixent per diferents motius i les que van ser heretades o comprades i mantingudes o rehabilitades per particulars gaudeixen generalment d'un bon estat i d'una excel·lent situació dins de la trama urbana de les ciutats on han van ser construïdes.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. “Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida.”

La Vanguardia. 7 de novembre 2011. Suplement Vivir : “De barates a noves”.

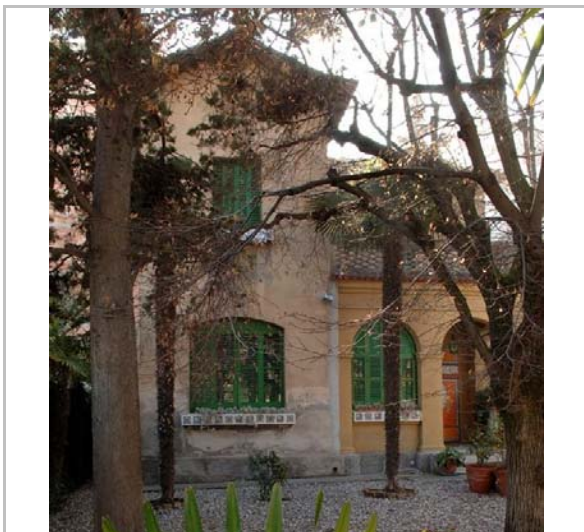
Actuacions finca Els habitatges es varen construir a principis dels anys 30 del segle XX. Durant el segle XX i a principis del segle XXI aquest immobles s'han anat adaptant a les necessitats actuals i alguna d'aquestes cases allotja activitats administratives que han fet necessari la seva redistribució.

Observacions Estil: Modernisme.
 Època/Data: S. XX. Anys 30.
 Cronologia: Edificis construïts a principis dels anys 30 del segle XX.
 Parcel·la/Accés: Sense dificultats. Les torres es localitzen en una àrea de baixa densitat d'edificació bastida al voltant de la plaça Social. Els carrers dels Amics de Lleida i del Pintor Benseny són paral·lels entre ells i discorren a l'est de la plaça; mentre que els carrers d'Alfred Perenya i de la Comtessa Elvira són perpendiculars als primers i discorren al sud de la plaça Social.

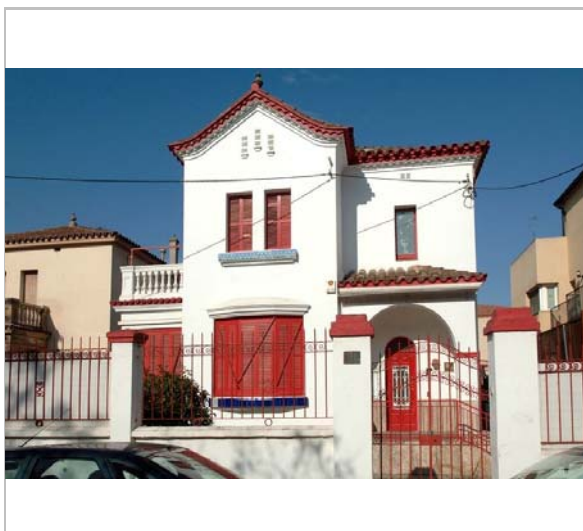

TORRES ORIGINÀRIES DEL CONJUNT DE LES ANTIGUES CASES BARATES

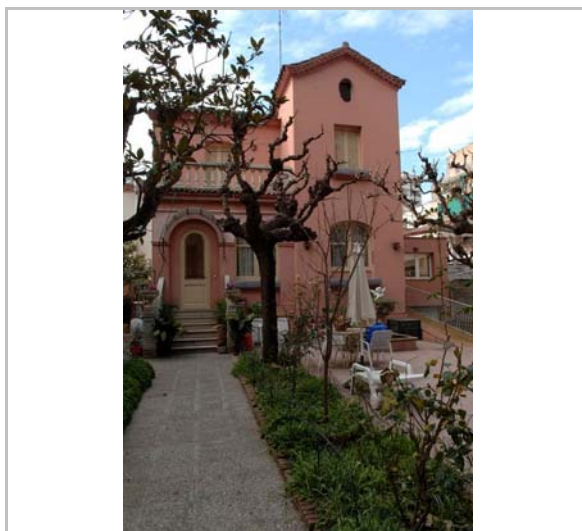
009.CA

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Imatges antigues de les cases barates

Imatges antigues de les cases barates

TORRES ORIGINÀRIES DEL CONJUNT DE LES ANTIGUES CASES BARATES

009.CA

Imatges antigues de les cases barates

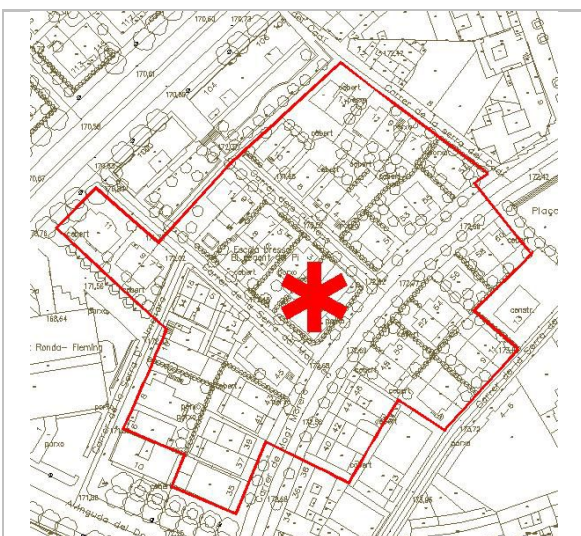
Imatges antigues de les cases barates

Imatges antigues de les cases barates

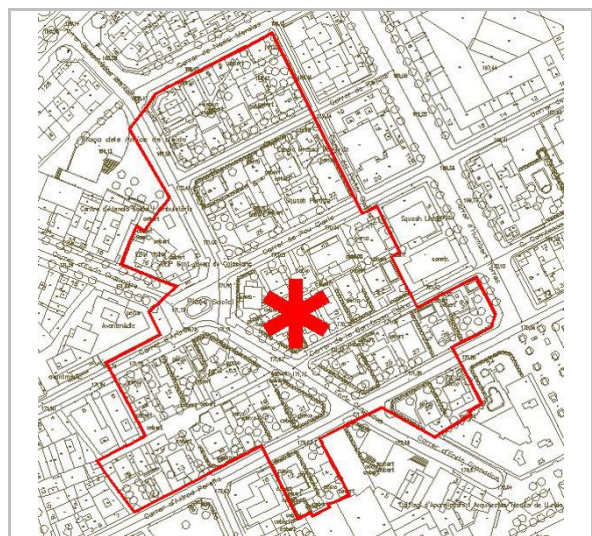

Imatges antigues de les cases barates

Delimitació sector Oest

MJM

Delimitació sector Est

MJM

Lleida

**TORRES ORIGINÀRIES DEL CONJUNT DE LES
ANTIGUES CASES BARATES**

009.CA

Lleida

PLAÇA SANT FRANCESC

010.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça de Sant Francesc

Coordenades UTM

x 302223 ; y 4609671

Plànol

Delimitació bé

x 302223 ; y 4609671

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

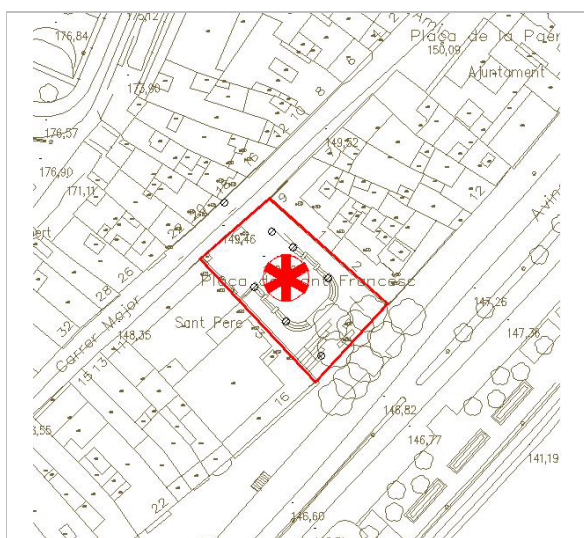
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

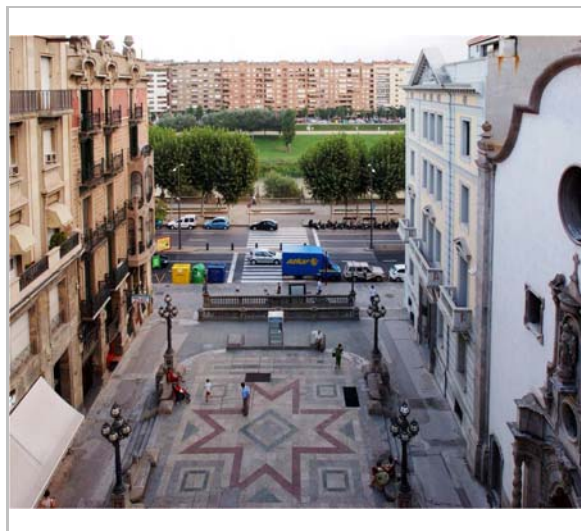
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV4_Places

Vista de conjunt

PLAÇA SANT FRANCESC**010.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	HA 1204

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	010.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional P Parcs i espais públics

Subtipus Funcional Plaça

Context La plaça de Sant Francesc es troba situada entre l'Avinguda Blondel i el carrer Major, al costat de l'església de Sant Pere.

Conjunt / elements Plaça mirador, que actua de comunicador entre dos ambients urbans -banqueta i carrer Major- que es troben a diferent nivell. Les escales emfatitzen el mirador sobre la banqueta i el riu. Els bancs i sòcol -sortits de terra- remarquen la plaça i són un motiu escultòric com els fanals. La plaça està envoltada d'edificis singulars. La plaça representa una bona solució al desnivell entre el carrer Major i l'avinguda Blondel. Amb trets formals d'un classicisme esquemàtic i un disseny molt acurat, configura un espai urbà de gran riquesa ambiental, que a més a més esdevé un excel·lent mirador de la banqueta del Segre.

De planta lleugerament trapezoïdal, presenta dos nivells diferenciats per trams d'escala. Aquesta part alta està assenyalada per quatre elements petris que acullen els bancs i els fanals. Aquesta part és completament oberta, i al centre hi havia un brollador no conservat. La part baixa és parcialment tancada per dues línies de balustrades, encarregades en 1927 per donar accés als serveis públics del soterrani, actualment en desús. Bancs i fanals són els elements més destacables: els fanals s'aixequen sobre els pilons més elevats als angles de la plaça tot acompanyant els bancs, formats per una llosa vertical a mode de respall sobre la que es recolzen, a banda i banda i a diferents alçades salvant el desnivell, les lloses de seient. Cada conjunt és coronat per dues boles de pedra -moltes de les quals avui desaparegudes- i decorat als laterals amb uns remats de forja en espiral. Pel que fa als fanals, tenen el fust de pedra, motllurat a l'arrencada, estriat al terç inferior i finalment envoltat per una armadura de ferro colat acabada en cinc braços que sostenen els globus de vidre dins de fines gàbies metàl·liques.

Ús actual Plaça

Ús original/altres Plaça

Estat conservació Regular; L'àmbit de la plaça i els elements que componen la seva urbanització presenten un estat de conservació millorable

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està construïda la plaça de Sant Francesc com a sòl que configura el sistema d'espais lliures de caràcter urbà preparats per a funcions variades (representatives i de participació a nivell de ciutat i/o de barri i places d'alta activitat urbana) que acolliran normalment activitats lúdiques, de festa i de participació. Aquests espais constitueixen el sistema de places i verds públics urbans. S'identifica en els plànols amb la Clau SV4_Places.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que, tot i no complir les condicions pròpies dels BCIN, reuneixen determinats valors de significació i importància que els fa mereixedors d'una protecció i defensa, de manera que puguin ser transmesos en les millors condicions a les

PLAÇA SANT FRANCESC**010.CA**

generacions futures -BCIL- :

- Llei 9/93:- Títol 1er – Capítol 2on – Articles 15 al 17 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 2a – Article 39.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

1. Elements de Manteniment Obligat

1.A. FAÇANES DELS COSTATS DE LA PLAÇA I DEL TRAM DEL CARRER MAJOR, CONSIDERADES COM UNA UNITAT, COMPOSADES AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLES TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

1.A.1) Els panys plens dels frontis històrics (*) de la plaça (sense poder afegir noves obertures en el pla de façana a no ser que responguin a la seva proporció -dimensió amplada/alçada dins d'elles mateixes-, i a la seva composició -buit/ple respecte el pany on s'han d'incorporar-).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (balcons, tribunes, ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats) que es conservin, que configurin la formalització de les façanes en relació amb els panys plens del frontis històric del tram.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria històriques, que es conservin.

(*) S'entendrà per històric/a, en els presents AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES d'aquesta plaça, la disposició de façanes dels diferents edificis aparellant el frontis general de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, la formalització material i constructiva, tot plegat configurant l'arquitectura ambiental d'una estètica corresponent a la ciutat popular, menestral i petit-burguesa, reforçada per presència d'elements més rellevants -BCIL i BPU consignats en aquest catàleg-, arquitectura que resultà de les reconstruccions posteriors a la guerra civil i d'allò que es va poder conservar de les èpoques anteriors, que es va mantenir fins als processos recents de degradació del Centre Històric, i que ara s'intenten aturar i redreçar. Perquè precisament tal arquitectura, aquí denominada històrica, ha configurat a través d'elements com aquesta plaça uns espais urbans d'una gran qualitat plàstica, esdevenint un referent col·lectiu evocador de gran significació.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics de la urbanització i ordenació de l'espai urbà de la plaça original que es conservin -respectant sempre l'obertura al carrer Major i a l'avinguda de Blondel-, les zones de connexió amb desnivells entre l'una i l'altra -graonades o en pendent-, les zones horitzontals d'àmbit reclus -i en especial els reducte configurat pels elements originals dels bancs-fanals- i sense poder afegir res que disminueixi l'àrea de vianants o que no respongui a la configuració històrica com a gran mirador de la Banqueta.

1.C. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.C.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis històrics de la plaça, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.C.2) El perímetre i compartiment de la superfície del sòl de la plaça, definit per l'alineació històrica de façanes.

1.D. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.D.1) El cromatisme històric de la plaça, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en els seus paviments.

1.D.2) L'acabat material històric de la plaça, tant en les seves façanes (panys plens de paret, obertures, fusteries, rètols i elements de protecció solar) com en els seus paviments, i en especial la seva textura.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2. Elements Modificables

2.A. FAÇANES DELS COSTATS DE LA PLAÇA I DEL TRAM DEL CARRER MAJOR, CONSIDERADES COM UNA UNITAT, COMPOSADES AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLES TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

2.A.1) Fusteries, persianes i elements de protecció solar (persianes de llibret, enrotllables exteriors, mallorquines, etc.) de la plaça que cal substituir, per a la seva millora tècnica i funcional, mantenint el màxim possible la formalització compositiva, el cromatisme i la textura històriques.

2.A.2) Tendals i para-sols, respectant la seva configuració uniforme, cromatisme i textura i ajustant-se a la formalització històrica del conjunt, tot aconseguint que sigui homogeni en totes les façanes de la plaça, així com el cromatisme i textura en relació amb el conjunt d'aquestes.

2.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria que hagin canviat, falsejat o transformat les històriques de la plaça, a fi i efectes de recuperar el màxim possible la seva formalització i compositiva, el cromatisme i la textura originals.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura històriques, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant dels frontis històrics de la plaça, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment (a través dels bancs-fanals originals), afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (antenes, aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre la plaça catalogada.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme històric de la plaça, tant en façanes (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en paviment, a fi i efectes de la seva recuperació.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material històric de façanes i paviment, en especial la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.*

* En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura històrica, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

3. Elements de Modificació Obligada

Lleida

PLAÇA SANT FRANCESC

010.CA

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastida la plaça de Sant Francesc.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte de intervenció sobre la plaça de Sant Francesca, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punts 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de la plaça, i especialment l'ordenació de façanes que l'envolten, els trets característics de la urbanització i ordenació de l'espai urbà, la connexió amb desnivells entre el carrer Major i l'avinguda de Blondel, i sobre tot el reducte delimitat pels elements originals dels bancs-fanals- i la seva disposició històrica com a gran mirador de la Banqueta.

URBANITZACIÓ I MOBILIARI URBÀ

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre la plaça de Sant Francesc en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

En l'acondiciament de la plaça, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la lectura de les parts conservades o la instal·lació de mobiliari urbà que desmereixi la lectura del conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius del mobiliari urbà, s'utilitzaran els materials originals de la construcció. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

Usos permesos

Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

PLAÇA SANT FRANCESC**010.CA***Usos prohibits* Tots els altres**INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA**

Informació històrica El disseny d'aquest espai s'atribueix a Francesc de Paula Morera Gatell, hom situa la data de construcció d'aquesta plaça al voltant de 1925.

Al llibre d'actes de l'ajuntament s'aprovà l'any 1925 la proposta de col·locar a la plaça uns bancs de pedra artificial que a tal efecte s'havien construït. Això fa pensar que l'actual configuració és posterior a aquella ordenació del 1925, tal vegada realitzada poc abans de la doble balustrada d'accés al soterrani dels urinaris, perruqueria, enllustradors, que s'encomanà als tècnics municipals més tard, l'any 1927. Cal pensar que devia estar fet per en Francesc de Paula Morera i Gatell, ja que llavors era arquitecte municipal, però no hi ha constància documental. Francesc de Paula Morera i Gatell va néixer a Tarragona el 13 de març del 1869. Va viure a Barcelona i el 1906 és nomenat arquitecte municipal de Lleida. Pertany a diverses associacions d'arquitectes i un cop passada la guerra civil es torna a fer càrrec de l'oficina tècnica Municipal. Si bé es jubila al cap de poc temps. Mor el 20 d'agost de 1951.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile. Patrimoni Arquitectònic. Generalitat de Catalunya.

Actuacions finca La plaça va ser projectada i urbanitzada l'any 1925

Observacions Estil: Modernisme.
 Època/Data: S. XX (1925).
 Cronologia: Plaça construïda al segle XX.
 Autor/Promotor: Francesc Morera i Gatell.
 Parcel·la/ Accés: Sense dificultats. La plaça uneix el carrer Major i l'avinguda de Blondel, en un àmbit proper a la plaça de la Paeria i al Pont Vell.

Lleida

PLAÇA SANT FRANCESC

010.CA

Lleida

PORXOS DE LA PAERIA DE BAIX I DE DALT - PILAR DEL GENERAL**011.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça de la Paeria, 4-13

Coordenades UTM x 302270 ; y 4609760

x 302270 ; y 4609760

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

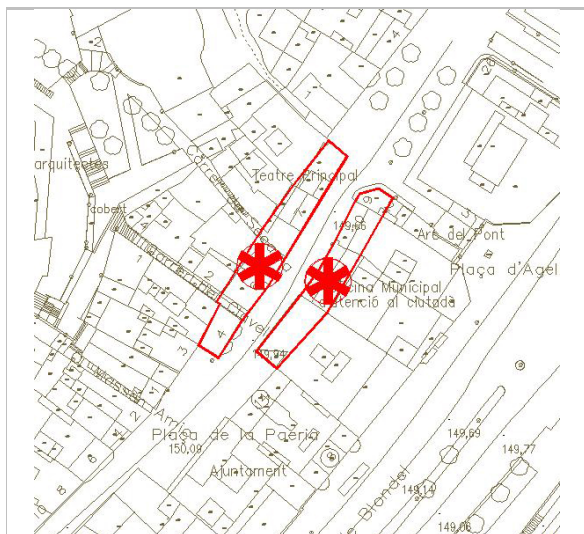
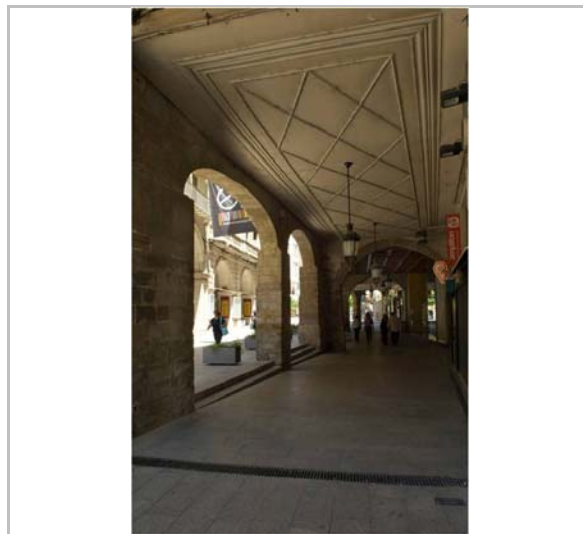
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2298501CG0029G
 2300406CG0120A
 2300405CG0120A
 2300804CG0120A
 2300803CG0120A
 2399614CG0029G
 2399613CG0029G
 2399612CG0029G
 2399611CG0029G

Localització
MJM

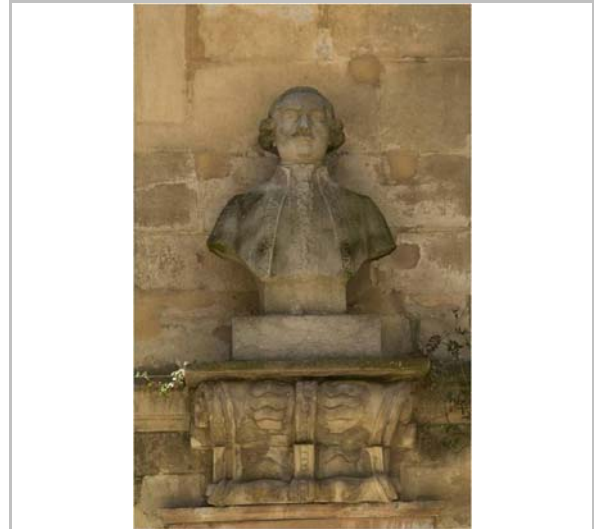
Panoràmica general

PORXOS DE LA PAERIA DE BAIX I DE DALT - PILAR DEL GENERAL

011.CA

DADES URBANÍSTIQUES

<i>Pla vigent</i>	POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
<i>Classificació</i>	SUC (urbà consolidat)
<i>Qualificació</i>	SE3_Equipament públic Administratiu-proveïment R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	HA 1202

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Estructures urbanes
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	011.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres

Subtipus Funcional Porxos

Context Els porxos de la Paeria de Dalt i de Baix, es troben al bell mig del centre Històric, entre la plaça de la Paeria i la plaça de Sant Joan. Els porxos flanquegen el vial i donen aixopluc al vianant trobant-s'hi l'accés al Teatre Principal i l'accés a l'Oficina Municipal d'Atenció al Ciutadà.

Conjunt / elements Els porxos són principalment de pedra, i són la concatenació de diversos grups d'arcs clarament diferenciats, basament dels edificis que s'hi aixequen al damunt. La majoria dels arcs són de mig punt i també hi ha algun grup d'arcs rebaixats. Cal destacar que al sector occidental de la porxada, tant als porxos de dalt com als de baix, s'hi observen restes de pilars més gruixuts, probablement d'estructures anteriors; de la mateixa manera que encara s'identifiquen restes de pedrissos adossats al basament dels pilars. A l'interior dels porxos es conserven alguns arcs torals, la majoria de perfil apuntat però greument desvirtuats pels sostres -excessivament baixos-, que en tallen part del traçat. Igualment, la lliure proliferació dels comerços ha acabat afectant la visibilitat del conjunt.

Dels porxos de dalt en destaca la solució adoptada a l'alçada del carrer del Clavell -el porxo perdia la continuïtat per uns centímetres, i s'hi va afegir un arc de formigó per mantenir el pla del mur-. A més, a l'extrem nord oest, on actualment s'aixeca el Teatre Principal -amb els seus corresponents porxos de pedra i obra arrebossada en forma

Lleida

PORXOS DE LA PAERIA DE BAIX I DE DALT - PILAR DEL GENERAL**011.CA**

d'arcs de mig punt amb claus reconvertides en mènsules-, anteriorment hi havia la Diputació Local de Lleida de la Diputació del General. El pilar que encara es conserva adossat a l'extrem nord-occidental dels porxos, de base quadrangular format per dos cossos, acompanyat per un bust del marquès de Blondel sobre una doble mènsula, és l'anomenat Pilar del General, aixecat probablement en 1739, segons la inscripció de l'escut aplicat a la cara sud. Aquest pilar fou l'emplaçament on es fixaven edictes i altres anuncis provinents de la Diputació del General; com també fou el lloc d'escarni públic dels condemnats per la Paeria.

Ús actual

Porxos

Ús original/altres

Porxos

Estat conservació

Els porxos presenten un bon estat de conservació. L'entorn urbà consolidat més proper als porxos de la Paeria de Dalt i de Baix, presenta bon estat de conservació.

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits els porxos de la paeria de Dalt i de Baix com a sòl urbà destinat a Equipament públic Administratiu-proveïment, identificat en els plànols amb la Clau SE3.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que, tot i no complir les condicions pròpies dels BCIN, reuneixen determinats valors de significació i importància que els fa mereixedors d'una protecció i defensa, de manera que puguin ser transmesos en les millors condicions a les generacions futures -BCIL- :

- Llei 9/93:- Títol 1er – Capítol 2on – Articles 15 al 17 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 2a – Articles 39.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé catalogat objecte de la fitxa.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys calats en arcada dels dos porxos.

1.A.2) L'afegit del pilar del General i el bust que el corona.

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) Tots aquells elements de la línia envoltant dels porxos -arcs i pilars-, originals o derivats de la seva evolució tipològica més significativa.

1.B.2) La configuració espacial de l'àmbit interior d'ambdues porxadades (dels dos porxos).

1.C-. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA:

1.C.1) El cromatisme original dels porxos, tant en les arcades perimetrals com en l'àmbit interior.

Lleida

PORXOS DE LA PAERIA DE BAIX I DE DALT - PILAR DEL GENERAL**011.CA**

1.C.2) L'acabat material original dels porxos, tant en les arcades perimetrals com en l'àmbit interior, i en especial la seva textura.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2-. Elements Modificables:

2.A-. FAÇANA:

Fusteries, aparadors, rètols i accessos a immobles que calgui substituir, per a la seva millora tècnica i funcional, mantenint el màxim possible la formalització compositiva, el cromatisme i la textura originals o similars.

* (en el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic).

2.B. TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat la configuració íntegra de l'àmbit original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre el bé catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original dels porxos, a fi i efecte de la seva recuperació.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original dels porxos, en especial la seva textura, a fi i efecte de la seva recuperació.

* En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny que determina la morfologia urbana d'aquest tram de vial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS**

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

PORXOS DE LA PAERIA DE BAIX I DE DALT - PILAR DEL GENERAL

011.CA

Qualsevol projecte d'intervenció sobre els porxos de la Paeria de Dalt i de Baix haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplem els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt

PORXOS DE LA PAERIA DE BAIX I DE DALT - PILAR DEL GENERAL**011.CA**

de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

- Els panys calats en arcada dels dos porxos.
- Els panys de mur que configuren els dos conjunts d'arcades dels porxos.
- L'afegit del pilar del General i el bust que el corona.

EXTERIOR:

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre els murs de la porxada i a l'interior del porxo, tant al sostre, paviment com a les façanes que els limiten, en mantindrà les característiques pròpies, i haurà de conservar les restes establertes a l'apartat de protecció.

ENTORN/JARDÍ:

En l'acondiciament de la zona que envolta al conjunt dels porxos de la Paeria de Dalt i de Baix, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA/INTERIOR:

Les intervencions sobre l'estructura dels porxos es realitzaran conservant al màxim l'estructura original utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior de l'espai porticat s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant sempre la lectura dels seus trets definitoris. Les intervencions es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals del conjunt a cadascun dels seus moments constructius, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, estucat, paviments, serralleria, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica L'actual part porxada de la plaça de la Paeria és l'únic tram de la ciutat on es conserven porxos d'herència medieval, els quals ja des del segle XIV presentarien una configuració similar a l'actual. Coneguts com els "porxos de dalt" -els del sector nord- i els "porxos de

Lleida

PORXOS DE LA PAERIA DE BAIX I DE DALT - PILAR DEL GENERAL
011.CA

baix" -els del sud-, sempre han estat aixopluc de vianants i espai d'instal·lació dels llocs de mercat, per bé que al llarg dels segles han viscut modificacions i intervencions que els han conduït a una situació de degradació preocupant, tant a nivell de conservació com de convivència amb les instal·lacions i serveis urbans actuals.

Bibliografia

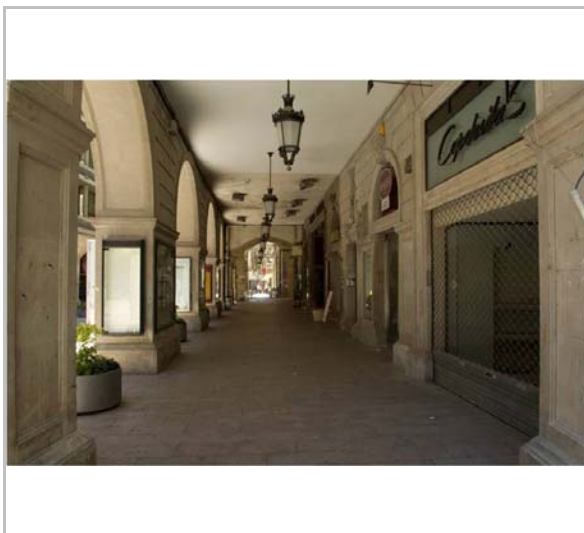
Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca

Els antics porxos medievals han estat successivament modificats o substituïts pe noves estructures en el moment de ser basament d'un nou immoble. En el conjunt protegit es poden identificar antics porxos que s'han conservat al llarg dels segles. La construcció d'un sostre dins la porxada i la progressiva adequació dels locals comercials a les necessitats actuals han anat modificant la fisonomia original del conjunt fins conferir-li la imatge actual.

Observacions

L'origen dels porxos remunta a l'època medieval. Baixa Edat Mitjana (Segles XIII-XV)
L'accés es fa sense dificultats. Els porxos s'estiren als flancs nord i sud del sector occidental de la plaça de la Paeria, connectant-la amb la plaça de Sant Joan.

Vista de conjunt

Lleida

**PORXOS DE LA PAERIA DE BAIX I DE DALT - PILAR DEL
GENERAL**

011.CA

Lleida

CONJUNT DE XALETES AV. NAVARRA - GRAN PASSEIG DE RONDA**012.CA**

Altres denominacions GRUP TRES D'ABRIL

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Ciutat Jardí Codi INE 120

Adreça/es
Avinguda de Navarra
Gran Passeig de Ronda
Avinguda del Doctor Fleming
Avinguda de l'alcalde Rovira Roure

Coordenades UTM x 301396 ; y 4610469

Plànol

Delimitació bé

x 301396 ; y 4610469

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

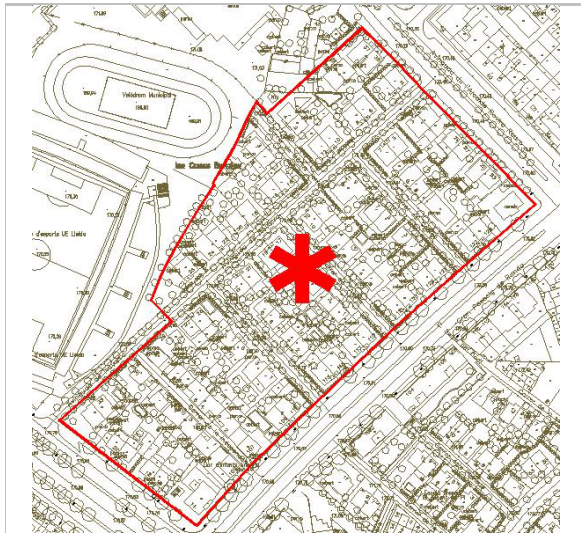
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

diversos

Localització
MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUESPla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R6b6_Subzona de cases
aïllades flexible 6

Vista de conjunt

Lleida

CONJUNT DE XALETS AV. NAVARRA - GRAN PASSEIG DE RONDA**012.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 012.CA*Nivell prot.* Nivell 3. Parcial**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UA Arquitectura Residencial Urbana / Urbana Aïllada*Subtipus Funcional* Habitatges*Context* Aquests xalets s'aixequen al sector delimitat per les avingudes de l'alcalde Rovira Roure i del Dr. Fleming, ordenats al voltant de l'avinguda de Navarra i dels carrers de Màrius Torres, Canigó, Aneto i Besiberri.*Conjunt / elements* Els xalets, tant aïllats com adossats simètricament de dos en dos, presenten tots una morfologia i composició idèntica, tot i diferir en detalls cromàtics o de resolució de tancaments, i són practicables tant per la façana principal com per la posterior. Cada xalet -envoltat per una tanca d'obra i gelosia- és de planta baixa, un pis i golfes, és bastit en obra arrebossada i pintada en tons clars i neutres, amb alguns detalls en contrast, i presenta coberta a quatre vessants. A nivell de façana principal, l'eix de simetria al voltant del qual es componen els xalets aparellats esdevé visible, definit pel volum entre contraforts que emergeix del pla de façana a nivell de planta baixa, acompanyat per un retard del pla de façana a les plantes superiors. Aquest volum és el cos d'entrada principal, amb la porta elevada sobre un tram d'escaleres, aixoplugada per un arc de mig punt i acompanyada als laterals per una finestra de les mateixes característiques. Les característiques d'aquest cos generen la sensació de que està flanquejat per dos cossos prismàtics arran del buit generat per la terrassa que el corona, amb la corresponent porta balconera, tancada per una barana d'obra i gelosia i aixecada sobre un ràfec de teula, quan realment els dos volums laterals concorden amb la morfologia cúbica pròpia de cada xalet aparellat.

La resta de façanes dels xalets són llises, amb perforacions d'ampit lleugerament sobresortit i simètriques entre elles, que tradueixen a l'exterior les alçades dels immobles, separades entre elles per petits ràfecs de teula i coronades poc abans de l'arrencament de les mènsules que sustenten el voladís de la teulada per un senzill ràfec llis, que separa l'àrea de les cobertes i golfes -tancades amb finestres de gelosia quadrades al centre de la façana principal, apaïssades als laterals- de la resta de l'edifici.

Ús actual Habitatges*Ús original/altres* Habitatges*Estat conservació* Bo; La majoria de les façanes i cobertes del conjunt presenten un bon estat de conservació.

Els jardins i l'entorn de les cases presenta un bon estat de conservació.

L'estructura i l'interior de la majoria de les cases presenta un bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el conjunt de xalets de l'avinguda Navarra com a sòl urbà de Zona de cases aïllades flexible, identificat en els plànols amb la Clau R6b6.

CONJUNT DE XALETS AV. NAVARRA - GRAN PASSEIG DE RONDA

012.CA

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements

ELEMENT

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé catalogat objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat

1.A. URBANITZACIÓ DEL CONJUNT

Els trets característics originals de la urbanització del conjunt que es conservin, amb l'envoltant volumètrica i tipologia generals, l'ordenació dels carrers, la disposició i permanència de l'arbrat i la seva espècie, l'extensió, els límits i el percentatge d'ocupació de les parcel·les, el seu agrupament i la configuració de les seves tanques i portes d'accés a les mateixes, sense cap mena d'afegit o canvi (excepte aquells que s'hagin introduït amb anterioritat a la vigència d'aquest catàleg mitjançant aprovació ajustada a la normativa urbanística de cada moment, que de tota manera cal eliminar en el major grau possible en futures intervencions recuperatives).

1.B. CONFIGURACIÓ DELS XALETS

La configuració íntegra original que es conservi, sense cap mena d'afegit o canvi (excepte aquells que s'hagin introduït amb anterioritat a la vigència d'aquest catàleg mitjançant aprovació ajustada a la normativa urbanística de cada moment, que de tota manera cal eliminar en el major grau possible en futures intervencions recuperatives).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

El cromatisme, l'acabament material i la textura originals del conjunt.

2. Elements Modificables

2.A. URBANITZACIÓ DEL CONJUNT

Tot allò que no correspongui o agredeixi els trets característics originals de la urbanització del conjunt, amb l'envoltant volumètrica i tipologia generals, l'ordenació dels carrers, la disposició i permanència de l'arbrat i la seva espècie, l'extensió, els límits i el percentatge d'ocupació de les parcel·les, el seu agrupament i la configuració de les seves tanques i portes d'accés a les mateixes.

2.B. CONFIGURACIÓ DELS XALETS

Tot allò que no correspongui o agredeixi la configuració íntegra original.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

Lleida

CONJUNT DE XALETES AV. NAVARRA - GRAN PASSEIG DE RONDA**012.CA**

Tot allò que no correspongui o agredexi el cromatisme, l'acabament material i la textura originals del conjunt.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

El valor d'aquest conjunt resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS**

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el conjunt de xalets de l'avinguda Navarra – Gran Passeig de Ronda, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplem els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITS DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que

CONJUNT DE XALETS AV. NAVARRA - GRAN PASSEIG DE RONDA**012.CA**

respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Els trets característics originals que es conservin de la urbanització del conjunt, amb l'envoltant volumètrica i tipologia generals, l'ordenació dels carrers, la disposició i permanència de l'arbrat i la seva espècie, l'extensió, els límits i el percentatge d'ocupació de les parcel·les, el seu agrupament i la configuració de les seves tanques i portes d'accés a les mateixes, així com la dels xalets.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que les construccions siguin alterades o destruïdes no deixant-les perdre o desaparèixer. No es permet modificar-les en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre els immobles del conjunt en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

En l'acondicionament dels jardins de les cases, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la lectura del conjunt.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles es realitzaran conservant al màxim la possible estructura original de l'edifici, utilitzant o recuperant els materials que la

CONJUNT DE XALETS AV. NAVARRA - GRAN PASSEIG DE RONDA

012.CA

composen, intentant conservar o recuperar la lògica dels espais.

L'interior dels edificis s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant sempre la lectura dels seus trets definitoris. Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de cada immoble evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, pintura, enguixat, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Conjunt de xalets bastits a inicis dels anys 60 del segle XX sota la denominació Tres de abril, amb una estètica d'evocació rural de les torres tradicionals freqüent en les promocions de l'Obra Sindical del Hogar.

Aquest conjunt de cases forma part de les diferents promocions que el govern franquista va realitzar acabada la Guerra Civil, en època de la dictadura, per dotar a la població d'habitatge. Totes les promocions portaven noms que feien referència a aquella època. El conjunt d'aquests habitatges era conegut com "Tres d'Abril", el qual recordava el dia en què les tropes franquistes van entrar a la ciutat de Lleida, l'any 1938. A determinades promocions, l'Ajuntament de Lleida ja ha anat canviant els apel·latius i ha donat als grups noms de carrers.

El conjunt que ens ocupa ha perdut la denominació original perquè el consistori va rebatejar els carrers: Navarra, Canigó, Aneto, Independència, Passeig de Ronda, etc. A d'altres, el nom oficial ha quedat substituït per un nom popular, com és el cas dels habitatges de Germans Abizanda, que es coneixen com les "cases barates".

L'any 2006 Adigsa va encarregar un estudi pa la Universitat de Lleida er suprimir els noms franquistes dels blocs de protecció oficial.

Aquesta promoció va comprendre la construcció de 109 cases, les quals varen ser construïdes l'any 1950 i el promotor va ser l'Obra Sindical del Hogar. El grup dels xalet del 3 d'Abril està format per 109 cases amb jardí. Foren construïdes a les afores, a la vora del Camp d'Esports. Delimitats per aquest i la carretera d'Osca, els xalets s'estenien al llarg de quatre carrers. En els noms originals, els carrers que distribuïen els xalets tenien noms de batallons de l'exèrcit franquista que conquistà la ciutat a partir de 1938. Avui en dia han perdut la denominació de grup i són un conjunt de xalets situats a la zona alta de la ciutat. Lluny de relacionar-se amb la resta de promocions, l'Ajuntament va rebatejar els carrers i optà, majoritàriament, per noms neutrals: Navarra, Canigó, Aneto, Biciberri, Independència. Els més exteriors del grup es troben al Passeig de Ronda, doctor Fleming i Rovira Roure. En cap banda no s'hi ha trobat restes de cap placa commemorativa i només en els habitants que hi duen més anys saben del sobrenom que les acompanya. A banda que gairebé ningú no sap l'origen del nom, també hi ha molta gent que no sap que el bateig original dels xalets era del 3 d'abril.

CONJUNT DE XALETES AV. NAVARRA - GRAN PASSEIG DE RONDA

012.CA

Construïdes el 1950 per l'Obra Sindical del Hogar, els xalets del 3 d'Abril tenen un origen, o si més no una realitat diferent a la resta de promocions de protecció oficial. La mateixa construcció dels edificis resta lluny dels pisos que la mateixa institució va fer a l'actual Balàfia, el casc antic o la Mariola. Eren i són xalets amb jardí, un model que pretenia reflectir una Lleida de progrés, un règim que cuidava dels seus ciutadans. Ara bé, tot i la propaganda de l'època que anunciava la promoció com una construcció destinada a la classe treballadora, la realitat fou ben diferent. Mentre les classes menys afavorides optaven als pisos de vint-i-quatre, cinquanta o setanta m², els xalets del 3 d'abril, construïts sobre terrenys individuals de 200 m², els ocuparen famílies amb més recursos econòmics i, en molts casos, amb càrrecs polítics en el règim o les diferents organitzacions polítiques del mateix.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Vilagrassa Ibarz, Joan. "Creixement urbà i agents de la producció de l'espai: el cas de la ciutat de Lleida 1940-1980". Barcelona, 1990. Editat per l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

Barrull Castellví, Jaume / Sabata Mercader, Marta. Barrull Pelegrí, Jaume [dir]. "Les promocions d'habitatges d'Adigsa i la seva nomenclatura d'origen franquista. Estudi històric i sociològic
Universitat de Lleida. Servei d'Història. Documentació i Patrimoni Departament d'Història. Lleida, 2006.

Actuacions finca

Els habitatges es van construir durant la dècada dels anys 50 i principis del 60 del segle XX. Durant el segle XX i a principis del segle XXI aquests immobles s'han anat adaptant a les necessitats actuals.

Observacions

Estil: Contemporània

Època/Data: S. XX. Anys 60.

Cronologia: Edificis construïts els anys 60 del segle XX.

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. L'avinguda de Navarra discorre paral·lelament al flanc nord del Gran Passeig de Ronda, unint l'avinguda de l'Alcalde Rovira Roure i l'avinguda del Dr. Fleming.

Lleida

**CONJUNT DE XALETS AV. NAVARRA - GRAN PASSEIG
DE RONDA**

012.CA

Lleida

PLAÇA DELS APÒSTOLS

013.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça d'Hispano-Amèrica, 1

Coordenades UTM

x 302240 ; y 4610029

Plànol

Delimitació bé

x 302240 ; y 4610029

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

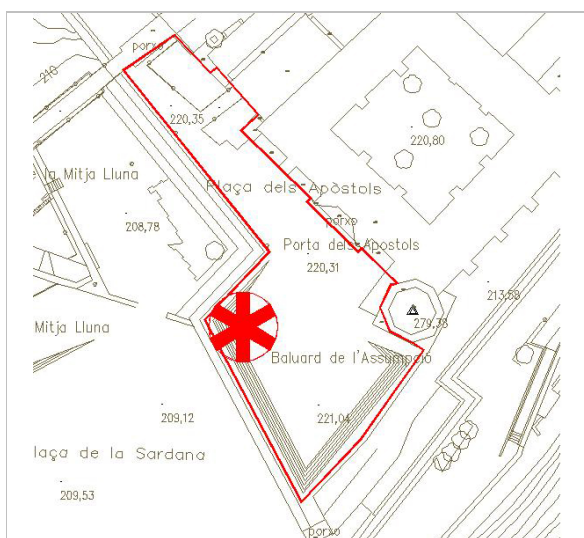
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2202501CG0120G

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

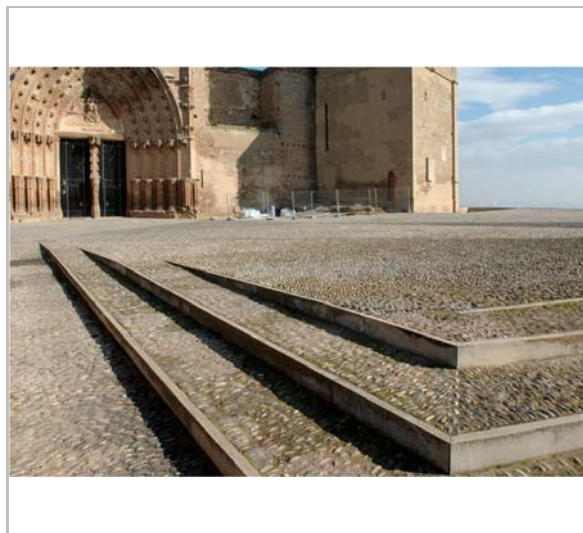
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans

Vista de conjunt

PLAÇA DELS APÒSTOLS**013.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR**

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	HA 1507

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Estructures urbanes
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	013.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional P Parcs i espais públics

Subtipus Funcional Parc urbà

Context La plaça dels Apòstols està situada a la banda sud oest de la Seu Vella, davant del portal que porta el mateix nom.

Conjunt / elements Construïda entre 1982 i 1984 seguint un projecte d'Ignasi Miquel, és una brillant actuació sobre l'esplanada davant de la porta dels Apòstols de la Seu Vella i sobre el baluard de l'Assumpció, que aconsegueix dignificar -mitjançant una proposta conceptualment molt intel·ligent- aquest accés sense entrar en competència amb la monumentalitat i la força expressiva de l'antiga catedral, essent una proposta que n'incentiva la percepció. L'ordenació d'aquesta plaça consisteix en la pavimentació d'una superfície d'uns 610 m2 que dignifiquen l'accés al claustre de la Seu Vella a través de la porta dels Apòstols, situada en el baluard de l'Assumpció. El paviment protegeix les muralles de les filtracions d'aigua. La plaça permet gaudir, per la seva resolució unes vistes netes sobre l'horta de Lleida

La plaça s'eleva sobre la línia de la muralla proporcionant una magnífica panoràmica de la vessant sud del turó de la Seu Vella sense barreres visuals. Tanmateix, a mesura que s'avança cap als extrems es descobreixen cinc graons que recorren el perímetre de la plaça, descendint vers la muralla del baluard -restaurada amb pedra de La Floresta-, la qual esdevé barana, en una fórmula senzilla però eficaç, atrevida i sensible alhora.

Ús actual Plaça

Ús original/altres Plaça

Estat conservació Bo; L'àmbit de la plaça presenta un bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està construïda la plaça dels Apòstols com a sòl que compren aquelles àrees qualificades de verd públic. S'identifica en els plànols amb la Clau SE2 i correspon a Sistema de Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que, tot i no complir les condicions pròpies dels BCIN, reuneixen determinats valors de significació i importància que els fa mereixedors d'una protecció i defensa, de manera que puguin ser transmesos en les millors condicions a les generacions futures -BCIL- :

Llei 9/93:– Títol 1er – Capítol 2on – Articles 15 al 17 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 2a – Article 39.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

1. Elements de Manteniment Obligat

PLAÇA DELS APÒSTOLS

013.CA

1.A. FAÇANA SUD DE LA SEU VELLA DE LLEIDA (CANONJA, CLAUSTRE, PORTA DELS APÒSTOLS I TORRE-CAMPANAR) TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

1.A.1) Els panys plens dels frontis històrics (**) de la plaça (sense poder afegir noves obertures en el pla de façana a no ser que responguin a les intervencions recuperatives que es duquin a terme en el conjunt monumental).

(**) S'entendrà per històric/a, en els presents ÀMBITS DE PROTECCIÓ I ASPECTES d'aquesta plaça, la disposició de façanes dels diferents edificis aparellant el frontis general on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i globals, els paviments de la via pública, la formalització material i constructiva, tot plegat configurant l'arquitectura monumental de l'indret -articulada per la presència rellevant de BCIN consignats en aquest catàleg-, arquitectura que resulta dels seus moments originals o de les intervencions recuperatives correctes que s'han dut a terme en el conjunt. Perquè precisament tal arquitectura, aquí denominada històrica, ha configurat a través d'elements com aquesta plaça uns espais urbans d'una gran qualitat plàstica, esdevenint un referent col·lectiu evocador de gran significació

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (portades, pilarets, mènsules i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats) que es conservin, que configurin la formalització de les façanes en relació amb els panys plens del frontis històric del tram.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria o petris històrics, que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics de la urbanització i ordenació de l'espai urbà de la plaça original que es conservin -respectant sempre els nivells de rasants de paviments actuals per aconseguir la integració paisatgística amb l'element de barana pètria-, les zones de connexió amb desnivells -graonades o en pendent-, i sense poder afegir res que disminueixi l'àrea de vianants o que no respongui a la configuració històrica com a gran mirador de la part baixa Sud-Est del Conjunt monumental del Turó.

1.C. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.C.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis històrics de la plaça, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.C.2) El perímetre i compartiment de la superfície del sòl de la plaça, definit per l'alineació històrica de façanes.

1.D. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.D.1) El cromatisme històric de la plaça, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures) com en els seus paviments.

1.D.2) L'acabat material històric de la plaça, tant en les seves façanes (panys plens de paret, obertures) com en els seus paviments, i en especial la seva textura.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2. Elements Modificables

2.A. FAÇANA SUD DE LA SEU VELLA DE LLEIDA (CANONJA, CLAUSTRE, PORTA DELS APÒSTOLS I TORRE-CAMPANAR) TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria que hagin canviat, falsejat o

PLAÇA DELS APÒSTOLS**013.CA**

transformat les històriques de la plaça, a fi i efectes de recuperar el màxim possible la seva formalització i compositiva, el cromatisme i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura històriques, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant dels frontis històrics de la plaça, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment (a través del graonat) o a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (antenes, aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre la plaça catalogada.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme històric de la plaça, tant en façanes (panys plens de paret, obertures) com en paviment, a fi i efectes de la seva recuperació.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material històric de façanes i paviment, en especial la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.*

*En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura històrica, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic).

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastida la plaça dels Apòstols corresponent a sòl que forma part del Sistema de Parcs Urbans de la ciutat de Lleida.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el valor històric, arquitectònic i paisatgístic de la construcció.
- Valor urbanístic
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic
- Valor natural/ambiental/paisatgístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIÓNS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la plaça dels Apòstols, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per

poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de la plaça, i especialment

PLAÇA DELS APÒSTOLS**013.CA**

l'ordenació de façanes que l'envolten, els trets característics de la urbanització i ordenació de l'espai urbà, la connexió amb desnivells entre el nivell superior de la plaça i la seva adaptació paisatgística amb els elements de barana dels murs del baluard, i la seva disposició històrica com a gran mirador de la part baixa Sud-Est del Conjunt monumental del Turó.

URBANITZACIÓ I MOBILIARI URBÀ

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre la plaça dels Apòstols en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

En l'acondiciament de la plaça, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements i mobiliari urbà que desmereixi la lectura del conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals del projecte. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica El disseny d'aquesta plaça va ser realitzat per l'arquitecte Ignasi Miquel Parcerisa i Torrent-Brescó.

Bibliografia Rodríguez, X. i Vilà, F. (2009). Estudi previ del Catàleg de Béns a protegir de la ciutat de Lleida (Segrià). Ajuntament de Lleida.

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile. Patrimoni Arquitectònic. Generalitat de Catalunya.

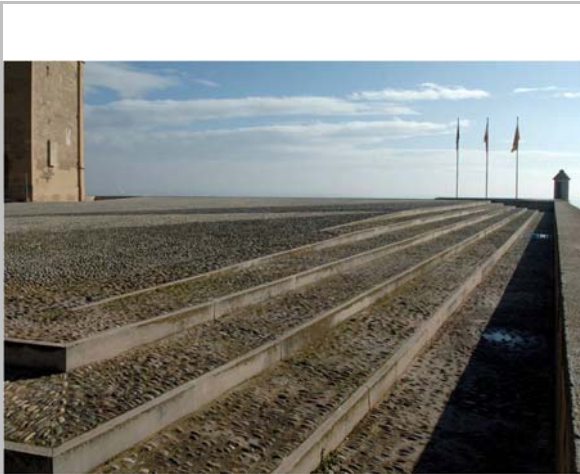
Actuacions finca La plaça va ser projectada l'any 1984.

Observacions Estil: Contemporani.
Època/Data: S. XX (1984).
Cronologia: Plaça construïda el segle XX.
Autor/Promotor: Ignasi Miquel Parcerisa.
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. L'accés a la plaça dels Apòstols es pot efectuar bé vorejant la Seu Vella fins l'encreuament del camí que porta vers el baluard del Rei i la Suda o vers la mateixa plaça; o bé entrant al recinte murallat a través del pont llevadís del baluard del Revellí i recuperant el camí anterior pràcticament al seu final.

PLAÇA DELS APÒSTOLS

013.CA

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

PLAÇA DELS APÒSTOLS

013.CA

Lleida

PLAÇA DE LA CONSTITUCIÓ

014.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Eixample

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça de la Constitució

Coordenades UTM

x 301936 ; y 4610710

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

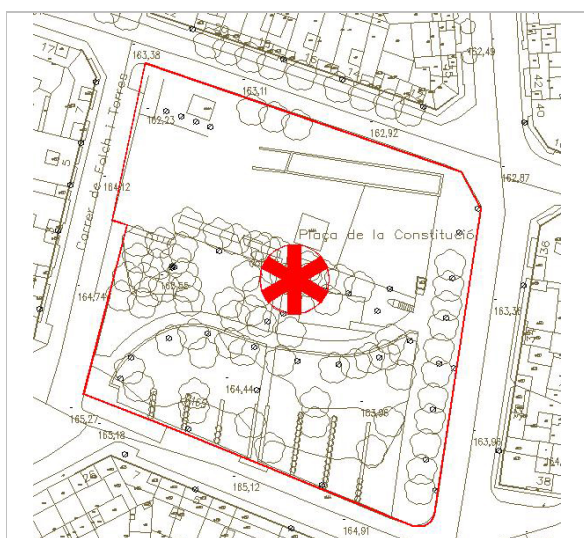
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV3_Verds Urbans

Vista de conjunt

Lleida

PLAÇA DE LA CONSTITUCIÓ

014.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	HA 1508

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Estructures urbanes
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	014.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional P Parcs i espais públics

Subtipus Funcional Plaça

Context La plaça de la Constitució ocupa l'espai de l'antiga fàbrica de sulfurs Ticó, emmarcada per l'avinguda de l'Alcalde Porqueres, i els carrers de Folch i Torres, Mossèn Reig i Taquígraf Martí. La plaça de la Constitució és coneguda com "el Clot de les Granotes".

Conjunt / elements La plaça es divideix en dos sectors seguint un eix oest-est. Al nord s'estén el sector dur, asfaltat, sota el qual s'allotja un aparcament només evidenciat per l'elevació del sòl a l'extrem oest, delimitat per un banc corregut de granit que a la vegada esdevé barana. Aquesta elevació cobreix l'entrada rodada a l'aparcament, a la vegada que assenyalava el límit practicable del sector. Cal destacar el pal·li de formigó que aixopluga un banc corregut del mateix material al centre de la plaça; com també la font-escultura d'acer corten, construïda sobre una bassa de 51 m. de llarg i 5 d'ample paral·lela al sector est de la plaça amb la intenció de refrescar l'ambient i evocar el paisatge de regadiu que envolta la ciutat. La font té una alçada màxima de 7 metres, i és formada per una doble estructura metàl·lica en forma d'arc sustentat per cinc pilars, que arrenca en un dels extrems de la bassa i que deixa caure una cortina d'aigua a través dels brolladors instal·lats a la part interior de l'arc.

Una sèrie d'arbres i petits parterres enjardinats que custodien l'entrada de vianants a l'aparcament, assenyalen la transició vers el sector tou, situat a la meitat sud de la plaça. Aquesta secció es caracteritza per presentar zones de vegetació i sauló, travessades per camins de llambordes i llosetes de formigó, tallades rítmicament per murs de formigó de longitud creixent en direcció nord-sud, els quals assenyalen el límit sud de l'enclavament. És aquí on s'ubiquen els espais de jocs infantils i lleure, com també els arbres, disposats seguint un ordre aparent en diàleg amb els bàculs d'il·luminació, que proporcionen la llum adequada a un espai llargament reivindicat com a equipament públic pel veïnat.

Ús actual Plaça

Ús original/altres Plaça

Estat conservació Bo; L'àmbit de la plaça presenta un bon estat de conservació

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està construïda la plaça de la Constitució com a sòl que configura el sistema d'espais lliures de caràcter urbà preparats per a funcions variades que acolliran normalment activitats lúdiques, de festa i de participació. Aquests espais constitueixen el sistema de places i verds públics urbans. S'identifica en els plànols amb la Clau SV3 i correspon a Sistema de Verds Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que, tot i no complir les condicions pròpies dels BCIN, reuneixen determinats valors de significació i importància que els fa mereixedors d'una protecció i defensa, de manera que puguin ser transmesos en les millors condicions a les generacions futures -BCIL- :

Llei 9/93:– Títol 1er – Capítol 2on – Articles 15 al 17 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 2a – Article 39.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

1. Elements de Manteniment Obligat

1.A. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics de la urbanització i ordenació de l'espai urbà de la plaça original que es conservin, les zones de connexió amb desnivells entre l'una i l'altra -graonades o en pendent-, les zones horitzontals d'àmbit reclus -i en especial els reducte configurat pels elements d'estada i espais verds- i sense poder afegir res que disminueixi l'àrea de vianants.

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals de la plaça, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre i compartiment de la superfície del sòl de la plaça, definit per l'alineació original de façanes.

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.C.1) El cromatisme original de la plaça, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en els seus paviments.

1.C.2) L'acabat material original de la plaça, tant en les seves façanes (panys plens de paret, obertures, fusteries, rètols i elements de protecció solar) com en els seus paviments, i en especial la seva textura.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2. Elements Modificables

2.A. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant dels frontis originals de la plaça, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment (a través de la font i el mobiliari urbà), afectant a la seva caracterització tipològica.

2.A.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (antenes, aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre la plaça catalogada.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original de la plaça, tant en façanes (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en paviment, a fi i efectes de la seva recuperació.

2.B.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original de façanes i paviment, en especial

Lleida

PLAÇA DE LA CONSTITUCIÓ

014.CA

la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

*En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura històrica, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastida la plaça de la Constitució.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el valor històric, arquitectònic i paisatgístic de la construcció.
- Valor urbanístic
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic
- Valor natural/ambiental/paisatgístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la plaça de la Constitució, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

S'entendrà per històric/a, en les presents NORMES D'ACTUACIÓ I/O PROTECCIÓ d'aquesta plaça, la disposició de façanes dels diferents edificis aparellant el frontis general de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, la formalització material i constructiva, tot plegat configurant l'arquitectura ambiental d'una estètica corresponent a la ciutat popular, menestral i petit-burguesa, reforçada per presència d'elements més rellevants -BCIL i IBI consignats en aquest catàleg-, arquitectura que resultà de les reconstruccions posteriors a la guerra civil

PLAÇA DE LA CONSTITUCIÓ**014.CA**

i d'allò que es va poder conservar de les èpoques anteriors, que es va mantenir fins als processos recents de degradació del Centre Històric, i que ara s'intenten aturar i redreçar. Perquè precisament tal arquitectura, aquí denominada històrica, ha configurat a través d'elements com aquesta plaça uns espais urbans d'una gran qualitat plàstica, esdevenint un referent col·lectiu evocador de gran significació.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de la plaça, i especialment l'ordenació de façanes que l'envolten, els trets característics de la urbanització i ordenació de l'espai urbà, les zones de connexió amb desnivells entre l'una i l'altra -graonades o en pendent-, les zones horitzontals d'àmbit reclus -i en especial els reducte configurat per la font, pels elements originals d'estada i els espais verds-, i sense poder afegir res que disminueixi l'àrea de vianants

URBANITZACIÓ I MOBILIARI URBÀ

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre la plaça de la Constitució en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que

Lleida

PLAÇA DE LA CONSTITUCIÓ

014.CA

malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

En l'acondiciament de la plaça, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements i mobiliari urbà que desmereixi la lectura del conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals del projecte. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La plaça actual respon al projecte guanyador del concurs d'urbanització de la zona convocat per la Paeria, elaborat per Francesc Fernández i Moisés Gallego el 1981 i executat entre 1991 i 1993

Bibliografia Rodríguez, X. i Vilà, F. (2009). Estudi previ del Catàleg de Béns a protegir de la ciutat de Lleida (Segrià). Ajuntament de Lleida.

Inventari del Patrimoni Cultural Immoble. Patrimoni Arquitectònic. Generalitat de Catalunya.

Actuacions finca La plaça va ser construïda entre els anys 1991 i 1993

Observacions Estil: Contemporani.
Època/Data: S. XX (1991-1993).
Cronologia: Plaça construïda al segle XX.
Autor/Promotor: Francesc Fernández i Moisés Gallego.
Parcel·la/Accés: Sense dificultat. Una de les principals vies d'accés a la plaça és l'avinguda de l'Alcalde Porqueres.

Vista de conjunt

Lleida

RECINTE DE L'HOSPITAL DE SANTA MARIA

015.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Eixample

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda de l'alcalde Rovira Roure, 44

Coordenades UTM x 301507 ; y 4610760

Plànol

Delimitació bé

x 301507 ; y 4610760

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

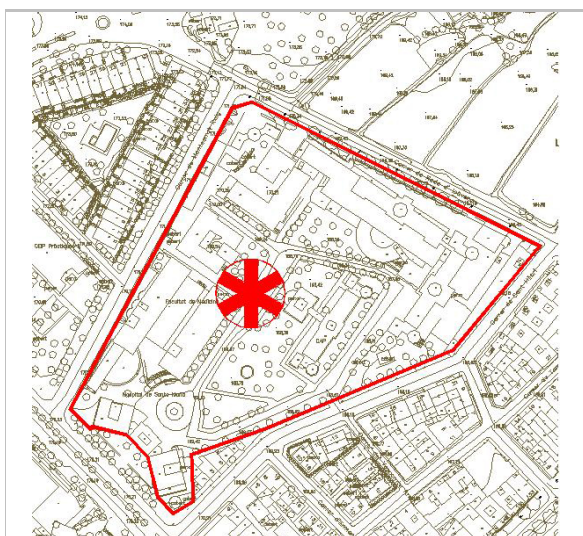
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

1610906CG0110H

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

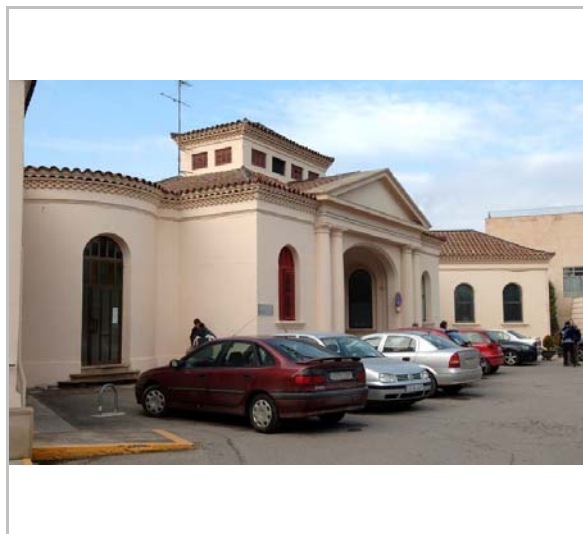
Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SE2_Equipament públic Sanitari-
assistencial

Vista de conjunt

RECINTE DE L'HOSPITAL DE SANTA MARIA

015.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	HA 0403

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	015.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AP/E Arquitectura Pública, semipública. Equipament

Subtipus Funcional Hospital

Context Conjunt d'edificis i dotacions sanitàries projectats per Joaquim Porqueras i Bañeres i Jaume Mestres i Fossas en 1922 i acabats de construir en 1928 promoguts per substituir l'antic hospital de Santa Maria, llavors ja notablement antiquat. La construcció s'emmarca en les propostes pròpies del noucentisme arquitectònic, caracteritzat per l'elegància i austeritat dels immobles, bastits en una parcel·la poligonal assenyalada per l'avinguda de l'Alcalde Rovira Roure i els carrers de Montserrat Roig, de Roda d'Isàvena i de Sant Hilari.

Conjunt / elements L'accés principal es troba a l'avinguda de l'Alcalde Rovira Roure, i s'obre a uns jardins geomètricament treballats al voltant del qual s'ordena una sèrie de pavellons -exempts, de planta baixa i un pis, principalment bastits en maçoneria arrebossada i pintada en tons crema- organitzats segons un model de ciutat acabada, que no contemplava les intervencions i ampliacions que se succeïren en els anys 1955, 1962 i 1986-87.

El conjunt es pot dividir -obviant la capella i els espais inicialment propis de la comunitat religiosa- en tres àrees clarament diferenciades, independents però relacionades: els pavellons d'hospitalització, l'àrea de cirurgia i escola d'infermeria i el bloc format per l'administració, la policlínica i la farmàcia, situat al cos d'accés al recinte. A aquests volums s'hi va afegir -en 1955- una unitat d'hospitalització al flanc est, llur discurs impacta sense pal·liatiu amb els volums noucentistes preexistents; i l'any 1962, després d'enderrocar un pavelló proper a la capella, es projectà una unitat d'internament psiquiàtric, sense tenir en compte la disposició formal i tipològica del conjunt. Les darreres intervencions s'executaren entre 1986 i 1987, i consistí en una renovació general de les instal·lacions, recuperant pavellons en desús i aixecant noves unitats de diagnòstic i hospitalització tant al centre del jardí com a l'extrem est de la parcel·la.

Tanmateix, en 1989 i 1997 s'acabà -respectivament- la construcció de la Facultat de Medicina i de l'Escola Universitària d'Infermeria i Biblioteca de Ciències de la Salut. Aquests edificis, projectats per Humbert Costas i Manuel Gómez, s'executaren sobre uns pavellons del projecte de Porqueras i Mestres, desapareguts arran d'aquesta intervenció; la qual es relaciona amb la resta del conjunt històric mitjançant el conflicte entre discursos arquitectònics diversos, de manera que malgrat la seva qualitat intrínseca s'aixequen com una intrusió en el vell recinte sanitari.

Ús actual Hospitalari / Universitari

Ús original/altres Hospitalari

Estat conservació Bo; Les façanes i les cobertes del conjunt de l'Hospital de Santa Maria presenten un bon estat de conservació.

L'entorn més proper al conjunt presenta un bon estat de conservació.

L'estructura i l'interior del conjunt presenten bon estat de conservació

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el recinte com a sòl destinat a Equipament públic Sanitari-assistencial, identificat en els plànols amb la Clau SE2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé catalogat objecte de la fitxa.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

1.A. FAÇANES DELS PAVELLONS I EDIFICIS COMPLEMENTARIS

1.A.1) Els panys plens de paret originals d'inicis del segle XX.

1.A.2) Totes les obertures, coronaments i teulades originals d'inicis del segle XX, que configuren la formalització de les façanes en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquells elements ornamentals originals d'inicis del segle XX (relleus, motlures, pilastres, mènsules, serralleria, teulades).

1.B. TANCA I ÀMBIT DE LA PORTALADA D'ACCÉS AL RECINTE

La configuració íntegra original de la tanca i àmbit de la portalada d'accés al recinte amb el cromatisme, l'acabat material i textura originals, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.C. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.C.1) La línia envoltant dels elements del conjunt original d'inicis del segle XX.

1.C.2) Els nivells de plantes i distribucions interiors de manera que respectin les seves obertures.

1.C.3) Els espais interiors originals més rellevants que es conservin, tan en els pavellons com en els edificis complementaris.

1.D. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

El cromatisme, l'acabat material i la textura originals de l'edifici, tant en façanes (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en cobertes.

2. Elements Modificables:

2.A. FAÇANES DELS PAVELLONS I EDIFICIS COMPLEMENTARIS

Fusteries i altres elements que calgui substituir, per a la seva millora tècnica i funcional, mantenint el màxim possible la formalització compositiva, el cromatisme i la textura originals o similars.*

* (en el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del

Lleida

RECINTE DE L'HOSPITAL DE SANTA MARIA

015.CA

Centre Històric).

2.B. TANCA I ÀMBIT DE LA PORTALADA D'ACCÉS AL RECINTE

Tot allò que no correspongui o agredeixi la configuració íntegra original de la tanca i àmbit de la portalada d'accés al recinte amb el cromatisme, l'acabat material i textura originals.

2.C. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.C.1) Tot allò que no correspongui o agredeixi la línia envoltant dels elements del conjunt original d'inicis del segle XX.

2.C.2) Tot allò que no correspongui o agredeixi els nivells de plantes i distribucions interiors de manera que respectin les obertures originals d'inicis del segle XX.

2.C.3) Tot allò que no correspongui o agredeixi els espais interiors originals més rellevants que es conservin, tan en els pavellons com en els edificis complementaris.

2.D. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

Tot allò que no correspongui o agredeixi el cromatisme, l'acabat material i la textura originals de l'edifici, tant en façanes (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en cobertes.

3-. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del conjunt catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el recinte de l'Hospital de Santa Maria.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

El valor d'aquest edifici resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el recinte de l'Hospital de Santa Maria, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Críteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà

Lleida

RECINTE DE L'HOSPITAL DE SANTA MARIA

015.CA

preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

- Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració del conjunt original d'inicis del segle XX, i especialment la composició i formalització material i constructiva dels exteriors basades en tot un seguit d'elements en llur majoria noucentistes (obertures, relleus, motlures, pilastres, mènsules, serralleria, teulades, coronaments amb maó) que completen la discreta monumentalitat del conjunt, amb la tipologia singular dels pavellons, els edificis complementaris, la tanca i l'àmbit de la portalada d'accés.

EXTERIOR

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les restes conservades del conjunt original en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN/JARDI

En l'acondiciament del recinte de l'Hospital de Santa Maria, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la lectura de les parts conservades o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'estructura de l'immoble es realitzaran conservant al màxim la possible estructura original de cada moment constructiu conservat, utilitzant o recuperant els materials que la componen, intentant conservar o recuperar la lògica dels espais hospitalaris noucentistes.

L'interior del recinte s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant sempre la lectura dels seus trets definitoris. Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals del conjunt evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïtat conservada en el recinte.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, pintura, enguixat, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica El primer hospital de Santa Maria, ubicat davant de la Catedral Nova de Lleida i actual seu de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, es va inaugurar el 1519 per unificar els set hospitals existents a la ciutat. El 1714 es transformà en hospital militar, funció que mantindria fins a 1854.

L'any 1915 la Diputació de Lleida es va fer càrrec de l'hospital, però l'antiguitat de les instal·lacions propicià que la Mancomunitat de Catalunya n'aproves la construcció d'un de nou, que s'ubicaria en uns terrenys a l'entrada de la ciutat per la Carretera d'Osca.

L'edifici, d'estil noucentista, fou obra dels arquitectes Joaquim Porqueres i Bañeres i Jaume Mestres i Fossas. Les obres del nou hospital s'iniciaren el 1922 i finalitzaren l'1 de maig de 1928.

L'any 1967 es construï un edifici annex destinat a l'assistència de malalts mentals. Des de la dècada dels 80 el complex ha sofert diverses obres d'ampliació i remodelació.

El 1992 es traspasaren a la Generalitat de Catalunya les competències sanitàries que encara posseïen les diputacions provincials. Per fer efectiu el traspàs de l'hospital al Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, es creà l'empresa Gestió de Serveis

Lleida

RECINTE DE L'HOSPITAL DE SANTA MARIA

015.CA

Sanitaris. GSS assumí la gestió de totes les instal·lacions sanitàries, així com dels treballadors, l'1 d'octubre de 1992.

El juliol de 2015 l'hospital obtingué el rang d'universitari.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural Immoible. Patrimoni Arquitectònic. Generalitat de Catalunya. Fitxa 14335

"Hospital Universitari de Santa Maria". Generalitat de Catalunya.

Actuacions finca

El conjunt original ha sofert moltes modificacions a partir de la segona meitat del segle XX per anar-se adaptant a les noves exigències sanitàries i socials, assolint finalment la imatge actual.

Observacions

Estil: Noucentista

Època/Data: S. XX

Cronologia: 1922-1928

Autor/Promotor: Joaquim Porqueras i Bañeres /Jaume Mestres. Arquitectes

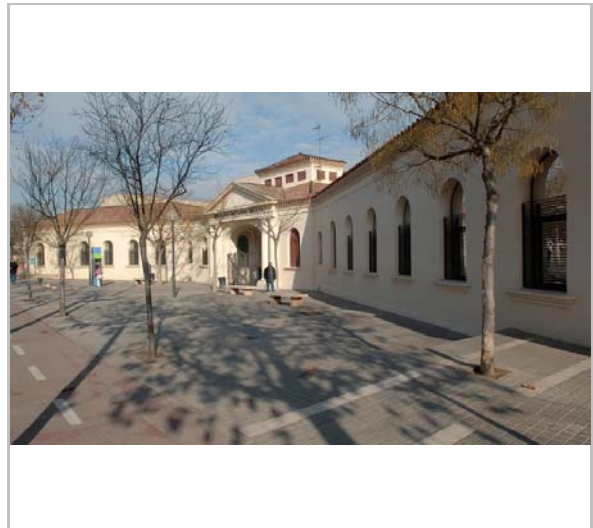
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. L'accés principal al recinte de l'hospital es troba a l'avinguda de l'Alcalde Rovira Roure, entre el Gran Passeig de Ronda i el passeig de l'Onze de setembre.

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

RECINTE DE L'HOSPITAL DE SANTA MARIA

015.CA

Vista de conjunt

Lleida

**PLAÇA SANT JOSEP - CARRER MESQUITA - PLAÇA
SANT LLORENÇ - CARRER TALLADA****016.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça St. Josep, carrer de la Mesquita
Plaça St. Llorenç, carrer de la Tallada

Coordenades UTM

x 301862 ; y 4609782

Plànol

Delimitació bé

x 301862 ; y 4609782

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

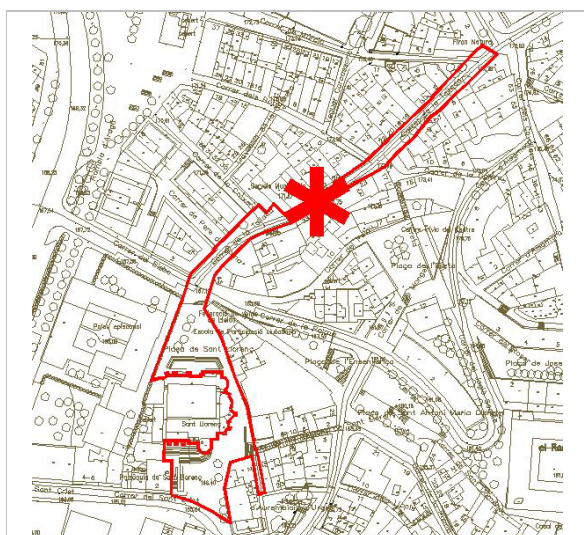
Número

Superfície

Sostre

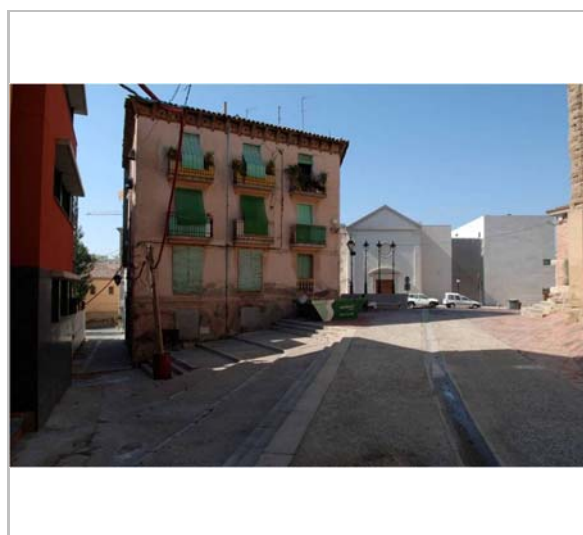
N. plantes

Titularitat

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

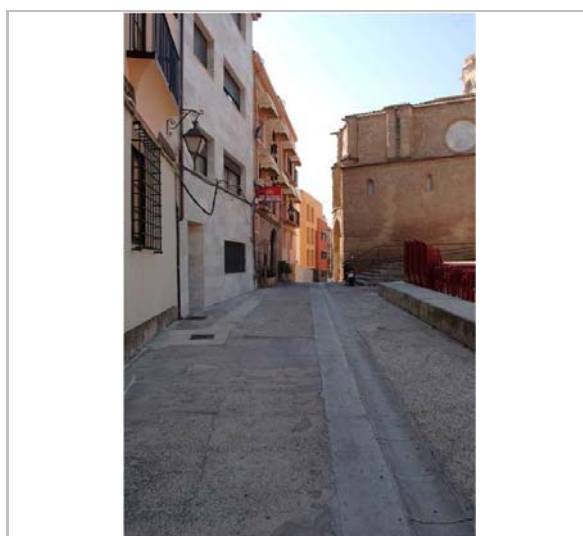
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Vista de conjunt

Lleida

**PLAÇA SANT JOSEP - CARRER MESQUITA - PLAÇA
SANT LLORENÇ - CARRER TALLADA****016.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Estructures urbanes*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 016.CA*Nivell prot.* Nivell 4. Ambiental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UM Arqu. Residencial Urbana entre mitgeres/ AP Arquitectura Pública / P Parcs i Espais públics*Subtipus Funcional* Habitatges/Equipaments/Plaça*Context* Aquest sector bordeja el flanc nord-oest del centre històric, estirant-se paral·lelament a la rambla d'Aragó i l'avinguda de Balmes. Aquest traçat arrenca en el carrer del Sant Crist, situada al costat de la plaça de sant Josep, a la seva banda més meridional i arriba fins el carrer dels Cavallers a la banda més septentrional.*Conjunt / elements* La plaça de sant Josep és un espai modest que resol el desnivell existent amb diverses plataformes, escales i voreres, i és delimitada per la façana sud de l'església de St. Llorenç i el seu campanar, la casa parroquial que articula la cantonada entre el carrer del St. Crist i la plaça, les vivendes aixecades al flanc est i la façana nord del nou museu de Lleida Diocesà i Comarcal. L'escalinata d'entrada a Sant Llorenç així com el seu campanar atrauen l'atenció de la plaça com a punt principal, que d'altra manera es diluiria per la poca alçada dels edificis que l'envolten.
Separada de la plaça de Sant Josep per l'església de Sant Llorenç, s'obre la plaça de Sant Llorenç, un espai delimitat pel palau episcopal o del Bisbe a la seva banda de ponent i les vivendes que tracen el flanc oest de la part alta del carrer de la Palma. La plaça de Sant Llorenç és una plaça antiga de la ciutat de dimensions clàssiques.

Entre ambdues places, a la seva banda de llevant, es troba el carrer de la Mesquita, antic emplaçament de la mesquita del segle XV, que perdurà fins al segle XVI i d'una àrea principalment poblada per mossàrabs.

Finalment, a l'extrem nord de la plaça de Sant Llorenç arrenca el carrer de la Tallada, que circula vers el nord fins el Mercat El Pla, on desemboca a la plaça dels Gramàtics.

Ús actual Carrer i Plaça*Ús original/altres* Carrer i Plaça*Estat conservació* Bo; L'àmbit dels carrers i les places presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny ocupat pels béns catalogats com a sòl destinat a Itinerari de vianants, identificat en els plànols amb la Clau SX3.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

Lleida

**PLAÇA SANT JOSEP - CARRER MESQUITA - PLAÇA
SANT LLORENÇ - CARRER TALLADA****016.CA**

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 4 de protecció. Ambiental.

C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat

1.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

1.A.1) Els panys plens existents del frontis original (**) del tram (sense poder afegir noves obertures en el pla de façana a no ser que responguin a la seva proporció -dimensió amplada/alçada dins d'illes mateixes-, i a la seva composició -buit/ple respecte el pany on s'han d'incorporar-).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (balcons, tribunes, ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats) existents, que configurin la formalització de la façana en relació amb els panys plens del frontis original del tram.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals existents.

(**) S'entendrà per original/s, en aquest apartat d'AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES d'aquest espai urbà, la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels trams de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, la formalització material i constructiva, tot plegat configurant l'arquitectura ambiental d'una estètica corresponent a la ciutat popular, menestral i petit-burguesa, reforçada per presència d'elements més rellevants -BCIN, BCIL i IBI consignats en aquest catàleg-, arquitectura que resultà de les reconstruccions posteriors a la guerra civil i d'allò que es va poder conservar de les èpoques anteriors, que es va mantenir fins als processos recents de degradació del Centre Històric, i que ara s'intenten aturar i redreçar. Perquè precisament aquesta arquitectura, aquí denominada original, ha configurat a través d'aquests trams uns espais urbans d'una gran qualitat plàstica, esdevenint un referent col·lectiu evocador de gran significació.

1.B. EN RELACIÓ A LA URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics de la urbanització del sòl i ordenació de l'espai urbà existent en el tram (podent augmentar la zona de vianants, i sense poder afegir res que la disminueixi, o que no respongui a la configuració original)

1.C. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.C.1) El perfil de la línia envoltant del frontis original del tram existent, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.C.2) El perímetre i parcel·lació de la superfície del sòl del tram existent, definit per l'alineació original de façanes.

1.C.3) La estructura parcel·laria original i les alineacions originals del tram existent, amb la conseqüent caracterització independent de les seves façanes.

1.D. EN RELACIÓ A LA FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.D.1) El cromatisme original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en els seus paviments.

PLAÇA SANT JOSEP - CARRER MESQUITA - PLAÇA SANT LLORENÇ - CARRER TALLADA

016.CA

1.D.2) El material d'acabat original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries, rètols i elements de protecció solar) com en els seus paviments, i en especial la seva textura.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2. Elements Modificables

2.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

2.A.1) Fusteries, persianes i elements de protecció solar (persianes de llibret, enrotllables exteriors, mallorquines, etc.) del tram que cal substituir, per a la seva millora tècnica i funcional, mantenint el màxim possible la formalització compositiva, el cromatisme i la textura històriques.

2.A.2) Tendals i para-sols, respectant la seva configuració uniforme, cromatisme i textura i ajustant-se a la formalització històrica del conjunt, tot aconseguint que sigui homogeni en tota la façana del tram, així com el cromatisme i textura en relació amb el conjunt d'aquesta.

2.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria que hagin canviat, falsejat o transformat les històriques del tram, a fi i efectes de recuperar el màxim possible la seva formalització i compositiva, el cromatisme i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura històriques, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2.B. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis històric del tram, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (antenes, aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre el tram catalogat.

2.B.3) Tot allò que hagi canviat o falsejat la estructura parcel·laria original del tram existent, amb la conseqüent caracterització independent de les seves façanes.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme històric del tram, tant en façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en paviment, a fi i efectes de la seva recuperació.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material històric de façana i paviment, en especial la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

*En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura històrica, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

Lleida

**PLAÇA SANT JOSEP - CARRER MESQUITA - PLAÇA
SANT LLORENÇ - CARRER TALLADA****016.CA**

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del tram catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny que determina la morfologia urbana d'aquests vials i la qualificació urbanística dels espais públics protegits.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels seus elements, sinó en el que representa com un dels espais urbans i traçat viari més antics de la ciutat. El valor d'aquest conjunt resideix en el valor històric dels espais públics que el componen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials i paisatgístiques.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS**

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el carrer de la Mesquita, carrer de la Tallada i les places de Sant Josep i Sant Llorenç, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el conjunt hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Críteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre

Lleida

**PLAÇA SANT JOSEP - CARRER MESQUITA - PLAÇA
SANT LLORENÇ - CARRER TALLADA****016.CA**

intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 4. Protecció Ambient.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'espai urbà, i especialment la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels fragments de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, i la formalització material i constructiva, generant l'arquitectura ambiental de gran qualitat plàstica que es vol conservar.

ESPAI URBÀ

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el carrer de la Mesquita, carrer de la Tallada i places de Sant Josep i de Sant Llorenç, en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

En l'acondiciament dels carrers i la places, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements i mobiliari urbà que desmereixi la lectura del conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius de les parts considerades com a patrimonials, s'utilitzaran els materials originals. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu del conjunt.

Lleida

**PLAÇA SANT JOSEP - CARRER MESQUITA - PLAÇA
SANT LLORENÇ - CARRER TALLADA****016.CA**

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La plaça de Sant Josep es creà en temps moderns un cop es bastí el convent que li dona nom, car en temps medievals sols era un pas entre les dues façanes de l'església de St. Llorenç. Cap al 1200, any en què es construí el temple parroquial de Sant Llorenç, aquesta plaça ni tan sols existia. Al seu espai hi havia un tros del vell fossar i un carrer travesser que comunicava amb la vila dels Sarraïns. Amb la construcció del convent dels Carmelites descalços i l'església barroca (1590-1640) la plaça Sant Josep adquirí la forma i extensió actual, si bé el sòl era més elevat. Amb l'erecció de la grandiosa capella del Sant Crist, s'acabà de fixar els límits de la moderna plaça de Sant Josep. A primers del segle XX es remodelà i es construïren les escales d'accés a la porta i al campanar gòtic dels Gallart. Fou arreglada el 1982 per l'arquitecte Guillem Sáez Aragonés

La placeta de Sant Llorenç l'any 1627 estava tota empedrada amb codissos i palets de riu, formant belles decoracions geomètriques. Enmig hom col·locà una creu gòtica amb una escalada de carreus ben escairats, que a mitjan segle XV, construí l'escultor navarrès Joan de Sangüesa. El 1716 les cases afrontaren al fossar vell i eren de pagesos com cal Pansa i Josep Esteve, amb el malnom de "La Formiga".

El carrer de la Mesquita deu el seu nom a la ubicació de l'antiga mesquita musulmana de la ciutat. Ens hem de remuntar a l'antiga Medina Larida andalusina del segle IX per trobar la ubicació de la primera gran mesquita de la ciutat. Construïda dalt de la ciutatella, sota el palau àrab de La Suda, existí l'imponent temple musulmà, edificat l'any 901, per Lubd ibn Lubd. Sobre aquest mateix solar, després de la conquesta cristiana de la ciutat el 1149, es començà a construir la catedral de la ciutat a partir de l'any 1203. Posteriorment, la comunitat sarraïna es va traslladar a un barri perifèric de la Lleida cristiana, que amb els anys acollí la parròquia de Sant Llorenç. El 1221 es troba documentada la donació que féu el castlà Guillem de Cervera de la "mesquita dels sarraïns de Lleida" del carrer Assoc a Leonard de Safareig a canvi de trobar una altra ubicació per a la mesquita. I el nou temple s'instal·là en un carreró anomenat carrer de la Mesquita i ocupà els baixos de la casa del sarraí Alí Amellel, lloc definitiu d'oració dels musulmans de Lleida, documentat fins a principi del segle XVI.

El carrer de la Tallada és hereu d'un antic raval que unia el portal de la Suda amb el pla de Sant Llorenç, conegut segles enrere com el carrer del portal de l'Estudi, carrer de la Cendrosa, carrer de Ventosa o carrer de Guimerà, essent aquests dos darrers noms provinents dels llinatges instal·lats en trams de la via.

Al segle XIV, el tram superior de la calçada s'anomenava el carrer d'Enimeraus, perquè hi tenien residència els cavallers d'aquest nom (1350-1382) i ja a partir del segle XIII, el tram inferior és conegut per carrer dels Pelegrins.

Al segle XV, la part inferior del carrer fou coneguda com el carrer de Jusseu, nom pres dels senyors de la Tallada, instal·lats en aquesta zona, posteriorment coneguda -i per extensió, tot el carrer- com carrer de la Tallada. A partir del segle XVIII, ja trobem tota la calçada amb el nom actual de carrer de la Tallada, títol de la senyoria que els Ventosa tenien des del segle XV. D'aquest carrer cal destacar-ne especialment la cruïlla coneguda a partir del segle XVI com els Quatre Cantons, que connectava el carrer de la Tallada i el centre històric amb el portal de Boters.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Lleida. Direcció General del Patrimoni Cultural de

Lleida

**PLAÇA SANT JOSEP - CARRER MESQUITA - PLAÇA
SANT LLORENÇ - CARRER TALLADA**
016.CA

la Generalitat de Catalunya.

Actuacions finca

L'antic traçat del carrer de la Tallada ha anat substituint els edificis originals fins assolir la imatge actual. Les places han conservat en els últims segles la seva morfologia.

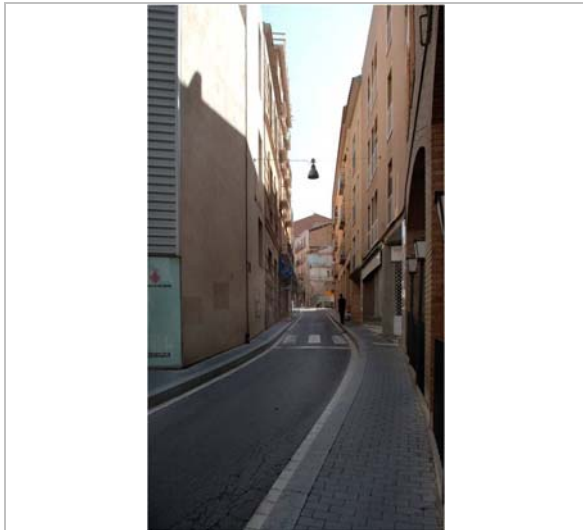
Observacions

Estil: Diversos

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. Aquest sector és fàcilment accessible des de la part alta del carrer de Cavallers, que connecta amb el carrer de la Tallada, o des del carrer del Sant Crist, que uneix la rambla d'Aragó amb el sistema de places de Sant Josep i Sant Llorenç.

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

PLAÇA SANT JOSEP - CARRER MESQUITA - PLAÇA SANT LLORENÇ - CARRER TALLADA

016.CA

Vista de conjunt

Lleida

Lleida

**TRAM CARRER CAVALLERS - PLA DELS GRAMÀTICS -
C. SANT CARLES - PL. DIPÒSIT****017.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer de Cavallers
Pla dels Gramàtics
Carrer de Sant Carles
Plaça del Dipòsit

Coordenades UTM

x 302012 ; y 4609767

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

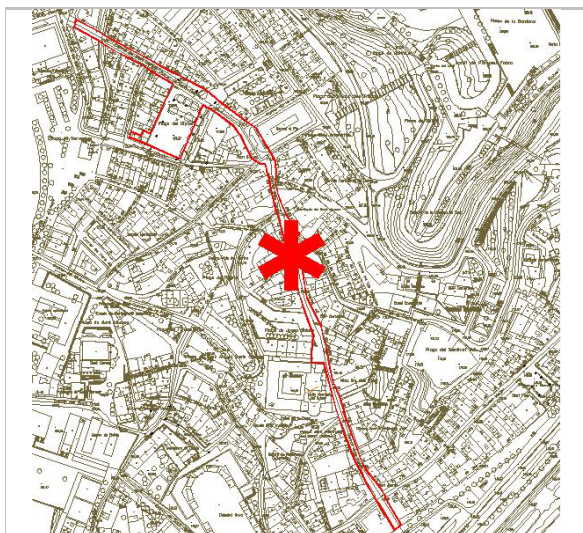
Número

Superfície

Sostre

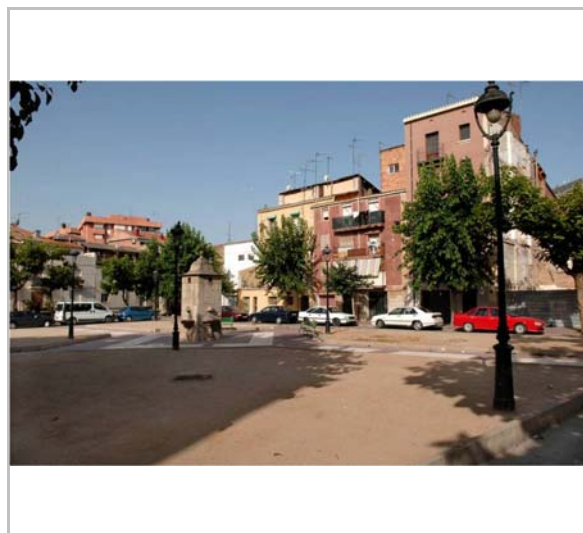
N. plantes

Titularitat

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Vista de conjunt

**TRAM CARRER CAVALLERS - PLA DELS GRAMÀTICS -
C. SANT CARLES - PL. DIPÒSIT**

017.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Estructures urbanes
Categoria BPU
Nº reg/cat. 017.CA
Nivell prot. Nivell 4. Ambiental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional ARUr/UM Arqu. Residencial Urbana entre mitgeres/ AP Arquitectura Pública / P Parcs i Espais públics

Subtipus Funcional Habitatges/Equipaments/Plaça

Context Aquest tram connecta el marge dret del Segre -a l'alçada de la bifurcació entre les avingudes de Blondel i Madrid- amb la zona alta i s'erigeix com un dels eixos del centre històric.

Conjunt / elements El carrer dels Cavallers és un antic carrer de la ciutat de traçat irregular, amb diferents amplades entre 4 i 10 metres, vorejat de vivendes antigues de planta baixa i de 4 a 6 pisos, que de vegades envaeixen una mica la calçada. Força carrerons hi desemboquen i a la vegada hi porten les seves aigües, ja que té força pendent. L'extrem més enlairat es troba a la plaça dels Quarters i, costera avall, arriba fins a la Banqueta. El convent dels Dolors i el Roser són fites importants en aquest carrer.

L'eixamplament del capdamunt d'aquest carrer és el Pla dels Gramàtics, emplaçament de l'antic Estudi General reconvertit en casernes militars que, un cop desmilitaritzada la zona, deixaren lloc a tota mena d'edificis d'habitatges entre mitgeres, presidits per l'antic mercat modernista del Pla i, posteriorment, pels edificis d'alta densitat de vivendes del grup del Pla i altres vivendes modestes. Actualment, aquest és un dels punts de trobada més concorreguts del centre històric, que s'obre vers la veïna plaça dels Dipòsits, delimitada pels carrers de Sant Carles, d'Assalt i de Múrcia.

Aquesta plaça és la traducció exterior dels dipòsits municipals soterrats immediatament sota seu, i presenta un enjardinament precari que acompanya la font-respirador dels dipòsits del centre de la plaça. El dipòsit soterrat és de planta quadrada, format per 25 pilastres que sustenten la volta de 5 naus amb 35 arcs. Constitueix un espai magnífic i sorprenent, desconegut per a molts i que podem gaudir en tot el seu esplendor.

El veí carrer de Sant Carles uneix la ronda de Sant Martí i el Pla dels Gramàtics i manté certa relació amb els dipòsits, car era per on passava la canonada que els abastia i nodria la font que es trobava en un dels seus extrems; mentre que actualment és una de les vies d'entrada al centre històric, delimitada a per modestos blocs de vivendes, habitats per un important gruix de població immigrant o en risc d'exclusió social.

Ús actual Carrer i Plaça

Ús original/altres Carrer i Plaça

Estat conservació Bo; L'àmbit dels carrers i les places presenten un bon estat de conservació

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny ocupat pels béns catalogats com a sòl destinat a Itinerari de vianants, identificat en els plànols amb la Clau SX3.

**TRAM CARRER CAVALLERS - PLA DELS GRAMÀTICS -
C. SANT CARLES - PL. DIPÒSIT****017.CA****ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 4 de protecció. Ambiental.

C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat

1.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

1.A.1) Els panys plens existents del frontis original (**) del tram (sense poder afegir noves obertures en el pla de façana a no ser que responguin a la seva proporció -dimensió amplada/alçada dins d'elles mateixes-, i a la seva composició -buit/ple respecte el pany on s'han d'incorporar-).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (balcons, tribunes, ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats) existents, que configurin la formalització de la façana en relació amb els panys plens del frontis original del tram.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals existents.

(**) S'entendrà per original/s, en aquest apartat d'ÀMBIT DE PROTECCIÓ I ASPECTES d'aquest espai urbà, la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels trams de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, la formalització material i constructiva, tot plegat configurant l'arquitectura ambiental d'una estètica corresponent a la ciutat popular, menestral i petit-burguesa, reforçada per presència d'elements més rellevants -BCIN, BCIL i IBI consignats en aquest catàleg-, arquitectura que resultà de les reconstruccions posteriors a la guerra civil i d'allò que es va poder conservar de les èpoques anteriors, que es va mantenir fins als processos recents de degradació del Centre Històric, i que ara s'intenten aturar i redreçar. Perquè precisament aquesta arquitectura, aquí denominada original, ha configurat a través d'aquests trams uns espais urbans d'una gran qualitat plàstica, esdevenint un referent col·lectiu evocador de gran significació.

1.B. EN RELACIÓ A LA URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics de la urbanització del sòl i ordenació de l'espai urbà existent en el tram (podent augmentar la zona de vianants, i sense poder afegir res que la disminueixi, o que no respongui a la configuració original)

1.C. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.C.1) El perfil de la línia envoltant del frontis original del tram existent, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.C.2) El perímetre i parcel·lació de la superfície del sòl del tram existent, definit per

**TRAM CARRER CAVALLERS - PLA DELS GRAMÀTICS -
C. SANT CARLES - PL. DIPÒSIT**

017.CA

l'alineació original de façanes.

1.C.3) La estructura parcel·l·lària original i les alineacions originals del tram existent, amb la conseqüent caracterització independent de les seves façanes.

1.D. EN RELACIÓ A LA FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.D.1) El cromatisme original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en els seus paviments.

1.D.2) El material d'acabat original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries, rètols i elements de protecció solar) com en els seus paviments, i en especial la seva textura.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2. Elements Modificables

2.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

2.A.1) Fusteries, persianes i elements de protecció solar (persianes de llibret, enrotllables exteriors, mallorquines, etc.) del tram que cal substituir, per a la seva millora tècnica i funcional, mantenint el màxim possible la formalització compositiva, el cromatisme i la textura històriques.

2.A.2) Tendals i para-sols, respectant la seva configuració uniforme, cromatisme i textura i ajustant-se a la formalització històrica del conjunt, tot aconseguint que sigui homogeni en tota la façana del tram, així com el cromatisme i textura en relació amb el conjunt d'aquesta.

2.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria que hagin canviat, falsejat o transformat les històriques del tram, a fi i efectes de recuperar el màxim possible la seva formalització i compositiva, el cromatisme i la textura originals.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura històriques, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2.B. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis històric del tram, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (antenes, aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre el tram catalogat.

2.B.3) Tot allò que hagi canviat o falsejat la estructura parcel·l·lària original del tram existent, amb la conseqüent caracterització independent de les seves façanes.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme històric del tram, tant en façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en paviment, a fi i efectes

Lleida

**TRAM CARRER CAVALLERS - PLA DELS GRAMÀTICS -
C. SANT CARLES - PL. DIPÒSIT****017.CA**

de la seva recuperació.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material històric de façana i paviment, en especial la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

*En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura històrica, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del tram catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny que determina la morfologia urbana d'aquests vials i la qualificació urbanística dels espais públics protegits.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels seus elements, sinó en el que representa com un dels traçats viaris més antics de la ciutat. Per altre banda, el Pla dels Gramàtics o la plaça del Dipòsit es corresponen al dos dels espais que custodien i fan referència a dos moments històrics de vital importància per a la ciutat: els Estudis Generals i el Dipòsit d'Aigua de la ciutat.

Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials i paisatgístiques.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS**

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el carrer dels Cavallers, carrer de Sant Carles, el Pla dels Gramàtics i la plaça del Dipòsit, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el conjunt hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari

**TRAM CARRER CAVALLERS - PLA DELS GRAMÀTICS -
C. SANT CARLES - PL. DIPÒSIT**
017.CA

final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 4. Protecció Ambient.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'espai urbà, i especialment la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels fragments de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, i la formalització material i constructiva, generant l'arquitectura ambiental de gran qualitat plàstica que es vol conservar.

ESPAI URBÀ

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el carrer dels Cavallers, carrer de Sant Carles, Pla dels Gramàtics i la plaça del Dipòsit, en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

TRAM CARRER CAVALLERS - PLA DELS GRAMÀTICS - C. SANT CARLES - PL. DIPÒSIT

017.CA

En l'acondiciament dels carrers i la places, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements i mobiliari urbà que desmereixi la lectura del conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius de les parts considerades com a patrimonials, s'utilitzaran els materials originals. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu del conjunt.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica El carrer dels Cavallers començà essent un camí que de la Via Augusta (Carrera Major) muntava al cim de l'acròpoli ilergeta. En els llibres antics és sempre anomenada el Romeu. Durant la dominació àrab separava les comunitats cristiana i judaica. Fins al segle XVI es continuà anomenant el tram superior, Cap del Romeu, i el tram inferior, Peu del Romeu. Entrant el segle XVI, la calçada ja s'anomena Carrer de Cavallers, pel gran nombre de veïns de noble llinatge. El 1936 fou de destrucció de velles construccions, en lloc de les quals algunes tipologies modernes s'hi han assentat.

El seu traçat no ha canviat des del segle XIV, tot i que en aquesta època diversos trams de carrer rebien noms diferents -plaça de la Cadena, carrer de Goget-; i fou a partir del segle XVI quan es generalitzà el nom de carrer de Cavallers, car la majoria dels seus habitants eren prohoms de la ciutat, a diferència dels menestrals i mestres i estudiants de l'Estudi General que els precediren. A partir del segle XVIII el carrer es desnoblitzà arran de la proliferació de fundacions religioses i de l'establiment de casernes militars a la part alta del carrer. A mesura que s'avança cap al segle XX s'experimenten algunes millores -pavimentació, clavegueres- que no eviten que el carrer entri en l'espiral de degradació general del centre històric, invertida progressivament mitjançant intervencions d'esponjament urbanístic i de reforma i millora tant de façanes com d'equipaments.

El Pla dels Gramàtics és el nom que tingué del S. XIV al XVIII el pla de l'Aigua, esplanada de la ciutat de Lleida, al peu dels murs de l'antic castell, al indret de l'antic Estudi General. Aquesta zona de la ciutat era i és coneguda encara com a Pla dels Gramàtics perquè al s. XV s'hi van ubicar les Escoles de Gramàtica de l'Estudi General de Lleida. La façana occidental de l'Estudi Major al S XV, o del darrera de les aules, donava al Pla del Mur, vestigis d'una antiquíssima muralla de la Ciutat que, en instal·lar-s'hi les Escoles de Gramàtica, s'anomenà el pla dels Gramàtics; la muralla, coneguda com el Mur dels Gramàtics, que els estudiants aprofitaven per a jugar-hi a pilota, subsistí fins al segle XVII.

A l'Arxiu Municipal de Lleida (AML) es conserva un plànol relligat en el llibre "Establecimiento de patios en el llano de los gramáticos", de l'any 1785 (registre núm. 717). La importància d'aquest document radica en el fet que és una de les primeres mostres de l'ordenació urbanística de la Lleida moderna realitzada a l'entorn d'aquest indret. Al solar que quedava de la zona que en aquells temps es coneixia com a Pla dels Gramàtics, s'hi projectava una plaça que cobriria un gran dipòsit, el Pla de l'Aigua.

Els serveis de clavegueres i assortiment d'aigua potable ja estaven planificats i iniciats en venir Blondel a Lleida. L'any 1785 havien començat les obres d'excavació per a la

Lleida

**TRAM CARRER CAVALLERS - PLA DELS GRAMÀTICS -
C. SANT CARLES - PL. DIPÒSIT**

017.CA

construcció d'aquest dipòsit al Pla dels Gramàtics, que per aquesta raó s'anomena d'ací avant el Pla de l'Aigua, el qual per primera vegada assortí totes les fonts de la ciutat. Prenia l'aigua del Braçal de Vallvalent. Sota la direcció personal del mariscal es construí el dipòsit que suposà l'aparició d'una seguida de fonts. El Dipòsit del Pla de l'Aigua és el primer dipòsit d'aigües de la ciutat de Lleida, construït a finals del segle XVIII per garantir el subministrament d'aigua potable a la població. Iniciat l'any 1784 i acabat 8 anys més tard, és subterrani i està cobert per sis voltes de canó que reposen sobre vint-i-cinc pilars. S'omplia de l'aigua provinent del canal de Pinyana, que es distribuïa a la població mitjançant sis fonts monumentals, algunes de les quals encara es mantenen al centre històric de la ciutat.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Pat.mapa. Arquitectura. Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

Lladonosa i Pujol, Josep. "L'Estudi General de Lleida dl 1430 al 1524".
Institut d'Estudis Catalans. Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica. XXVIII.
Barcelona, 1970. B.8.825-1970

Actuacions finca

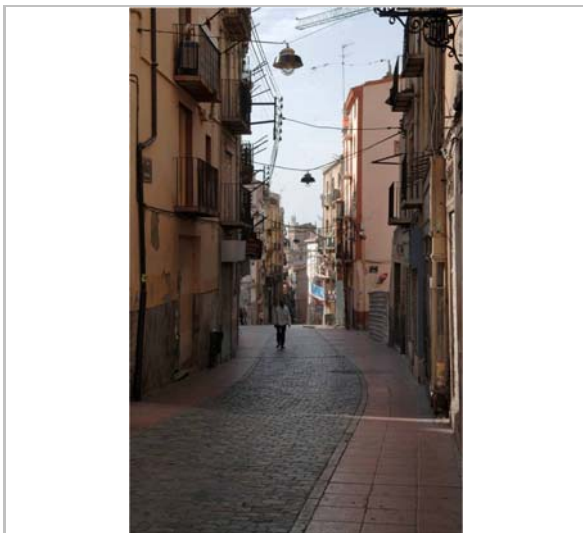
L'antic traçat del carrer dels Cavallers i el carrer de Sant Carles han anat substituint els edificis originals fins assolir la imatge actual. Les places han conservat en els últims segles la seva morfologia.

Observacions

Estil: Obra popular.

Època/Data: Traçat urbà documentat al segle XIV.

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. Aquest sector és fàcilment accessible tant a través del carrer de Pleyan de Porta, que arrenca de la part baixa de l'avinguda de Balma com des del marge dret del Segre, on es bifurquen l'avinguda de Blondel i l'avinguda de Madrid.

Vista de conjunt

Lleida

C. ALMODÍ VELL - C. LA PALMA - ESCALES DE SANT LLORENÇ**018.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer de l'Almodí Vell

Carrer de La Palma

Escala de Sant Llorenç

Coordenades UTM

x 301957 ; y 4609639

Plànol

Delimitació bé

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

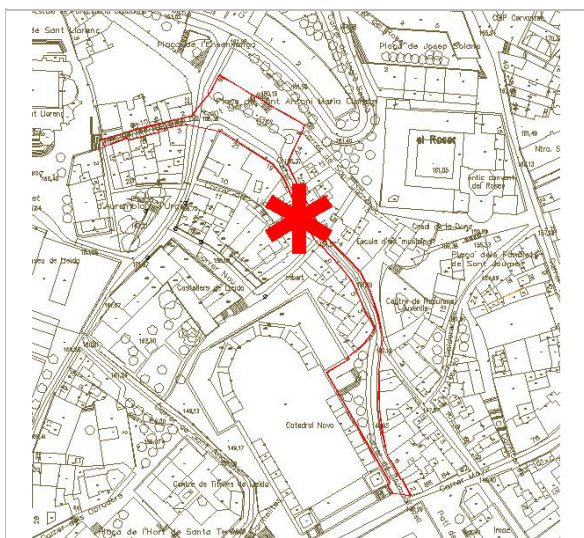
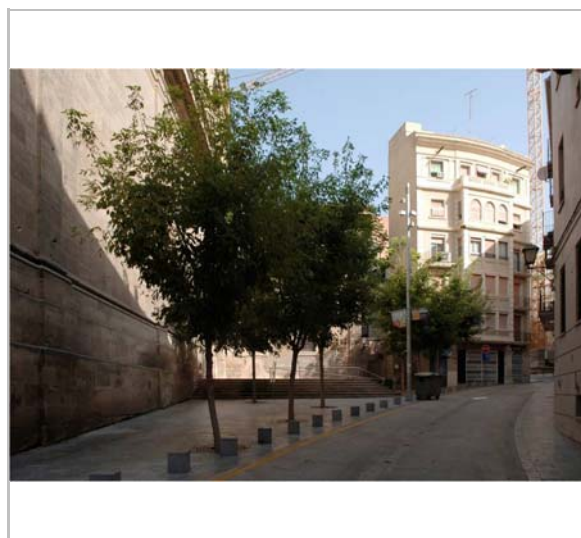
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Localització
MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

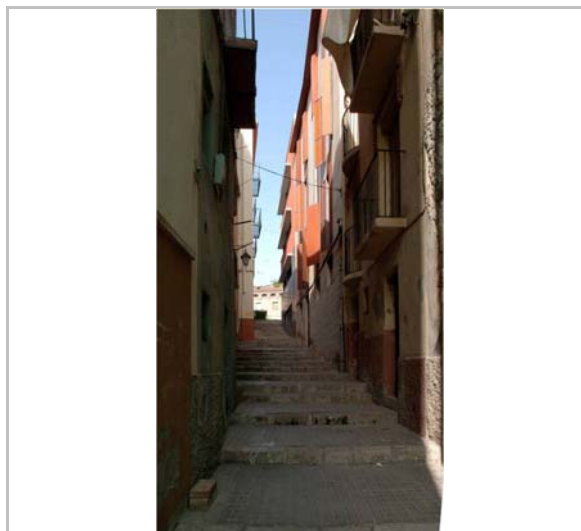
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Vista de conjunt

C. ALMODÍ VELL - C. LA PALMA - ESCALES DE SANT LLORENÇ**018.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Estructures urbanes*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 018.CA*Nivell prot.* Nivell 4. Ambiental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UM Arqu. Residencial Urbana entre mitgeres/ AP Arquitectura Pública / P Parcs i Espais públics*Subtipus Funcional* Habitatges/Equipaments/Plaça*Context* Aquest traçat recorre el flanc occidental del centre històric per unir la seva part alta amb el pla i l'eix comercial de la ciutat. El carrer de l'Almodí Vell uneix la plaça de la Catedral amb el carrer la Palma tot creuant-se amb el carrer de les Caldereries.

Aquest vial circula vers el nord fins arribar a la plaça de Sant Antoni Maria Claret. A la banda de ponent d'aquesta plaça, unes escales, conegudes com les Escales de Sant Llorenç, comuniquen amb la plaça de Sant Josep situada davant l'antic temple.

Conjunt / elements El carrer del Vell Almodí arrenca de la plaça de la Catedral, puny neuràlgic de la ciutat on hi conflueixen els eixos comercials del carrer Major i el carrer de Sant Antoni i l'avinguda Blondel. La galta de ponent d'aquest carrer està configurada per la façana est de la Catedral Nova. A la banda de llevant, ocupant el número 6 del vial, s'hi troba l'antic col·legi i residència Pare Coll, de les Dominiques de l'Anunciata, edifici historicista construït a finals de la dècada de 1920.

En arribar a l'encreuament amb el carrer de les Caldereries, l'eix continua pujant vers el nord confluint en el carrer de la Palma. Al inici del seu traçat, ocupant el número 12 del vial i situat a la cantonada amb la placeta on s'agafen les escales per pujar vers la plaça dels Fanalets de Sant Jaume, es troba Escola Municipal de Belles Arts. Aquest equipament està allotjat a l'edifici que conserva els restes de l'antiga església i convent de Sant Pau del segle XVIII.

El carrer de la Palma continua pujant fins arribar a la plaça de Sant Antoni Maria Claret. Aquest espai urbà ha estat recentment urbanitzat configurant la imatge actual de la plaça. Aquestes obres, que va realitzar el Govern de l'Estat, varen consistir en la reurbanització de la coberta de la construcció de l'aparcament soterrat annex al Parador, transformant-lo en una plaça. A la banda de ponent d'aquest espai arrenca un estret carreró que puja cap el temple de Sant Llorenç. Aquest vial està urbanitzat amb unes escales conegudes com les Escales de Sant Llorenç.

A les Escales de Sant Llorenç, l'estretor i la penombra perllongada caracteritzen aquest tram, car l'alçada dels edificis que el delimiten -entre els quals destaquen dues construccions recents, una de finals dels anys 90 del segle XX, d'excel·lent integració a la plàstica ambiental del centre històric; i una segona de l'any 2008- no permeten una insolació abundant, i col·laboren en mantenir l'àrea resguardada i tranquil·la.

Ús actual Carrer i Plaça*Ús original/altres* Carrer i Plaça*Estat conservació* Bo; L'àmbit dels carrers i les places presenten un bon estat de conservació*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny ocupat pel béns catalogats com a sòl destinat a Itinerari de vianants, identificat en els plànols amb la Clau SX3.

C. ALMODÍ VELL - C. LA PALMA - ESCALES DE SANT LLORENÇ**018.CA****ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 4 de protecció. Ambiental.

C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat

1.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

1.A.1) Els panys plens existents del frontis original (**) del tram (sense poder afegir noves obertures en el pla de façana a no ser que responguin a la seva proporció -dimensió amplada/alçada dins d'elles mateixes-, i a la seva composició -buit/ple respecte el pany on s'han d'incorporar-).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (balcons, tribunes, ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats) existents, que configuren la formalització de la façana en relació amb els panys plens del frontis original del tram.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals existents.

(**) S'entendrà per original/s, en aquestes NORMES D'ACTUACIÓ I/O PROTECCIÓ d'aquest espai urbà, la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels trams de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, la formalització material i constructiva, tot plegat configurant l'arquitectura ambiental d'una estètica corresponent a la ciutat popular, menestral i petit-burguesa, reforçada per presència d'elements més rellevants -BCIN, BCIL i IBI consignats en aquest catàleg-, arquitectura que resultà de les reconstruccions posteriors a la guerra civil i d'allò que es va poder conservar de les èpoques anteriors, que es va mantenir fins als processos recents de degradació del Centre Històric, i que ara s'intenten aturar i redreçar. Perquè precisament aquesta arquitectura, aquí denominada original, ha configurat a través d'aquests trams uns espais urbans d'una gran qualitat plàstica, esdevenint un referent col·lectiu evocador de gran significació.

1.B. EN RELACIÓ A LA URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics de la urbanització del sòl i ordenació de l'espai urbà existent en el tram (podent augmentar la zona de vianants, i sense poder afegir res que la disminueixi, o que no respongui a la configuració original)

1.C. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.C.1) El perfil de la línia envoltant del frontis original del tram existent, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

C. ALMODÍ VELL - C. LA PALMA - ESCALES DE SANT LLORENÇ

018.CA

1.C.2) El perímetre i parcel·lació de la superfície del sòl del tram existent, definit per l'alineació original de façanes.

1.C.3) La estructura parcel·laria original i les alineacions originals del tram existent, amb la conseqüent caracterització independent de les seves façanes.

1.D. EN RELACIÓ A LA FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.D.1) El cromatisme original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en els seus paviments.

1.D.2) El material d'acabat original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries, rètols i elements de protecció solar) com en els seus paviments, i en especial la seva textura.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2. Elements Modificables

2.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

2.A.1) Fusteries, persianes i elements de protecció solar (persianes de llibret, enrotllables exteriors, mallorquines, etc.) del tram que cal substituir, per a la seva millora tècnica i funcional, mantenint el màxim possible la formalització compositiva, el cromatisme i la textura històriques.

2.A.2) Tendals i para-sols, respectant la seva configuració uniforme, cromatisme i textura i ajustant-se a la formalització històrica del conjunt, tot aconseguint que sigui homogeni en tota la façana del tram, així com el cromatisme i textura en relació amb el conjunt d'aquesta.

2.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria que hagin canviat, falsejat o transformat les històriques del tram, a fi i efectes de recuperar el màxim possible la seva formalització i compositiva, el cromatisme i la textura originals.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura històriques, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2.B. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis històric del tram, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (antenes, aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre el tram catalogat.

2.B.3) Tot allò que hagi canviat o falsejat la estructura parcel·laria original del tram existent, amb la conseqüent caracterització independent de les seves façanes.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

Lleida

C. ALMODÍ VELL - C. LA PALMA - ESCALES DE SANT LLORENÇ**018.CA**

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme històric del tram, tant en façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en paviment, a fi i efectes de la seva recuperació.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material històric de façana i paviment, en especial la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

*En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura històrica, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del tram catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny que determina la morfologia urbana d'aquests vials i la qualificació urbanística del l'espai públic protegit.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels seus elements, o dels edificis monumentals que l'emparen, sinó en el que representa com un dels traçats viaris més antics de la ciutat que ha connectat el pla de la ciutat amb les seves parts encimbellades.

Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials i paisatgístiques.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS**

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte de intervenció sobre el carrer de l'Almodí Vell, carrer de la Palma i les Escales de Sant Llorenç, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el conjunt hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita

C. ALMODÍ VELL - C. LA PALMA - ESCALES DE SANT LLORENÇ

018.CA

documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 4. Protecció Ambient.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'espai urbà, i especialment la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels fragments de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, i la formalització material i constructiva, generant l'arquitectura ambiental de gran qualitat plàstica que es vol conservar.

ESPAI URBÀ

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el carrer d'Almodí Vell, Carrer de la Palma i Les escales de Sant Llorenç, en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

C. ALMODÍ VELL - C. LA PALMA - ESCALES DE SANT LLORENÇ**018.CA**

En l'acondiciament dels carrers i les escales, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements i mobiliari urbà que desmereixi la lectura del conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius de les parts considerades com a patrimonials, s'utilitzaran els materials originals. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu del conjunt.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica El carrer de l'Almodí Vell es correspon a l'antic portal de l'Assoc sarraí, on en època andalusina hi havia un mercat. El seu nom actual -tot i que en un principi el indret es coneixia com la plaça de la Palma de l'Almodí- deriva de la presència, entre els segles XVII i XVIII, de l'almodí local, traslladat al costat del Pes del Rei -plaça de la Catedral- des de la seva ubicació original -la Panera-; mentre que l'encreuament amb el carrer de la Palma i el carrer de Caldereries es coneixia com la placeta dels Ferrers. Al segle XVIII, l'almodí i les cases veïnes s'enderrocaren per deixar lloc a la nova catedral, i el carrer -més estret i amb la façana est de la Catedral delimitant-ne el flanc occidental- passà a anomenar-se carrer de l'Almodí Vell.

D'altra banda, el carrer de la Palma fou l'eix principal de l'antiga parròquia de St. Llorenç. A l'extrem meridional acollia l'assoc andalusí -i probablement aquesta zona s'anomenava carrer de l'Assoc-; mentre que el flanc nord era el carrer de na Barçalona, en referència a l'esposa d'un prohoms que al segle XIV fundà diverses capelles a St. Llorenç. A partir del segle XV el carrer prengué la forma actual, acollint un mercat d'atuell de Palma al terç superior, el qual donà nom a tot el carrer al voltant del segle XVIII, època que coincideix amb un aburgament del veïnat, paral·lel a la construcció del palau episcopal a les immediacions. Al segle XIX, el governador Andriani Escofet promogué una important operació d'adequació, directament relacionada amb la fundació del convent de Sant Pau i amb la situació propera del convent de les monges de l'Ensenyança. A la part alta del carrer el pendent esdevé especialment pronunciat, i el resol un tram d'escales hereu de les escales medievals que connecta la cruïlla entre el carrers de la Palma i de Lluís Besa amb la plaça de St. Josep.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Pat.mapa. Arquitectura. Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

Actuacions finca L'antic traçat del carrer de l'Almodí Vell i el carrer de la Palma ha anat substituint els edificis originals fins assolir la imatge actual, conservant el seu traçat.

Observacions Estil: Obra popular.
 Època/Data: Traçat urbà documentat al segle XV.
 Parcel·la/Accés: Sense dificultats. Aquest sector és accessible pel seu flanc sud a través de la plaça de la Catedral o, a través del flanc nord, penetrant al centre històric a través del carrer del Sant Crist i travessant la plaça de Sant Josep, la qual s'obre a les Escales

Lleida

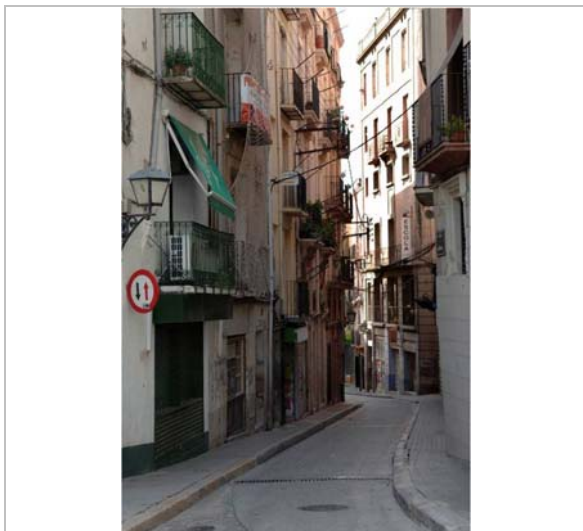
C. ALMODÍ VELL - C. LA PALMA - ESCALES DE SANT LLORENÇ

018.CA

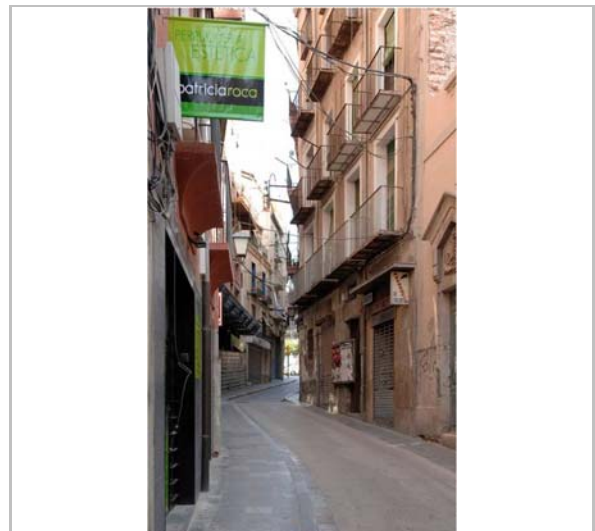
de Sant Llorenç.

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

PL. PAERIA - C. MAJOR - PL. DE LA CATEDRAL - C. SANT ANTONI**019.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça de la Paeria
Carrer Major
Plaça de la Catedral
Carrer de Sant Antoni

Coordenades UTM

x 302051 ; y 4609549

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

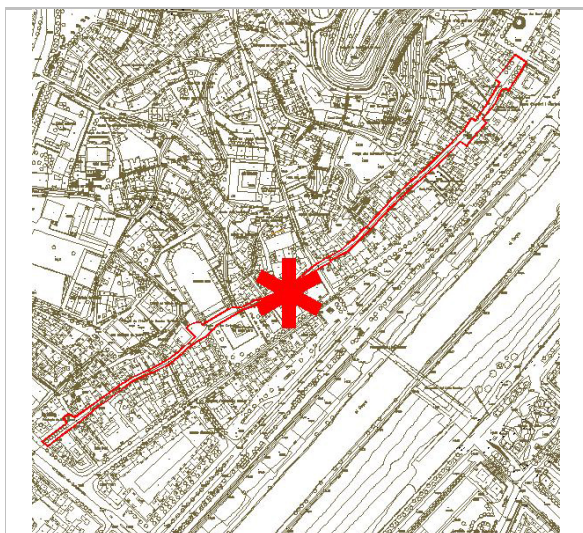
Número

Superfície

Sostre

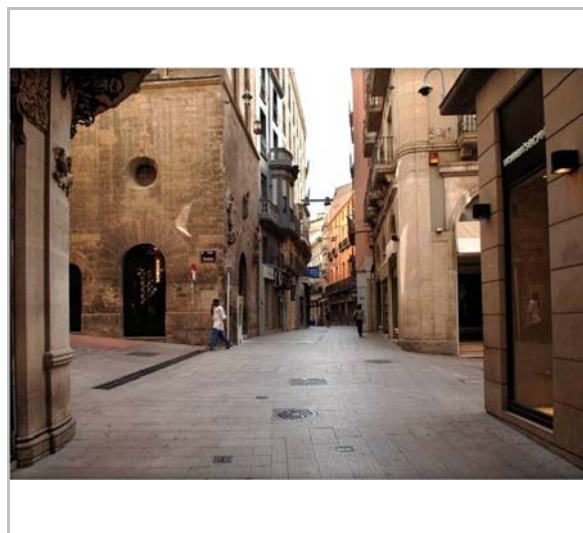
N. plantes

Titularitat

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Vista de conjunt

PL. PAERIA - C. MAJOR - PL. DE LA CATEDRAL - C. SANT ANTONI**019.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Estructures urbanes*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 019.CA*Nivell prot.* Nivell 4. Ambiental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UM Arqu. Residencial Urbana entre mitgeres/ AP Arquitectura Pública / P Parcs i Espais públics*Subtipus Funcional* Habitatges/Equipaments/Plaça*Context* Aquest antic traçat circula paral·lel al riu Segre des del Pont Vell fins el Pont de la Universitat.*Conjunt / elements* La plaça de la Paeria ha estat sempre un punt neuràlgic de la ciutat. Un cop la ciutat esdevingué propietària dels carrers i del seu trànsit, la plaça va adoptar una morfologia que ha conservat gairebé igual fins a l'actualitat amb dues línies de porxos amb cases que s'estiren vers l'est, cap a la plaça de Sant Joan, i un petit eixamplament del carrer vers l'oest, generant una plaça quadrada actualment presidida pel mural que Francesc Canyelles elaborà en 1931, a la qual s'obren diversos edificis nobles, entre els que destaca el palau de la Paeria. Els porxos, també coneguts com a porxos de la Paeria (segle XII - XVII), són un pas cobert situat a banda i banda de l'espai públic que va des de la Plaça pròpiament dita de la Paeria a la Plaça de Sant Joan. Està constituït per pòrtics d'arcs carpanells que descansen en pilar de gran secció, amb embigades de fusta y pedra natural als pilars. Amb les noves construccions alguns dels arcs foren modificats i desaparegueren els frontals de la Paeria. Als sòcols dels arcs hi havia uns pedrissos que feien de taulell als comerciants. També cal remarcar l'edifici de l'antic Hotel Pal·las, l'antiga Banca Llorens, les cases dels porxos, i un seguit d'habitatges que configuren la trama urbana i els valors ambientals propis del centre històric.

El carrer Major, antic carrer de la ciutat, és llarg i estret, com una mena de camí vell i amb bon regust, vorejat de cases de planta baixa i quatre pisos, tacat, tot sovint, per cases significatives. Comença a la plaça de la Paeria i arriba fins a la Plaça de la Catedral, on es converteix en el carrer de Sant Antoni. El carrer de Cavallers el creua i la Plaça de Sant Francesc l'eixampla. Corre paral·lel al riu i és carrer mercantil dels botiguers. El carrer Major és la calçada principal de la ciutat, paral·lela al Segre, que es convertí en l'empori comercial de la ciutat, lloc obligat de pas dels visitants i localització de la majoria d'edificis oficials. La seva situació ha comportat que sempre hagi estat exposat a les avingudes del Segre i als atacs, i per aquest motiu ha estat una via molt inestable a nivell urbanístic. Al llarg del segle XIX i amb la proliferació del pensament higienista, el carrer va anar prenent forma fins arribar a la seva imatge actual: les canals de desguàs substitueixen els ràfecs de les teulades, els balcons de ferro es fan habituals, apareixen voreres i es demostra certa sensibilitat per aconseguir que les façanes presentin una certa harmonia formal i compositiva. A principis del segle XX es pavimentà la calçada amb rajola, i se suprimí el trànsit rodat. Així, el carrer Major ha esdevingut un eix per a vianants, delimitat per dues fileres d'edificis entre mitgeres -viviendes i oficines, amb baixos ocupats per locals comercials- de fins a 4 plantes d'alçada, força homogenis i sense estridències destacables.

En els seus inicis, la plaça de la Catedral funcionava com un simple eixamplament entre el carrer Major i el carrer de Sant Antoni. No fou fins a principis del segle XX quan, un cop operatiu el nou hospital provincial de Santa Maria, s'obrí el carrer de la Vila de Foix, que

PL. PAERIA - C. MAJOR - PL. DE LA CATEDRAL - C. SANT ANTONI**019.CA**

connecta la plaça de la Catedral amb l'avinguda de Blondel tot resseguint el mur occidental de l'antic hospital i presentant la mateixa resolució formal i material que la plaça de la Catedral. Ambdós espais són pavimentats amb llambordes, i són àrees amb circulació pacificada. L'espai exclusiu per als vianants és protegit mitjançant cubs de pedra i jardineres de fosa; mentre que la calçada -estreta, que obliga als vehicles a moderar la velocitat- és entesa com un àmbit -en absència de vehicles- lliurement profanable pels vianants.

El carrer de Sant Antoni s'estén a la banda de ponent de la plaça de la catedral i actualment és un dels extrems de l'eix comercial, amb els límits fixats a l'avinguda de Catalunya i la plaça de la plaça, absolutament pensat per vianants i pavimentat amb llambordes. El carrer és força angost arran de la presència d'edificis de vivendes força alts a banda i banda, per bé que el carrer s'eixampla, guanya en lluminositat i el seu traçat esdevé més rectilini a mesura que s'avança vers l'extrem occidental.

Ús actual

Carrers i Places

Ús original/altres

Carrers i Places

Estat conservació

Bo; L'àmbit dels carrers i les places presenten un bon estat de conservació

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix el terreny ocupat pels béns catalogats com a sòl destinat a Itinerari de vianants, identificat en els plànols amb la Clau SX3.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 4 de protecció. Ambiental.

C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat

1.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

1.A.1) Els panys plens existents del frontis original (**) del tram (sense poder afegir noves obertures en el pla de façana a no ser que responguin a la seva proporció -dimensió amplada/alçada dins d'elles mateixes-, i a la seva composició -buit/ple respecte el pany on s'han d'incorporar-).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (balcons, tribunes, ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats) existents, que configurin la formalització de la façana en relació amb els panys plens del frontis original del tram.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals existents.

(**) S'entendrà per original/s, en aquest apartat de ÀMBITS DE PROTECCIÓ I ASPECTES

PL. PAERIA - C. MAJOR - PL. DE LA CATEDRAL - C. SANT ANTONI
019.CA

d'aquest espai urbà, la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels trams de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, la formalització material i constructiva, tot plegat configurant l'arquitectura ambiental d'una estètica corresponent a la ciutat popular, menestral i petit-burguesa, reforçada per presència d'elements més rellevants -BCIN, BCIL i IBI consignats en aquest catàleg-, arquitectura que resultà de les reconstruccions posteriors a la guerra civil i d'allò que es va poder conservar de les èpoques anteriors, que es va mantenir fins als processos recents de degradació del Centre Històric, i que ara s'intenten aturar i redreçar. Perquè precisament aquesta arquitectura, aquí denominada original, ha configurat a través d'aquests trams uns espais urbans d'una gran qualitat plàstica, esdevenint un referent col·lectiu evocador de gran significació.

1.B. EN RELACIÓ A LA URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics de la urbanització del sòl i ordenació de l'espai urbà existent en el tram (podent augmentar la zona de vianants, i sense poder afegir res que la disminueixi, o que no respongui a la configuració original)

1.C. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.C.1) El perfil de la línia envoltant del frontis original del tram existent, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.C.2) El perímetre i parcel·lació de la superfície del sòl del tram existent, definit per l'alineació original de façanes.

1.C.3) La estructura parcel·laria original i les alineacions originals del tram existent, amb la conseqüent caracterització independent de les seves façanes.

1.D. EN RELACIÓ A LA FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.D.1) El cromatisme original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en els seus paviments.

1.D.2) El material d'acabat original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries, rètols i elements de protecció solar) com en els seus paviments, i en especial la seva textura.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2. Elements Modificables
2.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

2.A.1) Fusteries, persianes i elements de protecció solar (persianes de llibret, enrotllables exteriors, mallorquines, etc.) del tram que cal substituir, per a la seva millora tècnica i funcional, mantenint el màxim possible la formalització compositiva, el cromatisme i la textura històriques.

2.A.2) Tendals i para-sols, respectant la seva configuració uniforme, cromatisme i textura i ajustant-se a la formalització històrica del conjunt, tot aconseguint que sigui homogeni en tota la façana del tram, així com el cromatisme i textura en relació amb el conjunt d'aquesta.

2.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria que hagin canviat, falsejat o

Lleida

PL. PAERIA - C. MAJOR - PL. DE LA CATEDRAL - C. SANT ANTONI**019.CA**

transformat les històriques del tram, a fi i efectes de recuperar el màxim possible la seva formalització i compositiva, el cromatisme i la textura originals.*

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura històriques, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2.B. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis històric del tram, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (antenes, aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre el tram catalogat.

2.B.3) Tot allò que hagi canviat o falsejat la estructura parcel·lària original del tram existent, amb la consegüent caracterització independent de les seves façanes.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme històric del tram, tant en façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en paviment, a fi i efectes de la seva recuperació.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material històric de façana i paviment, en especial la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

*En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura històrica, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del tram catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny que determina la morfologia urbana d'aquests vials i places.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels seus elements, o dels edificis monumentals que l'emparen, sinó en el que representa com un dels traçats viaris més antics de la ciutat al llarg del qual s'ha gestat l'activitat econòmica i social de la urbs al llarg dels segles.

Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials i paisatgístiques.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el carrer Major, carrer de Sant Antoni, plaça de la

PL. PAERIA - C. MAJOR - PL. DE LA CATEDRAL - C. SANT ANTONI
019.CA

Catedral i plaça de la Paeria haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el conjunt hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplem els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 4. Protecció Ambient.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt

PL. PAERIA - C. MAJOR - PL. DE LA CATEDRAL - C. SANT ANTONI

019.CA

de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'espai urbà, i especialment la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels fragments de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, i la formalització material i constructiva, generant l'arquitectura ambiental de gran qualitat plàstica que es vol conservar.

ESPAI URBÀ

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el carrer Major, carrer de Sant Antoni, plaça de la Catedral i plaça de la Paeria, en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

En l'acondiciament dels carrers i la places, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements i mobiliari urbà que desmereixi la lectura del conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius de les parts considerades com a patrimonials, s'utilitzaran els materials originals. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu del conjunt.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La plaça de la Paeria era coneguda en temps medievals com la plaça del Pardinal. El palau de la Paeria va ser bastit pel llinatge dels Sanaüja al segle XV. La zona, ja habitada en època ibera i romana, no era més que un pla envoltat per habitatges i obradors humils bastits per diversos habitants de la ciutat que havien rebut terres de la mà del senescal Ramon de Montcada. Un cop la ciutat esdevingué propietària dels carrers i del seu trànsit, la plaça va adoptar una forma similar a l'actual.

La plaça de la Paeria està formada pels dos eixos de porxades a cada banda del carrer fins arribar a l'eixamplament on està bastit el Palau de la Paeria. En aquest espai també s'hi troben bastits dos immobles emblemàtics a la ciutat: l'edifici de l'antiga banca Llorenç i l'edifici de l'antic Hotel Pal·las. L'antiga banca Llorenç, obra de l'arquitecte Ramón Argilés que va ser acabada l'any 1930 era el lloc de negocis del banquer Magí Llorenç. Posteriorment va ser adquirit pel Banco Hispano Americano i actualment allotja un comerç de renom conegut a la seva planta baixa. L'antic Hotel Pal·las va ser projectat per l'arquitecte Francesc Morera i Gatell l'any 1912.

Lleida

PL. PAERIA - C. MAJOR - PL. DE LA CATEDRAL - C. SANT ANTONI
019.CA

El carrer Major és la calçada principal de la ciutat, hereva d'una antiga via romana que discorria paral·lela al Segre. És, sense cap mena de dubte, el carrer més antic de la ciutat actual. Començà essent un fragment de la Via Augusta Romana. L'any 1166 s'hi esmenten els primers botiguers. Fins que el Marquès de Blondel no construí la carretera de la Banqueta (1787) tot el trànsit rodat passava pel carrer Major, que no ha canviat mai de nom. Originàriament, el carrer s'estirava des del Peu del Romeu fins a la plaça de la Paeria, però amb la nova retolació dels carrers (1864), l'antic carrer de l'Hospital -entre el carrer de Cavallers i la Catedral Nova- s'annexà al carrer Major. Dos esdeveniments foren especialment importants per a la configuració del carrer: la decisió d'adequar-lo als gustos estètics d'època renaixentista, que comportà l'eliminació dels porxos sobre la calçada i la fragmentació de nombrosos edificis.

La plaça de la Catedral era, en el seu origen, un eixamplament entre el carrer Major i el carrer de Sant Antoni i acollia -en època medieval- una zona de mercat, propera a uns abeuradors coneguts com "El pes del Rei". A mitjan del segle XV s'hi aixecà l'antic Hospital de Santa Maria, i el indret passà a ésser conegut com el carrer de l'Hospital; però els veritables canvis urbanístics van arribar a finals del segle XVIII, quan es bastí la Catedral Nova. Aquesta intervenció va comportar l'enderroc de l'almodí vell, el convent de la Mercè i altres immobles veïns, i va deixar la plaça com un inapreciable eixamplament del carrer Major, car en la mateixa època es va ampliar l'hospital de Santa Maria per acollir un hospital militar. No va ser fins el moment en que es va obrir o connectar el carrer Major amb l'avinguda Blondel a través del carrer de la vila de Foix, quan aquesta plaça va esdevenir un veritable punt de connexió i neuràlgic de la ciutat.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Pat.mapa. Arquitectura. Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

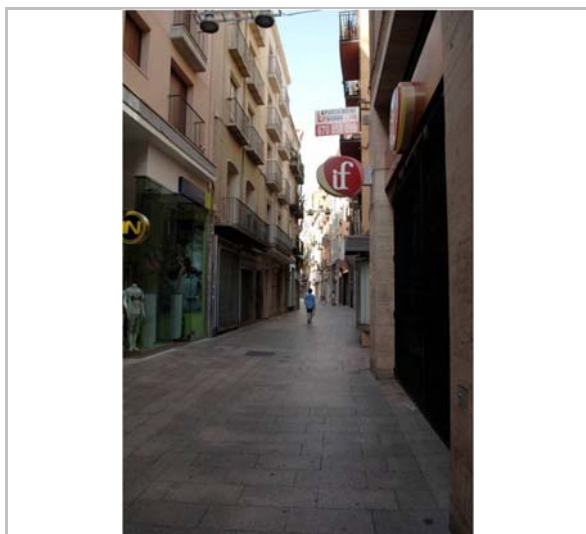
Actuacions finca

L'antic traçat del carrer Major, carrer de Sant Antoni i les places han anat substituint els edificis originals fins assolir la imatge actual, conservant el seu traçat. Edificis com la catedral nova, el palau de la Peria o l'edifici Pal·las, construïts al llarg del temps en diferents moments històrics han definit el caràcter monumental del seu traçat.

Observacions

Estil: Obra popular

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. L'accés en aquest traçat és fàcil d'ambdós extrems, coincidint amb la plaça de Sant Joan situada al costat de la plaça de la Paeria i amb l'avinguda de Catalunya on desemboca el carrer de Sant Antoni.

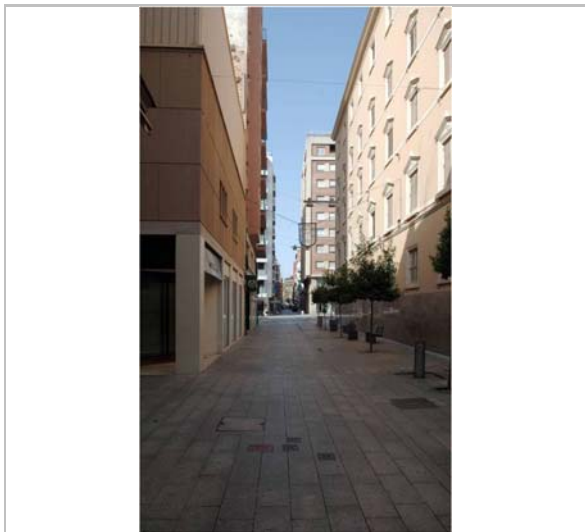
Vista de conjunt

Lleida

**PL. PAERIA - C. MAJOR - PL. DE LA CATEDRAL - C.
SANT ANTONI**

019.CA

Vista de conjunt

Lleida

Lleida

C. SANT JOAN - PL. DE LA SAL - C. MAGDALENA - C. DEMOCRÀCIA**020.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer de Sant Joan

Plaça de la Sal

Carrer del Carme

Carrer Democràcia

Carrer Magdalena

Coordenades UTM x 302486 ; y 4610080

Plànol

Delimitació bé

x 302486 ; y 4610080

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

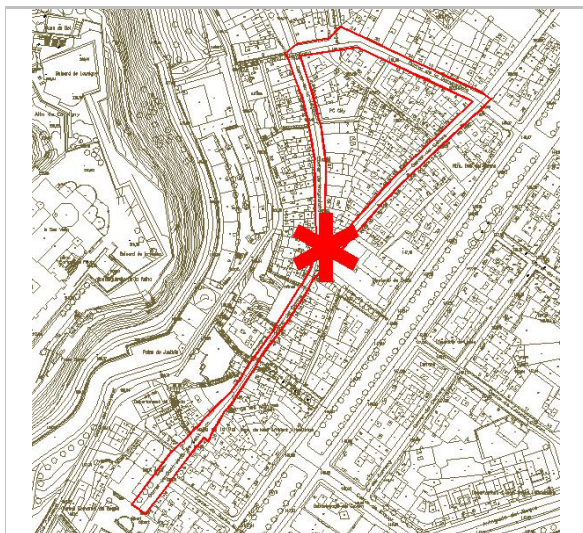
Número

Superfície

Sostre

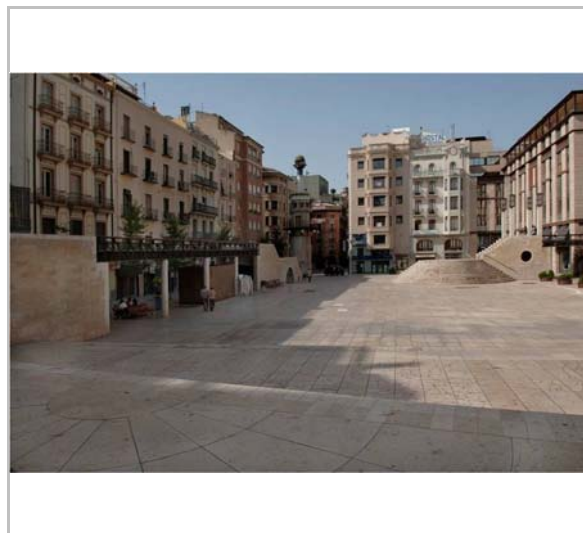
N. plantes

Titularitat

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació

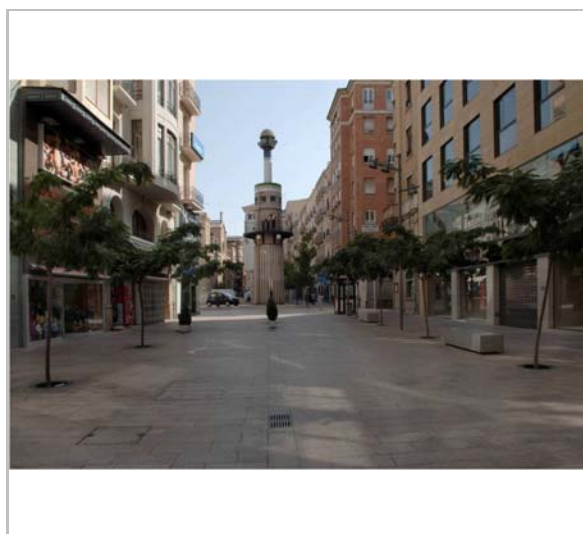
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX2_Xarxa urbana

Vista de conjunt

Lleida

C. SANT JOAN - PL. DE LA SAL - C. MAGDALENA - C. DEMOCRÀCIA**020.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 020.CA*Nivell prot.* Nivell 4. Ambiental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana entre mitgeres - AP/E Arquitectura Pública - P Parcs públics*Subtipus Funcional* Habitatges/Equipaments/Plaça*Context* El flanc oriental de l'eix comercial de Lleida el forma la concatenació de la plaça de sant Joan, el carrer de sant Joan, la plaça de la Sal, el carrer de Magdalena i el carrer del Carme, aquests dos últims units amb la rambla Ferran per el carrer de la Democràcia.*Conjunt / elements* Cal destacar el contrast entre l'amplada dels diversos trams de carrer, especialment pel que fa a l'estretor i penombra característiques de la plaça de la Sal.

La plaça de Sant Joan és un antiga plaça de la ciutat, sensiblement rectangular, que és concebuda com un eixamplament de l'eix comercial. Com a fita molt important presenta l'església de Sant Joan de Lleida. La resta de cases que la conformen són de planta baixa i cinc pisos que donen una alçada aproximada a la de l'església. La plaça de Sant Joan actualment és enllosada en pedra blanca (1982-1987) i presenta diversos nivells arran de la construcció d'un aparcament subterrani que revelà restes arqueològiques. L'any 1982 la plaça va ser remodelada segons un projecte de l'arquitecte Luis Peña Ganchegui. L'arquitecte Peña Ganchegui va adaptar la plaça i els accessos, per convertir-la a en una extensió de l'eix comercial. Actualment en aquesta plaça, a més, hi ha una petita sala d'exposicions, amb una passarel·la elevada per poder observar l'indret des de més amunt. A la sala s'hi conserven les restes de l'absis de l'antiga església de Sant Joan, medieval, de manera que es pot visualitzar l'antiga magnitud d'aquesta construcció i de la plaça. D'altra banda, també s'hi explica la rellevància d'aquesta plaça, que en alguns casos es relaciona fins i tot amb el fòrum de l'antiga ciutat romana d'Ilerda.

Al seu torn, el carrer de Sant Joan s'estira vers l'est fins a contactar amb la plaça de la Sal. Aquest carrer presenta una gran porxada sota grans blocs de vivendes de caire historicista, resolt tot connectant amb la plaça de Sant Joan per tal de mantenir la continuïtat estètica i generar una seqüència de façanes que integren des d'estilístiques eclèctiques fins la plàstica popular pròpia dels habitatges menestrals i petit burgesos.

La plaça de la Sal consisteix en un eixamplament de la via entre el carrer del Carme i el carrer de St Joan. El seu extrem oriental es bifurca, i és on arrenquen els carrers del Carme i el carrer de Magdalena. Al segle XIX el carrer del Carme es va perllongar Carme vers l'estació de trens, recentment instal·lada a l'extrem oest de la ciutat.

Ús actual Carrers i Places*Ús original/altres* Carrers i Places*Estat conservació* L'àmbit dels carrers i les places presenten un bon estat de conservació*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny ocupat pels béns catalogats com a sòl destinat a Xarxa urbana de la ciutat, identificat en els plànols amb la Clau SX2.

Lleida

C. SANT JOAN - PL. DE LA SAL - C. MAGDALENA - C. DEMOCRÀCIA**020.CA****ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE****RAONS PER A LA CATALOGACIÓ****REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS****INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA**

Informació històrica L'actual plaça de Sant Joan és hereva del fòrum de la Lleida romana, i durant segles fou la plaça més gran de la ciutat, punt de trobada i centre comercial. Sempre ha acollit una església dedicada a Sant Joan -que li dóna el nom-, tot i que entre els dos darrers segles ha canviat en nombroses ocasions de denominació.

Des del 1168, el temple que hi és bastit, ha estat anomenat Sant Joan de la Plaça, la qual ja existia el 1149. Aquest espai ciutadà, però, ha sofert diversos canvis al llarg del temps. La primera gran transformació es va dur a terme durant el segle XV. Un document singular, custodiat a l'Arxiu Històric de Lleida, descriu aquesta intervenció.

Es tracta del privilegi de la reina Maria, datat a Tortosa el 1442, en el qual dóna llum verda a la construcció de l'esmentada plaça, a proposta del Consell General de la ciutat: "Primerament ordonen que ates que en nengun altre loch de la ciutat pus honorós e més patent e vistos non solament als habitants en laesent ciutat, mas encara a totes gents passants o anants de Roma a Sent Jacme no és pus dispost que de la plaça appellada del Polls fins Sgleya de Sant Johan, o almenys fins al carreró appellat d'en Jacme Navarra, difunt, ciutadà, los quals carrers segons manifesament se mostren són ara confusos, scurs, sutzeus e bruts de moltes legeses. Per tant, delliberaren e ordenaren que les archades damunt hi devall e les coses que hi són edificades de sobre aquelles de la dita plaça fins al carrer del dit Jacme Navarra tro sus en les parets rases de pret dels portals en amunt sien totalment levades, aplanades hi enderrocades a fi que romanga plaça plana e comuna a empriu e servey de tota la comunitat e strangers."

A través del text es pot copsar la preocupació urbanística dels paers per adequar un espai vital per a la ciutat, manifestada en aquest fragment i en altres del mateix document. Ens permet, dons, juntament amb altres documents del nostre arxiu, fer-nos una imatge de la ciutat en els temps pretèrits.

Des de l'any 1553 al 1640 s'hi celebraren justes, concursos i festes cortesianes. A les darreries del segle XVIII, el corregidor Lluís Blondel féu construir, enmig de la plaça, la monumental font de les sirenes. El 1823 fou canviat el nom de Plaza Real, iniciant tota una sèrie de canvis de nom segons el parer de qui manava. En substituir l'església l'any 1895 s'eixampla la plaça tal com ara hi és. El 1976 aparegueren les restes de Sant Joan Vell, deixant esventrada la plaça.

Barri, parròquia, mercat, la plaça ha estat, des de fa segles, un lloc emblemàtic de Lleida. Presidida per l'Església de Sant Joan i esguardada per la Seu Vella, és i ha estat un punt de trobada tant per als negocis com per a l'esbarjo.

El carrer de Sant Joan fou creat pels volts de 1948 gràcies a un projecte de Regiones Devastadas que comportà la desaparició del carrer de la Pilota i del carrer de l'Estoreria - bombardejats durant la guerra civil-

La plaça de la Sal, llur topònim arrela en el gremi dels assaonadors o blanquers, instal·lats a la plaça però traslladats al segle XVI al carrer dels Blanquers Alts (l'actual tram superior del carrer del Carme).

C. SANT JOAN - PL. DE LA SAL - C. MAGDALENA - C. DEMOCRÀCIA**020.CA**

El carrer de Magdalena -antic carrer de Bruneteria-, fou un raval molt destacat fins al segle XVIII, en tant que emplaçament de la indústria tèxtil -els bruneters-. Aquest carrer conduïa a l'antic portal de Sant Gili, al segle XV acollí el Pes del Rei i en 1627 s'hi bastí una capella dedicada a Sant Anastasi sobre el suposat lloc del seu naixement. Greument afectat pels setges, les reconstruccions reduïren l'amplada del carrer i traslladaren el portal -llavors de Magdalena- fins a les immediacions de l'antiga església de Magdalena, on perdurà fins a principis del segle XX. Per la seva banda, el tram de carrer que unia l'actual palau de la Diputació i el portal Pintat, al vell barri de Magdalena, era el carrer de Baix (en contraposició al carrer de Dalt, actual carrer de Magdalena), i també se l'anomenava carrer de l'Aluderia de la Blanqueria de Sant Gili arran de la presència del gremi i la casa de l'Aluderia. Tanmateix, la presència extramurs del convent del Carme féu que a finals del segle XV el portal canviés el nom pel de portal del Carme, que resultà molt malmès en la guerra dels Segadors. La reconstrucció determinà que la muralla travessés l'antic barri de Magdalena, deixant despoblada la zona propera al mur -els actuals carrers de la Democràcia i del Cardenal Remolins després de l'entrada de les tropes napoleòniques, que entraren a través del portal del Carme- La seva destrucció permeté que al segle XIX es perllongués el carrer del Carme vers l'estació de trens, recentment instal·lada a l'extrem oest de la ciutat.

El carrer del Carme s'enfila vers l'antic indret de la porta de Corbins. L'any 1149 la porta de Corbins era el punt d'arribada dels provinents de la Noguera i el Pallars. Va créixer ràpidament amb menestrals i traficants. La placeta que forma l'encreuament dels carrers del Carme i Magdalena, davant el Palau de la Diputació, tingué noms distints: plaça de la Carnisseria (1163), del Pes de l'Oli (1382), de l'Hospici (1898), que és l'any que s'hi va instal·lar la Diputació. El carrer del Carme era el carrer de l'Aluderia, pels fabricants de pells fines.

Caigueren les indústries i el 1716, la població era de pagesos. L'església del Carme dóna nom avui a aquest carrer.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Pat.mapa. Arquitectura. Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya.

Arxiu Municipal de Lleida -AMLL-. Sèrie Documents singulars. "Construcció de la plaça de Sant Joan".

Actuacions finca

L'antic traçat de la plaça de sant Joan, carrer de Sant Joan, plaça de la Sal, carrer Magdalena, carrer de la Democràcia i carrer del Carme, han anat substituint els edificis originals fins assolir la imatge actual, conservant el seu traçat. Edificis com l'església de Sant Joan, el temple de Nostra Senyora del Carme o el Palau de la Diputació, construïts al llarg del temps en diferents moments històrics, han definit el caràcter monumental del seu traçat.

Observacions

Estil: Obra popular.

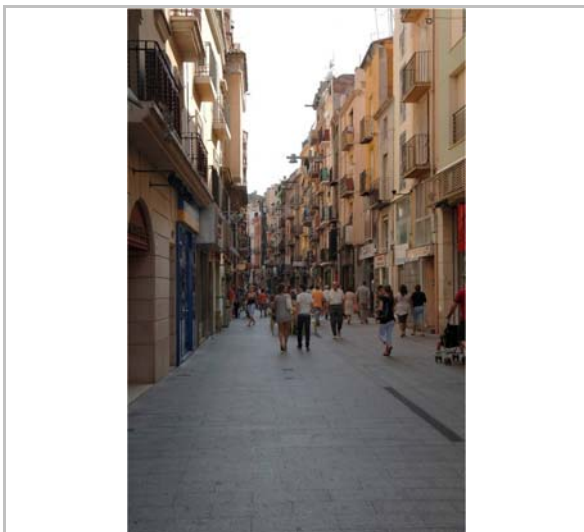
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. Aquests carrers i places configuren el flanc oriental de l'eix comercial de la ciutat, entre l'estació de trens i la plaça de la Paeria.

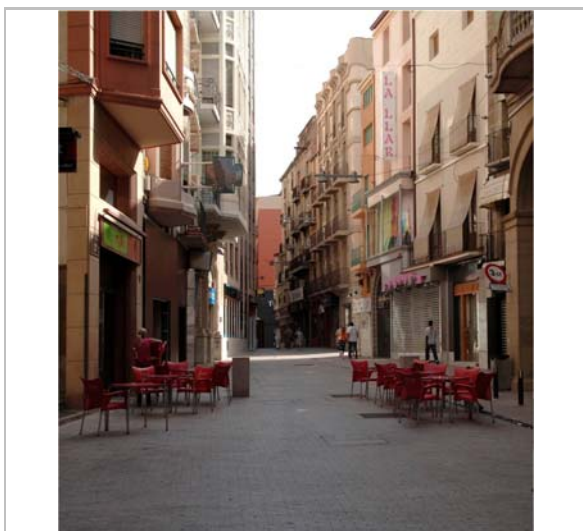
Lleida

C. SANT JOAN - PL. DE LA SAL - C. MAGDALENA - C. DEMOCRÀCIA

020.CA

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

**C. SANT JOAN - PL. DE LA SAL - C. MAGDALENA - C.
DEMOCRÀCIA**

020.CA

Lleida

**RAMBLA FERRAN - AVINGUDA FRANCESC MACIÀ -
PLAÇA DE LA PAU****021.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

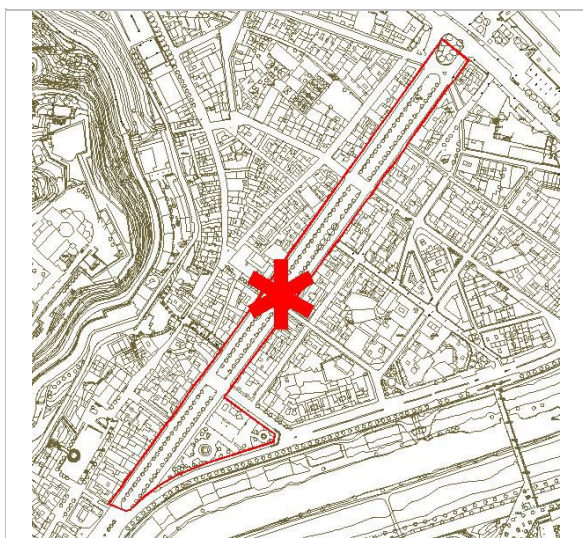
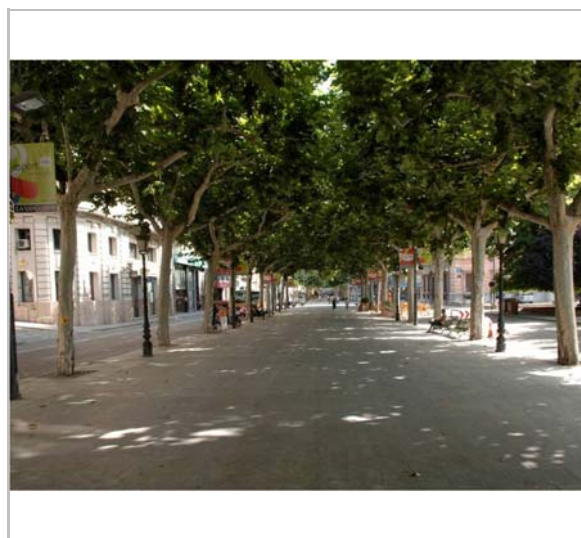
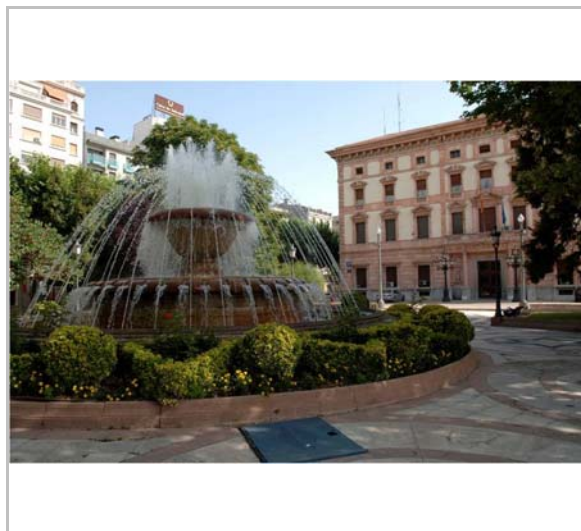
EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ*Indret / barri* Eixample-Centre Històric *Codi INE* 120*Adreça/es* Rambla Ferran
Avinguda Francesc Macià
Plaça de la Pau*Coordenades UTM* x 302476 ; y 4609939
x 302476 ; y 4609939*Plànol**Grafisme cat.**Delimitació bé**Entorn protecció***DADES CADASTRALS***Número**Superfície**Sostre**N. plantes**Titularitat**Localització
MJM**Panoràmica general***DADES URBANÍSTIQUES***Pla vigent* POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal*Classificació* SUC (urbà consolidat)*Qualificació* SV4_Places*Vista de conjunt*

Lleida

**RAMBLA FERRAN - AVINGUDA FRANCESC MACIÀ -
PLAÇA DE LA PAU****021.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Estructures urbanes*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 021.CA*Nivell prot.* Nivell 4. Ambiental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana entre mitgeres - AP/E Arquitectura Pública - P Parcs públics*Subtipus Funcional* Habitatges/Equipaments/Plaça*Context* El flanc oriental de l'eix comercial de Lleida el forma la concatenació de la plaça de sant Joan, el carrer de sant Joan, la plaça de la Sal, el carrer Magdalena i el carrer del Carme, aquests dos últims units amb la rambla Ferran per el carrer de la Democràcia.*Conjunt / elements* L'antic arenys de Magdalena fou urbanitzat per iniciativa dels governadors Andriani Escofet i Daunois, que encarregaren a l'enginyer Marià Foncillas la recuperació de la zona, greument afectada per les riuades de 1825 i 1827. Així doncs, en 1831 ja existia la plaça de Ferran, obra que es va perllongar vers l'oest en el l'actual rambla de Ferran, construcció executada tot aprofitant la pedra de la derruïda església de Santa Maria Magdalena. Actualment la rambla presenta un passeig central amb una filera d'arbres a cada extrem i equipat amb mobiliari urbà divers, el qual és flanquejat per una calçada de dos carrils per cada sentit de la circulació. Delimitant la rambla s'aixequen nombrosos edificis eclèctics, alguns d'ells de certa monumentalitat i notable qualitat arquitectònica, principalment destinats a vivendes i establiments administratius i de negocis.

Per la seva banda, l'actual avinguda de Francesc Macià naix en 1947, paral·lelament a la construcció del Pont Vell i el Pont del Ferrocarril, els quals emmarquen la continuïtat natural de l'avinguda de Blondel vers la rambla de Ferran i l'Estació. Aquesta avinguda correspon a la prolongació cap a l'oest de la rambla de Ferran, des del carrer de Riquer fins l'Arc del Pont, essent un petit tram urbà que aplega gran quantitat d'edificis elegants amb varietat estilística eclèctica que atorguen un aire cosmopolita a la façana de la ciutat vers el Segre, en un espai que alhora aplega un nus viari de relativa complexitat i acull el inici d'una rambla amb una calçada per a cada sentit del trànsit, separada per un passeig central amb una filera de plàtans a banda i banda que mima la composició de la veïna rambla de Ferran tot facilitant-ne la continuïtat urbanística.

Per la seva banda, la plaça de la Pau genera una illa que acull l'edifici de la Subdelegació del Govern a Lleida, localitzada al flanc est del Pont Vell i al sud-est de l'avinguda Francesc Macià. Aquesta plaça, que aplega fonts, elements esculturals i diverses obres destacades de mobiliari urbà entre una opulent vegetació, és principalment un punt de trobada per a la població i un element ordenador del trànsit, tot assenyalant la bifurcació entre l'avinguda de Francesc Macià i l'avinguda del Segre.

Ús actual Carrers i Plaça*Ús original/altres* Carrers i Plaça*Estat conservació* L'àmbit dels carrers i la plaça presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny ocupat pels béns catalogats com a sòl destinat a plaça, identificat en els plànols amb la Clau SV4_Places.

Lleida

**RAMBLA FERRAN - AVINGUDA FRANCESC MACIÀ -
PLAÇA DE LA PAU****021.CA****ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 4 de protecció. Ambiental.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat

1.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT:

1.A.1) Els panys plens existents del frontis original (**) del tram (sense poder afegir noves obertures en el pla de façana a no ser que responguin a la seva proporció -dimensió amplada/alçada dins d'elles mateixes-, i a la seva composició -buit/ple respecte el pany on s'han d'incorporar-).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (balcons, tribunes, ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats) existents, que configurin la formalització de la façana en relació amb els panys plens del frontis original del tram.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals existents.

(**) S'entendrà per original/s, en aquests ÀMBITS DE PROTECCIÓ I ASPECTES d'aquest espai urbà, la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels trams de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, la formalització material i constructiva, tot plegat configurant l'arquitectura ambiental d'una estètica corresponent a la ciutat popular, menestral i petit-burguesa, reforçada per presència d'elements més rellevants -BCIN, BCIL i BPU consignats en aquest catàleg-, arquitectura que resultà de les reconstruccions posteriors a la guerra civil i d'allò que es va poder conservar de les èpoques anteriors, que es va mantenir fins als processos recents de degradació del Centre Històric, i que ara s'intenten aturar i redreçar. Perquè precisament aquesta arquitectura, aquí denominada original, ha configurat a través d'aquests trams uns espais urbans d'una gran qualitat plàstica, esdevenint un referent col·lectiu evocador de gran significació.

1.B. EN RELACIÓ A LA URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics de la urbanització del sòl i ordenació de l'espai urbà existent en el tram (podent augmentar la zona de vianants, i sense poder afegir res que la disminueixi, o que no respongui a la configuració original)

1.C. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.C.1) El perfil de la línia envoltant del frontis original del tram existent, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.C.2) El perímetre i parcel·lació de la superfície del sòl del tram existent, definit per l'alineació original de façanes.

RAMBLA FERRAN - AVINGUDA FRANCESC MACIÀ - PLAÇA DE LA PAU

021.CA

1.D. EN RELACIÓ A LA FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.D.1) El cromatisme original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en els seus paviments.

1.D.2) El material d'acabat original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries, rètols i elements de protecció solar) com en els seus paviments, i en especial la seva textura.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

1.E. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment -tan si és regular com si no ho és-, afectant a les diferents classes arbres -en especial els plataners- i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti -salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

2. Elements Modificables

2.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

2.A.1) Fusteries, persianes i elements de protecció solar (persianes de llibret, enrotllables exteriors, mallorquines, etc.) del tram que cal substituir, per a la seva millora tècnica i funcional, mantenint el màxim possible la formalització compositiva, el cromatisme i la textura històriques.

2.A.2) Tendals i para-sols, respectant la seva configuració uniforme, cromatisme i textura i ajustant-se a la formalització històrica del conjunt, tot aconseguint que sigui homogeni en tota la façana del tram, així com el cromatisme i textura en relació amb el conjunt d'aquesta.

2.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria que hagin canviat, falsejat o transformat les històriques del tram, a fi i efectes de recuperar el màxim possible la seva formalització i compositiva, el cromatisme i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura històriques, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2.B. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis històric del tram, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (antenes, aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre el tram catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

Lleida

**RAMBLA FERRAN - AVINGUDA FRANCESC MACIÀ -
PLAÇA DE LA PAU****021.CA**

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme històric del tram, tant en façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en paviment, a fi i efectes de la seva recuperació.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material històric de façana i paviment, en especial la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

*En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura històrica, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del tram catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny que determina la morfologia urbana d'aquests vials i la plaça.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor urbanístic

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels seus elements, o dels edificis monumentals que l'emparen, sinó en el que representa com un dels traçats viaris més representatius de la ciutat de Lleida.

Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials i paisatgístiques.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la plaça de la Pau, rambla Ferran i avinguda de Francesc Macià, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el conjunt hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

RAMBLA FERRAN - AVINGUDA FRANCESC MACIÀ - PLAÇA DE LA PAU

021.CA

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé inventariat, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 4. Protecció Ambiental.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'espai urbà, i especialment la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels fragments de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, i la formalització material i constructiva, generant l'arquitectura ambiental de gran qualitat plàstica que es vol conservar.

ESPAI URBÀ

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre la rambla Ferran, avinguda de Francesc Macià i la plaça de la Pau, en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

**RAMBLA FERRAN - AVINGUDA FRANCESC MACIÀ -
PLAÇA DE LA PAU****021.CA**

En l'acondiament de la rambla, avinguda i la plaça, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements i mobiliari urbà que desmereixi la lectura del conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius de les parts considerades com a patrimonials, s'utilitzaran els materials originals. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu del conjunt.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica A principis del segle XIX ja existia la plaça Ferran, obra que es perllongar vers l'oest configurant la actual rambla Ferran. Entre 1833 i 1860 es va dur a terme el gruix de l'obra, que arribà fins l'antic baluard del Carme -actual carrer Democràcia-. Aquest passeig, un cop enjardinat i equipat amb el mobiliari urbà pertinent, fou el lloc d'esbarjo predilecte de la població fins la creació dels Camps Elisis.

L'arribada del tren a Lleida impulsà l'enderroc del baluard del Carme i la urbanització dels carrers veïns a la rambla de Ferran, promovent la canalització del Noguerola. Tanmateix, el projecte definitiu de reforma i prolongació de la rambla fins a l'estació no es va executar fins 1887, quan es va fixar definitivament el traçat i la composició del passeig, el qual es va erigir com el centre mercantil i econòmic de la ciutat gràcies a la instal·lació de diverses administracions i negocis en un passeig que a principis del segle XX encara presentava serioses deficiències a nivell de pavimentació i de conservació de les calçades, força precàries. En 1928 es va pavimentar tota la rambla, que passà a anomenar-se avenida de la República en 1931 i avenida del Caudillo en 1936, tot recuperant la denominació de rambla de Ferran amb la transició democràtica

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca El traçat de la rambla Ferran i l'Avinguda de Francesc Macià s'han anat urbanitzat en aquests últims segles fins assolir la seva imatge actual. Edificis com la Subdelegació de Govern, la Diputació de Lleida o la construcció de l'Estació Lleida-Pirineus al final del seu traçat, li han atorgat el caràcter de centre neuràlgic de la ciutat.

Observacions Estil: Obra popular.
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. L'avinguda Francesc Macià arrenca al flanc est del Pont Vell, essent la plaça de la Pau l'element separador entre aquesta avinguda i l'avinguda del Segre.

Lleida

**RAMBLA FERRAN - AVINGUDA FRANCESC MACIÀ -
PLAÇA DE LA PAU**

021.CA

Lleida

AVINGUDA DE BLONDEL

022.CA

Altres denominacions LA BANQUETA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda de Blondel

Coordenades UTM x 302094 ; y 4609532

Plànol

Delimitació bé

x 302094 ; y 4609532

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

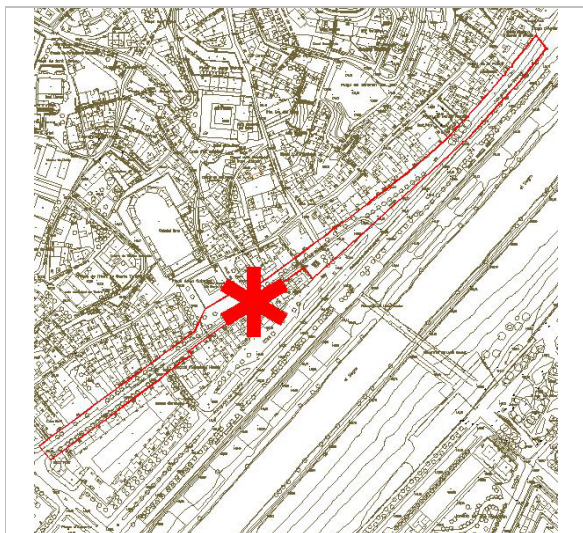
Número

Superfície

Sostre

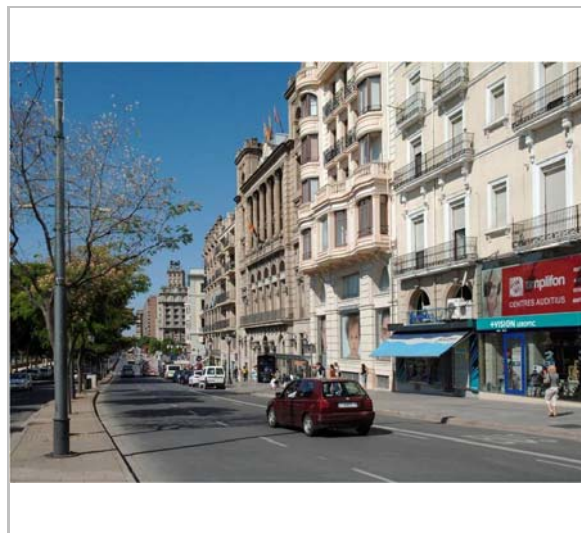
N. plantes

Titularitat

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX2_Xarxa urbana

Vista de conjunt

AVINGUDA DE BLONDEL

022.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic

Classificació Estructures urbanes

Categoria BPU

Nº reg/cat. 022.CA

Nivell prot. Nivell 4. Ambiental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana entre mitgeres - AP/E Arquitectura Pública - P Parcs públics

Subtipus Funcional Habitatges/Equipaments/Avinguda

Context L'Avinguda Blondel circula per la riba dreta del riu Segre i en arribar a la plaça de Sant Francesc gira lleugerament cap a l'interior, prosseguint el traçat vora el riu amb l'Avinguda de Madrid.

Conjunt / elements Actualment, la bulliciosa avinguda consisteix en dues voreres -enjardinada i arbrada la sud, equipada amb tota mena de mobiliari urbà i concatenant façanes ben diverses la nord-, les quals flanquegen dues calçades pel trànsit separades entre elles per una mitgera de formigó.

Ús actual Carrer

Ús original/altres Carrer

Estat conservació L'àmbit de l'avinguda presenta un bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny ocupat pels béns catalogats com a sòl destinat a Xarxa urbana de la ciutat, identificat en els plànols amb la Clau SX2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 4 de protecció. Ambiental.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat

1.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DEL TRAM DE CARRER, CONSIDERADA COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT:

1.A.1) Els panys plens existents del frontis original (**) del tram (sense poder afegir noves obertures en el pla de façana a no ser que responguin a la seva proporció -dimensió amplada/alçada dins d'elles mateixes-, i a la seva composició -buit/ple respecte el pany on s'han d'incorporar-).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (balcons, tribunes, ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats) existents, que configurin la formalització de la façana en relació amb els panys plens del frontis original del tram.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals existents.

(**) S'entendrà per original/s, en aquests AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES d'aquest espai urbà, la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels trams de carrer on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, la formalització material i constructiva, tot plegat configurant l'arquitectura ambiental d'una estètica corresponent a la ciutat popular, menestral i petit-burguesa, reforçada per presència d'elements més rellevants -BCIN, BCIL i BPU signats en aquest catàleg-, arquitectura que resultà de les reconstruccions posteriors a la guerra civil i d'allò que es va poder conservar de les èpoques anteriors, que es va mantenir fins als processos recents de degradació del Centre Històric, i que ara s'intenten aturar i redreçar. Perquè precisament aquesta arquitectura, aquí denominada original, ha configurat a través d'aquests trams uns espais urbans d'una gran qualitat plàstica, esdevenint un referent col·lectiu evocador de gran significació.

1.B. EN RELACIÓ A LA URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics de la urbanització del sòl i ordenació de l'espai urbà existent en el tram (podent augmentar la zona de vianants, i sense poder afegir res que la disminueixi, o que no respongui a la configuració original)

1.C. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.C.1) El perfil de la línia envoltant del frontis original del tram existent, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.C.2) El perímetre i parcel·lació de la superfície del sòl del tram existent, definit per l'alineació original de façanes.

1.D. EN RELACIÓ A LA FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.D.1) El cromatisme original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en els seus paviments.

1.D.2) El material d'acabat original del tram existent, tant en la seva façana (panys plens de paret, obertures, fusteries, rètols i elements de protecció solar) com en els seus paviments, i en especial la seva textura.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran els criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

1.E. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant a les diferents classes arbres –en especial els plataners- i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

2. Elements Modificables

2.A. EN RELACIÓ A LA FAÇANA DE CADA COSTAT DE L'AVINGUDA, CONSIDERADA

AVINGUDA DE BLONDEL**022.CA**

COM UNA UNITAT, COMPOSADA AMB LES DE CADA UN DELS EDIFICIS INSERITS EN ELLA TOT I CONFIGURANT EL CONJUNT

2.A.1) Fusteries, persianes i elements de protecció solar (persianes de llibret, enrotllables exteriors, mallorquines, etc.) del tram que cal substituir, per a la seva millora tècnica i funcional, mantenint el màxim possible la formalització compositiva, el cromatisme i la textura històriques.

2.A.2) Tendals i para-sols, respectant la seva configuració uniforme, cromatisme i textura i ajustant-se a la formalització històrica del conjunt, tot aconseguint que sigui homogeni en tota la façana del tram, així com el cromatisme i textura en relació amb el conjunt d'aquesta.

2.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria que hagin canviat, falsejat o transformat les històriques del tram, a fi i efectes de recuperar el màxim possible la seva formalització i compositiva, el cromatisme i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura històriques, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

2.B. EN RELACIÓ A L'ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis històric del tram, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (antenes, aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre el tram catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme històric del tram, tant en façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en paviment, a fi i efectes de la seva recuperació.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material històric de façana i paviment, en especial la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

*En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura històrica, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric en el cas de formar part d'aquest teixit urbanístic.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del tram catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny que determina la morfologia urbana d'aquesta avinguda.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor urbanístic

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels seus elements, o dels edificis monumentals que l'emparen, sinó en el que representa com un dels traçats viaris més representatius de la ciutat de Lleida.

AVINGUDA DE BLONDEL**022.CA**

Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials i paisatgístiques.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre l'avinguda Blondel haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el conjunt hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Críteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplem els punts 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé inventariat, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els críteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els críteris d'intervenció, i els críteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 4. Protecció Ambiental.

Els críteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Críteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'espai urbà, i especialment la disposició de façanes dels diferents edificis composant el frontis general dels fragments de l'avinguda on s'insereixen, les línies envoltants, les tipologies particulars i de conjunt, els paviments de la via pública, i la formalització material i constructiva, generant l'arquitectura ambiental de gran qualitat plàstica que es vol conservar.

ESPAI URBÀ

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre l'avinguda Blondel, en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

En l'acondiciament de l'avinguda, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements i mobiliari urbà que desmereixi la lectura del conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius de les parts considerades com a patrimonials, s'utilitzaran els materials originals. En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu del conjunt.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt protegit.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Avinguda urbanitzada per iniciativa del governador Lluís de Blondel després de presenciar com la riuada del Segre del hivern de 1787 arrossegà el dic de contenció de la banqueta. El governador va promoure la reparació del pont sobre el Segre -el Pont Vell, remodelat en 1944-, la qual va permetre el inici de la urbanització de la zona de l'Arc del Pont i el inici d'una sèrie de promocions urbanístiques que van convertir la tradicional part posterior de la ciutat en una façana més, oberta al riu. En 1867 es va endegar un projecte d'urbanització de la zona, que va comportar la desaparició del portal de la Barca i la reconversió dels darreres i els corrals de les cases en noves façanes, car la població ja

Lleida

AVINGUDA DE BLONDEL

022.CA

entenia l'obra de Blondel com una via digna d'ésser explotada i monumentalitzada, que ja llavors era coneguda com La Banqueta.

Tanmateix, l'obra va patir seriosos danys arran de l'avinguda del Segre de 1907, i fou restaurada mitjançant la construcció d'un pont metàl·lic -volat en la guerra civil- i amb l'ampliació de la calçada definida per l'obra de Blondel, llur flanc sobre el Segre fou tancat -entre 1923 i 1924- amb una balustrada d'inspiració romàntica i de gran depuració de formes rematada per característics pinacles de pedra, convertint La Banqueta en un passeig llargament gaudit per la població, que en 1947 fou perllongat, més enllà del que ara és el Pont de la Universitat (1993), fins al Pont Nou (1973) mitjançant l'obertura de l'avinguda de Madrid.

Lluís de Blondel de Drouhot i Dávalos (Hainaut, 1728 - Palma, Mallorca, 1797) va ser primer titular del marquesat de Blondel de l'Estany i mariscal de camp de l'exèrcit espanyol.

L'any 1760 combaté a la campanya del Rin i més tard lluità a Portugal. Fou nomenat coronel (1762) i el 1763 fou enviat a Barcelona com a inspector de l'exèrcit. El 1780 intervingué en el bloqueig de Gibraltar i el 1783 fou ascendit a mariscal de camp. El 1786 Carles III el nomenà corregidor de Lleida, després d'haver exercit el mateix càrrec a la Corunya. Provei d'aigua potable la ciutat de Lleida per mitjà d'un dipòsit subterrani central i d'una xarxa de conductes i fonts públiques; urbanitzà, amb un criteri modern, les zones que restaven despoblades a conseqüència de l'ensulsiada de 1787 i féu construir un mur de pedra al llarg del marge dret del Segre per tal de contenir les riuades, amb prou espai per a fer-hi una carretera, hostals i el mercat del gra, i que és origen de l'actual avinguda de Blondel. Malalt, es retirà el 1794.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Gran Enciclopèdia Catalana.

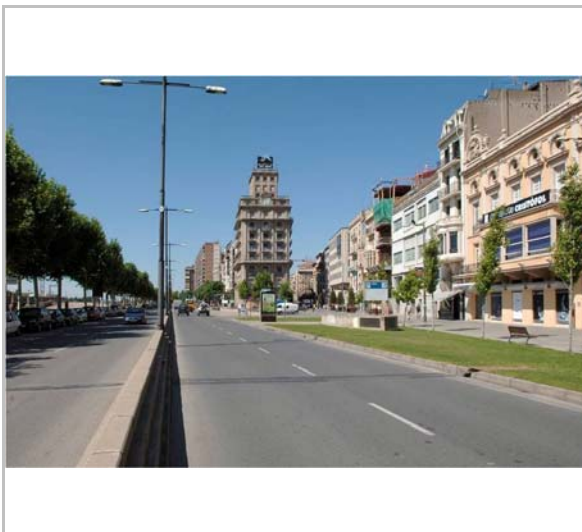
Actuacions finca

El traçat de l'avinguda Blondel s'han anat urbanitzat en aquests últims segles fins assolir la seva imatge actual. L'hospital de Santa Maria, la plaça de Sant Francesc amb l'església de Sant Pere o la zona de l'Arc del Pont, li han atorgat el caràcter monumental i paisatgístic de la ciutat.

Observacions

Estil: Obra popular.

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. L'avinguda de Blondel es troba paral·lela al marge dret del Segre i oberta a aquest, en l'espai emmarcat pel flanc oest del Pont Vell i l'avinguda de Catalunya.

Vista de conjunt

Lleida

AVINGUDA DE BLONDEL

022.CA

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

CONJUNT DE XALETES DE C. DE LA PREMSA

023.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Eixample

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer de la Premsa, 2-22

Coordenades UTM

x 302216 ; y 4610614

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2308102CG0120G

2308103CG0120G

2308104CG0120G

2308106CG0120G

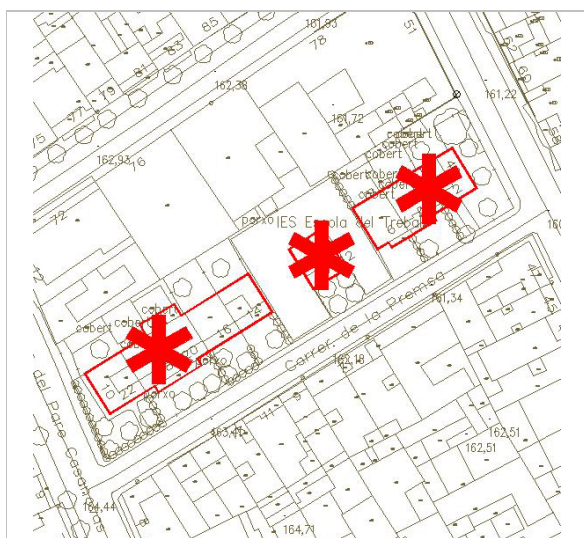
2308108CG0120G

2308109CG0120G

2308110CG0120G

2308111CG0120G

2308112CG0120G

Localització

MJM

Panoràmica general

Lleida

CONJUNT DE XALETS DE C. DE LA PREMSA

023.CA

DADES URBANÍSTIQUES

<i>Pla vigent</i>	POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
<i>Classificació</i>	SUC (urbà consolidat)
<i>Qualificació</i>	R5a_Subzona de cases agrupades definida

Vista de conjunt

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Edificis
<i>Categoria</i>	BPU
<i>Nº reg/cat.</i>	023.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 4. Ambiental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres

Subtipus Funcional Habitatges

Context Conjunt de tres habitatges de tipologia entre mitgeres situats a la galta nord del carrer de la Premsa, fent cantonada amb el carrer de Pi i Margall.

Conjunt / elements Conjunt de tres xalets bastits en el primer terç del segle XX al flanc oriental del carrer de la Premsa, articulant la cantonada amb el carrer de Pi i Margall. Els tres edificis comparteixen mitgera, i conformen una línia d'immobles de la mateixa alçada i morfologia general, per bé que no són idèntics. Formalment evoquen les torres tradicionals, amb algunes referències -molt lliures- al noucentisme.

Els tres xalets són de planta baixa, un pis i terrat amb àtic, foren bastits en maçoneria arrebossada i pintada en tons clars, que van del color crema a l'ocre, passant pel rosat -al xalet més occidental, al de l'extrem est i al central, respectivament-. Separats del carrer per una tanca d'obra i forja amb la porta assenyalada a cada casa per dos pilars coronats amb una esfera cadascun, uns petits jardins precedeixen -i envolten- els xalets, amb l'entrada principal al centre de la façana, elevada sobre un tram d'escala, flanquejada per dues finestres quadrades.

El xalet de l'extrem occidental i el central disposen d'un porxo obert amb arcs carpanells adossat a la façana principal, acabat amb terrassa transitable comunicada amb la Planta primera. Aquests porxos aixopluguen l'accés a l'habitatge. El xalet més oriental que fa

CONJUNT DE XALETS DE C. DE LA PREMSA**023.CA**

cantonada amb el carrer de Pi i Margall no disposa d'aquest porxo i l'accés queda protegit per una marquesina de volta de canó construïda amb estructura metàl·lica i coberta translúcida.

A la primera planta s'obre el balcó corregut amb barana metàl·lica, que als dos xalets occidentals coincideix amb el coronament de la galeria que aixopluga l'entrada; mentre que al xalet oriental és un balcó sobresortit convencional. A tots ells s'hi obren portes balconeres que, concordant amb la resta de perforacions, presenten tancaments de persiana de colors. Finalment, sobre un ràfec de bitllets que sustenta un voladís sobresortit s'aixeca la terrassa, a la qual s'obre un petit àtic amb coberta a dues aigües. Sobre el nivell de l'antic ràfec s'ha alçat una planta enretirada de la façana principal tancada amb fusteries de diversos materials i tipologia.

Ús actual

Habitatges

Ús original/altres

Habitatges

Estat conservació

L'exterior dels edificis presenta un bon estat de conservació tot i que algunes de les fusteries exteriors presenten un inici de deteriorament.
Les cobertes i les façanes presenten un bon estat de conservació tot i que algunes de les fusteries exteriors presenten un inici de deteriorament.
Els jardins presenten un bon estat de conservació.

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits els tres edificis i l'entorn més proper com a sòl urbà que compren les zones d'extensió urbana que es desenvolupen a partir de la ronda de muralles en base als plans generals de la Ciutat des de principis de segle. Correspon a la Zona de cases agrupades definida, identificada en els plànols amb la Clau R5a.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 4 de protecció. Ambiental.

C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

Degut a les successives reformes a les que ha estat sotmeses el conjunt de cases que donen façana al carrer de Pi i Margall amb els números 14 al 20, alguna d'elles ha perdut part dels seus trets definitoris originals però el conjunt segueix conservant la seva coherència volumètrica i compositiva, fet que ha determinat la seva protecció amb el Nivell 4. Ambiental.

Es proposa la conservació de les característiques ambientals i paisatgístiques de la línia de façanes de les cases números 2, 4 i 6 del carrer de la Premsa com a conjunt que constitueix un valor arquitectònic i cultural a mantenir. Els immobles que donen façana a aquest tram de carrer estaran protegits amb el Nivell 4 de protecció Ambiental, i estaran sotmesos a les indicacions establertes en aquest nivell de protecció.

Carrer de la Premsa 2, 4 i 6. Nivell 4 de protecció. Ambiental.

Nivell de protecció per a béns i/o conjunts, el valor ambiental dels quals resideix principalment en la seva configuració, en aquest cas, com a paisatge urbà. Quant els

Lleida

CONJUNT DE XALETS DE C. DE LA PREMSA

023.CA

béns immobles, aquest nivell protegeix els béns o conjunts que hagin estat catalogats amb la categoria BPU, com és aquest cas, els valors dels quals es troben fonamentalment en les façanes, per formar part d'un context d'edificacions tipològicament reiteratives que defineix un determinat ambient o paisatge urbà.

En aquest cas, independentment de l'obra a realitzar, fins i tot la substitució total o parcial de l'edificació, caldrà mantenir els trets tipològics de les façanes en el nou projecte.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt edilici del carrer de la Premsa (Clau R5a) corresponent a Zona de cases agrupades definida. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

Conjunt d'habitatges de notable elaboració tipològica, configurada a partir de models vernaculars amb alguns trets clàssics, el seu interès en el fet de testimoniar l'activitat residencial de la zona en els començaments del segle passat.

Els valors d'aquest tram de carrer no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com un dels primers eixamples edificats fora muralla a la ciutat de Lleida a principis del segle XX i en la tipologia del seu assentament. Aquest fet permet la conservació de la idiosincràsia de la part d'aquest eixample més antic de la ciutat i la dels valors paisatgístics que se li assignen. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, arquitectòniques, socials i paisatgístiques.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles (45, 46, 47 i 48) de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 165 del POUM (Zona d'Eixample Residencial Clau 2R).

Qualsevol projecte de intervenció sobre el conjunt de cases número 2, 4 i 6 del carrer de la Premsa haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció. En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer la fase original de construcció com les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquest últim segle li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

ENTORN/JARDI

En l'acondiciament dels jardins que envolten els habitatges, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes. S'ha de realitzar tasques de manteniment de la vegetació existent per evitar l'expansió de plantes arbustives i arbòries no desitjades. La tria del mobiliari urbà (làmpades, paviment, papereres, etc.) en el carrer de la Premsa no podrà interferir en la lectura de les façanes dels immobles ni de la imatge general del conjunt.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Aquest tram de carrer, tot i estar sotmès a un Nivell 4 de protecció Ambiental, es recomana que qualsevol intervenció a l'interior dels immobles del carrer de la Premsa números 2, 4 i 6, es realitzi conservant al màxim les possibles estructures originals del

CONJUNT DE XALETS DE C. DE LA PREMSA

023.CA

conjunt, utilitzant o recuperant els materials que la componen. Les intervencions sobre l'estructura de les cases serà la que la propietat consideri oportuna però en tot cas, el projecte interior ha de garantir un funcionament adequat a les possibilitats de les façanes principals conservades. En el cas de les cases on es determini la conservació de les obertures, qualsevol modificació de la distribució interior haurà de respectar la lògica de la seva façana principal.

Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius dels possibles elements primitius conservats, es recomana que s'utilitzin els materials originals de l'edifici (paviments, voltes, fusteries, lloses d'escala, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar es recomana que s'incorporin afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'adaptaran a la normativa vigent. Es recomana que aquestes millores s'introdueixin amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades en la seva evolvent.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duiguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderroc de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva protecció amb el Nivell 4. Ambiental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

Criteris d'actuació en enderroc:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé inventariat, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació

Lleida

CONJUNT DE XALETS DE C. DE LA PREMSA**023.CA**

històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Aquests habitatges unifamiliars varen ser bastits a principis del segle XX en el moment de projectar i materialitzar-se l'eixample de la Ciutat de Lleida.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Els edificis originals presenten una remunta a planta segona els dos porxos adossats a façana principal que no es corresponen amb el projecte original de principis de segle XX.

Observacions Estil: Obra popular.
Època/Data: Segle XX.
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. El conjunt de xalets té la façana oberta a la part més propera a la cruïlla entre el carrer de la Premsa, paral·lel a l'avinguda de Prat de la Riba, i el carrer de Pi i Margall.

Lleida

BLOCS D'HABITATGES AV. ALC. PORQUERAS ENTRE GERMANS RECASENS I FR. CASTELLÓ**024.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Balàfia

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda de l'alcalde Porqueras
Carrer de les Valls d'Àneu
Carrer de Castelló Aleu
Carrer dels Germans Recasens

Coordenades UTM

x 301901 ; y 4611123

Plànol

Delimitació bé

x 301901 ; y 4611123

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

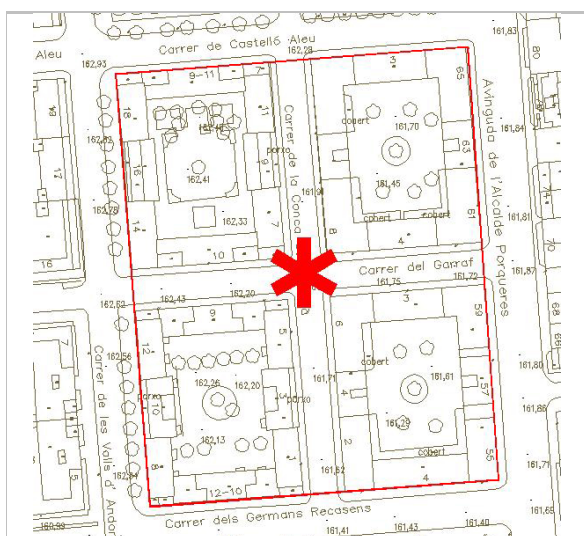
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

1913601CG0111D
1912501CG0111D
2012303CG0121C
2012304CG0121C
2012305CG0121C
2012306CG0121C
2012307CG0121C
2012308CG0121C
2012301CG0121C
2012302CG0121C
2012303CG0121C
2012304CG0121C
2012305CG0121C
2012306CG0121C
2012307CG0121C
2012308CG0121C
2012301CG0121C
2012302CG0121C

Localització

MJM

BLOCS D'HABITATGES AV. ALC. PORQUERAS ENTRE GERMANS RECASENS I FR. CASTELLÓ**024.CA****DADES URBANÍSTIQUES**

<i>Pla vigent</i>	POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
<i>Classificació</i>	SUC (urbà consolidat)
<i>Qualificació</i>	R3b_Subzona d'Eixample semi-intensiu flexible

CATALOGACIÓ ANTERIOR*Categoria* -**CATALOGACIÓ**

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Edificis
<i>Categoria</i>	BPU
<i>Nº reg/cat.</i>	024.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres*Subtipus Funcional* Habitatges

Context Conjunt de quatre bols d'habitatges configurant quatre illes tancades limitades pel carrer del Beat Francesc Castelló i Aleu a la banda nord, carrer de Germans Recasens a la seva banda sud, carrer de les Valls d'Andorra a la banda de ponent i per l'avinguda de l'Alcalde Porqueras a la seva banda de llevant. El carrer de Garraf creua el conjunt en sentit est-oest i el carrer de la Conca de Barberà el creu en el sentit nord-sud, constituint cada bloc una illa perfectament definida. Els dos blocs situats a la banda de llevant amb façana a l'avinguda Alcalde Porqueras constitueixen la façana principal del conjunt amb un accés que comunica l'avinguda amb l'interior de la illa a cadascun dels blocs.

Conjunt / elements Els quatre blocs presenten el mateix disseny i composició, per bé que el color de l'arrebossat de l'obra varia des del color terra fins al color rosat. D'aquesta manera, cada edifici és un cub de planta baixa, tres plantes pis i golfes aixecat al voltant d'un pati central amb coberta a dues vessants amb carener paral·lel a façana. La planta baixa també està ocupada per habitatges. La façana principal de cada bloc acull un porxo sobre pilars al centre de la planta baixa, que permet l'accés al pati central i defineix una certa centralitat en el parament. Tot i que les façanes presenten un tractament molt homogeni, es poden diferenciar diferents franges compositives. La planta baixa actua de sòcol de l'edifici i presenta un revestiment continu amb especejament o junta horitzontal que li confereix un aspecte de basament del conjunt. Una cornisa de pedra motllurada, disposada al llarg de tota la longitud de la façana, deixa pas a la part central del parament amb els dos plantes d'habitatges -de forjats força alts- que obren alternativament a través de finestres i

BLOCS D'HABITATGES AV. ALC. PORQUERAS ENTRE GERMANS RECASENS I FR. CASTELLÓ**024.CA**

balcons. Una cornisa de secció més simple separa aquesta part central de la façana de la part superior on es desenvolupa una tercera planta pis que obre tan sols a través d'una franja de finestres totes elles de la mateixa dimensió. Una tercera cornisa, similar a l'anterior, separa aquesta planta de la part superior de l'immoble, constituïda per una fila de petites obertures de l'espai sota coberta o golfes. El parament queda coronat per un simple ràfec des on arrenca la teulada del conjunt.

La traducció exterior dels múltiples habitatges de cada immoble resulta ser una equilibrada disposició d'obertures -tres per volum de façana, que al volum central esdevenen sis i que a la planta baixa estan reixades- en forma de finestres d'ampit modest o bé de balcons, tant correguts -a la planta baixa de les façanes laterals i sobre l'entrada- com individuals -a la façana principal i a algunes obertures de la primera planta-, tots ells de llosana de formigó i austera barana metàl·lica.

L'interior de cada illa o bloc configura un pati interior enjardinat amb accés des del carrer a través dels porxos situats a les quatre façanes més exteriors del conjunt.

Ús actual

Habitatges

Ús original/altres

Habitatges

Estat conservació

La majoria de les façanes que donen al carrer presenten un bon estat de conservació, llevat algunes de elles que presenten part del seu revestiment després, sortides d'instal·lacions diverses i fusteries de diferent tipologia i acabat. Les cobertes, en general, presenten bon estat de conservació.

Els interiors de cada bloc presenten un estat de conservació millorable.

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits els blocs d'habitatges i el seu entorn més proper, com a sòl urbà que compren les zones de desenvolupament recent en els barris perifèrics sobre parcel·lacions històriques. Correspon a la Zona d'Eixample semi-intensiu flexible, identificat en els plànols amb la Clau R3b.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

Es proposa la conservació de les característiques volumètriques i tipològiques dels antics blocs d'Onésimo Redondo situats a l'avinguda de l'Alcalde Porqueras entre el carrer dels Germans Recasens i el carrer del Beat Francesc Castelló i Aleu. Protecció dels elements arquitectònics, constructius i funcionals, tant exteriors com interiors, que constitueixen un testimoni històric del funcionament dels habitatges propis del projecte original. Els immobles que configuren el conjunt dels quatre blocs estaran protegits amb el Nivell 3 de protecció. Parcial i estaran sotmesos a les indicacions establertes en aquest nivell de protecció.

Degut a les successives modificacions a les que ha estat sotmesos els habitatges, les façanes exteriors i les interiors al pati d'illa d'algun dels trams o unitats, ha perdut part dels

Lleida

BLOCS D'HABITATGES AV. ALC. PORQUERAS ENTRE GERMANS RECASENS I FR. CASTELLÓ**024.CA**

seus trets definitoris originals, però el conjunt segueix conservant la seva coherència volumètrica i compositiva.

Tot i que l'estil de la construcció pot ser austera i simple en els seus detalls, creiem que la composició i el tractament unitari de les façanes, tant interiors com exteriors als vials, mereix ser conservat, ja que la seva possible desfiguració desvirtuaria completament l'objectiu de la protecció. Tota intervenció sobre la evolvent de l'edifici, haurà de respectar la voluntat compositiva que la caracteritza. Protecció de la tipologia dels habitatges, protecció de la composició de les façanes, en obertures, tractament de materials i acabats. Protecció de la coberta amb tots els seus elements constructius i d'acabat.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan bastits els quatre blocs (Clau R3b) corresponent a Zona d'Eixample semi-intensiu flexible. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric, arquitectònic, paisatgístic i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

Aquest és un conjunt de rica elaboració tipològica de pati interior i notable qualitat compositiva de façanes d'esquemàtica simplificació del classicisme vers una sensibilitat funcionalista. El seu interès rau a més en el fet de testimoniar l'activitat residencial de la zona en els anys de la postguerra i el rerefons polític i social del que sorgia.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles (45, 46, 47 i 48) de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 167 del POUM (Zona Urbana Residencial Clau 3A).

Qualsevol projecte de intervenció sobre els edificis que configuren els quatre blocs en illa tancada, hauran d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció. En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer la fase original de construcció com les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquest últim segle li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat

FAÇANES I COBERTES

La intervenció sobre les façanes i la coberta que configura l'evolvent dels quatre blocs, en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

Es realitzarà un estudi acurat del conjunt de façanes que donen al pati interior d'illa per poder establir un criteri de intervenció unitari que no malmeti la lectura unitària del conjunt.
ENTORN/JARDI

En l'acondicionament dels interiors de les quatre illes de cada bloc, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes. S'ha de realitzar tasques de manteniment de la vegetació existent per evitar l'expansió de plantes arbustives i arbòries no desitjades. La tria del mobiliari urbà (làmpades, paviment, papereres, etc.) tant a l'interior dels blocs com en els carrers que els defineixen, no podrà interferir en la lectura de les façanes dels immobles ni de la imatge general del conjunt.

BLOCS D'HABITATGES AV. ALC. PORQUERAS ENTRE GERMANS RECASENS I FR. CASTELLÓ**024.CA****ESTRUCTURA/INTERIOR**

Les intervencions sobre l'interior dels edificis que componen els quatre blocs d'habitatges, s'hauran de sotmetre a les conclusions establertes a l'estudi previ. En tot cas, es recomana que es realitzin conservant al màxim l'estructura original dels immobles, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre la seva distribució es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals (estucats, paviments, pedra artificial, pintures, fusteries, lloses d'escala, serralleria, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu i funcional del conjunt.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica del seu sector d'explotació. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva protecció amb el Nivell 3. Parcial, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

<i>Usos permesos</i>	Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Aquests blocs bastits en illa tancada, configurant quatre blocs al voltant dels carrers del Garraf i de la Conca de Barberà, coneguts com els antics blocs d'Onésimo Redondo, es van aixecar per Regiones Devastadas en 1945, segons projecte de Lluís Domènech i Torres, al flanc nord de la ciutat, per tal de proporcionar 120 vivendes a població de renda limitada.

Lleida

BLOCS D'HABITATGES AV. ALC. PORQUERAS ENTRE GERMANS RECASENS I FR. CASTELLÓ**024.CA**

El Servei Nacional de Regions devastades i reparacions, conegut oficialment i en castellà com a Servicio Nacional de Regiones Devastadas y Reparaciones fou un organisme creat el 1938 durant la dictadura del general Francisco Franco.

El 30 de gener de 1938 es va publicar una llei que creava una nova Administració Central de l'Estat, on s'inclouïa la creació d'aquest servei nacional. El Servicio Depenia del Ministeri d'Interior (més endavant, Ministeri de la Governació) i tenia la finalitat de restaurar el patrimoni espanyol malmès per la guerra. Amb aquesta finalitat es constitueixen les Comissions de Zona, i dins aquestes les Oficines Comarcals. L'agost de 1939 aquest Servei adquireix la categoria de Direcció General, i la seva missió serà dur a terme la reconstrucció del territori i pal·liar els efectes de la guerra, tasca que es durà a terme mitjançant els successius "decrets d'adopció" de les localitats danyades per la guerra en més d'un 75% de destrucció, signats pel Cap de l'Estat. La Direcció General de Regiones Devastades va desaparèixer el 1957, i part de les seves funcions van ser assumides pel Ministerio de la Vivienda, creat aquell mateix any.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

GELONCH SOLÉ, Josep. "El poder franquista a Lleida. 1938-1951". Col·lecció Josep Lladonosa. Editorial de la Universitat de Lleida. Lleida 2012.

Actuacions finca

Les construccions dels blocs s'han anat modificant per adaptar-se a les noves necessitats dels habitatges durant la segona meitat del segle passat. Les obertures de la planta baixa dels habitatges que donen al carrer s'han anat protegint amb enreixats de diversa tipologia, material i color, a les façanes interiors que donen al pati d'illa, les antigues balconades s'han tancat majoritàriament amb fusteries d'alumini i les plantes baixes s'han protegit amb elements diversos, situacions que han anat desfigurant progressivament la imatge del conjunt.

Observacions

Estil: Racionalista.

Època/Data: Segle XX.

Autor/Promotor: Lluís Domènech i Torres. Arquitecte.

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. Els blocs s'obren a l'est de l'avinguda de l'Alcalde Porqueres, entre el carrer dels Germans Recasens i el de Francesc Castelló.

Lleida

**HABITATGES EN FILERA CARRER DE LA VERGE
BLANCA****025.CA**

Altres denominacions HABITATGES EN FILERA CARRERS DE LES VERGES

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

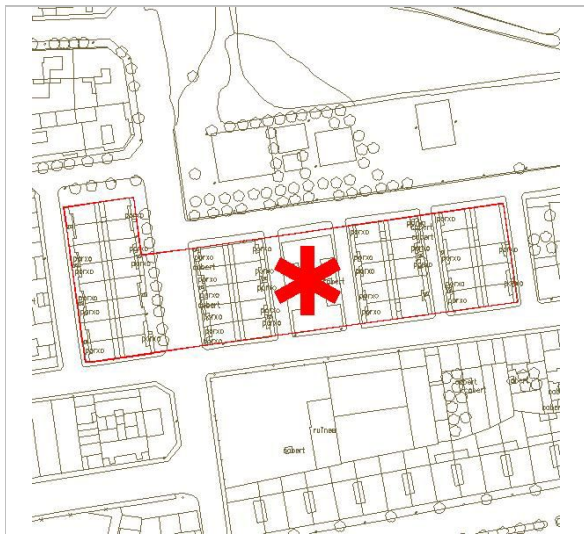
BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri	Balàfia	Codi INE	120
Adreça/es	Carrer de la Verge Blanca, c. de la Verge dels Desamparats Carrer de la Verge de Begonya, c. de la Verge de la Salut Carrer de la Verge del Pilar, c. de la Verge de Montserrat		
Coordenades UTM	x 302060 ; y 4611496	Plànol	Delimitació bé
	x 302060 ; y 4611496	Grafisme cat. *	Entorn protecció
DADES CADASTRALS	Número	Superfície	Sostre
	2116301CG0121E		
	2116401CG0121E		
	2117801CG0121E		
	2117701CG0121E		
	2117702CG0121E		
		N. plantes	Titularitat

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent	POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
Classificació	SUC (urbà consolidat)
Qualificació	R4b3_Subzona d'Eixample d'illa oberta flexible 3

Lleida

**HABITATGES EN FILERA CARRER DE LA VERGE
BLANCA****025.CA**

Vista de conjunt

CATALOGACIÓ ANTERIOR*Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Edificis
Categoria BPU
Nº reg/cat. 025.CA
Nivell prot. Nivell 5. Documental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres*Subtipus Funcional* Habitatges*Context* Conjunt de petites vivendes assequibles i de factura modesta bastits en filera a l'àrea delimitada pels carrers de la Verge Blanca, la Verge dels Desemparats, la Verge de Begonya, la del Pilar i la de Montserrat.*Conjunt / elements* Actualment aquest conjunt queda acompanyat als carrers veïns per edificis més moderns i de major alçada. Aquestes construccions consisteixen en immobles de planta baixa i un pis, que comparteixen paret mitgera, generen illes de cases pràcticament completes i s'obren en la seva part posterior a patis particulars, que comparteixen mitgera. A la façana principal, cadascuna és precedida per una tanca, de tal manera que cada immoble es pot considerar com una petita torre, coberta amb teulat a dues aigües amb carener paral·lel a la façana. L'entrada es localitza preferentment en un lateral de la façana, protegida per una eixida o balcó -corregut i no sobresortit- de la primera planta, i acompanyada per una escala exterior que, situada vora la mitgera entre ambdós edificis, proporciona accés -en ocasions compartit, esdevenint l'eix de simetria de parelles de cases- a les plantes superiors.*Ús actual* Habitatges.*Ús original/altres* Habitatges.*Estat conservació* Les cobertes i les façanes presenten un estat de conservació millorable. L'entorn urbà més proper d'aquests habitatges en filera situats a la banda nord de l'avinguda Balàfia, presenta un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits aquests habitatges en filera com a Zona d'Eixample d'illa oberta flexible, identificada en els plànols amb la Clau R4b3.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

Lleida

**HABITATGES EN FILERA CARRER DE LA VERGE
BLANCA****025.CA**

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt edificat d'aquest conjunt d'habitatges en filera (Clau R4b3) corresponent a Zona d'Eixample d'illa oberta flexible. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Conjunt d'habitatges d'interessant elaboració tipològica, configurat a partir de models remotament vernaculars, el seu interès com a element catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, rau en el fet de testimoniar l'activitat residencial de la zona en els anys de la postguerra i el rerefons polític i social del que sorgia.

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels blocs edificats, sinó també en el que representa com a testimoni d'una activitat constructiva destinada a remuntar i gestionar l'habitatge en l'etapa de la Postguerra Civil Espanyola. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques i socials.

Valor urbanístic

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duuguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

**HABITATGES EN FILERA CARRER DE LA VERGE
BLANCA****025.CA****2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS**

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Informació històrica</i>	En l'espai delimitat pels carrers de la Verge Blanca, la Verge dels Desemparats, la Verge de Begonya, la del Pilar i la de Montserrat s'aixeca una sèrie de petites vivendes assequibles i de factura modesta, bastides en règim de cooperativa, per iniciativa de l'Associació de Propagandistes Catòlics a principis de la segona meitat del segle XX.
<i>Bibliografia</i>	Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
<i>Actuacions finca</i>	Els quatre blocs s'han anat modificant per adaptar-se a les noves necessitats dels seus usuaris durant la segona meitat del segle passat. El pas del cablejat i altres instal·lacions a façana, ajuden a desfigurar, en part, la imatge del conjunt.
<i>Observacions</i>	Estil: Obra racionalista Època/Data: Segle XX.

Lleida

HABITATGES EN FILERA CARRER DE LA VERGE BLANCA

025.CA

Vista de conjunt

Lleida

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES DEL PASSATGE DE RAMON Y CAJAL**026.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Centre Històric Codi INE 120

Adreça/es
Passatge de Ramón y Cajal
Carrer de Ramón y Cajal
Carrer de Maragall
Carrer del Mestre Emili Pujol

Coordenades UTM x 301638 ; y 4609854

x 301638 ; y 4609854

Plànol

Grafisme cat. *

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

Superfície

Sostre

N. plantes

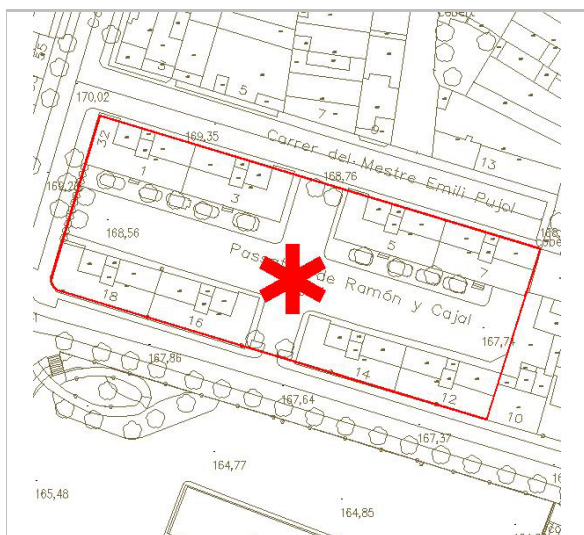
Titularitat

1700529CG0110B

1700530CG0110B

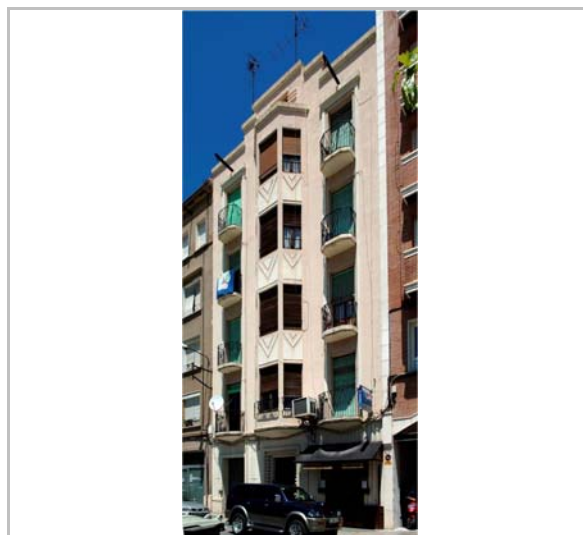
1700526CG0110B

1700528CG0110B

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUESPla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R4a_Subzona d'Eixample d'illa
oberta definida
SX5_Aparcaments públics

CONJUNT D'HABITATGES DEL PASSATGE DE RAMON Y CAJAL**026.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Edificis*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 026.CA*Nivell prot.* Nivell 5. Documental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres*Subtipus Funcional* Habitatges*Context*

Conjunt de quatre edificis aïllats que configura el flanc occidental de la illa definida pels carrers de Ramon i Cajal i carrer de Maragall. Per la banda nord el conjunt queda limitat pel carrer del Mestre Emili Pujol. El conjunt s'ordena al llarg d'un passatge interior anomenat Passatge de Ramon i Cajal, que configura un vial a eix entre les dues bandes del conjunt, deixant dos blocs a la banda nord i dos a la seva banda sud, separats cadascun per un passatge intermedi anomenat Passatge del capità Farré.

Conjunt / elements

Els quatre edificis estan disposats seguint la retícula que tracen els passatges del Capità Farré i de Ramón y Cajal, i tots presenten la mateixa composició. Els edificis es construïren en obra arrebossada i pintada en colors clars, i combinen terrats i teulats a quatre vessants.

Edificis de planta rectangular de planta baixa i tres pisos amb coberta a quatre vessants alternat amb cobertes planes que funcionen com a terrasses vinculades als habitatges. Les terrasses estan situades a la banda nord de les quatre cobertes i la coberta inclinada protegeix les vessants orientades a sud. La planta baixa també està ocupada per habitatge. Cadascun dels quatre edificis, acull una parella de blocs o unitats d'habitatges i ambdós presenten una composició simètrica a partir de l'eix que determina la paret mitgera. La composició s'ordena a partir d'un basament o arrambador -de color argila- de la planta baixa i d'una cornisa del mateix material i color que separa la planta baixa de les tres plantes pis. A nivell del forjat del sostre de la planta segona apareix una altre cornisa motllurada que separa la franja central de la composició de la planta superior.

La tercera i última planta presenta una composició diferent a les façanes orientades a nord i a les orientades a sud. En les façanes orientades a sud, aquesta tercera planta obre a través d'un conjunt d'obertures molt generoses, tan sols separades per unes pilastres i està coronada per un ràfec volat, a partir del qual arrenca la coberta inclinada. En les façanes orientades a nord, aquesta tercera planta obre a través d'un conjunt de finestres rectangulars més distanciades i està coronada per una franja superior que correspon a la barana de protecció de les terrasses.

Les perforacions, tot finestres de diversos formats, estan distribuïdes uniformement en tota la façana: totes elles són d'ampit petit i tancades amb persianes, essent reixades les de les plantes baixes. Finalment, sols resta dir que les façanes, especialment les posteriors -obertes a passatges privats destinats a aparcaments- han perdut uniformitat arran de la proliferació d'aparells d'aire condicionat i als cables que solquen els murs en totes direccions.

Ús actual Habitatges*Ús original/altres* Habitatges

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES DEL PASSATGE DE RAMON Y CAJAL**026.CA**

- Estat conservació* Les cobertes i les façanes presenten un estat de conservació millorable. El passatge interior de Ramon i Cajal presenta un bon estat de conservació.
- Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits els edificis com a sòl urbà que compren les zones desenvolupades en edificació oberta procedents d'anteriors ordenacions o bé, en base a plans parcials, plans especials i/o estudis de detall desenvolupats sota les prescripcions del PGOU de 1956 o del PGM de 1979. Els plànols identifiquen la zona amb Clau R4a corresponent a Zona d'Eixample d'illa oberta definida.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

- Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:
- A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:
- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.
- B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.
- C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.
- El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.
- Entorn de protecció* En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt edilici dels blocs d'habitatges del Passatge de Ramon i Cajal (Clau R4a) corresponent a Zona d'Eixample d'illa oberta definida. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor arquitectònic/tipològic/artístic
- Conjunt d'habitatges configurat a partir de models remotament vernaculars, el seu interès com a element catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, rau en el fet de testimoniar l'activitat residencial de la zona en els anys de la postguerra i el rerefons polític i social del que sorgia.
- Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels blocs edificats, sinó també en el que representa com a testimoni d'una activitat constructiva destinada a remuntar i gestionar l'habitatge en l'etapa de la Postguerra Civil Espanyola. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques i socials.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 166 del POUM (Zona d'Edificació Oberta Clau 2E).

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

CONJUNT D'HABITATGES DEL PASSATGE DE RAMON Y CAJAL**026.CA**

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duuguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

<i>Usos permesos</i>	Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres
<i>Efectes sobre entorn de protecció</i>	En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt edificat dels blocs d'habitatges del Passatge de Ramon i Cajal (Clau 2E) corresponent a Zona d'Edificació Oberta. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric i social del medi.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Conjunt de quatre edificis exempts bastits a mitjan segle XX

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES DEL PASSATGE DE RAMON Y CAJAL**026.CA**

<i>Bibliografia</i>	Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
<i>Actuacions finca</i>	Els quatre blocs s'han anat modificant per adaptar-se a les noves necessitats dels seus usuaris durant la segona meitat del segle passat. Durant els últims anys algunes dels habitatges de planta baixa ha estat substituït per comerç o terciari, modificant de manera important la seva imatge original. El pas del cablejat i la presència dels aparells d'aire condicionat i altres instal·lacions a façana, ajuden a desfigurar la imatge del conjunt.
<i>Observacions</i>	Estil: Obra racionalista Època/Data: Segle XX. Parcel·la/Accés: Sense dificultats. El conjunt d'edificis està emmarcat pels carrers de Ramón y Cajal, Maragall i Mestre Emili Pujol

Lleida

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES C. MARIOLA, C. SATURN, C. VENUS, C. LL. MILLET**027.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Mariola

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer de la Mariola
Carrer de Venus
Carrer de Manuel de Falla
Carrer de Lluís Millet

Coordenades UTM

x 301132 ; y 4609409

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

12961 ...

12962 ...

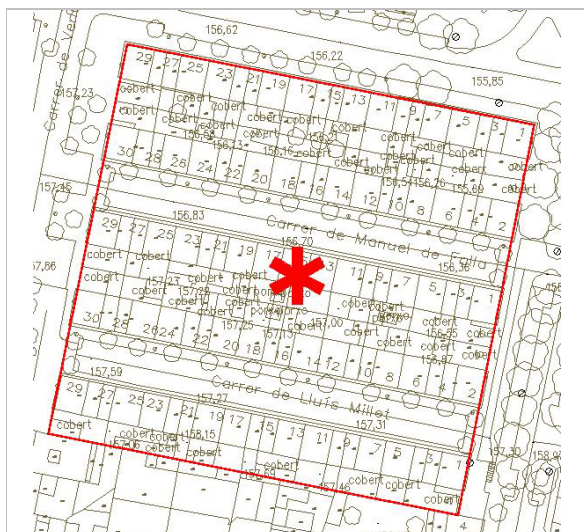
1295201CG0019E

1295202CG0019E

1295203CG0019E

1295204CG0019E

1295205CG0019E

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

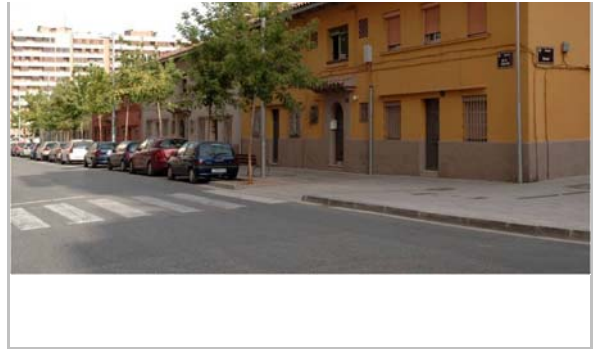

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES C. MARIOLA, C. SATURN, C. VENUS, C. LL. MILLET**027.CA**

Qualificació R4a_Subzona d'Eixample d'illa oberta definida

Vista de conjunt

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Edificis
Categoria BPU
Nº reg/cat. 027.CA
Nivell prot. Nivell 5. Documental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres

Subtipus Funcional Habitatges

Context Conjunt de quatre blocs configurats per cinc unitats o edificis d'habitatges cadascun. Cada dos blocs configuren una illa de planta allargassada amb patis interiors particulars i façana principal al carrer. Els diferents blocs queden ordenats amb façana al carrer de Mariola, carrer de Manuel de Falla i carrer Lluís Millet. Per l'extrem de ponent, aquests tres carrers comuniquen amb el carrer Venus i per la banda de llevant amb el carrer Saturn.

Conjunt / elements Els edificis són de planta baixa, planta primera i golfes amb coberta a dues vessants i carener paral·lel a la façana. Cada edifici o unitat allotja a dos habitatges a planta baixa, amb accés independent i directe des del carrer i dos habitatges a planta primera amb accés i caixa d'escala comú.

Cada immoble presenta un acabat d'obra arrebossada i pintada en colors que oscil·len entre el blanc, l'ocre i el teula, amb un sòcol en contrast a la seva part inferior. Cada edifici inclou quatre habitatges, dos per planta, i presenta una composició simètrica a partir d'un eix central definit, en el seu origen, per la porta d'accés a les plantes superiors, elevada sobre un graó i custodiada per dues petites finestres quadrades amb reixa de forja. La porta l'aixopluga un arc de mig punt sota una petita teulada inclinada, que a la planta superior és corresposta per una finestra amb ampit de gelosia ceràmica, acompanyada també de dues petites finestres quadrades, tancades amb gelosia ceràmica.

Pel que fa als volums dels habitatges, aquests són absolutament simètrics, i presenten tres obertures per planta i volum, que a la planta baixa es tradueixen -aixoplugades per una cornisa contínua que les enllaça- en una porta central, elevada sobre un graó i custodiada per dues finestres rectangulars protegides amb reixa de forja; mentre que a

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES C. MARIOLA, C. SATURN, C. VENUS, C. LL. MILLET**027.CA**

planta primera les tres obertures són senzilles finestres, amb un petit ampit corregut que alhora esdevé una cornisa que aporta unitat horitzontal a la façana, connectant amb la cornisa descrita de la planta baixa.

Ús actual Habitatges

Ús original/altres Habitatges

Estat conservació Les cobertes i les façanes presenten un bon estat de conservació. L'entorn més proper al conjunt presenta un bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits els habitatges com a sòl urbà que compren les zones desenvolupades en edificació oberta procedents d'anteriors ordenacions o bé, en base a plans parcials, plans especials i/o estudis de detall desenvolupats sota les prescripcions del PGOU de 1956 o del PGM de 1979. Els plànols identifiquen la zona amb Clau R4a corresponent a Zona d'Eixample d'illa oberta definida.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt edilici dels blocs d'habitatges limitats pel carrer Mariola, carrer Lluís Millet, carrer Venus i el carrer Saturn (Clau R4a) corresponent Zona d'Eixample d'illa oberta definida. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

Aquest és un conjunt d'habitatges de correcta elaboració tipològica, configurat a partir de models remotament vernaculars; i el seu interès com a element catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, rau en el fet de testimoniar l'activitat residencial de la zona en els anys de la postguerra i el rerefons polític i social del que sorgia.

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels blocs edificats, sinó també en el que representa com a testimoni d'una activitat constructiva destinada a remuntar i gestionar l'habitatge en l'etapa de la Postguerra Civil Espanyola. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques i socials.

CONJUNT D'HABITATGES C. MARIOLA, C. SATURN, C. VENUS, C. LL. MILLET**027.CA****REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS**

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 170 del POUM (Clau 4E_Zona d'Ordenació Urbana. Subzona d'ordenació general).

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duiguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos

Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits

Tots els altres

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES C. MARIOLA, C. SATURN, C. VENUS, C. LL. MILLET**027.CA****INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA**

- Informació històrica* L'àrea delimitada pels carrers de la Mariola, Saturn, Venus i Lluís Millet, incloent el carrer de Manuel de Falla, és poblada per un conjunt d'edificis bastits pels volts de 1946 per l'Obra Sindical del Hogar sota projecte de l'arquitecte José Antonio Sanchís Rodríguez, entre mitgeres, de planta baixa, pis i golfes, coberts amb teulat a dues vessants, que a les cantonades esdevenen quatre aigües.
- Bibliografia* Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
- Actuacions finca* Els habitatges s'han anat modificant per adaptar-se a les noves necessitats dels seus usuaris durant la segona meitat del segle passat. Durant els últims anys alguns dels habitatges han substituït les reixes i tancaments de gelosia de peça ceràmica per altres tancaments de diversa tipologia, material i color. El pas del cablejat i la presència dels aparells d'aire condicionat i altres instal·lacions a façana, ajuden a desfigurar la imatge del conjunt.
- Observacions* Estil: Obra popular
 Època/Data: Segle XX
 Autor/Promotor: José Antonio Sanchís Rodríguez. Arquitecte
 Parcel·la/Accés: Sense dificultats. Els edificis descrits estan emmarcats pels carrers de Venus, de Saturn, de la Mariola i de Lluís Millet

Lleida

**CONJUNT D'HABITATGES C. MARIOLA, C. SATURN, C.
VENUS, C. LL. MILLET**

027.CA

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES C. SATURN - C. CARDENAL CISNEROS**028.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Mariola

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer del Cardenal Cisneros, 24

Coordenades UTM

x 301131 ; y 4609245

Plànol

Delimitació bé

x 301131 ; y 4609245

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

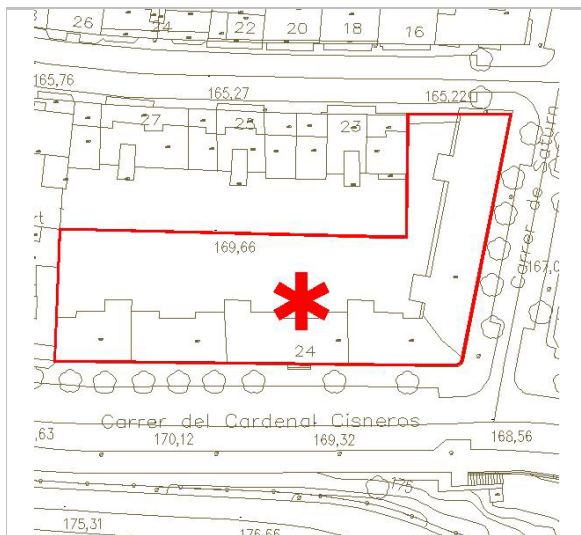
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

1194601CG0019C

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

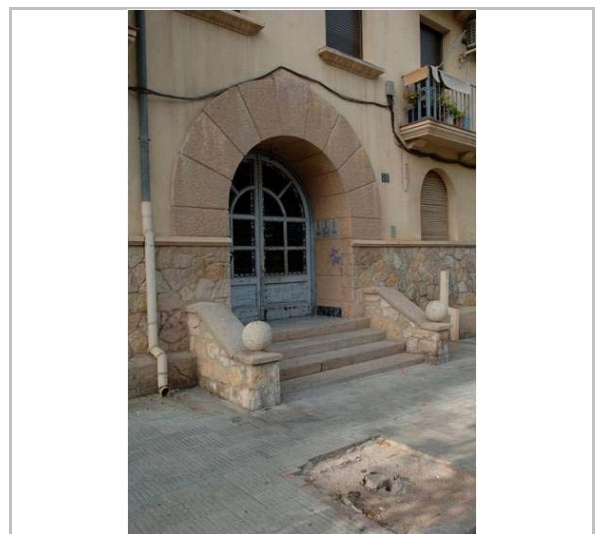
Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R3a_Subzona d'Eixample semi-
intensiu definit

Vista de conjunt

**CONJUNT D'HABITATGES C. SATURN - C. CARDENAL
CISNEROS****028.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Edificis*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 028.CA*Nivell prot.* Nivell 3. Parcial**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres*Subtipus Funcional* Habitatges*Context* Edifici situat a l'encreuament del carrer Cardenal Cisneros amb el carrer Saturn*Conjunt / elements* L'edifici que articula la cantonada entre el carrer del Cardenal Cisneros i el carrer de Saturn. L'immoble és constituït per la repetició -cinc unitats- d'un mateix edifici-mòdul, fàcilment identificable per la repetició de diversos motius a nivell de façana i la localització de les caixes d'escala d'accés als habitatges. La façana principal en aquest cas es localitza a l'interior de l'illa de cases on s'allotja l'immoble, generant un espai emprat com a aparcament, on s'obren les entrades dels diversos blocs de vivendes del conjunt, formades per la concatenació de diversos volums decreixents i sobresortits del pla general de la façana. D'aquesta manera, l'interior de la cantonada que defineix l'edifici presenta una articulació rítmica que és absent a la façana posterior, paradoxalment oberta al carrer. L'accés rodat a l'espai interior es produeix des del carrer posterior al conjunt, de Indibi i Mandoni i al carrer Cardenal Cisneros hi ha l'accés principal al conjunt, numerat amb el número 24 del vial.

Tot l'edifici és de planta en L composant la cantonada, de planta baixa i quatre plantes pis amb coberta a dues vessants i carener paral·lel a la façana al carrer. Degut al desnivell entre ambdós carrers, en el carrer de Saturn, l'edifici presenta una planta més a l'alçada del basament, amb obertures al vial. Les unitats del conjunt són bastides en obra arrebossada i pintada en color crema -combinada amb sectors en obra vista-, sobre un basament d'alçada considerable, aplacats en pedra, salvant el desnivell existent entre ambdós carrers. L'accés principal al conjunt es produeix a través d'un portal d'arc de mig punt adovellat i elevat sobre unes escales custodiades per dos murets laterals coronats per una esfera de pedra cadascun.

La façana posterior presenta una composició clara i equilibrada, que es repeteix a cada edifici-mòdul (delimitat pels baixants d'aigües pluvials que recorren la façana), definida per grups de finestres quadrangulars a les tres primeres plantes -d'obra arrebossada i pintada- que flanquegen una parella de finestres d'arc de mig punt a la primera planta, que a les plantes superiors és corresposta per dues parelles de portes balconeres, obertes a balcons correguts amb barana metàl·lica. El conjunt de l'edifici és coronat per una planta construïda amb obra de fàbrica vista, perforada per una sèrie de finestres d'arc de mig punt recolzades sobre una cornisa, també de maó vist. Unes petites obertures a eix amb les finestres abans descrites, situades sota el ràfec de la coberta, suggereixen la presència d'unes golfes. Cal destacar la presència d'una fornícula a la part alta de la cantonada exterior, que custodia una imatge de la Verge del Pilar.

Ús actual Habitatges*Ús original/altres* Habitatges*Estat conservació* Les cobertes i les façanes presenten un bon estat de conservació. L'entorn més proper al conjunt presenta un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit l'edifici situat al carrer del cardenal Cisneros número 24 com a sòl urbà que compren les zones d'extensió urbana que es desenvolupen a partir de la ronda de muralles en base als plans generals de la Ciutat des

Lleida

**CONJUNT D'HABITATGES C. SATURN - C. CARDENAL
CISNEROS****028.CA**

de principis de segle. Correspon a la Zona d'Eixample semi-intensiu definit, identificat en els plànols amb la Clau R3a.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

Es proposa la conservació de les característiques volumètriques i tipològiques del conjunt d'habitatges situat al carrer de Cardenal Cisneros número 24 cantonada amb el carrer de Saturn. Protecció dels elements arquitectònics, constructius i funcionals, tant exteriors com interiors, que constitueixen un testimoni històric del funcionament dels habitatges propis del projecte original. Els immobles que configuren el conjunt dels cinc blocs estaran protegits amb el Nivell 3 de protecció. Parcial i estaran sotmesos a les indicacions establertes en aquest nivell de protecció.

Degut a les successives modificacions a les que ha estat sotmesos els habitatges, les façanes exteriors i les interiors al pati d'illa d'algun dels trams o unitats, ha perdut part dels seus trets definitoris originals, però el conjunt segueix conservant, de forma general, la seva coherència volumètrica i compositiva.

Tot i que l'estil de la construcció pot ser austera i simple en els seus detalls, creiem que la composició i el tractament unitari de les façanes, tant les interiors d'accés als habitatges, com les exteriors als carrers, mereix ser conservat, ja que la seva possible desfiguració desvirtuaria completament l'objectiu de la protecció. Tota intervenció sobre la evolvent de l'edifici, haurà de respectar la voluntat compositiva que la caracteritza. Protecció de la tipologia dels habitatges, protecció de la composició de les façanes, en obertures, tractament de materials i acabats. Protecció de la coberta amb tots els seus elements constructius i d'acabat. Qualsevol modificació que es realitzi a l'interior dels habitatges, haurà d'avenir-se amb la composició de les obertures de façana.

Entorn de protecció

En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt edilici del bloc d'habitatges situat al carrer de Cardenal Cisneros número 24, cantonada amb carrer de Saturn, (Clau R3a) corresponent Zona d'Eixample semi-intensiu definit. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

Aquest és un conjunt d'habitatges de notable elaboració tipològica configurat a partir de models vernaculars amb algun tret remotament neoclàssic. El seu interès com a element catalogat amb un Nivell 3 de protecció. Parcial, rau en el fet de testimoniar l'activitat residencial de la zona en els anys de la postguerra i el rerefons polític i social del que

**CONJUNT D'HABITATGES C. SATURN - C. CARDENAL
CISNEROS****028.CA**

sorgia.

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del bloc edificat, sinó també en el que representa com a testimoni d'una activitat constructiva destinada a remuntar i gestionar l'habitatge en l'etapa de la Postguerra Civil Espanyola. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques i socials.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles (45, 46, 47 i 48) de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 165 del POUM (Clau 2R_Zona d'Eixample Residencial).

Qualsevol projecte de intervenció sobre els habitatges que configuren el bloc protegit, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció. En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer la fase original de construcció com les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquest últim segle li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat

FAÇANES I COBERTES

La intervenció sobre les façanes i la coberta que configura l'evolvent del conjunt, en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

Abans de qualsevol intervenció sobre l'evolvent del conjunt, es realitzarà un estudi acurat de la coberta, la façana exterior i la façana que dona a l'interior d'illa, per establir un criteri unitari d'actuació que no malmeti la lectura unitària del conjunt. Ales façanes, sobre tot a la façana interior d'illa, es proposa l'estudi i regularització del traçat de les instal·lacions per les façanes del conjunt.

ENTORN/JARDI

En l'acondicionament de l'espai situat a l'interior de la illa que funciona actualment com a zona d'aparcament, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes. La tria del mobiliari urbà (làmpades, paviment, papereres, etc.) tant a l'espai definit a l'interior del bloc com en els carrers que el defineixen, no podrà interferir en la lectura de les façanes de l'edifici ni de la imatge general del conjunt.

ESTRUCTURA/INTERIOR

Les intervencions sobre l'interior dels edificis que componen el bloc d'habitatges, s'hauran de sotmetre a les conclusions establertes a l'estudi previ. En tot cas, es recomana que es realitzin conservant al màxim l'estructura original de l'immoble, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre la seva distribució es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïtat conservada en el conjunt. Per les reparacions d'ornamentació, acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals (estucats, paviments, pedra artificial, pintures, fusteries, lloses d'escala, serralleria, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondicionament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi

**CONJUNT D'HABITATGES C. SATURN - C. CARDENAL
CISNEROS****028.CA**

incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu i funcional del conjunt.

L'acondiament de les instal·lacions que comporti alguna subdivisió de l'espai, seran actuacions que hauran d'anar-se adaptant a les noves exigències de la legislació específica del seu sector d'explotació. Aquestes millores o redistribucions s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Críteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duiguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderroc de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb el Nivell 3 de protecció. Parcial, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

<i>Usos permesos</i>	Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Informació històrica</i>	El conjunt fou bastit sota promoció militar a mitjan segle XX amb la intenció de donar cabuda a una quantitat ingent de persones en un espai relativament reduït.
<i>Bibliografia</i>	Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
<i>Actuacions finca</i>	Els habitatges s'han anat modificant per adaptar-se a les noves necessitats dels seus usuaris durant la segona meitat del segle passat. Durant els últims anys alguns dels habitatges han substituït les reixes i tancaments originals de la planta baixa per altres tancaments de diversa tipologia, material i color. El pas del cablejat i la presència d'algun aparell d'aire condicionat i altres instal·lacions a la façana que dona al carrer, ajuden a desfigurar la imatge del conjunt.
<i>Observacions</i>	Estil: Obra popular Època/Data: Segle XX. Parcel·la/Accés: Sense dificultats. L'edifici articula la cantonada entre els carrers de Saturn i del Cardenal Cisneros, amb entrades tant a les façanes exteriors com al pati interior, accessible a través del carrer de Saturn.

Lleida

**CONJUNT D'HABITATGES C. SATURN - C. CARDENAL
CISNEROS**

028.CA

Lleida

BLOCS GRUP DEL PLA

029.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Blocs Grup del pla

Coordenades UTM x 301974 ; y 4609929

x 301974 ; y 4609929

Plànol

Grafisme cat. *

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

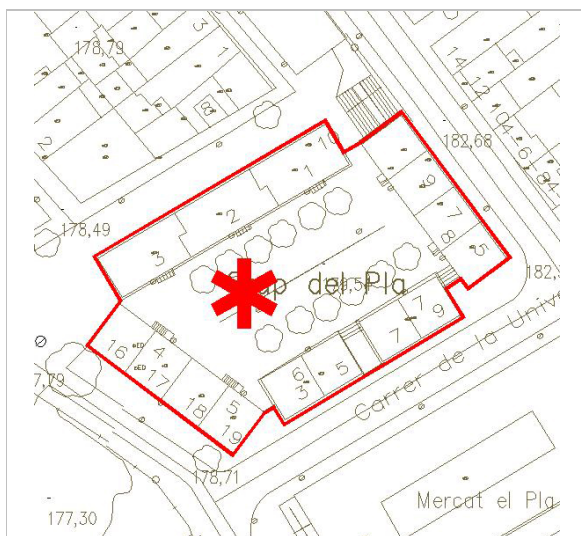
Superfície

Sostre

N. plantes

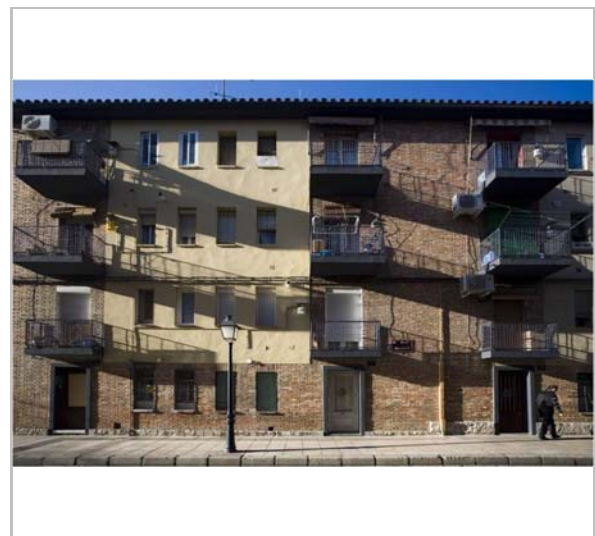
Titularitat

2001601CG0120H

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R4a_Subzona d'Eixample d'illa
oberta definida

Vista de conjunt

BLOCS GRUP DEL PLA**029.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Edificis*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 029.CA*Nivell prot.* Nivell 5. Documental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/RB Arquitectura Residencial Urbana / Residencial en Blocs Singlars*Subtipus Funcional* Habitatges*Context* Grup de nou blocs d'habitatges construïts al conegut Pla dels Gramàtics de la ciutat de Lleida. El conjunt es troba a la banda nord del Mercat del Pla, donant façana a l'actual plaça del Dipòsit. Les nou unitats s'agrupen en cinc blocs que alliberen un interior d'illa conegut com la Plaça dels Gramàtics, al qual s'hi pot accedir a través dels accessos projectats entre els diferents blocs.*Conjunt / elements* Tots els blocs -per bé que alguns no estan separats formen una única façana- són pràcticament idèntics, de planta rectangular amb coberta a dues vessants i carener paral·lel a façana. S'aixecaren principalment en maó vist, combinat amb obra arrebossada i pintada en color crema. Un bloc tipus és de planta baixa i tres plantes pis, amb dos habitatges a cada planta. La façana interior i la façana exterior presenten el mateix esquema compositiu, per bé que a la interior només hi ha una porta d'accés per bloc, elevada per unes escales. Les façanes laterals són pràcticament cegues -només s'hi obren unes finestres mínimes que il·luminen precàriament les escales- i estan separades dels blocs veïns per passos relativament estrets vers la plaça interior.

A façana principal, la planta baixa i les franges laterals de cada unitat són construïdes amb obra de fàbrica vista i les portes d'entrada a cada secció de pisos s'obren als seus extrems, custodiant dues parelles de finestres reixades. A les plantes superiors -a eix amb les dues portes d'accés- s'obren dos balcons amb llosa d'estructura metàl·lica i barana de malla enreixada a cada planta. La part central del parament està composta per quatre finestres rectangulars a cada planta obertes en un pany de mur arrebossat i pintat, respectant la composició general.

Ús actual Habitatges*Ús original/altres* Habitatges*Estat conservació* Les cobertes i les façanes presenten un bon estat de conservació. L'interior de l'illa que s'identifica com la Plaça dels Gramàtics, presenta un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits els blocs del Grup del Pla, com a sòl urbà que compren les zones desenvolupades en edificació oberta procedents d'anteriors ordenacions o bé, en base a plans parcials, plans especials i/o estudis de detall desenvolupats sota les prescripcions del PGOU de 1956 o del PGM de 1979. Els plànols identifiquen la zona amb Clau R4a i correspon a Zona d'Eixample d'illa oberta definida.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

Lleida

BLOCS GRUP DEL PLA

029.CA

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt de blocs Grup del Pla (Clau R4a) corresponent a Zona d'Eixample d'illa oberta definida En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

Conjunt d'habitatges elaborat a partir de la configuració tipològica de blocs articulant un notable àmbit clos comunitari, el seu interès com element catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, rau en el fet de testimoniar l'activitat residencial en els anys de la postguerra i el rerefons econòmic, polític i social del que sorgia.

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels blocs edificats, sinó també en el que representa com a testimoni d'una activitat constructiva destinada a remuntar i gestionar l'habitatge en l'etapa de la Postguerra Civil Espanyola. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques i socials.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 166 del POUM (Clau 2E_Zona d'Edificació Oberta).

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duuguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes,

BLOCS GRUP DEL PLA**029.CA**

modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Grup de nou blocs de vivendes, fou bastit en els anys 50 al pla dels Gramàtics, probablement sobre les restes de l'antic Estudi General de la ciutat. Aquests blocs, popularment coneguts com les "cases barates", foren construïts per l'Obra Sindical del Hogar amb la intenció de proporcionar habitatge a preu assequible a un gruix considerable de població, recurrent a una arquitectura de baix cost, superfícies habitables mínimes i projectes repetitius.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Els habitatges s'han anat modificant per adaptar-se a les noves necessitats dels seus usuaris durant la segona meitat del segle passat. Durant els últims anys alguns dels habitatges han tancat els balcons que donen al carrer amb fusteries d'alumini i han substituït les reixes i tancaments originals, sobre tot a planta baixa, per altres tancaments de diversa tipologia, material i color. El pas del cablejat i la presència dels aparells d'aire condicionat i altres instal·lacions a façana, ajuden a desfigurar la imatge del conjunt.

Observacions Estil: Obra popular
Època/Data: Segle XX.
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. El conjunt d'edificis es troba al final del carrer de Cavallers, al costat del Mercat del Pla. Pel flanc nord s'hi pot accedir tant a través del carrer de Sant Martí com del carrer de Sant Carles.

BLOCS GRUP DEL PLA

029.CA

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

BLOCS GRUP DEL PLA

029.CA

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES A RAÏMAT

030.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Raïmat

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer de la Verge de Montserrat de Raïmat, 1-13 i 2-16

Coordenades UTM x 290223 ; y 4617178
x 290223 ; y 4617178

Plànol

Grafisme cat. *

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

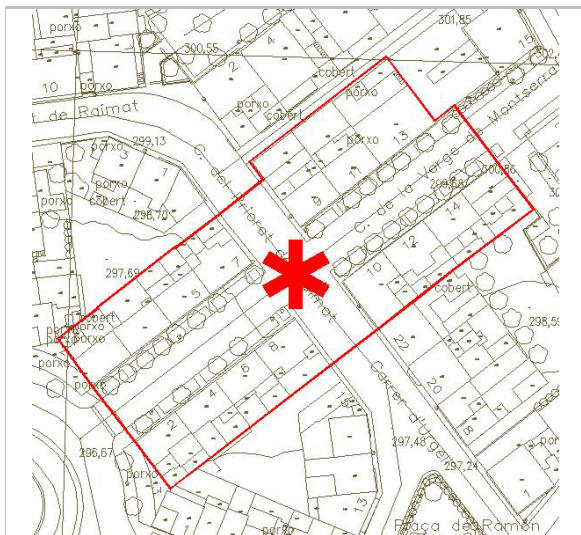
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

0273507BG9107C
0273506BG9107C
0273505BG9107C
0273504BG9107C
0374804BG9107C
0374803BG9107C
0374802BG9107C
0373208BG9107C
0373209BG9107C
0373210BG9107C
0373211BG9107C
0373511BG9107C
0373512BG9107C
0373517BG9107C

Localització
MJM

Panoràmica general

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES A RAÏMAT

030.CA

DADES URBANÍSTIQUES

<i>Pla vigent</i>	POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
<i>Classificació</i>	SUC (urbà consolidat)
<i>Qualificació</i>	R2b2_Subzona d'Eixample intensiu primers assentaments

Vista de conjunt

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Edificis
<i>Categoria</i>	BPU
<i>Nº reg/cat.</i>	030.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 5. Documental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia Funcional</i>	ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres
<i>Subtipus Funcional</i>	Habitatges
<i>Context</i>	Els edificis configuren la galta de ponent del carrer de Ronda i la totalitat del carrer de la Verge de Montserrat de Raïmat.
<i>Conjunt / elements</i>	Tots els habitatges són d'obra arrebossada i pintada de blanc, de planta baixa i pis en el carrer de Ronda i de planta baixa al carrer de la Verge de Montserrat. En la primera tipologia de construccions, els edificis comparteixen mitgera i pati amb els immobles veïns, de tal manera que les visuals del carrer són rítmiques i harmòniques.

Els habitatges del carrer de Ronda són de planta baixa amb una part de la planta que presenta un primer pis. Els habitatges es presenten adossats en parelles simètriques, de manera que la part més elevada d'ambdues unitats configura un cos més alt amb coberta a dues vessants i carener perpendicular a la façana. El volum de planta baixa és cobert per un teulat inclinat a una sola vessant cap el vial. Amb la façana protegida per un basament de rajola, la porta s'obre elevada sobre un graó en el flanc on l'edifici és de planta baixa i pis i està flanquejada per una parella de finestres reixades. Aquestes obertures són l'única relació de l'interior de l'immoble amb el carrer, ja que la planta superior tan sols obre a través d'una petita finestra amb gelosia ceràmica a cada immoble. A la part posterior de les vivendes, s'intueix la presència d'un celobert diferenciat per a cada vivenda.

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES A RAÏMAT

030.CA

Per altre banda, els habitatges que conformen el carrer de la Verge de Montserrat -oberts a la plaça major en forma de dos espais porticats que capcen cadascuna de les illes de cases- són de planta baixa, amb pati tancat a la part posterior i amb coberta a dues vessants de teula ceràmica i carener paral·lel a façana. Sota el ràfec de la coberta circula un gruix considerable de conductes de instal·lacions. Bastits en obra arrebossada i pintats de blanc, presenten un sòcol-arrambador de rajola o bé de ciment rugós. L'entrada original a cada immoble es localitza al flanc nord-oriental de la façana, aixoplugada per una arcada de mig punt sobre tres graons i amb un petit banc enrajolat. Aquesta permet l'accés a les diverses estances de la vivenda, de les quals tan sols dues es tradueixen a l'exterior mitjançant dues finestres rectangulars de disseny simple. Algunes d'aquestes finestres es troben reixades, i tant el seu estat de conservació com el de l'entrada són clars indicadors de l'ús de cada immoble, de tal manera que hi ha clares evidències que alguns d'ells romanen actualment deshabitats.

Ús actual

Habitatges

Ús original/altres

Habitatges

Estat conservació

Les majoria de les cobertes i les façanes presenten un bon estat de conservació. L'entorn més proper al conjunt dels habitatges, presenta un bon estat de conservació

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits el conjunt d'habitatges a Raïmat, com a sòl urbà que correspon als nuclis de Sucs i Raïmat amb característiques tipològiques pròpies conseqüència de la seva implantació recent. Els plànols identifiquen la zona amb Clau R2b2 i correspon a Zona d'Eixample intensiu primers assentaments.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció

En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan bastits el conjunt d'habitatges de Raïmat (Clau R2b2) corresponent a Zona d'Eixample intensiu primers assentaments. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

Conjunt d'habitatges de notable elaboració tipològica configurat a partir de models remotament vernaculars, el seu interès com element catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, rau en el fet de testimoniar l'activitat residencial de la zona en els anys de la postguerra i el rerefons econòmic,

CONJUNT D'HABITATGES A RAÏMAT**030.CA**

polític i social del que sorgia.

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels habitatges, sinó també en el que representa com a testimoni d'una activitat constructiva destinada a remuntar i gestionar l'habitatge en l'etapa de la Postguerra Civil Espanyola. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques i socials.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 188 del POUM (Clau 11C_ Zona de nuclis urbans d'edificació continua).

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES A RAÏMAT

030.CA

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Els habitatges entre mitgeres bastits al flanc occidental del carrer de Ronda i també el conjunt d'habitatges que conforma el carrer de la Verge de Montserrat dins el nucli de Raïmat, es poden considerar fruit d'una urbanització planificada. Ambdues sèries de construccions daten de mitjan segle XX

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Els habitatges s'han anat modificant per adaptar-se a les noves necessitats dels seus usuaris durant la segona meitat del segle passat. Durant els últims anys, al carrer de la Verge de Montserrat alguns dels habitatges han modificat l'arc d'accés al habitatge i la protecció de les finestres i al carrer de Ronda, molts habitatges han modificat el tancament original de la porta d'accés i finestres per altres tancaments de diversa tipologia, material i color. El pas del cablejat i la presència d'algun aparell d'aire condicionat i altres instal·lacions a façana, ajuden a desfigurar la imatge del conjunt.

Observacions Estil: Obra popular
 Època/Data: Segle XX.
 Cronologia: -
 Parcel·la/ Accés: Sense dificultats. Els edificis conformen el flanc occidental del carrer de Ronda i defineixen la totalitat del carrer de la Verge de Montserrat de Raïmat.

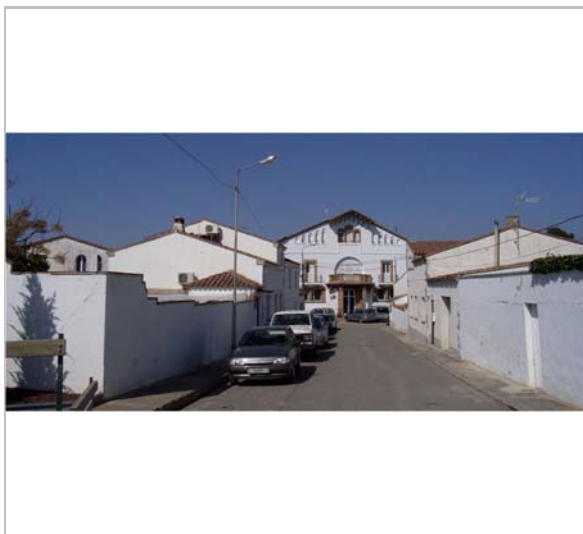

Vista de conjunt

CONJUNT D'HABITATGES A RAÏMAT

030.CA

Vista de conjunt

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES, LOCALS SOC. I COM. I DEP. AGRÍCOLES DE L'INC A SUCS**031.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Sucs

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça Major, 9, 10, 11 i 25
Carrer del Bou, 1 i 2

Coordenades UTM

x 284606 ; y 4619920

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

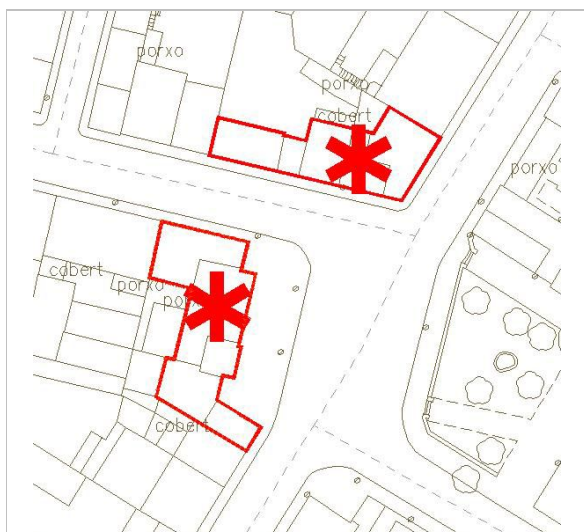
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

4600507BG8240B
4600506BG8240B
4600505BG8240B
4600504BG8240B
4701308BG8240B
4701307BG8240B

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

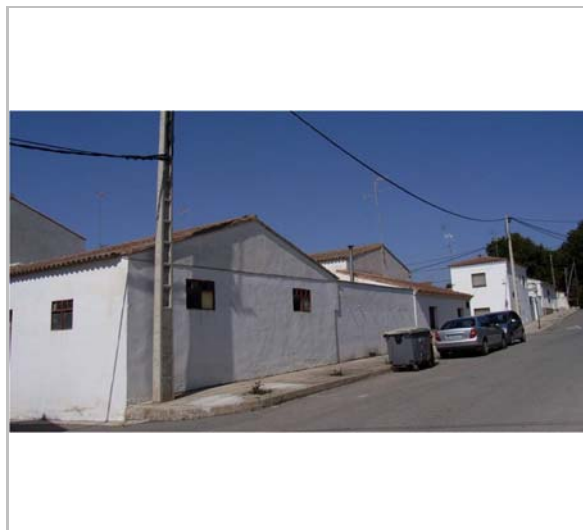
Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SE1_Equipament públic Docent
SEp2_Equipament privat Sanitari
assistencial

Vista del conjunt

CONJUNT D'HABITATGES, LOCALS SOC. I COM. I DEP. AGRÍCOLES DE L'INC A SUCS**031.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Edificis*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 031.CA*Nivell prot.* Nivell 5. Documental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres*Subtipus Funcional* Habitatges*Context* El conjunt d'habitatges, locals socials i comercials, magatzems i dependències agrícoles de l'INC a Sucs es varen edificar seguint el traçat del carrer Major, carrer de Suquets i carrers perpendiculars, amb centre a la plaça Major presidida per l'església de Sant Isidre Llauredor.*Conjunt / elements* Sucs s'emplaça al voltant de l'encreuament de dues vies principals, l'actual carrer Major i el carrer de Suquets, els quals generen la plaça Major en la seva intersecció. Al voltant d'aquesta es projectaren cent vivendes, cadascuna amb el seu corral, magatzem i graner, ordenades al voltant d'un traçat viari i projectades d'acord a tres programes de necessitats diferents. Així doncs, es dissenyaren 15 tipologies diferents de vivendes per a colons, totes elles equipades amb cuina-menjador i entre tres i cinc dormitoris, acompanyades de tres tipus de dependències agrícoles i ramaderes diferents, directament relacionades amb el número d'usuaris de cada habitatge i de la superfície de terreny per conrear de què es disposava.

De gran austeritat i modèstia, tots els edificis són de planta baixa, o bé de planta baixa i pis, bastits amb obra arrebossada i pintada de blanc, aixecats entre mitgeres i amb cobertes de teula ceràmica, a una o dues vessants. Totes les estances es tradueixen exteriorment en forma de finestres, i els habitatges emplaçats a les principals vies de la població, tenien un accés per a carruatges a la mateixa façana principal; mentre que la resta disposaven d'entrades posteriors, accessibles a través de vies de servei.

Malauradament, Actualment, tant els edificis com el nucli de població han vist canvis notables, ja sigui en forma de remunta o ampliació de la superfície habitable, o bé en forma de millora de la urbanització dels carrers. Tanmateix, l'esperit i les línies generals del nucli semblen conservar-se vius i visibles malgrat el pas del temps.

Ús actual Habitatges*Ús original/altres* Habitatges*Estat conservació* Les majoria de les cobertes i les façanes presenten un bon estat de conservació. L'entorn més proper al conjunt dels habitatges, presenta un bon estat de conservació*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits el conjunt d'habitatges, locals socials i comercials, magatzems i dependències agrícoles de l'INC a Sucs, com a sòl urbà qualificat d'Equipament públic Docent, identificat en els plànols amb la Clau SE1.

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES, LOCALS SOC. I COM. I DEP. AGRÍCOLES DE L'INC A SUCS**031.CA****ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció

En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan bastits el conjunt d'habitatges, locals socials i comercials, magatzems i dependències agrícoles de l'INC a Sucs (Clau SE1) corresponent a Equipament públic Docent. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor arquitectònic/tipològic/artístic

Conjunt d'habitatges de notable elaboració tipològica configurada a partir de models remotament vernaculars, el seu interès com element catalogat amb Nivell 5 de protecció. Documental, rau en el fet de testimoniar la concentració parcel·l·ària de la zona en els anys de la postguerra i el rerefons econòmic, polític i social del que sorgia

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels habitatges, sinó també en el que representa com a testimoni d'una activitat constructiva destinada a remuntar i gestionar l'habitatge en l'etapa de la Postguerra Civil Espanyola. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques i socials.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 188 del POUM (Clau 11C_ Zona de nuclis urbans d'edificació continua).

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del

CONJUNT D'HABITATGES, LOCALS SOC. I COM. I DEP. AGRÍCOLES DE L'INC A SUCS**031.CA**

conjunt de les accions que es duiguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit - la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica El nucli de Sucs fou projectat en 1946 per José Borobio Ojeda (arquitecte) i Justo González Niño (enginyer agrònom), amb la col·laboració d'Eduardo Ollé (aparellador) i Anselmo Jiménez (pèrit agrícola), seguint l'encàrrec del "Instituto Nacional de Colonización". Mitjançant aquest projecte es reparcel·là i es posà en rendiment agrícola el territori que envoltava el nucli urbà, bastit ex novo i poblat amb colons, pagesos procedents de la zona o desplaçats dels seus municipis arran de l'execució d'infraestructures diverses, habitualment pantans.

Sucs va ser originàriament, en temps dels ibers, un poblat il·lergueta. Corresponent a la època romana, es creu que les restes del castell de Sucs, podrien correspondre a la part inferior d'una torre de guaita sobre la Via Imperial Romana que circulava de Tarraco a Caesaraugusta, passant per Ilerda o Lleida.

L'any 1092 formava part del regne de Monsó, essent reconquistada la localitat de Sucs l'any 1149 junt amb Lleida. El bisbe de Lleida va fer donació de Sucs a la parròquia de Sant Llorenç de Lleida l'any 1168. Posteriorment va passar per diferents propietaris fins acabar a mans de la Pia Almoina de Lleida. La sequera, la fam i, sobre tot, les guerres ja

CONJUNT D'HABITATGES, LOCALS SOC. I COM. I DEP. AGRÍCOLES DE L'INC A SUCS**031.CA**

que era un punt fronterer, varen acabar amb els habitants de Sucs. El despoblament es va dur a terme a partir de 1658. Amb la desamortització de 1835 va ser adquirida per diversos propietaris.

No va ser fins la Postguerra Civil Espanyola que l'Institut Nacional de Colonització -INC- dins del Plan de Reforma Agraria projectat pel règim franquista, comprà la finca l'any 1944 a la societat "Agrícola de Sucs S.A." per un valor de 5.250.000 pessetes. La finca tenia una superfície de 2034,39 He. Es va fer la parcel·lació, la xarxa hidràulica i es va construir el poble que ben aviat va ser habitat per famílies d'emigrants vingudes des de diferents punts d'Espanya. A finals de la dècada de 1940 es varen construir unes escoles unitàries projectades per l'arquitecte José Borobio.

El "Institut Nacional de Colonización", va ser un organisme creat a Espanya l'octubre de 1939, depenent del Ministeri d'Agricultura. La seva creació es deu a la necessitat de realitzar una reforma tant social com econòmica de la terra, després de la devastació de la guerra civil. L'objectiu principal va ser efectuar la transformació del espai productiu mitjançant la reorganització i reactivació del sector agrícola i el increment de la producció agrícola amb vites al planejament autàrquic de l'època, amb l'augment de terres de labor i la superfície de rec. El INC va desaparèixer l'any 1971, per donar lloc al "Institut Nacional de Reforma y Desarrollo Agrario" (IRYDA)

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

ALAGÓN LASTE, José Maria / VÁZQUEZ ASTORGA, Mónica (2015). "Escuelas de "sabor agrario" en los pueblos creados por el Instituto Nacional de Colonización en la zona de la Violada-canal de Monegros I, Aragón" Espacio, Tiempo y Educación 2. ISSN 2340-7263. 2015

GONZÁLEZ, Joan Ramon / VISA, Dolors / BRETON, Víctor; VIGUERA, Rosario / GARRA, Juanjo (1991). Ajuntament de Lleida, ed. Cròniques de Sucs. L-754-1191. Ajuntament de Lleida.

Actuacions finca

Els habitatges s'han anat modificant per adaptar-se a les noves necessitats dels seus usuaris durant la segona meitat del segle passat. Durant els últims anys, molts habitatges han modificat el seu volum, tancaments i acabats i la forma urbana del primitiu assentament de Sucs s'ha vist augmentada en superfície apareixent diferents tipologies en les seves construccions.

Observacions

Estil: Obra popular

Època/Data: Segle XX.

Autor/Promotor: José Borobio Ojeda (arquitecte) i Justo González Niño (enginyer agrònom), amb la col·laboració d'Eduardo Ollé (aparellador) i Anselmo Jiménez (pèrit agrícola) / Instituto Nacional de Colonización (INC).

Parcel·la/ Accés: Sense dificultats. La major part d'edificis fruit de la urbanització planificada per l'INC es troba al voltant de la plaça major de Sucs i als carrers perpendiculars a la carretera de Suquets.

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES, LOCALS SOC. I COM. I DEP. AGRÍCOLES DE L'INC A SUCS

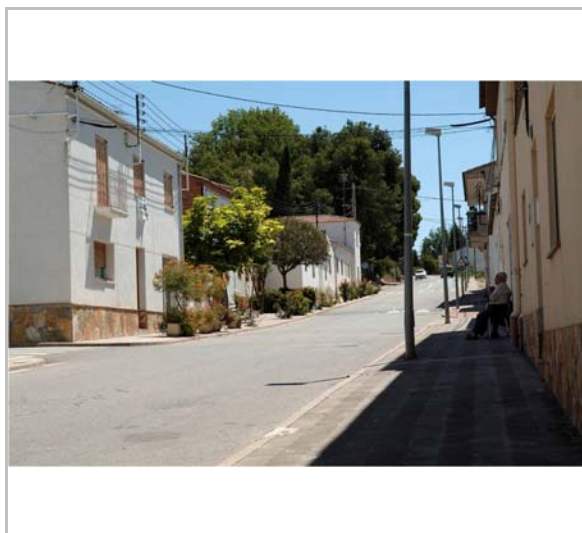
031.CA

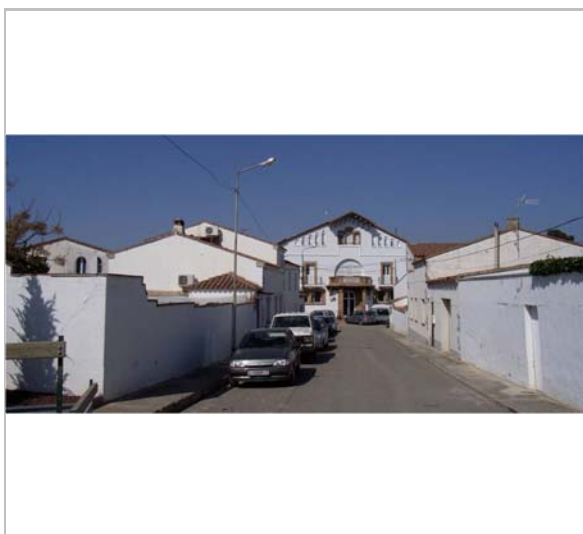
Vista del conjunt

Vista del conjunt

Vista del conjunt

Vista del conjunt

Vista del conjunt

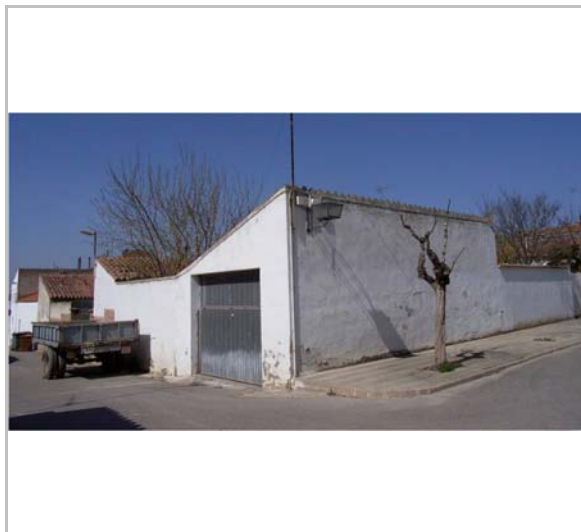

CONJUNT D'HABITATGES, LOCALS SOC. I COM. I DEP. AGRÍCOLES DE L'INC A SUCS

031.CA

Vista del conjunt

Vista del conjunt

Vista del conjunt

Vista del conjunt

Vista del conjunt

Lleida

**CONJUNT D'HABITATGES, LOCALS SOC. I COM. I DEP.
AGRÍCOLES DE L'INC A SUCS**

031.CA

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES A SUQUETS

032.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Suquets Codi INE 120

Adreça/es Carrer de Sant Francesc Xavier, 3-17 i 4-18

Carrer Navarra, 10 i 12

Coordenades UTM x 284950 ; y 4619722

Plànol

Delimitació bé

x 284950 ; y 4619722

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

5198104BG8159G

5198105BG8159G

5198106BG8159G

5198107BG8159G

5198108BG8159G

5198109BG8159G

5198110BG8159G

5198111BG8159G

5099903BG8159G

5099904BG8159G

5099905BG8159G

5099906BG8159G

5099907BG8159G

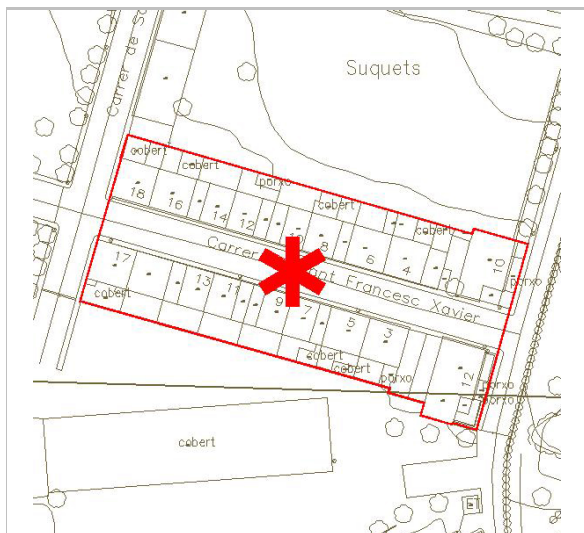
5099908BG8159G

5099909BG8159G

5099910BG8159G

5099902BG8159G

5198103BG8159G

Localització

MJM

Panoràmica general

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES A SUQUETS

032.CA

DADES URBANÍSTIQUES

<i>Pla vigent</i>	POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
<i>Classificació</i>	SUC (urbà consolidat)
<i>Qualificació</i>	R6b7_Subzona de cases aïllades flexible 7 R5b2_Subzona de cases agrupades flexible 2

Vista de conjunt

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Edificis
<i>Categoria</i>	BPU
<i>Nº reg/cat.</i>	032.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 5. Documental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres

Subtipus Funcional Habitatges

Context El conjunt d'habitatges a Suquets es troba a la banda sud de la carretera que uneix Sucs amb Raïmat. El conjunt està bastit al llarg de tota la longitud del carrer de Sant Francesc Xavier.

Conjunt / elements Els elements més destacats de Suquets són les dues línies de vivendes -moltes deshabitades- que conformen el carrer de Sant Francesc Xavier. Tots els edificis són entre mitgeres, i foren bastits en maó arrebossat i pintat de blanc, emprant dues tipologies diferents de plànols: una per als edificis de planta baixa i l'altra per als edificis de planta baixa i pis, però bé que aquests darrers presenten -a nivell de planta baixa- pràcticament la mateixa tipologia. Tots els immobles són de planta rectangular amb coberta de teula ceràmica i carener paral·lel a la façana.

Els edificis de planta baixa allotgen dos habitatges, disposats a partir d'un eix de simetria central, format per un arc de mig per on s'accedeix a un porxo on es troben ambdues portes d'accés als habitatges. Les portes d'accés comuniquen amb una primera estança, traduïda exteriorment en les parelles de finestres obertes a la façana de cada edifici. Aquesta sala està connectada amb la part exterior de la vivenda per una porta d'arc de mig punt, oberta a una estança de majors dimensions, il·luminada gràcies a dues grans finestres, acompanyades per una tercera finestra més petita; i una porta estreta practicada al centre del mur posterior permet l'accés al solar de la part posterior de l'edifici.

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES A SUQUETS

032.CA

Els edificis amb una planta pis tenen l'eix de simetria definit per la mitgera que parteix cada construcció. D'aquesta manera, cada habitatge gaudeix de la seva pròpia entrada sota un arc de mig punt, que comunica amb un porxo per on s'accedeix a l'habitatge. Una finestra a planta baixa i dues obertures a planta primera acaben de compondre el parament. A planta primera una de les obertures dona a una petita terrassa o balcó interior protegit amb barana d'obra de fàbrica. Cada habitatge disposa d'un pati posterior

Ús actual

Habitatges

Ús original/altres

Habitatges

Estat conservació

Les majoria de les cobertes i les façanes presenten un bon estat de conservació. L'entorn més proper al conjunt dels habitatges, presenta un bon estat de conservació

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits el conjunt d'habitatges a Suquets com a sòl urbà que correspon als nuclis de Sucs i Raïmat amb característiques tipològiques pròpies conseqüència de la seva implantació recent. Els plànols identifiquen la zona amb Clau R6b7 i correspon a Zona de cases aïllades flexible.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció

En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on estan bastits el conjunt d'habitatges de Suquets (Clau R6b7) corresponent a Zona de cases aïllades flexible. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric i social del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

Conjunt d'habitatges de notable elaboració tipològica configurat a partir de models remotament vernaculars, el seu interès com a element catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, rau en el fet de testimoniar les iniciatives privades intentant nous sistemes de productivitat en la zona en els anys de la postguerra, i el rerefons econòmic, polític i social del que sorgia.

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels habitatges, sinó també en el que representa com a testimoni d'una activitat constructiva destinada a remuntar i gestionar l'habitatge en l'etapa de la Postguerra Civil Espanyola. Es justifica la

proposta de la seva catalogació per raons històriques i socials.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 188 del POUM (Clau 11C_ Zona de nuclis urbans d'edificació continua).

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa
Usos prohibits Tots els altres

CONJUNT D'HABITATGES A SUQUETS**032.CA****INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA**

Informació històrica El nucli de Suquets, localitzat al flanc sud de la carretera que uneix Sucs i Raïmat, i pràcticament unit al nucli de Sucs, és format per un petit conjunt d'habitatges bastits al voltant de 1950 per iniciativa privada, però en sintonia amb les intervencions realitzades en els voltants per el "Instituto Nacional de Colonización" per posar en rendiment i repoblar les terres properes a aquesta zona, en aquest cas en un intent de promoure la indústria conservera.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Els habitatges s'han anat modificant per adaptar-se a les noves necessitats dels seus usuaris durant la segona meitat del segle passat, però val a dir, que aquest conjunt ha conservat la seva imatge original, tot i havent substituït alguns dels seus tancaments.

Observacions Estil: Obra popular
Època/Data: Segle XX.
Autor/Promotor: Iniciativa privada.
Parcel·la/ Accés: Sense dificultats. Suquets es localitza a l'est del nucli de Sucs, pocs metres abans d'entrar a la població a través de la carretera que uneix Sucs i Raimat.

*Vista de conjunt**Vista de conjunt**Vista de conjunt*

Lleida

CONJUNT D'HABITATGES A SUQUETS

032.CA

Lleida

HABITATGES EN FILERA "LLEIDA PARK"

033.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Ciutat Jardí

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer del Monestir de les Avellanes, 3
Carrer del Monestir de Gerri, 1, 3 i 5
Carrer Enric Farreny, 158-180

Coordenades UTM

x 300180 ; y 4611219

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

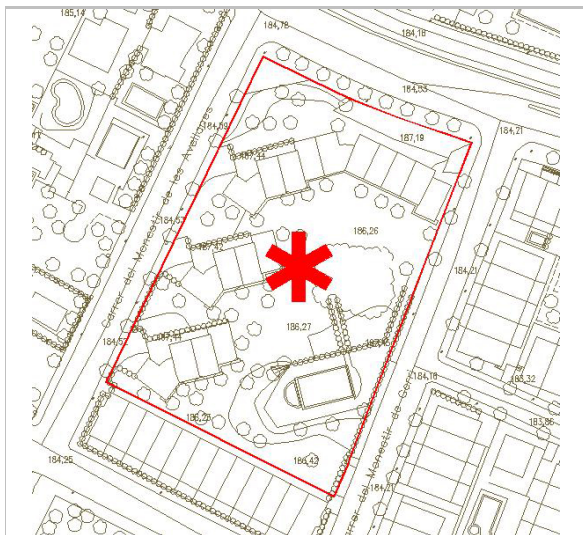
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

0213408CG0101C

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R5b2_Subzona de cases
agrupades flexible 2

Vista de conjunt

HABITATGES EN FILERA "LLEIDA PARK"**033.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Edificis*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 033.CA*Nivell prot.* Nivell 5. Documental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UA Arquitectura Residencial Urbana / Urbana Aïllada*Subtipus Funcional* Habitatges*Context* El conjunt d'habitatges Lleida Park es troba a la banda sud de l'avinguda de l'Alcalde Rovira i Roure configurant la illa limitada pels carrers del Monestir de les Avellaneres i el carrer del Monestir de Gerri.*Conjunt / elements* Conjunt residencials d'habitatges aïllats i pràcticament idèntics entre ells, consistent en un grup de quatre edificis que defineixen tres dels quatre costats de l'illa de cases emmarcada per l'avinguda de l'Alcalde Rovira Roure i els carrers del Monestir de les Avellaneres i del Monestir de Gerri. El conjunt s'obre a un espaiós jardí interior, està envoltat per una tanca de formigó i xiprer, i entre aquesta i el carrer es troba un dens jardí que dificulta la visió dels edificis des del carrer a la vegada que els aporta intimitat.

Tots els edificis són de planta baixa i dos pisos i queden ordenats al voltant d'una escala interior. Els immobles són principalment construïts en obra de fàbrica vista i presenten una tipologia i composició similars per bé que l'edifici de l'extrem nord de la illa que defineix la cantonada amb el carrer del Monestir de Gerri, difereix respecte els tres restants, en tant que és de major superfície i queda alineat a l'avinguda principal. Les altres construccions foren bastides efectuant un gir vers l'interior de la parcel·la. Cada immoble disposa del seu propi accés a la planta baixa, aixoplugat per un porxo no sobresortit i a la vegada protegit per una elevació dels jardins que acull places d'aparcament i impedeix la visió exterior de l'entrada. Els edificis presenten coberta plana i obren a través de dues línies de finestres -apaïssades i de grans dimensions a la primera planta, quadrangulars i més modestes a la segona- rítmicament ordenades i lleugerament enfonsades respecte el pla del mur.

Ús actual Habitatges*Ús original/altres* Habitatges*Estat conservació* Les cobertes i les façanes presenten un bon estat de conservació. L'entorn més proper al conjunt dels habitatges i el jardí presenten un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits el conjunt residencial de Lleida Park com a sòl urbà que compren les àrees d'habitatges corresponents a la Zona de cases agrupades flexible. Els plànols identifiquen la zona amb Clau R5b2.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

HABITATGES EN FILERA "LLEIDA PARK"**033.CA**

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt residencial Lleida Park (Clau R5b2) corresponent a Zona de cases agrupades flexible. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric i paisatgístic del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor arquitectònic/tipològic/artístic

Conjunt de notable qualitat compositiva i tipologia singular, el seu interès com a element catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, rau en el fet de ser testimoni de l'activitat residencial a les darreries del segle XX i de la sintonia de la ciutat amb les diferents posicions arquitectòniques sorgides arreu a partir de l'evolució del llenguatge modern.

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels habitatges, sinó també en el que representa com a testimoni d'una activitat constructiva destinada a dotar a la Ciutat de Lleida d'una arquitectura contemporània pròpia de l'activitat estilística de finals del segle XX. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, paisatgístiques i socials.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 172 del POUM (Clau 5B_Zona d'habitatge unifamiliar tipus 1).

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I

HABITATGES EN FILERA "LLEIDA PARK"**033.CA**

igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Informació històrica</i>	Conjunt residencial d'edificis aïllats i pràcticament idèntics entre ells, bastits en 1984 segons un projecte elaborat en 1983 per Miquel Espinet i Antoni Ubach
<i>Bibliografia</i>	Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
<i>Actuacions finca</i>	Els habitatges no han sofert modificacions que hagin pogut desvirtuar la seva imatge original.
<i>Observacions</i>	Estil: Obra contemporània. Època/Data: Segle XX (1983). Autor/Promotor: Miquel Espinet i Antoni Ubach. Arquitectes /Privada. Parcel·la/ Accés: Sense dificultats. El conjunt d'edificis es troba a l'illa definida per l'avinguda de l'Alcalde Rovira Roure i els carrers del Monestir de les Avellanes i del Monestir de Gerri

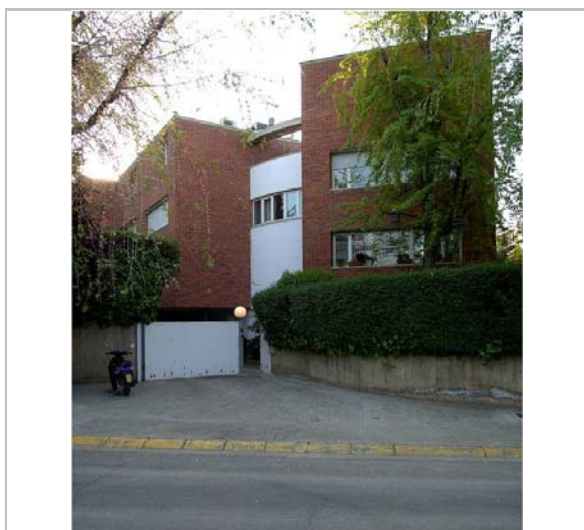
Lleida

HABITATGES EN FILERA "LLEIDA PARK"

033.CA

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

HABITATGES EN FILERA "LLEIDA PARK"

033.CA

HABITATGES EN FILERA C. GRANADA**034.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Els Magraners

Codi INE 120

Adreça/es Carrer de Granada, 2-18

Coordenades UTM x 305482 ; y 4608988

Plànol

Delimitació bé

x 305482 ; y 4608988

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

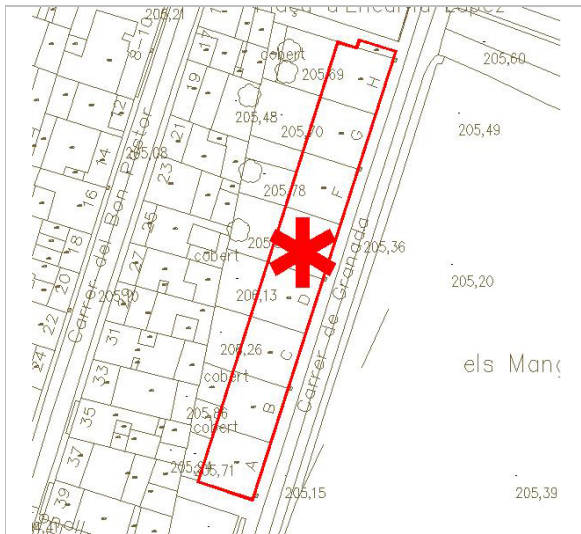
Superfície

Sostre

N. plantes

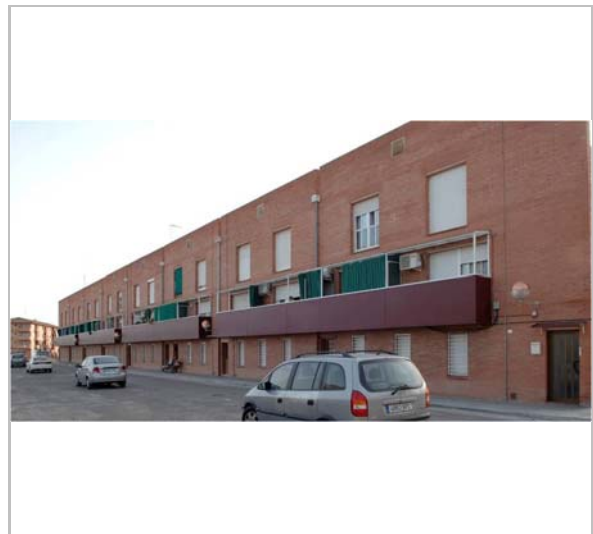
Titularitat

5591401CG0059F

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació R3b_Subzona d'Eixample semi-intensiu flexible

Vista de conjunt

Lleida

HABITATGES EN FILERA C. GRANADA

034.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Edificis
Categoria BPU
Nº reg/cat. 034.CA
Nivell prot. Nivell 5. Documental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres

Subtipus Funcional Habitatges

Context El conjunt d'habitatges del carrer de Granada està situat al barri dels Magraners de la ciutat de Lleida. El conjunt d'habitatges configura la galta de ponent del carrer de Granada.

Conjunt / elements El conjunt fou executat l'any 1986, resultant-ne vuit vivendes unifamiliars idèntiques i força compactes, bastides entre mitgeres tot definint la galta de ponent del carrer de Granada i esdevenint una obra de qualitat ben integrada en un entorn arquitectònicament particular.

Els immobles són bastits en obra de fàbrica vista i són fàcilment identificables gràcies a la disposició de les obertures de la façana principal i al recorregut del ràfec que corona el conjunt, el qual assenyalava la situació de cada paret mitgera amb una osca vertical que coincideix amb els baixants que recorren verticalment el mur. Cada vivenda és de planta baixa i dos pisos amb coberta a dues vessants de teula ceràmica i carener paral·lel a la façana. L'accés a l'habitatge es produeix a través d'una porta de llinda plana situada a l'extrem sud de la planta baixa i està acompanyada de tres finestres allargades i reixades. La primera planta és caracteritzada pel balcó corregut -aplacat en vermell- i sobresortit del pla del mur, al qual s'obren dues portes baconeres i on s'aprecia l'estructura metàl·lica que sustenta els tendals verds emprats per protegir les estances d'una insolació excessiva. La segona planta obre a través de dues finestres rectangulars respectant la composició general. La façana està coronada per un tram de mur que funciona com un acroteri que amaga la vessant de la coberta.

Ús actual Habitatges

Ús original/altres Habitatges

Estat conservació Les cobertes i les façanes presenten un bon estat de conservació. L'entorn més proper al conjunt dels habitatges presenta un estat de conservació millorable.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits el conjunt d'habitatges del carrer de Granada com a sòl urbà que correspon a aquells creixements més recents en eixample on l'edificació s'ha organitzat seguint l'esquema viari amb una ordenació volumètrica en illa tancada, i on l'edificació es desenvolupa amb un cert grau de flexibilitat. Els plànols identifiquen la zona amb Clau R3b_Zona d'Eixample semi-intensiu flexible.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

HABITATGES EN FILERA C. GRANADA**034.CA**

C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt d'habitatges del carrer de Granada (Clau R3b) corresponent a Zona d'Eixample semi-intensiu flexible. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric i paisatgístic del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor arquitectònic/tipològic/artístic

Conjunt de notable qualitat compositiva i tipologia singular, el seu interès com a element catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, rau en el fet de ser testimoni de l'activitat residencial a les darreries del segle XX i de la sintonia de la ciutat amb les diferents posicions arquitectòniques sorgides arreu a partir de l'evolució del llenguatge modern.

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels habitatges, sinó també en el que representa com a testimoni d'una activitat constructiva destinada a dotar a la Ciutat de Lleida d'una arquitectura contemporània pròpia de l'activitat estilística de finals del segle XX. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, paisatgístiques i socials.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 184 del POUM (Clau 10E_ Zona d'edificació contínua tipus 1)

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duuguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Informació històrica</i>	Conjunt de vivendes bastides en filera a l'extrem oriental del barri dels Magraners, en una zona de propera urbanització del veïnat. El conjunt fou projectat en 1984 per Josep Maria Mezquida i fou executat l'any 1986
<i>Bibliografia</i>	Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
<i>Actuacions finca</i>	Els habitatges no han sofert modificacions que hagin pogut desvirtuar la seva imatge original.
<i>Observacions</i>	Estil: Obra contemporània. Època/Data: Segle XX (1984). Autor/Promotor: Josep Maria Mezquida. Arquitecte /Privada. Parcel·la/ Accés: Sense dificultats. El conjunt d'edificis es troba al flanc nord del carrer de Granada, en una zona d'expansió de l'extrem oriental del barri dels Magraners.

**HABITATGES EN FILERA AV. ALCALDE ROVIRA ROURE,
59****035.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Eixample

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda de l'Alcalde Rovira Roure, 59

Coordenades UTM

x 301262 ; y 4610736

Plànol

Delimitació bé

x 301262 ; y 4610736

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

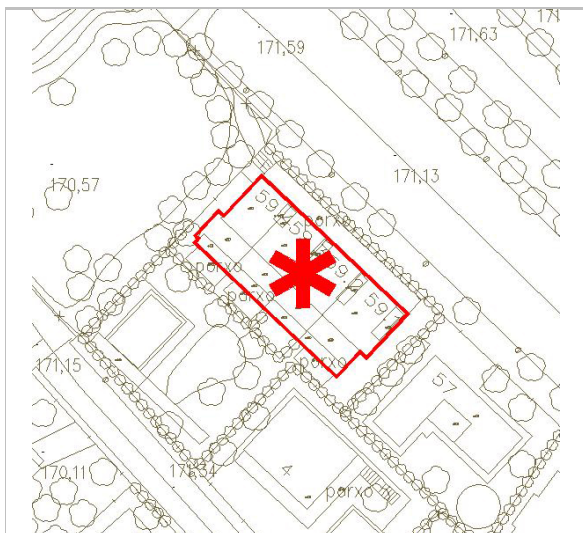
Superfície

Sostre

N. plantes

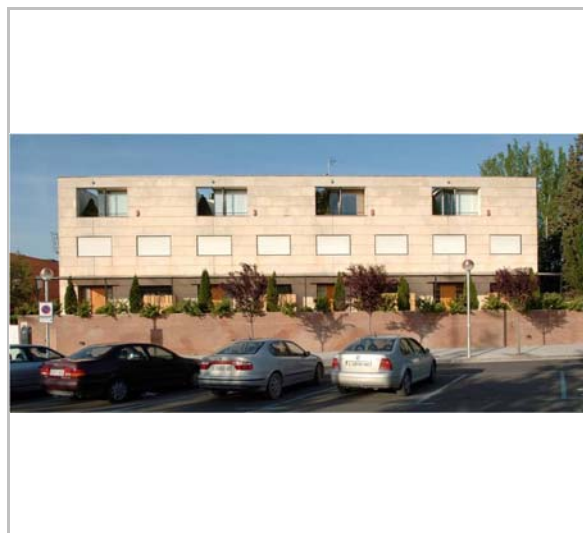
Titularitat

1307602CG0110G

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

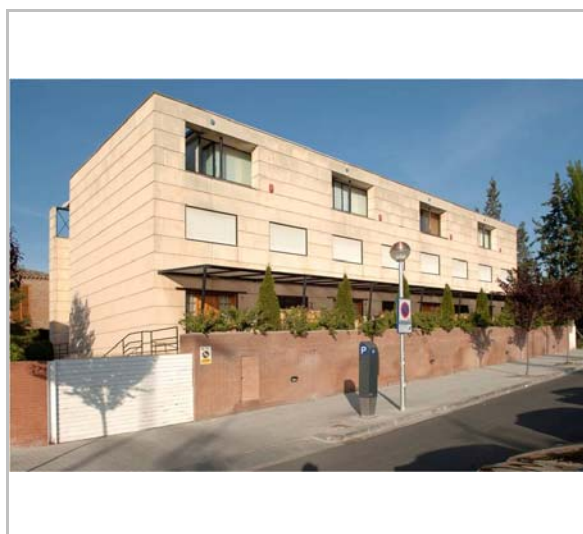
Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

R5b2_Subzona de cases
agrupades flexible 2

Vista de conjunt

**HABITATGES EN FILERA AV. ALCALDE ROVIRA ROURE,
59****035.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Edificis*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 035.CA*Nivell prot.* Nivell 5. Documental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres*Subtipus Funcional* Habitatges*Context* El conjunt està situat a l'Avinguda de l'Alcalde Rovira i Roure, a l'illa limitada pel Passeig Onze de Setembre i el carrer de l'Alcalde Vives. Conjunt de quatre habitatges en filera configurant un únic bloc compostiu.*Conjunt / elements* Conjunt aïllat compost per quatre habitatges entre mitgeres de planta baixa, dues plantes pis i planta semisoterrani amb coberta plana, de composició compacte i homogènia. La façana és particularment plana, aplacada en pedra blanca, i un mur de maó vist d'alçada considerable la separa del carrer. Aquest mur acull jardineres, protegeix un petit jardí amb xiprers, i presenta dues obertures: la porta de l'aparcament a l'extrem sud i la porta del conjunt de vivendes al nord.

Pel que fa al conjunt dels habitatges -idèntics a nivell de planta-, la seva successió en façana només es pot establir per la composició de les obertures. La façana principal, obre a planta baixa a través de la porta d'entrada i una finestra, ambdues tancades en fusta i protegides per un porxo continu d'estructura metàl·lica i coberta translúcida. La planta segona obre a través de dues finestres rectangulars apaïssades de disseny simple i la planta superior presenta una obertura, descentrada respecte l'eix de cada habitatge, que protegeix una espai exterior a modus de terrassa i evidencia la segona planta més reduïda i tancada amb mur de vidre. La part posterior de cada habitatge disposa d'un pati privat i comunica amb una zona comunitària amb una piscina i una zona enjardinada.

Ús actual Habitatges*Ús original/altres* Habitatges*Estat conservació* Les cobertes i les façanes presenten un bon estat de conservació. L'entorn més proper al conjunt dels habitatges i el jardí comunitari presenta un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits el conjunt d'habitatges en filera de l'avinguda de l'Alcalde Rovira i Roure com a sòl que compren les àrees d'habitatge que compren els nous creixements unifamiliars de cases en filera, i té una ordenació volumètrica flexible. Els plànols identifiquen la zona amb Clau R5b2_Zona de cases agrupades flexible 2.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

**HABITATGES EN FILERA AV. ALCALDE ROVIRA ROURE,
59****035.CA**

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt d'habitatges de l'Avinguda de l'Alcalde Rovira i Roure (Clau R5b2) corresponent a Zona de cases agrupades flexible. En tot cas, també es recomana que els terrenys més propers no siguin qualificats amb activitats perjudicials per la correcta preservació del valor històric i paisatgístic del medi.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor arquitectònic/tipològic/artístic

Conjunt de notable qualitat compositiva i tipologia singular, el seu interès com a element catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, rau en el fet de ser testimoni de l'activitat residencial a les darreries del segle XX i de la sintonia de la ciutat amb les diferents posicions arquitectòniques sorgides arreu a partir de l'evolució del llenguatge modern.

Els valors d'aquest conjunt no resideixen només en el valor històric i arquitectònic dels habitatges, sinó també en el que representa com a testimoni d'una activitat constructiva destinada a dotar a la Ciutat de Lleida d'una arquitectura contemporània pròpia de l'activitat estilística de finals del segle XX. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques, paisatgístiques i socials.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 172 del POUM (Clau 5B_ Zona d'habitatge unifamiliar tipus 1)

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duuguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderroc de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com

**HABITATGES EN FILERA AV. ALCALDE ROVIRA ROURE,
59****035.CA**

a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Conjunt exempt de quatre habitatges entre mitgeres bastit a l'Eixample de la ciutat de Lleida a l'avinguda de Rovira Roure. El conjunt respon a un projecte realitzat l'any 1986 pels arquitectes Miquel Espinet i Antoni Ubach i executat l'any 1988.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Els habitatges no han sofert modificacions que hagin pogut desvirtuar la seva imatge original.

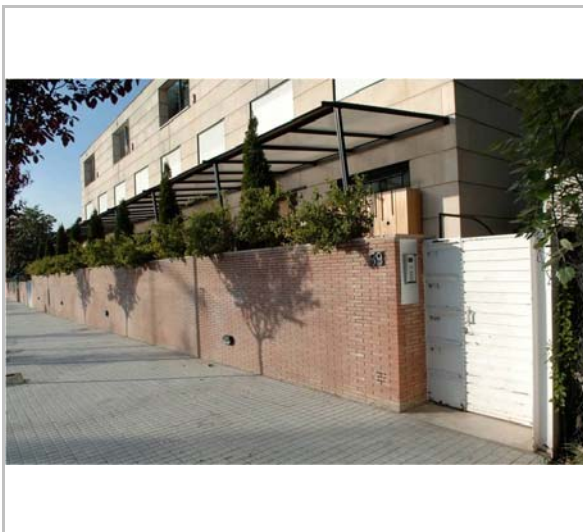
Observacions Estil: Obra contemporània.
Època/Data: Segle XX (1988).
Autor/Promotor: Miquel Espinet i Antoni Ubach. Arquitectes / Privada.
Parcel·la/ Accés: Sense dificultats. El conjunt d'edificis està obert a la part alta de l'avinguda de l'Alcalde Rovira Roure, poc abans de la seva intersecció amb el passeig de l'Onze de setembre.

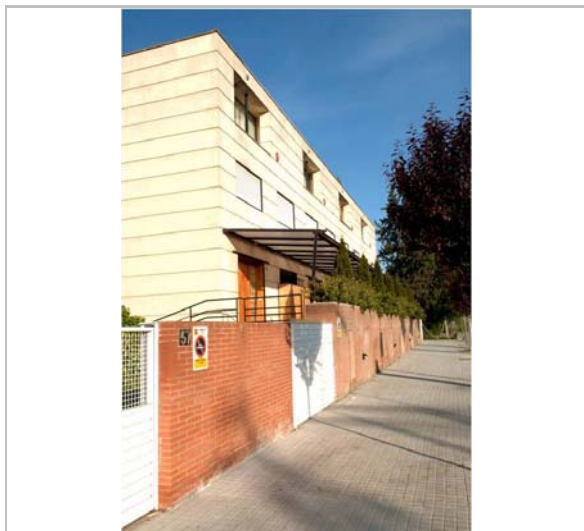
Lleida

**HABITATGES EN FILERA AV. ALCALDE ROVIRA ROURE,
59**

035.CA

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

**HABITATGES EN FILERA AV. ALCALDE ROVIRA ROURE,
59**

035.CA

Lleida

PLAÇA DE SANT JOAN

036.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Plaça de Sant Joan

Coordenades UTM

x 302330 ; y 4609862

Plànol

Delimitació bé

x 302330 ; y 4609862

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

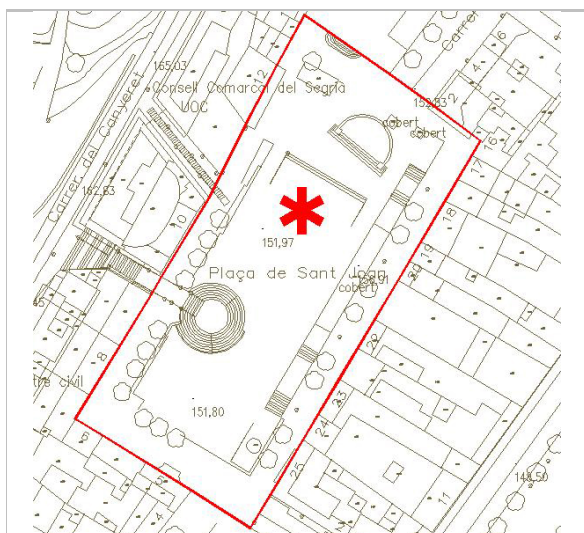
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2400101CG0029G

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV4_Places

Vista de conjunt

Lleida

PLAÇA DE SANT JOAN

036.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 036.CA*Nivell prot.* Nivell 5. Documental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional P Parcs i espais públics*Subtipus Funcional* Plaça*Context* La plaça de Sant Joan està situada en el bell mig del Centre Històric de la ciutat de Lleida. La plaça de Sant Joan es troba comunicada amb la plaça de la Paeria per la seva banda sud i amb el carrer de Sant Joan per la banda nord. L'església de Sant Joan presideix la plaça, bastida a la banda més septentrional del conjunt.*Conjunt / elements* L'actual ordenació de la plaça de Sant Joan correspon es va realitzar amb la intenció de proporcionar una nova imatge a la que històricament havia estat la plaça principal de Lleida, i a la vegada incorporar les restes de l'antiga església de Sant Joan aparegudes durant les excavacions de les obres d'un aparcament subterrani.

La plaça és una concatenació de diversos nivells –comunicats amb graons- que integren tant les restes arqueològiques de l'antiga plaça com l'aparcament subterrani. La plaça, pròpiament dita, es troba elevada respecte el traçat habitual de l'eix comercial, que discorre pel seu flanc de llevant, separat visualment d'aquesta per un porxo de línies rectes amb escales, que aixopluga petits comerços, l'entrada a l'aparcament -també accessible a través de l'ascensor custodiat per la torre de l'angle sud-oest de la plaça- i a les restes arqueològiques.

Aquest porxo genera una elevació que s'estén a tot el perímetre de la plaça i que en el seu flanc de tramuntana evoca les formes de les restes arqueològiques situades immediatament sota seu. Pel que fa al flanc de ponent, aquest és el punt on s'articula la connexió amb l'antic barri del Canyeret, mitjançant unes escales mecàniques i també amb unes escales tradicionals, que s'endinsen vers la plaça tot generant una grada de planta circular. Finalment, la zona central de la plaça té instal·lada una sèrie de sortidors d'aigua entre les lloses del paviment, que permeten refrescar un espai habitualment concentrador de calor mitjançant la projecció regular d'aigua pulveritzada.

Ús actual Plaça*Ús original/altres* Plaça*Estat conservació* L'espai públic de la plaça i el seu mobiliari urbà presenta un bon estat de conservació*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està construïda la plaça de Sant Joan com a sòl que configura el sistema d'espais lliures de caràcter urbà preparats per a funcions variades que acolliran normalment activitats lúdiques, de festa i de participació. Aquests espais constitueixen el sistema de places i verds públics urbans. S'identifica en els plànols amb la Clau SV4_Places.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

PLAÇA DE SANT JOAN**036.CA**

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastida la plaça de Sant Joan corresponent a sòl que forma part del Sistema de Places de la ciutat de Lleida

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor urbanístic

Intervenció notable malgrat la controvèrsia desencadenada sobre l'encert de la seva integració en un lloc tan sensible del centre històric, el seu interès com a element catalogat amb el Nivell de protecció 5. Documental, rau en el fet de ser testimoni de l'activitat de lleure en espais públics a finals del segle XX, i de les dificultats per mantenir en ells vestigis del passat i alhora respondre a les expectatives populars respecte la paisatgística urbana. Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques i socials.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 143 del POUM (Clau VU_Verds urbans o places)

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duuguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderroc de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica L'actual ordenació de la plaça de Sant Joan correspon a l'execució, entre 1982 i 1987, d'un projecte de Luis Peña Ganchequi amb la intenció de proporcionar una nova imatge a la que històricament havia estat la plaça principal de Lleida, i a la vegada incorporar les restes de l'antiga església de Sant Joan aparegudes durant les excavacions de les obres d'un aparcament subterrani.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca La plaça va ser projectada i construïda a finals de la dècada dels 80 del segle XX.

Observacions Estil: Obra contemporània.
Època/Data: Segle XX (1982-1987).
Autor/Promotor: Luis Peña Ganchequi. Arquitecte.
Parcel·la/ Accés: Sense dificultats. La plaça és un eixamplament de l'eix comercial de la ciutat, situada entre la plaça de la Sal i la plaça de la Paeria

Lleida

BAIXADA DE L'AUDIÈNCIA

037.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer de l'Audiència

Coordenades UTM x 302504 ; y 4610054

Plànol

Delimitació bé

x 302504 ; y 4610054

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

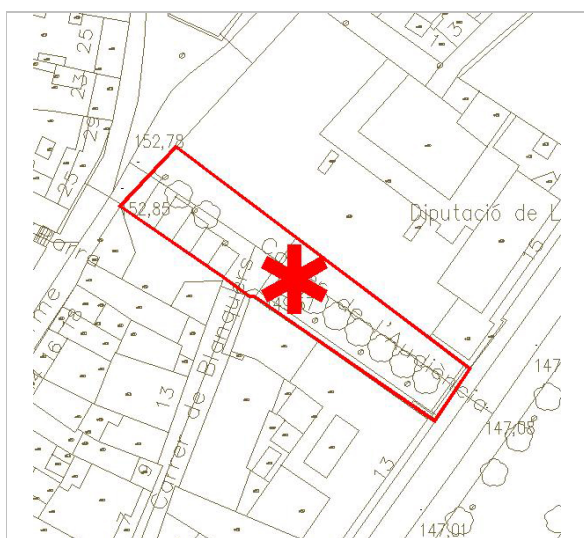
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Lleida

BAIXADA DE L'AUDIÈNCIA

037.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Conjunts
Categoria BPU
Nº reg/cat. 037.CA
Nivell prot. Nivell 5. Documental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional P Parcs i espais públics*Subtipus Funcional* Carrer

Context La baixada de l'Audiència està situada en el centre històric de la ciutat de Lleida i connecta la rambla de Ferran amb el carrer del Carme a l'alçada del palau de la Diputació. La baixada o carrer de l'Audiència salva un desnivell de més de cinc metres existent entre ambdós vials. L'edifici del Palau de la Diputació i l'antic edifici del Palau de Justícia de Lleida configuren les dues galtes edificades del vial.

Conjunt / elements L'any 2002 es va dur a terme una intervenció de millora del carrer, seguint el projecte d'Eugènia Rodríguez i Manuel Castellnou, que principalment consistí en la renovació del paviment -ara de llambordes artificials- i en l'habilitació de dos àmbits clarament diferenciats: per una banda, una secció de la calçada permet el pas esporàdic de vehicles; mentre que el flanc occidental del carrer -delimitat per una línia d'arbres i equipat amb bancs, baranes, fanals i escales- és d'ús per a vianants.

Ús actual Carrer*Ús original/altres* Carrer

Estat conservació L'espai públic de la baixada de l'Audiència i el seu mobiliari urbà presenta un bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està urbanitzada la baixada de l'Audiència com a sòl que forma part de la xarxa de Itineraris per a vianants. S'identifica en els plànols amb la Clau SX3.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del tram de carrer objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es proposa, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està urbanitzada la baixada de l'Audiència qualificada de Itinerari per a vianants (Clau SX3).

BAIXADA DE L'AUDIÈNCIA**037.CA**

Els dos edificis que configuren la caixa urbana del carrer estan catalogats amb el seu corresponent nivell de protecció.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor urbanístic

Espai urbà de notable qualitat compositiva, exemple de reeixida configuració d'una zona de lleure i de disciplinada adscripció a la paisatgística global del seu entorn, el seu interès com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, es fonamenta en el fet de ser testimoni de les plataformes d'encontre cívic aconseguides a finals del segle XX, i de la sintonia de la ciutat amb les diferents posicions arquitectòniques sorgides arreu a partir de l'evolució del llenguatge modern.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 139 del POUM (Clau VB_Xarxa viària urbana)

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Lleida

BAIXADA DE L'AUDIÈNCIA**037.CA**

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Antigament era l'emplaçament del portal dels Assaonadors, per bé que fins al segle XIX era popularment conegut com el carrer del Sant Esperit arran de l'existència d'un hospici a l'actual solar on s'aixeca el Palau de la Diputació.

Definit per l'antic Palau de Justícia i pel Palau de la Diputació, la baixada de l'Audiència uneix el carrer del Carme amb la rambla de Ferran, i era el inici d'un camí que conduïa a Balaguer, tot creuant un pont sobre el Noguerola. Inicialment angost i molt inclinat, a finals del segle XIX es va eixamplar i remodelar, car es va concebre com el principal lloc de pas per accedir a l'estació de trens.

L'any 2002 es va dur a terme una intervenció de millora del carrer, seguint el projecte d'Eugènia Rodríguez i Manuel Castellnou, que principalment consistí en la remodelació del espai urbà per definir clarament un àmbit rodad i un àmbit de repòs i pas per a vianants.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca L'última intervenció del carrer va ser efectuat l'any 2002

Observacions Estil: Obra contemporània.
 Època/Data: Segle XX (2002).
 Autor/Promotor: Eugènia Rodríguez i Manuel Castellnou.
 Parcel·la/ Accés: Sense dificultats. La baixada uneix la rambla de Ferran amb el carrer del Carme, a l'alçada del Palau de la Diputació.

Lleida

PLAÇA D'EUROPA

038.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Zona Alta-Balàfia Codi INE 120

Adreça/es Plaça d'Europa

Coordenades UTM x 301975 ; y 4610923

x 301975 ; y 4610923

Plànol

Grafisme cat. *

Delimitació bé —

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

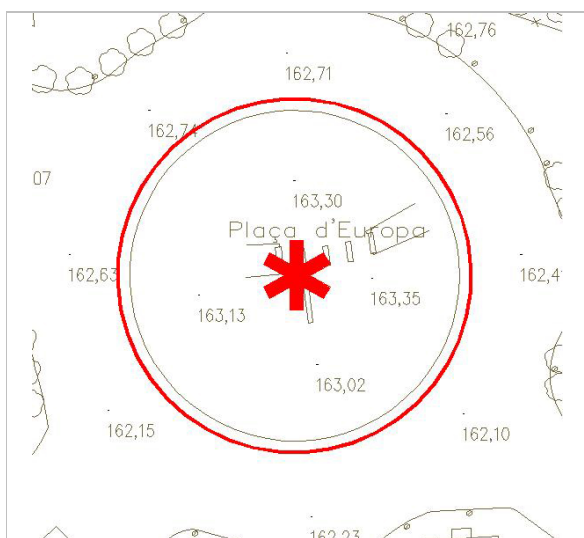
Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Localització

MJM

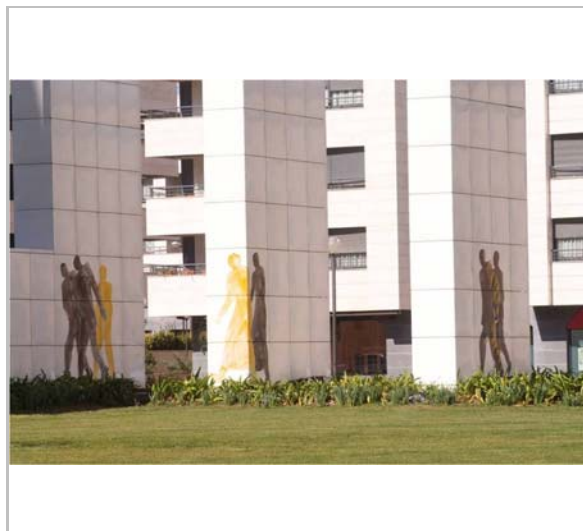
Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SV3_Verds Urbans

Vista de conjunt

PLAÇA D'EUROPA

038.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 038.CA*Nivell prot.* Nivell 5. Documental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional P Parcs i espais públics*Subtipus Funcional* Plaça*Context* La plaça d'Europa configura la rotonda on convergeixen diferents vials de la ciutat, composant una gran àrea representativa de Lleida. Aquest gran nus viari format per l'encreuament del Gran Passeig de Ronda, l'avinguda de l'Onze de setembre, l'avinguda de l'Alcalde Porqueres, el segon Passeig de Ronda i el carrer del Príncep de Viana, és resolt mitjançant una rotonda de grans dimensions elevada sobre una suau grada de tres graons.*Conjunt / elements* Tota la rotonda és enjardinada amb gespa, i presenta alguns parterres de flors i plantes baixes que envolten l'escultura de contundents dimensions aixecada al centre de la rotonda, titulada "Solcs". Dissenyada per David Bochaca i Marc Forés, correspon a la proposta guanyadora del concurs convocat en 1998 per la Paeria. Instal·lada l'any 2000, l'obra consisteix en una línia de cinc prismes de formigó aplacat amb rajola ceràmica blanca en direcció nord-sud, instal·lats sobre un sòcol de formigó amb una cascada contínua d'aigua als extrems. Adossat al segon prisma del flanc occidental mitjançant un mur de menor alçada, s'aixeca un element escultòric del mateix material i alçada que la resta de l'obra que representa un pòrtic o portal; i tant la part baixa d'aquest element com les d'alguns dels altres prismes presenten diverses figures humanes pintades en groc i negre.*Ús actual* Rotonda*Ús original/altres* Rotonda*Estat conservació* L'espai públic de la plaça d'Europa i l'escultura "Solcs" presenta un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està urbanitzada la plaça d'Europa amb l'escultura "Solcs", com a sòl que compren les zones verdes de caràcter local, de és reduïda dimensió, que acolliran normalment jocs infantils, àrees d'estada i repòs i lleure en general, amb un tractament prioritàriament arbrat o enjardinat. S'identifica en els plànols amb la Clau SV3 i correspon a Verds Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de

Lleida

PLAÇA D'EUROPA

038.CA

la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està urbanitzada la plaça d'Europa corresponent a sòl que compren les zones verdes de caràcter local i forma part del Sistema de Verds Urbans de la ciutat.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Valor urbanístic

Espai urbà de notable qualitat compositiva, exemple de reeixida configuració d'una zona de lleure i de disciplinada adscripció a la paisatgística global del seu entorn, el seu interès com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, es fonamenta en el fet de ser testimoni d'un dels punts neuràlgics del funcionament de la ciutat del segle XXI, i de la sintonia de la ciutat amb les diferents posicions arquitectòniques sorgides arreu a partir de l'evolució del llenguatge modern.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Reforma, millora, remodelació o rehabilitació

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 143 del POUM (Clau VJ_Zones verdes o Jardins)

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duuguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres

PLAÇA D'EUROPA**038.CA**

majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

- Informació històrica* L'any 1998 la Paeria va convocar un concurs per urbanitzar i instal·lar una escultura a la rotonda. El concurs el varen guanyar els arquitectes David Bochaca i Marc Forés. L'escultura i la urbanització de l'espai es va dur a terme l'any 2000.
- Bibliografia* Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
- Actuacions finca* L'última intervenció va ser efectuada l'any 2000 amb la instal·lació de l'escultura anomenada "Solcs".
- Observacions* Estil: Obra contemporània.
Època/Data: Segle XX (2000).
Autor/Promotor: David Bochaca i Marc Forés. Escultura.
Parcel·la/ Accés: Sense dificultats. La plaça ordena el trànsit de la cruïlla entre el Gran Passeig de Ronda, l'avinguda de l' Onze de setembre, l'avinguda de l'Alcalde Porqueres, el Segon Passeig de Ronda i el carrer del Príncep de Viana.

Lleida

RAMBLA DE LA DOCTORA CASTELLS

039.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Cappont Codi INE 120

Adreça/es Rambla de la Doctora Castells

Coordenades UTM x 302458 ; y 4609197

x 302458 ; y 4609197

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

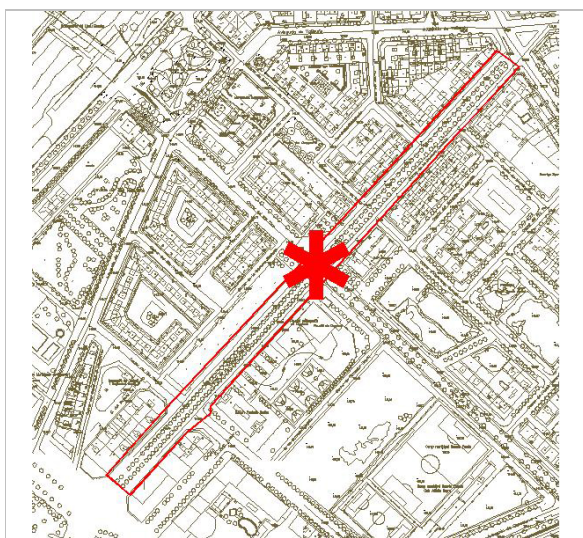
Número

Superfície

Sostre

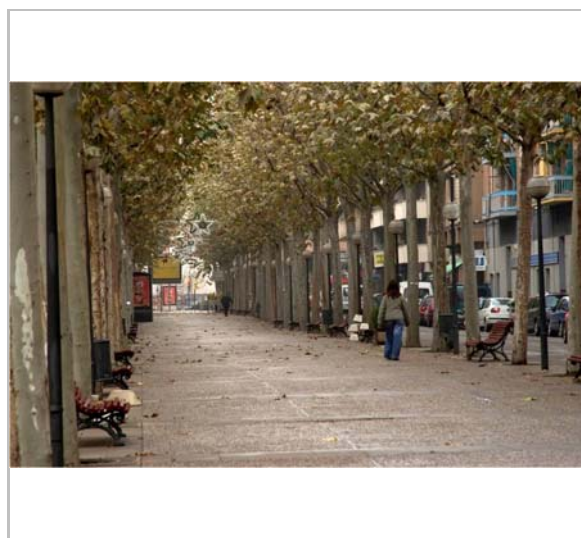
N. plantes

Titularitat

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SX2_Xarxa urbana
SV4_Places

Lleida

RAMBLA DE LA DOCTORA CASTELLS

039.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Conjunts
Categoria BPU
Nº reg/cat. 039.CA
Nivell prot. Nivell 5. Documental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional P Parcs i espais públics*Subtipus Funcional* Rambla*Context* La rambla de la Doctora Castells està situada en el barri de Cappont i connecta l'avinguda de l'Estudi General amb l'avinguda de Les Garrigues tot creuant el carrer del Riu Ebre.*Conjunt / elements* La rambla connecta l'avinguda de l'Estudi General amb l'avinguda de Les Garrigues tot creuant el carrer del Riu Ebre, i es formalitza en dues calçades de dos carrils rodats a cada sentit, separades per un passeig central delimitat per dues fileres d'arbres, acompanyades de bancs, fanals i altres elements de mobiliari urbà alternats. Cal destacar la resolució de l'encreuament amb el carrer del riu Ebre mitjançant una rotonda amb una font; com també el bust de la Dra. Castells, instal·lat a la rambla, a l'alçada del seu encreuament amb el carrer del riu Besòs.*Ús actual* Rambla*Ús original/altres* Rambla*Estat conservació* L'espai públic de la rambla de la Doctora Marina Castells presenta un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està urbanitzada la Rambla o carrer de la Doctora Marina Castells com a sòl qualificat de Xarxa urbana, identificat en els plànols amb la Clau SX2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé catalogat objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està urbanitzada la rambla de la Doctora Marina Castells corresponent a sòl que compren la Xarxa urbana de la ciutat identificada amb la Clau SX2.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

 Valor històric Valor urbanístic

Espai urbà de notable qualitat compositiva, exemple de reeixida configuració d'una zona de lleure i de disciplinada adscripció a la paisatgística global del seu entorn, el seu interès com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, es fonamenta en el fet de ser testimoni de les plataformes d'encontre cívic aconseguides a finals del segle XX.

 Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Reforma, millora, remodelació o rehabilitació

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 143 del POUM (Clau VL_Espais lliures lineals.)

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duuguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes,

Lleida

RAMBLA DE LA DOCTORA CASTELLS**039.CA**

modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Rambla dedicada a la memòria de la doctora Marina Castells (1852-1884), filla d'una nissaga de metges que en 1882 es doctorà en medicina, essent la primera metgessa lleidatana coneguda.

Martina Castells i Ballespí (Lleida, 23 de juliol de 1852 - Reus, 21 de gener de 1884) fou una metgessa catalana, coneguda per ser una de les tres primeres dones de l'Estat espanyol –juntament amb Maria Elena Maseras i Dolors Aleu– a matricular-se (l'any 1877) i llicenciar-se (l'any 1882 en Medicina, per la Universitat de Barcelona). Un cop llicenciada, Martina Castells fou la primera dona que va assolir el doctorat, el 4 d'octubre de 1882, quatre dies abans que ho fes Dolors Aleu.

Néta i filla de metges, Martina Castells fou apadrinada per Josep de Letamendi perquè aconseguís els permisos necessaris per llicenciar-se. S'especialitzà en pediatria i es traslladà a Reus, on treballà a l'Hospital Militar i a l'Institut Pere Mata.

Castells morí en aquesta ciutat als trenta-un anys (1884), víctima d'una nefritis ocorreguda durant el seu primer embaràs.

Martina Castells va pertànyer a una família de metges lleidatans. Cal destacar el seu pare, Martí Castells i Melcior (Almenar, 1813 – Barcelona, 1887), ja que va completar la seva pràctica mèdica amb una obra social i escrita. Camil, el germà de Martina, també va contribuir al progrés de la medicina lleidatana impulsant la creació del Col·legi de Metges i el Balneari d'Alcarràs. L'avi del doctor Martí Castells, Bernat Castells, mort l'any 1828, fou un cirurgià graduat el 1778 a Barcelona i que va exercir a Àger i Camarasa. El pare de Martí Castells, Pere Castells i Sapiens (Camarasa, 1784), fou metge de Camarasa i esporàdicament, de l'Hospital Militar de Tremp (1839) i de Sant Salvador de Toló.

El Col·lectiu Cultural Cappont va promoure la iniciativa de la confecció d'un bust de bronze, obra de l'escultor targarí Miquel Gaston, i que ha estat col·locat a la rambla de Martina Castells.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

"Doctores en medicina". La Vanguardia. 17 març 2010 / 23 març 2010.

Actuacions finca Durant aquests últims anys el Col·lectiu Cultural Cappont va promoure la iniciativa de la confecció d'un bust de bronze, obra de l'escultor targarí Miquel Gaston, i que ha estat col·locat a la rambla de Martina Castells a l'encreuament amb el carrer del Riu Besós.

Observacions Estil: Obra contemporània.
Època/Data: Segle XX
Parcel·la/ Accés: Sense dificultats. La rambla discorre paral·lela al Segre, connectant l'avinguda de l'Estudi General i l'avinguda de Les Garrigues, travessant el carrer del Riu Ebre.

Lleida

RAMBLA DEL CORREGIDOR ESCOFET

040.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Pardinyes Codi INE 120

Adreça/es Rambla del Corregidor Escofet

Coordenades UTM x 303198 ; y 4610652

Plànol

Delimitació bé

x 303198 ; y 4610652

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SV3_Verds Urbans

Vista de conjunt

RAMBLA DEL CORREGIDOR ESCOFET**040.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 040.CA*Nivell prot.* Nivell 5. Documental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* P Parcs i espais públics*Subtipus Funcional* Rambla*Context* La rambla del Corregidor Escofet arrenca vora el pont de Pardinyes i travessa el barri de Pardinyes des de l'avinguda de Tortosa la qual és al seu torn el límit sud del barri, que discorre paral·lel al Segre, fins la plaça dels Països Catalans.*Conjunt / elements* La rambla del Corregidor Escofet també és coneguda com rambla de Pardinyes. La rambla, tot i ésser tallada per diversos carrers i rotondes que ordenen el trànsit cada cop més intens que s'hi desenvolupa, presenta una composició força homogènia a nivell general: dues calçades ordinàries de doble carril rodats són separades per un passeig central, lleugerament elevat i separat del trànsit. Aquest té el paviment de terra compactada i és emmarcat per dues fileres d'arbres encara joves, acompanyats del mobiliari urbà i equipaments d'entreteniment infantil corresponents.*Ús actual* Rambla*Ús original/altres* Rambla*Estat conservació* L'espai públic de la rambla del Corregidor Escofet presenta un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està urbanitzada la Rambla o carrer del Corregidor Escofet com a sòl que compren les zones verdes que combinen les funcions d'oci i el passeig dels vianants amb les de la circulació rodada. La funció dels espais lliures lineals és la connectivitat entre la resta d'espais del sistema d'espais lliures. Les zones verdes situades al centre (rambles) o als laterals (passeigs, avingudes, bulevards) estan constituïdes fonamentalment per les traces arbrades de nova plantació, o de potenciació i respecte de les existents. S'identifica en els plànols amb la Clau SV3 i correspon a Verds Urbans.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé catalogat objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva

Lleida

RAMBLA DEL CORREGIDOR ESCOFET

040.CA

memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està urbanitzada la rambla del Corregidor Escofet corresponent a sòl que compren les zones verdes de la ciutat.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Valor urbanístic

Espai urbà de notable qualitat compositiva, exemple de reeixida configuració d'una zona de lleure i de disciplinada adscripció a la paisatgística global del seu entorn, el seu interès com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental es fonamenta en el fet de ser testimoni de les plataformes d'encontre cívic aconseguides a inicis del segle XXI.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Reforma, millora, remodelació o rehabilitació

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 143 del POUM (Clau VL_Espais lliures lineals.)

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duiguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu

Lleida

RAMBLA DEL CORREGIDOR ESCOFET**040.CA**

Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Rambla acabada d'urbanitzar a mitjans de la primera dècada del 2000, delimita el flanc est del barri de Pardinyes.

El barri de Pardinyes, sempre formant part dels extramurs de la ciutat, bàsicament va ser un conjunt de camps de conreu i masies. A partir de la construcció de l'antiga estació (on ara hi ha el centre Salvador Seguí) i de l'explosió dels anys seixanta i setanta, el barri va agafar l'actual morfologia. Als noranta va experimentar un altre canvi, en desaparèixer les vies i l'antiga estació i esdevenir un barri residencial.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca La totalitat del traçat de la rambla del Corregidor Escofet es va acabar d'urbanitzar durant la primera dècada del 2000.

Observacions Estil: Obra contemporània.
Època/Data: Segle XX.
Parcel·la/ Accés: Sense dificultats. La rambla recorre de nord a sud el flanc est del barri de Pardinyes i és travessada per múltiples carrers. Els extrems són assenyalats per la plaça dels Països Catalans i l'avinguda de Tortosa.

Vista de conjunt

Lleida

PLACETA-MURAL C. TALLADA - C. MÚRCIA

041.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer de la Tallada, 4

Carrer Múrcia

Coordenades UTM

x 301956 ; y 4609858

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

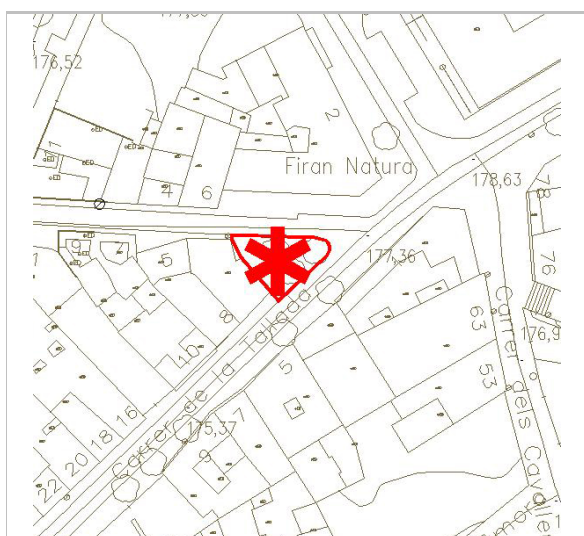
Superfície

Sostre

N. plantes

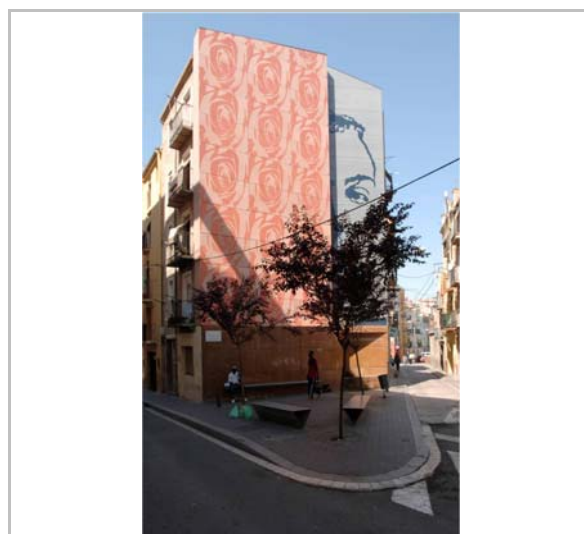
Titularitat

2000201CG0120A

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SX3_Itineraris de vianants

Lleida

PLACETA-MURAL C. TALLADA - C. MÚRCIA

041.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 041.CA*Nivell prot.* Nivell 5. Documental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional P Parcs i espais públics*Subtipus Funcional* Placeta*Context* La placeta es troba situada en el bell mig del centre històric de la ciutat, a l'encreuament del carrer de la Tallada amb el carrer de Múrcia. Aquest espai públic va ser projectat en el solar que ocupava l'antiga casa de Salvador Seguí, el Noi del Sucre. La placeta comunica amb la plaça dels Gramàtics i el Mercat del Pla.*Conjunt / elements* La intervenció -un detall de qualitat al cor del centre històric- aconsegueix dos objectius: urbanitzar un solar sensiblement degradat i reforçar la mitgera per sostenir els edificis veïns. Així es genera una petita plaça triangular, pavimentada amb llambordes i articulada amb un parell d'arbres i dos bancs de secció triangular construïts en planxa d'acer a la zona del vèrtex, disposats tot deixant lliure un corredor paral·lel a la mitgera, emfatitzat per punts de llum al paviment i acompanyat per un banc ancorat al mur.

Pel que fa a la resolució de la paret mitgera, s'elaborà un basament de formigó armat, que sosté el banc i acull una placa de pedra al flanc esquerre i un nínxol triangular al flanc dret, equipat amb una font i decorat amb una inscripció que cita paraules de l'anarcosindicalista lleidatà. Damunt de la base i cobrint els plans de la mitgera s'aixequen dos panells pictòrics, elaborats per Josep Ripoll i separats entre ells per una fina línia de llum. El petit, al flanc dret, mostra part del rostre del polític en tons blavosos; mentre que el gran, a l'esquerra, és una successió de roses roges, evocant la "Rosa de Foc" de la Barcelona anarquista.

Ús actual Placeta*Ús original/altres* Placeta*Estat conservació* L'espai públic de la placeta situada a l'encreuament del carrer de la Tallada amb el carrer de Múrcia presenta un bon estat de conservació millorable.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està urbanitzada la placeta situada a l'encreuament del carrer de la Tallada amb el carrer de Múrcia com a sòl corresponent a la xarxa de Itineraris per a vianants. S'identifica en els plànols amb la Clau SX3.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé catalogat objecte de la fitxa.

PLACETA-MURAL C. TALLADA - C. MÚRCIA**041.CA**

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està urbanitzada la placeta corresponent a SX3_Itineraris de vianants.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Valor urbanístic

Espai urbà de notable qualitat compositiva, exemple de reeixida configuració d'una zona de lleure i de disciplinada adscripció a la paisatgística global del seu entorn, el seu interès com a bé catalogat amb el Nivell 5 de protecció. Documental es fonamenta en el fet de ser testimoni de les plataformes d'encontre cívic aconseguides a inicis del segle XXI.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Reforma, millora, remodelació o rehabilitació

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 162 del POUM (Clau 1H_Zona de Centre Històric)

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent -

Lleida

PLACETA-MURAL C. TALLADA - C. MÚRCIA

041.CA

planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Urbanització del solar on es localitzava l'antiga casa de Salvador Seguí, el Noi del Sucre, executada en 2005 segons un projecte de Joan Artigues i Joaquim Solé.

Salvador Seguí i Rubinat (Tornabous, l'Urgell, 23 de desembre de 1886 - Barcelona, 10 de març de 1923), conegut com a El Noi del Sucre, fou un dels líders més destacats del moviment anarcosindicalista de Catalunya de principi del XX. El seu sobrenom forma part del mite, amb orígens diversos com pel costum de menjar-se els sucres que li servien amb el cafè; o com ell mateix va comentar, que se l'havia posat ell mateix perquè "Home! De tan dolç que sóc i perquè atrec les mosques".

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

CRUELLES I PIFARRÉ, Manuel. "Salvador Seguí, el noi del sucre". Ed. Ariel. Barcelona. 1974.

Actuacions finca La placeta va ser urbanitzada l'any 2005

Observacions Estil: Obra contemporània.
Època/Data: Segle XX.
Autor/Promotor: Joan Artigues i Joaquim Solé.
Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La placeta articula la cantonada entre el carrer de la Tallada i el carrer de Múrcia.

Lleida

PLAÇA DE SANT PERE

042.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Secà de Sant Pere Codi INE 120

Adreça/es Plaça de Sant Pere

Coordenades UTM x 302560 ; y 4612057

x 302560 ; y 4612057

Plànol

Grafisme cat.

Delimitació bé

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

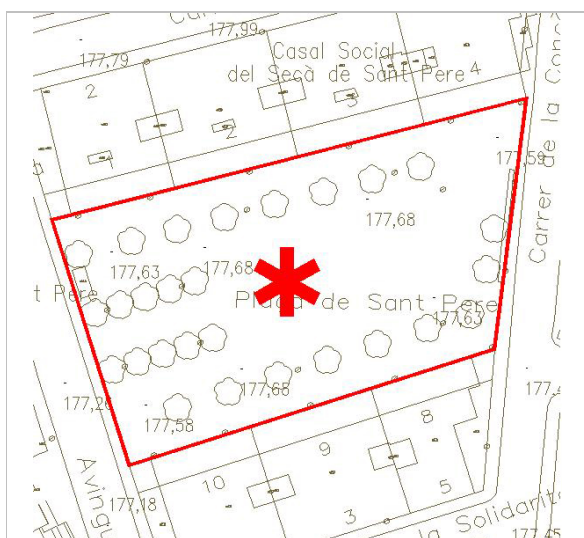
Número

Superfície

Sostre

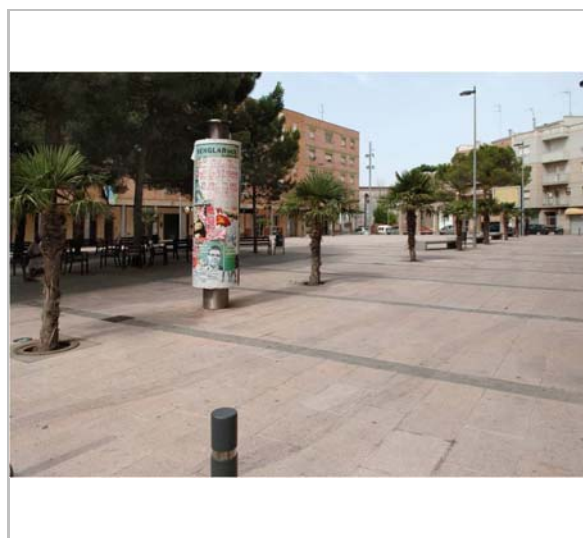
N. plantes

Titularitat

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SV4_Places

Vista de conjunt

PLAÇA DE SANT PERE

042.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic

Classificació Estructures urbanes

Categoria BPU

Nº reg/cat. 042.CA

Nivell prot. Nivell 5. Documental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional P Parcs i espais públics

Subtipus Funcional Plaça

Context La plaça de Sant Pere es troba al barri o indret del Secà de Sant Pere ubicat a la banda nord del centre de la ciutat. La plaça de Sant Pere ordena l'espai definit per l'avinguda de Sant Pere i els carrers de Daunois, de la Concòrdia i de la Solidaritat.

Conjunt / elements De planta lleugerament asimètrica per tal d'adaptar-se al traçat del carrer de la Concòrdia, la plaça és absolutament plana i pavimentada amb peces de tonalitats clares alternada amb franges de paviment de color fosc. A aquest espai s'hi aboquen dos blocs d'habitatges de façana pràcticament idèntica, caracteritzats pels porcats dels baixos, que proporcionen un espai aixoplugat a la plaça a la vegada que actuen de deambulatori. Aquest té forma d'U, ja que en l'extrem est, la porxada manté la seva continuïtat gràcies a la presència d'uns arquitraus que connecten amb els baixos de la vivenda i tanquen l'espai.

L'espai central s'ordena a partir de la disposició del mobiliari urbà -bancs correguts en línia i en bateria, emmarcant una àrea central completament lliure- i de l'organització de l'arbrat. L'arbrat es compon de palmeres situades entre els porxos i els bancs i un petit bosc de pins a l'extrem occidental, que proporciona ombra a un àmbit dotat de bancs de fusta i cadires, el qual confereix calidesa, ombra i color al indret que, junt amb el centre cívic localitzat a les immediacions, esdevé un important punt de trobada del barri.

Ús actual Plaça

Ús original/altres Plaça

Estat conservació Bo; L'espai públic de la plaça de Sant Pere presenta un bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està construïda la plaça de Sant Pere com a sòl que configura el sistema d'espais lliures de caràcter urbà preparats per a funcions variades que acolliran normalment activitats lúdiques, de festa i de participació. Aquests espais constitueixen el sistema de places i verds públics urbans. S'identifica en els plànols amb la Clau SV4_Places.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements ELEMENTS

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 5 de protecció. Documental.

Lleida

PLAÇA DE SANT PERE

042.CA

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé catalogat objecte de la fitxa.

El Nivell 5 de protecció. Documental permet les intervencions de conservació, restauració, reforma o rehabilitació, ampliació i, fins i tot, enderroc, condicionades a deixar constància documental (planimetria i fotogràfica) per tal de garantir la permanència de la seva memòria històrica.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està urbanitzada la plaça de Sant Pere corresponent a sòl que compren espais lliures o places de la ciutat (Clau SV4).

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor urbanístic Intervenció de notable qualitat compositiva i encertada integració en el barri, el seu interès com a bé catalogat amb el Nivell 5 de protecció. Documental, rau en el fet de ser testimoni de l'activitat de lleure en espais públics a finals del segle XX, i de la sintonia de la ciutat amb els nous plantejaments de la paisatgística urbana.
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Reforma, millora, remodelació o rehabilitació

Les intervencions d'obra nova, conservació, reforma o ampliació seguiran les directrius establertes als articles de la Normativa d'aquest document i les condicions de l'edificació establertes a l'Article 143 del POUM (Sistema espais lliures / VJ_ Zones verdes o Jardins)

1. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN ENDERROCS

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total del conjunt, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

PLAÇA DE SANT PERE**042.CA**

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositori final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé catalogat amb un Nivell 5 de protecció. Documental, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La plaça de Sant Pere es troba al bell mig del barri del Secà de Sant Pere de la ciutat de Lleida. El Secà de Sant Pere é un barri de Lleida sorgit per l'expansió de la ciutat vers el N, en un planell sobre la carretera de Torre-serona, on hi havia hagut l'antic raval de Sant Pere de la Pedra.

El monestir de sant Pere de la Pedra va ser un monestir de comanadores de l'orde de Santiago (Sant Jaume de l'Espasa) de vida curta. La casa de Sant Pere de la Pedra fou fundada per Constança d'Anglesola amb monges procedents del monestir de Jonqueres, amb qui va mantenir sempre lligams. Al nord de la ciutat de Lleida en el lloc de l'actual Secà de Sant Pere hi existia una església amb la mateixa advocació, que és esmentada el 1260 en un document de Jaume I adreçat al comanador de Montalbán (Terol) atorgant protecció a les seves possessions de Lleida i on s'esmenta el lloc de Pedra. La fundació d'aquesta casa es va formalitzar el 1260 a Mérida on el mestre de l'orde de Santiago, Paio Peres Correia, va disposar que la fundadora ocupés l'església de Sant Pere de la Pedra, alhora que foren concedits al nou convent diverses cases i molins. Hom va determinar que la comunitat estaria integrada per dotze monges a més de la priora que seria triada entre elles.

Per la seva construcció el 1263 els fundadors van manllevar diners a ciutadans de Lleida i així hom va poder fer realitat la fundació, que el 1266 estava en funcionament perquè Jaume I li va atorgar alguns drets. La primera priora fou la mateixa fundadora, Constança d'Anglesola, vídua de Guillem d'Anglesola, que va professar a l'orde. Durant la seva existència va patir greus problemes pel seu manteniment. El 1320 el monestir només tenia dues monges a la comunitat i calia nomenar la priora ja que l'anterior havia mort. Hom va dirigir-se a Santa Maria de Jonqueres i des d'aquí es va autoritzar que la sots priora de Barcelona anés a Lleida a cobrir el càrrec vacant. Sorprenentment el 1321 hom troba a Ramon Mir amb el càrrec de prior de Sant Pere de la Pedra, el que ha fet pensar que en aquell moment la seva decadència fos greu i aquest personatge fos l'encarregat de liquidar els afers del monestir davant la seva extinció. Després d'una època plena de problemes de caire financer, el 1342 el mestre de Santiago va lliurar l'església de Sant Pere i les escasses rendes que tenia a Santa Maria de Jonqueres de Barcelona.

La plaça de Sant Pere recorda l'existència d'aquest monument que va existir fins finals del segle XIV.

Bibliografia Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Monestirs de Catalunya. "Sant Pere de la Pedra de Lleida".

Lleida

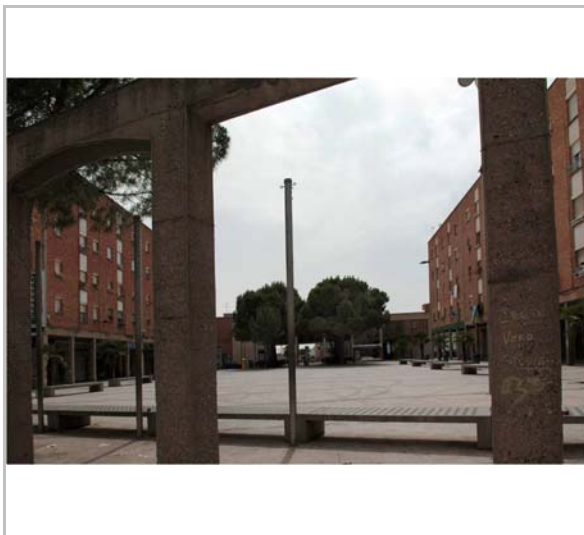
PLAÇA DE SANT PERE**042.CA**

Actuacions finca La plaça va ser urbanitzada a principis del segle XXI

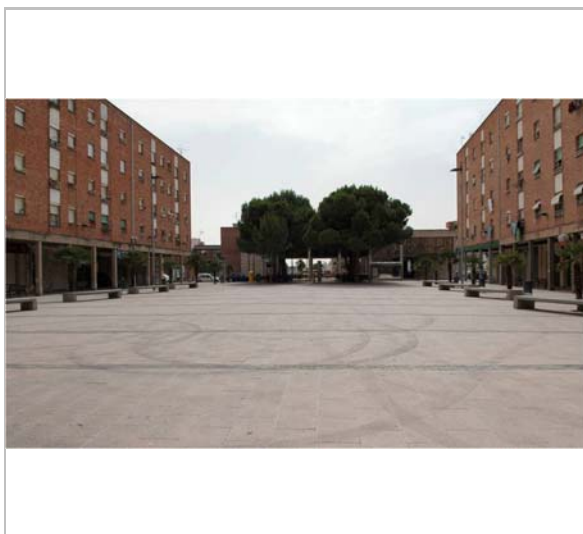
Observacions Estil: Obra contemporània.

Època/Data: Segle XX

Parcel·la/Accés: Sense dificultats. La plaça articula l'espai entre l'avinguda de Sant Pere i els carrers de Daunois, de la Concòrdia i de la Solidaritat.

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

PLAÇA DE SANT PERE

042.CA

Lleida

RECINTE ANTIC DELS CAMPS ELISIS

043.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Cappont Codi INE 120

Adreça/es Avinguda del President Tarradellas, 2

Coordenades UTM x 302708 ; y 4609632

Plànol

Delimitació bé

x 302708 ; y 4609632

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

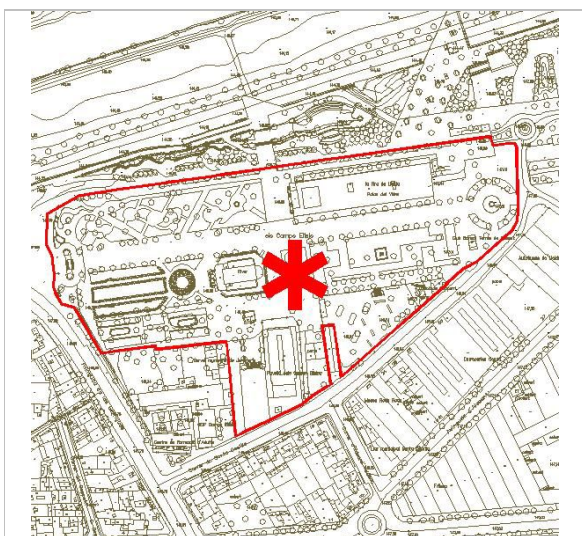
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

3098823098827CG0029H

Localització

MJM

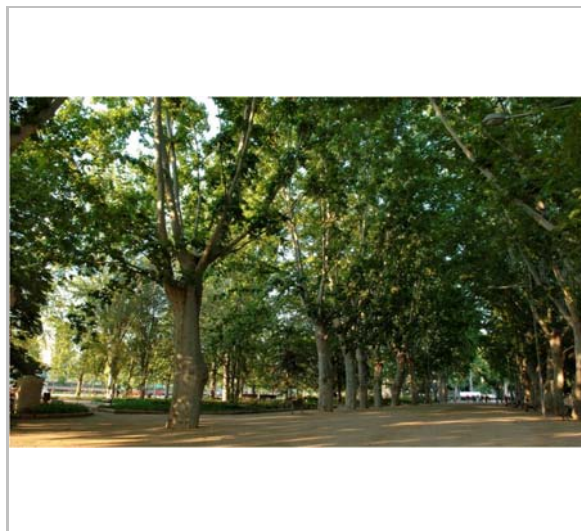
Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SV2_Parcs Urbans

Vista de conjunt

Lleida

RECINTE ANTIC DELS CAMPS ELISIS

043.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 043.CA*Nivell prot.* Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional P Parcs i espais públics*Subtipus Funcional* Parc*Context* Els jardins col·laboren en l'articulació de l'encreuament de dues importants vies d'entrada i sortida de la ciutat a través del Pont Vell: l'avinguda de les Garrigues i l'avinguda de Josep Tarradellas, unides a la Plaça Bores.*Conjunt / elements* L'accés al recinte és format per una gran porta central flanquejada per dues portes més petites, recolzades sobre pilars de pedra artificial de diverses proporcions —amb pilastres adossades rematades en volutes a la porta central— rematades totes elles amb boles. Els tancaments són de forja, i cal destacar l'escut de la ciutat que corona l'entrada principal. Els jardins es vertebreren al voltant de tres passeigs: el dels plataners —central, eix visual dels camps delimitat per dues fileres de plataners—, el de les magnòlies —realment dos passeigs que flanquegen el parterre de Sant Jordi— i el dels til·lers, situat entre el parterre de l'alcalde Fuster i la tanca del parc infantil que limita amb els camps. Aquests passeigs emmarquen quatre parterres —el de les Granotes, el de l'estàtua del treball, el de Sant Jordi i el del Racó— decorats amb diverses fonts i escultures, entre els quals s'aixequen diversos edificis d'entreteniment i serveis per als molts ciutadans que freqüenten el parc, punt referencial i de trobada present a l'imaginari de la majoria de lleidatans. Entre aquests cal destacar el Cafè-xalet (1926, de Joaquim Porqueras Bañeras amb possible incidència de Morera), el Quiosc de Música (1925, també de Porqueras); el Teatre (1902, de Celestí Campmany Pellicer amb modificació en la postguerra atribuïda a Marià Gomà Pujades); la Caseta de serveis-aquari (1914, de Francesc de P. Morera Gatell); el monument al batlle Fuster (1919, de Miquel Blay Fàbregas); el Palau de Vidre (1965, de Josep M. Cots Masana, substituït del desaparegut Estany —1946— de Lluís Domènech Torres); la Font del Nen i l'Oca (instal·lada en 1946, obra de Ramon Cortijo i Guardia); la Font de les granotes (1946); l'estany amb Sirena (bastit al voltant de 1946) i l'Escola dels Camps Elisis (proyectada per Adolf Florensa en 1918, acabada de construir en 1920).*Ús actual* Parc*Ús original/altres* Parc*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està ubicat el recinte dels Camps Elisis, com a sòl que compren les zones verdes de caràcter local, de reduïda dimensió, que acolliran normalment jocs infantils, àrees d'estada i repòs i lleure en general, amb un tractament prioritàriament arbrat o enjardinat. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2 i correspon a Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A-. amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements:

- Llei 9/93:– Títol 1er – Capítol 2on – Articles 15 al 17 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 2a – Articles 39 a 45.

RECINTE ANTIC DELS CAMPS ELISIS

043.CA

B-. els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

1-. ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS AL RECINTE GENERAL, LES TANQUES, LA DISPOSICIÓ INTERNA, L'ENJARDINAMENT, L'ARBRAT I ELS CAMINS

1.A-. FAÇANA:

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic d'accés i tanques- mantenint la seva composició original.

1.A.2) Totes les obertures, elements volats, elements decoratius i coronaments (volats o no volats), que configurin la formalització original de la façana –en pòrtic d'accés i tanques- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes pilona i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin.

1.B-. URBANITZACIÓ DEL SÒL:

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.C-. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA:

1.C.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic d'accés i tanques-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.C.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original dels parterres, l'arbrat, els camins i les fonts i altres edificis catalogats.

1.D-. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA:

2.D.1) El cromatisme original del recinte.

1.D.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* (en el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg).

1.E-. ARBRAT I ENJARDINAMENT:

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres –en especial els plataners-, arbusts i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

2-. ELEMENTS MODIFICABLES:

2.A-. FAÇANA:

RECINTE ANTIC DELS CAMPS ELISIS**043.CA**

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret –en pòrtic d'accés i tanques- tergiversant la seva composició original.

2.A.2) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat les obertures, elements volats, elements decoratius i coronaments (volats o no volats), que configuraven la formalització original de la façana –en pòrtic d'accés i tanques- en relació amb els panys plens de paret.

2.A.3) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat les baranes, reixes, pilons i elements de serralleria originals Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat.

2.A.4) Tot allò que hagi canviat o falsejat elements ornamentals originals.

2.B-. URBANITZACIÓ DEL SÒL:

Tot allò que hagi canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

2.C-. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA:

2.C.1) Tot allò que hagi canviat o falsejat el perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic d'accés i tanques-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

2.C.2) Tot allò que hagi canviat o falsejat el perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original dels parterres, l'arbrat, els camins i les fonts i altres edificis catalogats.

2.D-. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA:

2.D.1) Tot allò que hagi canviat o falsejat el cromatisme original del recinte.

2.D.2) Tot allò que hagi canviat o falsejat l'acabat material i la textura originals del recinte.

* (en el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg).

2.E-. ARBRAT I ENJARDINAMENT:

Tot allò que hagi canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament originals del recinte (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres –en especial els plataners-, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

3-. ELEMENTS DE MODIFICACIÓ OBLIGADA:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

4-. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 d'aquestes NORMES

Lleida

RECINTE ANTIC DELS CAMPS ELISIS**043.CA**

D'ACTUACIÓ I/O PROTECCIÓ, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

CONSIDERACIONS A FUTURES INTERVENCIONS:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els anteriors apartats (1,2,3).

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

VALOR/S I ELEMENTS PATRIMONIALS DEL BÉ CATALOGAT:

Elements destacables pel seu grau de protecció, i distintius del valor patrimonial del bé catalogat.

1.-Criteris d'intervenció i/o actuació.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

Lleida

RECINTE ANTIC DELS CAMPS ELISIS

043.CA

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

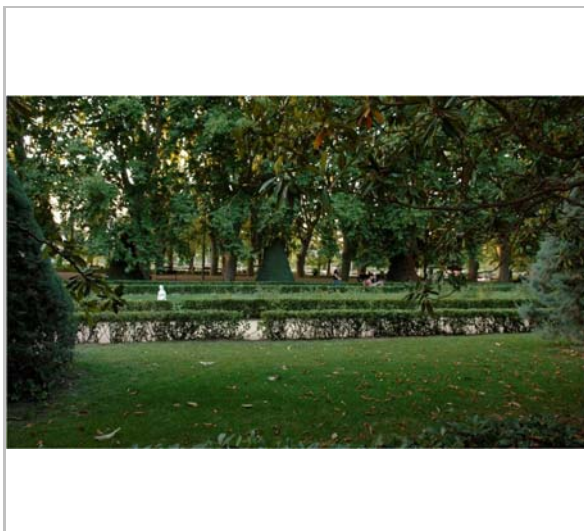
Informació històrica Dissenyats per Àngel Carmona, foren creats entre 1860 i 1864 com un eixamplament de la ciutat al marge esquerre del Segre que dignifica el raval de Cappont en la seva unió amb l'avinguda de Josep Tarradellas i l'avinguda de les Garrigues, molt malmesos a mitjan segle XIX arran dels successius desbordaments del riu. Cal atribuir la iniciativa del projecte als alcaldes Joan Mestre Tudela -propulsor del primer projecte-, Manuel Fuster Arnaldo -1859, autèntic artífex de la promoció i responsable de la construcció del passeig-, i Josep Sol Bertran -qui completà la fase inicial-; de tal manera que el 12 de maig de 1864 s'inaugurava el parc, adjudicant-se a l'empresa "Campos Eliseos de Lérida". El recinte patí les riuades de 1866, 1907 i 1982, la desfeta de guerra civil en 1938; i inicià la represa amb la "1ª Feria agrícola, ganadera e industrial" de 1946 i contínues variacions de l'entorn fins la darrera remodelació, ejecutada en 2007.

Inicialment delimitats per una tanca, només eren accessibles des de la plaça Bores, però després de les reformes executades a finals del segle XX desaparegué la tanca, mantenint-se només la porta que Lluís Domènech projectà en una clara rememorança classicista l'any 1946, la qual substituïa la porta modernista que dissenyà Francesc de P. Morera en 1908 arran de la riuada de l'any anterior -substituta al seu torn de la primera porta, d'inspiració neoclàssica, aixecada en 1864-.

La remodelació de 2007 és de Pilar Mallol -Gaena environment, SL-, i ha suposat -amb l'enderrocament de tanques i amb l'ampliació cap al riu de nous espais de lleure- una considerable obertura del parc a la ciutat; per bé que minora la primitiva configuració dels Camps Elisis com a clos enjardinat, i desdibuixa com a tipologia d'infraestructures l'antiga carretera de Barcelona.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Vista de conjunt

Lleida

RECINTE ANTIC DELS CAMPS ELISIS

043.CA

Vista de conjunt

Lleida

Lleida

MONUMENT AL BATLLE FUSTER

043.01.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Cappont

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda del President Tarradellas, 2

Coordenades UTM

x 302777 ; y 4609617

Plànol

Delimitació bé

x 302777 ; y 4609617

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

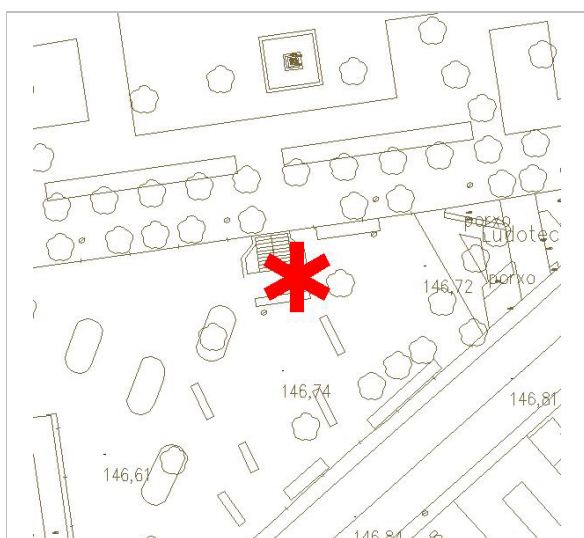
Superfície

Sostre

N. plantes

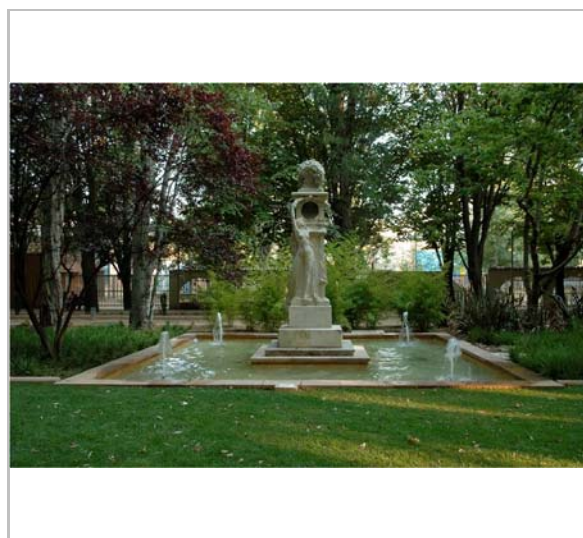
Titularitat

3098823098827CG0029H

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

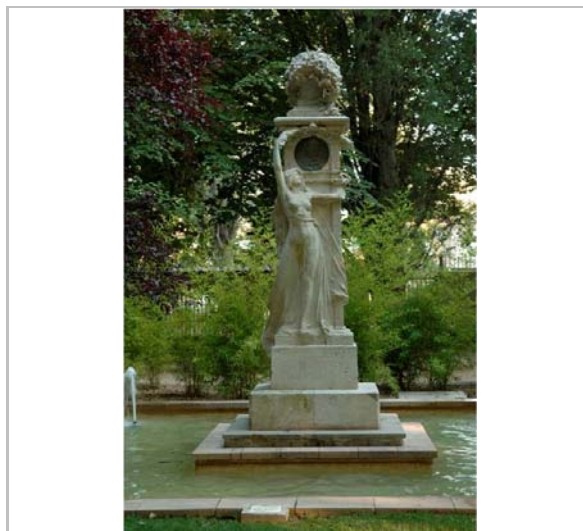
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans

Vista de conjunt

MONUMENT AL BATLLE FUSTER**043.01.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 043.01.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Monument*Context* Els Camps Elisis col·laboren en l'articulació de l'encreuament de dues importants vies d'entrada i sortida de la ciutat a través del Pont Vell: l'avinguda de les Garrigues i l'avinguda de Josep Tarradellas, unides a la Plaça Bores.

El monument es troba a l'interior del parterre delimitat al nord pel flanc sud del passeig dels plataners i al sud pel passeig dels til·lers, paral·lel al palau de vidre.

Conjunt / elements Escultura de pedra realitzada per Miquel Blay en 1915 per homenatjar el batlle Fuster, impulsor del projecte dels Camps Elisis, s'eleva al centre d'un petit estany quadrat, flanquejada per un brollador a cada angle.

L'obra, que es pot emmarcar en la vessant naturalista del modernisme català, s'aixeca sobre un doble pedestal graonat, amb una inscripció de difícil lectura a la base. Una figura femenina —amb el braç esquerre malmès—, només coberta per una tela quasi transparent que li deixa el pit nu, envolta amb una garlanda —parcialment malmesa— un medalló de bronze amb el rostre de l'homenatjat. El medalló està aplicat a la part alta d'un pilar —sobre el qual també es recolza l'al·legoria femenina— amb els angles del fust i els remats mínimament motllurats, coronat per una gerra que vessa elements vegetals.

Ús actual Monument*Ús original/altres* Monument

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està ubicat el Monument al Batlle Fuster, com a sòl que compren les zones verdes de caràcter local, de reduïda dimensió, que acolliran normalment jocs infantils, àrees d'estada i repòs i lleure en general, amb un tractament prioritàriament arbrat o enjardinat. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2 i correspon a Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A-. amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements:
 - Llei 9/93:- Títol 1er – Capítol 2on – Articles 15 al 17 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 2a – Articles 39 a 45.

B-. els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT**1.A-. TIPOLOGIA:**

La configuració íntegra original de la font / monument, o derivada de la seva evolució

Lleida

MONUMENT AL BATLLE FUSTER**043.01.CA**

tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B-. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA:

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* (en el cas de no tenir informació del cromatisme i textura originals, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg).

ELEMENTS MODIFICABLES:

2.A-. TIPOLOGIA:

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original de la font, o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B-. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA:

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* (en el cas de no tenir informació del cromatisme i textura originals, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg).

3-. ELEMENTS DE MODIFICACIÓ OBLIGADA:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

4-. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 d'aquestes NORMES D'ACTUACIÓ I/O PROTECCIÓ, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Conservació

CONSIDERACIONS A FUTURES INTERVENCIONS:

MONUMENT AL BATLLE FUSTER**043.01.CA**

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els anteriors apartats (1,2,3).

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

VALOR/S I ELEMENTS PATRIMONIALS DEL BÉ CATALOGAT:

Elements destacables pel seu grau de protecció, i distintius del valor patrimonial del bé catalogat.

1.-Criteris d'intervenció i/o actuació.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Dissenyats per Àngel Carmona, els Camps Elisis foren creats entre 1860 i 1864 com un eixamplament de la ciutat al marge esquerre del Segre que dignifica el raval de Cappedon en la seva unió amb l'avinguda de Josep Tarradellas i l'avinguda de les Garrigues, molt malmesos a mitjan segle XIX arran dels successius desbordaments del riu. Cal atribuir la iniciativa del projecte als alcaldes Joan Mestre Tudela -propulsor del primer projecte-, Manuel Fuster Arnaldo -1859, autèntic artífex de la promoció i responsable de la construcció del passeig-, i Josep Sol Bertran -qui completà la fase inicial-; de tal manera que el 12 de maig de 1864 s'inaugurava el parc, adjudicant-se a l'empresa "Campos Eliseos de Lérida". El recinte patí les riudes de 1866, 1907 i 1982, la desfeta de guerra civil en 1938; i inicià la represa amb la "1ª Feria agrícola, ganadera e industrial" de 1946 i contínues variacions de l'entorn fins la darrera remodelació, ejecutada en 2007.

Inicialment delimitats per una tanca, només eren accessibles des de la plaça Bores, però

Lleida

MONUMENT AL BATLLE FUSTER**043.01.CA**

després de les reformes executades a finals del segle XX desaparegué la tanca, mantenint-se només la porta que Lluís Domènech projectà en una clara rememorança classicista l'any 1946, la qual substituïa la porta modernista que dissenyà Francesc de P. Morera en 1908 arran de la riuada de l'any anterior -substituta al seu torn de la primera porta, d'inspiració neoclàssica, aixecada en 1864-.

La remodelació de 2007 és de Pilar Mallol -Gaena environment, SL-, i ha suposat -amb l'enderrocament de tanques i amb l'ampliació cap al riu de nous espais de lleure- una considerable obertura del parc a la ciutat; per bé que minora la primitiva configuració dels Camps Elisis com a clos enjardinat, i desdibuixa com a tipologia d'infraestructures l'antiga carretera de Barcelona.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Lleida

Lleida

FONT DE LA PETXINA

043.02.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Cappont

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda del President Tarradellas, 2

Coordenades UTM

x 302776 ; y 4609649

Plànol

Delimitació bé

x 302776 ; y 4609649

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

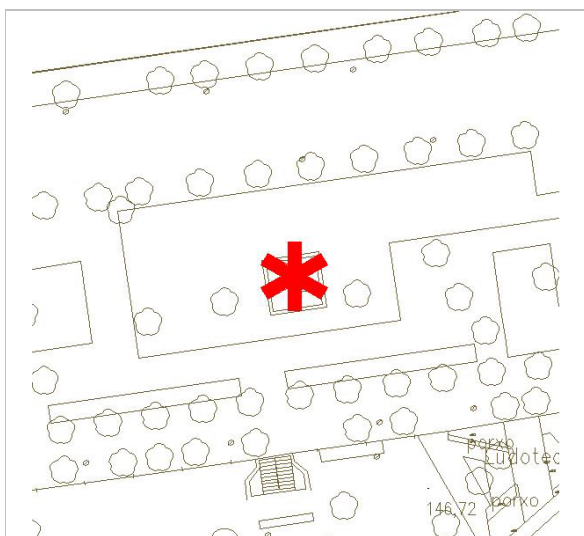
Superfície

Sostre

N. plantes

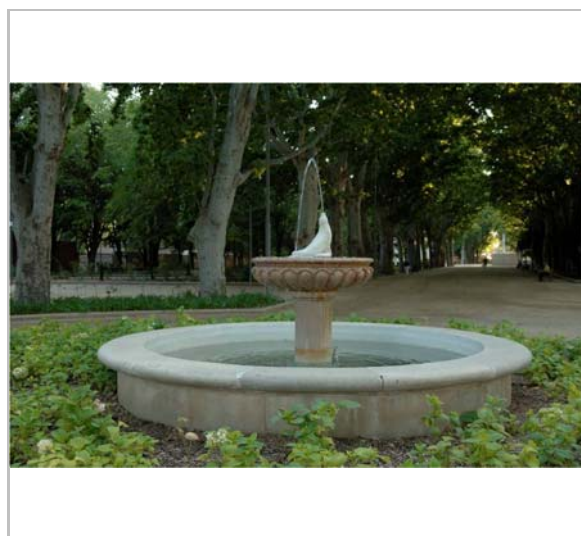
Titularitat

3098823098827CG0029H

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

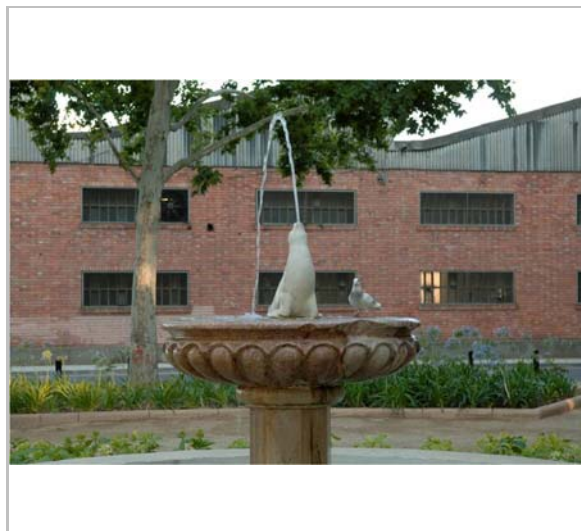
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans

Vista de conjunt

FONT DE LA PETXINA

043.02.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 043.02.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Font*Context* Els Camps Elisis col·laboren en l'articulació de l'encreuament de dues importants vies d'entrada i sortida de la ciutat a través del Pont Vell: l'avinguda de les Garrigues i l'avinguda de Josep Tarradellas, unides a la Plaça Bores.

La font es troba a l'extrem oposat de l'entrada principal del recinte dels Camps Elisis, un cop passat el Palau de Vidre sense abandonar el passeig principal.

Conjunt / elements Actualment situada a un extrem dels Camps Elisis, la font —d'autor desconegut— fou elaborada a les darreries del segle XVIII i instal·lada a la plaça d'Adriani per commemorar la reforma urbanística ideada per Carlos Farré d'Aunoy. Tanmateix, en 1864 fou traslladada al seu emplaçament actual.

La font la formen una bassa circular de poca profunditat, al centre de la qual s'aixeca una columna que sosté, amb un cordó cilíndric llis, l'únic element conservat de la font original: una pica gallonada de pedra, que pretén evocar les piques de fonts del renaixement tardà. Al centre, un brollador de pedra clara en forma de foca trenca l'harmonia del conjunt. Probablement aquest element és de nova construcció, car es té constància documental de que la font tenia vuit brolladors i una figura mitològica de tall classicitzant al centre.

Ús actual Font*Ús original/altres* Font*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està ubicada la Font de la Petxina, com a sòl que compren les zones verdes de caràcter local, de reduïda dimensió, que acolliran normalment jocs infantils, àrees d'estada i repòs i lleure en general, amb un tractament prioritàriament arbrat o enjardinat. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2 i correspon a Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A-. amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements:

- Llei 9/93:- Títol 1er – Capítol 2on – Articles 15 al 17 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 2a – Articles 39 a 45.

B-. els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT

1.A-. TIPOLOGIA:

La configuració íntegra original de la font / monument, o derivada de la seva evolució

Lleida

FONT DE LA PETXINA**043.02.CA**

tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B-. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA:

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* (en el cas de no tenir informació del cromatisme i textura originals, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg).

ELEMENTS MODIFICABLES:

2.A-. TIPOLOGIA:

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original de la font, o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B-. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA:

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* (en el cas de no tenir informació del cromatisme i textura originals, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg).

3-. ELEMENTS DE MODIFICACIÓ OBLIGADA:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

4-. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 d'aquestes NORMES D'ACTUACIÓ I/O PROTECCIÓ, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Conservació

CONSIDERACIONS A FUTURES INTERVENCIONS:

FONT DE LA PETXINA**043.02.CA**

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els anteriors apartats (1,2,3).

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

VALOR/S I ELEMENTS PATRIMONIALS DEL BÉ CATALOGAT:

Elements destacables pel seu grau de protecció, i distintius del valor patrimonial del bé catalogat.

1.-Criteris d'intervenció i/o actuació.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Dissenyats per Àngel Carmona, els Camps Elisis foren creats entre 1860 i 1864 com un eixamplament de la ciutat al marge esquerre del Segre que dignifica el raval de Cappeda en la seva unió amb l'avinguda de Josep Tarradellas i l'avinguda de les Garrigues, molt malmesos a mitjan segle XIX arran dels successius desbordaments del riu. Cal atribuir la iniciativa del projecte als alcaldes Joan Mestre Tudela -propulsor del primer projecte-, Manuel Fuster Arnaldo -1859, autèntic artífex de la promoció i responsable de la construcció del passeig-, i Josep Sol Bertran -qui completà la fase inicial-; de tal manera que el 12 de maig de 1864 s'inaugurava el parc, adjudicant-se a l'empresa "Campos Eliseos de Lérida". El recinte patí les riudes de 1866, 1907 i 1982, la desfeta de guerra civil en 1938; i inicià la represa amb la "1ª Feria agrícola, ganadera e industrial" de 1946 i contínues variacions de l'entorn fins la darrera remodelació, ejecutada en 2007.

Inicialment delimitats per una tanca, només eren accessibles des de la plaça Bores, però

Lleida

FONT DE LA PETXINA

043.02.CA

després de les reformes executades a finals del segle XX desaparegué la tanca, mantenint-se només la porta que Lluís Domènech projectà en una clara rememorança classicista l'any 1946, la qual substituïa la porta modernista que dissenyà Francesc de P. Morera en 1908 arran de la riuada de l'any anterior -substituta al seu torn de la primera porta, d'inspiració neoclàssica, aixecada en 1864-.

La remodelació de 2007 és de Pilar Mallol -Gaena environment, SL-, i ha suposat -amb l'enderrocament de tanques i amb l'ampliació cap al riu de nous espais de lleure- una considerable obertura del parc a la ciutat; per bé que minora la primitiva configuració dels Camps Elisis com a clos enjardinat, i desdibuixa com a tipologia d'infraestructures l'antiga carretera de Barcelona.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Lleida

Lleida

FONT DE LES GRANOTES

043.03.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Cappont

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda del President Tarradellas, 2

Coordenades UTM

x 302635 ; y 4609627

Plànol

Delimitació bé

x 302635 ; y 4609627

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

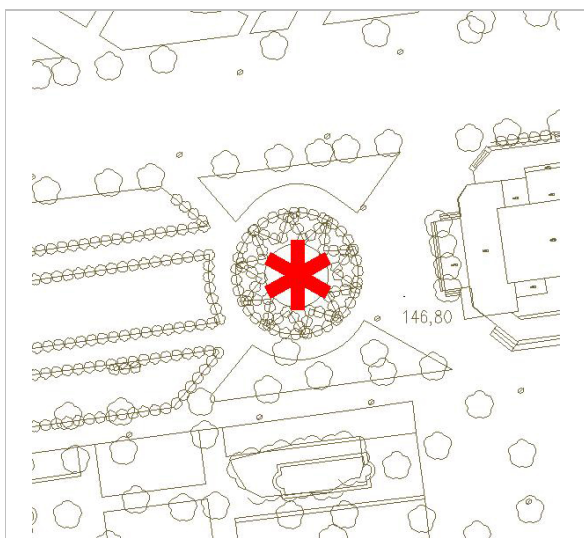
Superfície

Sostre

N. plantes

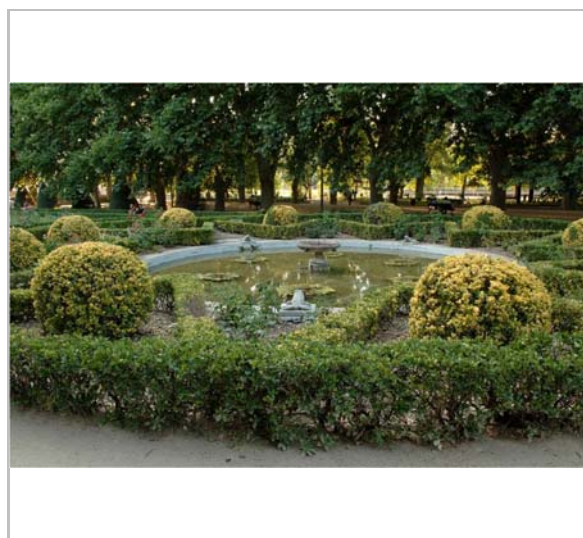
Titularitat

3098823098827CG0029H

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

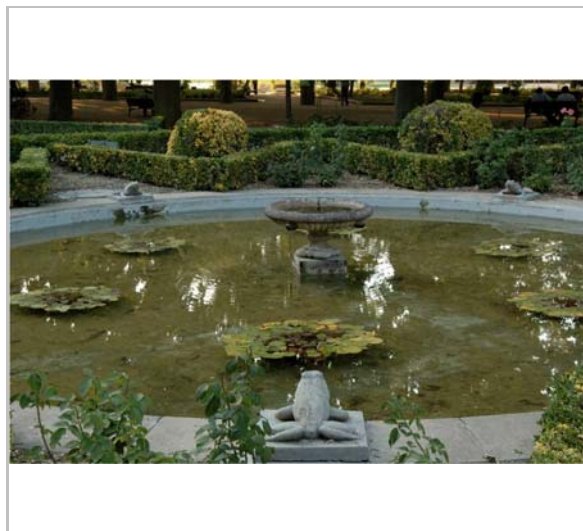
POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans

Vista de conjunt

FONT DE LES GRANOTES**043.03.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 043.03.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Font*Context* Els Camps Elisis col·laboren en l'articulació de l'encreuament de dues importants vies d'entrada i sortida de la ciutat a través del Pont Vell: l'avinguda de les Garrigues i l'avinguda de Josep Tarradellas, unides a la Plaça Bores.

La font es troba a l'interior del recinte dels Camps Elisis, dins un parterre de gespa i arbres en un lateral del Palau de Vidre.

Conjunt / elements Construïda probablement en el marc d'embelliment i recuperació dels Camps Elisis en temps de la postguerra —potser amb motiu del certamen firal de 1946—, la font es troba davant del xalet dels jardins, i la seva aparença evoca els jardins vuitcentistes propis del romanticisme.

Sobre una base quadrada descansa la bassa, cicular i gallonada, envoltada per sis brolladors en forma de granota que aporten un bri de simpatia a una font enormement discreta, alegrada també pel brollador que s'aixeca al centre de la pica, acompanyat per quatre elements en forma de peix amb la boca oberta.

Ús actual Font*Ús original/altres* Font*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està ubicada la Font de les Granotes, com a sòl que compren les zones verdes de caràcter local, de reduïda dimensió, que acolliran normalment jocs infantils, àrees d'estada i repòs i lleure en general, amb un tractament prioritàriament arbrat o enjardinat. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2 i correspon a Parcs Urbans.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A-. amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements:

- Llei 9/93:– Títol 1er – Capítol 2on – Articles 15 al 17 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 2a – Articles 39 a 45.

B-. els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT**1.A-. TIPOLOGIA:**

La configuració íntegra original de la font / monument, o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

Lleida

FONT DE LES GRANOTES**043.03.CA****1.B-. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA:**

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* (en el cas de no tenir informació del cromatisme i textura originals, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg).

ELEMENTS MODIFICABLES:**2.A-. TIPOLOGIA:**

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original de la font, o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B-. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA:

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* (en el cas de no tenir informació del cromatisme i textura originals, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg).

3-. ELEMENTS DE MODIFICACIÓ OBLIGADA:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

4-. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 d'aquestes NORMES D'ACTUACIÓ I/O PROTECCIÓ, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Conservació**CONSIDERACIONS A FUTURES INTERVENCIIONS:**

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els anteriors apartats (1,2,3).

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

VALOR/S I ELEMENTS PATRIMONIALS DEL BÉ CATALOGAT:

Elements destacables pel seu grau de protecció, i distintius del valor patrimonial del bé catalogat.

1.-Criteris d'intervenció i/o actuació.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Dissenyats per Àngel Carmona, els Camps Elisis foren creats entre 1860 i 1864 com un eixamplament de la ciutat al marge esquerre del Segre que dignifica el raval de Cappedon en la seva unió amb l'avinguda de Josep Tarradellas i l'avinguda de les Garrigues, molt malmesos a mitjan segle XIX arran dels successius desbordaments del riu. Cal atribuir la iniciativa del projecte als alcaldes Joan Mestre Tudela -propulsor del primer projecte-, Manuel Fuster Arnaldo -1859, autèntic artífex de la promoció i responsable de la construcció del passeig-, i Josep Sol Bertran -qui completà la fase inicial-; de tal manera que el 12 de maig de 1864 s'inaugurava el parc, adjudicant-se a l'empresa "Campos Eliseos de Lérida". El recinte patí les riudes de 1866, 1907 i 1982, la desfeta de guerra civil en 1938; i inicià la represa amb la "1ª Feria agrícola, ganadera e industrial" de 1946 i contínues variacions de l'entorn fins la darrera remodelació, ejecutada en 2007.

Inicialment delimitats per una tanca, només eren accessibles des de la plaça Bores, però després de les reformes executades a finals del segle XX desaparegué la tanca, mantenint-se només la porta que Lluís Domènech projectà en una clara rememorança

Lleida

FONT DE LES GRANOTES**043.03.CA**

classicista l'any 1946, la qual substituïa la porta modernista que dissenyà Francesc de P. Morera en 1908 arran de la riuada de l'any anterior -substituta al seu torn de la primera porta, d'inspiració neoclàssica, aixecada en 1864-.

La remodelació de 2007 és de Pilar Mallol -Gaena environment, SL-, i ha suposat -amb l'enderrocament de tanques i amb l'ampliació cap al riu de nous espais de lleure- una considerable obertura del parc a la ciutat; per bé que minora la primitiva configuració dels Camps Elisis com a clos enjardinat, i desdibuixa com a tipologia d'infraestructures l'antiga carretera de Barcelona.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Lleida

Lleida

FONT DEL NEN I L'OCA

043.04.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Cappont

Codi INE 120

Adreça/es

Avinguda del President Tarradellas, 2

Coordenades UTM

x 302557 ; y 4609617

Plànol

Delimitació bé

x 302557 ; y 4609617

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

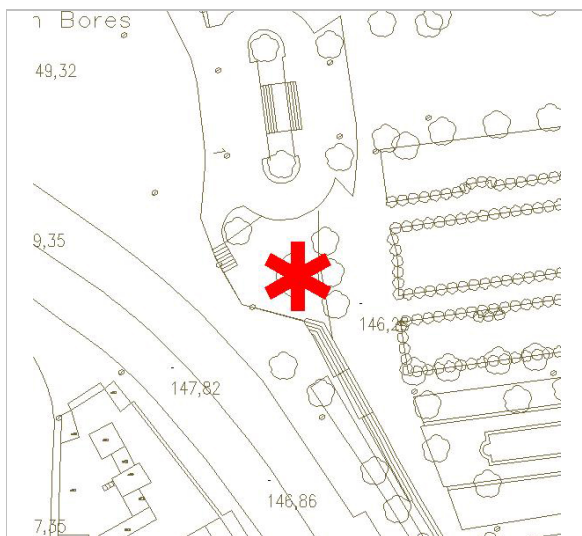
Superfície

Sostre

N. plantes

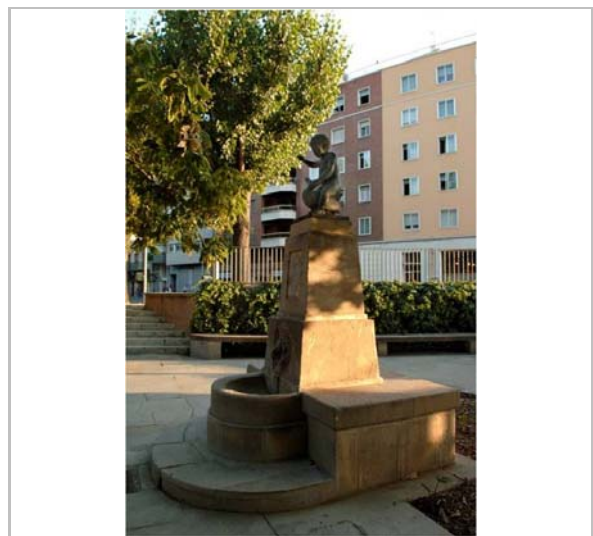
Titularitat

3098823098827CG0029H

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent

POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació

SUC (urbà consolidat)

Qualificació

SV2_Parcs Urbans

Vista de conjunt

FONT DEL NEN I L'OCA**043.04.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 043.04.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* S Elements Singulars/Mobiliari urbà*Subtipus Funcional* Font*Context* Els Camps Elisis col·laboren en l'articulació de l'encreuament de dues importants vies d'entrada i sortida de la ciutat a través del Pont Vell: l'avinguda de les Garrigues i l'avinguda de Josep Tarradellas, unides a la Plaça Bores.

La font es troba instal·lada al sud de l'entrada principal del recinte dels Camps Elisis, prop de les grades que hi donen accés des de l'avinguda de Les Garrigues.

Conjunt / elements Font instal·lada al nord de l'entrada dels Camps Elisis en 1946, actualment es troba al sud d'aquesta i orientada cap a l'interior dels jardins. L'autoria general de la font és desconeguda, per bé que l'escultura de bronze que la corona és de Ramon Cortijo. La font és exempta, formada per dos elements clarament diferenciables: a la part baixa, la pica semicircular pètria arrenca d'una base quadrada, de la qual també en naix un element troncopiramidal de pedra, a la part baixa del qual arrenca un brollador circular en forma de cap de lleó. El segon element correspon a l'escultura d'un infant nu jugant amb una petita oca —amb el bec malmès—, bronze dissenyat per Ramon Cortijo, fos per la foneria Paituvi i restaurat en part per Antoni Abad, qui reparà el colze dret de l'infant i hi afegí unes cireres, actualment no conservades.

Ús actual Font*Ús original/altres* Font

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està ubicada la Font del Nen i l'Oca, com a sòl que compren les zones verdes de caràcter local, de reduïda dimensió, que acolliran normalment jocs infantils, àrees d'estada i repòs i lleure en general, amb un tractament prioritàriament arbrat o enjardinat. S'identifica en els plànols amb la Clau SV2 i correspon a Parcs Urbans.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A-. amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements:

- Llei 9/93:- Títol 1er – Capítol 2on – Articles 15 al 17 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 2a – Articles 39 a 45.

B-. els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT**1.A-. TIPOLOGIA:**

La configuració íntegra original de la font / monument, o derivada de la seva evolució

Lleida

FONT DEL NEN I L'OCA**043.04.CA**

tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B-. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA:

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* (en el cas de no tenir informació del cromatisme i textura originals, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg).

ELEMENTS MODIFICABLES:

2.A-. TIPOLOGIA:

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original de la font, o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B-. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA:

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* (en el cas de no tenir informació del cromatisme i textura originals, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg).

3-. ELEMENTS DE MODIFICACIÓ OBLIGADA:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

4-. CRITERIS D'ACTUACIÓ EN MODIFICACIONS:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 d'aquestes NORMES D'ACTUACIÓ I/O PROTECCIÓ, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Conservació

CONSIDERACIONS A FUTURES INTERVENCIONS:

FONT DEL NEN I L'OCA**043.04.CA**

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els anteriors apartats (1,2,3).

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

VALOR/S I ELEMENTS PATRIMONIALS DEL BÉ CATALOGAT:

Elements destacables pel seu grau de protecció, i distintius del valor patrimonial del bé catalogat.

1.-Criteris d'intervenció i/o actuació.

Els criteris de la intervenció estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Dissenyats per Àngel Carmona, els Camps Elisis foren creats entre 1860 i 1864 com un eixamplament de la ciutat al marge esquerre del Segre que dignifica el raval de Cappedon en la seva unió amb l'avinguda de Josep Tarradellas i l'avinguda de les Garrigues, molt malmesos a mitjan segle XIX arran dels successius desbordaments del riu. Cal atribuir la iniciativa del projecte als alcaldes Joan Mestre Tudela -propulsor del primer projecte-, Manuel Fuster Arnaldo -1859, autèntic artífex de la promoció i responsable de la construcció del passeig-, i Josep Sol Bertran -qui completà la fase inicial-; de tal manera que el 12 de maig de 1864 s'inaugurava el parc, adjudicant-se a l'empresa "Campos Eliseos de Lérida". El recinte patí les riudes de 1866, 1907 i 1982, la desfeta de guerra civil en 1938; i inicià la represa amb la "1ª Feria agrícola, ganadera e industrial" de 1946 i contínues variacions de l'entorn fins la darrera remodelació, ejecutada en 2007.

Inicialment delimitats per una tanca, només eren accessibles des de la plaça Bores, però

Lleida

FONT DEL NEN I L'OCA

043.04.CA

després de les reformes executades a finals del segle XX desaparegué la tanca, mantenint-se només la porta que Lluís Domènech projectà en una clara rememorança classicista l'any 1946, la qual substituïa la porta modernista que dissenyà Francesc de P. Morera en 1908 arran de la riuada de l'any anterior -substituta al seu torn de la primera porta, d'inspiració neoclàssica, aixecada en 1864-.

La remodelació de 2007 és de Pilar Mallol -Gaena environment, SL-, i ha suposat -amb l'enderrocament de tanques i amb l'ampliació cap al riu de nous espais de lleure- una considerable obertura del parc a la ciutat; per bé que minora la primitiva configuració dels Camps Elisis com a clos enjardinat, i desdibuixa com a tipologia d'infraestructures l'antiga carretera de Barcelona.

Bibliografia

Frederic VILÀ TORNOS / Xavier RODRÍGUEZ PADILLA. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Lleida

Lleida

BLOCS DEL CARRER SANTA MARTA

044.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri

Centre Històric

Codi INE 120

Adreça/es

Carrer Santa Marta

Coordenades UTM x 302392 ; y 4609901

Plànol

Delimitació bé

x 302392 ; y 4609901

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

2400903CG0120A

2400902CG0120A

2400901CG0120A

2400915CG0120A

2400914CG0120A

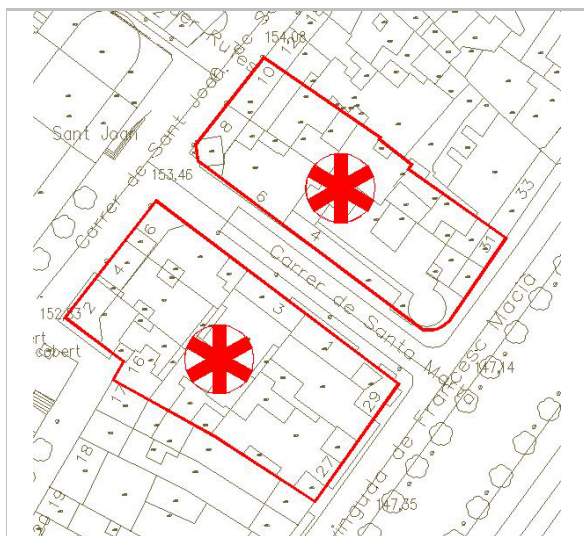
2400913CG0120A

2501210CG0120B

2501211CG0120B

2501212CG0120B

2501213CG0120B

Localització

MJM

Panoràmica general

Lleida

BLOCS DEL CARRER SANTA MARTA

044.CA

DADES URBANÍSTIQUES

<i>Pla vigent</i>	POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
<i>Classificació</i>	SUC (urbà consolidat)
<i>Qualificació</i>	R1a2_Subzona Eix comercial

Vista de conjunt

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	HA 1017

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Conjunts
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	044.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia Funcional</i>	ARUr/UM Arquitectura Residencial Urbana / Urbana entre mitgeres
<i>Subtipus Funcional</i>	Habitatges
<i>Context</i>	Ordenació -de gran valor urbanístic- del passatge que uneix la rambla de Ferran, l'avinguda de Francesc Macià i la plaça de la Pau amb el carrer i la plaça de Sant Joan.
<i>Conjunt / elements</i>	El projecte consistí en dos blocs d'habitatges entre mitgeres de quatre pisos d'alçada i àtic, aixecats l'un davant de l'altre sobre els porxos -de configuració desigual- del carrer de Sant Joan, avui ocupats per locals comercials. Ambdós edificis combinen la pedra i l'obra arrebossada i pintada en tons terra i blancs; i comparteixen algunes característiques formals, com la distribució de les obertures, la composició de les façanes o l'articulació de la cantonada Santa Marta - Sant Joan mitjançant una tribuna, la qual aporta protagonisme a l'entrada a l'església de Sant Joan.

L'edifici més proper a la plaça de la Sal sembla més modest, i hi predomina la homogeneïtat arran del tractament llis del mur i la distribució de les obertures, en forma de portes balconeres acompanyades per balcons força austers, per bé que també s'hi observen balustrades. Aquestes emmarquen per la part baixa el cos de quatre plantes de vivendes; mentre que una prominent cornisa la corona per la part superior. D'aquest bloc en destaca la tribuna que soluciona la cantonada entre el carrer Santa Marta i el carrer de Sant Joan. De perfil corb i tres nivells diferenciats, el central és més sobresortit que els laterals, però tots tres presenten la mateixa composició en base a un gran finestral a cada cara del cos i cada planta. La tribuna la corona una balustrada correguda comunicada

Lleida

BLOCS DEL CARRER SANTA MARTA**044.CA**

amb l'habitatge de la quarta planta. La façana està coronada per un ràfec motllurat i a la cantonada, a eix amb la tribuna, s'aixeca un cos cúbic, corresponent a l'àtic, cobert per una teulada a quatre aigües.

Per la seva banda, l'edifici més proper a la plaça de Sant Joan -edifici Roig Nadal-Balansch- presenta algunes diferències formals i sembla més agradable tant per la seva ubicació com pel color blanc de la façana, treballada en alguns sectors a mode de grans filades amb osques horitzontals. Tanmateix, la composició és força similar a la del seu veí: un bloc de quatre pisos de vivendes s'aixeca sobre uns porxos ocupats per comerços, delimitat per les balustrades i balcons de la primera planta i per l'elegant cornisa del quart pis. El mur està harmònicament perforat per portes balconeres, i destaca la tribuna oberta a la cantonada de la plaça de Sant Joan, de perfil corb, tres alçades i dos volums amb grans finestres a cada planta, coronada per la balustrada de la quarta planta de l'immoble, a la qual s'obren diverses portes balconeres coronades per frontons triangulars. Protegint un terrat que s'intueix des del carrer, a ambdues cantonades de l'edifici s'aixequen dos àtics cúbics amb teulat a quatre vessants, a mode de coronament.

Ús actual

Habitatges i comerç a la planta baixa

Ús original/altres

Habitatges i comerç a la planta baixa

Estat conservació

Les façanes i coberta presenten un bon estat de conservació.

L'entorn urbà més proper a l'edifici presenta un bon estat de conservació.

Entorn de protecció

El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits els edificis com a sòl urbà corresponent a la Zona de Centre Històric-Subzona Eix comercial, identificat en els plànols amb la Clau R1a2.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE*Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que, tot i no complir les condicions pròpies dels BCIN, reuneixen determinats valors de significació i importància que els fa mereixedors d'una protecció i defensa, de manera que puguin ser transmesos en les millors condicions a les generacions futures -BCIL- :

- Llei 9/93:- Títol 1er – Capítol 2on – Articles 15 al 17 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 2a – Articles 39.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret (sense poder afegir noves obertures en el plans de façana, ni rètols o altres elements que desvirtuin la seva composició).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats i coronaments originals, o derivats de la seva evolució tipològica més significativa, que configurin la formalització de les façana en relació amb els panys plens de paret, i que en cap cas han de ser desfigurats per rètols o altres afegits que excedeixin els seus límits arquitectònics.

1.A.3) Tots aquells elements de fusteria i ornamentals originals que es conservin (la sòbria serralleria de les baranes, encerclament d'obertures, relleus, motllures, òculs, pilastres, mènsules, en especial els elements originals de motllurat, serralleria, i estucat esgrafiats).

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) Tots aquells elements de la línia envoltant de l'edifici, original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

1.B.2) Els nivells de plantes pis, tot respectant les seves obertures, excepte si es separen d'ella convertint-la en façana autònoma.

1.B.3) Espais comunitaris rellevants: vestíbuls, escales, patis, celoberts i unitats funcionals d'accés, originals o derivats de la seva evolució tipològica més significativa.

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.C.1) El cromatisme original de l'edifici, tant en façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en coberta.

1.C.2) L'acabat material de les façanes i en especial la seva textura.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric.

2. Elements Modificables:

2.A. FAÇANA

Fusteries i altres elements que calgui substituir, per a la seva millora tècnica i funcional, mantenint el màxim possible la formalització compositiva, el cromatisme i la textura originals o similars.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric.

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat la línia envoltant original de l'edifici (o falsejat o transformat la tipologia original), afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions (antenes, aparells de climatització, cablejat en façana, retolació fora de la formalització original del conjunt, etc.) que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre el bé catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original de l'edifici, tant en façana (panys plens de paret, obertures, fusteries i elements de protecció solar) com en coberta, a fi i efectes de la seva recuperació.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original de façana, en especial la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

* En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg i/o la carta de colors i textures del Centre Històric.

3. Elements de Modificació Obligada:

Lleida

BLOCS DEL CARRER SANTA MARTA**044.CA**

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt Clau R1a2_Zona Centre Històric-Subzona Eix comercial.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquests edificis resideix en el valor històric i arquitectònic de la construcció
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el conjunt d'habitatges del Carrer de Sant Joan 2, 4, 6 i 8, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punts 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la composició i formalització material i constructiva de l'exterior basades en la plàstica de l'estucat, pedra i motllurat existent.

EXTERIOR:

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre les façanes o coberta en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN/JARDÍ:

En l'acondiciament de l'entorn urbà que envolta el conjunt, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA/INTERIOR:

Les intervencions sobre l'estructura del l'immoble es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior de l'edifici s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïtat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals

Lleida

BLOCS DEL CARRER SANTA MARTA**044.CA**

de la construcció (maó, pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

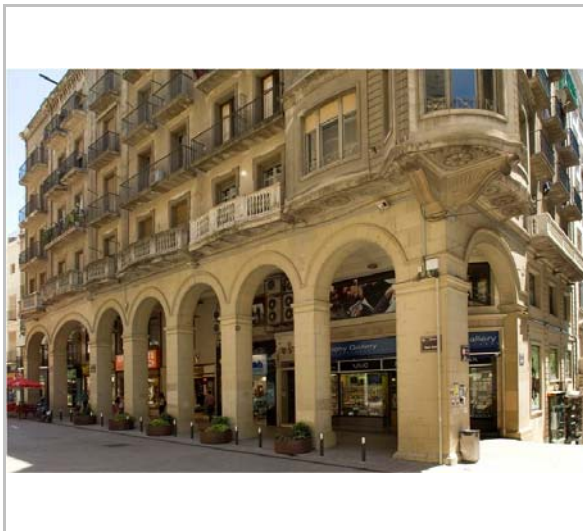
INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica L'ordenació s'executà al voltant de 1948, projectada per Lluís Domènech Torres, llavors arquitecte de Regiones Devastadas, que ideà uns edificis de perfil historicista, que bevien de la tradició clàssica.

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Actuacions finca Conjunt bastit a mitjan del segle XX, el seu interior s'ha anat modificant per adaptar-se a les necessitats de cada moment.

Observacions Estil: Racionalisme
 Època/data: Època contemporània. Segle XX
 Cronologia: 1948
 Autor: Lluís Domènech Torres. Arquitecte
 Accés sense dificultats. Els edificis s'alineen al flanc sud del carrer de Sant Joan, contactant amb la plaça de Sant Joan i articulant el gir vers el carrer de Santa Marta.

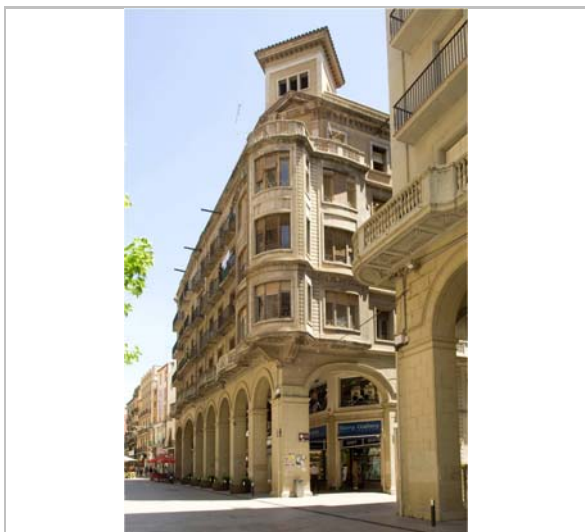
Vista de conjunt

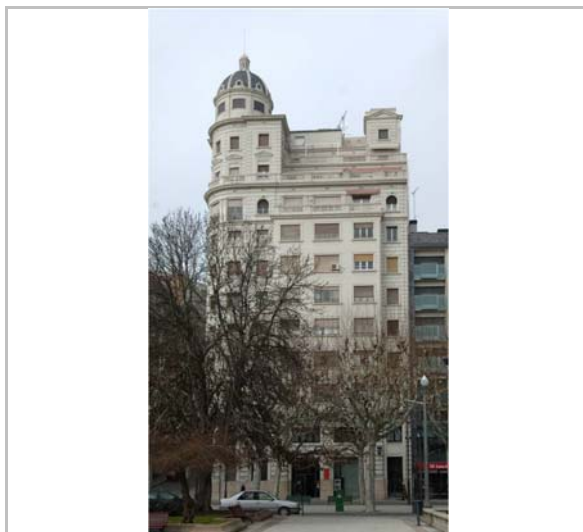
Lleida

BLOCS DEL CARRER SANTA MARTA

044.CA

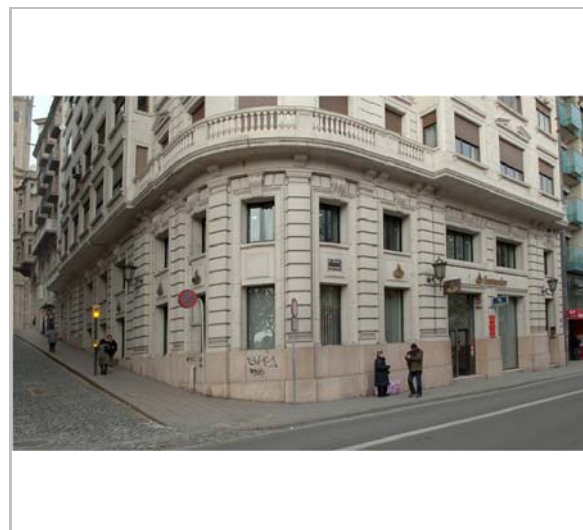
Vista de conjunt

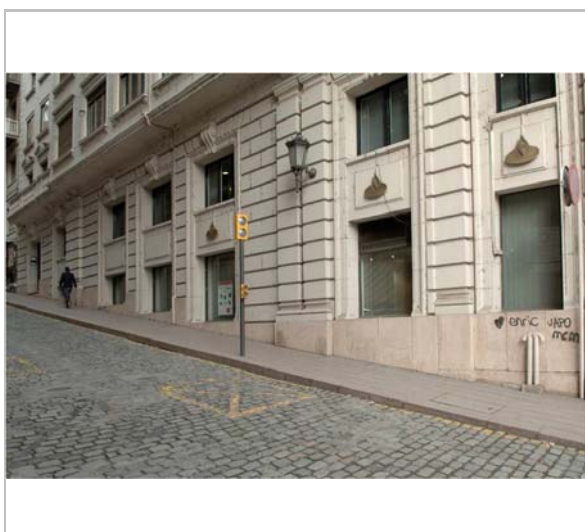
Vista de conjunt

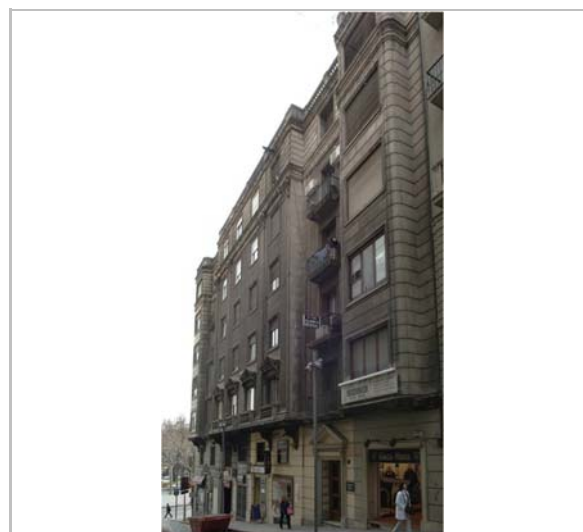
Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

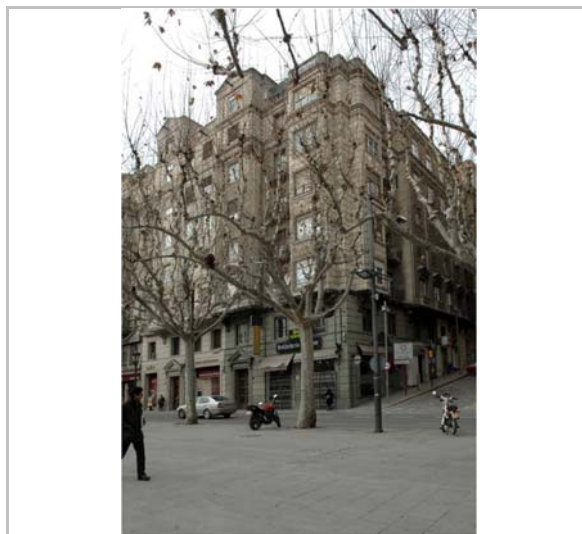
Lleida

BLOCS DEL CARRER SANTA MARTA

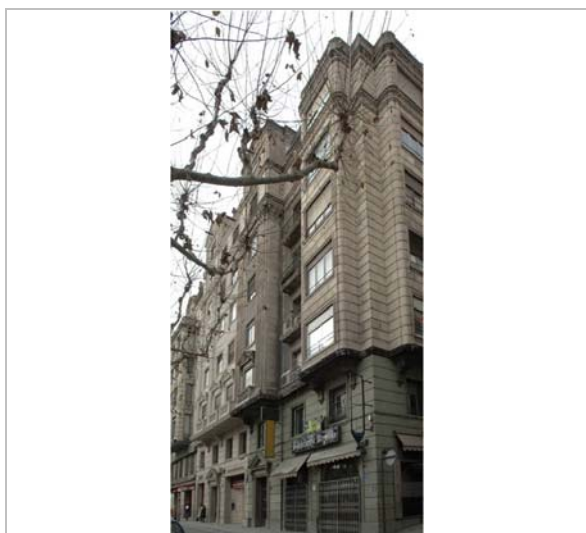
044.CA

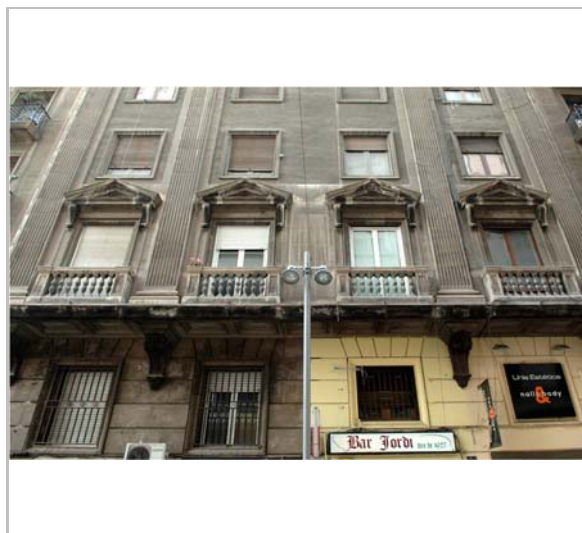
Vista de conjunt

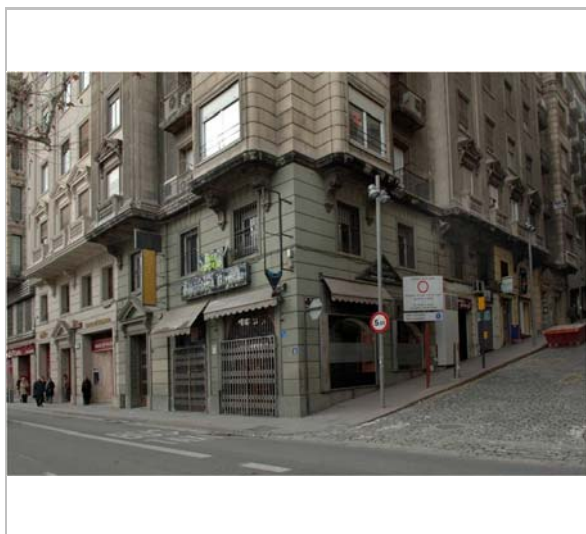
Vista de conjunt

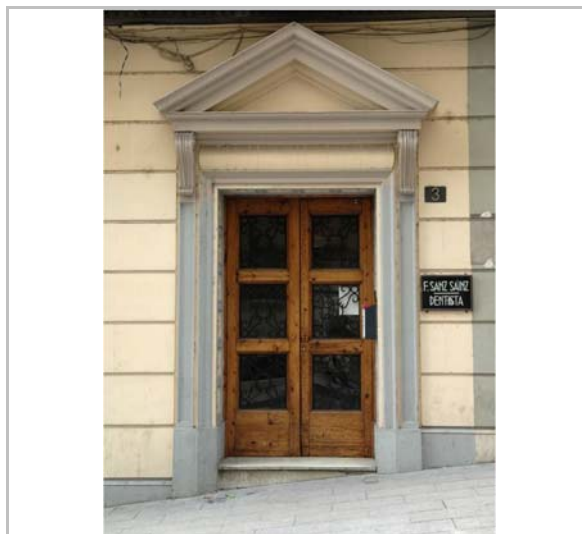
Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

BLOCS DEL CARRER SANTA MARTA

044.CA

Lleida

RECINTE ANTIC DEL CEMENTIRI

045.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, km. 25

Coordenades UTM x 304356 ; y 4609486

Plànol

Delimitació bé

x 304356 ; y 4609486

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

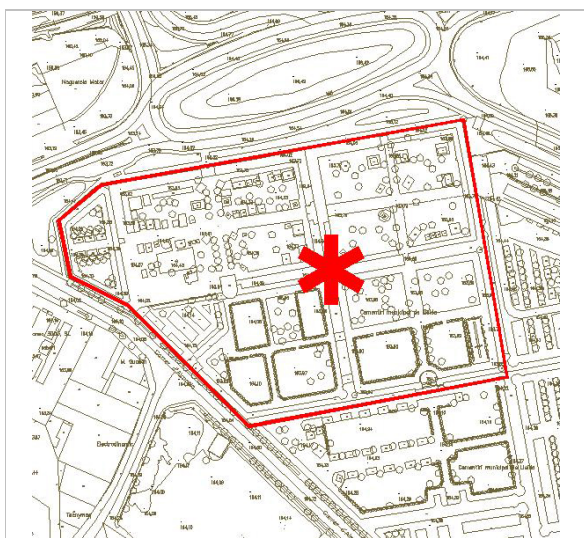
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

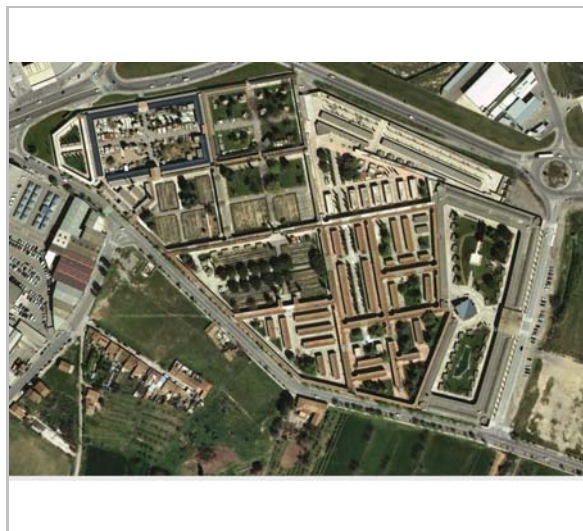

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-
cementiri

Vista de conjunt

RECINTE ANTIC DEL CEMENTIRI

045.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 045.CA*Nivell prot.* Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AP/E Arquitectura Pública, semipública. Equipament*Subtipus Funcional* Cementiri*Context* Conjunt bastit a la banda nord de la ciutat amb accés des de la carretera Nacional II.*Conjunt / elements* El sector més antic del cementiri, format pels departaments de Sant Anastasi i Santa Cecília, es localitza a l'extrem nord-est de l'actual recinte del cementiri municipal, i fou acabat de construir en 1844. Obert a la rotonda que ordena l'encreuament entre l'antiga carretera N II i la carretera N 240a, és delimitat per un mur de maçoneria arrebossada i pintada de blanc, on s'hi obren dues portes -una per a cada departament- però tan sols és practicable l'antiga porta principal, que dona accés al departament de Sant Anastasi. Ambdós departaments són correspostos per departaments de construcció posterior, el de Sant Cristòfol a la dreta i per la banda sud els de Sant Miquel i Sant Josep, respectivament.

L'antiga porta d'entrada al recinte rep un tractament monumental, consistent en un pòrtic suportat per quatre pilastres adossades al mur i elevades sobre pedestals equipats amb senzills pedrissos. Les pilastres sustenten un entaulament amb un fris de tríglifs i dentells, coronat per una cornisa sobresortida que dona pas a un coronament de diversos blocs de pedra on s'hi identifica el relleu d'un calze entre dues ales, al seu torn rematat per una creu llatina de pedra sobre una urna. La porta pròpiament dita consisteix en un arc de mig punt obert al centre del pòrtic, flanquejat per dos fanals i tancat exteriorment per una reixa de forja on s'hi llegeix la data de construcció d'aquest primitiu recinte.

Ús actual Cementiri*Ús original/altres* Cementiri*Estat conservació* El cementiri presenta en conjunt un bon estat de conservació.
L'entorn més proper al conjunt presenta un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el cementiri com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configurin la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

1.A. TIPOLOGIA

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNIXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

2.A. FAÇANA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínixols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS
CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

RECINTE ANTIC DEL CEMENTIRI**045.CA****2.A. TIPOLOGIA**

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt, Clau SE6, corresponent a Equipament Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

EXTERIOR:

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN/JARDÍ:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

Lleida

RECINTE ANTIC DEL CEMENTIRI

045.CA

ESTRUCTURA/INTERIOR:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Bibliografia</i>	Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
<i>Actuacions finca</i>	Conjunt construït en el segle XIX, s'ha anat adaptant a les necessitats de cada moment.
<i>Observacions</i>	Estil: funcionalisme Època/data: Època contemporània. Segle XX Cronologia: Mitjan segle XX Autor: José Rodríguez Mijares. Arquitecte Accés sense dificultats. És preferible accedir a aquest sector del Cementiri per l'antiga entrada principal, oberta al flanc oest de la rotonda allargada que articula l'encreuament de l'antiga carretera N II i la carretera N 240a.

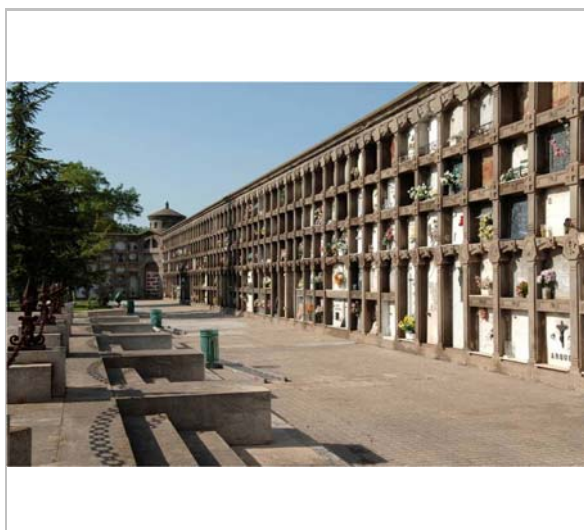
Lleida

RECINTE ANTIC DEL CEMENTIRI

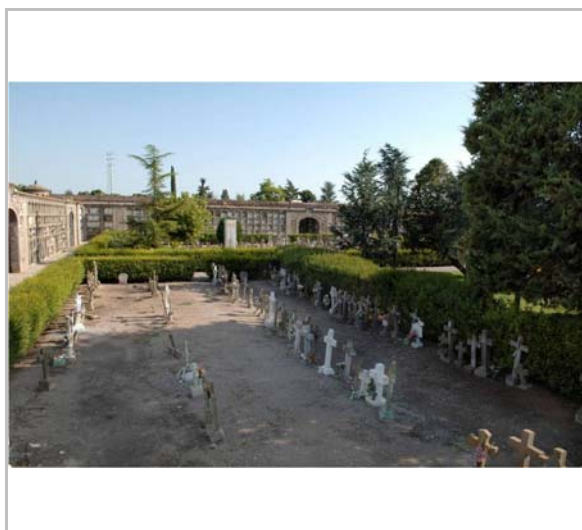
045.CA

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

DEPARTAMENT DE SANT ANASTASI

045.01.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304294 ; y 4609515

Plànol

Delimitació bé

x 304294 ; y 4609515

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

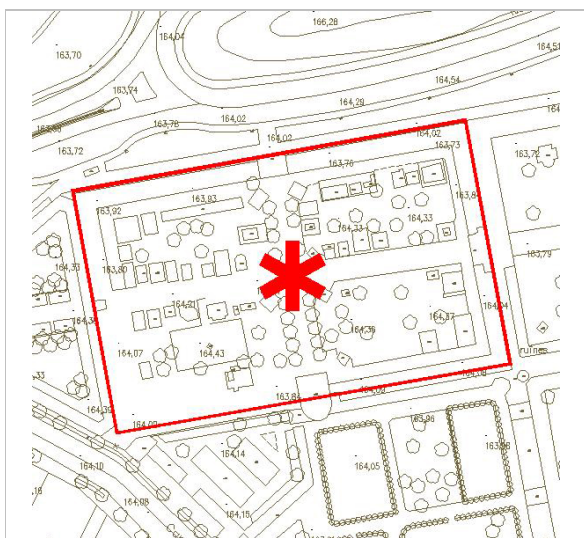
Superfície

Sostre

N. plantes

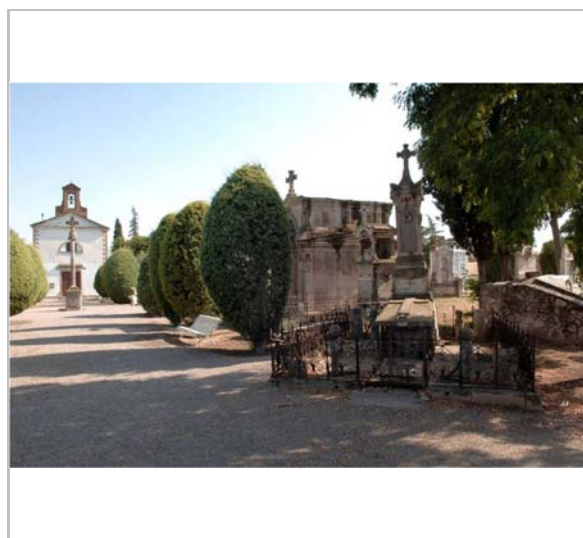
Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

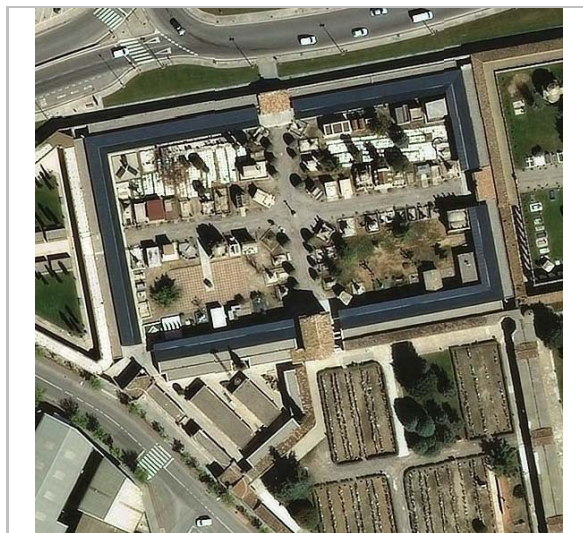
Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-cementiri

Vista de conjunt

CATALOGACIÓ ANTERIOR*Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 045.01.CA*Nivell prot.* Nivell 3. Parcial**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* AP/E Arquitectura Pública, semipública. Equipament*Subtipus Funcional* Cementiri*Context* Accés sense dificultats. La millor manera d'accedir a aquest sector del cementiri és a través de l'antiga porta del recinte, ubicada al flanc sud-occidental de la rotonda allargada que uneix la carretera nacional II amb la carretera nacional 240a.*Conjunt / elements* El departament de Sant Anastasi és el sector més antic del cementiri municipal. De planta rectangular, és accessible tant a través dels departaments de Sant Cristòfol i Santa Cecília com per l'antiga porta principal i del de Sant Miquel, mitjançant un petit pas obert al lateral de l'església del cementiri aixecada al centre de la frontera entre ambdós.

El departament és definit per un parterre de gespa, dividit en quatre parts per l'encreuament perpendicular dels dos camins que el travessen -amb la Creu de les tres pedretes al centre- i en recorren el perímetre. En la zona enjardinada s'ordenen els panteons més antics del cementiri i el conjunt restava encerclat fins l'any 2007 per quatre pisos de nínxols -dels que actualment s'han traslladat les despulles-, adossats al mur perimetral i protegits per una llotja -esplèndida malgrat el seu deteriorament- ara enderrocada, restant avui tot plegat en procés de reforma.

El valor patrimonial d'aquest àmbit -el més antic del cementiri-, es basa en l'amable proporció de la seva escala, amb capacitat d'articular l'eix i seqüència perceptiva generats per la porta d'accés, la creu de terme i la capella, amb un seguit de parterres contenidors de variats mausoleus i amb les llotges perimetrals ara desaparegudes- que caldria recuperar al completar-se la reforma-, esdevenint un enjardinament evocador d'alta qualitat espacial i un magnífic testimoni històric.

Ús actual Cementiri*Ús original/altres* Cementiri*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Departament de Sant Anastasi com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configuren la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquells elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS

MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

1.A. TIPOLOGIA

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNIXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

2.A. FAÇANA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínixols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

Lleida

DEPARTAMENT DE SANT ANASTASI

045.01.CA

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS
CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

2.A. TIPOLOGIA

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA/INTERIOR:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Bibliografia</i>	Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
<i>Actuacions finca</i>	Conjunt construït en el segle XIX, s'ha anat adaptant a les necessitats de cada moment.

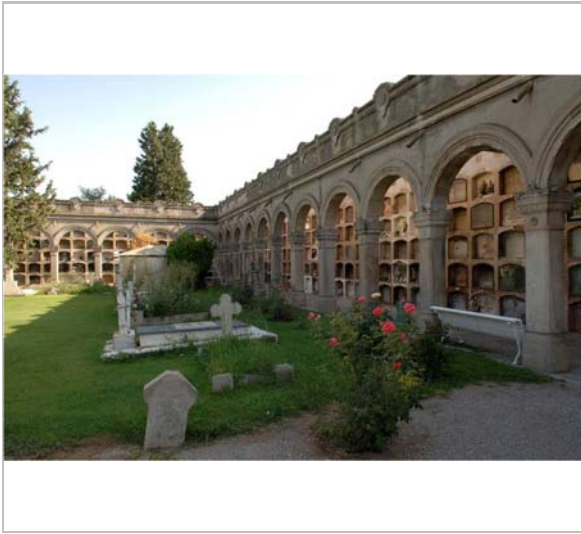
Vista de conjunt

Lleida

DEPARTAMENT DE SANT ANASTASI

045.01.CA

Vista de conjunt

Lleida

CREU DE LES TRES PEDRETES

045.01.01.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304294 ; y 4609517

Plànol

Delimitació bé

x 304294 ; y 4609517

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

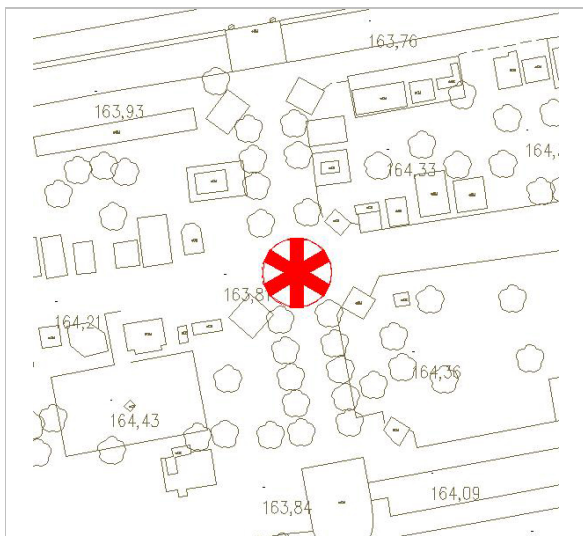
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-cementiri

Vista de conjunt

CREU DE LES TRES PEDRETES**045.01.01.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 045.01.01.CA
Nivell prot. Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Creu*Context* La Creu de les tres pedretes es troba entre l'antiga entrada principal al cementiri i la capella, al centre del departament de Sant Anastasi.*Conjunt / elements* La Creu de les tres pedretes està esculpida íntegrament en pedra i és d'època baixmedieval. La creu es disposa sobre un pedestal que data del moment de la seva implantació al cementiri: aixecat sobre una base octogonal, és de forma cúbica i presenta inscripcions de difícil lectura, breus sentències en llatí sota els epígrafs iudicium, mors, inferi, gloria. Sobre seu arrenca la base, habitualment colgada per còdols aplicats pels visitants, entre els quals n'arrenca el fust -estriat en espiral a la meitat inferior, estriat recte a la part superior- el qual dona pas a l'arrencament de la creu, octogonal, amb la decoració escultòrica molt malmesa, que al seu torn esdevé base de la creu. La creu és radiada i amb els extrems dels braços amb decoracions lobulades i flamígeres, amb un Crist crucificat a la cara nord i una Maredeu a la cara sud.*Ús actual* Religios*Ús original/altres* Religios*Estat conservació* La superfície de l'element presenta un estat de conservació millorable. L'entorn presenta un bon estat de conservació. L'estructura de l'element presenta un bon estat de conservació.*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està situada la Creu de les Tres Pedretes com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb el establert en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 1er Secció 3ª – Articles 29 i 30 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38 / Títol 2on – Capítol 3er Secció 2ª – Articles 43 a 45.

B. Els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

1-. Elements de Manteniment Obligat:

Tots els que constitueixen l'estructura i la configuració de la creu, corresponents a la seva gènesi i concepció, o representatius de reformes, modificacions i rehabilitacions que aquestes hagin sofert al llarg del temps i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial.

CREU DE LES TRES PEDRETES**045.01.01.CA****2- Elements Modificables:**

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una distorsió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé, impropis del seu procés de concepció original o d'evolució històrica concreta, o esdevinguin un "fals històric" (reproducció mimètica descontextualitzada i d'època totalment diferent a la de l'estil reproduït).

3- Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials de l'element catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on Secció 1ª - Article 35). En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ Valor històric

Element de notable qualitat compositiva, tipologia singular i certa monumentalitat, el seu valor patrimonial rau a més en el fet de ser exponent dels trets estilístics dels seus llenguatges formals i testimoni insigne de l'evolució històrica de Lleida, ultrapassant però l'estricta consideració local i esdevenint des de ella un referent d'àmplia rellevància arreu.

 Valor arqueològic i paleontològic Valor arquitectònic/tipològic/artístic**REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS***Tipus d'intervenció* Restauració

Qualsevol projecte d'intervenció sobre la Creu de les tres pedretes, haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de bens és igual d'important el coneixement de la constitució de l'element original com el reconeixement de les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1,2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements declarats com a BCIN i als seus entorns de protecció, i criteris d'intervenció (Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Articles 7 al 14 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 1ª – Articles 31 a 38), i els criteris d'intervenció general establerts en l'articulat del present catàleg pel que es refereix als elements del Nivell 1 de protecció. Protecció Integral.

Els criteris de la intervenció sobre l'element estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

Lleida

CREU DE LES TRES PEDRETES**045.01.01.CA**

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg i Inventari dels Elements d'Interés Històric, Artístic i Arquitectònic de la Ciutat de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar no reversiblement per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que l'element sigui alterat o destruït no deixant-lo perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar l'element, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials conservats. La intervenció sobre l'element en mantindrà les característiques pròpies, i no es permetran alteracions o aportacions que malmetin la imatge i la lògica del conjunt.

ENTORN:

Li seran d'aplicació els criteris d'intervenció en els entorns immediats / entorns de protecció establerts per als BCIN en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93 (Llei 9/93: Títol 2on - Capítol 2on Secció 1ª - Article 35).

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre la Creu de les tres pedretes es realitzaran conservant al màxim la seva estructura original, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre l'element es faran integrant, en la mesura del possible, les seves especificitats originals corresponent a cada una de les seves etapes constructives, evitant canvis formals i constructius que alterin la seva genuïnitat conservada. Per les reparacions s'utilitzaran els materials propis de la construcció original.

<i>Usos permesos</i>	Tots aquells que va incloure la seva declaració o incoació com a BCIN, i segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Totes el altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La Creu de les tres pedretes està situada en el Departament de sant Anastasi. Aquest Departament és el més antic del cementiri, construït l'any 1784. Degut al seu mal estat de conservació, l'any 2006 va estar sotmès a una reconstrucció.

El Cementiri de Lleida és d'agrupació neoclàssica i la part més antiga està composta per uns recintes de planta rectangular amb nínxols perimetrals. Jardins centrals ordenats per trama barroca, on es troben els panteons monumentalistes (Comtes de Torregrossa) que foren projectats per arquitectes lleidatans de l'època. Ambdós recintes neoclàssics tenen façana i accés per a la Carretera Nacional II.

Al cementiri de Lleida i ha una imatge, la mare de Deu de les tres pedretes. Diu la tradició

Lleida

CREU DE LES TRES PEDRETES**045.01.01.CA**

que si un està malat greu, es fa una petició a aquesta imatge, dipositant tres pedretes als seus peus. L'expressió de dir "fulano està a les tres pedretes" representa que està molt greu i que cal demanar per la seva salut.

Per aquest motiu, en el basament de la Creu de les tres pedretes, s'hi troben normalment dipositades un conjunt de còdols o altres pedretes que farien també referència a l'esmentada pregària.

Bibliografia

Frederic Vilà Tornos/ Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Jaume de Francisco Vilarrubla.

Actuacions finca

La creu original ha estat acomodada en el cementiri actual amb successius acondicionaments en el seu pedestal o basament.

Observacions

Estil: Gòtic

Època: Època medieval. Baixa Edat Mitjana (Segles XIII-XV)

Construïda a l'època baixmedieval

Accés sense dificultats. Tant la capella com la creu es troben en la via axial que naix de l'antiga entrada principal del recinte del cementiri i s'endinsa en el departament de Sant Anastasi

Vista de conjunt

CREU DE LES TRES PEDRETES

045.01.01.CA

Lleida

CAPELLA

045.01.02.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304300 ; y 4609483

Plànol

Delimitació bé

x 304300 ; y 4609483

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

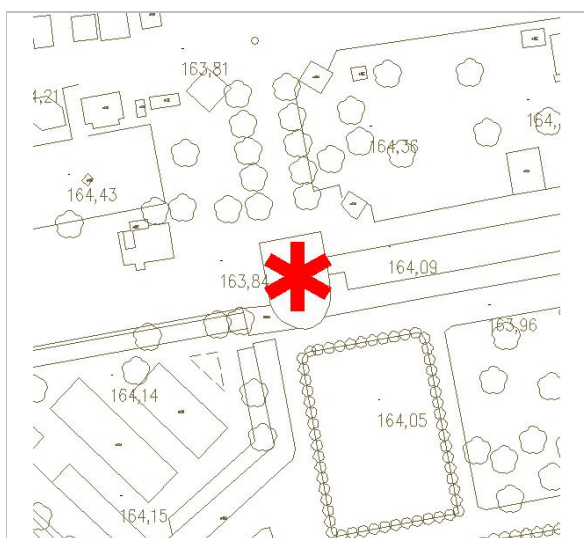
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

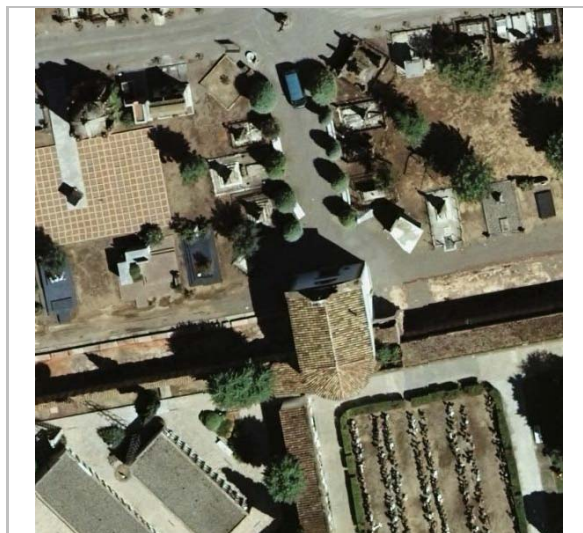
Panoràmica general

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-cementiri

Vista de conjunt

Lleida

CAPELLA

045.01.02.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Edificis*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 045.01.02.CA*Nivell prot.* Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Capella*Context* Accés sense dificultats. La capella es troba a la via axial que neix de l'antiga entrada principal del recinte del Cementiri i s'endinsa en el departament de Sant Anastasi*Conjunt / elements* Al centre del mur del flanc sud del departament de Sant Anastasi, alineada amb l'eix traçat per l'antiga entrada principal al Cementiri s'aixeca la Capella del recinte, precedida per la Creu de les tres pedretes. La Capella, d'una sola nau rematada per un absis semicircular, és d'obra arrebossada i pintada de blanc amb les cantoneres de pedra i cal situar els seus orígens a les darreries del segle XIX o als primers anys del segle XX. La porta s'obre al centre de la façana, elevada per dues escales i aixoplugada per un petit voladís; i a mitja alçada, una finestra quadrada aixoplugada per una motllura semicircular de majors dimensions il·lumina l'interior. La façana la corona un frontó triangular motllurat, rematat per una espadanya de maó vist, d'un sol ull —en forma d'arc de mig punt— i amb una sola campana. Dues volutes estilitzades la sustenten; mentre un frontó triangular amb una creu la coronen. L'interior, arrebossat i pintat de color crema, amb detalls en groc, és cobert per una volta de canó rebaixada, reforçada amb arcs torals sobre tres pilastres adossades a cada mur, les quals sustenten una motllura correguda a la línia d'imposta. L'altar, de pedra i elevat sobre un graó, se situa a l'absis, cobert amb volta semiesfèrica rebaixada.*Ús actual* Religios*Ús original/altres* Religios*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastida la Capella com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configuren la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

1.A. TIPOLOGIA

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNIXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

2.A. FAÇANA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínixols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

2.A. TIPOLOGIA

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la

Lleida

CAPELLA

045.01.02.CA

seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat

anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

*** Elements particulars destacables del bé catalogat**

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

CAPELLA**045.01.02.CA**

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

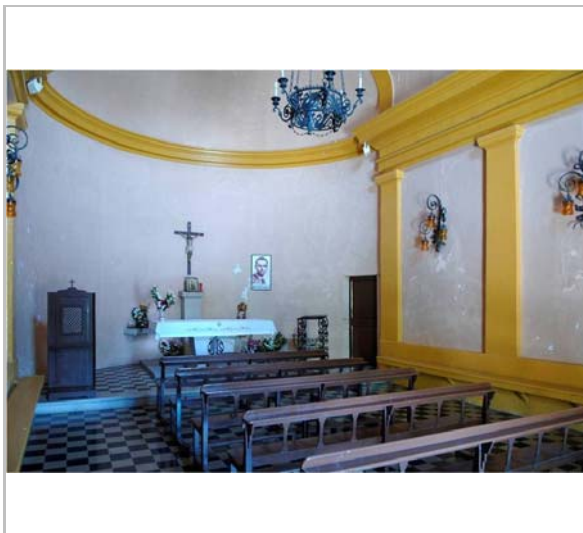
L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Vista de conjunt

Lleida

CAPELLA

045.01.02.CA

Lleida

PANTEÓ ENRIC NUET

045.01.03.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304272 ; y 4609507

Plànol

Delimitació bé

x 304272 ; y 4609507

Grafisme cat.

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

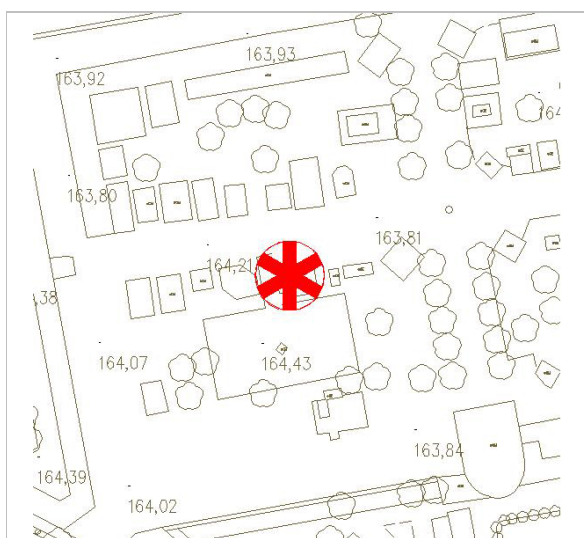
Superfície

Sostre

N. plantes

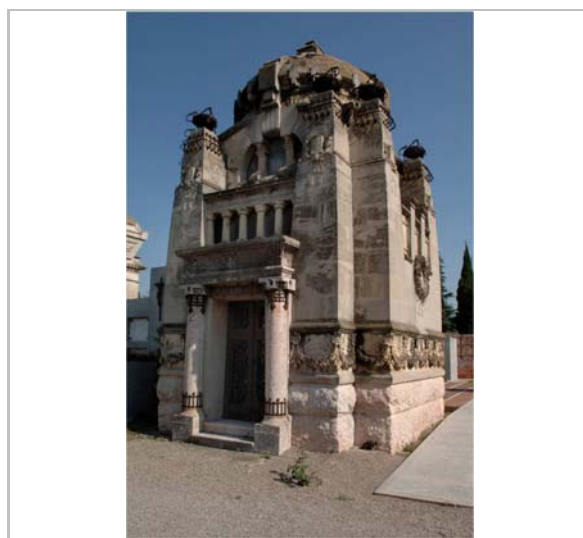
Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-
cementiri

Lleida

PANTEÓ ENRIC NUET

045.01.03.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Element d'interès històric, artístic i arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	HA 1406

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nº reg/cat.</i>	045.01.03.CA
<i>Nivell prot.</i>	Nivell 2. Conservació

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AR Arquitectura Religiosa

Subtipus Funcional Panteó

Context El Panteó d'Enric Nuet està situat dins el departament de Sant Anastasi del cementiri de Lleida.

Conjunt / elements És un mausoleu de pedra, vidre i forja en forma de temple que s'aixeca sobre un podi o basament de pedra sense polir, tot presentant una planta de creu grega amb les cantoneres buidades en angle i amb els braços força curts. El terç superior de l'edifici –caracteritzat per unes obertures d'arc de mig punt amb dues pilastres interiors que en sustenten la clau i coronat per una cúpula de geometria bulbosa- queda enrederit respecte a la resta de la planta, i en aquest nivell les cantoneres s'alcen a modus de parelles de pilons prismàtics més estrets al capdamunt que a la base, coronats per unes xarxes de forja bufades i per gerres funeràries de ferro. Sobre el basament de pedra del volum, apareix un registre de garlandes esculturades en pedra que ressegueix el terç inferior de l'edifici, acompanyat per altres decoracions amb motius funerals.

L'entrada al panteó és emmarcada per un conjunt arquitectònic compost de dues columnes lleugerament troncocòniques, que sustenten un entaulament o linda esculturada en pedra. L'accés es produeix a través d'un portal de linda plana tancat amb porta de doble full de fusteria de fusta, ferro i vidre.

A l'interior hom troba sis sarcòfags flanquejant un altar, coronat per una biga amb l'escut dels comtes de Torregrossa en baix relleu. Aquest escut hi figura perquè el seu propietari, Enric Nuet Minguell, era el germà petit del comte de Torregrossa, qui morí sense descendència. Tanmateix, no fou ell qui n'heretà el títol nobiliari, i el panteó familiar de la nissaga es situa en un indret pròxim del mateix departament de Sant Anastasi.

Ús actual Panteó

Ús original/altres Panteó

Estat conservació La cúpula i els elements de ferro forjat presenten un estat millorable de conservació. L'entorn del cementiri més proper al panteó presenta un bon estat de conservació.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Panteó Enric Nuet com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que, tot i no complir les condicions pròpies dels BCIN, reuneixen determinats valors de significació i importància que els fa mereixedors d'una protecció i defensa, de manera que puguin ser transmesos en les millors condicions a les generacions futures -BCIL- :
- Llei 9/93:– Títol 1er – Capítol 2on – Articles 15 al 17 / Títol 2on – Capítol 2on Secció 2a – Articles 39.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 2 de protecció. Conservació.

PANTEÓ ENRIC NUET**045.01.03.CA**

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

1.A. TIPOLOGIA

La configuració íntegra original del panteó, o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura originals, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

2.A. TIPOLOGIA

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original del panteó, o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura originals, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

Aquest document proposa conservar el panteó d'Enric Nuet amb el Nivell 2 de protecció degut al valor històric i arquitectònic de l'edifici. Aquest bé, degut a les seves característiques històriques i arquitectòniques representa un testimoni de primer ordre a conservar i transmetre íntegrament a les generacions futures, com a document històric de la col·lectivitat, amb el restabliment dels seus trets definitoris.

Els valors d'aquesta construcció no resideixen només en el valor històric i arquitectònic del conjunt edificat, sinó també en el que representa com a element singular que memora a un personatge vinculat a la història de les

Lleida

PANTEÓ ENRIC NUET

045.01.03.CA

terres lleidatanes.

Es justifica la proposta de la seva catalogació per raons històriques i arquitectòniques.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte de intervenció sobre el panteó d'Enric Nuet haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquests últims segles li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Críteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punts 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els críteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els críteris d'intervenció, i els críteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 2. Conservació.

Els críteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Críteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser

PANTEÓ ENRIC NUET**045.01.03.CA**

que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

- Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració del panteó.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, doncs, enderrocar el bé, ni total ni parcialment, ni modificar-lo en els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre l'evolvent del panteó en mantindrà les característiques pròpies de la construcció original.

ENTORN:

En l'acondiament de la zona que envolta al panteó, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre l'estructura del panteó es realitzaran conservant al màxim l'estructura original utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior de la construcció s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant sempre la lectura dels seus trets definitoris. Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals del panteó evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïtat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, pintura interior, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, vitralls, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de la construcció

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica que l'afecti. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Panteó modernista projectat en 1911 per Francesc de Paula Morera i Gatell, està situat

Lleida

PANTEÓ ENRIC NUET**045.01.03.CA**

dins el departament de Sant Anastasi del cementiri de Lleida. Enric Nuet Minguell, era el germà petit del comte de Torregrossa, qui morí sense descendència. Tanmateix, no fou ell qui n'heretà el títol nobiliari, i el panteó familiar de la nissaga es situa en un indret pròxim del mateix departament de Sant Anastasi.

Bibliografia

Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Inventari del Patrimoni Cultural. Patrimoni Arquitectònic. Generalitat de Catalunya.

Actuacions finca

El panteó va ser construït a principis del segle XX i no ha sofert cap modificació important durant aquestes dècades.

Observacions

Estil: Modernisme

Època: Època contemporània. Segle XX

Cronologia: 1911

Autor/promotor: Francesc de Paula Morera i Gatell. Arquitecte/ Enric Nuet Minguell.

Promotor.

Accés sense dificultats. El panteó es troba al departament de Sant Anastasi, just al flanc nord de la cruïlla central.

Lleida

PANTEÓ COMTES DE TORREGROSSA

045.01.04.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304279 ; y 4609520

Plànol

Delimitació bé

x 304279 ; y 4609520

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

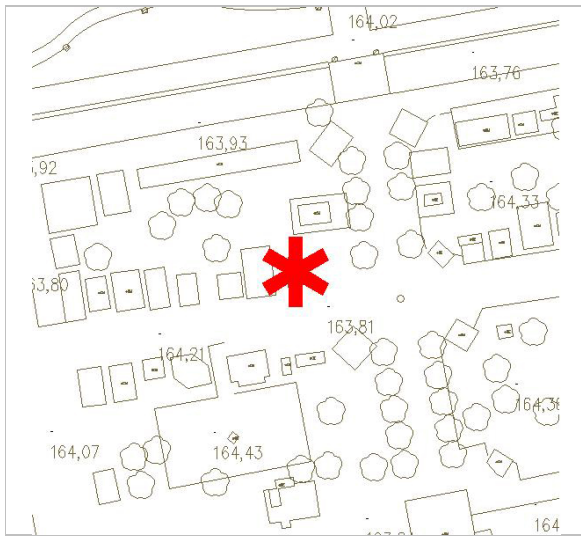
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-
cementiri

Lleida

PANTEÓ COMTES DE TORREGROSSA

045.01.04.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 045.01.04.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Panteó*Context* Accés sense dificultats. El panteó es localitza pràcticament al centre del departament de Sant Anastasi, just a la intersecció dels dos camins que el divideixen en quatre quadrants.*Conjunt / elements* Localitzat pràcticament al centre del departament de Sant Anastasi, el panteó de marbre amb un frontó graonat amb escut i la llegenda "propiedad de los condes de Torregrosa [sic]" és realment el panteó dels comtes de Torregrossa; però la seva austeritat formal i el contrast amb el panteó d'Enric Nuet, localitzat a les immediacions d'aquest, sempre havia convidat a la confusió i hom considerava que el panteó veritable dels nobles era l'obra modernista de Francesc de P. Morera. Tanmateix, la realitat és una altra: la sepultura dels comtes de Torregrossa és un auster panteó de marbre de relativa poca alçada, de construcció és anterior a la del panteó d'Enric Nuet, ja que l'últim comte de Torregrossa morí sense descendència i aquest s'apropià del títol nobiliari.

El panteó té el perímetre assenyalat per unes petites pilones i cadenes, que també emmarquen l'espai destinat als enterraments, segellat amb una gran llosa pràcticament al nivell del terra. Custodiant aquest element s'aixeca un volum de formes rigoroses que acull altres enterraments, i al centre, entre dues mènsules, un petit panell llis tanca una obertura aixoplugada al seu torn per una gran llosa amb una creu llatina en relleu.

El conjunt és rematat per una porta amb arc de llinda, amb un frontó graonat rematat amb una cornisa i amb l'escut dels comtes de Torregrossa al centre, llurs grans dimensions fan que superi els límits del frontó pròpiament dit. Finalment, al llindar de la porta, enfonsat respecte el pla de mur, hom observa la llegenda gravada que indica la propietat del panteó, gravada sobre metall amb un rigor tipogràfic que concorda amb la de la resta de la construcció.

Sobre la seva discreta qualitat intrínseca com a testimoni d'una certa tipologia de mausoleu que simplifica sobriament trets classicistes, una part important del seu valor patrimonial rau també en reforçar la monumentalitat general del recinte i a materialitzar la memòria d'una nissaga rellevant.

Ús actual Panteó*Ús original/altres* Panteó*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Panteó Comtes de Torregrossa com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al

28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configuren la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves

PANTEÓ COMTES DE TORREGROSSA**045.01.04.CA**

espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius–)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG**1.A. TIPOLOGIA**

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:**ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNIXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS****2.A. FAÇANA**

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínixols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

Lleida

PANTEÓ COMTES DE TORREGROSSA**045.01.04.CA****2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT**

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG**2.A. TIPOLOGIA**

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic.
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

PANTEÓ COMTES DE TORREGROSSA**045.01.04.CA**

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions

PANTEÓ COMTES DE TORREGROSSA**045.01.04.CA**

que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Lleida

PANTEÓ COMTES DE TORREGROSSA

045.01.04.CA

Lleida

PANTEÓ JOSEP CASTEL

045.01.05.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304287 ; y 4609495

Plànol

Delimitació bé

x 304287 ; y 4609495

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

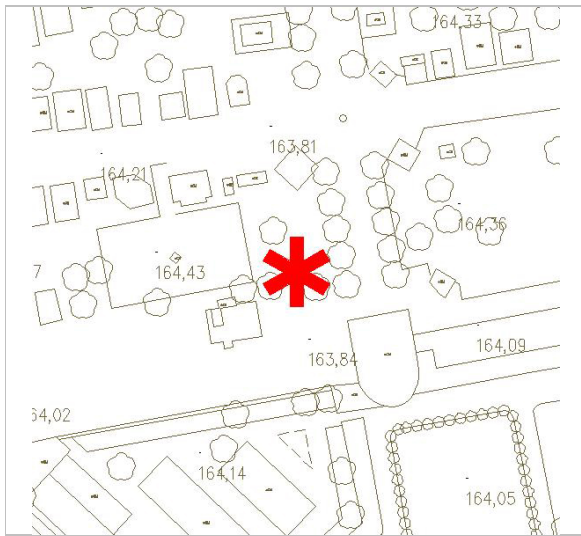
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-cementiri

Vista de conjunt

PANTEÓ JOSEP CASTEL**045.01.05.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 045.01.05.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Panteó*Context* Accés sense dificultats. El panteó es troba al departament de Sant Anastasi del cementiri de Lleida, al flanc occidental del recinte*Conjunt / elements* L'indret de l'enterrament del prohom lleidatà Josep Castel està assenyalat per un panteó de petites dimensions, envoltat per una tanca de forja i elevat sobre tres graons. Castel —molt popular sacerdot d'ideologia liberal, diputat a Corts i provincial, un dels primers catedràtics del recent creat Institut i home entregat a les activitats de beneficència— morí el 1854, i cal situar la data de construcció del panteó al voltant d'aquest any.

El monument funerari és íntegrament de pedra, i consta de dos elements clarament diferenciables, elevats sobre una base llisa. La part inferior la forma un cub amb la làpida —de difícil lectura i amb dues torxes invertides de terracota en relleu— en honor al difunt instal·lada en una de les seves cares. Aquest element és cobert per un remat en forma de teulat de pavelló, amb un petit frontó triangular a cada cara —decorat amb aplicacions en terracota en forma de corones funeràries— i amb les cantoneres sobredimensionades en alçada. Tanmateix, la suposada coberta no s'aprecia arran de la presència de l'element que conforma la part superior del panteó, consistent en un pinacle trencat de grans dimensions, completament llis i aixecat sobre una base quadrada.

Sobre la seva discreta qualitat intrínseca com a testimoni d'una certa tipologia de mausoleu romàntic, la part més important del seu valor patrimonial rau en el fet de materialitzar la memòria d'un personatge que gaudí de gran consideració ciutadana i fou un destacat representant de la seva època.

Ús actual Panteó*Ús original/altres* Panteó*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Panteó Josep Castel com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

PANTEÓ JOSEP CASTEL**045.01.05.CA**

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configuren la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquells elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS

PANTEÓ JOSEP CASTEL**045.01.05.CA****MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG****1.A. TIPOLOGIA**

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNIXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

2.A. FAÇANA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

Lleida

PANTEÓ JOSEP CASTEL**045.01.05.CA**

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS
CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

2.A. TIPOLOGIA

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic.
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

PANTEÓ JOSEP CASTEL**045.01.05.CA****ESTRUCTURA:**

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Bibliografia</i>	Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
---------------------	--

Lleida

PANTEÓ JOSEP CASTEL

045.01.05.CA

Lleida

PANTEÓ FAMÍLIA BALLESTEROS**045.01.06.CA**

FITXES RELACIONADES:

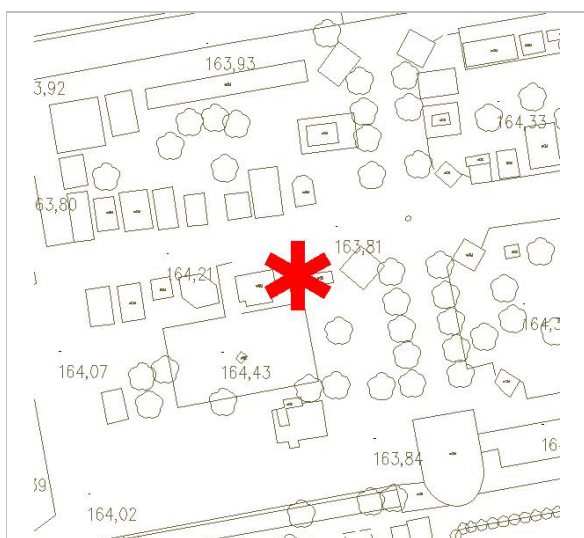
CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA**EA****BARP****BSE****BN****BAMP****LOCALITZACIÓ***Indret / barri* Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el *Codi INE* 120*Adreça/es* Carretera N-II, 25*Coordenades UTM* x 304278 ; y 4609508*Plànol**Delimitació bé*

x 304278 ; y 4609508

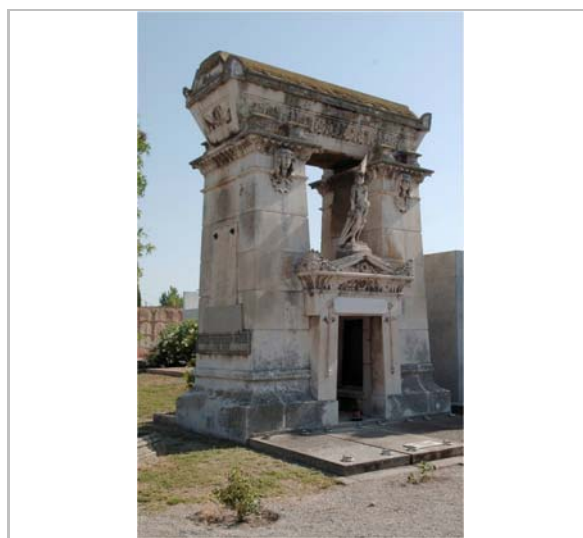
Grafisme cat. *Entorn protecció***DADES CADASTRALS***Número**Superfície**Sostre**N. plantes**Titularitat*

4794101CG0049D

Localització

MJM

Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES*Pla vigent* POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal*Classificació* SUC (urbà consolidat)*Qualificació* SE6_Equipament públic Funerari-cementiri

PANTEÓ FAMÍLIA BALLESTEROS**045.01.06.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 045.01.06.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Panteó*Context* Accés sense dificultats. El panteó es troba al flanc nord del departament de Sant Anastasi del cementiri de Lleida.*Conjunt / elements* Contudent panteó aixecat al departament de Sant Anastasi del cementiri de Lleida, acull les despulles de membres de la família Ballesteros. Aixecat íntegrament en pedra als anys 80 del segle XIX, presenta diversos elements que ens permeten situar-los en una arquitectura de caire historicista.

El panteó ocupa relativament poca superfície, però és una construcció robusta, de doble alçada, definida per dues potents pilastres, les quals sustenten un gran sarcòfag de pedra, amb un fris de motius vegetals estilitzats a la part baixa i amb els angles sobredimensionats, en forma de palmeta estilitzada. Una porta sobresortida en ambdós plans de la construcció assenyalava el camí hipotètic que el difunt realitza fins a l'àrea dels nínxols —situats a la part posterior del panteó, a terra, sota quatre lloses—. Cadascuna de les portes és coronada per un frontó triangular amb decoracions en relleu que inclouen palmetes als acroteris laterals i garlandes i corones funeràries al fris i al timpà; i cada frontó és coronat per l'escultura exempta d'un àngel —trompeter a la cara anterior; sustentant una corona funerària a la posterior—, que omplen el buit visual existent entre l'entrada al panteó i el sarcòfag que el corona. A la seva mateixa alçada es troben els coronaments de les pilastres, consistents en capitells amb motius vegetals, acompanyats per frisos llisos on sobresurten quatre busts femenins amb el cap cobert i posat apenat, llur arrencada coincideix amb l'arrencada del fris de cada pilastra, acompanyada per un relleu semicircular amb motius vegetals estilitzats, que connecten amb els de la part baixa del sarcòfag.

Tot plegat el seu valor patrimonial rau en el fet de ser una rara peça dins la tipologia dels mausoleus, configurada amb esquematitzades formes neogípcies que componen un portal triomfal —amb un gran cenotafi per llinda— dins del que s'encasta l'edicle del panteó pròpiament dit —un petit temple de trets clàssics, coronat per una gran escultura emmarcada en l'estructura general—, articulant en conjunt un singular element prismàtic alleugerit en la seva massa i penetrable física i visualment.

Ús actual Panteó*Ús original/altres* Panteó*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Panteó Família Ballesteros com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

PANTEÓ FAMÍLIA BALLESTEROS**045.01.06.CA**

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configuren la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder

PANTEÓ FAMÍLIA BALLESTEROS**045.01.06.CA**

afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG**1.A. TIPOLOGIA**

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:**ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NINXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS****2.A. FAÇANA**

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

PANTEÓ FAMÍLIA BALLESTEROS**045.01.06.CA****2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT**

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

**ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS
CONSIGNATS EN EL CATÀLEG****2.A. TIPOLOGIA**

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITS DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà

PANTEÓ FAMÍLIA BALLESTEROS**045.01.06.CA**

per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïtat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Lleida

PANTEÓ FAMÍLIA BALLESTEROS

045.01.06.CA

Lleida

PANTEÓ FAMILIAR LLUÍS ROCA FLOREJACHS**045.01.07.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304302 ; y 4609503

Plànol

Delimitació bé

x 304302 ; y 4609503

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

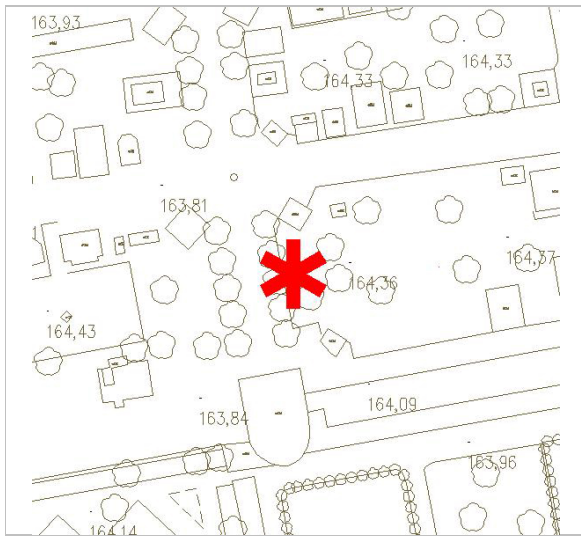
Superfície

Sostre

N. plantes

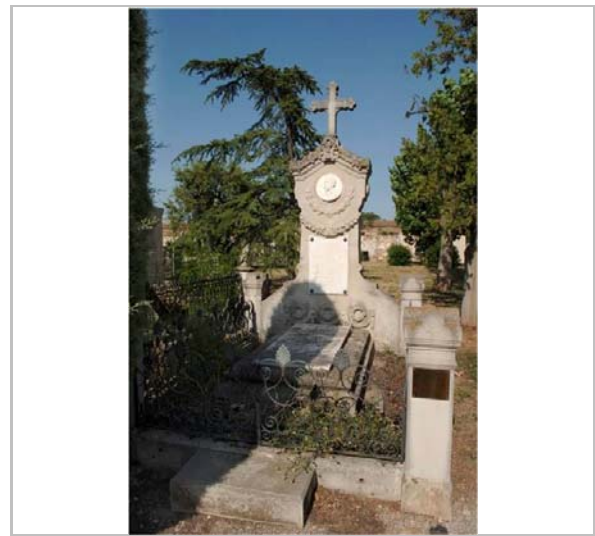
Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-cementiri

Vista de conjunt

Lleida

PANTEÓ FAMILIAR LLUÍS ROCA FLOREJACHS**045.01.07.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 045.01.07.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Panteó*Context* Accés sense dificultats. El panteó es troba al departament de Sant Anastasi, al vessant est del carrer principal d'aquest sector, en el flanc més proper a la capella.*Conjunt / elements* Panteó de la família de l'escriptor, metge i cronista de la ciutat, Lluís Roca i Florejachs (1850-1882), fou bastit en pedra probablement al segle XIX, arran de les característiques estilístiques que presenta, que el situen en una òrbita afí a les propostes modernistes, i fou restaurat per l'Aula Taller de Lleida en 1990.

El panteó s'aixeca sobre una petita base, i és envoltat per una tanca de forja de poca alçada, decorada amb palmetes i sustentada per quatre petits pilars amb els capitells motllurats geomètricament. Al centre del tancat es troba la tomba pròpiament dita, segellada amb una llosa de marbre i aixoplugada pel monòlit que presideix el panteó. Aquest s'aixeca al centre de la part posterior del monument, és pla i el corona un petit teulat a dues aigües que protegeix el programa decoratiu del monument. La decoració consisteix en diverses línies de garlandes i elements vegetals, que envolten un medalló de marbre al centre del monòlit, amb el retrat de l'il·lustre lleidatà.

Ús actual Panteó*Ús original/altres* Panteó*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Panteó Familiar Lluís Roca Florejachs com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

PANTEÓ FAMILIAR LLUÍS ROCA FLOREJACHS**045.01.07.CA**

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configuren la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquells elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

1.A. TIPOLOGIA

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNIXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

2.A. FAÇANA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínixols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

2.A. TIPOLOGIA

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la

Lleida

PANTEÓ FAMILIAR LLUÍS ROCA FLOREJACHS**045.01.07.CA**

seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat **AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES**, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat

anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

*** Elements particulars destacables del bé catalogat**

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

PANTEÓ FAMILIAR LLUÍS ROCA FLOREJACHS**045.01.07.CA**

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Vista de conjunt

Lleida

PANTEÓ FAMILIAR LLUÍS ROCA FLOREJACHS

045.01.07.CA

Lleida

PANTEÓ FAMILIAR FRANCISCA MOIX**045.01.08.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304304 ; y 4609512

Plànol

Delimitació bé

x 304304 ; y 4609512

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

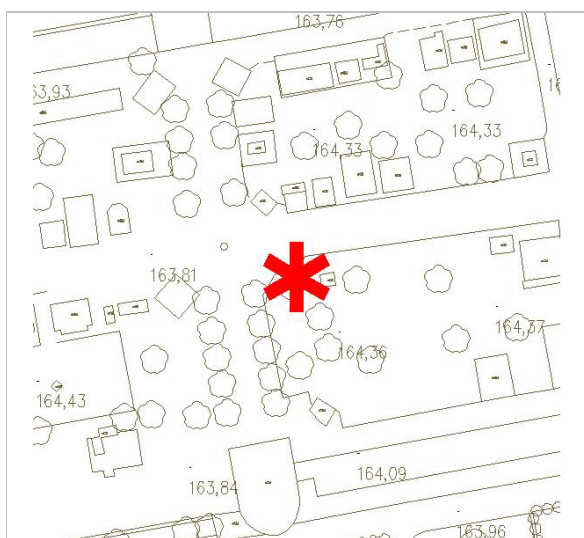
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUESPla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-
cementiri

Lleida

PANTEÓ FAMILIAR FRANCISCA MOIX**045.01.08.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 045.01.08.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Panteó*Context* Accés sense dificultats. El panteó es localitza a la zona central del departament de Sant Anastasi.*Conjunt / elements* El panteó de la família de Francisca Moix es troba a la zona central del departament de Sant Anastasi, al flanc sud-occidental de l'encreuament dels dos camins que creuen el parterre central. La construcció data sobre els anys 20 del segle xx, i acull enterraments que s'allarguen fins al segon terç de segle.

El panteó, íntegrament de pedra i envoltat per una petita tanca de forja, presenta dues parts clarament diferenciades: la inferior, que acull l'enterrament pròpiament dit; i la superior, on es troben remats i decoracions. La part inferior consta d'un volum prismàtic, amb una làpida mortuòria aplicada a cada cara en record als difunts que allotja; i a les cantonades sobresurten quatre sobris pilars, coronats cadascun dels per una escultura exempta femenina, coberta amb un vel i sustentant, amb gest apenat, una corona funerària. Per la seva banda, un pinacle trencat de pedra s'aixeca al centre del panteó, sobre uns gaons i una base contundent, a mode de coronament.

Tot plegat una peça estimable de melangiosa sensibilitat simbolista i d'una certa tipologia de mausoleu a partir d'una potent base classicista que serveix de peanya a un obelisc central i figures, configurant més una impactant volumetria escultòrica que no pas una articulació arquitectònica espacial.

Ús actual Panteó*Ús original/altres* Panteó*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Panteó Familiar Francisca Moix com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

PANTEÓ FAMILIAR FRANCISCA MOIX**045.01.08.CA**

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configurin la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

1.A. TIPOLOGIA

PANTEÓ FAMILIAR FRANCISCA MOIX**045.01.08.CA**

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NINXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

2.A. FAÇANA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, ninxols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

2.A. TIPOLOGIA

PANTEÓ FAMILIAR FRANCISCA MOIX**045.01.08.CA**

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic.
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

PANTEÓ FAMILIAR FRANCISCA MOIX**045.01.08.CA**

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

*** Elements particulars destacables del bé catalogat**

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els

Lleida

PANTEÓ FAMILIAR FRANCISCA MOIX**045.01.08.CA**

materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Lleida

Lleida

PANTEÓ FAMILIAR TERESA PEDRAL**045.01.09.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304313 ; y 4609527

Plànol

Delimitació bé

x 304313 ; y 4609527

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

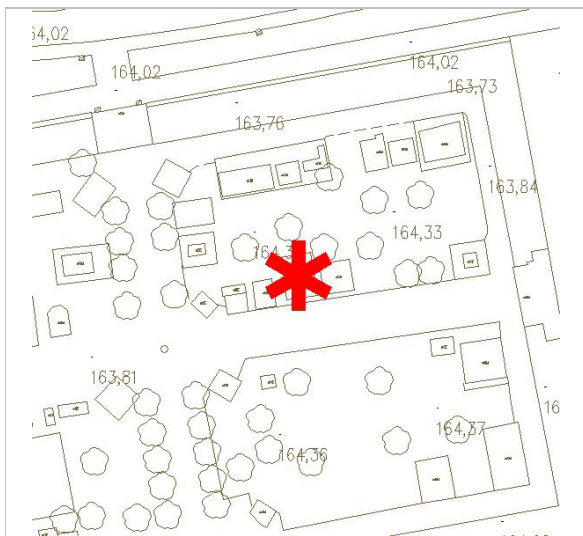
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

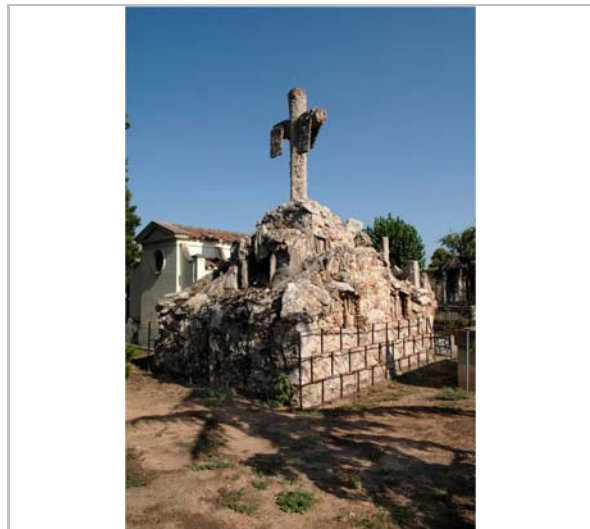
Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-cementiri

Vista de conjunt

PANTEÓ FAMILIAR TERESA PEDRAL**045.01.09.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 045.01.09.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Panteó*Context* Accés sense dificultats. El panteó es localitza al quart nord-oriental del departament de Sant Anastasi.*Conjunt / elements* El panteó de la família de Teresa Pedrol es troba al quart nord-oriental del departament de Sant Anastasi. De morfologia peculiar, destaca pels materials emprats, disposats en aparell ciclopi i banyats d'un morter que imita les formes i aparença de l'interior d'una gruta, evocant el calvari.

Construït al voltant de 1900, és de planta quadrada i l'envolta una tanca de poca alçada, que presenta una inscripció funerària en lletres de forja instal·lades entre els barrots horitzontals. El monument es pot dividir en dues parts: la inferior, que acull els enterraments; i la superior, l'element de coronament. La part inferior al seu torn presenta tres volums, essent els laterals més estrets i de menor alçada que el central, i presenten perforacions profundes en forma d'arc ogival. Per la seva banda, el volum central, de major alçada, a diferència de la resta és tapiat, i el marc de l'obertura presenta una inscripció funerària relacionada amb la de la tanca. Pel que fa a la part superior, aquesta presenta el remat del panteó, elevat sobre una base gruixuda i consistent en una creu amb filactèria, dels mateixos materials que la resta de la construcció.

El valor patrimonial d'aquest element rau en el fet de ser una peça interessant dins la tipologia dels mausoleus deutors de l'organicisme naturalista i d'un cert brutalisme, amb connexions a més amb l'estètica modernista i l'expressionisme.

Ús actual Panteó*Ús original/altres* Panteó*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Panteó Familiar Teresa Pedral Moix com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

PANTEÓ FAMILIAR TERESA PEDRAL**045.01.09.CA**

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configuren la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS

PANTEÓ FAMILIAR TERESA PEDRAL**045.01.09.CA****MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG****1.A. TIPOLOGIA**

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

2.A. FAÇANA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

Lleida

PANTEÓ FAMILIAR TERESA PEDRAL**045.01.09.CA**

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS
CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

2.A. TIPOLOGIA

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic.
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

PANTEÓ FAMILIAR TERESA PEDRAL**045.01.09.CA**

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.

- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.

- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.

- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.

- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.

- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïtat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

PANTEÓ FAMILIAR TERESA PEDRAL**045.01.09.CA****ESTRUCTURA:**

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Bibliografia</i>	Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
---------------------	--

Lleida

PANTEÓ FAMILIAR TERESA PEDRAL

045.01.09.CA

Lleida

DEPARTAMENT DE SANTA CECÍLIA

045.02.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304394 ; y 4609531

Plànol

Delimitació bé

x 304394 ; y 4609531

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

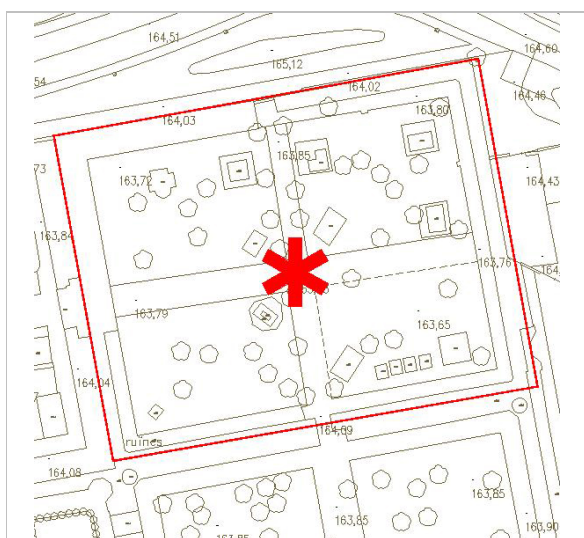
Superfície

Sostre

N. plantes

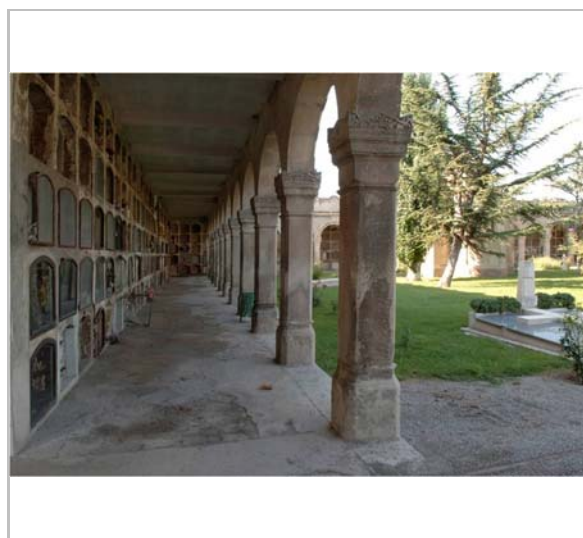
Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

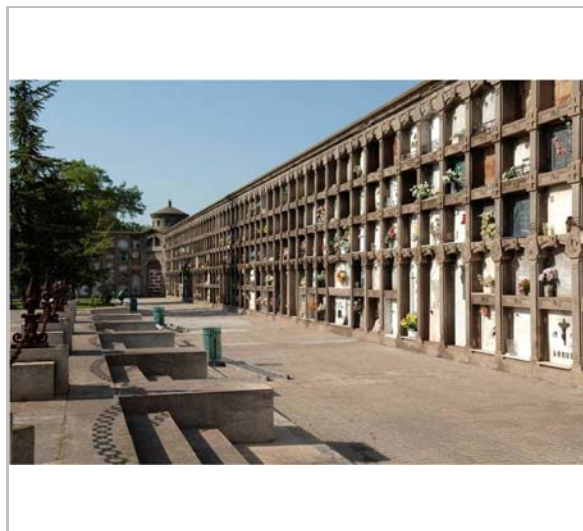
Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-cementiri

Vista de conjunt

CATALOGACIÓ ANTERIOR*Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 045.02.CA*Nivell prot.* Nivell 3. Parcial**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Cementiri*Context* Accés sense dificultats. És preferible accedir a aquest sector del cementiri a través de l'antiga porta principal, situada al flanc sud-occidental de la rotonda allargada que uneix la carretera nacional II amb la carretera nacional 240a, i després caminar vers l'est des de la Creu de les tres pedretes, situada al centre del departament de Sant Anastasi.*Conjunt / elements* Situat al flanc nord-oriental del cementiri, forma part del sector més antic de la construcció, però acull enterraments posteriors als practicats al departament de Sant Anastasi, principalment de la primera meitat del segle XX.

De planta quadrada, cinc alçades de nínxols poblen els murs perimetrals, aixoplugats per unes llotges amb arcades de mig punt, que envolten un parterre enjardinat al seu torn partit en quatre quarts per l'encreuament perpendicular dels camins que el travessen. Els nínxols estan com al departament de Sant Anastasi en procés de trasllat, enderroc i reforma des de 2007; mentre que els parterres estan poblats de creus i d'un seguit d'antics panteons rellevants.

El valor patrimonial d'aquest antic àmbit del cementiri es basa en l'amable proporció de la seva escala, amb capacitat per articular els seus parterres —contenedors de variats i interessants mausoleus— amb les llotges perimetrals —que caldria mantenir al completar-se la reforma—, esdevenint un enjardinament evocador d'alta qualitat espacial i un magnífic testimoni històric.

Ús actual Cementiri*Ús original/altres* Cementiri*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Departament de Santa Cecília com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret -en pòrtic, capella, nínxols i llotges-.

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configurin la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

1.A. TIPOLOGIA

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NINXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

2.A. FAÇANA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, ninxols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

2.A. TIPOLOGIA

Lleida

DEPARTAMENT DE SANTA CECÍLIA

045.02.CA

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

*** Elements particulars destacables del bé catalogat**

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els

Lleida

DEPARTAMENT DE SANTA CECÍLIA

045.02.CA

materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Bibliografia</i>	Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
<i>Actuacions finca</i>	Conjunt construït en el segle XIX, s'ha anat adaptant a les necessitats de cada moment.

Lleida

DEPARTAMENT DE SANTA CECÍLIA

045.02.CA

Lleida

PANTEÓ FAMÍLIA NEBOT-MORENO**045.02.01.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304385 ; y 4609538

Plànol

Delimitació bé

x 304385 ; y 4609538

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

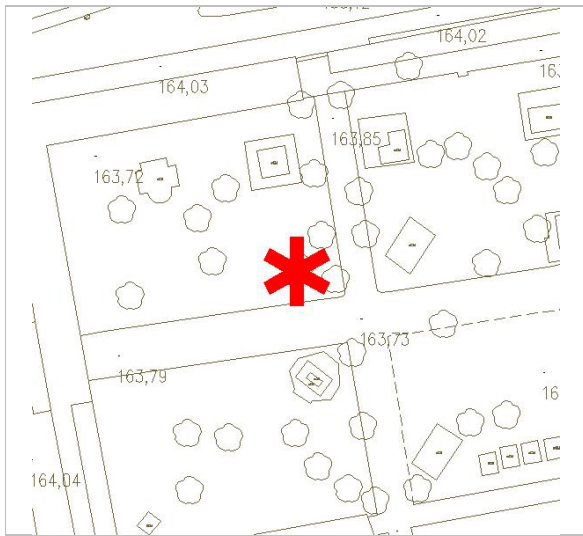
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

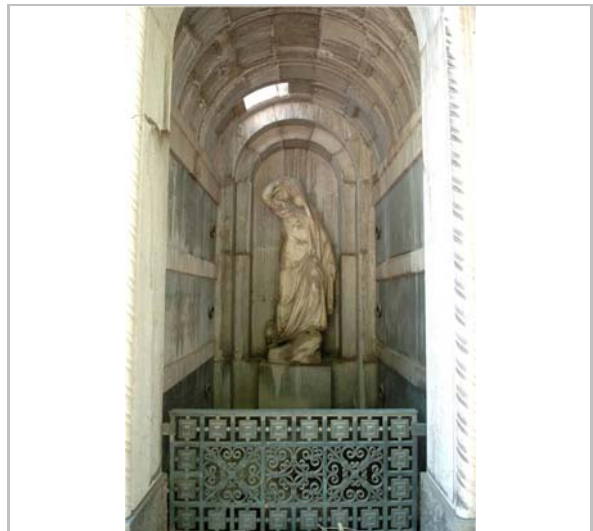
Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-cementiri

Vista de conjunt

PANTEÓ FAMÍLIA NEBOT-MORENO**045.02.01.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 045.02.01.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Panteó*Context* Accés sense dificultats. El panteó es troba al flanc sud-oest del departament de Santa Cecília.*Conjunt / elements* El panteó de la família Nebot-Moreno s'aixeca al quart sud-occidental del parterre enjardinat del departament de Santa Cecília del cementiri de Lleida, fou erigit al voltant dels anys 60 del segle XIX i fou reformat en 1932 segons un projecte de Ramon Argilés.

Íntegrament de pedra, el panteó és de planta quadrada, l'envolta una cadena gruixuda, s'aixeca sobre un sòcol notable i està instal·lat sobre una base amb graons a l'entrada. El monument evoca la forma d'una petita capella de tres naus, de sostre pla les laterals i coberta amb volta de canó la central, decorada exteriorment amb corones funeràries i rematada al centre de la cara posterior per una robusta creu, també de pedra. Per la seva banda, les suposades naus laterals —que acullen els enterraments— són dos prismes adossats a la nau central, més baixos que aquesta i ricament decorats a l'exterior, amb plaques amb relleus de motius vegetals i funerals. La cornisa d'aquests cossos és decorada amb motius geomètrics, i els angles són assenyalats amb palmetes. L'entrada al panteó —la nau central— és tancada amb una tanca de forja i de poca alçada, que permet observar sense problemes l'interior d'aquesta nau, que acull, sobre un pedestal de mitja alçada al final de la nau, una escultura exempta d'una figura femenina, vestida amb vel i en actitud de lament.

El valor patrimonial d'aquest element rau en el fet d'oferir un contrast dins del conjunt, essent una peça interessant d'un historicisme de desproporcionades formes neoromàniques molt esquematitzades, amb inserció eclèctica de motius ornamentals aliens en els panys cecs de paret, cara a aconseguir la monumentalitat funerària de l'edicle.

Ús actual Panteó*Ús original/altres* Panteó*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Panteó Família Nebot-Moreno com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

PANTEÓ FAMÍLIA NEBOT-MORENO**045.02.01.CA**

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbicanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configuren la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al

PANTEÓ FAMÍLIA NEBOT-MORENO**045.02.01.CA**

configurar un àmbit amb elements vius-)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

1.A. TIPOLOGIA

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRAIS DELS DEPARTAMENTS –NÍNOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

2.A. FAÇANA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

PANTEÓ FAMÍLIA NEBOT-MORENO**045.02.01.CA**

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS
CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

2.A. TIPOLOGIA

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic.
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element

PANTEÓ FAMÍLIA NEBOT-MORENO**045.02.01.CA**

catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la

PANTEÓ FAMÍLIA NEBOT-MORENO**045.02.01.CA**

instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Bibliografia</i>	Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
---------------------	--

Lleida

PANTEÓ FAMÍLIA NEBOT-MORENO

045.02.01.CA

PANTEÓ FAMÍLIA FARRENY**045.02.02.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

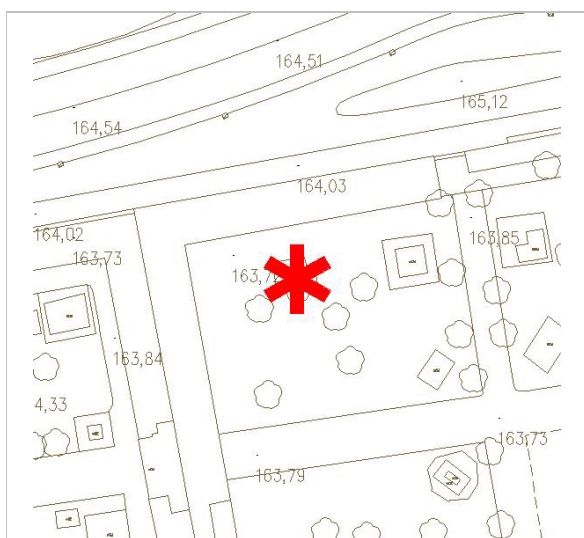
BAMP

LOCALITZACIÓ*Indret / barri* Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120*Adreça/es* Carretera N-II, km. 25*Coordenades UTM* x 304366 ; y 4609551*Plànol**Delimitació bé* —

x 304366 ; y 4609551

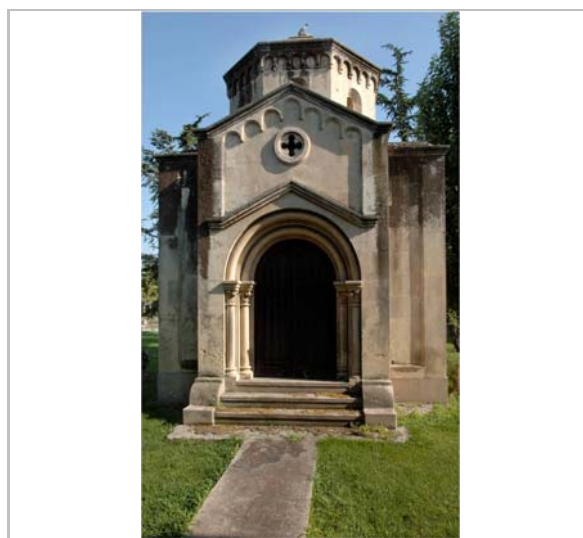
Grafisme cat. **Entorn protecció***DADES CADASTRALS***Número**Superfície**Sostre**N. plantes**Titularitat*

4794101CG0049D

Localització

MJM

Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES*Pla vigent* POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal*Classificació* SUC (urbà consolidat)*Qualificació* SE6_Equipament públic Funerari-cementiri

Vista de conjunt

PANTEÓ FAMÍLIA FARRENY**045.02.02.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 045.02.02.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Panteó*Context* Accés sense dificultats. El panteó s'aixeca al flanc nord-oriental del departament de Santa Cecília.*Conjunt / elements* El mausoleu de la família Farreny es construí al quart nord-oest del departament de Santa Cecília al voltant dels anys 20 del segle XX, i és íntegrament de pedra.

Elevat sobre un petit sòcol amb dos graons a l'entrada, pels elements constructius i decoratius als quals recorre, es podria incloure dins una visió historicista de l'arquitectura, que adopta i revisa elements que en aquest cas es remunten a l'arquitectura medieval. De dimensions considerables, el panteó evoca un martyrium, força robust en les seves formes. La planta és de creu grega amb cimbori al centre, estant cada braç cobert amb un teulat a dues aigües; mentre que el cimbori —octagonal, amb una petita finestra a cada cara— presenta coberta piramidal. Les façanes són llises a excepció d'una petita lluern a la façana principal, acompanyada per òculs amb crismons als laterals, i també presenten una mínima motllura a mode d'emmarcament, que sota les cornises —també a les del cimbori— esdevé una sèrie d'arcuacions cegues d'herència llombarda, aplicades en sintonia a l'aparença general de la construcció.

Del panteó, però, cal destacar-ne la façana principal, orientada al nord i elevada per unes escales. En aquesta s'obre una portada d'arc de mig punt amb dues arquivoltes llises, sobre dues columnes també llises i amb capitells amb motius vegetals. La porta presenta tancaments de forja i vidre, i tot aquest conjunt és aixoplugat per una cornisa que adopta un perfil triangular, que connecta amb els coronaments dels braços del mausoleu.

El valor patrimonial d'aquest element rau en el fet d'oferir un contrast dins del conjunt, essent una peça interessant d'un eclecticisme neomedieval amb trets llombards i una elaboració molt lliure de les tipologies històriques cara a aconseguir la monumentalitat funerària de l'edicle.

Ús actual Panteó*Ús original/altres* Panteó*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Panteó Família Farreny com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al

PANTEÓ FAMÍLIA FARRENY**045.02.02.CA**

28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configurin la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves

PANTEÓ FAMÍLIA FARRENY**045.02.02.CA**

espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

1.A. TIPOLOGIA

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

2.A. FAÇANA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

PANTEÓ FAMÍLIA FARRENY**045.02.02.CA****2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT**

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG**2.A. TIPOLOGIA**

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic.
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempnen els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

PANTEÓ FAMÍLIA FARRENY**045.02.02.CA**

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervinguí.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions

PANTEÓ FAMÍLIA FARRENY**045.02.02.CA**

que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

<i>Usos permesos</i>	Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
<i>Usos prohibits</i>	Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Bibliografia</i>	Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."
---------------------	--

Lleida

PANTEÓ FAMÍLIA FARRENY

045.02.02.CA

PANTEÓ FAMÍLIA AUNÓS**045.02.03.CA**

FITXES RELACIONADES:

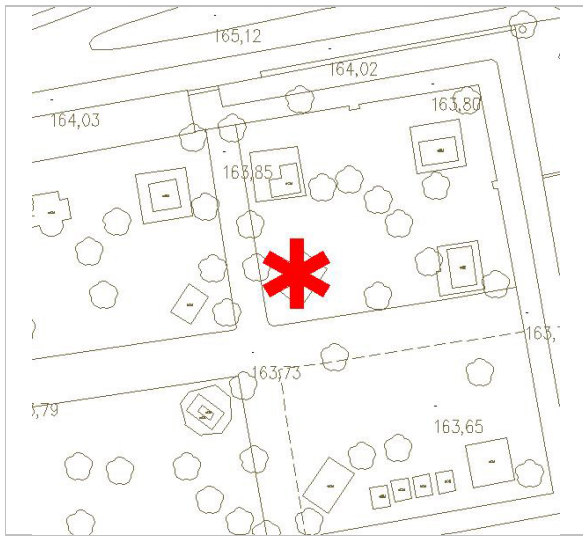
CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA**EA****BARP****BSE****BN****BAMP****LOCALITZACIÓ***Indret / barri* Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el *Codi INE* 120*Adreça/es* Carretera N-II, 25*Coordenades UTM* x 304401 ; y 4609542*Plànol**Delimitació bé*

x 304401 ; y 4609542

Grafisme cat. *Entorn protecció***DADES CADASTRALS***Número**Superfície**Sostre**N. plantes**Titularitat*

4794101CG0049D

Localització

MJM

*Vista de conjunt***DADES URBANÍSTIQUES***Pla vigent* POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal*Classificació* SUC (urbà consolidat)*Qualificació* SE6_Equipament públic Funerari-cementiri*Vista de conjunt*

PANTEÓ FAMÍLIA AUNÓS**045.02.03.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 045.02.03.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Panteó*Context* Accés sense dificultats. El panteó es localitza al flanc sud del departament de Santa Cecília.*Conjunt / elements* El panteó de la família Aunós es troba a l'angle sud-est del quart sud-occidental del parterre enjardinat del centre del departament de Santa Cecília, i és bastit íntegrament en pedra, presentant nombrosos elements que ens permeten situar-lo en l'òrbita de l'arquitectura historicista de la primera meitat del segle xx. El treball escultòric és obra de J. Rovira.

Elevat sobre un sòcol i una base d'alçada notable i accessible a través d'unes escales per la cara anterior —oberta al sud—, el mausoleu és de planta rectangular i cobert amb un teulat a dues aigües. Ambdues cares laterals presenten la mateixa decoració, consistent en tres panys de mur emmarcats per columnes acanalades i amb capitells de volutes i garlandes. Els panys laterals presenten una motllura en forma d'arc de mig punt al centre; que en el central és de majors dimensions i acull una finestra geminada amb traceries altament estilitzades. Aquest cos és custodiat per una mènsula prominent que sustenta una corona i un vel funerari —també presents però en menors dimensions als frisos dels panys laterals—, just sota el fris de dentells que precedeix el remat de cada cara, en forma de cornisa llisa, que al cos central esdevé un frontó triangular —equilàter—, rematat amb una palmeta i amb relleus de llorers, palmes i una creu en un òcul dins el timpà. De totes maneres, el que cal destacar especialment és la cara anterior del panteó, emmarcada per dues columnes de la mateixa tipologia que les laterals. Al centre s'hi obre una porta d'alçada considerable, de forja i amb corones i vels funeraris aplicats a la part alta. Aquesta és aixoplugada per un arc de mig punt amb els brancals decorats amb elements florals i amb una inscripció amb el nom de la família. A més, la clau és coberta per un crismó entre volutes, que també acullen una palma i llorers. Finalment, sota la cornisa amb fris de dentells que ressegueix el teulat a dues aigües hom pot contemplar el relleu d'un àngel que, prenent amb una mà la representació d'un difunt, li assenyala amb l'altra el seu destí, fent al·lusió a una creu —actualment perduda— que remataria el monument.

El valor patrimonial d'aquest element rau en el fet d'oferir un contrast dins del conjunt, essent una peça interessant d'un eclecticisme neomedieval amb trets gòtics i una elaboració molt lliure de les tipologies històriques cara a aconseguir la monumentalitat funerària de l'edicle.

Ús actual Panteó*Ús original/altres* Panteó*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Panteó Família Aunós com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.

PANTEÓ FAMÍLIA AUNÓS**045.02.03.CA****ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configurin la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

PANTEÓ FAMÍLIA AUNÓS**045.02.03.CA**

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és–, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius–)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG**1.A. TIPOLOGIA**

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:**ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS****2.A. FAÇANA**

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

PANTEÓ FAMÍLIA AUNÓS**045.02.03.CA**

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

**ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS
CONSIGNATS EN EL CATÀLEG****2.A. TIPOLOGIA**

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplen els punts 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

*** Elements particulars destacables del bé catalogat**

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

PANTEÓ FAMÍLIA AUNÓS**045.02.03.CA**

La conservació tindrà cura del bé protegit impedint que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Lleida

PANTEÓ FAMÍLIA AUNÓS

045.02.03.CA

DEPARTAMENTS DE SANT JOSEP I SANT MIQUEL

045.03.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304362 ; y 4609454

Plànol

Delimitació bé

x 304362 ; y 4609454

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

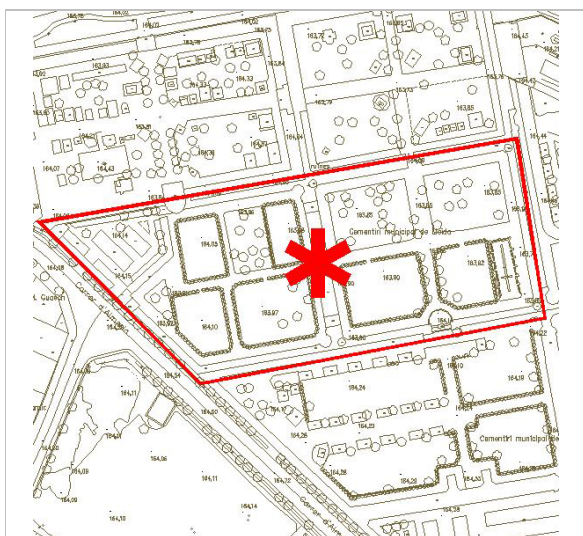
Superfície

Sostre

N. plantes

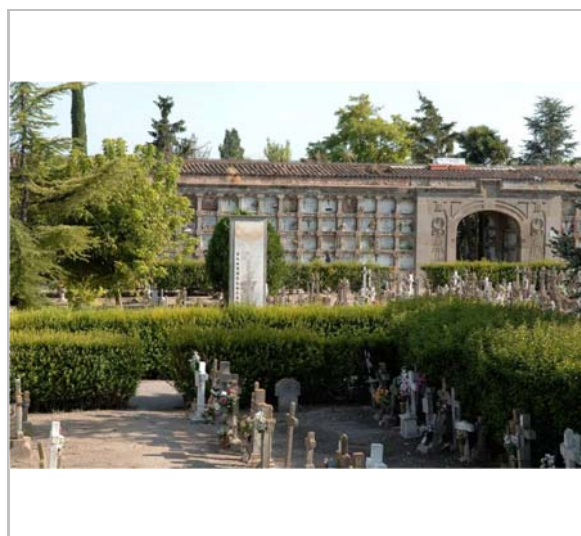
Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

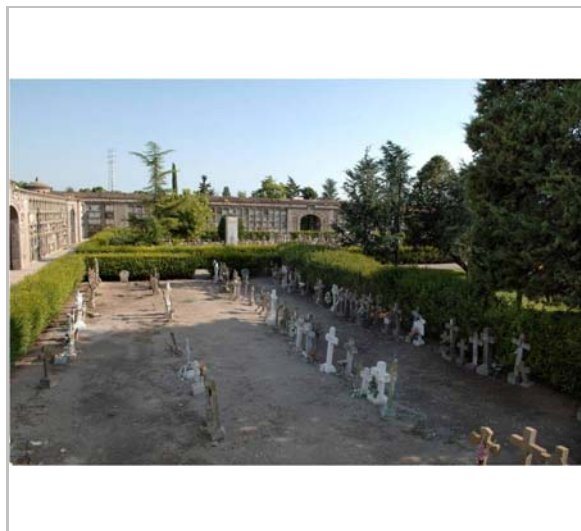
Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-cementiri

Vista de conjunt

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 045.03.CA*Nivell prot.* Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Cementiri

Context Accés sense dificultats. És preferible accedir a ambdós departaments a través de l'antiga porta principal del cementiri, situada al flanc sud-occidental de la rotonda allargada que uneix la carretera nacional ii amb la carretera nacional 240a, i després avançar pel departament de Sant Anastasi, fins a la capella. Al lateral del temple, un pas estret ens condueix al departament de sant Miquel, i si d'aquest avancem cap a l'est acabarem entrant al de Sant Josep sense cap mena de dificultat.

Conjunt / elements Els departaments de Sant Miquel i Sant Josep es bastiren sota un projecte inicial de Francesc de P. Morera de 1928 —afegint-se nínxols fins l'any 1936— just a la part posterior dels departaments de Sant Anastasi i de Santa Cecília. Ambdós són pràcticament iguals, per bé que el de Sant Miquel —situat darrere del de Sant Anastasi— s'adapta a la forma trapezoïdal d'aquest sector de la parcel·la del cementiri i a la cantonada nord-occidental acull el departament destinat a enterraments de confessions no catòliques i laics.

Ambdós departaments s'ordenen al voltant d'un parterre enjardinat, dividit en quatre quarts per l'encreuament perpendicular dels camins que creuen els departaments i en ressegueixen el perímetre. Cada parterre és envoltat per una tanca vegetal de mitja alçada, que recull gran densitat d'enterraments realitzats al terra, assenyalats en gran mesura mitjançant creus de pedra, força ordenades. En un d'ells se singularitza la tomba comú dels caiguts amb una gran creu a terra i el monument —en el mur de separació amb departament Sta. Maria—, és completat amb un improvisat reliquiari de la terra procedent de l'enderroc de la tàpia dels afusellaments dels republicans.

Els murs perimetrals acullen cinc alçades de nínxols, que formen una xarxa en pedra artificial de muntants i travessers rectes que a l'encreuament es lliguen amb un quadrat que emmarca una creu encerclada. Al damunt de la segona renglera i de l'última, en lloc de travessers rectes hi ha arcs rebaixats que entreguen en les típiques impostes-dovelles de Morera que simulen capitells. De tant en tant, els muntants presenten la incisió de les tres osques característiques de l'arquitecte. El conjunt es corona amb una cornisa que sosté alguns elements florals en forma de pom.

En conjunt els trams tan sols són interromputs per les diverses portes que perforen els murs —tres entre ambdós departaments, una amb cadascun dels que els envolten—, resoltes amb arcs de mig punt, amb decoracions funeràries en relleu als bastiments. Als angles es disposen panteons que —tot repetint el mateix repertori formal dels blocs de nínxols— lliguen la trama, i d'ells en sobresurt un tambor amb finestres i coberta cònica.

El valor patrimonial d'aquests antics àmbits del cementiri es basa en la reeixida proporció de la seva escala, amb capacitat per articular els seus parterres —contenidors de variats i interessants mausoleus, una gran tomba col·lectiva un significatiu monument— amb les llotges perimetrals —dissenyades acuradament per aconseguir un ritme acumulatiu mesurat sense caure en la monotonia—, esdevenint un enjardinament evocador d'alta qualitat espacial i un magnífic testimoni històric.

Ús actual

Cementiri

Lleida

DEPARTAMENTS DE SANT JOSEP I SANT MIQUEL

045.03.CA

Ús original/altres Cementiri*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits els Departaments de Sant Josep i Sant Miquel com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements*

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configurin la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquell elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

1.A. TIPOLOGIA

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNIXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

2.A. FAÇANA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

Lleida

DEPARTAMENTS DE SANT JOSEP I SANT MIQUEL**045.03.CA**

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG**2.A. TIPOLOGIA**

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

Valor històric

El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic.

Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball

realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contempen els punts 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

*** Elements particulars destacables del bé catalogat**

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiciament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiciament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

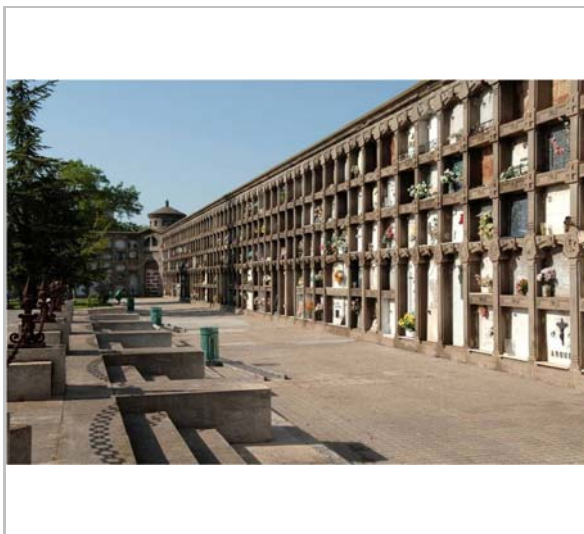
Actuacions finca Conjunt construït en el segle XIX, s'ha anat adaptant a les necessitats de cada moment.

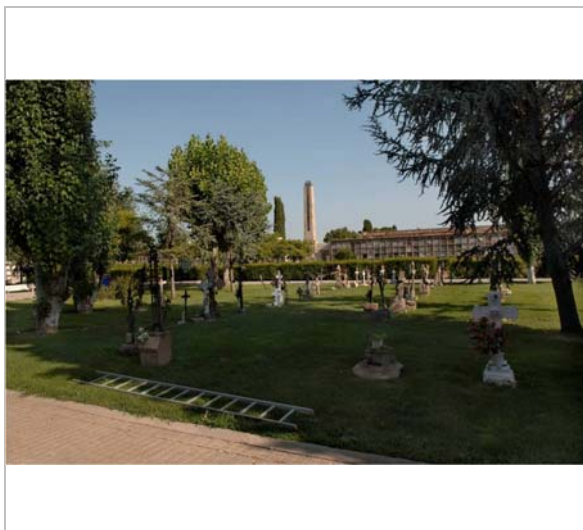
Lleida

DEPARTAMENTS DE SANT JOSEP I SANT MIQUEL

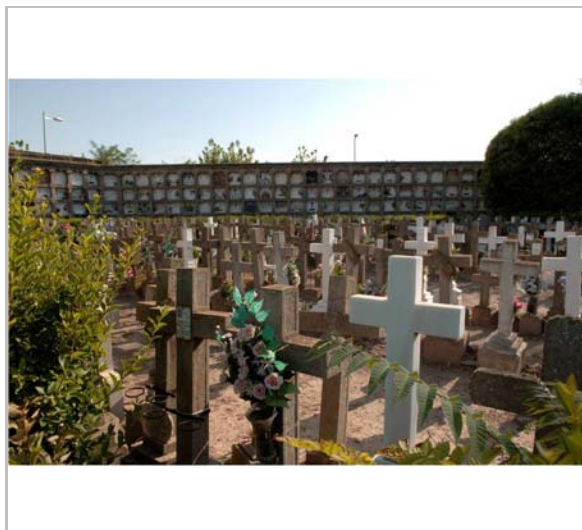
045.03.CA

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Vista de conjunt

Lleida

TOMBA I MONUMENT ALS CAIGUTS

045.03.01.CA

Altres denominacions MEMORIAL DELS AFUSELLATS DE 1936-1940

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri Partida de Quatre Pilans (entremig entre La Bordeta, Magraners i el Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, 25

Coordenades UTM x 304413 ; y 4609427

Plànol

Delimitació bé

x 304413 ; y 4609427

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

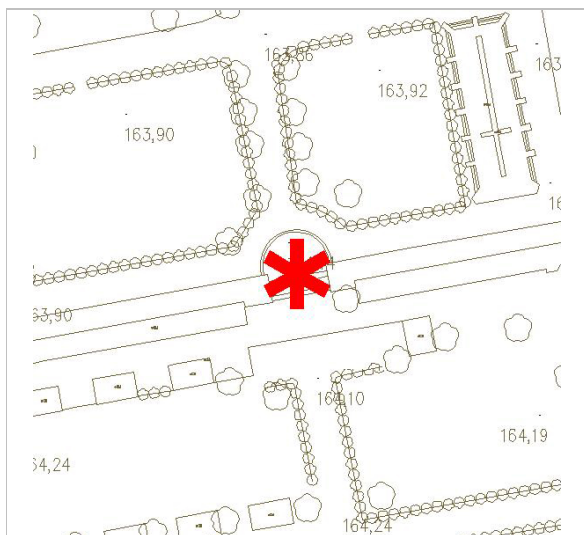
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

Vista de conjunt

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari: cementiri

Vista de conjunt

TOMBA I MONUMENT ALS CAIGUTS**045.03.01.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 045.03.01.CA
Nivell prot. Nivell 3. Parcial

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AR Arquitectura Religiosa*Subtipus Funcional* Tomba i monument*Context* Accés sense dificultats. El monument articula la separació entre els departaments de Sant Josep i Santa Maria del cementiri municipal.*Conjunt / elements* Entre els departaments de Sant Josep i Santa Maria s'instal·là, en 1954, un monument a la memòria dels afusellats i víctimes de la guerra civil espanyola, executat als tallers de l'aserradora San Pancraccio l'any 1951. Les seves formes austeres l'aproximen a l'òrbita de l'arquitectura soviètica d'època post-revolucionària, caracteritzada per la seva aparença i composició especialment contundent.

El monument és principalment de pedra, i presenta alguns elements en ferro i vidre. Principalment es compon d'un llindar amb dues portes que flanquegen un monòlit central, que s'eleva i es fa visible des de certa distància. Tanmateix, el monument presenta dues façanes diferents, separades per un buit central: la sud és completament llisa a excepció de la motllura que uneix els diversos ràfecs, i la doble porta és flanquejada per dos volums de major alçada, podent-se llegir la dedicatòria del monument en forja al volum occidental. Al centre destaca una urna de vidre amb terra —probablement extreta d'una fossa de la guerra— decorada amb una creu llatina i una palma de ferro directament aplicades al vidre. D'altra banda, la façana nord és de major complexitat: el monòlit presenta un filet metàl·lic al centre, que s'estira fins a formar el coronament graonat que remata l'element. La potent base de l'obelisc esdevé la paret on es recolza l'altar aixecat entre les dues portes del llindar, llurs brancals són treballats amb estries verticals. L'altar és tremendament auster, i només la presència d'un crismó a sota la taula trenca la contundència de l'espai, elevat sobre tres graons.

Ús actual Panteó*Ús original/altres* Panteó*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on estan bastida la Tomba i Monument als Caiguts com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A. Amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 3er – Article 18 - 21 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B. Els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als

TOMBA I MONUMENT ALS CAIGUTS**045.03.01.CA**

béns catalogats amb Nivell 3 de protecció. Parcial.

C. Tots aquells articles del PGL que afectin a la qualificació urbanística del bé objecte de la fitxa.

1. Elements de Manteniment Obligat:

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

1.A. FAÇANA

1.A.1) Els panys plens de paret –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- (mantenint la seva composició original, sense poder afegir noves fileres de nínxols i sense canviar-ne el reticulat en el pla de façana).

1.A.2) Totes les obertures, elements volats (ràfecs, barbacanes i elements decoratius, etc.) i coronaments (volats o no volats), que configuren la formalització original de la façana –en pòrtic, capella, nínxols i llotges- en relació amb els panys plens de paret.

1.A.3) Totes aquelles baranes, reixes i elements de serralleria originals, que es conservin.

1.A.4) Totes aquells elements ornamentals originals que es conservin.

1.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte que es conservin (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres, i sense poder afegir res que no respongui a la configuració inicial)

1.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

1.B.1) El perfil de la línia envoltant dels frontis originals del recinte que es conservin –en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, definit per les cornises, ràfecs i altres coronaments.

1.B.2) El perímetre de la superfície de la urbanització del sòl del recinte que es conservi, definit per l'ordenació original de llotges, línies de nínxols, camins i parterres (tot i que en l'interior dels parterres existents es podran plantejar nous elements de tombes i mausoleus).

1.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) El cromatisme original del recinte, amb especial atenció a la uniformitat cromàtica de les làpides que marca l'ordenança municipal.

1.C.2) L'acabat material i la textura originals del recinte.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

1.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

L'arbrat i enjardinament originals del recinte que es conservin (amb l'ordre de disposició previstos inicialment –tan si és regular com si no ho és-, afectant tant a la gespa com a les diferents classes arbres, arbustos i flors, i a la seva poda i manipulació, sense poder afegir o canviar res que no respongui a la paisatgística inicial, tan per la inserció de noves espècies botàniques, com per la densitat i interrelació dels exemplars, i pel tractament formal al que se'ls sotmeti –salvant però la necessària flexibilitat que es requereix al configurar un àmbit amb elements vius-)

ELEMENTS DE MANTENIMENT OBLIGAT EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

1.A. TIPOLOGIA

La configuració íntegra original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa, sense cap mena d'afegit o canvi.

1.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

1.B.1) El cromatisme original.

1.B.2) L'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2. Elements Modificables:

ELEMENTS MODIFICABLES EN L'ACCÉS PORTICAT AL RECINTE GENERAL, LA CAPELLA, ELS EDIFICIS PERIMETRALS DELS DEPARTAMENTS –NÍNIXOLS I LLOTGES- I ELS CAMINS

2.A. FAÇANA

2.A.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els panys plens de paret originals – en pòrtic, capella, nínxols i llotges-, o les obertures, elements volats i coronaments que configuraven inicialment la façana

2.A.2) Totes aquell elements ornamentals que hagin canviat o falsejat els originals .

2.B. URBANITZACIÓ DEL SÒL

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat els trets característics originals de la urbanització i ordenació de l'espai urbà del recinte (amb el relleu marcat per les zones de trànsit de vianants i els parterres),

2.B. ENVOLTANT VOLUMÈTRICA I TIPOLOGIA

2.B.1) Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat tan el perfil de la línia envoltant del frontis original del recinte, com el perímetre de la superfície del sòl o el seu compartiment, afectant a la seva caracterització tipològica.

2.B.2) Tots els elements infraestructurals i d'instal·lacions que es puguin ordenar adequadament per a mitigar el seu impacte sobre l'element catalogat.

2.C. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.C.1) Allò que no s'atengui al cromatisme original del recinte.

2.C.2) Allò que no s'atengui a l'acabat material original del recinte, i en especial a la seva textura, a fi i efectes de la seva recuperació.

En el cas de no tenir informació sobre el cromatisme i la textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

2.D. ARBRAT I ENJARDINAMENT

Tots aquells elements que hagin canviat o falsejat l'arbrat i enjardinament corresponents a

Lleida

TOMBA I MONUMENT ALS CAIGUTS**045.03.01.CA**

la paisatgística i configuració originals de l'àmbit.

ELEMENTS MODIFICABLES EN LA CREU, EL MONUMENT I ELS MAUSOLEUS
CONSIGNATS EN EL CATÀLEG

2.A. TIPOLOGIA

Tots aquells elements que hagin canviat la seva configuració original o derivada de la seva evolució tipològica més significativa.

2.B. FORMALITZACIÓ MATERIAL I CONSTRUCTIVA

2.B.1) Tot allò que hagi canviat el cromatisme original.

2.B.2) Tot allò que hagi canviat l'acabat material i la textura originals.

* En el cas de no tenir informació del cromatisme i textura original, s'aplicaran el criteris establerts en l'articulat normatiu del present catàleg.

3. Elements de Modificació Obligada:

Tots els que siguin extrínsecs als valors patrimonials del recinte catalogat, i que representin una agressió formal i/o patrimonial per a la correcta percepció, visualització i comprensió del bé.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- Valor històric El valor d'aquest conjunt resideix en el seu valor històric i arquitectònic.
- Valor arquitectònic/tipològic/artístic

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg del temps li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar alguna modificació o enderroc d'alguna part de l'element catalogat segons allò que contemplem els punt 2 i 3 de l'apartat AMBITES DE PROTECCIÓ I ASPECTES, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dita modificació, es documentarà per tècnic competent -planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element catalogat de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita

TOMBA I MONUMENT ALS CAIGUTS**045.03.01.CA**

documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Consideracions a futures intervencions:

Caldrà que les intervencions a plantejar prioritzin intencionadament les propostes a fi i efectes de resoldre i/o esmenar tot allò que s'ha descrit en els punts 1, 2 i 3 de l'apartat anterior.

De la mateixa manera, les intervencions que es plantegin hauran de respectar en tot moment els criteris establerts en la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements catalogats i en el Decret d'Arqueologia sobre intervencions arqueològiques 231/1991, al respecte de la conservació de les restes i els criteris d'intervenció, i els criteris d'intervenció establerts en l'articulat del present catàleg pel que respecta als béns catalogats del Nivell 3. Parcial.

Els criteris d'intervenció i/o actuació sobre els elements particulars destacables* a l'Interior i Exterior del bé catalogat estaran basats en les següents normatives / Directrius / Criteris d'Aplicació:

- Carta de Venècia 1964 i Carta del restauro 1972.
- Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93.
- Normativa específica del Catàleg de Protecció de Béns Arquitectònics, Històrics i Ambientals de Lleida.
- Es tendirà a aplicar materials i solucions constructives que siguin reversibles o disposin d'una premissa formal del conjunt de la solució amb possibilitat de reversibilitat, a no ser que s'esdevingui del tot necessari i justificat actuar de manera no reversible per la necessitat de consolidació i/o actuació d'urgència en el bé patrimonial, tot garantint la solidesa de les intervencions.
- Des del punt de vista estètic, es tendirà a la recuperació d'una lectura homogènia del conjunt, sempre que això no representi forçar algunes de les metodologies de treball aplicades.
- Es documentaran totes les intervencions realitzades i es deixarà constància del conjunt de les accions de restauració de forma puntual o genèrica segons les característiques dels elements sobre els quals s'intervingui.

* Elements particulars destacables del bé catalogat

Tots aquells que constitueixen l'estructura i la configuració de l'element, i especialment la configuració de l'accés porticat al recinte general, la capella, els edificis perimetrals dels departaments –ninxols i llotges- i els camins, la creu, el monument i els mausoleus consignats en el catàleg.

La conservació tindrà cura del bé protegit impedit que la construcció sigui alterada o destruïda no deixant-la perdre o desaparèixer. No es permet, enderrocar ni total ni parcialment, ni modificar els seus trets essencials considerats com a patrimonials. La intervenció sobre el bé en mantindrà les característiques pròpies.

ENTORN:

En l'acondiciament de la zona que envolta el cementiri i els espais interiors, s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament però evitant l'ús de materials i solucions que malmetin la seva genuïnitat i representin aportacions formals gratuïtes utilitzant, en la mesura del possible, solucions i materials tradicionals. Tota intervenció evitarà la instal·lació d'elements que interfereixin en la seva lectura o la instal·lació de mobiliari urbà

TOMBA I MONUMENT ALS CAIGUTS**045.03.01.CA**

que no s'avingui amb el seu entorn més proper.

ESTRUCTURA:

Les intervencions sobre l'estructura dels immobles i els panteons es realitzaran conservant al màxim l'estructura original de la construcció utilitzant o recuperant els materials que la componen.

L'interior dels edificis i panteons s'intervindrà per garantir el seu correcte i segur funcionament, possibilitant la lectura dels seus trets definitoris. Tota intervenció haurà d'incorporar les possibles restes de primitives estructures conservades al seu interior, utilitzant o recuperant els materials que la componen.

Les intervencions sobre el seu interior es faran integrant, en la mesura del possible, les especificitats originals de l'immoble, evitant canvis formals i constructius que alterin la genuïnitat conservada en el conjunt.

Per les reparacions d'acabats i elements constructius, s'utilitzaran els materials originals de la construcció (pedra, ceràmica, paviments, serralleria, fusteries, etc.). En el cas que el material no es pugui trobar o les necessitats actuals d'acondiament facin difícil la utilització d'aquests materials originals, les noves tècniques i materials que s'hagin d'emprar s'hi incorporaran afectant al mínim la imatge i el concepte constructiu de l'immoble.

L'acondiament de les instal·lacions seran actuacions que s'hauran d'adaptar a les exigències de la legislació específica vigents. Aquestes millores s'hauran d'introduir amb solucions adequades i d'aparença senzilla que quedin correctament integrades dins el conjunt.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Vista de conjunt

Lleida

TOMBA I MONUMENT ALS CAIGUTS

045.03.01.CA

Vista de conjunt

AMPLIACIÓ DEL RECINTE ANTIC DEL CEMENTIRI**046.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri La Bordeta - Magraners

Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, km. 25

Coordenades UTM x 304525 ; y 4609401

Plànol

Delimitació bé

x 304525 ; y 4609401

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

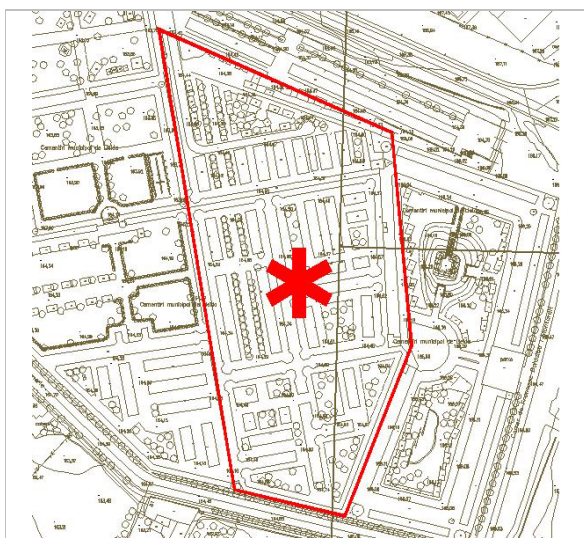
Superfície

Sostre

N. plantes

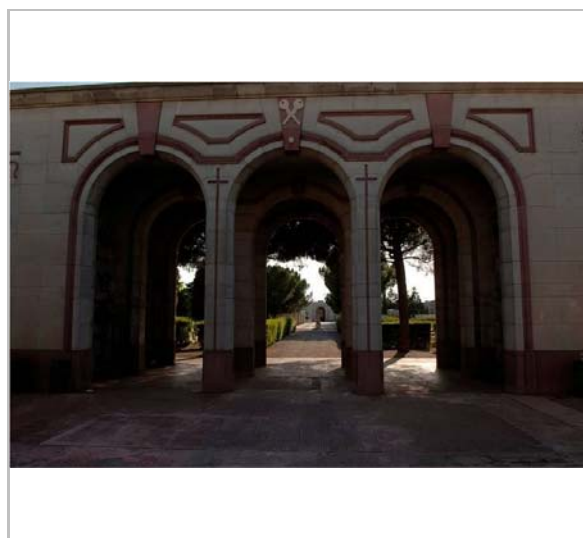
Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

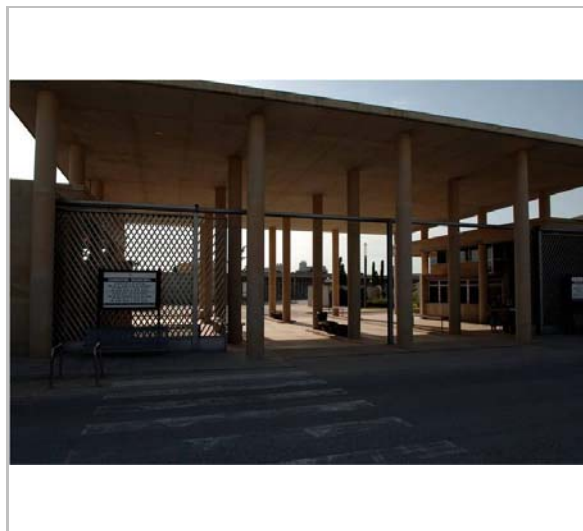

Vista de conjunt

Marta Crespo

DADES URBANÍSTIQUESPla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-
cementiri

Vista de conjunt

Marta Crespo

Lleida

AMPLIACIÓ DEL RECINTE ANTIC DEL CEMENTIRI

046.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 046.CA*Nivell prot.* Nivell 4. Ambiental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AP/E Arquitectura Pública, semipública. Equipament*Subtipus Funcional* Cementiri

Context L'antic recinte del cementiri —departaments de Sant Anastasi, Santa Cecília, Sant Miquel i Sant Josep— començava a quedar petit a mitjan segle XX, i Francesc Bordalba, llavors arquitecte municipal, va dissenyar la primera ampliació del recinte, que incloïa els departaments de Santa Maria i Sant Pere, Sant Lleïr, Sant Jordi, Sant Jaume i Nostra Sra. de Montserrat, aixecats al sud i a l'est del cementiri vell, augmentant-ne considerablement la seva capacitat.

Tanmateix, a les darreries del segle XX el cementiri tornava a quedar petit per a la població, i s'executà una nova ampliació, projectada per Ferran Florensa, la qual ha configurat l'aparença actual del cementiri ja que abraça les construccions de Bordalba que sobresortien a l'est i hi afegí dos nous departaments, el de la Verge Blanca i el del Sant Crist. Aquests envolten el sector oriental del recinte, li donen unitat externa i configuren el que serà el nou accés principal, obert al centre del carrer de Francesc Bordalba.

Conjunt / elements Els elements objecte de catalogació i protecció, que s'exposen en fitxes individuals, són els següents:

-Departament de Sta. Maria, St. Jordi, St. Jaume, St. Pere, St. Lleïr, Ntra.Sra. de Montserrat (258.01.EA)

-Departament de la Verge Blanca (258.02.EA)

-Departament del Sant Crist (258.02.EA)

Estat conservació Bo

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està bastida l'Ampliació del recinte del antic cementiri com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A-. amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Article 18 - 20 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B-. els criteris d'intervenció establerts en l'articulat normatiu del present catàleg, pel que es refereix als elements de protecció Nivell 4. Ambiental.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el bé haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondiciaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquest últim segle li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

1. Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé inventariat, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. Criteris d'actuació en enderrocs:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé inventariat, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Lleida

AMPLIACIÓ DEL RECINTE ANTIC DEL CEMENTIRI

046.CA

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Lleida

**DEPARTAMENTS STA. MARIA, ST. JORDI, ST. JAUME,
ST. PERE, ST. LLEÏR MONTSERR****046.01.CA**

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri La Bordeta - Magraners

Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, km. 25

Coordenades UTM x 304496 ; y 4609475

Plànol

Delimitació bé

x 304496 ; y 4609475

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

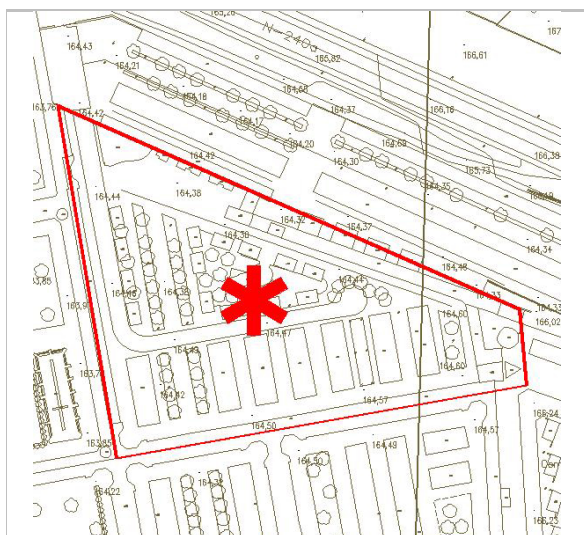
Superfície

Sostre

N. plantes

Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

Vista de conjunt

Marta Crespo

DADES URBANÍSTIQUESPla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-
cementiri

Vista de conjunt

Marta Crespo

**DEPARTAMENTS STA. MARIA, ST. JORDI, ST. JAUME,
ST. PERE, ST. LLEÏR MONTSERR****046.01.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ***Tipus de bé* Patrimoni arquitectònic*Classificació* Conjunts*Categoria* BPU*Nº reg/cat.* 046.01.CA*Nivell prot.* Nivell 4. Ambiental**DESCRIPCIÓ DEL BÉ***Tipologia Funcional* AP/E Arquitectura Pública, semipública. Equipament*Subtipus Funcional* Cementiri

Context L'antic recinte del cementiri —departaments de Sant Anastasi, Santa Cecília, Sant Miquel i Sant Josep— començava a quedar petit a mitjan segle XX, i Francesc Bordalba, llavors arquitecte municipal, va dissenyar la primera ampliació del recinte, que incloïa els departaments de Santa Maria i Sant Pere, Sant Lleir, Sant Jordi, Sant Jaume i Nostra Sra. de Montserrat, aixecats al sud i a l'est del cementiri vell, augmentant-ne considerablement la seva capacitat.

Tanmateix, a les darreries del segle XX el cementiri tornava a quedar petit per a la població, i s'executà una nova ampliació, projectada per Ferran Florensa, la qual ha configurat l'aparença actual del cementiri ja que abraça les construccions de Bordalba que sobresortien a l'est i hi afegí dos nous departaments, el de la Verge Blanca i el del Sant Crist. Aquests envolten el sector oriental del recinte, li donen unitat externa i configuren el que serà el nou accés principal, obert al centre del carrer de Francesc Bordalba.

Conjunt / elements Als anys 50 del segle XX, Francesc Bordalba va projectar i es construí una considerable ampliació del cementiri municipal, bastida al sud i a l'est dels departaments de Sant Miquel i Sant Josep. Aquests sectors són notablement diferents dels del recinte antic, tant en el seu disseny com en els materials emprats, ja que en aquest cas els parterres centrals de cada departament desapareixen per tal d'encabir-hi una major quantitat de nínxols, que en aquest cas arriben a quatre alçades —essent, en algunes ocasions, nínxols dobles els de la filera inferior—.

Els nínxols dels murs perimetrals de cada sector es bastiren en pedra artificial blanca i roja, i presenten una major profunditat que els d'èpoques anteriors per tal d'acollir osseres i diversos enterraments alhora. Les boques són especialment grans, i estan dissenyades per a ésser fàcilment segellades, totes elles amb làpides de marbre per tal de resistir la degradació que provocaven les emanacions de l'antiga fàbrica química de la Cros. D'altra banda, els enterraments de les zones interiors de cada departament es resolen també mitjançant nínxols, instal·lats en edicles de diverses alçades (4 o 5 nínxols a les zones centrals, 2 nínxols a la vora de les vies principals), bastits en pedra artificial buixardada també blanca i roja.

Totes les construccions estan aixoplugades per un voladís a la part alta, i cal destacar la resolució de les transicions entre departaments, especialment entre el departament de Sant Pere i de Santa Maria, on s'obre una triple arcada de mig punt, amb el sòcol, la clau dels arcs i diverses motllures en pedra vermella, i on cal destacar el relleu d'unes claus —de disseny actual— coronant l'obertura central, separada de les dues laterals per dues creus altes, també en pedra vermella. A més, també cal mencionar la cura que tingué l'arquitecte —especialment constatable als departaments de nostra Senyora de Montserrat i Sant Lleir— en l'enjardinament de l'ampliació, deixant grans zones amb gespa i sense construccions, susceptibles d'acollir enterraments massius en cas de catàstrofe.

Estat conservació Bo

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on estan bastits els Departaments de Santa Maria, Sant Jordi, Sant Jaume, Sant Pere, Sant Lleir i Nostra Senyora de Montserrat, com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.

Lleida

**DEPARTAMENTS STA. MARIA, ST. JORDI, ST. JAUME,
ST. PERE, ST. LLEÏR MONTSERR**

046.01.CA

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements

Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A-. amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Article 18 - 20 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B-. els criteris d'intervenció establerts en l'articulat normatiu del present catàleg, pel que es refereix als elements de protecció Nivell 4. Ambiental.

Entorn de protecció

En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el conjunt, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció

Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el bé haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquest últim segle li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

1. Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duiguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material.

Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé inventariat, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. Criteris d'actuació en enderrocs:

Lleida

**DEPARTAMENTS STA. MARIA, ST. JORDI, ST. JAUME,
ST. PERE, ST. LLEÏR MONTSERR**
046.01.CA

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

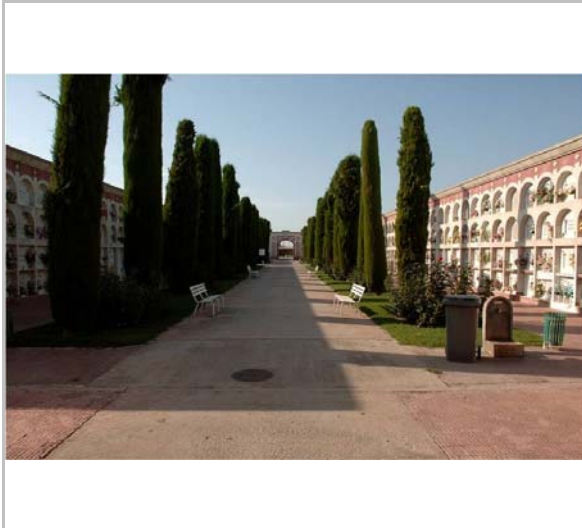
Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé inventariat, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

*Vista de conjunt
Marta Crespo*

Lleida

**DEPARTAMENTS STA. MARIA, ST. JORDI, ST. JAUME,
ST. PERE, ST. LLEÏR MONTSERR**

046.01.CA

*Vista de conjunt
Marta Crespo*

*Vista de conjunt
Marta Crespo*

Lleida

Lleida

DEPARTAMENT VERGE BLANCA

046.02.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri La Bordeta - Magraners

Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, km. 25

Coordenades UTM x 304527 ; y 4609395

Plànol

Delimitació bé

x 304527 ; y 4609395

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

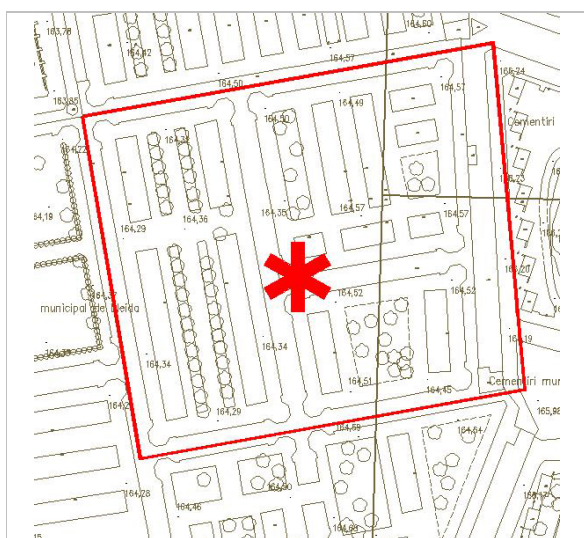
Superfície

Sostre

N. plantes

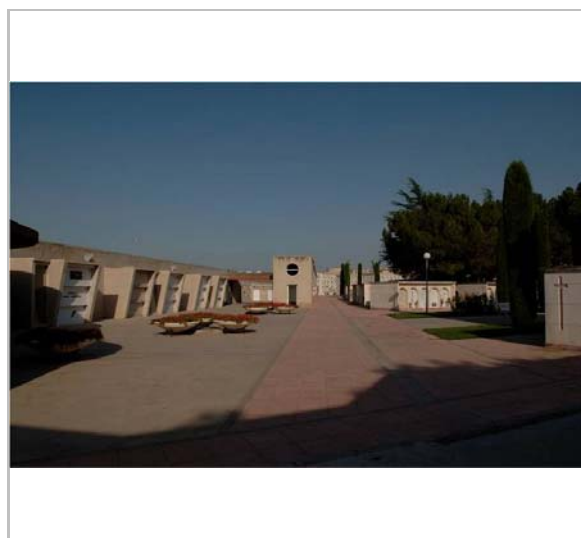
Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

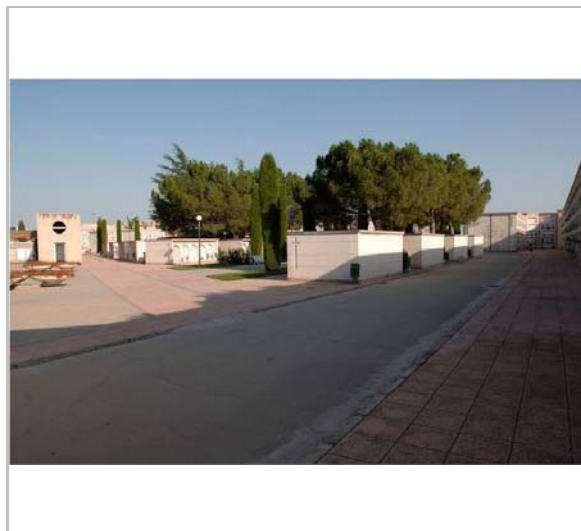
Vista de conjunt

Marta Crespo

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació
Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-
cementiri

Vista de conjunt

Marta Crespo

DEPARTAMENT VERGE BLANCA**046.02.CA****CATALOGACIÓ ANTERIOR***Categoria* -**CATALOGACIÓ**

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 046.02.CA
Nivell prot. Nivell 4. Ambiental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ*Tipologia Funcional* AP/E Arquitectura Pública, semipública. Equipament*Subtipus Funcional* Cementiri*Entorn de protecció* El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Departament de La Verge Blanca com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.**ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE***Elements* Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A-. amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Article 18 - 20 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B-. els criteris d'intervenció establerts en l'articulat normatiu del present catàleg, pel que es refereix als elements de protecció Nivell 4. Ambiental.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.**RAONS PER A LA CATALOGACIÓ****REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS***Tipus d'intervenció* Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el bé haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquest últim segle li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

1. Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de

DEPARTAMENT VERGE BLANCA**046.02.CA**

la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé inventariat, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. Criteris d'actuació en enderrocs:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé inventariat, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

DEPARTAMENT VERGE BLANCA

046.02.CA

FITXES RELACIONADES:

CONJ. ARQUIT. ELEM. ARQUIT. BÉNS ARQUEOL. BÉNS SOCIOE. BÉNS NATURALS BÉNS AMBIENT-PAISAT

CA

EA

BARP

BSE

BN

BAMP

LOCALITZACIÓ

Indret / barri La Bordeta - Magraners

Codi INE 120

Adreça/es Carretera N-II, km. 25

Coordenades UTM x 304525 ; y 4609309

Plànol

Delimitació bé

x 304525 ; y 4609309

Grafisme cat. *

Entorn protecció

DADES CADASTRALS

Número

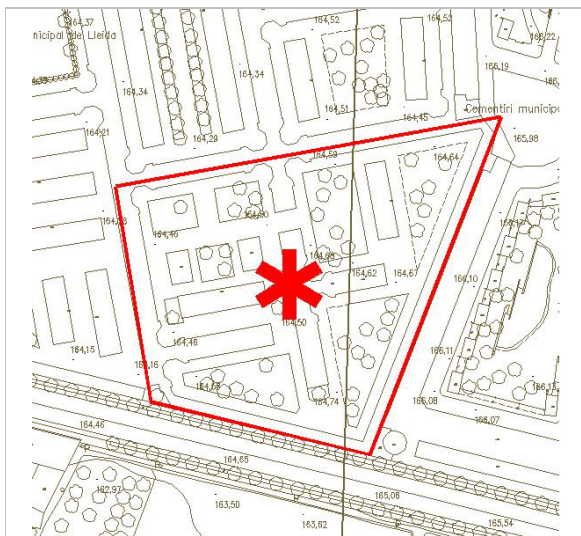
Superfície

Sostre

N. plantes

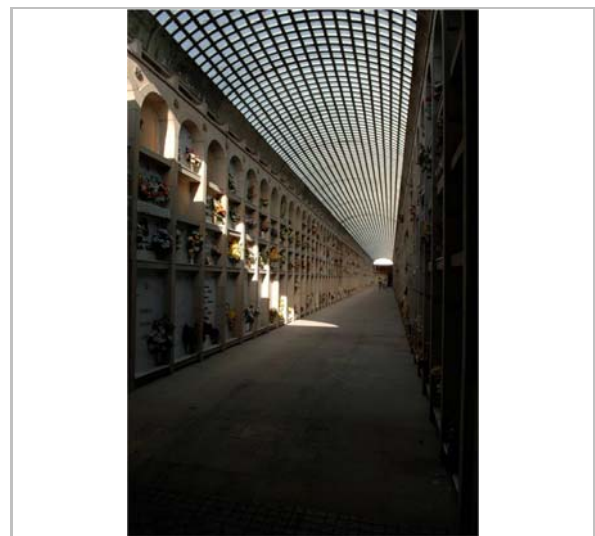
Titularitat

4794101CG0049D

Localització

MJM

Vista de conjunt

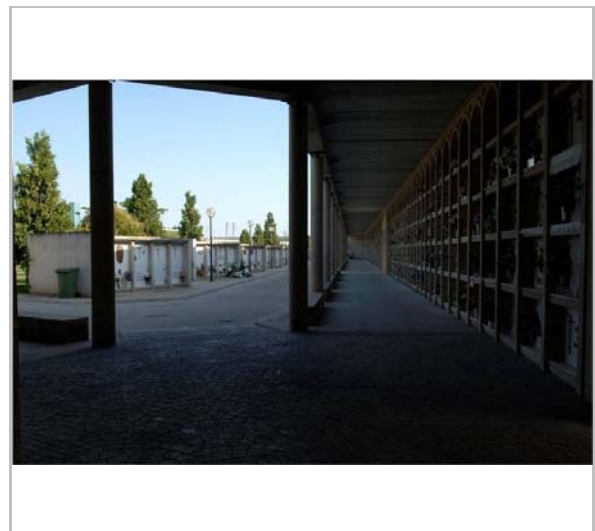
Marta Crespo

DADES URBANÍSTIQUES

Pla vigent POUM Pla d'Ordenació Urbanística Municipal

Classificació SUC (urbà consolidat)

Qualificació SE6_Equipament públic Funerari-cementiri

Vista de conjunt

Marta Crespo

DEPARTAMENT SANT CRIST

046.03.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Categoria -

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Classificació Elements arquitectònics
Categoria BPU
Nº reg/cat. 046.03.CA
Nivell prot. Nivell 4. Ambiental

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Funcional AP/E Arquitectura Pública, semipública. Equipament*Subtipus Funcional* Cementiri

Context L'antic recinte del cementiri —departaments de Sant Anastasi, Santa Cecília, Sant Miquel i Sant Josep— començava a quedar petit a mitjan segle XX, i Francesc Bordalba, llavors arquitecte municipal, va dissenyar la primera ampliació del recinte, que incloïa els departaments de Santa Maria i Sant Pere, Sant Lleir, Sant Jordi, Sant Jaume i Nostra Sra. de Montserrat, aixecats al sud i a l'est del cementiri vell, augmentant-ne considerablement la seva capacitat.

Tanmateix, a les darreries del segle XX el cementiri tornava a quedar petit per a la població, i s'executà una nova ampliació, projectada per Ferran Florensa, la qual ha configurat l'aparença actual del cementiri ja que abraça les construccions de Bordalba que sobresortien a l'est i hi afegí dos nous departaments, el de la Verge Blanca i el del Sant Crist. Aquests envolten el sector oriental del recinte, li donen unitat externa i configuren el que serà el nou accés principal, obert al centre del carrer de Francesc Bordalba.

Conjunt / elements El departament del Sant Crist correspon a la darrera ampliació del cementiri municipal, efectuada entre 1991 i 2000 segons un projecte de Ferran Florensa Mayoral. Aquesta ampliació, a més de proporcionar nous nínxols per al cementiri, també en defineix la façana oriental, la qual passa a ser la façana principal del cementiri, oberta al carrer de Francesc Bordalba, la qual té l'entrada practicada al centre, protegida per una porta metàl·lica i aixoplugada per una porxada plana de formigó sobre cinc fileres d'esveltes columnes. Aquesta àrea porxada esdevé el nexe de connexió entre les dues galeries que formen el departament del Sant Crist, de cinc nínxols d'alçada cobertes amb una volta de canó de pavés de vidre, les quals evoquen dos parterres enjardinats de grans dimensions i defineixen el perímetre exterior del flanc oriental del cementiri.

Al seu torn, els parterres estan envoltats en el seu perímetre per panteons de dues i tres alçades, bastits amb els mateixos materials que la resta del cementiri, tot i que amb formes més sòbries i actualitzades. Aquests parterres ordenen l'accés a la part més antiga del recinte, i resta destacar-ne per una banda la cura prestada en el seu enjardinament, que permet acollir un estany al parterre meridional; mentre que al septentrional, sota un petit monticle amb gespa que sols deixa a la vista unes xemeneies prismàtiques de vidre, es localitza el crematori municipal.

Entorn de protecció El planejament vigent defineix el terreny on està bastit el Departament del Sant Crist com a Equipament públic Funerari-cementiri, identificat en els plànols amb la Clau SE6.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ I OBJECTE

Elements Es complirà específicament, per ordre de prioritats:

A- amb allò que estableix la Llei del Patrimoni Cultural Català 9/93, pel que respecta al grau de protecció dels elements que tot i no haver estat objecte de declaració ni catalogació reuneixen determinats valors:

Lleida

DEPARTAMENT SANT CRIST

046.03.CA

- Llei 9/93: Títol 1er – Capítol 1er – Article 18 - 20 / Títol 2on – Capítol 1er - Articles 21 al 28.

B-. els criteris d'intervenció establerts en l'articulat normatiu del present catàleg, pel que es refereix als elements de protecció Nivell 4. Ambiental.

Entorn de protecció En cas de modificació de la normativa vigent es recomana, com a mínim, el manteniment de les clàusules i especificitats que acompanyen a la qualificació urbanística del terreny on està bastit el bé, Clau SE6, corresponent a Equipament públic Funerari-cementiri.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o reparació

Qualsevol projecte d'intervenció sobre el bé haurà d'incorporar el que es desprengui del treball realitzat durant la seva redacció.

En aquest tipus de béns és igual d'important conèixer el projecte documentat original com el reconeixement de les antigues estructures conservades i les possibles posteriors transformacions o acondicionaments que el bé hagi sofert, ja que el solapament de forma i funció esdevingut al llarg d'aquest últim segle li pot suposar un valor afegit que caldrà conèixer per poder discriminar o integrar en el projecte de rehabilitació proposat.

1. Criteris d'actuació en modificacions:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar una modificació parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat o conveniència, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aproven dites modificacions parcials o totals, es documentaran per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- totes les operacions, de manera que quedi constància tan de l'estat previ a la intervenció com del conjunt de les accions que es duguin a terme. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives dels enderrocs de les intervencions, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé inventariat, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin, i de la seva possible reversibilitat.

2. Criteris d'actuació en enderrocs:

En el cas d'haver de plantejar i/o tramitar l'enderroc parcial o total de l'element, caldrà justificar la seva necessitat, conveniència o estat de ruïna, i serà preceptiva la prèvia aprovació de la Comissió de Patrimoni de l'Ajuntament de Lleida, tan si implica obres majors com menors.

Si s'aprova dit enderroc parcial o total, es documentarà per tècnic competent - planimètricament a través d'un aixecament detallat, fotogràficament i per escrit- la descripció de l'element de manera que quedi constància del seu estat previ a la intervenció. Per a dita documentació es seguiran les pautes i el format marcats per l'Arxiu

Lleida

DEPARTAMENT SANT CRIST

046.03.CA

Municipal dipositari final de tot el material. Eventualment es podran recollir restes significatives de l'enderroc, seguint les pautes i el format marcats pel Servei d'Arqueologia, per a ser estudiades i si s'escau conservades en les dependències municipals pertinents.

Com a referència general, cal que quedi constància de les característiques de l'element que fonamenten la seva valoració com a bé inventariat, representatives de la seva concepció i gènesi, o de les reformes, modificacions i rehabilitacions que hagi sofert al llarg del temps, i siguin reconegudes com a part fonamental de la seva interpretació històrica, arquitectònica i patrimonial. I igualment de les variacions que ara es realitzin si es tracta d'un enderroc parcial.

Usos permesos Segons PGL i el planejament derivat que el desenvolupa.

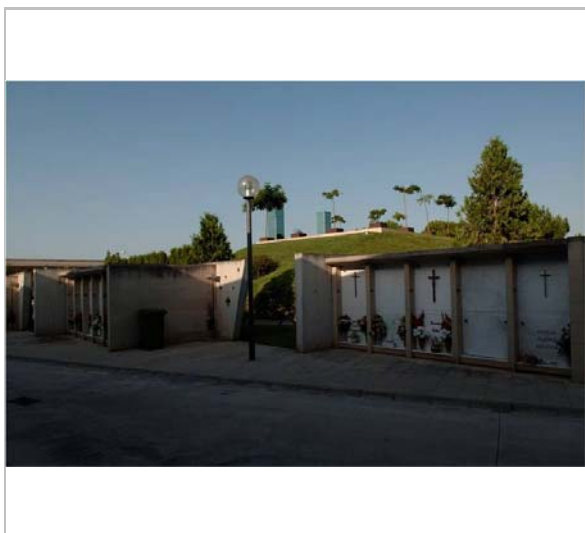
Usos prohibits Tots els altres

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia Frederic Vilà Tornos / Xavier Rodríguez Padilla. "Estudi Previ del Catàleg i Inventari dels elements d'interès històric, artístic i arquitectònic de la ciutat de Lleida."

Vista de conjunt
Marta Crespo

Vista de conjunt
Marta Crespo